Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen kallas härmed till sammanträde för behandling av ärenden enligt bilagd förteckning.

Tid Tisdagen den 3 juni 2025 kl. 09:00
Plats Salen, Centralplan 1, Alvesta

Ledamöter

Per Ribacke (S), Ordförande
Frida Christensen (S)
Sebastian Olsson (S)
Thomas Haraldsson (C), 1:e vice ordförande
Heléne Andersson (C)
Jessica Johansson (KD)
Linnéa Naess (V)
Claudia Crowley Sörensson (M), 2:e vice ordförande
Kajsa Sivertson (M)
Mats Johnsson (SD)
Lena Nikolausson (SD)
Lars-Olof Franzén (AA)
Jan-Erik Svensson (AA)

Ersättare

Torbjörn Svensson (S)
Lavinia Strömberg (S)
Lars-Olof Petersson (S)
Jennie Palm (S)
Anna Gilius (C)
Björn Nilsson (V)
Josefine Ljungqvist (KD)
Gunilla Gustafson (M)
Katarina Tuneskog (M)
Robin Berg (SD)
Oskar Andersson (SD)
Jolanta Johansson (AA)
Benny Lundh Johansson (AA)

Om du inte kan närvara på mötet meddela detta i god tid till nämndsekreteraren eller genom att ringa 0472-150 00 så att ersättare kan kallas i ditt ställe.

Förteckning över kommunstyrelsens ärenden den 3 juni 2025 kl. 09:00		
1.	Närvaro Dnr KS-32263	
2.	Val av justerare och tid för justering Dnr KS-31375	
3.	Godkännande av dagordning Dnr KS-40702	
4.	Information från kommunstyrelsens ordförande Dnr KS-2025-00017 1.2.7	
5.	Information från kommunchef/VD för Alvesta kommunföretag Dnr KS-2025-00018 1.2.7	
6.	Information från ordförande för Alvesta kommunföretag AB Dnr KS-2025-00019 1.2.7	
7.	Ekonomisk månadsrapport per april 2025 för kommunstyrelsen Dnr KS-2025-00239 1.4.1	
8.	Ekonomisk månadsrapport per april 2025 för Alvesta kommun Dnr KS-2025-00240 1.4.1	
9.	Ändrad tidplan för Mål och budget 2026 med plan 2027-2029 Dnr KS-2025-00259 1.4.1	
10.	Lån till Skatelövs samhällsförening i avvaktan på utbetalning av medel från Leader Linné Småland för utveckling av Generationsparken i Grimslöv Dnr KS-2025-00260 2.5.4	
11.	Överlåtelse av Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB till Region Kronoberg Dnr KS-2024-00398 1.6.3	
12.	Hemställan om ökat driftbidrag till Växjö Småland Airport AB Dnr KS-2024-00383 11.1.1	
13.	Införande av avgift för ansökan om tillstånd enligt alkohollagen för gårdsförsäljning av alkoholdrycker Dnr KS-2025-00256 1.3.1	

Förteckning över kommunstyrelsens ärenden den 3 juni 2025 kl. 09:00		
14.	Stämmodirektiv till årsstämma år 2025 med Huseby Bruk AB Dnr KS-2025-00258 11.1.1	
15.	Tjänstepensionsavsättning för ledamöter och suppleanter i majoritetsägda kommunala bolag Dnr KS-2025-00245 2.10.1	
16.	Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn för Alvesta kommunkoncern Dnr KS-2025-00252 2.7.13	
17.	Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern Dnr KS-2025-00047 1.3.1	
18.	Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret Dnr KS-2024-00466 1.3.1	
19.	Sjukfrånvarostatistik för Alvesta kommun Dnr KS-2025-00029 2.7.5	
20.	Redovisning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för kommunledningsförvaltningen 2024 Dnr KS-2025-00255 2.8.1	
21.	Redovisning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för Alvesta kommun 2024 Dnr KS-2025-00247 2.8.2	
22.	Upphävande av kommunstyrelsens beslut § 49/2024 om ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p LSS Dnr KS-2024-00153 8.9.5	
23.	Revidering av reglemente för kommunrevisionen Dnr KS-2025-00242 1.3.1	
24.	Granskning av förslag på VA-policy och vattentjänstplan för Alvesta kommun Dnr KS-2024-00469 1.3.1	
25.	Svar på remiss av förslag till ny regional vattenförsörjningsplan för Kronobergs län Dnr KS-2025-00144 1.9.1	
26.	Svar på remiss av granskning av förslag till översiktsplan för Växjö kommun Dnr KS-2025-00191 1.9.1	
27.	Svar på remiss av betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22) Dnr KS-2025-00182 1.9.1	

Förteckning över kommunstyrelsens ärenden den 3 juni 2025 kl. 09:00		
28.	Svar på motion (SD) om ny återvinningscentral centralt i Alvesta Dnr KS-2025-00042 1.2.6	
29.	Svar på motion (SD) om förbättrad trafiksäkerhet i Vislanda Dnr KS-2025-00041 1.2.6	
30.	Återrapportering av arbetet med civil beredskap Dnr KS-2025-00243 5.2.5	
31.	Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning samt av firmateckningsrätt Dnr KS-2025-00269 1.3.1	
32.	Redovisning av delegationsbeslut Dnr KS-2025-00071 1.2.3	
33.	Meddelanden till kommunstyrelsen Dnr KS-2025-00056 1.2.7	
34.	Övriga ärenden Dnr KS-2025-00020 1.2.1	

Per Ribacke
Ordförande

Peggy Hall
Kommunsekreterare

§ 62

Dnr KS-2025-00239 1.4.1

Ekonomisk månadsrapport per april 2025 för kommunstyrelsen

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att godkänna ekonomisk månadsrapport med bedömd prognos per april 2025 för kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen prognostiserar ett överskott om 0,7 miljoner kronor (mnkr). Ekonomiavdelningen prognostiserar ett överskott om 3,0 mnkr för personalkostnader hänförligt till vakanser och lägre konsultkostnader. Inköpsavdelningen prognostiserar en negativ avvikelse om 0,4 mnkr som beror på ökade personalkostnader. Räddningstjänstens kostnader har ökat på grund av ökade personalkostnader och påverkar resultatet negativt med 1,7 mnkr. Förvaltningsavtalet prognostiserar ett underskott om 0,2 mnkr på grund av lägre intäkter.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-07

Ekonomisk månadsrapport, 2025-05-07

Alvesta kommun

Alvesta kommun

Ekonomisk månadsrapport för kommunstyrelsen per april månad 2025

Datum:	7 maj 2025
Enhet:	Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer:	KS-2025-00239

Alvesta kommun Postadress: Alvesta kommun, 342 80 Alvesta · Besök: Centralplan 1, 342 80 Alvesta · Tel: 0472-150 00
E-post: kommunen@alvesta.se · Webb: alvesta.se

Alvesta kommun

Datum: 2025-05-27

Dnr: KS-2025-00239

Driftredovisning

April

Kommunledningsförvaltningen

Tabell 1. Driftredovisning

mnkr	Budget 202504	Utfall 202504	Budget-avvikelse 202504	Budget 202512	Prognos 202512	Budget-avvikelse 202512	Bokslut 202412
Intäkter	-19,5	-17,6	-1,9	-58,5	-58,5	0,0	-52,8
Personalkostnader	22,5	18,9	3,6	71,0	69,1	1,9	61,7
Övriga kostnader	20,5	15,5	5,0	61,5	60,8	0,7	53,1
Summa	**23,5**	**16,8**	**6,7**	**74,0**	**71,4**	**2,6**	**62,0**

(+) innebär överskott, (-) innebär underskott av utfall jämfört med budget

Kommunövergripande verksamhet

Tabell 1. Driftredovisning

mnkr	Budget 202504	Utfall 202504	Budget-avvikelse 202504	Budget 202512	Prognos 202512	Budget-avvikelse 202512	Bokslut 202412
Intäkter	-10,6	-10,1	-0,5	-31,7	-31,5	-0,2	-24,6
Personalkostnader	1,7	1,6	0,1	5,1	5,1	0,0	4,8
Övriga kostnader	21,4	20,8	0,6	64,2	65,9	-1,7	61,1
Summa	12,5	12,3	0,2	37,6	39,5	-1,9	41,3

(+) innebär överskott, (-) innebär underskott av utfall jämfört med budget

Revision, Kommunfullmäktige, Valnämnd

Tabell 1. Driftredovisning

mnkr	Budget 202504	Utfall 202504	Budget-avvikelse 202504	Budget 202512	Prognos 202512	Budget-avvikelse 202512	Bokslut 202412
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,6
Personalkostnader	0,4	0,4	0,0	1,1	1,1	0,0	2,0
Övriga kostnader	0,4	0,3	0,1	1,3	1,3	0,0	1,4
Summa	**0,8**	**0,7**	**0,1**	**2,4**	**2,4**	**0,0**	**2,8**

(+) innebär överskott, (-) innebär underskott av utfall jämfört med budget

Alvesta kommun

Datum: 2025-05-27

Dnr: KS-2025-00239

April

Kommunledningsförvaltningen

Tabell 2. Driftredovisning per verksamhet

mnkr	Budget 202504	Utfall 202504	Budget-avvikelse 202504	Budget 202512	Prognos 202512	Budget-avvikelse 202512	Bokslut 202412
Kommunledningsstab	1,3	0,9	0,4	3,9	3,9	0,0	3,3
Stöd och verksamhetsutveckling	5,6	2,3	3,3	16,8	16,8	0,0	15,4
Utvecklingsavdelningen	3,8	3,8	0,0	11,4	11,4	0,0	10,1
Inköpsavdelningen	2,4	2,4	0,0	7,2	7,6	-0,4	5,2
Ekonomiavdelningen	4,8	3,4	1,4	14,4	11,4	3,0	11,6
HR-avdelningen	5,6	4,0	1,6	20,3	20,3	0,0	16,4
Summa	**23,5**	**16,8**	**6,7**	**74,0**	**71,4**	**2,6**	**62,0**

(+) innebär överskott, (-) innebär underskott av utfall jämfört med budget

Kommunövergripande verksamhet

Tabell 2. Driftredovisning per verksamhet

mnkr	Budget 202504	Utfall 202504	Budget-avvikelse 202504	Budget 202512	Prognos 202512	Budget-avvikelse 202512	Bokslut 202412
Driftbidrag	3,0	1,9	1,1	8,9	8,9	0,0	9,3
Kommunstyrelsen	1,9	1,6	0,3	5,9	5,9	0,0	5,6
Partigruppledarvode	0,3	0,3	0,0	0,9	0,9	0,0	0,8
Överförmyndarverksamhet	0,7	0,5	0,2	2,0	2,0	0,0	1,5
Räddningstjänst	6,3	7,2	-0,9	19,0	20,7	-1,7	20,4
Förvaltningsavtal	0,3	0,8	-0,5	0,9	1,1	-0,2	3,7
Summa	**12,5**	**12,3**	**0,2**	**37,6**	**39,5**	**-1,9**	**41,3**

(+) innebär överskott, (-) innebär underskott av utfall jämfört med budget

Revision, Kommunfullmäktige, Valnämnd

Tabell 2. Driftredovisning per verksamhet

mnkr	Budget 202504	Utfall 202504	Budget-avvikelse 202504	Budget 202512	Prognos 202512	Budget-avvikelse 202512	Bokslut 202412
Revision	0,4	0,3	0,1	1,1	1,1	0,0	1,1
Kommunfullmäktige	0,4	0,4	0,0	1,3	1,3	0,0	1,4
Valnämnd	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3
Summa	**0,8**	**0,7**	**0,1**	**2,4**	**2,4**	**0,0**	**2,8**

(+) innebär överskott, (-) innebär underskott av utfall jämfört med budget

Utfall per sista april

Utfall jämfört med budget

Utfallet per april visar en positiv avvikelse på totalt 6,9 mnkr för kommunstyrelsen.

Den positiva avvikelsen beror på att flera kostnader ännu inte har belastat kommunledningsförvaltningen, som förväntas upparbetas under året. Inom HR-avdelningen startar ett nytt projekt i maj där kostnaderna inte inkommit, varpå de visar en positiv avvikelse om 1,6 mnkr. Stöd och verksamhetsutveckling har flera pågående upphandlingar samt flera stora fakturor som inte inkommit, vilket bidrar till en positiv avvikelse om 3,3 mnkr. Sammantaget visar kommunledningsförvaltningen en positiv avvikelse på 6,7 mnkr.

Den kommunövergripande verksamhet uppvisar en positiv avvikelse om 0,2 mnkr som är hänförlig till att de har fakturor som inte inkommit, exempelvis räddningstjänstens kostnadsökning som beror på ökade personalkostnader.

Revision, kommunfullmäktige och valnämnden visar en positiv avvikelse om 0,1 mnkr och beror på att kostnader upparbetas under året.

Helårsprognos

Större budgetavvikelser

Kommunstyrelsen prognostiserar ett överskott om totalt 0,7 mnkr. Överskottet beror på att kommunledningsförvaltningen prognostiserar ett överskott om 2,6 mnkr, vilket beror på lägre konsultkostnader (0,7 mnkr) och personalkostnader (2,3) mnkr till följd av vakanser på ekonomiavdelningen. Inköpsavdelningen prognostiserar att gå med ett underskott om 0,4 mnkr på grund av att Alvesta Kommun tar över upphandlingarna från Växjö Kommun, vilket kommer att öka personalkostnaderna eftersom en ny anställd börjar.

Den kommunövergripande verksamheten prognostiserar däremot ett underskott om totalt 1,9 mnkr. Underskottet förklaras av ökade kostnader inom räddningstjänsten, hänförligt till ökade personalkostnader om 1,7 mnkr. Förvaltningsavtalet har fått lägre intäkter mot förvaltningar vilket orsakar en avvikelse om 0,2 mnkr.

Åtgärder för att nå en budget i balans

Kommunledningsförvaltningen prognostiserar ett överskott om 2,6 mnkr som beror på vakanser och lägre konsultkostnader. Kommunövergripande verksamhet prognostiserar ett underskott på 1,9 mnkr på grund av ökade personalkostnader och lägre intäkter. Sammanfattningsvis prognostiserar kommunstyrelsen ett överskott om totalt 0,7 mnkr, varpå inga åtgärder genomförs.

Revision, kommunfullmäktige och valnämnd prognostiserar en budget i balans.

Investeringsredovisning

Tabell 3. Investeringsredovisning per projekt

mnkr	Budget 2025	Prognos 2025	Budget-avvikelse 202512*
Förvaltningsprojekt (Ram)	7,4	7,4	0,0
Diverse inventarier KLF (Ram)	4,5	4,5	0,0
Reservkraft (Strategiska medel)	12,8	12,8	0,0
Datacenter (Ram)	6,0	6,0	0,0
IT Nätverk 2025 (Ram)	1,8	1,8	0,0
Diverse inventarier KLF (Strategiska medel)	0,8	0,8	0,0
Diverse projekt förvaltade (Strategiska medel	1,0	1,0	0,0
Summa	**34,3**	**34,3**	**0,0**

(+) innebär överskott, (-) innebär underskott av utfall jämfört med budget

Helårsprognos

Helårsprognos per sista april för investeringar för kommunstyrelsen är samma som budget.

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Emelie Brännborn
Controller

Datum
2025-05-07

Referens
KS 2025-00239 1.4.1

Ekonomisk månadsrapport per april 2025 för kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna ekonomisk månadsrapport med bedömd prognos per april 2025 för kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämnderna ska enligt direktiv för ekonomisk rapportering 2022 lämna en månadsrapport per mars, april och oktober i enlighet med tidplan för planerings- och uppföljningsarbetet som beslutas varje år.

Kommunstyrelsen prognostiserar ett överskott om 0,7 miljoner kronor (mnkr). Ekonomiavdelningen prognostiserar ett överskott om 3,0 mnkr för personalkostnader hänförligt till vakanser och lägre konsultkostnader. Inköpsavdelningen prognostiserar en negativ avvikelse om 0,4 mnkr som beror på ökade personalkostnader. Räddningstjänstens kostnader har ökat på grund av ökade personalkostnader och påverkar resultatet negativt med 1,7 mnkr. Förvaltningsavtalet prognostiserar ett underskott om 0,2 mnkr på grund av lägre intäkter.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-07

Ekonomisk månadsrapport, 2025-05-07

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Emelie Brännborn
Controller

Beslutet skickas till

Ekonomiavdelningen

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Silja Savela
Budgetchef

Datum
2025-05-27

Referens
KS 2025-00240 1.4.1

Ekonomisk månadsrapport per april 2025 för Alvesta kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner ekonomisk månadsrapport per april 2025.

Kommunstyrelsens beslutar att ge de nämnder som har en negativ prognos i uppdrag att fortsätta arbeta med de åtgärdsplaner som är framtagna för att långsiktigt uppfylla kravet på en budget i balans samt att inkomma med åtgärdsplanerna till kommunstyrelsen i samband med att delårsrapporten behandlas.

Sammanfattning

Enligt beslut av kommunstyrelsen ska respektive nämnd upprätta en förenklad ekonomisk rapport per sista mars, april och oktober. Utifrån nämndernas rapporter, senaste skatteunderlagsprognos från Sveriges kommuner och regioner (april 2025) samt andra kända faktorer har kommunledningsförvaltningen upprättat en ekonomisk rapport, innehållande helårsprognos för Alvesta kommun. I början av året innehåller prognosen många osäkerhetsfaktorer; både intäkts- och kostnadssidan påverkas av externa och interna faktorer.

Årets resultat prognostiseras till minus 29,4 miljoner kronor, vilket innebär en negativ budgetavvikelse om 39,2 miljoner kronor. I förhållande till föregående prognos är det en försämring med 0,4 miljoner kronor. Prognosen för finansförvaltningen är positiv med 15,6 miljoner kronor, varav 11,6 miljoner kronor avser skatter och generella statsbidrag och 4,0 miljoner kronor är till följd av utnyttjande av överskottsmedel från tidigare år för delfinansiering av pensionskostnader. Nämnderna tillsammans prognostiserar ett underskott om 54,8 miljoner kronor. Det är nämnden för arbete och lärande, utbildningsnämnden samt omsorgsnämnden som prognostiserar underskott.

Ordförande och förvaltningschef för omsorgsnämnden, nämnden för arbete och lärande samt utbildningsnämnden har av kommunstyrelsen kallats till kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde den 13 maj 2025 för att redogöra för respektive nämnds åtgärdsplan för budget i balans.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2025-05-27

Ekonomisk månadsrapport per april 2025 för Alvesta kommun, 2025-05-08

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Silja Savela
Budgetchef

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder med negativ prognos

§ 63

Dnr KS-2025-00240 1.4.1

Ekonomisk månadsrapport per april 2025 för Alvesta kommun

Beslut

Kommunstyrelsen arbetsutskott lämnar ärendet utan beredning.

Sammanfattning

Då handlingar i ärendet skickats ut sent är ordförandes förslag att ärendet lämnas utan beredning till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Ekonomisk månadsrapport, 2025-05-08

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Silja Savela
Budgetchef
0768530025
silja.savela@alvesta.se

Skrivelse

Datum
2025-05-08

Referens

Ekonomisk månadsrapport per april månad 2025 för Alvesta kommun

Inledning

Enligt beslut av kommunstyrelsen ska respektive nämnd upprätta en förenklad ekonomisk rapport per sista mars, april och oktober. Utifrån nämndernas rapporter, senaste skatteunderlagsprognos från Sveriges kommuner och regioner (april) samt andra kända faktorer upprättar kommunledningsförvaltningen en ekonomisk rapport, innehållande helårsprognos för Alvesta kommun. I början av året innehåller prognosen många osäkerhetsfaktorer; både intäkts- och kostnadssidan påverkas av externa och interna faktorer.

Årets resultat

Resultaträkning, tkr	Budget helår	Prognos helår	Budget-avvikelse helårs-prognos	Budget-avvikelse fg helårs-prognos	Utfall helår fg år	Budget-avvikelse fg år
Verksamhetens intäkter	396,4	396,4	0,0	0,0	317,1	-24,9
Verksamhetens kostnader	-1 867,7	-1 922,5	-54,8	-51,2	-1 792,8	0,8
Avskrivningar	-64,7	-64,7	0,0	0,0	-79,5	-25,5
Verksamhetens nettokostnader	**-1 536,0**	**-1 590,8**	**-54,8**	**-51,2**	**-1 555,2**	**-49,6**
Skatter och bidrag	1 539,6	1 551,2	11,6	8,5	1 523,8	19,0
Verksamhetens resultat	**3,6**	**-39,6**	**-43,2**	**-42,7**	**-31,4**	**-30,5**
Finansiella intäkter	12,7	18,3	5,6	4,6	80,1	67,4
Finansiella kostnader	-6,5	-8,1	-1,6	-0,6	-38,0	-33,5
Årets resultat	**9,8**	**-29,4**	**-39,2**	**-38,7**	**10,7**	**3,4**

Årets resultat prognostiseras till minus 29,4 miljoner kronor, en försämring med 0,4 miljoner kronor i förhållande till föregående prognos. I förhållande till budget är det en negativ avvikelse på 39,2 miljoner kronor.

I prognosen för året utelämnas marknadsvärdesförändringen (-23,4 mnkr) av kommunens placerade medel, då det är en osäker post, men en redogörelse för utfall per sista april anges i text under avsnitt om finansförvaltning.

Nämnderna

Driftredovisning, nämnderna, tkr	Budget helår	Prognos helår	Budget-avvikelse helårs-prognos	Budget-avvikelse fg helårs-prognos	Utfall helår fg år	Budget-avvikelse fg år
Revision, KF och valnämnd	2,4	2,4	0,0	0,0	2,8	0,0
Kommunstyrelsen	111,6	110,9	0,7	0,0	103,3	-0,9
Kultur och fritidsnämnden	80,9	80,6	0,3	0,0	73,7	-2,7
Samhällsbyggnadsnämnden	66,5	66,5	0,0	0,0	68,3	-3,0
- varav exploatering	-3,2	-3,2	0,0	0,0	-2,6	-0,3
- VA-verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Nämnden för arbete och lärande	264,5	282,7	-18,2	-16,2	268,7	-7,3
Utbildningsnämnden	534,3	543,2	-8,9	-9,1	543,8	-1,8
Omsorgsnämnden	449,5	478,2	-28,7	-25,9	477,3	-47,8
Nämnden för myndighetsutövning	0,5	0,5	0,0	0,0	0,4	0,0
Summa	**1 510,2**	**1 565,0**	**-54,8**	**-51,2**	**1 538,3**	**-63,5**

Nämnderna tillsammans prognostiserar ett underskott i förhållande till budget på 54,8 miljoner kronor, en försämring med 3,6 miljoner kronor i jämförelse med föregående prognos. Kommunstyrelsen, kultur- och fritidsnämnden samt utbildningsnämnden redovisar en något förbättrad prognos, totalt 1,2 miljoner kronor. Nämnden för arbete och lärandes prognos försämras

med 2,0 miljoner kronor till följd av ökade kostnader för köp av gymnasieplatser och omsorgsnämndens med 2,8 miljoner kronor för förväntade tillkommande viten.

De nämnder som prognostiserar ett underskott i förhållande till budget har tagit fram åtgärdsplaner. Ett externt företag har påbörjat en genomlysning av verksamheten inom omsorgsförvaltningen. Syftet med genomlysningen är att identifiera både kortsiktiga och långsiktiga åtgärder för att minska kostnaderna.

Den 14:e april 2025, i samband med redovisning av mars månads ekonomiska rapport, beslutade kommunstyrelsen att kalla ordförande och förvaltningschef för omsorgsnämnden, nämnden för arbete och lärande samt utbildningsnämnden till kommunstyrelsens arbetsutskotts sammanträde den 13:e maj för att redogöra för respektive nämnds åtgärdsplan för en budget i balans.

En faktor som påverkar samtliga nämnders personalkostnader positivt är att personalomkostnadspålägget som fastställts för 2025 är på en lägre nivå än budgeterat. Sänkningen påverkar nämndernas kostnader i positiv riktning med totalt 8,7 miljoner kronor, varav 3,3 miljoner kronor avser omsorgsnämnden och 3,2 utbildningsnämnden.

Kommunstyrelsen prognostiserar ett överskott om 0,7 miljoner kronor (+-0 föregående prognos) i förhållande till budget. Kommunledningsförvaltningens prognos är ett överskott om 2,6 miljoner kronor, främst till följd av vakanser under året. Kommunövergripande verksamhet förväntas redovisa ett underskott om 1,9 miljoner kronor. Anledningen är ökade personalkostnader inom räddningstjänsten och lägre intäkter än budgeterat.

Kultur och fritidsnämnden prognostiserar ett överskott om 0,3 miljoner kronor (+-0 föregående prognos) i förhållande till budget. En utredning har genomförts om nivåerna för internhyror mellan kultur- och fritidsförvaltning och utbildningsförvaltning, överenskommelse om nivåer och ramjustering förväntas bli klar under maj månad.

Samhällsbyggnadsnämndens prognostiserar ett resultat i linje (+-0 föregående prognos) med budget.

Nämnden för arbete och lärande prognostiserar en negativ avvikelse om 18,2 miljoner kronor (-16,2 föregående prognos). Den största negativa avvikelsen återfinns inom avdelningen för individ och familjeomsorg och består i huvudsak av ökade placeringskostnader samt ökat utbetalt försörjningsstöd. Inom utbildning och sysselsättning är det ökade kostnader för externa gymnasieplatser samt gymnasieplatser för elever med särskilda behov som orsakar underskott.

Prognosen för Utbildningsnämnden är en negativ avvikelse om 8,9 miljoner kronor (-9,1 föregående prognos). 7,3 miljoner kronor avser merkostnader till följd av branden på Prästängsskolan. I övrigt är det minskat statsbidrag för maxtaxan, 1,1 miljoner kronor, samt osäkerheten kring volymerna inför hösten 2025 inom förskolan som påverkar prognosen i negativ riktning.

Omsorgsnämnden prognostiserar en negativ avvikelse om 28,7 miljoner kronor (-25,9 föregående prognos) i förhållande till budget. I nämndens antagna internbudget för 2025 fanns en obalans i form av ett ofördelat besparingskrav om 24 miljoner kronor. Vid slutet av året prognostiseras 20,7 miljoner kronor av obalansen kvarstå. I övrigt är det främst ökat antal ärenden inom både äldreomsorg och funktionsstöd som bidrar till underskottet.

Finansförvaltning

Dritftredovisning, Finansförvaltningen tkr	Budget helår	Prognos helår	Budget-avvikelse helårs-prognos	Budget-avvikelse fg helårs-prognos
Skatter och bidrag	1 539,6	1 551,2	11,6	8,5
Pensioner	-50,4	-50,4	0,0	0,0
Strategiska medel	-5,4	-5,4	0,0	0,0
Kapitalförvaltning	3,0	3,0	0,0	0,0
Övriga finansiella intäkter	9,7	15,3	5,6	4,6
Internränta	30,1	30,1	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-6,5	-8,1	-1,6	-0,6
Summa	**1 520,0**	**1 535,6**	**15,6**	**12,5**

Prognosen för finansförvaltningen innebär en positiv avvikelse om 15,6 miljoner kronor (12,5 i föregående prognos), vilket förklaras av nedanstående poster:

- Skatteprognosen från april 2025 samt riktade generella bidrag ger en förväntad positiv avvikelse gentemot budget på 11,6 miljoner kronor.
- Finansiella kostnader prognostiserar en negativ avvikelse på 1,6 miljoner kronor till följd av högre räntenivå och nyupplåning under året.
- Finansiella intäkter ger en positiv avvikelse på 5,6 miljoner kronor till följd av något högre räntenivå på banktillgodohavanden samt utnyttjande av överskottsmedel från tidigare år för delfinansiering av pensionskostnader.

Kapitalförvaltningen

Värdet av placerade medel uppgick till 442,1 miljoner kronor vid årets början. Under året har reinvesteringar om 7,2 miljoner kronor gjorts. Marknadsvärdet har minskat med totalt 23,4 miljoner kronor och uppgår efter mars till 418,8 miljoner kronor. Det totala aktieinnehavets värdeminskning uppgår till 22,4 miljoner kronor, varav det utländska aktieinnehavet utgör 20,0 miljoner kronor och det svenska 2,4 miljoner kronor. Värdet av placeringarna i räntepapper har minskat med 1,0 miljoner kronor. Totalt utgör aktieinnehavet en större andel (2 procentenheter) av det totala innehavet än vad normalläget i finanspolicyn anger, medan räntefonderna understiger normalnivån med 2 procentenheter. Fördelningen mellan svenska och utländska aktier följer normalläget. i normalportföljningen utgör tillgångsslaget alternativa placeringar 10%. Med anledning av att KS beslut om kapitalplaceringar undantog detta tillgångsslag, så behöver det beaktas i analysen.

Investeringar

Årets av kommunfullmäktige fastställda investeringsbudget uppgår till 162,5 miljoner kronor. Kommunstyrelsen har den 15:e april beslutat om överföring av investeringsmedel från föregående budgetår för pågående investeringar om totalt 14,7 miljoner kronor, därmed uppgår årets budget till 177,2 miljoner kronor. Kommunstyrelsen har även omfördelat budgetmedel från strategiska investeringar till nämnder om totalt 29,8 miljoner kronor.

Investeringsredovisning	Budget helår	Prognos helår	Budget-avvikelse helårs-prognos	Utfall helår fg år	Budget-avvikelse fg år
Kommunstyrelsen	34,3	34,3	0,0	116,4	47,0
Strategiska investeringsmedel	7,2	7,2	0,0	-6,3	-6,3
Kultur och fritidsnämnden	12,7	12,7	0,0	13,2	7,2
Samhällsbyggnadsnämnden	110,0	76,1	33,9	93,5	11,2
Nämnden för arbete och lärande	1,6	1,6	0,0	1,6	1,0
Utbildningsnämnden	6,4	6,4	0,0	4,4	0,4
Omsorgsnämnden	5,0	5,0	0,0	4,0	0,4
Nämnden för myndighetsutövning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	**177,2**	**143,3**	**33,9**	**226,8**	**61,0**

Prognosen för året är ett överskott i förhållande till budget om 33,9 miljoner kronor.

Samhällsbyggnadsnämndens prognostiserar ett överskott om 33,9 miljoner kronor till följd av framflyttade projekt inom exploatering av Spåningslanda 3, investeringar i Alvesta avlopps-reningsverk samt utbyggnad av VA i Härlöv.

Anna Falkenstam
Ekonomi- och finanschef

Silja Savela
Budgetchef

§ 65

Dnr KS-2025-00259 1.4.1

Ändrad tidplan för Mål och budget 2026 med plan 2027-2029

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att kommunfullmäktige senast under oktober månad år 2025 ska fatta beslut om Mål och budget år 2026 med plan 2027-2029 för Alvesta kommun, samt även övriga beslut som enligt riktlinjerna ska fattas i samband med budgetbeslutet.

Sammanfattning

Enligt Alvesta kommuns riktlinjer för budget och redovisning (KF § 98/2018) ska kommunfullmäktiges budgetbeslut fattas senast i juni månad året innan aktuellt budgetår. I samband med fullmäktiges budgetbeslut fastställs förslag till skattesats, låneram för budgetåret samt preliminära borgensramar för helägda kommunala företag.

Med anledning av det osäkra omvärldsläget samt för att kunna vänta in Sveriges kommuner och regioners skatteprognos i augusti föreslås att kommunfullmäktiges budgetbeslut för år 2026 i stället kan fattas senast i oktober i år.

Enligt riktlinjerna ska nämndernas verksamhetsplaner fastställas senast i november månad året innan aktuellt budgetår.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-06

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-05-06

Referens
KS 2025-00259 1.4.1

Ändrad tidplan för Mål och budget 2026 med plan 2027-2029

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att kommunfullmäktige senast under oktober månad år 2025 ska fatta beslut om Mål och budget år 2026 med plan 2027-2029 för Alvesta kommun, samt även övriga beslut som enligt riktlinjerna ska fattas i samband med budgetbeslutet.

Sammanfattning

Enligt Alvesta kommuns riktlinjer för budget och redovisning (KF § 98/2018) ska kommunfullmäktiges budgetbeslut fattas senast i juni månad året innan aktuellt budgetår. I samband med fullmäktiges budgetbeslut fastställs förslag till skattesats, låneram för budgetåret samt preliminära borgensramar för helägda kommunala företag.

Med anledning av det osäkra omvärldsläget samt för att kunna vänta in Sveriges kommuner och regioners skatteprognos i augusti föreslås att kommunfullmäktiges budgetbeslut för år 2026 i stället kan fattas senast i oktober i år.

Enligt riktlinjerna ska nämndernas verksamhetsplaner fastställas senast i november månad året innan aktuellt budgetår.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-06

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till

Ekonomiavdelningen

Samtliga nämnder

§ 68

Dnr KS-2025-00260 2.5.4

Lån till Skatelövs samhällsförening i avvaktan på utbetalning av medel från Leader Linné Småland för utveckling av Generationsparken i Grimslöv

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att bevilja Skatelövs Samhällsförening ett temporärt räntefritt lån om 1 281 850 kronor, som längst till och med december 2026, under förutsättning att Jordbruksverket godkänner föreningens projekt om utveckling av Generationsparken i Grimslöv och betalar ut motsvarande summa från Leader Linné Småland.

Sammanfattning

Skatelövs Samhällsförening har beviljats 1 281 850 kronor från Leader Linné Småland för att utveckla Generationsparken i Grimslöv. Medlen betalas ut till föreningen efter genomfört projekt. Projektet innebär bland annat att ett utegym, väderskydd, basketplan och en mindre byggnad för ved ska uppföras i parken. Målsättningen med projektet är att stärka Generationsparkens roll som mötesplats i Grimslöv och tillskapa aktiviteter för alla åldrar. I samband med ansökan har även ett uppdaterat och förlängt nyttjanderättsavtal skrivit mellan Alvesta kommun och Skatelövs Samhällsförening.

För att medel ska betalas ut till projekt som Leader Linné har beviljat ska Jordbruksverket först ge sitt godkännande. En förutsättning för godkännande från Jordbruksverket är att Skatelövs Samhällsförening kan uppvisa att föreningen är likvida för motsvarande summa, vilket man inte är idag. Därför ansöker föreningen om att låna medel av Alvesta kommun motsvarande beviljat projektstöd på 1 281 850 kronor.

Pengarna är ett lån och ska efter att Skatelövs Samhällsförening rekvirerat medel från Jordbruksverket betalas tillbaka till Alvesta kommun. Skulle Jordbruksverket avslå Leader Linnés beviljade medel utgår heller ingen utbetalning till föreningen.

Projektet bedöms vara klart innan utgången av år 2026, vilket innebär att lånet beviljas längst till och med december 2026.

Yrkanden

Thomas Haraldsson (C) yrkar bifall till beslutsförslaget.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-09

Lån till Skatelövs samhällsförening i avvaktan på utbetalning av medel från Leader Linné Småland för utveckling av Generationsparken i Grimslöv

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att bevilja Skatelövs Samhällsförening ett temporärt räntefritt lån om 1 281 850 kronor, som längst till och med december 2026, under förutsättning att Jordbruksverket godkänner föreningens projekt om utveckling av Generationsparken i Grimslöv och betalar ut motsvarande summa från Leader Linné Småland.

Sammanfattning

Skatelövs Samhällsförening har beviljats 1 281 850 kronor från Leader Linné Småland för att utveckla Generationsparken i Grimslöv. Medlen betalas ut till föreningen efter genomfört projekt. Projektet innebär bland annat att ett utegym, väderskydd, basketplan och en mindre byggnad för ved ska uppföras i parken. Målsättningen med projektet är att stärka Generationsparkens roll som mötesplats i Grimslöv och tillskapa aktiviteter för alla åldrar. I samband med ansökan har även ett uppdaterat och förlängt nyttjanderättsavtal skrivit mellan Alvesta kommun och Skatelövs Samhällsförening.

För att medel ska betalas ut till projekt som Leader Linné har beviljat ska Jordbruksverket först ge sitt godkännande. En förutsättning för godkännande från Jordbruksverket är att Skatelövs Samhällsförening kan uppvisa att föreningen är likvida för motsvarande summa, vilket man inte är idag. Därför ansöker föreningen om att låna medel av Alvesta kommun motsvarande beviljat projektstöd på 1 281 850 kronor.

Pengarna är ett lån och ska efter att Skatelövs Samhällsförening rekvirerat medel från Jordbruksverket betalas tillbaka till Alvesta kommun. Skulle Jordbruksverket avslå Leader Linnés beviljade medel utgår heller ingen utbetalning till föreningen.

Projektet bedöms vara klart innan utgången av år 2026, vilket innebär att lånet beviljas längst till och med december 2026.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-09

Intyg för godkännande av projektansökan från Leader Linné

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Anna Falkenstam
Ekonomi- och finanschef

Beslutet skickas till

Skatelövs samhällsförening

---------- Vidarebefordrat meddelande ----------
Från: Åsa Weststrom <asa@leaderlinne.se>
Datum: 29 apr. 2025 15:00
Ämne: Info om Leaderstödet
Till: camilla hjertqvist <hjertqvist@hotmail.com>
Kopia:

Hej!

Vår LAG-styrelse har sagt ja till ert projekt. Stort grattis från oss!

Nu kommer vi på kontoret att handlägga ansökan vidare. Sedan är det Jordbruksverket som fattar det formella beslutet. Det går bra att dra igång projektet innan Jordbruksverkets formella beslut kommer, men det är först vid deras beslut som ni är garanterade stödet.

I det här mejlet skickar vi med en logotyp. Att använda den är ett krav från EU, som är med och finansierar Leaderstödet ni får från oss. Det finns flera olika EU-loggor men den som är bifogad gäller för ert projekt. Används inte den på rätt sätt kan det leda till avdrag av stödet – och det vill vi ju förstås inte. Generellt kan man säga att ni ska använda loggan när ni informerar om projektet – till exempel på hemsidor och i tryckt material. Om ni informerar i sociala medier är det bra att få in någonstans att ni har fått stöd från oss. Här kan ni läsa mer om reglerna för när man måste använda logotypen och inte: Pengar från EU – använd EU-logotyp - Jordbruksverket.se. Hör av er om ni behöver loggan i något annat format.

Glöm inte att vi finns här på vägen och att ni gärna får höra av er med frågor.

Varmt lycka till – vi hörs!

Åsa Weststrom

Verksamhetsledare

Tfn 070-560 0262

asa@leaderlinne.se

Leader Linné Småland

Medfinansieras av Europeiska unionen

Ansökan om projektstöd inom Leader 2023-2027

Skate och skog

Din ansökan

Vem söker du för?
Företag, förening eller organisation

Uppgifter om fullmakt och sökanden

Organisationsnummer
8024158837

Namn
Skatelövs Samhällsförening

Utdelningsadress
Skatelövsvägen 30

Postnummer
34254

Postort
GRIMSLÖV

c/o adress
Bo Fransson

Telefonnummer - inklusive riktnummer

Mobilnummer

E-postadress

Välj inriktning

Valda inriktningar

Genomförande

Här ska du svara på frågor som handlar om vad du söker stöd för och hur du ska genomföra projektet, investeringen eller etableringen.

Beskriv tydligt och kortfattat vad du söker stöd till
Skatelövs samhällsförening önskar stöd för investeringar som vidareutvecklar Generationsparken i Grimslöv. Det handlar om: utegym, väderskydd, vedskjul, utemöbler, klädträd, inspringsskydd och basketkorg.

Grundidén är att knyta ihop parken med skogen och de stigar som finns där till en gemensam arena med naturlig start och avslutning. Därav investeringar som integrerar med naturen i design och färger, samt utemöbler som skapar sociala miljöer. Allt ska kännas/upplevas som välkomnande.

Hela miljön blir tillgänglighetsanpassad. Sedan tidigare finns belysning som gör platsen tillgänglig och trevlig.

Välj de län där du ska genomföra investeringen eller etableringen
Kronoberg

Välj de kommuner där du ska genomföra investeringen, projektet eller etableringen
Alvesta

Vilket leaderområde söker ni stöd i?

Hjälptext

Kontaktuppgifter och karta över leaderområden hittar du på Jordbruksverkets webbplats.

Svar
Leader Linné Småland

Hur mycket stöd planerar ni att söka till projektet?

Hjälptext

Ange ungefärligt belopp som ni vill söka från leaderområdet. Ange beloppet i kronor.

Svar
1281850

Slutdatum
2026-06-30

Syfte

Varför vill du genomföra insatsen du söker stöd för?

Hjälptext

Beskriv vad du vill att insatsen du söker stöd för ska bidra till. Frågan används för att förstå vad syftet med insatsen är.

Svar
Varför vill vi bygga?
Grimslöv har ett utkantsläge med få invånare och blir som ort ofta förbisedd. Växer du upp här finns det inte mycket att göra och du lever med en känsla av att allt är för litet. Intresset för upplevelser i naturen, och kombinera med andra aktiviteter är därtill i uppstigande. Det finns också ett sug efter fler saker/sätt att göra och röra sig på, framför allt sådana som sker kravlöst efter egna premisser.

Det finns inte heller någon riktigt naturlig social samlingsplats i Grimslöv där kontakter kan upprätthållas och förnyas.

Målsättningar:

- Möjlighet att upptäcka och utforska fler sporter och sätt att röra på sig även på litet ställe,
- Stimulera till spontanrörelse/idrott efter egna förutsättningar i generationsparken och-/eller i skogen året om,
- En plats som socialt skapar något att samlas kring som genererar

nya möten över intressegrupper och generationsgränser, och som därtill i samma grad lockar kvinnor/män/flickor/pojkar.

Andra sökta och beviljade stöd

Har din insats beviljats andra stöd för utgifter du tar upp i denna ansökan?

Hjälptext

Frågan gäller andra stöd som du inte redovisat som finansiering i denna ansökan.

Svar
Nej

Ange vem du fått stöd från och vad stödet ska finansiera.

Hjälptext

Bifoga beslut om stöd i steg Bilagor.

Har du för din insats sökt andra stöd för utgifter som du tar upp i denna ansökan som du ännu inte fått beviljade?

Hjälptext

Frågan gäller andra stöd som du inte redovisat som finansiering i denna ansökan.

Svar
Nej

Ange vem du sökt stöd från och vad stödet ska finansiera.

Offerter

Kan du skicka in minst två jämförbara offerter för varje investering i din ansökan?

Hjälptext

Du ska lämna in underlag som visar att utgifterna som avser investeringar i din ansökan är rimliga. Det kan till exempel vara offerter, prisuppgifter eller andra underlag. Ladda upp dessa i steget Bilagor. En investering måste ha ett inköpspris över 24 000 kronor exklusive moms och ha en livslängd på mer än 3 år. Tänk på att även utgifter med koppling till investeringen ska räknas in i investeringskostnaden, till exempel frakt, montering och konsultarvoden.

Svar
Ja

Motivera varför du inte kan lämna in två jämförbara offerter för varje investering.

Upphandlingsskyldighet

Är den du söker stöd för skyldig att följa någon av lagarna om offentlig upphandling?

Hjälptext

För mer information läs på Upphandlingsmyndighetens webbplats. Om organisationen är upphandlingsskyldig bifoga bilaga Upphandlingsunderlag till ansökan om stöd.

Svar
Nej

Vilka upphandlingsförfaranden kommer användas i insatsen och för vilka utgifter?

Hjälptext

Bifoga en upphandlingsplan till ansökan. I planen ska det framgå vilket upphandlingsförfarande som ska tillämpas för utgiftskategorierna. Exempel på upphandlingsförfarande är direktupphandling, undantag och/eller avtal. Ni kan använda dokumentet ”sammanställning upphandling” som finns på Jordbruksverket webbutik.

Vilka stödfunktioner för upphandling har den du söker stöd för och hur kommer dessa att användas i insatsen?

Har den du söker stöd för riktlinjer för användning av direktupphandling och dokumenteras skälen för direktupphandlingen vid inköp från 100 000 kronor?

- ○ Ja
- ○ Nej

Lägg till bilagan Upphandlingsunderlag i steg Bilagor. Om du INTE är upphandlingsskyldig skicka in senaste årsrapporten och stadgan för den organisation du söker stöd för i steg Bilagor.

Ekonomiska förutsättningar

Har du tillräcklig ekonomi för att ligga ute med pengar under tiden ditt ärende handläggs?

Hjälptext

Utgifter behöver du själv ha betalat innan vi kan ersätta dem. Det innebär att du behöver ligga ute med pengar för dina utgifter i väntan på att din ansökan om utbetalning ska handläggas.

Svar
Ja

Fortsättning av förstudie

Är projektet en fortsättning på en förstudie eller ett projekt som du tidigare har fått stöd för att genomföra?

Svar
Nej

Ange ärendenummer för förstudien eller det tidigare projektet.

Bakgrund

Vilket behov vill ni tillgodose eller vilket problem vill ni lösa genom projektet?

Hjälptext

Här beskriver du bakgrunden till projektet.

Svar
Det som är viktigast och värst med Grimslöv åtgärdas. En massa nya roliga sätt att röra på sig på skapas och utbudet blir lite stadsmässigt fast vi är ute på landet.

Massor med nya kärnvärden skapas, men de främsta är troligen att du får möjlighet till en stor bredd av aktiviteter där du i din egen takt och utan förbehåll kan röra dig. Det finns något för alla åldrar, och från nybörjare till avancerad svårighetsgrad. Bredden gör att de ungas tvära kast i intresse och lust kan hanteras. Du får lek och spelgaranti under säkra förhållanden.

Genom parkens strategiska läge nästan mitt i Grimslöv kan de flesta ta sig hit för egen maskin.

Geografiskt område

Vilket geografiskt område kommer ha nytta av projektet?

Svar
Grimslöv plus byar runt om i socknen får stor nytta. Cirka 1500- 2000 bofasta invånare.

Målgrupp

Beskriv projektets målgrupp, hur får de nytta av projektet och hur de har involverats i planeringen av projektet.

Hjälptext

Målgruppen är den eller de vars behov projektet ska uppfylla.

Svar
För att involvera målgrupper har vi under en längre tid arbetat med ett brett batteri av åtgärder, vilka beskrives mer ingående under kommande frågeställning om ´förankring`.

Tanken är att platsen ska rymma något för ALLA – äldre- vuxna- unga.

En grupp som fallit mellan stolarna när det gäller fritidsaktiviteter i Grimslöv är äldre gruppen. Få om ens något finns utöver det du själv hittar på. Med alla nya faciliteter kan vi möta träningssugna eller äventyrslystna äldre på riktigt.

Barn tycker Grimslöv är okay, men enligt ungdomarna finns ingenting. Med detta projekt kan vi ge dem känslan av att det faktiskt händer något och att någon lyssnar på dem. Med ett bredare aktivitetsutbud behöver ingen hamna utanför.

Tanken är även att underlätta för de som är i de så kallade ansvarsåren mellan 30-40, där tiden ofta inte räcker till för träning, framför allt om du är kvinna med mindre barn.

Lokal förankring

Hur och hos vilka har ni förankrat er projektidé?

Svar
Allt började med att ungdomarna i Grimslöv blev sugna på nya saker. Efter allt för många kommentarer om att det inte finns något att göra, beslöts att göra något åt saken, Idén var från början blygsam, men efter ett tag bestämdes för att göra något större. Någon var emot, men nytänkarna var i klar majoritet. Eftersom vi ligger där vi ligger har det fostrats fram en lösningsorienterad mentalitet lokalt. En utvecklingsgrupp fick i uppdrag att förankra, koordinera och smida planer.

För att se saken från alla sidor, och få så många som möjligt att tycka till lät vi skrivaren gå varm. Önskelappar sattes upp över allt i Grimslöv med omnejd. Vi ställde frågan till skolan och vid den s.k. äggjakten i påsktider som lockar många unga arrangerades en enklare tipslåda. När ryktet om nytag tog sig blev det även massor av face-to-face-möten i vardagen. Camilla Hjertqvist i samhällsföreningen som har örat extremt nära marken lokalt och kan moderera med rätt känsla fick därefter i uppgift att ta hand om alla idéer som genererats för att se mönstren.

Sen tog vi oss an hembygdsföreningen, idrottsföreningen, gymnastikföreningen och slutligen pensionärsföreningen. De hade lite olikartade önskemål och ingångar, men inget som var omöjligt att kombinera eller balansera.

Slutligen kopplades Unisport på. De analyserade platsens potentialer och återkom med illustrationer som sattes upp på några strategiska ställen på byn för att få till den sista förankringen och finjusteringen.

Samarbete och organisering

Vilka är ni som kommer att genomföra projektet och hur säkerställer ni att nödvändig kompetens finns tillgänglig för att genomföra projektet?

Hjälptext

Beskriv projektorganisationen, vilka som ingår i den och vilka typer av kompetenser som kommer finnas tillgängliga för projektet.

Svar
En lokal utvecklingsgrupp förankrar, driver på och koordinerar. Camilla Hjertqvist och Bo Fransson är projektledare. Utöver Camilla som bla har en djupgående förståelse för ungdomskultur och Bo finns flertalet till som hjälper till med bred palett av kompetens, exempelvis inom bygg, miljö, friluftsliv och hållbarhet.

Varefter projektet löper på tar vi in de kompetenser som för stunden behövs bäst för att lösa uppgiften. Vi har inga problem att få folk att ställa upp, utan utmaningen är snarare att koordinera alla hjälpande händer.

Aktiviteter

Vilka aktiviteter ska genomföras?

Hjälptext

Beskriv tydligt varje aktivitet, vem som ansvarar för aktiviteten samt aktivitetens start- och slutdatum. Om du har tagit fram en aktivitetsplan för ditt projekt kan du bifoga den i steg Bilagor. Aktiviteterna är kopplade till utgifterna du söker stöd för och visar hur du ska uppnå projektets mål.

Svar
Fas 1: Förberedelser, förankring, planering:
[Bygglov, arrende, bygga lokal förankring på facebook mm, projektmöten, undersökning av marknad, dialog samarbetspartners, administration, insamling av pengar från sponsorer mm..]
Tidsperiod: 2024-09-01 till 2025-05-31 (Vissa aktiviteter i detta block är redan påbörjade/slutförda)

Fas 2: Byggnation och genomförande:
[Upphandling, slutlig design av parken, fixardag, lastning och ivägkörning av gammalt material, eget monteringsarbete samt assistans till leverantörens monterare, målnings- och dekorationsarbeten, planteringar för att förstärka miljö och estetik, skapande av Informationsskyltar, förbättring av stig till skogen
Tidsperiod: 2025-08-01 till 2026-04-30

Fas 3: Efterarbeten, kvalitetssäkring och rapporteringar:
[Öppningsdag med inbjudan till hela socknen, utbildning i skötsel och användning, dokumentation, redovisning/ rapportering
Tidsperiod: 2026-05-01 till 2026-06-30

Målet med projektet

Vad ska du ha genomfört när projektet avslutas?

Hjälptext

Beskriv övergripande vad som ska genomföras i projektet. Frågan används för att förstå vad målet med projektet är. Fokusera inte på vilka effekter du hoppas att projektet ska leda till på längre sikt utan på vad du ska ha genomfört när projektet är avslutat.

Svar
Projektet kommer att när allt är klart att ha uppfört följande konstruktioner i Generationsparken: Utegym, Väderskydd, Vedskjul, Utemöbler, Klädträd, Inspringsskydd och Basketkorg.

Vi ska också hållit en öppningsceremomi med bandklippning.

Ordinarie verksamhet

Hur skiljer sig projektet från din ordinarie verksamhet?

Hjälptext

Beskriv kort din ordinarie verksamhet och förklara varför projektet inte är en del av den.

Svar
Skatelövs samhällsförening arrangerar och samordnar aktiviteter för att främja utvecklingen ur vidare synvinkel i Grimslöv, samt byar runt om. Därutöver förs samhällets talan utåt mot myndigheter/kommun. Sex olika arbetsgrupper ser till att saker blir genomförda.

Föreningen vilar aldrig och spelar en betydande roll för byn och byborna. Aktiviteter anordnas för både stora som små. Ett axplock av aktiviteter i kalendern är: spökrundan, sommarlovsjakten, äggjakten, tipspromenader, vårstädningar, underhåll av badplatsen och banvallsleden.

Projekt ”Skate och skog” är ett byggnationsprojekt som pågår under en begränsad tidsperiod med finansiering utifrån.

Innovation

Är projektet nytänkande?

Hjälptext

Ett nytänkande projekt tar fram en ny lösning eller en idé som svarar mot ett definierat behov eller problem. Det kan till exempel vara en ny produkt, tjänst, affärsmodell eller en teknisk lösning. Det kan också vara ett nytt sätt att ta fram lösningen på, till exempel genom en ny samarbetsform. Det räcker att lösningen ert projekt bidrar med är ny för ert område eller er organisation för att projektet ska betraktas som nytänkande och innovativt.

Svar
Ja

Beskriv på vilket sätt projektet är nytänkande.

Svar
En anläggning byggs som kan hantera ”det nya normala” med allt mer skiftande träningspreferenser och som därtill överlappar naturligt mellan parken och skogen intill. Med omdaningen av parken blir den en varm och välkomnande

plats som också fungerar som plattform för lokala evenemang och events både i samhällsföreningens och andra lokala föreningars regi.

Ur hållbarhetssynvinkel skapas också stora värden utan att det byggs på fler kvadratmeter eller att skog behöver tas ned.

Hållbar förändring

Hur kommer ni att minimera negativ miljö- och klimatpåverkan under genomförandet av projektet?

Hjälptext

Det kan till exempel handla om att göra aktiva och medvetna val av material, resesätt, tjänster och produkter.

Svar
Ja. Ett grönt tänk genomsyrar allt vi gör. Allt som upphandlas är så klimatneutralt som möjligt ur ett livscykelperspektiv. All design och alla utformningar sker med hänsyn till platsens naturvärden.

Kommer ni att genomföra aktiva insatser som syftar till att förbättra miljön eller minska klimatpåverkan?

Hjälptext

Till exempel insatser som bidrar till ökad biologisk mångfald, resurs- och energieffektivisering, förbättrad vattenkvalitet eller kortare leveranskedjor.

Svar
Ja

Beskriv på vilket sätt.

Svar
Till projektmöten cyklar eller går vi företrädesvis. Mer långväga möten hålls via Microsoft Teams. I upphandlingen ställs uttryckliga krav för minsta möjliga miljö- och klimatavtryck.

Kommer projektet att motverka diskriminering och främja likabehandling?

Hjälptext

Att motverka diskriminering och främja likabehandling handlar om att bekämpa orättvis behandling som sker på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

Svar
Ja

Beskriv på vilket sätt.

Svar
Absolut. Alla som involveras i projektet har samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter utifrån sina förutsättningar. För att skapa substans av orden, diskuterar vi oss fram till hur de omsätts bäst i praktisk handling. Vi har som tydlig ambition att förmedla en känsla av att alla är välkomna.

Kommer projektet att bidra till ökad jämställdhet?

Hjälptext

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet.

Svar
Ja

Beskriv på vilket sätt.

Svar
Jämställdhetsfrågan är en självklar utgångspunkt och prioritering i alla lägen. Detta gäller alltifrån jargong till hur vi rekryterar till utvecklingsgruppen, så det inte sker efter inrökta mönster.

Hur kommer ni att arbeta konkret med social och ekonomisk hållbarhet i ert projekt?

Hjälptext

Beskriv på vilket sätt projektet kommer att bidra till en socialt och ekonomiskt hållbar utveckling.

-
- *Social hållbarhet handlar om att skapa ökad inkludering, trygghet, tillgänglighet, jämställdhet, och att främja hälsa och välmående för alla.*
-
- *Ekonomisk hållbarhet handlar till exempel om långsiktighet, resurseffektivitet, återbruk och återvinning.*
-

Svar
Grundreceptet för social hållbarhet är att behandla alla rättvist och respektfullt och genomföra projektet med yttersta finkänslighet mot lokal efterfrågan för att få till så att så många känner ägarskap i förhållande till den nya Generationsparken. Indirekt bidrar projektet även till att nya vänskaper och kontakter etableras. Därutöver skapas nybyggaranda och framtidstro.

För maximal ekonomisk hållbarhet kommer en utförlig drifts- och skötselplan arbetas fram med stöd av leverantör.

Projektets förväntade resultat

Hur många företag kommer att skapas inom projektet innan det avslutas?

Hjälptext

Ett företag kan vara en enskild firma, ett aktiebolag eller en ekonomisk förening.

Svar
0

Hur många timmars sysselsättning kommer projektet att skapa?

Hjälptext

Som sysselsättning räknas arbete utfört av löntagare, egenföretagare eller personer som medverkar i arbetsmarknadspolitiska program och får lön från företagaren. Sysselsättningen ska ha skapats under projekttiden och bedömas finnas kvar efter projektets slut. En heltidstjänst motsvarar 1 720 timmar per år. En halvtidstjänst motsvarar 860 timmar per år.

Svar
0

Hur många timmars sysselsättning kommer att bevaras tack vare projektet?

Hjälptext

Antal timmar bevarad sysselsättning är de arbetstimmar som inte skulle ha funnits kvar om projektet inte hade fått stöd. En heltidstjänst motsvarar 1 720 timmar per år. En halvtidstjänst motsvarar 860 timmar per år.

Svar
0

Hur många nya produkter kommer projektet att skapa?

Hjälptext

Nya produkter kan vara fysiska produkter (till exempel matprodukter, kläder och möbler) eller digitala produkter (till exempel e-böcker och guider).

Svar
0

Hur många nya tjänster kommer projektet att skapa?

Hjälptext

En tjänst kan vara en fysisk tjänst (till exempel hårklippning, guidade turer och upplevelser) eller en digital tjänst (till exempel webbdesign, streamingtjänster och sociala media-tjänster).

Svar
0

Hur många nya mötesplatser kommer projektet att skapa?

Hjälptext

En mötesplats kan vara fysisk eller digital. En fysisk mötesplats är en ny eller återställd lokal (till exempel hembygdsgårdar eller övriga samlingslokaler). En digital mötesplats finns på internet (till exempel i form av en facebook-grupp). Hemsidor eller bloggar räknas inte.

Svar
1

Hur många nya fritids- och kulturverksamheter kommer projektet att skapa?

Hjälptext

En fritids- och kulturverksamhet kan vara till exempel en ungdomsverksamhet, teatergrupp, idrottsförening och ett språkcafé. Verksamheten ska ha skapats inom projektet och ska bedömas kunna bedömas finnas kvar efter projektets slut. Tänk på att ange antalet verksamheter, inte antalet träffar eller deltagare.

Svar
4

Hur många nya nätverk och samarbeten kommer projektet att skapa?

Hjälptext

Ett nätverk eller samarbete inkluderar minst två aktörer som har gemensamma intressen eller mål. Räkna även med de nätverk eller samarbeten som kommer att skapas i projektets ansökningsfas. Nätverken och samarbetena ska bedömas kunna finnas kvar efter projektets slut.

Svar
1

Hur många nya besökare uppskattar ni kommer att tas emot per år till följd av projektet?

Hjälptext

Ange antalet besökare under både lågsäsong och högsäsong.

Svar
500

Lokal uppföljning av projektets förväntade resultat

Hur många nya metoder, arbetssätt eller processer kommer att tas fram i projektet?

Hjälptext

Nya metoder, arbetssätt och processer kan till exempel vara nya produktionsprocesser, logistiklösningar eller organisationsformer.

Svar
0

Hur många återkommande evenemang kommer projektet att skapa?

Hjälptext

Ett återkommande evemang ska äga rum minst en gång per år och kan till exempel vara en festival, en tävling, temadagar eller en marknad.

Svar
6

Övrig information

Övrig information om projektet

Hjälptext

Här kan du lägga in eventuell övrig information som efterfrågas av ditt leaderkontor.

Svar
På platsen är även planen att bygga s.k. pumptrackbanor och en skateramp. Dessa objekt bekostas separat via ansökan till Allmänna arvsfonden.

Efter projektets avslut

Beskriv hur ni planerar att projektets resultat ska bestå när projektet är slut.

Hjälptext

Beskriv

-
- *hur/om verksamheten ska finansieras efter projekttiden*
-
- *om någon annan organisation som kan ta till vara på resultatet ska involveras i projektet*
-
- *vilka resultat som projektet kan bidra till på några års sikt efter projektets slut*
-
- *hur projektets resultat ska bli långsiktiga*
-

Svar
-hur/om verksamheten ska finansieras efter projekttiden
Samhällsföreningen förvaltar skötseln och driften via arbetsgruppen för ”underhåll och byggnation”. Detta är en väl inkörd och självorganiserande arbetsgrupp som består av yngre pensionärer som bla ansvarar underhåll av badplatsen och den så kallade banvallsleden. Kostnaden för deras engagemang är i princip fritt kaffe och ett värmande ord i vardagen här och där. Utöver detta har vi budgeterat med 5 000 kr i årliga reparationskostnader baserat på samtal med leverantörer.

-om någon annan organisation som kan ta till vara på resultatet ska involveras i projektet
Vi samarbetar lokalt med några andra föreningar med gott gry i syfte till att göra parken till allas angelägenhet och skapa synergier. Gymnastikklubben kommer köra s.k. fysträning. Pensionärsföreningen handlar om samverkan kring äldreaktiviteter, medan IFK Grimslöv kör kompletterande träning till fotbollen. Samarbetet med hembygdsföreningen är framför allt inriktat på att de kommer använda parken för sina lokala arrangemang.

-vilka resultat som projektet kan bidra till på några års sikt efter projektets slut
Resultaten överlappar med projektets målsättningar; Kan vi sätta fler i rörelse, skapa nya kontaktytor gör vi det enklare att må bra och vi får ett mer hälsosamt Grimslöv. Med en attraktiv anläggning där det händer grejer året om blir orten också attraktivare att bo i och flytta till och kanske till med också som utflyktsmål.

-hur projektets resultat ska bli långsiktiga
Genom att gediget förankra och gå framåt i lagom takt tillsammans med breda samarbeten. får vi så många som möjligt att ”känna” för platsen och därmed gemensamt ta ansvar för den.

För att hålla delaktigheten levande kontinuerligt kommer vi utrusta Generationsparken med en klassisk idélåda där förslag kan lämnas, som kompletterar den livaktiga facebook-sidan.

Genomförande utan stöd?

Kommer du att genomföra projektet även utan det stöd du söker här?

Svar
Nej

Beskriv varför du behöver det stöd du söker här.

Svar
Tyvärr har Skatelövs samhällsförening inte tillräckliga egna ekonomiska resurser för genomförandet, och behöver därför hjälp utifrån. Föreningen tömmer så mycket det bara går av egna medel, ideella krafter och lokala sponsorer.

Ideella resurser

Kommer du att ha med ideella resurser i projektet?

Hjälptext

Ideella resurser är ideellt arbete eller övriga ideella resurser. Ideellt arbete är arbetsinsatser som projektet inte betalar för. Övriga ideella resurser är till exempel material eller lokaler som projektet inte betalar för.

Svar
Ja

Beskriv det ideella arbetet och ange antal timmar.

Svar
Vi strävar och sträcker oss till det yttersta för att maximera de ideella insatserna, dels för att minska kostnaderna, dels för att skapa en stark känsla av gemenskap kring Generationsparken. Här är en uppskattning av insatserna:
Fas 1: Förberedelser, förankring, planering:
[Bygglov, arrende, bygga lokal förankring på facebook, projektmöten, undersökning av marknad, dialog samarbetspartners, administration, mm..]
Uppskattad tid: 170 timmar

Fas 2: Byggnation och genomförande:
[Upphandling, slutlig design av parken, fixardag, slyrensning, lastning och ivägkörning av gammalt material, eget monteringsarbete samt assistans till leverantörens monterare, målnings- och dekorationsarbeten, planteringar för

att förstärka miljö och estetik, skapande av Informationsskyltar, förbättring av stig till skogen
Uppskattad tid: 270 timmar

Fas 3: Efterarbeten, kvalitetssäkring och rapporteringar:
[Öppningsdag med inbjudan till hela socknen i regi av jippogruppen, utbildning i skötsel och användning, dokumentation, redovisning/rapportering
Uppskattad tid: 250 timmar

Ange värdet av det ideella arbetet i kronor.

Hjälptext

Tid för personer över 16 år värderas till 340 kronor per timme. Tid för personer mellan 13 och 15 år värderas till 77 kronor per timme. Yrkesmän får räkna samma timkostnad som de har för motsvarande tjänst inom sitt yrkesmässiga arbete.

Svar
234600

Beskriv de övriga ideella resurserna.

Hjälptext

Det kan till exempel vara en lokal som du inte betalar hyra för eller byggmaterial som ett företag skänker.

Svar
Ett flertal företag med bas i bygden kommer hjälpa till med ”gula maskiner” och andra olika typer av fordon i samband med att det nya ska på plats och gammalt ska tas bort.

Ange det totala värdet av övriga ideella resurser i kronor.

Svar
20000

Genomförandekapacitet

Är du som sökande ett företag som funnits i mer än 3 år eller en kommun, region, myndighet eller ett leaderkontor?

Svar
Nej

Om du svarar nej ska du bifoga underlag som visar att du har tillräcklig ekonomi att genomföra insatsen i steg Bilagor. Du kan exempelvis skicka in kontoutdrag, balansräkning eller lånelöfte som visar att du har möjlighet att ligga ute med utgifter motsvarande 4 månader av tiden för insatsen.

Statsstöd

Har ditt företag fått stöd som är av typen stöd av mindre betydelse under de senaste tre åren?

Hjälptext

Din ansökan om stöd kommer att prövas mot EU:s statsstödsregler, mer specifikt reglerna stöd av mindre betydelse. Reglerna innebär att det offentliga (stat, kommun, region) kan ge stöd som är maximalt 300 000 euro över tre år per stödmottagare förutsatt att de krav som finns i förordningen om stöd av mindre betydelse uppfylls. Om ditt företag är knutet till ett annat företag (till exempel en koncern) ska företagens sammantagna stöd av mindre betydelse räknas ihop.

Vänligen meddela din stödmyndighet om du får ett stöd av mindre betydelse efter att du skickat in din ansökan till dess att du får ditt beslut om stöd.

Svar
Nej

Från vilken offentlig organisation eller myndighet har du fått stöd?

Hjälptext

Bifoga beslut om stöd.

Nytta för företag

Kommer projektet att vara till nytta för företag?

Svar
Nej

Skriv vilka företag och beskriv på vilket sätt de får nytta av projektet.

Behov av tillstånd, godkännande eller avtal

Kommer du att behöva tillstånd, godkännanden eller avtal för att genomföra projektet?

Hjälptext

Det kan till exempel gälla odlingstillstånd eller godkännande av livsmedelslokal. De tillstånd som du uppger här ska du bifoga senast vid ansökan om slututbetalning.

Svar
Ja

Om ja, vilka tillstånd, godkännanden eller avtal kommer du att behöva för att genomföra projektet?

Svar
Bygglov är beviljat, liksom 10-årigt arrendeavtal.

Intäkter

Kommer du att ta upp intäkter under tiden ditt projekt pågår?

Hjälptext

Intäkter kan till exempel vara deltagaravgifter vid en utbildning, inträde vid ett evenemang eller försäljning av material som tagits fram inom projektet. Medfinansiering som du får in från andra finansiärer räknas inte som en intäkt.

Svar
Nej

Om ja, hur mycket intäkter uppskattar du att projektet kommer att ta upp? Ange summa.

Begagnad utrustning eller material

Planerar du att köpa in begagnad utrustning eller begagnat material?

Svar
Nej

Koncerntillhörighet

Du ska ange om organisationen du söker stöd för ingår i en koncern. En koncern består av ett moderföretag och alla dess dotterföretag. Ett moderföretag är ett företag som kontrollerar ett eller flera dotterföretag. Även en enskild näringsverksamhet kan vara moderföretag. Om ett jordbruk bedrivs som enskild firma och ägaren driver en eller flera verksamheter i aktiebolag så innebär det att de företagen ingår i en koncern.

Om organisationen du söker stöd för ingår i en koncern ska du ange organisationsnummer för alla de företag som ingår i koncernen. Det gäller alla typer av företag som bedriver en ekonomisk verksamhet, oberoende av juridisk form på företaget. För enskilda firmor är organisationsnumret samma som ägarens personnummer eller samordningsnummer.

Svaret kommer att användas för att samla in statistik och kontrollera att du följer reglerna för stöden.

Svar
Organisationen som söker stöd ingår inte i någon koncern.

Svar
Du har inte lagt till några uppgifter.

Utgifter och Finansiering

Här ska du fylla i dina utgifter och finansieringen för det stöd som du söker.

Är du skyldig att redovisa moms för investeringen eller projektet?
Nej

Om du svarat nej eller delvis, motivera ditt svar
Samhällsföreningen är en ideell sammanslutning som inte är registrerad för moms.

Utgifter

Information till sökande

Innan du fyller i dina utgifter ska du fylla i en budgetmall. Använd Budgetmall - Projektstöd som du hittar i Jordbruksverkets webbutik. I budgetmallen lägger du in projektets budget fördelat på aktiviteter. Längst ner i budgetmallen får du en summering fördelat på utgiftstyper. Det är dessa summor som du ska föra in här.

Välj utgiftstyp. Under Beskrivning av utgiftspost skriver du Budgetmall. I rutan för Belopp, anger du den summa du har i budgetmallen för den utgiftstypen. När du har fyllt i alla utgiftstyper ska den totala summan utgifter i ansökan stämma med den totala summan utgifter i budgetmallen.

1. Nya mötesplatser och aktiviteter
LEADER Leader Linné Småland Projektstöd Genomföra projekt

Utgiftstyp	Beskrivning	Belopp
Investeringar	Utegym	250 000 kr
Investeringar	Väderskydd	50 000 kr
Investeringar	Vedskjul	37 500 kr
Investeringar	Utemöbler mm	250 000 kr
Investeringar	Klädträd	23 750 kr
Investeringar	Inspringsskydd	50 000 kr
Investeringar	Basketkorg	18 750 kr
Investeringar	Markarbeten	244 350 kr
Investeringar	Montering	357 500 kr

Totala utgifter till inriktning 1	1 281 850 kr

Finansiering

Finansieringstyp	Finansiär	Belopp
Stöd	Leader Linné	1 281 850 kr
Summa finansiering:		1 281 850 kr

Summering utgifter och finansiering:

Summa utgifter	1 281 850 kr
Summa finansiering	1 281 850 kr
Skillnad mellan utgifter och finansiering	0 kr

Kontaktpersoner

Här fyller du i uppgifter om exempelvis ekonomiansvarig, projektledare eller andra personer som kan svara på frågor om ansökan. Fyll även i dina egna uppgifter om du söker stöd som representant för någon annan. Du kan lägga till högst fyra personer.

Namn	Telefon	Alternativt telefonnummer	Ansvarsområde	E-postadress
Camilla Hjertqvist	073-612 68 61	-	Projektledare	hjertqvist@hotmail.com

Bilagor

Bilagor som du måste skicka in

Bilagor som du laddat upp

1. Budget

250318_Budgetbilaga_Skatelövs_Samhällsförening_Leader_Linne.xlsx (550.29kB)

250301_Budgetbilaga_Skatelövs_Samhällsförening_Leader_Linne.xlsx (550.34kB)

2. Ekonomisk förmåga

24-03-24_Resultat_och_balans_med_revision_SS.pdf (214.02kB)

9. Offert eller annat underlag som visar att utgifterna är rimliga

241106_Åkesson_offert_schaktarbeten_generationsparken.pdf (109.37kB)

240906_Generationsparken_Skatelöv_v4.pdf (1.56MB)

250317_Generationsparken_Skatelöv_v5.pdf (1.51MB)

250301_Offerter_Tress_mm.pdf (2.50MB)

11. Tillstånd, godkännande eller avtal

24-09-02_Bygglov_generationsparken_Grimslöv_Skatelövs_samhällsförening.pdf (209.69kB)

13. Annan bilaga

250301_Bildspel_Leader.pdf (899.93kB)

198211252765

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-05-19

Referens
KS 2024-00398 1.6.3

Överlåtelse av Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB till Region Kronoberg

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att godkänna förslag på aktieöverlåtelseavtal och därigenom överlåta samtliga av Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland airport AB till Region Kronoberg till en köpeskilling om en (1) krona.

Sammanfattning

Växjö Småland Airport AB ägs till 55 procent av Region Kronoberg, till 42 procent av Växjö kommun och till 3 procent av Alvesta kommun. I diskussioner om flygplatsbolagets framtid har fråga uppkommit om Alvesta kommuns ägande i bolaget, om det är rationellt att äga en så pass liten andel. Alvesta har exempelvis ingen ordinarie ledamot i bolagsstyrelsen utan endast en suppleant.

Av § 5 i konsortialavtalet för Växjö Småland Airport AB framgår att om en ägare vill sälja sina aktier är den skyldig att erbjuda de andra ägarna aktierna. Kommunstyrelsen beslutade därför 2024-10-01, § 140, att skicka en förfrågan till Region Kronoberg och Växjö kommun, om de har intresse av att förvärva Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB.

Växjö kommun har besvarat förfrågan med att de avstår från att köpa och har därmed inget emot att aktieposten säljs till Region Kronoberg. Region Kronoberg har meddelat Alvesta kommun att regionen inte har något att erinra mot att Alvesta kommun säljer sina aktier i Växjö Småland Airport AB till dem.

Alvesta kommuns aktiekapital motsvarar 240 000 kronor. Då de senaste årsredovisningarna från Växjö Småland airport AB redovisat ett underskott och prognosen för 2025 och 2026 visar på ett underskott om nästan 2 miljoner kronor, trots det ökade ägarbidraget för 2025, bedöms det marknadsmässiga värdet på aktien och kommunens aktiepost endast vara av symbolisk karaktär. Av förslag på aktieöverlåtelseavtal framgår att Alvesta kommun överlåter sina aktier i Växjö Småland airport AB till Region Kronoberg för en köpeskilling om en (1) krona. Aktierna ska tillträdas senast en månad efter att regionfullmäktige fattat beslut om att godkänna aktieöverlåtelseavtalet.

Därutöver har de båda parterna överenskommit att Alvesta kommun ska betala 150 000 kr i ägarbidrag till bolaget innan överlåtelse av aktier sker och Region Kronoberg ytterligare 150 000 kronor i ägarbidrag för 2025 till bolaget. Detta beslut inkluderas inte i ovan beslut om överlåtelsen av aktierna.

I samband med avyttringen belastas kommunens resultat för år 2025 med motsvarande värde för aktierna, det vill säga 240 000 kronor.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-19

Förslag på aktieöverlåtelseavtal

Växjö kommunfullmäktiges beslut § 206, 2024-12-17

Regionfullmäktiges beslut § 9, 2025-02-26

Regionstyrelsens beslut § 6, 2025-01-21

Kommunstyrelsens beslut § 140, 2024-10-01

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Beslutet skickas till

Region Kronoberg

Växjö kommun

Växjö Småland Airport AB

Datum: 2025-05-14
Identifierare: 472885
Handläggare: Ulrika Bergehamn, Kansliavdelningen

REGION KRONOBERG

Aktieöverlåtelseavtal

Aktieöverlåtelseavtal

mellan

Region Kronoberg och Alvesta kommun

avseende

Växjö Småland Airport AB

REGION KRONOBERG

Aktieöverlåtelseavtal

Detta aktieöverlåtelseavtal (”Avtalet”) har denna dag träffats mellan

1. Alvesta kommun (säljare)
2. Region Kronoberg (köpare)

Bolaget och aktierna

Totalt finns 800 aktier till ett värde av 8 000 000 kronor i bolaget.

Region Kronoberg, Växjö kommun och Alvesta kommun äger Växjö Småland Airport AB (bolaget) enligt följande:

- Region Kronoberg 55 % (440 aktier)
- Växjö kommun 42 % (336 aktier)
- Alvesta kommun 3 % (24 aktier)

Överlåtelse

Säljaren överlåter aktierna i bolaget till köparen på de villkor som anges i avtalet. Äganderätten till aktierna övergår till köparen på tillträdesdagen.

Köpeskillingen

Köpeskillingen är 1 krona. Alvesta kommun erhåller 1 krona i köpeskilling.

Tillträde

Aktierna ska tillträdas senast en månad efter att regionfullmäktige fattat beslut om att godkänna aktieöverlåtelseavtalet. Skulle tillträde inte ske före den 31 augusti datum 2025 har avtalet fallit utan rätt till kompensation från någon av parterna.

Åtgärder på tillträdesdagen

Säljaren och köparen ska gemensamt underrätta bolaget om förvärvet och säkerställa att bolaget uppdaterar aktieboken och antecknar köparen som ägare.

Tillämpning lag och tvister

Svensk lag ska tillämpas på avtalet.

Avtalet har upprättats i två originalexemplar, av vilka partnerna ska erhålla var sitt.

För Region Kronoberg
datum:

Henrietta Modig Serrate (S)
Regionstyrelsens ordförande

För Alvesta kommun
datum:

Per Ribacke
Kommunstyrelsens ordförande

REGION KRONOBERG

§ 66

Dnr KS-2024-00398 1.6.3

Överlåtelse av Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB till Region Kronoberg

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnar ärendet utan beredning.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har sedan tidigare beslutat att erbjuda de andra ägarna av Växjö Småland Airport AB kommunens aktier i bolaget och Region Kronoberg har visat intresse. Då beslutsunderlag ännu inte är klara i ärendet föreslår ordförande att arbetsutskottet lämnar ärendet utan beredning till kommunstyrelsen.

Yrkanden

Lars-Olof Franzén (AA) yrkar bifall till förslaget.

Beslutsunderlag

Region Kronobergs beslut § 9, 2025-02-26

Växjö kommuns beslut § 2026, 2024-12-17

Kommunstyrelsens beslut § 140, 2024-10-01

REGION KRONOBERG

§ 9 Svar på skrivelse Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB (24RS912)

Beslut

Regionfullmäktige meddelar Alvesta kommun att Region Kronoberg inte har något att erinra mot att Alvesta kommun säljer sina aktier i Växjö Småland Airport AB till Region Kronoberg.

Sammanfattning

Region Kronoberg har mottagit en skrivelse från Alvesta kommun med erbjudande om att köpa Alvesta kommuns aktier i bolaget Växjö Småland Airport AB. Likalydande skrivelse har ställts till den andra ägaren Växjö kommun för ställningstagande.

Alvesta kommun erbjuder härmed Region Kronoberg och Växjö kommun att förvärva Alvesta kommuns aktier i flygplatsbolaget. Alvesta kommun äger 3 procent av bolaget. Enligt § 5 i konsortialavtalet stadgar att om en ägare vill sälja sina aktier är den skyldig att erbjuda de andra ägarna aktierna.

Region Kronoberg har vid ägardialog under hösten 2024 med Alvesta kommun och Växjö kommun ställt sig positiv till att köpa Alvesta kommuns aktier.

Regionstyrelsen beslutade § 6/2025 att:

1. Godkänna svaret på skrivelsen.

2. Uppdra åt regiondirektören att tillsammans med företrädare för Växjö kommun bereda aktieöverlåtelseavtal, ägardirektiv och bolagsordning inför slutgiltigt beslut i regionfullmäktige under våren 2025.

3. Föreslå regionfullmäktige meddela Alvesta kommun att Region Kronoberg inte har något att erinra mot att Alvesta kommun säljer sina aktier i Växjö Småland Airport AB till Region Kronoberg.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen har lämnat följande förslag till beslut till regionfullmäktige:

Regionfullmäktige meddelar Alvesta kommun att Region Kronoberg inte har något att erinra mot att Alvesta kommun säljer sina aktier i Växjö Småland Airport AB till Region Kronoberg.

Yrkanden

- Kerstin Wiréhn (V), med instämmande av Helena Lagstrand (V), föreslår att regionfullmäktige bifaller följande ändringsyrkande:

Regionfullmäktige avslår förslaget att Region Kronoberg ska köpa Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB.

- Ingemar Swalander (M), med instämmande av Henrietta Modig Serrate (S), Roland Gustbée (M), Anna Zelvin (KD), René Jaramillo (M), Marcus Dackling (M), Patrik Åkesson (KD), Robert Fredriksson (SD) och Bo Bergsjö (L), föreslår att regionfullmäktige bifaller regionstyrelsens förslag till beslut.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om regionfullmäktige bifaller regionstyrelsens förslag till beslut eller Kerstin Wiréhns (V) ändringsyrkande. Han finner att regionfullmäktige bifaller regionstyrelsens förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- §6 RS Svar på skrivelse Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB
- Tjänsteskrivelse - Svar på skrivelse Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB daterad 2024-12-17
- Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB
- §13 RSAU Svar på skrivelse Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB

Paragrafen är justerad

REGION KRONOBERG

§ 6 Svar på skrivelse Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB (24RS912)

Beslut

Regionstyrelsen beslutar att:

1. Godkänna svaret på skrivelsen.
2. Uppdra åt regiondirektören att tillsammans med företrädare för Växjö kommun bereda aktieöverlåtelseavtal, ägardirektiv och bolagsordning inför slutgiltigt beslut i regionfullmäktige under våren 2025.
3. Föreslå regionfullmäktige meddela Alvesta kommun att Region Kronoberg inte har något att erinra mot att Alvesta kommun säljer sina aktier i Växjö Småland Airport AB till Region Kronoberg.

Reservationer

Kerstin Wiréhn (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för bifall till eget yrkande.

Sammanfattning

Region Kronoberg har mottagit en skrivelse från Alvesta kommun med erbjudande om att köpa Alvesta kommuns aktier i bolaget Växjö Småland Airport AB. Likalydande skrivelse har ställts till den andra ägaren Växjö kommun för ställningstagande.

Alvesta kommun erbjuder härmed Region Kronoberg och Växjö kommun att förvärva Alvesta kommuns aktier i flygplatsbolaget. Alvesta kommun äger 3 procent av bolaget. Enligt § 5 i konsortialavtalet stadgar att om en ägare vill sälja sina aktier är den skyldig att erbjuda de andra ägarna aktierna.

Region Kronoberg har vid ägardialog under hösten 2024 med Alvesta kommun och Växjö kommun ställt sig positiv till att köpa Alvesta kommuns aktier.

Förslag till beslut

Regionstyrelsens arbetsutskott har lämnat följande förslag till beslut till regionstyrelsen:

Regionstyrelsen beslutar att:

1. Godkänna svaret på skrivelsen.
2. Uppdra åt regiondirektören att tillsammans med företrädare för Växjö kommun bereda aktieöverlåtelseavtal, ägardirektiv och bolagsordning inför slutgiltigt beslut i regionfullmäktige under våren 2025.

Yrkanden

- Ordföranden föreslår att regionstyrelsen bifaller följande tilläggsyrkande:

> Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige meddela Alvesta kommun att Region Kronoberg inte har något att erinra mot att Alvesta kommun säljer sina aktier i Växjö Småland Airport AB till Region Kronoberg.

- Kerstin Wiréhn (V) föreslår att regionstyrelsen bifaller följande ändringsyrkande:

> Regionstyrelsen avslår förslaget att Region Kronoberg ska köpa Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB.

- Anna Zelvin (KD), med instämmande av Robert Fredriksson (SD), Ida Eriksson (M), Robert Olesen (S), Elizabeth Peltola (C), Pernilla Wikelund (SD) och Bo Bergsjö (L), föreslår att regionstyrelsen bifaller regionstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut samt ordförandens tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om regionstyrelsen bifaller regionstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut eller Kerstin Wiréhns (V) ändringsyrkande. Hon finner att regionstyrelsen bifaller regionstyrelsens arbetsutskotts förslag till beslut.

Ordföranden frågar om regionstyrelsen bifaller ordförandens tilläggsyrkande. Hon finner att regionstyrelsen bifaller yrkandet.

Beslutsunderlag

- Ordförandes förslag till beslut - Svar på skrivelse Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB, daterat 2024-12-17
- Tjänsteskrivelse - Svar på skrivelse Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB daterad 2024-12-17
- Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB
- §13 RSAU Svar på skrivelse Erbjudande om Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB

Paragrafen är justerad

§ 206 Dnr 2024-00558

Förfrågan till Region Kronoberg och Växjö kommun om förvärv av Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB

Kommunfullmäktiges beslut
Kommunfullmäktige besvarar Alvesta kommuns erbjudande om att få köpa del eller hela av deras aktiepost i Växjö Småland Airport AB med att Växjö kommun avstår från att köpa och har därmed inget emot att aktieposten säljs till Region Kronoberg.

Bakgrund
Alvesta kommun har meddelat att de vill sälja sina aktier i flygplatsen. Deras aktiepost är 3 %. Kommunen äger 42 % och regionen 55 %. Alvesta äger således en mindre aktiepost och har inte heller någon ordinarie ledamot i styrelsen, utan endast en suppleant. Enligt avtal och bolagsordning ska hembud riktas till bolagets styrelse. Detta är egentligen endast aktuellt om försäljning ska ske till annan än nuvarande delägare. Det meddelande som nu har skickats är tillräckligt för försäljning till nuvarande delägare.

Regionen är huvudägare och kommunen finner inte anledning att öka sitt ägande och har därför inget att invända mot att regionen förvärvar Alvesta kommuns aktiepost.

Beslutsunderlag
Kommunstyrelsen har i § 373/2024 föreslagit följande:
Kommunfullmäktige besvarar Alvesta kommuns erbjudande om att få köpa del eller hela av deras aktiepost i Växjö Småland Airport AB med att Växjö kommun avstår från att köpa och har därmed inget emot att aktieposten säljs till Region Kronoberg.

-Alvesta kommuns beslut i § 140/2024

-Alvesta kommuns brev till Region Kronoberg och Växjö kommun daterat 2024-10-01

Beslutet skickas till
Alvesta kommun
Region Kronoberg
Växjö Småland Airport AB

§ 140

Dnr KS-2024-00398

Förfrågan till Region Kronoberg och Växjö kommun om förvärv av Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland Airport AB

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar skicka en förfrågan till de andra ägarna av Växjö Småland Airport AB, Region Kronoberg och Växjö kommun, om de har intresse av att förvärva Alvesta kommuns aktier i flygplatsbolaget.

Sammanfattning

Flygplatsbolaget ägs till 55 procent av Region Kronoberg, 42 procent av Växjö kommun och till 3 procent av Alvesta kommun.

Grunderna till den formella styrningen av ägandet med mera av bolaget är ett konsortialavtal från 1982, ägardirektiv från 2012 och bolagsordning från 2015.

I diskussioner om flygplatsbolagets framtid har fråga uppkommit om Alvesta kommuns ägande i bolaget, om det är rationellt att Alvesta kommun äger en så liten andel som 3 procent.

§ 5 i konsortialavtalet stadgar att om en ägare vill sälja sina aktier är den skyldig att erbjuda de andra ägarna aktierna.

Yrkanden

Mats Johnsson (SD), Jan-Erik Svensson (AA), Linnéa Naess (V), Lars-Olof Franzén (AA) och Claudia Crowley Sörensson (M) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut § 100, 2024-09-17

Tjänsteskrivelse, 2024-09-16

Förslag på brev till Region Kronoberg och Växjö kommun

Konsortialavtal från 1982

Ägardirektiv från 2012

Bolagsordning från 2012

Årsredovisning 2023

Beslutet skickas till

Region Kronoberg

Växjö kommun

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-05-19

Referens
KS 2024-00383 11.1.1

Hemställan om ökat driftbidrag till Växjö Småland Airport AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att lämna ett extra driftbidrag om 150 000 kronor till Växjö Småland Airport AB för år 2025. Driftbidraget finansieras genom kommunstyrelsens strategiska medel.

Sammanfattning

Styrelsen för Växjö Småland Airport AB har skickat en hemställan daterad 2024-09-03 till de tre ägarna, Region Kronoberg, Växjö kommun och Alvesta kommun, om ett driftbidrag på totalt 20 miljoner kronor per år i minst tre år med start 2025. Detta är en fördubbling av driftbidraget mot de senaste åren. Alvesta kommun betalade under år 2024 300 000 kronor i driftbidrag. Hemställan innebär ett extra driftbidrag för Alvesta kommuns del om 300 000 kronor per år.

Med anledning av förslaget om en eventuell överlåtelse av Alvesta kommuns aktier i Växjö Småland airport AB till Region Kronoberg, där överlåtelse enligt förslag på aktieöverlåtelseavtal ska ske senast den 31 augusti 2025, har den politiska majoriteten hos de båda huvudmännen överenskommit att föreslå respektive styrelse att lämna ett extra ägarbidrag till bolaget om 150 000 kr vardera för år 2025.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-19

Skrivelse från Växjö Småland airport AB, 2024-09-03

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Beslutet skickas till

Växjö Småland Airport AB

Region Kronoberg

Växjö kommun

§ 67

Dnr KS-2024-00383 11.1.1

Hemställan om ökat driftbidrag till Växjö Småland Airport AB

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnar ärendet utan beredning.

Sammanfattning

Förslaget är att Alvesta kommun betalar halva det extra driftbidraget för år 2025 då tanken är att kommunen ska överlåta sin andel i bolaget från den 1 juli 2025. Då handlingar inte är klara i ärendet vid dagens sammanträde föreslår ordförande att arbetsutskottet lämnar ärendet utan beredning till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Skrivelse från Växjö Småland Airport AB, 2024-09-03

Växjö 2024-09-03

Till:

Region Kronoberg
Växjö kommun
Alvesta kommun

Hemställan om ökat driftbidrag

Växjö Småland Airport AB har sedan en längre tid haft en ansträngd ekonomi. Redan före pandemin var ekonomin ansträngd. Det egna kapitalet har använts för att täcka driftsunderskott och linjeutveckling i flera år. Det egna kapitalet kommer, enligt bolagets prognos, att vara förbrukat under första halvåret 2025. Detta är allvarligt och kräver åtgärder. Bolagets situation har framförts vid ett flertal ägarsamråd, senast 2024-08-21.

Bakgrund

Pandemin med COVID 19 har dragit ut på tiden mer än vi hade anat vilket har drabbat flygbranschen extremt hårt. Nästan allt passagerarflyg upphörde i slutet av mars 2020 med undantag för en del lågpristrafik under juli-september 2020 samt 2021 följt av begränsad vintercharter.

Trots att pandemin inte var över samt att kriget i Ukraina påverkade flygets förutsättningar negativt, kom trafiken i gång med full kraft i slutet av våren 2022. I juli 2022 slog passagerarsiffrorna rekord för en enskild månad. På hösten 2022 minskade trafiken snabbare än planerat. Detta berodde på den ekonomiska situationen i spåret av kriget i Ukraina som lett till höga drivmedelspriser, höjda räntor och dyrare el mm. Ekonomiskt klarade flygplatsen resultatet förhållandevis bra tack vare driftbidrag från ägarna samt staten.

För 2023 var flygtrafiken i Sverige fortfarande inte tillbaka till 2019 års nivå, varken passagerarvolymen eller antal avgångar. Passagerarvolymen för Sverige hamnade på ca. -20 % jämfört med 2019 totalt, där inrikes hade sämst återhämtning och slutade på -30 %. För Växjö blev det -38 % totalt och för enbart inrikes -78 %. Vi ökade jämfört med 2022 med 12 %. Antalet passagerare slutade på 167 500 passagerare (2022 149 000), jämfört med 2019 då vi hade 278 000 passagerare.

För 2024 är prognosen att vi minskar ytterligare då Ryanair och Wizzair inte återupptog London, Skopje Tuzla som planerat. Även chartern har minskat, samma utbud av destinationer men med mindre antal avgångar.

Framtid

Bolagets största utmaning de kommande åren är att öka intäkterna. Även om vi är drabbade av den höga inflationen så har vi kontroll på kostnadssidan med en bra effektivitet. Vår

basintäkt som historiskt sätt varit Stockholmstrafiken är en kostnad i stället för en intäkt under 2023/24 då passagerarunderlaget varit tunt i uppbyggnadsfasen.

2025 och framåt blir återigen några år som är väldigt svåra att förutspå. Mycket kommer att hänga på hur stor köpkraft som kommer finnas kvar hos våra resenärer efter 2024 samt om flygbolagen vågar satsa och öppna upp pausade linjer samt starta nya.

Bolaget har till sina ägare under flera års tid tydligt framställt behovet av ett ökat driftbidrag för att inte tära på det egna kapitalet. Prognosen (som redovisades på ägarmötet) visar tydligt att det egna kapitalet är förbrukat under första halvåret 2025, om inget ändras.

Därför hemställer styrelsen för Växjö Småland Airport AB om ett driftbidrag på totalt 20 miljoner kronor per år i minst 3år med start 2025. Detta är en fördubbling av driftbidraget mot de senaste åren.

Med vänliga hälsningar

Roland Gustbée
Styrelseordförande | Växjö Småland Airport AB

§ 70

Dnr KS-2025-00256 1.3.1

Införande av avgift för ansökan om tillstånd enligt alkohollagen för gårdsförsäljning av alkoholdrycker

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

1. Införa en avgift om 6 000 kronor för ansökan om tillstånd enligt alkohollagen för gårdsförsäljning av alkoholdrycker.
2. Införa en avgift om 3 000 kronor för ansökan om tillstånd enligt alkohollagen för gårdsförsäljning av alkoholdrycker om verksamheten redan har stadigvarande serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd.
3. Ge nämnden för arbete och lärande i uppdrag att genomföra en total översyn av kommunens avgifter för alkoholtillstånd som kan träda i kraft senast 1 januari 2026. I översynen ska en omvärldsbevakning genomföras som syftar till att kommunens avgifter ska stimulera ett livskraftigt lokalt företagande och föreningsliv

Reservation

Mats Johnsson (SD) reserverar sig mot beslutspunkterna 1 och 2.

Sammanfattning

Den 23 april 2025 beslutade regeringen om ändringar i alkohollagen (2010:1622). Ändringarna innebär att gårdsförsäljning av alkoholdrycker tillåts i samband med besöksarrangemang. I och med det behöver Alvesta kommun uppdatera sina avgifter för ansökan om serveringstillstånd samt tillsyn enligt alkohollagen. Då lagen träder i kraft den 1 juni behöver en uppdaterad taxa vara på plats innan dess. Nämnden för arbete och lärande, som enligt reglementet ansvarar för kommunens uppgifter enligt alkohollagen, planerar även att till hösten göra en översyn över samtliga avgifter för tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen.

Nämnden för arbete och lärande har 2025-04-29, NAL § 42, behandlat ett ärende om att revidera i sina avgifter för serveringstillstånd samt tillsyn enligt alkohollagen. Nämndens förslag som innebär två tillägg gällande avgift för ansökan om tillstånd enligt alkohollagen för gårdsförsäljning av alkoholdrycker. Nämnden för arbete och lärandes förslag är att likställa ansökan om gårdsförsäljning med stadigvarande tillstånd till allmänheten/slutet sällskap då förfarandet förmodligen kommer att se likadant ut.

Nämnden för arbete och lärandes förslag till beslut innebär att följande två avgifter läggs till i nämndens taxa för ansökan om serveringstillstånd samt tillsyn enligt alkohollagen:

- Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd: 6000 kronor
- Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd om verksamheten redan har stadigvarande serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd: 3000 kronor

Yrkanden

Thomas Haraldsson (C) yrkar bifall till utskickat förslag till beslut samt tilläggsyrkar att ge nämnden för arbete och lärande i uppdrag att genomföra en total översyn av kommunens avgifter för alkoholtillstånd som kan träda i kraft senast 1 januari 2026. I översynen ska en omvärldsbevakning genomföras som syftar till att kommunens avgifter ska stimulera ett livskraftigt lokalt företagande och föreningsliv.

Mötet ajourneras klockan 14:05-14:10

Mats Johnsson (SD) yrkar att:

1. Gårdsförsäljning av alkoholdrycker ska ha en egen avgift på 3000 kronor, och inte likställas med stadigvarande serveringstillstånd på 6000 kronor.

2. Ge nämnden för arbete och lärande i uppdrag att vid kommande översyn av kommunens taxor:

- Särskilt prioritera att förenkla ansökningsprocessen för serveringstillstånd och gårdsförsäljning,
- Överväga möjligheten att generellt sänka avgifterna i syfte att främja näringslivsutveckling, föreningsliv och minska administrativa hinder.

3. Ge nämnden för arbete och lärande i uppdrag att utreda möjligheten att införa tjänstegarantier inom området för serveringstillstånd och gårdsförsäljning, med exempelvis en handläggningstid om högst 30 dagar efter komplett ansökan, samt eventuella kompensationsåtgärder vid överskridande av handläggningstiden

Mats Johnsson (SD) yrkar bifall till Thomas Haraldssons (C) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut, utskickat förslag och Mats Johnssons (SD) yrkande, samt ett tilläggsyrkande från Thomas Haraldssons (C).

Ordförande ställer utskickat förslag till beslut mot Mats Johnssons (SD) yrkande och finner att kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar enligt utskickat förslag till beslut.

Ordförande frågar sedan om kommunstyrelsens arbetsutskott kan besluta enligt Thomas Haraldssons (C) tilläggsyrkande och finner att arbetsutskottet beslutar enligt det.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-14

Nämnden för arbete och lärandes beslut § 42, 2025-04-29

Förslag - Avgifter för ansökan om serveringstillstånd, gårdsförsäljning samt tillsyn enligt Alkohollagen

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-05-27

Referens
KS-2025-00256

Införande av avgift för ansökan om tillstånd enligt alkohollagen för gårdsförsäljning av alkoholdrycker

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Införa en avgift om 6 000 kronor för ansökan om tillstånd enligt alkohollagen för gårdsförsäljning av alkoholdrycker.
2. Införa en avgift om 3 000 kronor för ansökan om tillstånd enligt alkohollagen för gårdsförsäljning av alkoholdrycker om verksamheten redan har stadigvarande serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd.

Sammanfattning

Den 23 april 2025 beslutade regeringen om ändringar i alkohollagen (2010:1622). Ändringarna innebär att gårdsförsäljning av alkoholdrycker tillåts i samband med besöksarrangemang. I och med det behöver Alvesta kommun uppdatera sina avgifter för ansökan om serveringstillstånd samt tillsyn enligt alkohollagen. Då lagen träder i kraft den 1 juni behöver en uppdaterad taxa vara på plats innan dess. Nämnden för arbete och lärande, som enligt reglementet ansvarar för kommunens uppgifter enligt alkohollagen, planerar även att till hösten göra en översyn över samtliga avgifter för tillstånd och tillsyn enligt alkohollagen.

Nämnden för arbete och lärande har 2025-04-29, NAL § 42, behandlat ett ärende om att revidera i sina avgifter för serveringstillstånd samt tillsyn enligt alkohollagen. Nämndens förslag som innebär två tillägg gällande avgift för ansökan om tillstånd enligt alkohollagen för gårdsförsäljning av alkoholdrycker. Nämnden för arbete och lärandes förslag är att likställa ansökan om gårdsförsäljning med stadigvarande tillstånd till allmänheten/slutet sällskap då förfarandet förmodligen kommer att se likadant ut.

Nämnden för arbete och lärandes förslag till beslut innebär att följande två avgifter läggs till i nämndens taxa för ansökan om serveringstillstånd samt tillsyn enligt alkohollagen:

- Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd: 6000 kronor
- Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd om verksamheten redan har stadigvarande serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd: 3000 kronor
- Förslag - Avgifter för ansökan om serveringstillstånd, gårdsförsäljning samt tillsyn enligt Alkohollagen

Bilagor

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-09

Nämnden för arbete och lärandes beslut § 42, 2025-04-29

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till

Nämnden för arbete och lärande

Ekonomiavdelningen

§ 42

Dnr NAL-2025-00105

Revidering av avgifter för ansökan om serveringstillstånd samt tillsyn av alkohollagen i Alvesta kommun.

Beslut

Nämnden för arbete och lärande beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att anta reviderade avgifter för serveringstillstånd, gårdsförsäljning samt tillsyn enligt Alkohollagen, med tillägget att kostnaden för Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd om verksamheten redan har stadigvarande serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd är 3000 kr

Reservation

Claudia Crowley Sörensson (M), Åza Brennander (M), Michelle Frid (M) Ann-Christine Gustafsson (M), Yvonne Erlandsson (SD) och Lars Eriksson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Protokollsanteckning

Moderaterna vill med sina yrkanden underlätta för småföretag, föreningar och framtida entreprenörer i Alvesta kommun. Vi anser att kommunen aktivt bör främja nya initiativ och skapa förutsättningar för utveckling, istället för att bromsa nya verksamheter genom höga avgifter och komplicerade processer.

Vi kan inte backa in i framtiden – vi måste skapa den.

Sammanfattning

Enligt Alvesta kommuns reglemente för nämnden för arbete och lärande framgår det att nämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt alkohollagen (2010:1622).

Den 23 april 2025 beslutade regeringen om ändringar i alkohollagen. Ändringarna innebär att gårdsförsäljning av alkoholdrycker tillåts i samband med besöksarrangemang. I och med det behöver Alvesta kommun uppdatera sina avgifter för ansökan om serveringstillstånd samt tillsyn enligt Alkohollagen.

Efter omvärldsbevakning och diskussion med Växjö kommun som är Alvesta kommuns avtalskommun och som hanterar ansökningarna är förslaget att likställa ansökan om gårdsförsäljning med stadigvarande tillstånd till allmänheten/slutet sällskap då förfarandet förmodligen kommer att se likadant ut.

Då lagen träder i kraft den 1 juni behöver en uppdaterad taxa vara på plats innan dess. Taxan kommer sedan att arbetas igenom i sin helhet för att behandlas i kommunfullmäktige under hösten tillsammans med Alvesta kommuns övriga taxor.

Yrkanden

Lavinia Strömberg (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med ett tillägg om att kostnaden för Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd om verksamheten redan har stadigvarande serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd är 3000 kr.

Claudia Crowley Sörensson (M) yrkar på att:

1. Gårdsförsäljning av alkoholdrycker ska ha en egen avgift på 3000 kronor, och inte likställas med stadigvarande serveringstillstånd på 6000 kronor.

2. Ge förvaltningen i uppdrag att vid kommande översyn av kommunens taxor:
- Särskilt prioritera att förenkla ansökningsprocessen för serveringstillstånd och gårdsförsäljning,
- Överväga möjligheten att generellt sänka avgifterna i syfte att främja näringslivsutveckling, föreningsliv och minska administrativa hinder.

3. Ge förvaltningen i uppdrag att utreda möjligheten att införa tjänstegarantier inom området för serveringstillstånd och gårdsförsäljning, med exempelvis en handläggningstid om högst 30 dagar efter komplett ansökan, samt eventuella kompensationsåtgärder vid överskridande av handläggningstiden.

Åza Brennander (M), Michelle Frid (M), Ann-Christine Gustafsson (M), Yvonne Erlandsson (SD) och Lars Eriksson (SD) yrkar bifall till Claudia Crowley Sörensson (M) yrkande.

Linnéa Naess (V) yrkar bifall till förvaltningens förslag tillsammans med Lavinia Strömberg (S) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande ställer förvaltningens förslag tillsammans med Lavinia Strömbergs (S) tilläggsyrkande mot Claudia Crowley Sörenssons (M) yrkande mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut med Lavinia Strömbergs (S) tilläggsyrkande.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, revidering av avgifter för serveringstillstånd samt tillsyn enligt alkohollagen, daterad 2025-04-23.

Förslag på reviderade avgifter för ansökan om serveringstillstånd, gårdsförsäljning samt tillsyn enligt Alkohollagen, daterad 2025-04-24.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Förvaltningen för arbete och lärande
Beslutade i nämnden för individ- och familjeomsorg 2015-04-20, § 39.

Avgifter för ansökan om serveringstillstånd, gårdsförsäljning samt tillsyn enligt Alkohollagen

Typ av ärende	Summa
Stadigvarande tillstånd till allmänheten/slutet sällskap	6000 kr
Ändring av serveringstillstånd avseende serveringslokal, alkoholdryck, serveringstid och/eller ägaförhållanden/styrelse mer än 25%	3000 kr
Tillfällig utökning av befintligt serveringstillstånd avseende uteservering	1500 kr
Tillfällig utökning av serveringstid	400 kr
Tillfälligt serveringstillstånd allmänheten – ideell förening	900 kr/dag*
Tillfälligt serveringstillstånd allmänheten – 1 dag	2000 kr
Tillfälligt serveringstillstånd allmänheten – 2 dag	3500 kr
Tillfälligt serveringstillstånd allmänheten – 3 dagar eller fler i följd på samma plats (företag)	4500 kr
Tillfälligt tillstånd till allmänheten, enstaka tidsperiod	5000 kr
Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap	300 kr
Tillfälligt serveringstillstånd till partihandlare avseende provsmakning	4000 kr
Stadigvarande serveringstillstånd för provsmakning till allmänheten vid tillverkningsstället (gårdstillstånd)	5000 kr
Tillfälligt serveringstillstånd för provsmakning till allmänheten vid tillverkningsstället (gårdstillstånd)	400 kr
Pausservering, enstaka gång	600 kr
Pausservering, enstaka tidsperiod	5000 kr
Pausservering, stadigvarande	6000 kr
Stadigvarande serveringstillstånd i sambans med cateringverksamhet för slutna sällskap (cateringtillstånd)	6000 kr
Godkännande av lokal för den som har stadigvarande serveringstillstånd att bedriva cateringverksamhet. Avgift för första gången lokalen används.	300 kr

Stadigvarande serveringstillstånd till allmänheten, gemensam serveringsyta	1500 kr
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, gemensam serveringsyta	1000 kr
Kunskapsprovet, per person och provtillfälle	400 kr
Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd	6000 kr
Ansökan om gårdsförsäljningstillstånd om verksamheten redan har stadigvarande serveringstillstånd eller provsmakningstillstånd	3000 kr

Tillsynsavgift för stadigvarande serveringstillstånd		
Avgiftsklass	Årsomsättning	Avgift per år
1	0–50 000	1000 kr
2	50 001-100 000	2000 kr
3	100 001- 250 000	3000 kr
4	250 001- 500 000	4500 kr
5	500 001- 1 000 000	6000 kr
6	1 000 000-	0,8% av omsättningen

Tillsynsavgift för tillfälligt serveringstillstånd	
Tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten	900 kr**
Tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap	450 kr**

Tillsynsavgifter avseende handel med tobak, folköl och vissa receptfria läkemedel:

900 kr för varje tillsynsområde. I de fall tillsynen kan samordnas sätts avgiften ner med 75 % på övriga tillsynsområden utom det mest omfattade tillsynsområdet.

* Inklusive tillsynsavgift

** Faktureras efter genomförd tillsyn

Alvesta kommun
Förvaltningen för arbete och lärande
Alvesta Kommun
Jonna Andersson
Nämndsekreterare

Tjänsteskrivelse

Datum
2025-04-23

Referens
NAL NAL-2025-00105

Revidering av avgifter för serveringstillstånd i Alvesta kommun

Förslag till beslut

Nämnden för arbete och lärande beslutar att föreslå kommunfullmäktige besluta att anta reviderade avgifter för serveringstillstånd, gårdsförsäljning samt tillsyn enligt Alkohollagen.

Sammanfattning

Enligt Alvesta kommuns reglemente för nämnden för arbete och lärande framgår det att nämnden ansvarar för kommunens uppgifter enligt alkohollagen (2010:1622).

Den 23 april 2025 beslutade regeringen om ändringar i alkohollagen. Ändringarna innebär att gårdsförsäljning av alkoholdrycker tillåts i samband med besöksarrangemang. I och med det behöver Alvesta kommun uppdatera sina avgifter för ansökan om serveringstillstånd samt tillsyn enligt Alkohollagen.

Efter omvärldsbevakning och diskussion med Växjö kommun som är Alvesta kommuns avtalskommun och som hanterar ansökningarna är förslaget att likställa ansökan om gårdsförsäljning med stadigvarande tillstånd till allmänheten/slutet sällskap då förfarandet förmodligen kommer att se likadant ut.

Då lagen träder i kraft den 1 juni behöver en uppdaterad taxa vara på plats innan dess. Taxan kommer sedan att arbetas igenom i sin helhet för att behandlas i kommunfullmäktige under hösten tillsammans med Alvesta kommuns övriga taxor.

Konsekvensanalys

I och med att lagen träder i kraft den 1 juni 2025 så behöver taxan finnas på plats för att Alvesta kommun ska kunna ta ut en avgift från sökande. I annat fall hamnar Alvesta kommun i en sits där sökande kan skicka in anmälan och hävda sin rätt att slippa betala ansökningsavgift.

Beslutsunderlag

Förslag på reviderade avgifter för ansökan om serveringstillstånd, gårdsförsäljning samt tillsyn enligt Alkohollagen, daterad 2025-04-24.

Ulrika Boström
Förvaltningschef

Jonna Andersson
Nämndsekreterare

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

§ 64

Dnr KS-2025-00258 11.1.1

Stämmodirektiv till årsstämma år 2025 med Huseby Bruk AB

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att kommunens ombud vid årsstämma med Huseby Bruk AB år 2025 får i uppdrag att rösta för att

- resultaträkning och balansräkning fastställs
- disponera bolagets vinst/förlust enligt fastställd balansräkning
- bevilja styrelse och VD ansvarsfrihet
- fastställa arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisorn med suppleant
- välja revisor i förekommande fall
- besluta om anmälan av styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, lekmannarevisor med suppleant utsedda av kommunfullmäktige i förekommande fall.

Beslutet gäller under förutsättning att revisor och lekmannarevisor lämnar yttranden enligt sammanfattning nedan, i annat fall får stämmodirektivet skrivas om.

Sammanfattning

Alvesta kommun ska som aktieägare i Huseby Bruk AB ge instruktioner för hur utsett ombud ska rösta på bolagets årsstämma. Beslut om att utse ombud till stämma med Huseby Bruk AB samt utfärda instruktioner till ombudet är delegerat från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen (§ 7, kommunstyrelsens reglemente).

Kommunstyrelsen har utsett Thomas Haraldsson (C) till ombud och Per Ribacke (S) som ersättare till årsstämma i Huseby Bruk AB år 2025 (KS § 11/2025). Årsstämman är den 13 juni.

Styrelsen för Huseby Bruk AB ska behandla årsredovisningen och efter styrelsens beslut kommer auktoriserad revisor att lämna revisionsberättelse. Den innehåller normalt tillstyrkan att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Bolagets lekmannarevisor uttalar vanligtvis i sin granskningsrapport att sammantaget bedöms bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-30

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-04-30

Referens
KS 2025-00258 11.1.1

Stämmodirektiv till årsstämma år 2025 med Huseby Bruk AB

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att kommunens ombud vid årsstämma med Huseby Bruk AB år 2025 får i uppdrag att rösta för att

- resultaträkning och balansräkning fastställs
- disponera bolagets vinst/förlust enligt fastställd balansräkning
- bevilja styrelse och VD ansvarsfrihet
- fastställa arvoden åt styrelsen, revisorn och lekmannarevisorn med suppleant
- välja revisor i förekommande fall
- besluta om anmälan av styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, lekmannarevisor med suppleant utsedda av kommunfullmäktige i förekommande fall.

Beslutet gäller under förutsättning att revisor och lekmannarevisor lämnar yttranden enligt sammanfattning nedan, i annat fall får stämmodirektivet skrivas om.

Sammanfattning

Alvesta kommun ska som aktieägare i Huseby Bruk AB ge instruktioner för hur utsett ombud ska rösta på bolagets årsstämma. Beslut om att utse ombud till stämma med Huseby Bruk AB samt utfärda instruktioner till ombudet är delegerat från kommunfullmäktige till kommunstyrelsen (§ 7, kommunstyrelsens reglemente).

Kommunstyrelsen har utsett Thomas Haraldsson (C) till ombud och Per Ribacke (S) som ersättare till årsstämma i Huseby Bruk AB år 2025 (KS § 11/2025). Årsstämman är den 13 juni.

Styrelsen för Huseby Bruk AB ska behandla årsredovisningen och efter styrelsens beslut kommer auktoriserad revisor att lämna revisionsberättelse. Den innehåller normalt tillstyrkan att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Bolagets lekmannarevisor uttalar vanligtvis i sin granskningsrapport att sammantaget bedöms bolagets verksamhet har skötts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt att bolagets interna kontroll har varit tillräcklig.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-30

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till

Valt ombud samt ersättare

§ 11

Dnr KS-2025-00245 2.10.1

Tjänstepensionsavsättning för ledamöter och suppleanter i majoritetsägda kommunala bolag

Beslut

Personalutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att tjänstepension till förtroendevalda i majoritetsägda bolag från och med 1 januari 2023 betalas ut som ett belopp årligen till den förtroendevalda att själv placera. Belopp understigande minibelopp som Alvesta kommun tillämpar utbetalas inte. Tjänstepensionen betalas ut retroaktivt från 1 januari 2023.

Sammanfattning

Alvesta kommuns majoritetsägda bolag bytte till Skandia som pensionsadministratör den 1 januari 2023. Skandia kan inte hantera tjänstepensioner för förtroendevalda i bolagen och en annan hantering av pensionen behöver därför ske.

Av denna anledning har HR-avdelningen utrett frågan för att finna en hantering som uppfyller tjänstepensionsavsättningarna enligt OPF-KR. HR-avdelningen föreslår att tjänstepensionen från och med 1 januari 2023 betalas ut som ett belopp årligen, så att varje enskild förtroendevald själv kan placera till sin egen tjänstepension utefter egen vald pensionslösning.

Belopp understigande minibeloppet som kommunens pensionsadministratör tillämpar utbetalas inte. Detta belopp är för närvarande 236 kronor för 2024.

Tjänstepensionen från 1 januari 2023 betalas ut retroaktivt.

Jäv

Thomas Haraldsson (C) anmäler jäv och deltar därav inte i handläggningen av detta ärende.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Tjänstepensionsavsättning för ledamöter och suppleanter i majoritetsägda kommunala bolag, daterad 2025-04-25

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
HR-avdelningen
Pierre Thorell
HR-chef

Datum
2025-04-25

Referens
KS-2025-00245 2.10.1

Tjänstepensionsavsättning för ledamöter och suppleanter i majoritetsägda kommunala bolag

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att tjänstepension till förtroendevalda i majoritetsägda bolag från och med 1 januari 2023 betalas ut som ett belopp årligen till den förtroendevalda att själv placera. Belopp understigande minibelopp som Alvesta kommun tillämpar utbetalas inte. Tjänstepensionen betalas ut retroaktivt från 1 januari 2023.

Sammanfattning

Alvesta kommuns majoritetsägda bolag bytte till Skandia som pensionsadministratör den 1 januari 2023. Skandia kan inte hantera tjänstepensioner för förtroendevalda i bolagen och en annan hantering av pensionen behöver därför ske.

Av denna anledning har HR-avdelningen utrett frågan för att finna en hantering som uppfyller tjänstepensionsavsättningarna enligt OPF-KR. HR-avdelningen föreslår att tjänstepensionen från och med 1 januari 2023 betalas ut som ett belopp årligen, så att varje enskild förtroendevald själv kan placera till sin egen tjänstepension utefter egen vald pensionslösning.

Belopp understigande minibeloppet som kommunens pensionsadministratör tillämpar utbetalas inte. Detta belopp är för närvarande 236 kronor för 2024.

Tjänstepensionen från 1 januari 2023 betalas ut retroaktivt.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Tjänstepensionsavsättning för ledamöter och suppleanter i majoritetsägda kommunala bolag, daterad 2025-04-25

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Pierre Thorell
HR-chef

Beslutet skickas till

HR-avdelningen

Helägda kommunala bolagen

§ 8

Dnr KS-2025-00252 2.7.13

Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn för Alvesta kommunkoncern

Beslut

Personalutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att anta Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn för Alvesta kommunkoncern.

Sammanfattning

Alvesta kommun och dess majoritetsägda bolag arbetar strukturerat med lönebildning och löneöversyn som en del av sin lönepolitik sedan ett stort antal år tillbaka. Att ha en aktiv lönepolitik och tydliga riktlinjer bidrar till kompetensförsörjningen, både i att behålla medarbetare som att attrahera nya medarbetare. De styrande dokument som nu råder har setts över så att de stämmer överens med gällande kollektivavtal både för Sveriges kommuner och regioner och Sobona.

I det nya förslaget till riktlinje hanteras både lönepolitiken övergripande, lönebildning och löneöversyn. Dokumentet är ett förtydligande av olika roller och befogenheter, men också vilket stöd som finns att få inom organisationen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn för Alvesta kommunkoncern, daterad 2025-04-29

Förslag till Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn för Alvesta kommunkoncern

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
HR-avdelningen
Pierre Thorell
HR-chef

Datum
2025-04-29

Referens
KS-2025-00252 2.7.13

Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn för Alvesta kommunkoncern

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn för Alvesta kommunkoncern. I samband med beslutet upphör nuvarande lönepolicy beslutad av personalnämnden 2012-11-08 att gälla.

Sammanfattning

Alvesta kommun och dess majoritetsägda bolag arbetar strukturerat med lönebildning och löneöversyn som en del av sin lönepolitik sedan ett stort antal år tillbaka. Att ha en aktiv lönepolitik och tydliga riktlinjer bidrar till kompetensförsörjningen, både i att behålla medarbetare som att attrahera nya medarbetare. De styrande dokument som nu råder har setts över så att de stämmer överens med gällande kollektivavtal både för Sveriges kommuner och regioner och Sobona.

I det nya förslaget till riktlinje hanteras både lönepolitiken övergripande, lönebildning och löneöversyn. Dokumentet är ett förtydligande av olika roller och befogenheter, men också vilket stöd som finns att få inom organisationen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn för Alvesta kommunkoncern, daterad 2025-04-29

Förslag till Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn för Alvesta kommunkoncern

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Pierre Thorell
HR-chef

Beslutet skickas till

Samtliga förvaltningar och kommunala bolag

Alvesta kommun

Alvesta kommun

Riktlinje för lönepolitik och löneöversyn

PROGRAM PLAN POLICY **RIKTLINJE**

Beslutat av:	Kommunstyrelsen §xx/2025
Beslutsdatum:	2025-06-03
Gäller från och med:	2025-06-03
Giltighetstid:	2025-06-03 – 2029-06-02
Dokumentet gäller för:	Alvesta kommunkoncern
Ansvarig för uppföljning:	HR-avdelningen, kommunledningsförvaltningen
Diarienummer:	KS 2025-00252 2.7.13

Alvesta kommun Postadress: Alvesta kommun, 342 80 Alvesta · Besök: Centralplan 1, 342 80 Alvesta · Tel: 0472-150 00
E-post: kommunen@alvesta.se · Webb: alvesta.se

Alvesta kommun

Datum: 2025-06-03

Dnr: KS 2025-00252 2.7.13

Riktlinje

Alvesta kommuns styrdokument

Våra styrdokument kan vara av två huvudtyper, aktiverande och normerande. Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling och anger på så sätt hur vi ska agera för att nå ett visst resultat. Normerande dokument reglerar befintlig verksamhet och talar om hur vi ska förhålla oss till en given situation.

Aktiverande

Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling. De förklarar vad vi vill åstadkomma och utformningen av uppdraget.

Program – Anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar.

Plan – Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Normerande

Normerande dokument berör hur vi utför befintlig verksamhet, till skillnad från aktiverande vars uppgift är att bryta nya vägar.

Policy – Anger kommunens principer eller inriktning i en viss fråga.

Riktlinje – Anger absoluta gränser och skakrav.

Innehållsförteckning

1. Inledning 4

2. Mål för lönepolitik 4

3. Lönepolitik 4

4. Lönen som styrmedel – hela lönen 4

5. Ansvar och roller 5

5.1 Kommunstyrelsen 5

5.2 Chef 5

5.3 Medarbetare 5

5.4 HR-avdelningen 5

6. Lönesättning av nyanställd 5

6.1 Delegation att sätta lön 5

6.2 Lönejusteringar mellan löneöversyner 6

6.3 Sätta rätt lön vid anställning 6

6.4 Inlöst övertidsersättning 6

7. Titeländring och/eller nytt arbetsinnehåll 6

8. Lönetillägg 7

9. Årlig löneöversyn för kommunen och anpassas för varje enskilt bolag 7

9.1 Årshjul 7

9.2 Arbetsvärdering 8

9.3 Lönekartläggning 8

10. Jämställda löner 8

11. Jämställda löner 8

12. Lönesamtalet 9

13. Meddelande samtal 9

14. Sätta rätt lön vid löneöversyn 9

15. Arbetsplatsträffar 10

16. Årliga prioriteringar inom kommunen 10

16.1 Löneanalys..... 10

16.2 Förvaltningarnas förslag till prioritering 10

16.3 Fastställande av prioriteringar 10

1. Inledning

Lönen är ett viktigt styrmedel för att uppfylla de mål som finns för kommunen och dess bolag. Lönepolitiken ska bidra till arbetsgivarens kompetensförsörjning, effektiv verksamhet, engagemang, utveckling och arbetstillfredsställelse.

Lönesättningen får aldrig påverkas av faktorer som kön, könsöverskrivande identitet eller uttryck, etnisk härkomst, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Lönen ska alltid vara individuell och differentierad och utgå från medarbetarens prestation mot gällande mål.

För bolagen som är anslutna till arbetsgivarorganisationen Sobona kan villkor regleras i Branschöverenskommelser, BÖK, i stället för Huvudöverenskommelser. Detta innebär att när texten hänvisar till huvudöverenskommelser, HÖK kan det i bolagens fall vara aktuell BÖK.

2. Mål för lönepolitik

Lönepolitiken är grunden till hur kommunen och dess bolag ska hålla ihop lönebildningen, bidra till strategiska beslut i lönefrågor och bidra till kompetensförsörjningen. Den ska skapa en gemensam arbetsgivarpolitik i kommunkoncernen. Lönen ska bidra till att ska skapa motivation och goda prestationer. Lönenivåer ska vara transparanta.

3. Lönepolitik

Koncernens lönepolitik bygger på de centrala avtal som tecknas mellan arbetsgivarorganisationerna och de fackliga organisationerna. Till detta ska ett strategiskt analysarbete genomföras årligen för att säkerställa att kommunkoncernens löneläge bidrar till att behålla, utveckla och rekrytera medarbetare.

Alvesta kommunkoncern ska ha en tydlig och transparent lönestruktur. Genom detta kan vi hålla ihop lönepolitiken i kommunkoncernen.

4. Lönen som styrmedel – hela lönen

Medarbetarnas löner är den största enskilda utgiftsposten i budgeten. Varje anställningsbeslut är kanske det största ekonomiska beslutet över tid som de flesta chefer fattar. Därför måste lönen användas på ett sådant sätt så den på bästa sätt gagnar verksamheten. När varje enskild medarbetares lön speglar den prestation som utförs mot uppsatta mål för verksamheten har lönen blivit ett effektivt styrmedel.

5. Ansvar och roller

5.1 Kommunstyrelsen

I kommunstyrelsen fattas beslut om riktlinje för personalpolitik. Det är här de övergripande målen och processer bestäms. Även budget för löneöversynen avhandlas här för att slutligen beslutas i kommunfullmäktige.

Det är sedan personalutskottet som på delegation från kommunstyrelsen fattar beslut om hur varje löneöversyn ska genomföras.

För bolagen är det styrelsen som fattar beslut om budget för löneöversyn och hur löneöversynen ska genomföras.

5.2 Chef

Chefens roll är operativ i lönepolitiken. Vid lönesättning vid nyanställning förhålla sig till de riktlinjer och underlag som utgör grunden för en ny lön. I löneöversynen svarar chef för lönesamtal samt fördelning av det utrymme som chefen är tilldelad. Detta utrymme fördelas enligt de instruktioner som HR-avdelningen och/eller högre chef har meddelat. Chefer deltar i de analyser och arbeten som sker strategiskt inför löneöversynen.

5.3 Medarbetare

Medarbetaren ska vara väl förberedd inför sitt lönesamtal. Tagit del av aktuella kriterier innan lönesamtalet. Det är i lönesamtalet som medarbetaren framför sin syn på sina prestationer det gångna året.

5.4 HR-avdelningen

Det är HR-avdelningen som strategiskt och operativt har ansvar för att genomföra den lönepolitik som kommunstyrelsen har beslutat, vilket innebär att ta fram instruktioner och underlag som stödjer chefer att genomföra lönepolitiken. Att utefter personalutskottets eller styrelsers beslut årligen genomföra löneöversynen tillsammans med förvaltningar och bolag.

6. Lönesättning av nyanställd

6.1 Delegation att sätta lön

Chef med fullt personalansvar har rätt att sätta lön vid nyanställning. Med denna rättighet följer en skyldighet att lönen ska rymmas inom den beslutade lönepolitiken. Att alla de verktyg som finns som stöd används för att en ny lön ska bli så korrekt och rättvis som möjligt för både arbetsgivare och medarbetare.

HR-partner stödjer chef i arbetet och vid löner som ligger högt i lönespann ska HR-chef konsulteras. Om inte samsyn nås avgör ytterst HR-chef vilken lön som är möjlig att erbjuda.

6.2 Lönejusteringar mellan löneöversyner

Arbetsgivaren gör inte justeringar av lön mellan två löneöversyner. Finns det en aktuell lön för löneöversynsåret gäller den fram till kommande löneöversyn. Sker ett byte av tjänst till en högre värderad tjänst ska en ny lönesättning ske i kommande års lönenivå.

6.3 Sätta rätt lön vid anställning

a. Faktorer som påverkar lön

Den lön som arbetsgivaren erbjuder den person som ska anställas påverkas av olika faktorer. Den utgår från yrkande om lön som sökande har. Tänk på att detta är det enda tillfälle som en anställd inom vår sektor har att själv förhandla sin lön. Personens erfarenhet och marknad är två andra faktorer som chef har att ta hänsyn till. Löneläget i arbetsgruppen är en annan faktor. Det är också viktigt att chef har ett gott underlag att sätta dessa faktorer i relation till.

Att detta är just en förhandling innebär att både arbetsgivare och sökande har rätt att avstå anställning om inte en överenskommelse kan nås. Ett yrkande kan vara för högt och ett bud kan vara för lågt för att parterna ska kunna jämka.

b. Underlag vid lönesättning

När chef ska sätt lön vid anställning finns det en rad olika underlag att ta hjälp av. Dessa är primärt lönespann för aktuell tjänst, aktuella percentiler för yrket, statistik från närliggande kommuner, Sveriges kommuner och regioner, SKR och Sobona.

6.4 Inlöst övertidsersättning

Vid anställning av chef och vissa specialister tillämpas inlöst övertidsersättning. Det innebär att chef inte har rätt till ersättning vid övertidsarbete. Denna tid förväntas tas ut vid ett senare tillfälle när det passar verksamheten. Detta regleras i ett flertal Huvudöverenskommelser, HÖK.

Om medarbetare med inlöst övertidsersättning ska delta i beredskap så utgår övertidsersättning för den aktuella tiden under beredskapen.

7. Titeländring och/eller nytt arbetsinnehåll

Vid titeländring som i sak innebär att en titel byts mot en annan så är det aldrig aktuellt med att se över en befintlig lön.

Om en titeländring också innebär väsentligt ändrade arbetsuppgifter ska en ny kravprofil upprättas samt arbetsvärderas. Underlag tas fram och går via förvaltningschef för beslut av HR-chef om ny lön. Detta finansieras inom verksamhetens budgetram.

8. Lönetillägg

I undantagsfall när en medarbetare tillfälligt ges mer kvalificerade arbetsuppgifter och ett utökat större ansvar som ligger utanför tjänsten och anställningsavtalet kan ett lönetillägg skrivas. Ett lönetillägg ska alltid vara tidsbegränsat och som längst ett år i taget och avslutas vid årsskiftet.

Om uppdraget i grunden är permanent så ska det tas hänsyn till i ordinarie lön och anställning.

9. Årlig löneöversyn för kommunen och anpassas för varje enskilt bolag

9.1 Årshjul

Alvesta kommunkoncern arbetar strukturerat med den årliga löneöversynen. Nedan följer den cykel arbetet bygger på för att säkerställa en god process i löneöversynen och en förutsägbarhet för att medverkande.

September och oktober	Lönekartläggning Analys av Alvestas löner i relation till andra Förvaltningarnas förslag till prioritering
November	Analys över kommunens och bolagens hela behov Presentation av lönekartläggningen för facken
December	Personalutskottet fattar beslut om inriktning av löneöversynen Arbetsgivaren inleder överläggningar med de fackliga organisationerna inför löneöversynen
Januari	Underlag till chefer och fackliga organisationer förbereds av HR-avdelningen och skickas när de är klara
Februari	Lönesamtal, bedömning ska vara klart Listor från chefer ska vara rättade
Mars	Förslag till ny lön ska vara klart Avstämning av löneöversynen och meddelande inleds
April	Avstämning med fackliga organisationer Ny lön utbetalas

Maj eller augusti	Löneöversynen utvärderas och plan för kommande görs

9.2 Arbetsvärdering

Arbetsvärdering är grunden i lönekartläggningen. Det är genom den som alla våra olika yrken kan jämföras med varandra. Arbetsvärderingen utförs strukturerat och dokumenteras under ledning av HR-avdelningen.

Arbetsvärderingen ligger också till grund vid lönesättningar vid nyanställning samt den lönestruktur som gäller för kommunkoncernen.

9.3 Lönekartläggning

Varje år genomförs en lönekartläggning i syfte att säkerställa att kommunkoncernens löner är jämställda. Den utgår från Diskrimineringsombudsmannens krav. Slutsatserna och handlingsplan från kartläggningen är en del i hur den årliga löneöversynen ska genomföras. Här kan det exempelvis framkomma behov av att satsa på vissa grupper för att nå jämställda löner. Lönekartläggningen ska redovisas för de fackliga organisationerna.

10. Löneöversynsmodell

I samtliga Huvudöverenskommelser, HÖK, framgår att det är dialogmodellen som är första alternativet för att genomföra löneöversynen lokalt. Dialogmodellen innebär att det är chef och medarbetare som genomför lönesamtal i dialog och att det sedan är chefen som ser över lönen.

Om en facklig organisation i överläggningen inför löneöversynen begär förhandling ska löneöversynen genomföras på traditionellt sätt, det vill säga genom att representant för arbetsgivaren och facklig organisation förhandlar om lönen.

Alvesta kommunkoncerns ingång i löneöversyn är att den ska genomföras i dialog om inte förutsättningar i en enskild verksamhet gynnas av en förhandling.

11. Jämställda löner

För Alvesta kommunkoncern är det av största vikt att våra löner är jämställda och att grunden i våra löner bygger på svårighetsgraden i det arbete vi har och hur väl vi utför våra arbetsuppgifter.

Detta betyder att alla våra tjänster ska vara arbetsvärderade och att den individuella och differentierade delen ska bygga på den prestation som medarbetaren utför. Detta inom det lönespann som följer varje värdering.

Föräldralediga ska bedömas som att de är i arbete.

Alla medarbetare som är tillsvidare anställda och ingår i löneöversynen ska ha en ny lön.

12. Lönesamtalet

Varje medarbetare och chef ska ha ett årligt lönesamtal. Det är ett obligatoriskt samtal. Detta samtal ska även erbjudas till medarbetare som är föräldralediga, sjukskrivna och tjänstlediga. För dessa är dock samtalet frivilligt. Om medarbetaren avstår ska det noteras att samtalet är erbjudet och att medarbetaren har valt att avstå.

Lönesamtalet är en viktig del av kommunens modell för löneöversyn. Det är i lönesamtalet som medarbetare och chef går igenom det löneår som varit och bedömer prestationen utefter gällande lönekriterier och mål för verksamheten. Det är kommunens övergripande kriterier som är grunden. Dessa kan sedan kompletteras med verksamhetens egna.

13. Meddelande samtal

När förhandlingsunderlaget är avslutat och HR-avdelningen har kommunicerat att avtalet för respektive facklig organisation är uppnått är det dags att kommunicera förslag till ny lön. Alltså det samtal där du som chef meddelar det förslag till ny lön som föreligger och kommer stämmas av med den fackliga organisationen. Detta meddelande ska enligt Huvudöverenskommelserna, HÖK, ske muntligen. I detta samtal är det viktigt att du som chef kan ge ett motiv till den nya lönen. Om medarbetaren inte anser att detta är tillräckligt kan ett mer uttömmande samtal bokas.

14. Sätta rätt lön vid löneöversyn

När en ny lön ska arbetas fram i samband med löneöversynen har chefen en rad olika hjälpmedel. Det är viktigt att dessa används så att alla medarbetare får samma möjligheter vid bedömningen av deras prestation.

Grunden är den arbetsvärdering som är gjord för alla tjänster. Den ger ett lönespann där den individuella lönen ska befinna sig inom. Här är den enkla logiken två.

- Ett är värderingen låg inom spannet då ska chefen hålla sig i den lägre delen och är värderingen hög så är det den övre delen. Dock kan hela spannet användas.
- Två en god prestation ske ge en högre lön än en som är lite sämre. Att tänka på är att löneutveckling sker över tid.

Till detta kompletterar vi med listor över percentiler. Dessa är användbara för att se lönespridningen för större grupper med samma AID-kod med fler medarbetare.

Fokus i arbetet med att sätta rätt lön, alltså rätt lön för den prestation som utförs är inte ökningen utan hela lönen i relation till prestationen inom lönespannet. Detta kan med enklare ord uttryckas så att den i sitt yrke, inom ett lönespann som presterar bäst ska ha den högsta lönen och sedan är det en fallande skala.

15. Arbetsplatsträffar

I våra löneavtal (HÖK) framgår det att lönekriterierna ska vara väl kända på arbetsplatsen och att medarbetarna är väl medvetna om löneprocessen. Det är därför viktigt att varje chef årligen går igenom både lönekriterierna och löneprocessen på en arbetsplatsträff.

16. Årliga prioriteringar inom kommunen

16.1 Löneanalys

Efter genomförd löneöversyn genomförs årligen en löneanalys genom att se över struktur och löneläge i relation till andra arbetsgivare och grupper bland de egna anställda. I denna analys ingår också den årliga lönekartläggningen.

16.2 Förvaltningarnas förslag till prioritering

Förvaltningarna föreslår prioriteringar efter verksamhetens behov inom ramen för lönepolitiken.

16.3 Fastställande av prioriteringar

När löneanalys och lönekartläggning är genomförd och förvaltningarnas förslag är klara arbetar HR-avdelningen fram ett förslag till prioriteringar i den årliga löneöversynen. Det är personalutskottet som fastställer prioriteringarna.

§ 9

Dnr KS-2025-00047 1.3.1

Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern

Beslut

Personalutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att fastställa förslag till Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern tillsammans med ändring av första stycket avseende Grundläggande värderingar och kompetensbaserad rekrytering innebärande att meningen ” All rekrytering som sker inom koncernen ska ske med dessa värderingar i åtanke” stryks.

Sammanfattning

I Mål och budget 2025 med plan för 2026-2028, antagen av kommunfullmäktige § 64/2024, står att kommunkoncernen ska arbeta enligt metoden kompetensbaserad rekrytering.

I Riktlinjen för rekrytering beskrivs kompetensbaserad rekrytering och tillvägagångssättet för denna. Riktlinjen ska gälla i hela Alvesta kommunkoncern. Som ett komplement till ändrat arbetssätt kommer utbildningsinsatser att genomföras under våren 2025 för rekryterande chefer samt fackliga ombud med förhandlingsmandat.

Yrkanden

Thomas Haraldsson (C) yrkar om ändring av första stycket avseende Grundläggande värderingar och kompetensbaserad rekrytering, innebärande att sista meningen i stycket stryks. Nuvarande formulering är ”Alvesta kommunkoncern utgår från en grundsyn om alla människors lika värde. Ingen ska direkt eller indirekt diskrimineras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder. All rekrytering som sker inom koncernen ska ske med dessa värderingar i åtanke” och efter ändring blir formuleringen ”Alvesta kommunkoncern utgår från en grundsyn om alla människors lika värde. Ingen ska direkt eller indirekt diskrimineras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder.”

Beslutsgång

Ordförande konstaterar att personalutskottet har två förslag till beslut att ta ställning till, utskickat förslag till beslut och Thomas Haraldssons (C) ändringsyrkande.

Ordförande frågar om personalutskottet kan besluta i enlighet med utskickat förslag till beslut tillsammans med Thomas Haraldssons (C) ändringsyrkande och finner via acklamation att personalutskottet beslutar att föreslå kommunstyrelsen att fastställa förslag till Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern tillsammans med ändringen av första stycket avseende grundläggande värderingar och kompetensbaserad rekrytering innebärande att meningen ” All rekrytering som sker inom koncernen ska ske med dessa värderingar i åtanke” stryks.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern, daterad 2024-01-16

Förslag till Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Pierre Thorell
HR-chef

Datum
2025-01-16

Referens
KS-2025-00047 1.3.1

Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa förslag till Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern.

Sammanfattning

I Mål och budget 2025 med plan för 2026-2028, antagen av kommunfullmäktige § 64/2024, står att kommunkoncernen ska arbeta enligt metoden kompetensbaserad rekrytering.

I Riktlinjen för rekrytering beskrivs kompetensbaserad rekrytering och tillvägagångssättet för denna. Riktlinjen ska gälla i hela Alvesta kommunkoncern. Som ett komplement till ändrat arbetssätt kommer utbildningsinsatser att genomföras under våren 2025 för rekryterande chefer samt fackliga ombud med förhandlingsmandat.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern, daterad 2025-01-16

Förslag till Riktlinje för rekrytering inom Alvesta kommunkoncern

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Pierre Thorell
HR-chef

Beslutet skickas till

Samtliga förvaltningar och bolag

Alvesta kommun

Alvesta kommun

Riktlinje för rekrytering

PROGRAM PLAN POLICY **RIKTLINJE**

Beslutat av:	Kommunstyrelsen § xx/2025
Beslutsdatum:	2025-03-11
Gäller från och med:	2025-03-11
Giltighetstid:	2025-03-11 – 2029-03-10
Dokumentet gäller för:	Alvesta kommunkoncern
Ansvarig för uppföljning:	Kommunledningsförvaltningen/HR-avdelningen
Diarienummer:	KS 2025-00047 1.3.1

Alvesta kommun Postadress: Alvesta kommun, 342 80 Alvesta · Besök: Centralplan 1, 342 80 Alvesta · Tel: 0472-150 00
E-post: kommunen@alvesta.se · Webb: alvesta.se

Alvesta kommun

Datum:
Klicka eller tryck här för att ange datum

Dnr:
KS 2025-00047 1.3.1

Riktlinje

Alvesta kommuns styrdokument

Våra styrdokument kan vara av två huvudtyper, aktiverande och normerande. Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling och anger på så sätt hur vi ska agera för att nå ett visst resultat. Normerande dokument reglerar befintlig verksamhet och talar om hur vi ska förhålla oss till en given situation.

Aktiverande

Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling. De förklarar vad vi vill åstadkomma och utformningen av uppdraget.

Program – Anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar.

Plan – Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Normerande

Normerande dokument berör hur vi utför befintlig verksamhet, till skillnad från aktiverande vars uppgift är att bryta nya vägar.

Policy – Anger kommunens principer eller inriktning i en viss fråga.

Riktlinje – Anger absoluta gränser och skakrav.

Alvesta kommun

Datum: Klicka eller tryck här för att ange datum

Dnr: KS 2025-00047 1.3.1

Riktlinje

Innehållsförteckning

Inledning **3**

Syfte **3**

Mål **3**

Grundläggande värderingar och kompetensbaserad rekrytering **3**

Ansvar **4**

Bemötande av kandidater **4**

Samverkan – information och förhandling enligt MBL **4**

Intern rörlighet **5**

Personlighetstester **5**

Annonsens utformning och publicering **5**

Säkerhetsprövning **5**

Rekryteringsprocessen **6**

BILAGA 1 ..... **10**

Inledning

Att välja medarbetare är ett av de mest betydelsefulla beslut man som chef kan fatta. En rekrytering är en stor investering för både verksamhetens kvalité och ekonomi. Följden av en felrekrytering kan bli kostsam både vad gäller ekonomi och energi därför är det viktigt att rekryteringsarbetet sker på ett professionellt sätt, håller hög kvalité och får ta den tid som krävs.

Riktlinjen för rekrytering beskriver grundläggande värderingar och förhållningssätt i rekryteringsarbetet. Riktlinjen gäller för hela koncernen, både för tillsvidareanställningar och för tidsbegränsade anställningar med längre varaktighet än sex månader.

Syfte

Riktlinjen är framtagen för att ge stöd och vägledning för samtliga inblandade i rekryteringsprocessen, såväl arbetsgivarrepresentanter som arbetstagarrepresentanter.

Mål

Alvesta kommunkoncern strävar efter att vara en attraktiv arbetsgivare både när det gäller att rekrytera nya medarbetare och att behålla och motivera befintlig personal. Med hjälp av de värderingar och beskrivning av process som anges i denna riktlinje ökar förutsättningarna för att Alvesta kommunkoncern ska hitta de mest kompetenta och motiverade medarbetarna. Vi ökar också förutsättningarna för att vi som arbetsgivare agerar professionellt och likvärdigt oavsett i vilken verksamhet i koncernen som rekryteringen sker.

Grundläggande värderingar och kompetensbaserad rekrytering

Alvesta kommunkoncern utgår från en grundsyn om alla människors lika värde. Ingen ska direkt eller indirekt diskrimineras på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsvariation, sexuell läggning eller ålder.

I rekryteringsförfarandet använder vi oss av kompetensbaserad rekrytering. Kompetensbaserad rekrytering är ett av kommunstyrelsens mål, med syfte att säkerställa att all rekrytering sker utifrån kompetens (Mål och Budget, 2024). Det innebär att kompetens ska styra rekryteringsarbete framför subjektiv magkänsla. Genom att tydligt definiera vilken kompetens som efterfrågas och låta den styra genom hela rekryteringsprocessen ökar förutsättningarna för att hitta den mest lämpade kandidaten och vi minskar risken för diskriminering.

Ansvar

Rekryteringsprocessen ska bedrivas så nära den berörda verksamheten som möjligt. Rekryterande chef ansvarar för beslut och processen.

HR-avdelningens roll är att agera som konsultativt stöd inför och under rekryteringsprocessen. Avdelningen tillhandahåller mallar för olika delar i processen samt är systemansvarig för det rekryteringsverktyg som används. Avdelningen ansvarar även för genomförandet av personlighetstester vid de tillfällen då de används. HR-avdelningen bistår med stöd vid chefs- och specialistrekryteringar.

I enlighet med samverkansavtalet har fackliga parter rätt till både delaktighet och inflytande i samband med chefsrekryteringar.

Vid särskilda befattningar kan externa rekryteringsföretag anlitas.

Bemötande av kandidater

Ansökningsprocessen ska vara likvärdig och säker för alla kandidater som söker tjänst inom Alvesta kommunkoncern. Personuppgifter och ansökningar ska endast vara tillgängliga för de som verkligen behöver få tillgång till dem. Sökanden har rätt att se sina uppgifter och kan även begära att de plockas bort. Gallring av ansökningshandlingar sker i rekryteringsverktyget efter 24 månader i enlighet med GDPR.

Rekryteringsprocessen sker enligt en strukturerad och kompetensbaserad modell och samtliga kandidater ska ansöka digitalt genom kommunens rekryteringsverktyg. Vi tar ansvar och bemöter samtliga kandidater på ett professionellt och vänligt sätt. Sökande som inte anställs ska få ett besked när rekryteringen är avslutad. Om en kandidat efterfrågar en motivering varför denne inte fick jobbet ska rekryterande chef kunna besvara frågan på ett professionellt och vänligt sätt med förhoppningar om att kandidaten söker jobb hos oss igen.

Samverkan – information och förhandling enligt MBL

Större förändringar som berör koncernens organisation eller chefers och medarbetares arbetssituation ska samverkas med fackliga parter innan beslut fattas. Rekryterande chef ansvarar för dialogen med de fackliga organisationerna kring hur samverkan ska utformas för den aktuella rekryteringen, före och vid tillsättande av tjänsten. De fackliga organisationerna ska ges tillfälle att lämna synpunkter på utformningen av kravprofil samt annons och finnas med som

fackliga representanter i rekryteringsannonsen. Fackliga organisationer ska ges möjlighet att delta vid intervjuer/hålla egna intervjuer.

Intern rörlighet

Kompetensförsörjningen är en viktig strategisk fråga för kommunen och inom flera av de yrken som återfinns inom offentlig sektor råder det idag arbetskraftsbrist. För att lösa kompetensförsörjningsfrågan är en viktig del att motivera, utveckla och behålla befintliga medarbetare. Alvesta kommunkoncern ska främja den interna rörligheten och uppmuntra medarbetare som vill byta arbete inom koncernen att ta sig an nya roller och/eller högre befattningar.

Personlighetstester

Personlighetstester kan vara ett komplement till en strukturerad och kompetensbaserad rekryteringsprocess. Vi använder oss av tester som indikerar kandidatens föredragna beteende på arbetsplatsen. Tester, tillsammans med övriga delar i rekryteringsprocessen, kan ge ett mer stabilt underlag med högre träffsäkerhet i beslutet om vem som slutligen ska erbjudas arbetet. Tester används restriktivt och i första hand vid rekrytering av chefs- och nyckelroller. HR-avdelningen ansvarar för testverktyg, för testernas genomförande samt för att kandidaten får en återkoppling av testresultatet.

Annonsens utformning och publicering

Annons utformas utifrån kommunens grafiska profil och övergripande texter är standardiserade. Som rekryterande chef är ditt uppdrag att ge en arbetsplatsbeskrivning, ange vilka arbetsuppgifter som ingår i arbetet samt utforma en kravprofil. HR-avdelningen tillhandahåller stöd till chefen i arbetet med att utforma annonsen.

Samtliga platsannonser annonseras på kommunens hemsida och arbetsförmedlingens hemsida. Interna annonser publiceras endast på kommunens hemsida. Även sociala medier och annan media används. HR-avdelningen har avtal med annonsbolag men varje enskild annons går på rekryterande chefs budget. Hur annons ska publiceras beslutas av rekryterande chef i samråd med HR-avdelningen.

Säkerhetsprövning

En del av koncernens befattningar ska genomgå säkerhetsprövning. Rekryterande chef har ansvaret att veta vilka befattningar som är säkerhetsklassade. Det ska framgå i annonsen att tjänsten först ska genomgå säkerhetsprövning. Kommunens säkerhetsskyddsansvarige tillhandahåller stöd och information gällande säkerhetsprövning.

Rekryteringsprocessen

En viktig princip vid rekrytering är arbetsgivarens fria anställningsrätt. Den innebär att arbetsgivaren har stor frihet när det gäller vem som ska anställas. Med den fria anställningsrätten följer ett stort ansvar. Det är av allra största vikt att arbetsgivaren fullgör sin undersökningsplikt innan beslut fattas. Eftersom en rekrytering är en av de största investeringar du som chef genomför är stegen i rekryteringsprocessen minimikrav på vad som måste genomföras i varje rekrytering som avser tillsvidareanställd personal samt tidsbegränsade anställningar med varaktighet över sex månader.

Tänk på att starta rekryteringen i god tid. Gör med fördel en tidplan för rekryteringen för en effektivare och kvalitetssäkrare process. Som minst bör du räkna med tre månader innan du kan ha en ersättare på plats. Du får ofta räkna med ännu längre tid. Därtill kommer introduktionsperioden för den nya medarbetaren. Skriftliga instruktioner för arbetet och bra rutiner för introduktion minskar kostnaderna som uppstår i samband med förlorad kompetens.

Nedan beskrivs Alvesta kommunkoncerns rekryteringsprocess:

1. Behov uppstår
2. Undersökbehov av omorganisation, omplacering eller företrädesrätt
3. Kravprofil
4. Se över arbetsvärderingen samt lönespannet som är kopplat till aktuell värdering
5. Val av rekryteringskanal och annonsering
6. Urval
7. Intervjuer
8. Referenstagning och slutgiltigt urval, förhandling
9. Erbjudande av anställning
10. Återkoppling
11. Introduktion

1. Behov uppstår

En behovsanalys tas fram efter verksamhetens mål och de arbetsuppgifter som ingår i den blivande tjänsten efter att rekryterande chef först kartlagt verksamhetens behov och befintliga medarbetare. Behovsanalysen ska ge svar på:

- Vad behöver du som chef?
- Vad behöver arbetsgruppen?

- Vad behöver arbetsgivaren i vid meningen? I de fall där verksamheten beslutar att en ny befattning behöver inrättas för att uppnå målen ska samverkan med fackliga parter ske.

2. Undersök behov av förändring av arbetsorganisationen, omplacering eller företrädesrätt

Detta är ett viktigt steg i rekryteringsprocessen och ska genomföras i följande ordning innan beslut fattas om extern rekrytering:

Organisation - Kan vi effektivisera genom förändring av organisationen och sammansättning av kompetenser? Går det att omfördela arbetsuppgifter som även kan ge möjlighet till kompetensutveckling för befintlig personal? Har vi medarbetare som begärt utökning av sysselsättningsgrad?

Omplacering - Kontrollera med HR-avdelningen om någon medarbetare genomgått rehabilitering eller sagts upp på grund av arbetsbrist, och konstaterats vara aktuell för omplacering.

Företrädesrätt - Finns det medarbetare som har företrädesrätt till återanställning? Först nu står det klart om rekrytering behöver genomföras eller inte. I detta stadie kan ansvarig chef även konstatera om rekrytering kan ske internt eller om behov finns att söka externt.

3. Kravprofil

Kravprofil upprättas och kommer ligga som grund under hela rekryteringsarbetet. Kravprofilen tar sin utgångspunkt i behovsanalysen och ska beskriva:

- Arbetsuppgifter och ansvarsområden
- Vilken lägsta utbildning som krävs för att klara arbetet
- Vilken erfarenhet som krävs för att klara arbetet
- Vilka personliga kvalifikationer är önskvärda för att utföra arbetet på bästa sätt.

Glöm inte granska kravprofilen utifrån ett diskrimineringsperspektiv, gärna med hjälp av HR-avdelningen.

4. Se över arbetsvärderingen samt lönespannet som är kopplat till aktuell värdering i samband med annonsering och rekrytering

Se vid behov över arbetsvärderingen och lönespannet som är kopplat till aktuell värdering i samband med annonsering och rekrytering.

5. Val av rekryteringskanal och annonsering

Intern rekrytering

I de fall ansvarig chef valt att genomföra rekrytering internt ska tjänsten annonseras på kommunens webbplats. Riktmärket för antal dagar som annonsen bör vara publicerad är tio arbetsdagar. Ansökningsprocessen sker på samma sätt som vid extern rekrytering, genom kommunens digitala verktyg.

Extern rekrytering

Om behov av extern rekrytering har konstaterats skapas annons av rekryterande chef i samråd med HR-avdelningen. HR-avdelningen granskar och publicerar samtliga annonser. Val av rekryteringskanaler beslutas i samråd med HR-avdelningen.

Begreppet *Löpande rekrytering* ska undvikas i största möjliga mån. I stället rekommenderas att man har en väl planerad tidplan för rekryteringsprocessen redan innan rekryteringen påbörjas för att spara tid. I bilaga 1 finns en mall för tidplan för rekrytering.

6. Urval

Urvalsförfarandet ska ske med utgångspunkt från kravprofilen. Internt sökande ska beaktas. Vid lika kvalifikationer ska positiv särbehandling tillämpas för att nå en jämnare könsfördelning i en arbetsgrupp. För att skapa en positiv kandidatupplevelse är det viktigt att urvalsprocessen påbörjas direkt efter sista ansökningsdag.

7. Intervju

För att ingen diskriminering ska förekomma har arbetsgivaren ett ansvar för att intervjuerna genomförs på ett genomtänkt och konsekvent sätt. Tänk på att intervjugrupper inte bör vara alltför stora och ska bestå av medarbetare med olika bakgrunder.

- Intervjuer ska vara strukturerade och med samma mall för varje intervju.
- Frågorna ska vara objektiva och relevanta för kraven i arbetet.
- Det kan krävas en andra intervju för att få en bra uppfattning av en kandidat.

8. Referenstagning och slutgiltigt urval

Referenstagning sker av etiska skäl, efter intervjutillfället. Först nu innehar kandidaten tillräckligt med information för att kandidaten ska vara säker på att hen är tillräckligt motiverad för att tacka ja till en tjänst inom Alvesta kommunkoncern. Före beslutet om anställning ansvarar rekryterande chef för att referenser inhämtas från minst två referenter. Minst en av referenserna ska vara en tidigare eller nuvarande chef.

9. Erbjudande om anställning

Beslut om anställning och lönesättning sker enligt gällande delegationsordning och lönepolitiska riktlinjer. Lönesättning ska också vara i linje med arbetsvärdering och aktuellt lönespann för värderingen. MBL/samverkan ska genomföras vid chefsrekrytering. Anställningsbeslut ska vara undertecknade av båda parter innan den nya medarbetaren tillträder sin tjänst.

10. Återkoppling

En viktig del i rekryteringsprocessens slutgiltiga fas är att återkoppla till kandidater som inte valdes till den aktuella tjänsten denna gång. Kandidater som kallats till intervju meddelas muntligt per telefon av rekryterade chef och övriga erhåller besked via e-post genom rekryteringsverktyget.

11. Introduktion och återkopplande samtal

Nyanställda medarbetare ska genomgå kommunens övergripande introduktionsprogram samt verksamhetsspecifik introduktion. Två gånger per år genomförs en kommunövergripande introduktionsdag. Ett uppföljningssamtal ska även hållas mellan rekryterande chef och den nyanställda medarbetaren tre månader efter startdatum, för att sedan övergå till medarbetarsamtal som sker löpande varje år.

BILAGA 1 – Mall för tidplan

- **Annonsering**

  Datum för sista publiceringsdag: 202x-xx-xx

- **Urval**

  Avsatt tid för att göra ett första urval enligt kompetensbaserad rekrytering, ska ske i direkt anslutning till sista publiceringsdag:

  202x-xx-xx kl. xx:xx

- **Intervju 1**

  Datum och tider som reserveras i kalendern för att genomföra intervjuer:

  20xx-xx-xx kl. xx:xx

  Deltagare vid intervjuerna från arbetsgivaren:

  Plats:

- **Tester**

  Om tester ska genomföras behövs det tas en kontakt med HR-avdelningen som skickar ut dessa. För en dialog med HR-avdelningen om du tycker att det är aktuellt med tester.

- **Eventuell Intervju 2**

  Datum och tid: 202x-xx-xx kl. xx:xx

  Deltagare:

  Plats:

- **Referenser**

  Referenser tas på slutkandidaten inför erbjudande.

- **Erbjudande/Avslut av rekrytering**

  Kontakt med erbjudande till aktuell kandidat tas av rekryterande chef. När kandidaten tackat ja och avtal är signerat behöver rekryterande chef även omgående ta muntlig kontakt med de andra kandidaterna som varit kallade till intervjuer.

§ 10

Dnr KS-2024-00466 1.3.1

Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret

Beslut

Personalutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att fastställa Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret.

Sammanfattning

Syftet med att begära utdrag ur belastningsregistret är att skapa trygghet och säkerhet, skydda barn och unga mot sexualbrott och andra grova brott samt att förebygga att vård och omsorgstagare utsätts för brott och kränkande behandling i sitt eget hem. Samtidigt ska den arbetssökandes integritet tillvaratas och samhällets utgångspunkt om att den som har avtjänat sitt straff ska ha samma rätt som alla andra att verka och arbeta i samhället upprätthållas.

Det finns generella regler som gäller alla typer av utdrag och utöver det finns specifika regler för olika typer av registerutdrag. De lagrum där registerkontroll regleras är skollagen (2010:800), lag (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn, lag (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder, lag (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn samt socialtjänstförordningen (2001:937). I dessa lagrum regleras när arbetsgivare är skyldig, eller har möjlighet, att genomföra kontroll mot belastningsregistret och eller misstankeregistret innan anställning. Arbetsgivare är skyldiga att genomföra registerkontroll innan anställning eller uppdrag vid hem för vård eller boende (HVB-hem), stödboenden eller skyddade boenden enligt socialtjänstlagen som tar emot barn, inom skola eller förskola eller anställning eller uppdrag som innebär kontakt med barn med funktionsnedsättning. För annat arbete eller uppdrag som innebär regelbunden kontakt med barn har arbetsgivaren möjlighet att begära att den som ska anställas eller ges ett uppdrag ska visa upp utdrag ur belastningsregistret. I riktlinjen föreslås att registerkontroll ska genomföras inför samtliga anställningar eller uppdrag som innebär regelbunden kontakt med barn.

I riktlinjen föreslås också att registerutdrag för personal inom verksamheter som i sin tjänst eller i sitt uppdrag ska utföra vård- eller omsorgsinsatser i omsorgstagares hem ska visas upp för arbetsgivaren före anställning. Denna registerkontroll omfattas inte av den lagstadgade eller författningsreglerade registerkontrollen. Syftet med denna registerkontroll är ge omsorgstagarna ökad trygghet och motverka att de utsätts för brott och kränkande behandling i sitt eget hem och privata sfär. Behovet av skydd är som allra störst när vården eller omsorgen sker i den enskildes hem.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret, daterad 2025-04-29

Förslag till Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Pierre Thorell
HR-chef
pierre.thorell@alvesta.se

Datum
2025-04-29

Referens
KS 2024-00466 1.3.1

Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att fastställa Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret.

Sammanfattning

Syftet med att begära utdrag ur belastningsregistret är att skapa trygghet och säkerhet, skydda barn och unga mot sexualbrott och andra grova brott samt att förebygga att vård och omsorgstagare utsätts för brott och kränkande behandling i sitt eget hem. Samtidigt ska den arbetssökandes integritet tillvaratas och samhällets utgångspunkt om att den som har avtjänat sitt straff ska ha samma rätt som alla andra att verka och arbeta i samhället upprätthållas.

Det finns generella regler som gäller alla typer av utdrag och utöver det finns specifika regler för olika typer av registerutdrag. De lagrum där registerkontroll regleras är skollagen (2010:800), lag (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn, lag (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder, lag (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn samt socialtjänstförordningen (2001:937). I dessa lagrum regleras när arbetsgivare är skyldig, eller har möjlighet, att genomföra kontroll mot belastningsregistret och eller misstankeregistret innan anställning. Arbetsgivare är skyldiga att genomföra registerkontroll innan anställning eller uppdrag vid hem för vård eller boende (HVB-hem), stödboenden eller skyddade boenden enligt socialtjänstlagen som tar emot barn, inom skola eller förskola eller anställning eller uppdrag som innebär kontakt med barn med funktionsnedsättning. För annat arbete eller uppdrag som innebär regelbunden kontakt med barn har arbetsgivaren möjlighet att begära att den som ska anställas eller ges ett uppdrag ska visa upp utdrag ur belastningsregistret. I riktlinjen föreslås att registerkontroll ska genomföras inför samtliga anställningar eller uppdrag som innebär regelbunden kontakt med barn.

I riktlinjen föreslås också att registerutdrag för personal inom verksamheter som i sin tjänst eller i sitt uppdrag ska utföra vård- eller omsorgsinsatser i omsorgstagares hem ska visas upp för arbetsgivaren före anställning. Denna registerkontroll omfattas inte av den lagstadgade eller författningsreglerade registerkontrollen. Syftet med denna registerkontroll är ge omsorgstagarna ökad trygghet och motverka att de utsätts för brott och kränkande behandling i sitt eget hem och privata sfär. Behovet av skydd är som allra störst när vården eller omsorgen sker i den enskildes hem.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret, daterad 2025-04-29

Förslag till Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Pierre Thorell
HR-chef

Alvesta kommun

Alvesta kommun

Riktlinje för begäran om utdrag ur belastningsregistret

PROGRAM PLAN POLICY **RIKTLINJE**

Beslutat av:	Kommunstyrelsen § xx/2025
Beslutsdatum:	2025-06-03
Gäller från och med:	2025-06-03
Giltighetstid:	2025-06-03 – 2029-06-02
Dokumentet gäller för:	Alvesta kommunkoncern
Ansvarig för uppföljning:	Kommunledningsförvaltningen/HR-avdelningen
Diarienummer:	KS 2024-00466 1.3.1

Alvesta kommun Postadress: Alvesta kommun, 342 80 Alvesta · Besök: Centralplan 1, 342 80 Alvesta · Tel: 0472-150 00
E-post: kommunen@alvesta.se · Webb: alvesta.se

Alvesta kommun

Datum: 2025-06-03

Dnr: KS 2024-00466 1.3.1

Riktlinje

Alvesta kommuns styrdokument

Våra styrdokument kan vara av två huvudtyper, aktiverande och normerande. Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling och anger på så sätt hur vi ska agera för att nå ett visst resultat. Normerande dokument reglerar befintlig verksamhet och talar om hur vi ska förhålla oss till en given situation.

Aktiverande

Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling. De förklarar vad vi vill åstadkomma och utformningen av uppdraget.

Program – Anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar.

Plan – Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Normerande

Normerande dokument berör hur vi utför befintlig verksamhet, till skillnad från aktiverande vars uppgift är att bryta nya vägar.

Policy – Anger kommunens principer eller inriktning i en viss fråga.

Riktlinje – Anger absoluta gränser och skakrav.

Innehållsförteckning

Inledning **3**

Generella regler om registerutdrag **3**

Registerutdrag för arbete inom skola och barnomsorg *5*

Registerutdrag för övrigt arbete/kontakt med barn *5*

Registerutdrag för arbete vid vissa boenden som tar emot barn *5*

Registerutdrag för familjehem och jourhem *6*

Registerutdrag för arbete med barn med funktionsnedsättning *6*

Registerutdrag av för arbete inom vård och omsorg *7*

Hantering av registerutdrag **8**

Bedömning av registerutdrag **8**

Hantering av personuppgifter **9**

Inledning

Syftet med att kommunen begär utdrag ur belastningsregistret är att skapa trygghet och säkerhet, skydda barn och unga mot sexualbrott och andra grova brott samt att förebygga att vård och omsorgstagare utsätts för brott och kränkande behandling i sitt eget hem. Samtidigt ska den arbetssökandes integritet tillvaratas och samhällets utgångspunkt om att om att den som har avtjänat sitt straff ska ha samma rätt som alla andra att verka och arbeta i samhället upprätthållas.

Det finns generella regler som gäller alla typer av utdrag och utöver det finns specifika regler för olika typer av registerutdrag. De lagrum där registerkontroll regleras är skollagen (2010:800), lag (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn, lag (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder, lag (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn samt socialtjänstförordningen (2001:937). Alvesta kommun begär även in registerutdrag för personal inom verksamheter som i sin tjänst eller i sitt uppdrag ska utföra vård eller omsorgsinsatser i omsorgstagares hem.

Respektive förvaltning och bolag ansvarar för att säkerställa att det finns kompletterande hanteringsanvisningar i form av rutiner för respektive typ av registerutdrag som är aktuella i förvaltningens eller bolagets verksamhet.

Generella regler om registerutdrag

Det är Polismyndigheten som lämnar ut utdrag ur belastningsregistret. Begäran görs av den som registerutdraget gäller via polisens e-tjänst för registerutdrag, med undantag för arbete vid vissa boenden som tar emot barn och uppdrag som familjehem eller jourhem. Har man inte möjlighet att använda e-tjänsten finns blanketter som ska fyllas i och skickas till Polismyndigheten.

Följande regler gäller för samtliga typer av utdrag ur belastningsregistret[1]:

- Enbart personer som ska erbjudas anställning ska visa upp registerutdrag. Den som endast sökt men inte erbjudits anställning ska inte lämna något utdrag.

[1] *Källor: 1 och 9 §§ lag (1998:620) om belastningsregister*

- Om registerkontroll ska genomföras för den aktuella tjänsten ska registerkontroll ska genomföras för samtliga typer av anställningar, dvs både tillsvidaretjänster och tidsbegränsade anställningsformer. Det gäller även vid tillsättning av hastigt uppkomna vakanser. Även andra typer av uppdrag än anställning kan regleras beroende på vilken verksamhet och typ av registerutdrag som avses.

- Polismyndigheten får i de flesta fall inte skicka utdraget direkt till arbetsgivaren. Om detta är tillåtet anges det i den lag som omfattar det aktuella registerutdraget.

- Utdrag får inte begäras in av redan anställd personal. Utdrag får heller inte begäras in av medarbetare som erbjuds en förnyad tjänst i samma verksamhet inom ett år.

- Ett utdrag från belastningsregistret utgör endast en del av bedömningen om personen är lämplig för arbetet. Om en person har anmärkningar om brott eller inte betyder inte att arbetsgivaren ska vara mindre noggrann i den övriga bedömningen av en persons lämplighet.

- Personer som är medborgare i ett EU-land eller Storbritannien kontrolleras även mot kriminalregistret i det aktuella landet. Det framgår av registerutdraget om en sådan kontroll har utförts.

- Arbetsgivaren måste kunna lämna tillbaka registerutdraget i original om den som lämnat in det begär det (under förutsättning att arbetsgivaren har haft rätt att samla in registerutdraget)

- Det finns inga krav på att den som ska visa eller lämna in ett utdrag ut belastningsregistret lämnar det i ett oöppnat kuvert. Den person som registerutdraget avser har alltså själv rätt att ta del av uppgifterna i utdraget innan arbetsgivaren får del av dem. Äktheten på registerutdraget kan kontrolleras genom vattenstämpel eller genom att kontroll mot polisens hemsida genom att söka på aktuellt ärendenummer och den sökandes personnummer.

- Med barn menas personer under 18 år.

Registerutdrag för arbete inom skola och barnomsorg

Registerutdrag för arbete inom skola och barnomsorg regleras i skollagen (2010:800).

Arbetsgivaren är enligt lag skyldig att begära att den som ska anställas ges ett uppdrag ska visa upp utdrag ur belastningsregistret. Om den som ska anställas inte inkommer med utdrag kan denne inte anställas eller ges annat uppdrag i verksamheten.

Registerutdraget får vara högts ett år gammalt. Den som anställer får endast göra en notering om att utdrag ur belastningsregistret har visats upp, ingen annan dokumentation av registerkontrollen får göras, det är alltså inte behålla, ta kopia eller anteckna något om vad som står i registerutdraget.

Registerutdrag för övrigt arbete/kontakt med barn

Registerkontroll för övrigt arbete/kontakt med barn regleras i lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn.

I lagstiftningen finns inget krav på att registerutdrag ska begäras in för dessa tjänster eller uppdrag, men i Alvesta kommunkoncern ska samtliga personer som genom sin anställning eller uppdrag har direkt och regelbunden kontakt med barn visa upp utdrag ur belastningsregistret. Om den som ska anställas inte inkommer med utdrag ur belastningsregistret kan denne därav inte anställas eller erbjudas annan typ av uppdrag som innebär arbete eller regelbunden kontakt med barn.

Registerutdraget får inte vara äldre än ett år. Den som anställer får endast göra en notering om att utdrag ur belastningsregistret har visats upp, ingen annan dokumentation av registerkontrollen får göras, det är alltså inte behålla, ta kopia eller anteckna något om vad som står i registerutdraget.

Registerutdrag för arbete vid vissa boenden som tar emot barn

Registerutdrag för arbete vid vissa boenden som ar emot barn regleras i lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn.

Bestämmelserna avser HVB-hem, stödboende eller skyddande boenden som tar emot barn. Bestämmelserna omfattar Alvesta kommun i de fall någon av dessa verksamheter drivs i egen regi.

Av propositionen (prop. 2006/07:37) förutsätts att arbetsgivare kommer att vara mycket försiktiga när det gäller att anställa personer som har någon registeranteckning i detta sammanhang. [2]

Avseende denna registerkontroll har arbetsgivaren, i egenskap av myndighet, möjlighet att själv begära utdrag från Polismyndigheten. Utdraget, eller kopia av utdraget, ska sparas under minst två år från det att anställningen, uppdraget eller praktiktjänstgöringen startar. Registerutdragen får vara högst sex månader gamla. På begäran av den som lämnat ett registerutdrag ska det kunna återlämnas i original, i dessa fall ska en kopia sparas under resterande del av de två åren.

Registerutdrag för familjehem och jourhem

Registerutdrag för familjehem eller jourhem regleras i socialtjänstförordningen (2001:937)

Innan socialnämnden fattar beslut om vård av ett barn i ett familjehem eller jourhem måste socialtjänsten inhämta uppgifter om de tilltänkta familjehemsföräldrarna från polisens misstanke- och belastningsregister. [3]

Avseende denna registerkontroll har arbetsgivaren, i egenskap av myndighet, möjlighet att själv begära utdrag från Polismyndigheten.

Registerutdrag för arbete med barn med funktionsnedsättning

Registerutdrag för arbete med barn med funktionsnedsättning regleras i lag (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionsnedsättning.

Arbetsgivaren är enligt lag skyldig att begära att den som ska anställas ges ett uppdrag ska visa upp utdrag ur belastningsregistret. Om den som ska anställas inte inkommer med utdrag kan denne inte anställas eller ges annat uppdrag i verksamheten.

[2] Källa: Lag (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn

[3] Källa: Socialtjänstförordningen (2001:937)

Barnets föräldrar eller administrativ personal som inte kommer i kontakt med barnet omfattas inte av kravet på registerkontroll.

Utdraget, eller kopia av utdraget, ska sparas under minst två år från det att anställningen, uppdraget eller praktiktjänstgöringen startar. Registerutdraget får vara högst ett år gammalt. På begäran av den som lämnat ett registerutdrag ska det kunna återlämnas i original, i dessa fall ska en kopia sparas under resterande del av de två åren.

Registerutdrag av för arbete inom vård och omsorg

Verksamheter i Alvesta kommunkoncern ska genomföra registerkontroll av den person som i sin anställning ska utföra vård- och omsorgsinsatser i hemmet år äldre personer eller vuxna personer med funktionsnedsättning. Som detta räknas följande insatser; hemtjänst, boendestöd, särskilt boende för personer med funktionsnedsättning och för äldre, verksamheter som ansvarar för personlig assistans och andra insatser enligt LSS samt hemsjukvård och övrig hälso- och sjukvård som kommuner ska erbjuda. Registerkontrollen omfattar även den som erbjuds eller tilldelas motsvarande uppgifter genom uppdrag eller praktiktjänstgöring.

Denna registerkontroll omfattas inte av den lagstadgade eller författningsreglerade registerkontrollen.

Syftet med denna registerkontroll är ge omsorgstagarna ökad trygghet och motverka att de utsätts för brott och kränkande behandling i sitt eget hem och privata sfär. Behovet av skydd är som allra störst när vården eller omsorgen sker i den enskildes hem.

Den som ska anställas ska själv begära utdrag ur polisens belastningsregister via blanketten ”*Utdrag för att kontrollera egna uppgifter i belastningsregistret*” som finns på polisens hemsida.

Registerutdraget får vara högst ett år gammalt. Utdraget ska kontrolleras och sedan återlämnas till den sökande. Utdraget får inte sparas. Ingen notering om att arbetsgivaren har tagit del av utdraget får göras.

Hantering av registerutdrag

Vid annonsering av lediga tjänster ska det framgå att sökande personer ska lämna registerutdrag i samband med erbjudande om tjänst. Samma information ska också framgå i samband med att praktikplatser, uppdrag eller motsvarande annonseras.

Det är den sökande som själv ska hämta utdrag från polisens belastningsregister, med undantag för arbete vid vissa boenden som tar emot barn och uppdrag som familjehem eller jourhem.

Utdrag från belastningsregistret ska visas upp eller överlämnas till ansvarig chef när anställning är aktuell och innan anställningsavtal skrivs. Registerutdrag som inte ska sparas av arbetsgivaren ska lämnas tillbaka till den sökande eller destrueras. Anställande chef ansvarar för att utdraget inkommer och att uppgifterna stämmer överens med sökandes identitetsuppgifter. Notering om att registerutdrag har uppvisats och vilket datum utdraget utfärdades görs på anställningsavtalet. Anställningsavtalet sparas i medarbetarens personalakt. Vad avser uppdragstagare ska det anges i uppdragsavtal eller motsvarande att registerutdrag är uppvisat.

Bedömning av registerutdrag

Utdrag ur belastningsregistret är endast en del av underlaget för att bedöma om en person är lämplig för att arbeta inom någon av kommunkoncernens verksamheter. Att någon är dömd för ett brott innebär inte ett förbud mot att anställa personen. Det är därför viktigt att göra en helhetsbedömning utifrån hela rekryteringsprocessen i varje enskilt fall.

Anställning inom kommunkoncernen ska inte ske om registerutdraget visar att en person är dömd till mer än böter, för vissa särskilt allvarliga brott. Sådana brott som är av betydelse för prövningen inför anställning är förmögenhetsbrott/ekonomiska brott, till exempel stöld och förskingring, våldsbrott, sexualbrott och narkotikabrott.

Därutöver får, vid annan brottslighet, bedömas om den sökande kan anses som lämplig för anställning. Det ska göras en individuell bedömning av ansvarig chef i samråd med HR-avdelningen om anställning ska erbjudas eller inte. Här kan beaktas faktorer såsom typ av brott, allvarlighetsgrad, relevans kopplat till sökt tjänst, hur lång tid som passerat sedan brottstillfället med mera. När det gäller personer som söker praktik/uppdrag gäller samma förhållningssätt som vid anställning. Ansvarig chef ska i en skriftlig motivering

dokumentera bedömningen som gjorts i samband med anställningen om bedömningen varit att det brott som framkommit i utdraget inte hindrat anställning. Dokumentation av bedömningen ska inte göras avseende registerkontroll för anställning inom vård- och omsorg.

Hantering av personuppgifter

Enligt dataskyddsförordningen behöver myndigheter inte ha uttryckligt stöd i föreskrifter eller beslut från integritetsskyddsmyndigheten för att få behandla uppgifter som rör lagöverträdelser. Men precis som andra arbetsgivare måste myndigheter ha stöd för sin behandling enligt dataskyddsförordningen. Det innebär att en myndighet får behandla personuppgifter om lagöverträdelser som är nödvändiga för sitt uppdrag om det finns en rättslig grund för att behandla uppgifterna.

Registerutdragen ska hanteras i enlighet med instruktionerna för respektive typ av registerutdrag. Insamling av registerutdrag och notering om att registerutdrag har visats upp får göras om det i instruktionen är uttryckligen angivet i lag. Den rättliga grunden för behandlingen är rättslig förpliktelse (art 6.1 c GDPR) för obligatoriska kontroller och allmänt intresse (art 6.1 e) i de fall lagstiftningen medger möjlighet till registerutdrag.

Angående utdrag där varken krav på registerkontroll eller möjlighet till registerkontroll är reglerat i lag, får ingen insamling av utdrag eller notering om att registerutdrag visats upp ske. Det saknas rättslig grund för den behandlingen av personuppgifter, men om bara utdragen visas upp utan notering sker ingen personuppgiftsbehandling i dataskyddslagstidningens mening.

Enligt dataskyddsförordningen ska arbetsgivaren redovisa på vilket sätt personuppgifterna behandlas. Alla verksamheter som begär in utdrag ur belastningsregistret är därför skyldiga att informera den som ska anställas om hur registerutdraget eller informationen i registerutdraget kommer att hanteras. Behandlingen av personuppgifter ska förtecknas i respektive nämnds registerförteckning.

§ 6

Dnr KS-2025-00029 2.7.5

Sjukfrånvarostatistik för Alvesta kommun per mars månad 2025

Beslut

Personalutskottet föreslår kommunstyrelsen besluta att godkänna redovisningen av Alvesta kommuns sjukfrånvarostatistik per mars månad 2025.

Sammanfattning

Sjukfrånvarostatistiken görs för föregående månad efter lönebrytet.

I mars 2025 uppgick den totala sjukfrånvaron i kommunen, mätt som ett rullande 12-månaderssnitt, till 7,34 procent. Det är samma nivå som i januari 2025, men innebär en minskning med 0,11 procentenheter jämfört med mars 2024.

Antalet medarbetare med fem eller fler sjukfrånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna har varierat över tid. Efter en tydlig nedgång i oktober 2024 har siffran gradvis ökat och uppgick i mars 2025 till 432 medarbetare. Jämfört med samma månad föregående år, då antalet låg på 436, ser vi dock fortfarande en viss minskning.

Sedan årsskiftet har vi börjat följa upp antalet medarbetare som haft tre eller fler sjukfrånvarotillfällen under de senaste sex månaderna. Statistiken för det första kvartalet visar att antalet medarbetare i denna kategori ökade från 438 i januari till 492 i februari, för att sedan minska något till 469 i mars. Genom denna typ av uppföljning kan vi tidigare identifiera medarbetare med upprepad korttidssjukfrånvaro och sätta in stöd i syfte att förebygga framtida sjukfrånvaro.

Antal medarbetare som den 2025-04-25 är sjuka och har mellan 180–365 dagars sjukskrivning är 16 st och antal medarbetare som är sjuka och har över 366 dagars sjukskrivning är 36 st.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Sjukfrånvarostatistik Alvesta kommun per mars månad 2025

Sjukfrånvarostatistik Alvesta kommun per mars månad 2025

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
HR-avdelningen
Paulina Karlsson
HR-partner

Datum
2025-05-27

Referens
KS-2025-00029 2.7.5

Sjukfrånvarostatistik för Alvesta kommun per mars månad 2025

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna redovisningen av Alvesta kommuns sjukfrånvarostatistik per mars månad 2025.

Sammanfattning

Sjukfrånvarostatistiken görs för föregående månad efter lönebrytet.

I mars 2025 uppgick den totala sjukfrånvaron i kommunen, mätt som ett rullande 12-månaderssnitt, till 7,34 %. Det är samma nivå som i januari 2025, men innebär en minskning med 0,11 procentenheter jämfört med mars 2024.

Antalet medarbetare med fem eller fler sjukfrånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna har varierat över tid. Efter en tydlig nedgång i oktober 2024 har siffran gradvis ökat och uppgick i mars 2025 till 432 medarbetare. Jämfört med samma månad föregående år, då antalet låg på 436, ser vi dock fortfarande en viss minskning.

Sedan årsskiftet har vi börjat följa upp antalet medarbetare som haft tre eller fler sjukfrånvarotillfällen under de senaste sex månaderna. Statistiken för det första kvartalet visar att antalet medarbetare i denna kategori ökade från 438 i januari till 492 i februari, för att sedan minska något till 469 i mars. Genom denna typ av uppföljning kan vi tidigare identifiera medarbetare med upprepad korttidssjukfrånvaro och sätta in stöd i syfte att förebygga framtida sjukfrånvaro.

Antal medarbetare som den 2025-04-25 är sjuka och har mellan 180–365 dagars sjukskrivning är 16 st och antal medarbetare som är sjuka och har över 366 dagars sjukskrivning är 36 st.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Sjukfrånvarostatistik för Alvesta kommun per mars månad 2025, daterad 2025-04-24
Sjukfrånvarostatistik för Alvesta kommun per mars månad 2025

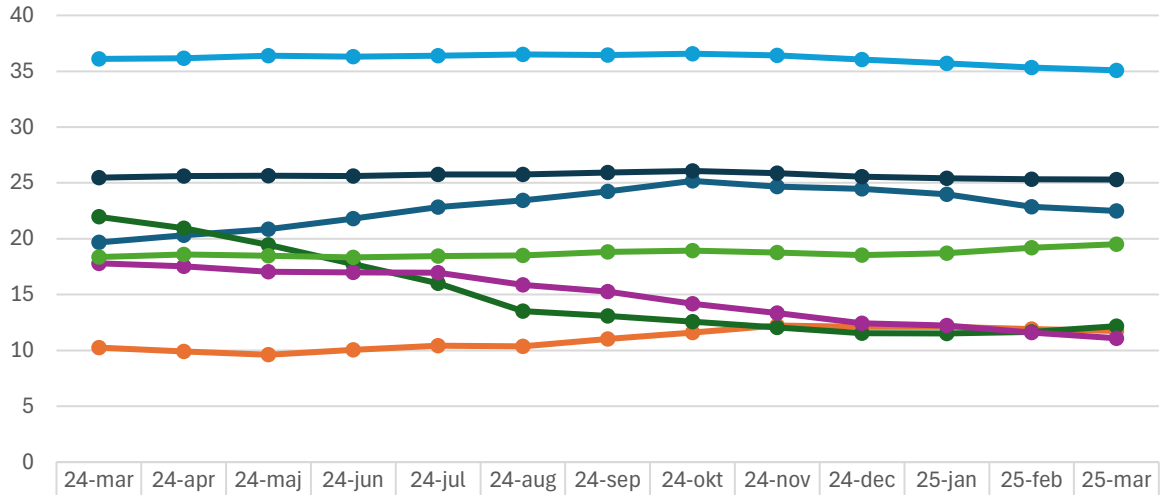
Pierre Thorell
HR-chef

Paulina Karlsson
HR-partner

Statistik för hela kommunen
2025

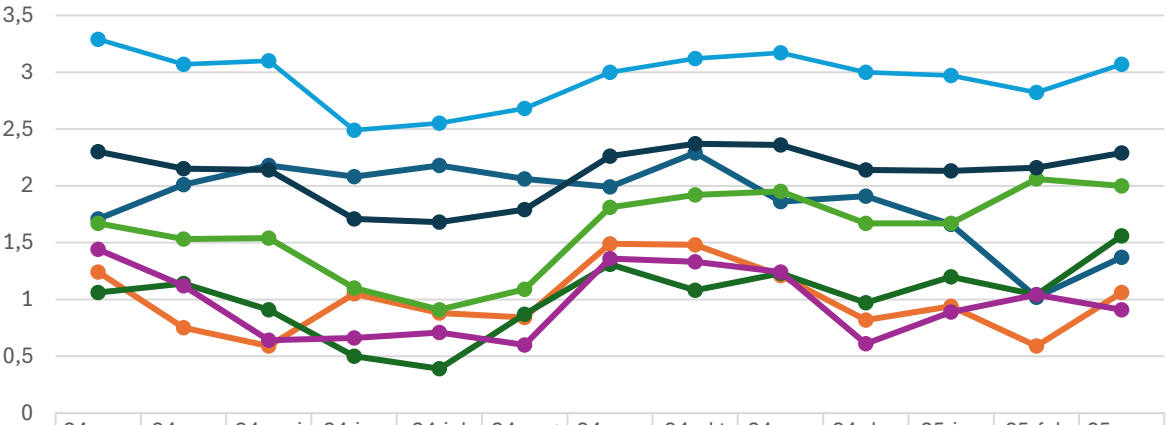
Alvesta kommun

Antal sjukdagar per snittanställd rullande 12 månader

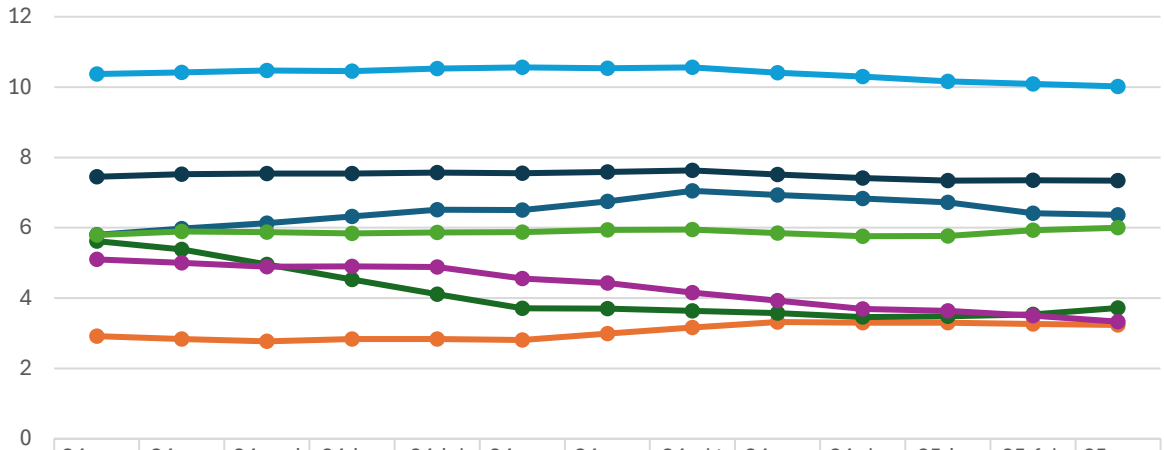
	24-mar	24-apr	24-maj	24-jun	24-jul	24-aug	24-sep	24-okt	24-nov	24-dec	25-jan	25-feb	25-mar
FAL	19,67	20,3	20,85	21,81	22,84	23,45	24,23	25,18	24,68	24,47	23,97	22,85	22,5
KLF	10,25	9,9	9,61	10,04	10,43	10,37	11,03	11,61	12,23	12,11	12,1	11,91	11,73
KFF	21,96	20,95	19,44	17,72	16,02	13,53	13,1	12,58	12,07	11,55	11,52	11,66	12,18
OF	36,1	36,17	36,4	36,3	36,39	36,5	36,45	36,57	36,41	36,06	35,69	35,32	35,08
SBF	17,8	17,52	17,03	16,98	16,95	15,88	15,28	14,17	13,36	12,44	12,22	11,6	11,09
UF	18,35	18,58	18,48	18,33	18,44	18,52	18,81	18,94	18,77	18,53	18,7	19,18	19,51
A. Kommun	25,47	25,61	25,65	25,61	25,75	25,77	25,92	26,07	25,87	25,55	25,40	25,32	25,30

Antal sjukdagar per snittanställd månad för månad

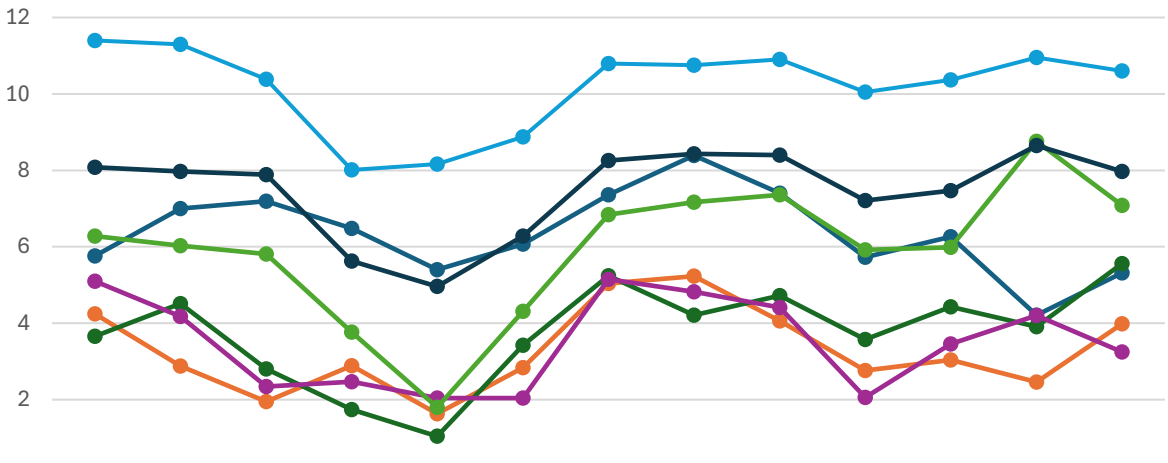
	24-mar	24-apr	24-maj	24-jun	24-jul	24-aug	24-sep	24-okt	24-nov	24-dec	25-jan	25-feb	25-mar
FAL	1,71	2,01	2,18	2,08	2,18	2,06	1,99	2,29	1,86	1,91	1,66	1,02	1,37
KLF	1,24	0,75	0,59	1,05	0,88	0,84	1,49	1,48	1,21	0,82	0,94	0,59	1,06
KFF	1,06	1,14	0,91	0,5	0,39	0,87	1,31	1,08	1,23	0,97	1,2	1,04	1,56
OF	3,29	3,07	3,1	2,49	2,55	2,68	3	3,12	3,17	3	2,97	2,82	3,07
SBF	1,44	1,12	0,64	0,66	0,71	0,6	1,36	1,33	1,24	0,61	0,89	1,04	0,91
UF	1,67	1,53	1,54	1,1	0,91	1,09	1,81	1,92	1,95	1,67	1,67	2,06	2,00
A. Kommun	2,3	2,15	2,14	1,71	1,68	1,79	2,26	2,37	2,36	2,14	2,13	2,16	2,29

Sjukfrånvaro i % per förvaltning rullande 12

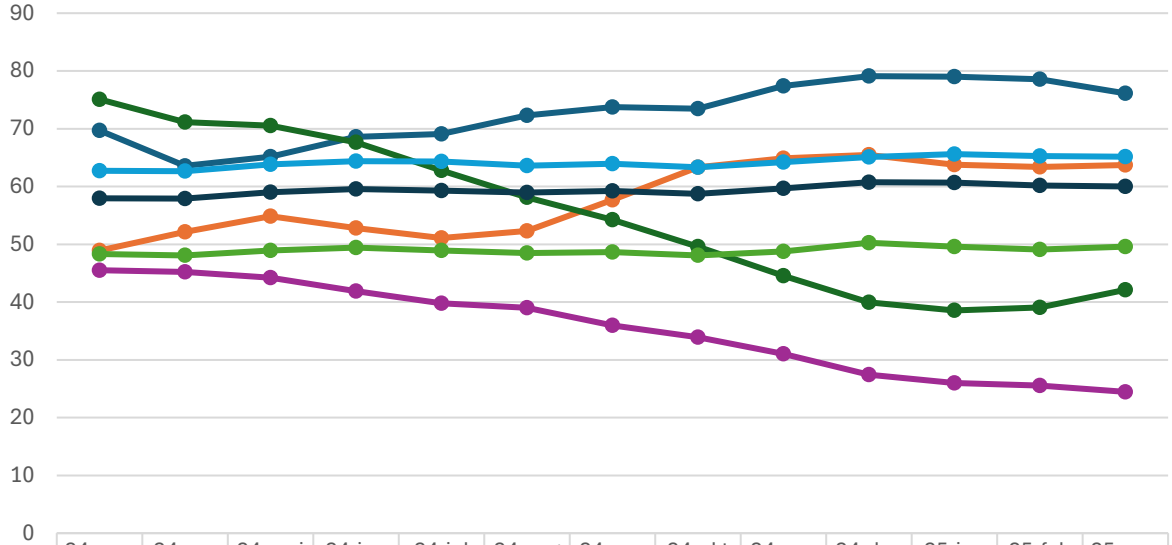
	24-mar	24-apr	24-maj	24-jun	24-jul	24-aug	24-sep	24-okt	24-nov	24-dec	25-jan	25-feb	25-mar
FAL	5,8	5,98	6,13	6,32	6,51	6,5	6,75	7,05	6,93	6,83	6,72	6,41	6,37
KLF	2,92	2,84	2,77	2,84	2,84	2,81	2,99	3,16	3,32	3,3	3,3	3,26	3,24
KFF	5,62	5,38	4,96	4,53	4,11	3,71	3,7	3,64	3,57	3,46	3,48	3,54	3,72
OF	10,37	10,42	10,47	10,45	10,53	10,56	10,54	10,56	10,41	10,3	10,16	10,09	10,02
SBF	5,1	5	4,89	4,9	4,88	4,56	4,43	4,16	3,93	3,69	3,64	3,5	3,33
UF	5,79	5,89	5,88	5,84	5,87	5,88	5,94	5,95	5,85	5,76	5,77	5,93	6
A. kommun	7,45	7,52	7,54	7,54	7,57	7,55	7,59	7,63	7,51	7,41	7,34	7,35	7,34

Sjukfrånvaro i % per förvaltning månad för månad

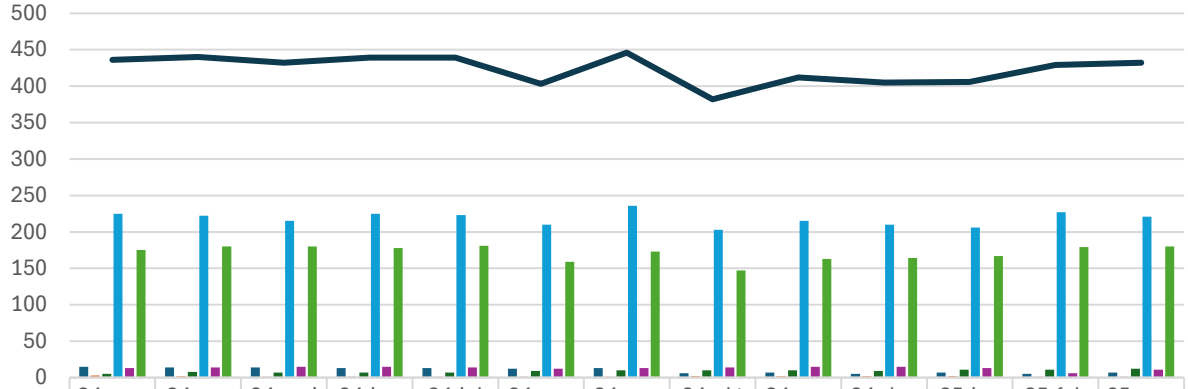
	24-mar	24-apr	24-maj	24-jun	24-jul	24-aug	24-sep	24-okt	24-nov	24-dec	25-jan	25-feb	25-mar
FAL	5,76	7	7,19	6,48	5,4	6,07	7,36	8,39	7,4	5,73	6,26	4,21	5,32
KLF	4,24	2,88	1,95	2,89	1,63	2,84	5,04	5,23	4,06	2,76	3,04	2,46	3,98
KFF	3,66	4,51	2,8	1,74	1,04	3,42	5,24	4,21	4,72	3,57	4,43	3,91	5,56
OF	11,4	11,3	10,38	8,01	8,16	8,88	10,79	10,75	10,9	10,05	10,37	10,95	10,6
SBF	5,1	4,18	2,34	2,47	2,04	2,04	5,15	4,82	4,41	2,06	3,46	4,2	3,25
UF	6,28	6,03	5,81	3,77	1,8	4,31	6,84	7,17	7,36	5,92	5,99	8,76	7,08
A. Kommun	8,08	7,97	7,89	5,63	4,96	6,28	8,26	8,43	8,4	7,21	7,47	8,65	7,97

Andel sjukskrivna med 59 dagar eller mer i % av total sjukfrånvaro

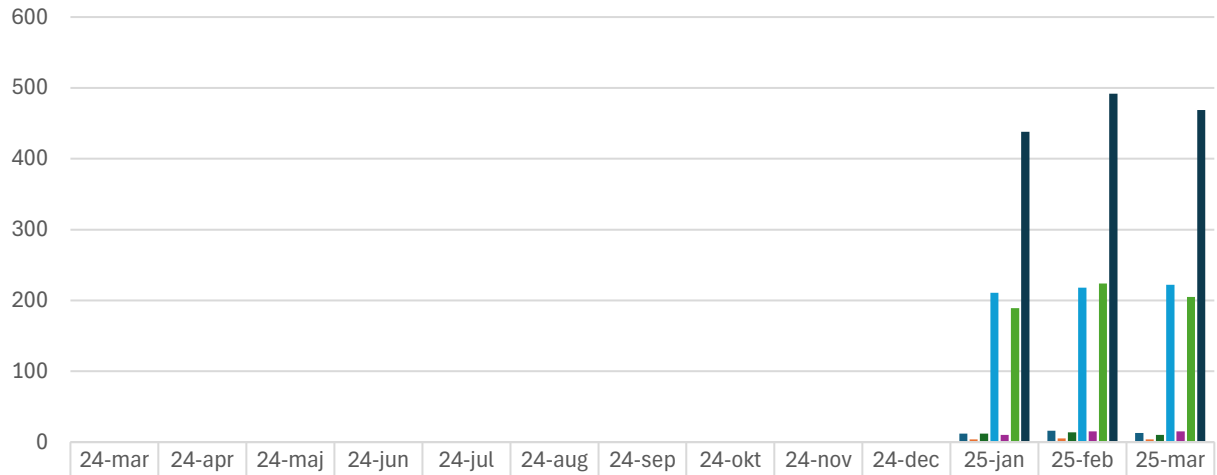
	24-mar	24-apr	24-maj	24-jun	24-jul	24-aug	24-sep	24-okt	24-nov	24-dec	25-jan	25-feb	25-mar
FAL	69,7	63,58	65,16	68,6	69,09	72,3	73,77	73,47	77,4	79,1	79,03	78,55	76,13
KLF	48,92	52,13	54,87	52,82	51,08	52,31	57,66	63,34	64,88	65,47	63,77	63,4	63,72
KFF	75,09	71,13	70,52	67,64	62,8	58,14	54,27	49,6	44,54	39,94	38,55	39,06	42,11
OF	62,72	62,65	63,85	64,41	64,32	63,63	63,93	63,33	64,2	65,11	65,61	65,28	65,15
SBF	45,51	45,23	44,23	41,9	39,8	38,99	35,96	33,94	31,01	27,43	26	25,53	24,46
UF	48,33	48,07	48,93	49,45	48,95	48,48	48,66	48,07	48,77	50,26	49,57	49,07	49,57
A. kommun	57,97	57,91	59,01	59,57	59,28	58,93	59,23	58,75	59,7	60,74	60,68	60,15	60,01

Antalet personer som har 5 eller fler sjukfrånvarotillfällen senaste 12 månaderna

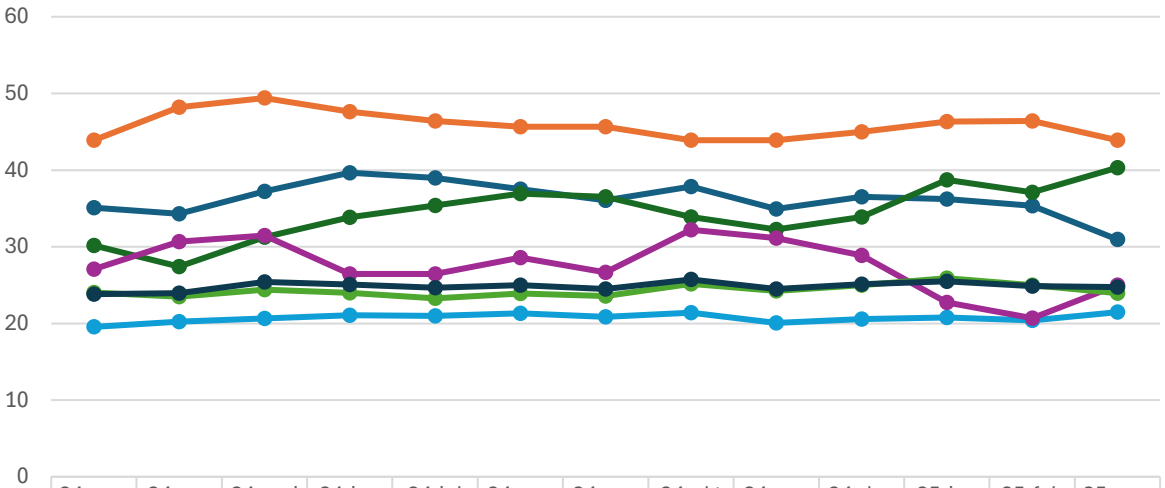
	24-mar	24-apr	24-maj	24-jun	24-jul	24-aug	24-sep	24-okt	24-nov	24-dec	25-jan	25-feb	25-mar
FAL	15	14	14	13	13	12	13	6	7	5	7	5	7
KLF	3	2	1	1	1	1	1	2	2	2	2	1	1
KFF	5	8	7	7	7	9	10	10	10	9	11	11	12
OF	225	222	215	225	223	210	236	203	215	210	206	227	221
SBF	13	14	15	15	14	12	13	14	15	15	13	6	11
UF	175	180	180	178	181	159	173	147	163	164	167	179	180
A. kommun	436	440	432	439	439	403	446	382	412	405	406	429	432

Antalet personer som har 3 eller fler sjukfrånvarotillfällen senaste 6 månaderna

	24-mar	24-apr	24-maj	24-jun	24-jul	24-aug	24-sep	24-okt	24-nov	24-dec	25-jan	25-feb	25-mar
FAL											12	16	13
KLF											4	5	4
KFF											12	14	10
OF											211	218	222
SBF											10	15	15
UF											189	224	205
A. kommun											438	492	469

Frisknärvaro rullande 12 månader (andel som inte har någon sjukfrånvaro senaste 12 månaderna)

	24-mar	24-apr	24-maj	24-jun	24-jul	24-aug	24-sep	24-okt	24-nov	24-dec	25-jan	25-feb	25-mar
FAL	35,09	34,32	37,21	39,66	38,98	37,5	36,05	37,87	34,91	36,53	36,24	35,33	30,95
KLF	43,9	48,19	49,4	47,62	46,43	45,68	45,68	43,9	43,9	45	46,34	46,43	43,9
KFF	30,16	27,42	31,25	33,85	35,38	36,92	36,51	33,87	32,26	33,87	38,71	37,1	40,32
OF	19,55	20,22	20,65	21,05	21	21,32	20,85	21,41	20,07	20,56	20,76	20,41	21,47
SBF	27,06	30,68	31,46	26,44	26,44	28,57	26,67	32,22	31,11	28,89	22,73	20,69	25
UF	24,05	23,49	24,42	23,98	23,27	23,91	23,58	25,18	24,23	25	25,9	25	23,95
A. Kommun	23,82	23,96	25,42	25,08	24,68	24,99	24,5	25,73	24,51	25,11	25,5	24,86	24,75

§ 80

Dnr KS-2025-00255 2.8.1

Redovisning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för kommunledningsförvaltningen 2024

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att godkänna redovisningen av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för kommunledningsförvaltningen år 2024.

Sammanfattning

Av 9 § i ”Gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder” framgår att kommunledningsförvaltningen är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av kommunstyrelsen.

Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Arbetet omfattar alla medarbetare, elever och praktikanter i Alvesta kommunkoncerns verksamhet.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten och omfatta alla fysiska, organisatoriska och sociala förhållanden som har betydelse för arbetsmiljön.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp årligen utifrån checklista. Syftet med uppföljningen är att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Uppföljningen genomförs i samverkan med skyddsombud.

Inom kommunledningsförvaltningen har det under 2024 inte anmälts någon skada eller tillbud.

Under 2024 har det varit fokus på att jobba för minskade sjuktal i kommunen som helhet. Därutöver har varje avdelning på förvaltningen kontinuerligt pratat arbetsmiljö och arbetsbelastning. Riskbedömning har gjorts tillsammans med skyddsombud vid omorganisation.

Utifrån uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet kommer kommunledningen att arbeta med följande under 2025:

- Fortsätta att arbeta systematiskt med arbetsmiljöfrågorna utifrån årshjulet och i löpande dialog med skyddsombudet.
- Kontinuerligt på respektive APT gå igenom olika aktuella teman inom arbetsmiljöområdet.
- Under 2025 påbörjas projektet Friskare med syfte att minska sjuktalen i kommunen som helhet.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-05

Checklista för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, 2025-05-05

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Monica Sjölin
HR-strateg

Datum
2025-05-05

Referens
KS 2025-00255 2.8.1

Redovisning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för kommunstyrelsen 2024

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna redovisningen av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för kommunledningsförvaltningen år 2024.

Sammanfattning

Av 9 § i ”Gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder” framgår att kommunledningsförvaltningen är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av kommunstyrelsen.

Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Arbetet omfattar alla medarbetare, elever och praktikanter i Alvesta kommunkoncerns verksamhet.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten och omfatta alla fysiska, organisatoriska och sociala förhållanden som har betydelse för arbetsmiljön.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp årligen utifrån checklista. Syftet med uppföljningen är att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Uppföljningen genomförs i samverkan med skyddsombud.

Inom kommunledningsförvaltningen har det under 2024 inte anmälts någon skada eller tillbud.

Under 2024 har det varit fokus på att jobba för minskade sjuktal i kommunen som helhet. Därutöver har varje avdelning på förvaltningen kontinuerligt pratat arbetsmiljö och arbetsbelastning. Riskbedömning har gjorts tillsammans med skyddsombud vid omorganisation.

Utifrån uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet kommer kommunledningen att arbeta med följande under 2025:

- Fortsätta att arbeta systematiskt med arbetsmiljöfrågorna utifrån årshjulet och i löpande dialog med skyddsombudet.
- Kontinuerligt på respektive APT gå igenom olika aktuella teman inom arbetsmiljöområdet.
- Under 2025 påbörjas projektet Friskare med syfte att minska sjuktalen i kommunen som helhet.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-05

Checklista för årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet, 2025-05-05

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Monica Sjölin
HR-strateg

Opus - Checklista

Ärende:
Årlig uppföljning / revision - Årlig uppföljning SAM KLF

Organisation:
Alvesta Kommun / Kommunledningsförvaltningen

Datum	2025-05-05
Organisation	Alvesta Kommun / Kommunledningsförvaltningen
Ansvarig	Camilla Holmqvist (670706cami)
Rubrik	SAM årlig uppföljning Alvesta kommunkoncern

Kontakt/Deltagare

Namn	Epost	Funktion
Anne Bergstrand	anne.bergstrand@alvesta.se	
Camilla Holmqvist	camilla.a.holmqvist@alvesta.se	

Checklista

Se bifogad bilaga "Checklista - SAM årlig uppföljning Alvesta kommunkoncern"

Åtgärder

Datum beslut	Datum utfört	Åtgärd	Ansvarig
2025-05-05	2025-05-05	Informera	Camilla Holmqvist
		Ingen riskbedömning är gjord för att belysa detta på övergripande nivå men det förs en löpande dialog kring arbetsmiljön och de eventuella risker som kan finnas i den. Skyddsrond görs årligen och då tar man upp den organisatioriska och sociala arbetsmiljön vilket är det område där risker i så fall kan finnas i form av hög arbetsbelastning.	
2025-05-05	2025-05-05	Informera	Camilla Holmqvist
		Har inte funnits behov av detta under 2024 men alla är medvetna om den hjälp som kan fås via företagshälsovården.	

Övrigt

Opus - Checklista

SAM årlig uppföljning Alvesta kommunkoncern

Datum
2025-05-05

Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) baseras på följande föreskrifter AFS 2001:1, AFS 2015:4, SFS 1977:1166 och SFS 1977:1160

Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas att du som ansvarig chef ska undersöka, riskbedöma, genomföra åtgärder och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten och ska omfatta alla fysiska, organisatoriska, psykologiska och sociala förhållanden som har betydelse för arbetsmiljön. Skyddsombud och medarbetare ska ges möjlighet att medverka i arbetet.

Som chef ansvarar du för att en årlig uppföljning/avstämning görs över det systematiska arbetsmiljöarbetet. Den årliga uppföljningen ska du göra tillsammans med skyddsombudet. Denna checklista omfattar föreskriftens samtliga delar. I de fall det visar sig finnas brister i rutinerna kring det systematiska arbetsmiljöarbetet ska dessa åtgärdas omgående eller dokumenteras i en handlingsplan. Av handlingsplanen ska framgå när det ska vara genomfört och vem som ska utföra åtgärden. Kontrollera att genomförda åtgärder har fått avsedd effekt. Uppföljningen/ avstämningen ska finnas skriftligt dokumenterad.

Syftet med den årliga uppföljningen är att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enlig föreskriften om systematiskt arbetsmiljöarbete. Interkontroll ska ske genom att överordnad chef kontrollerar att årlig uppföljning är gjord. Samtliga sammanställningar görs i mall som finns i Opus. Tidplan och ansvar för detta är enligt följande,

- Alla enhetschefer ska vara klara med sin årliga uppföljning av SAM senast den 31 januari.
- Avdelnings-och verksamhetschefer ska vara klara med sin årliga uppföljning av SAM senast 15 februari.
- Förvaltningschefer ska vara klara med sin årliga uppföljning av SAM senast 28 februari.
- HR-avdelningen kontrollerar att den årliga uppföljningen av SAM är gjord i hela organisationen senast 31 mars.
- Genomgång av den årliga uppföljningen av SAM görs i Central samverkansgrupp (CSG).

Alvesta kommuns Arbetsmiljöpolicy och samtliga arbetsmiljörutiner hittar du i arbetsgivarhandboken.

Om svar "JA-i viss mån" eller "NEJ" görs, lägg in åtgärd/åtgärder som gör att frågan efter åtgärd kan besvaras med JA.

Årlig uppföljning av arbetsmiljöarbetet.	Ja	Ja, i viss mån	Nej
1. Sker arbetsmiljöarbetet i samverkan med skyddsombud och arbetstagare? Lag eller förskrift: AFS 2001:1, 4§	◉	○	○
2. Har skyddsombudet tillräcklig arbetsmiljöutbildning för sitt uppdrag? Lag eller föreskrift: AFS 1977:1160, kap 6 4 §	◉	○	○
3. Finns det en arbetsmiljöpolicy och är den känd bland samtliga medarbetare? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 5§	◉	○	○
4. Finns det tydliga och välkända mål för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön? Lag eller föreskrift: AFS 2015:4,7 § AFS 2001;1, 5§	◉	○	○
5. Följs dessa mål upp? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1,11§	◉	○	○
6. Finns det rutiner för hur det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) ska gå till? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 5§	◉	○	○

Årlig uppföljning av arbetsmiljöarbetet.

	Ja	Ja, i viss mån	Nej
7. Finns skriftlig fördelning av arbetsmiljöuppgifter, befogenheter och resurser? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 6§	◉	○	○
8. Har behov av kunskap och utbildning för chefer och arbetsledande personal klarlagts och tillgodosetts? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 6 §	◉	○	○
9. Vet alla anställda vilka risker som förekommer i deras arbete?	◉	○	○
10. Finns det skrivna instruktioner i det fall en riskbedömning visar på allvarliga risker? Lag eller föreskrift: 2001:1, 7§	○	○	◉

Åtgärder

Datum beslut	Datum utfört	Åtgärd	Ansvarig
2025-05-05	2025-05-05	Informera	Camilla Holmqvist

Ingen riskbedömning är gjord för att belysa detta på övergripande nivå men det förs en löpande dialog kring arbetsmiljön och de eventuella risker som kan finnas i den. Skyddsrond görs årligen och då tar man upp den organisatioriska och sociala arbetsmiljön vilket är det område där risker i så fall kan finnas i form av hög arbetsbelastning.

11. Får nyanställda, inhyrd personal och personal med nya arbetsuppgifter en bra introduktion där arbetsmiljö ingår? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 7 §	◉	○	○
12. Undersöks, bedöms och åtgärdas risker för ohälsa och olycksfall fortlöpande både vad gäller den fysiska, psykiska och sociala arbetsmiljön? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 8 §	◉	○	○
13. Dokumenteras riskbedömingarna? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1 8 §	◉	○	○
14. Finns det skriftliga handlingsplaner för åtgärder som inte kan genomföras direkt? Lag eller föreskrift: AFS 2001, 10 §	◉	○	○
15. Kontrolleras och utvärderas genomförda åtgärder? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 10 §	◉	○	○
16. Undersöks, bedöms och åtgärdas risker för ohälsa och olycksfall vid planering av och beslut om till exempel ny eller ändrad verksamhet, inköp, reparation, underhåll eller ombyggnad? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 8 §	◉	○	○

Årlig uppföljning av arbetsmiljöarbetet.

	Ja	Ja, i viss mån	Nej
17. Utreds ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 9 §	◉	○	○
18. Följs ohälsa, olycksfall och allvarliga tillbud upp?	◉	○	○
19. Följs arbetsmiljöarbetet upp årligen? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 11 §	◉	○	○
20. Har behovet av extern hjälp i arbetsmiljöarbetet, till exempel från företagshälsovård, undersökts? Lag eller föreskrift: 2001:1, 12 §	○	○	◉

Åtgärder

Datum beslut	Datum utfört	Åtgärd	Ansvarig
2025-05-05	2025-05-05	Informera Har inte funnits behov av detta under 2024 men alla är medvetna om den hjälp som kan fås via företagshälsovården.	Camilla Holmqvist

21. Har du haft medarbetarsamtal med alla dina medarbetare? Lag eller föreskrift: AFS 2001:1, 8 §	◉	○	○

22. Beskriv kort arbetsmiljöarbetet i er verksamhet under det gångna året (framgångar, utmaningar,fokusområden)

Har jobbat i årshjulet med SAM och där involverat huvudskydssombudet som bjuds in till ledningsgruppen. Vi har även ändrat upplägget för skyddsronden så den ska bli mer systematisk när det gäller uppföljning.

23. Är det något ni behöver ta med er för att arbeta vidare med i år? Nya prioområden?

Fortsatt arbetet enligt nyordningen från 2024 med skyddsombudets löpande medverkan i dialogen kring arbetsmiljön. Det kommer arbetas med implementering av ny ledning vilken påverkar arbetsmiljön för förvaltningen.

Frågorna nedan besvaras endast av avdelnings-, verksamhets- och förvaltningschefer.

	Ja	Ja, i viss mån	Nej

Internkontroll för att säkerställa att den årliga uppföljningen är genomförd i hela organisationen.

Frågorna nedan besvaras endast av avdelnings-, verksamhets- och förvaltningschefer.	Ja	Ja, i viss mån	Nej
Internkontroll för att säkerställa att den årliga uppföljningen är genomförd i hela organisationen.			
Har du kontrollerat att alla dina chefer har gjort den årliga uppföljningen?	◉	○	○

§ 7

Dnr KS-2025-00247 2.8.2

Redovisning av systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) för Alvesta kommun 2024

Beslut

Personalutskottet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att notera informationen till protokollet.

Sammanfattning

Av § 9 i ”Gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnden” framgår att varje förvaltning är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av kommunstyrelsen.

De förtroendevalda i kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för de anställdas arbetsmiljö, med undantag för de frågor som anges särskilt i kommunstyrelsens reglemente.

Enligt AFS 2023:1, Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) ska högsta ledningen få en sammanställning över hur arbetsmiljöarbetet har fungerat under året samt om och på vilket sätt arbetsmiljöarbetet behöver förbättras.

Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Arbetet omfattar alla medarbetare, elever och praktikanter i Alvesta kommuns verksamhet.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten. Det skall omfatta alla fysiska, organisatoriska och sociala förhållanden som har betydelse för arbetsmiljön.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp årligen utifrån checklista. Syftet med uppföljningen är att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Uppföljningen genomförs i samverkan med skyddsombud.

Utifrån den uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet identifierades ett antal förbättringsområden och följande åtgärder föreslås:

- Jobba vidare utifrån samverkansavtalet, även utbildningsinsats kring avtalet efterfrågas.
- Informera medarbetare om arbetsmiljöpolicyn i samband med APT.
- Tydliggöra de övergripande målen för organisatorisk och social arbetsmiljö.
- Fortsatt arbete med beredskap mot hot och våld i våra verksamheter.
- Regelbundet utvärdera arbetsmiljön.
- Fortsatt fokus på att sänka sjuktalen.

En del i arbetsmiljöarbetet är att följa Alvesta kommuns arbete med att utreda tillbud och skador vilket ger en bild av arbetsförhållandena i Alvesta kommuns verksamheter.

HR-avdelningen har tagit fram statistik på tillbud och skador. Till kommunstyrelsens sammanträde ska skrivelsen Redovisning av sjukfrånvaron samt tillbud och skador inom Alvesta kommun 2024 kompletteras med jämförande siffror från tidigare år i tillämpliga fall.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Redovisning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för Alvesta kommun 2024, daterad 2025-04-29

Skrivelsen Redovisning av sjukfrånvaron samt tillbud och skador inom Alvesta kommun 2024.

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Information om årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet för Alvesta kommun år 2024

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att notera informationen till protokollet.

Sammanfattning

Av § 9 i ”Gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnden” framgår att varje förvaltning är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av kommunstyrelsen.

De förtroendevalda i kommunfullmäktige har det yttersta ansvaret för de anställdas arbetsmiljö, med undantag för de frågor som anges särskilt i kommunstyrelsens reglemente.

Enligt AFS 2023:1, Systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM) ska högsta ledningen få en sammanställning över hur arbetsmiljöarbetet har fungerat under året samt om och på vilket sätt arbetsmiljöarbetet behöver förbättras.

Med systematiskt arbetsmiljöarbete menas arbetsgivarens arbete med att undersöka, genomföra och följa upp verksamheten på ett sådant sätt att ohälsa och olycksfall i arbetet förebyggs och en tillfredsställande arbetsmiljö uppnås. Arbetet omfattar alla medarbetare, elever och praktikanter i Alvesta kommuns verksamhet.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet ska ingå som en naturlig del i den dagliga verksamheten. Det skall omfatta alla fysiska, organisatoriska och sociala förhållanden som har betydelse för arbetsmiljön.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet följs upp årligen utifrån checklista. Syftet med uppföljningen är att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enligt föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete. Uppföljningen genomförs i samverkan med skyddsombud.

Utifrån den uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet identifierades ett antal förbättringsområden och följande åtgärder föreslås:

- Jobba vidare utifrån samverkansavtalet, även utbildningsinsats kring avtalet efterfrågas
- Informera medarbetare om arbetsmiljöpolicyn i samband med APT
- Tydliggöra de övergripande målen för organisatorisk och social arbetsmiljö
- Fortsatt arbete med beredskap mot hot och våld i våra verksamheter
- Regelbundet utvärdera arbetsmiljön
- Fortsatt fokus på att sänka sjuktalen

En del i arbetsmiljöarbetet är att följa Alvesta kommuns arbete med att utreda tillbud och skador vilket ger en bild av arbetsförhållandena i Alvesta kommuns verksamheter.

HR-avdelningen har tagit fram statistik på tillbud och skador.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Redovisning av den systematiska arbetsmiljöarbetet för Alvesta kommun 2024, daterad 2025-04-29

Skrivelsen Redovisning av sjukfrånvaron samt tillbud och skador inom Alvesta kommun 2024.

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Pierre Thorell
HR-chef

Beslutet skickas till

HR-avdelningen

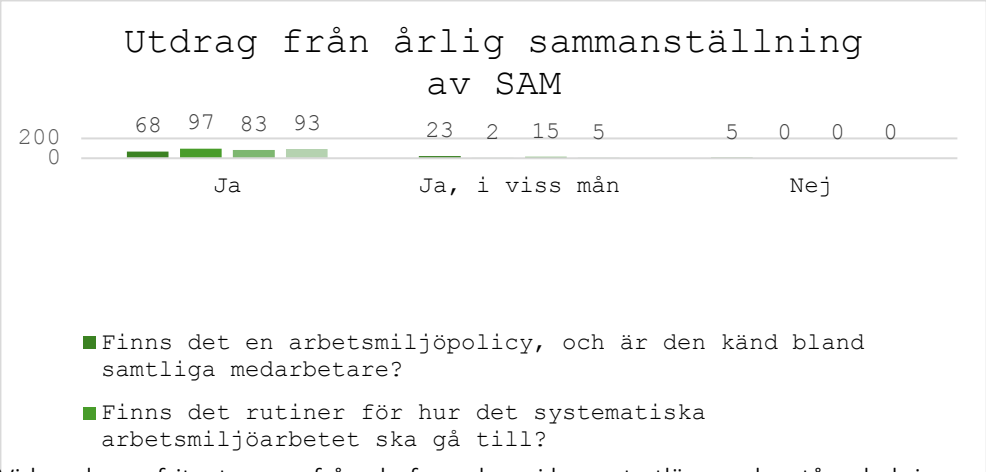
Redovisning av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) i Alvesta kommun 2024

Syftet med den årliga uppföljningen är att undersöka om arbetsmiljöarbetet bedrivs enlig föreskriften om systematiskt arbetsmiljöarbete. Internkontroll ska ske genom att överordnad chef kontrollerar att årlig uppföljning är gjord. Samtliga sammanställningar görs i mall som finns i Opus. Tidplan och ansvar för detta är enligt följande:

• Alla enhetschefer ska vara klara med sin årliga uppföljning av SAM senast den 31 januari.
• Avdelnings-och verksamhetschefer ska vara klara med sin årliga uppföljning av SAM senast 15 februari.
• Förvaltningschefer ska vara klara med sin årliga uppföljning senast 28 februari.
• HR-avdelningen kontrollerar att den årliga uppföljningen av SAM är gjord i hela organisationen senast 31 mars.
• Genomgång av den årliga uppföljningen av SAM görs i Central samverkansgrupp (CSG).

Sammanfattning av resultat

Under året har vi haft 60 av 88 chefer inom kommunen som har fyllt i uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet. På vissa enheter är man två chefer vilket påverkar svarsfrekvensen då man i de fallen gör en gemensam uppföljning. Uppföljningen består sedan av totalt 20 påståenden där varje chef bedömt sitt arbete utifrån ”Ja”, ”Ja, i viss mån” eller ”nej”. I slutet finns även två fritextsvar där utrymme ges att berätta om utfört arbete samt framtida fokusområden. Nedan är ett utdrag av tre frågor från uppföljningen där vi kan se att vi i majoriteten av fallen uppfyller vårt arbetsmiljöansvar medan vi i vissa fall har behov av förbättringar.

Vid analys av fritextsvaren från cheferna har vi kunnat utläsa nedanstående kring:

1. Utfört arbetsmiljöarbete i verksamheten: framgångar, utmaningar och fokusområden

Arbetsmiljöarbetet har under året varit en central del av verksamheterna, och det finns flera framgångar att lyfta fram. Riskanalyser har blivit en naturlig del av arbetet och följs upp löpande, och handlingsplaner skapas och revideras årligen. Arbetsmiljön är en stående punkt på APT-möten och lyfts även i medarbetarsamtal.

Flera utbildningsinsatser har genomförts, inklusive lyftteknik, palliativ vård, HLR och förflyttningsutbildningar. Ett aktivt arbete har skett för att minska sjukfrånvaro genom initiativ som friskfaktorer och introduktionsstöd för vikarier. Den psykosociala arbetsmiljön har varit ett särskilt fokusområde, och insatser har gjorts för att stärka trygghet och tillit i arbetsgrupperna.

Bland de utmaningar som identifierats finns behovet av förbättrade lokaler och fysiska arbetsmiljöanpassningar. Det har varit svårt att förebygga vissa arbetsmiljörisker kopplade till brukares beteende, särskilt när det handlar om impulsiva handlingar. Bemanningsfrågor och hög arbetsbelastning har påverkat arbetsmiljön, liksom organisatoriska förändringar och schemaläggning.

En verksamhet lyfter att *"vi har haft svårt att hinna med reflektion och återhämtning i arbetsgruppen på grund av den höga arbetsbelastningen"* medan en annan beskriver att *"vi har lyckats skapa en öppen dialog om arbetsmiljön, vilket har stärkt vår arbetsgrupp"*.

Vidare har verksamheter arbetat för att hantera risker kopplade till hot och våld, bland annat genom att införa särskilda rutiner för riskbedömning av detta. Samlokaliseringar och organisationsförändringar har skapat utmaningar, men har i vissa fall lett till förbättrad arbetsmiljö och bättre samverkan.

2. Fortsatt arbete: prioriterade områden och utvecklingsbehov

För att vidareutveckla arbetsmiljöarbetet kommer fokus fortsatt att ligga på den fysiska arbetsmiljön, inklusive lokalförbättringar och ergonomiska anpassningar. Åtgärder planeras för att minska arbetsbelastning och säkra tillräcklig bemanning.

Ett fortsatt arbete kommer att ske för att förebygga skador och sjukfrånvaro, bland annat genom fördjupad utbildning i lyftteknik och ergonomi. Arbetet med den psykosociala arbetsmiljön och medarbetarnas återhämtning fortsätter vara en prioritet, i linje med tidigare insatser och resultat från enheter där man genomfört medarbetarenkäter.

Ett viktigt utvecklingsområde är att få till tydligare strukturer för uppföljning av risk- och konsekvensanalyser samt att involvera skyddsombud tidigt i förändringsprocesser. Vidare behöver verksamheterna arbeta med att skapa bättre förutsättningar för APT och kompetensutveckling genom att organisera dessa på mer lämpliga tider.

Nya insatser planeras också för att förbättra introduktionen av nyanställda och vikarier. Ett fortsatt fokus ligger på att skapa en trygg och stabil arbetsmiljö genom teambuilding och sociala aktiviteter för personalen.

En verksamhet uttrycker det som att *"vi ser ett behov av att skapa mer strukturerade rutiner för att inkludera skyddsombuden i arbetsmiljöarbetet"*, medan en annan betonar vikten av återhämtning: *"vi vill arbeta mer aktivt med att skapa möjligheter för återhämtning under arbetsdagen"*.

Genom ett systematiskt och följande arbete kommer arbetsmiljöfrågorna att fortsatt vara en central del av verksamheten, med fokus på både förebyggande och åtgärdande insatser.

Vi behöver tydliggöra de övergripande målen för den organisatoriska och sociala arbetsmiljön.

Arbetet med handlingsplaner mot hot och våld fortsätter inom alla verksamheter.

Sjukfrånvaro

Av § 9 i ”Gemensamt reglemente för kommunstyrelse och nämnder” framgår att varje förvaltning är anställningsmyndighet för personal vid dess förvaltning med undantag för förvaltningschef som anställs av kommunstyrelsen. De förtroendevalda i nämnden har hand om personalfrågor och har ansvar för de anställdas arbetsmiljö inom sitt verksamhetsområde, med undantag för de frågor som anges särskilt i kommunstyrelsens reglemente.

HR-avdelning har tagit fram statistik och information med analys över Alvesta kommuns sjukfrånvaro samt anmälda olyckor och tillbud.

Förklaring av nyckeltal

Varje månad tar HR-avdelningen fram underlag för att visa hur sjukfrånvaron ser ut på kommunövergripande samt förvaltningsnivå. Vi mäter sjukfrånvaron genom ett antal beslutade nyckeltal för att kunna se eventuella skillnader mellan förvaltningar samt göra jämförelser från år till år.

Antal sjukdagar per snittanställd rullande 12 månader

Visar sjukdagar för anställda med månadslön med rullande tolvmånaders medelvärde. Redovisningssättet visar medelvärdet av sjukdagar för de tolv senaste månaderna vid varje månadsslut. Detta gör det enklare att analysera hur trenden för sjukfrånvaro utvecklas över tid.

Sjukfrånvaro i procent per förvaltning rullande 12 månader

Visar andelen sjukfrånvaro i procent av total arbetad tid med rullande tolvmånaders medelvärde. Här räknas all sjukfrånvaro och all arbetad tid vilket innebär att även timvikarier inkluderas i redovisningen. Värt att tänka på är att i en liten förvaltning med färre medarbetare kan sjukfrånvarotalen svänga kraftigare än i förvaltningar med fler medarbetare eftersom frånvaro från en person får större påverkan.

Andel sjukskrivna med 59 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro

Visar andelen långtidssjukskrivna i relation till den totala sjukfrånvaron. Höga värden behöver alltså inte nödvändigtvis innebära att fler av våra medarbetare är långtidssjukskrivna, utan visar snarare förhållandet mellan lång- och korttidsfrånvaron. All långtidssjukfrånvaro ska hanteras av närmsta chef enligt gällande rutiner. Inledningsvis görs en rehabiliteringsutredning i samråd med medarbetaren för att undersöka orsaken till sjukfrånvaron samt för att hitta eventuella anpassningar som kan underlätta återgång i arbete.

Antalet personer som har 5 eller fler sjukfrånvarotillfällen senaste 12 månaderna

Visar hur många medarbetare som har varit frånvarande på grund av sjukdom vid 5 eller fler tillfällen under de senaste 12 månaderna. När en medarbetare har varit sjuk 5 tillfällen eller fler under den senaste 12-månadersperioden ska en rehabiliteringsutredning påbörjas med ett rehabiliteringssamtal som genomförs av närmsta chef. Detta är för att undersöka eventuell ohälsa som i förlängningen kan leda till längre sjukskrivning.

Frisknärvaro rullande 12 månader

Visar antal personer som senaste 12 månaderna inte har någon sjukfrånvaro alls i procent.

Statistik sjukfrånvaro Alvesta kommun

Sjukfrånvaron i procent har ökat från december 2023 7,35% till 7,41% i december 2024.

Antal sjukdagar per snittanställd sett till rullande 12 för Alvesta kommun har under 2024 stigit från 25,08 till 25,55 dagar.

Andelen sjukskrivna med 59 dagar eller mer har ökat från 56,3% i december 2023 till 60,74% i december 2024.

Antalet personer som har 5 eller fler sjukfrånvarotillfällen under de senaste 12 månaderna har minskat från 471 personer i december 2023 till 405 personer december 2024.

Frisknärvaron har stigit från 23,29% i december 2023 till 25,11% i december 2024.

Tillbud, olyckor och arbetsskador

Förklaring av begrepp

Som arbetsgivare är vi skyldiga att löpande utreda och åtgärda risker i verksamheten som kan leda till skada eller ohälsa hos våra medarbetare. I Alvesta kommunkoncern använder vi oss av systemet Stella där medarbetare anmäler händelser i sin arbetssituation som antingen hade kunnat leda till ett olycksfall eller faktiska olyckor med skador som följd. Anmälningarna kommer till närmsta chef som sedan hanterar ärendena skyndsamt. Detta görs antingen genom att chefen direkt åtgärdar problemet som anmälts eller att hen skapar en handlingsplan för att kunna åtgärda problemet på sikt och belysa vilka åtgärder som kan tas till för att undvika att ytterligare händelser leder till ohälsa. I Stella kan medarbetaren följa statusen på sitt ärende.

Vad är ett tillbud – ”OJ!”

Ett tillbud är en oplanerad händelse, dvs. en avvikelse från det normala händelseförloppet i ett arbetsmoment, som hade kunnat leda till ohälsa eller olycksfall. Det är en så kallad "nästan-olycka" där någon hade kunnat skada sig men ingen kom till skada. Även händelser av psykisk art kan vara tillbud, exempelvis hot och trakasserier. Att rapportera tillbuden ingår som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet för att få fram vilka risker och brister som finns i arbetsmiljön, och för att kunna åtgärda dessa.

Vad är en olycka – "AJ!"?

Att halka eller falla, skära sig på en kniv, klämma sig i en maskin eller utsättas för hot och våld är exempel på olycksfall som kan förekomma i arbetsmiljön. De vanligaste orsakerna i Sverige, för kvinnor fallolyckor och för män förlorad kontroll över maskiner, verktyg, transportfordon.

Vad är en arbetsskada?

Med arbetsskada menas alla skador och sjukdomar som uppkommit till följd olycksfall på arbetet eller på annat sätt orsakats av arbetet, men även färdolycksfall på väg till och från arbetet.

Statistik tillbud och skador Alvesta kommun

Likt föregående år har det vid flertalet tillfällen i samverkan på olika nivåer i organisationen, samt vid arbetsplatsträffar, påtalats att det är viktigt att anmälningar av tillbud och skador inkommer till arbetsgivaren. Eftersom arbetsmiljöfrågor är en naturlig del av samverkan, där både fackliga representanter och skyddsombud närvarar, hoppas arbetsgivaren att det i förlängningen ska leda till en ökad medvetenhet i organisationen och bättre arbetsmiljö för alla medarbetare.

Under perioden 2024-01-01 till och med 2024-12-31 har det inkommit anmälningar om 226 st tillbud, 110 skada utan frånvaro och 36 skador med frånvaro.

Ovanstående statistik är fördelat på färdolycksfall 10 st, olycksfall i arbetet 127 st, sjukdom eller annan ohälsa i arbetet 9 st.

De yrkesgrupperna där flest olyckor och tillbud anmäls är undersköterskor, vårdbiträden och elevassistenter.

Stella fördjupad statistik - Händelsetyp

Diagram - Antal händelser

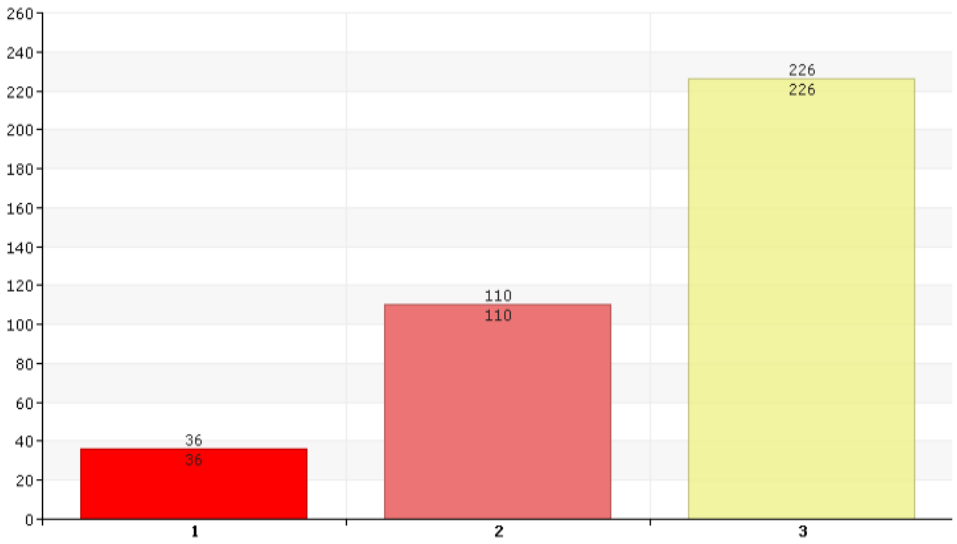

Diagram - Stapelförklaring

1 Skada med frånvaro **2** Skada utan frånvaro **3** Tillbud

Diagram - Färgförklaring

Tillbud Skada utan frånvaro Skada med frånvaro

Stella fördjupad statistik - Skadetyp

Diagram - Antal händelser

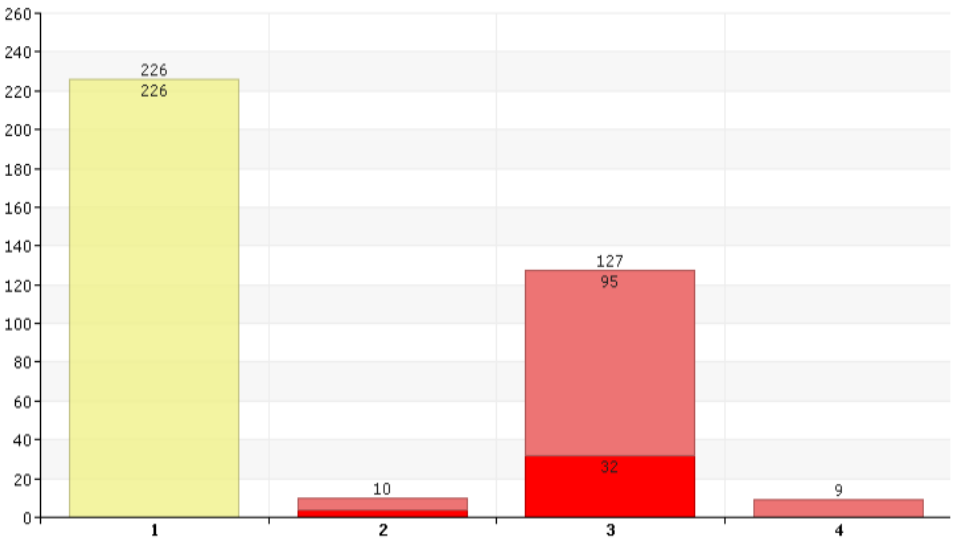

Diagram - Stapelförklaring

1 (Ej angivet)
2 Färdolycksfall
3 Olycksfall i arbetet
4 Sjukdom eller annan ohälsa i arbetet

Diagram - Färgförklaring

Tillbud
Skada utan frånvaro
Skada med frånvaro

§ 69

Dnr KS-2024-00153 8.9.5

Upphävande av kommunstyrelsens beslut § 49/2024 om ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p LSS

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att:

1. Upphäva sitt beslut § 49 från den 16 april 2024 om en ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p LSS, eftersom behovet tillgodoses genom omsorgsnämndens beslut om en bostad med särskild service på Söderbacka i Alvesta (ON § 49/2025).
2. I budgetförutsättningarna inför Mål och budget 2026 och plan 2027–2029 ta hänsyn till ökade driftkostnader för omsorgsnämnden med 7,9 miljoner kronor för år 2026 och 10,5 miljoner kronor från och med år 2027.
3. I budgetförutsättningarna inför Mål och budget 2026 och plan 2027–2029 ta hänsyn till ökad investeringsbudget år 2026 för omsorgsnämnden med 0,4 miljoner kronor för inköp av inventarier.

Sammanfattning

Omsorgsnämnden har sedan tidigare framfört behov av ytterligare en bostad med särskild service enligt 9 § 9 p lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS (ON § 9/2024). Kommunstyrelsen beslutade 2024-04-16 (§ 49) att inriktningen är att bygga en ny bostad med särskild service enligt LSS i Alvesta, samt gav Allbohus Fastighets AB i uppdrag att i samverkan med omsorgsförvaltningen genomföra projektering och upphandling.

Det har under processens gång istället visat sig vara möjligt att konvertera tolv lägenheter på Söderbacka i Alvesta till en bostad med särskild service enligt LSS med inriktning servicebostad. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det kostnadseffektivt att nyttja befintliga fastigheter som enbart behöver konverteras eftersom investeringskostnaden kan minskas. Omsorgsnämnden har därför beslutat att gå vidare med en konvertering av tolv lägenheter på Söderbacka och föreslår därför kommunstyrelsen att upphäva beslutet om projektering och upphandling av en ny bostad enligt LSS eftersom behovet av fler lägenheter tillgodoses genom nytt beslut (ON § 19/2025).

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-25

Omsorgsnämndens beslut § 19, 2025-02-24

Kommunstyrelsens beslut § 49, 2024-04-16

Omsorgsnämndens beslut § 9, 2024-02-26

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-04-25

Referens
KS 2024-00153 8.9.5

Upphävande av kommunstyrelsens beslut § 49/2024 om ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p LSS

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att:

1. Upphäva sitt beslut § 49 från den 16 april 2024 om en ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p LSS, eftersom behovet tillgodoses genom omsorgsnämndens beslut om en bostad med särskild service på Söderbacka i Alvesta (ON § 49/2025).
2. I budgetförutsättningarna inför Mål och budget 2026 och plan 2027–2029 ta hänsyn till ökade driftkostnader för omsorgsnämnden med 7,9 miljoner kronor för år 2026 och 10,5 miljoner kronor från och med år 2027.
3. I budgetförutsättningarna inför Mål och budget 2026 och plan 2027–2029 ta hänsyn till ökad investeringsbudget år 2026 för omsorgsnämnden med 0,4 miljoner kronor för inköp av inventarier.

Sammanfattning

Omsorgsnämnden har sedan tidigare framfört behov av ytterligare en bostad med särskild service enligt 9 § 9 p lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS (ON § 9/2024). Kommunstyrelsen beslutade 2024-04-16 (§ 49) att inriktningen är att bygga en ny bostad med särskild service enligt LSS i Alvesta, samt gav Allbohus Fastighets AB i uppdrag att i samverkan med omsorgsförvaltningen genomföra projektering och upphandling.

Det har under processens gång istället visat sig vara möjligt att konvertera tolv lägenheter på Söderbacka i Alvesta till en bostad med särskild service enligt LSS med inriktning servicebostad. Ur ett ekonomiskt perspektiv är det kostnadseffektivt att nyttja befintliga fastigheter som enbart behöver konverteras eftersom investeringskostnaden kan minskas. Omsorgsnämnden har därför beslutat att gå vidare med en konvertering av tolv lägenheter på Söderbacka och föreslår därför kommunstyrelsen att upphäva beslutet om projektering och upphandling av en ny bostad enligt LSS eftersom behovet av fler lägenheter tillgodoses genom nytt beslut (ON § 19/2025).

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-25

Omsorgsnämndens beslut § 19, 2025-02-24

Kommunstyrelsens beslut § 49, 2024-04-16

Omsorgsnämndens beslut § 9, 2024-02-26

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till

Omsorgsnämnden

Allbohus Fastighets AB

Ekonomiavdelningen

§ 19

Dnr NOH-2025-00038

Bostad med särskild service enligt 9 § 9 LSS, på Söderbacka

Beslut

1. Omsorgsnämnden godkänner framtaget ritningsunderlag om ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p lag om stöd och service till vissa funktionshindrade med inriktning servicebostad på Söderbacka.

2. Omsorgsnämnden godkänner upprättad nettobudget på 7,9 miljoner kronor för 2026 och 10,5 miljoner kronor från och med 2027.

3. Omsorgsnämnden avsätter 0,4 miljoner kronor i investeringsbudget 2026 för inköp av inventarier.

4. Omsorgsnämnden föreslår utifrån beslutspunkt 1 kommunstyrelsen att upphäva beslut § 49, 2024-04-16, gällande ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p LSS, eftersom behovet av ytterligare LSS-bostad tillgodoses genom nytt beslut.

5. Omsorgsnämnden föreslår att kommunstyrelsen i budgetförutsättningarna inför Mål och budget 2026 och plan 2027–2029 tar hänsyn till ökade driftkostnader för nämnden med 7,9 miljoner kronor för 2026 och 10,5 miljoner kronor från och med 2027.

6. Omsorgsnämnden föreslår att kommunstyrelsen i budgetförutsättningarna inför Mål och budget 2026 och plan 2027–2029 tar hänsyn till ökad investeringsbudget 2026 med 0,4 miljoner kronor för inköp av inventarier.

7. Omsorgsnämnden ger Allbohus i uppdrag att genomföra renoveringen och upprätta ett blockförhyrningsavtal.

Sammanfattning

Omsorgsnämnden har beslutat att ta fram färdighandlingar för en bostad med särskild service för vuxna enligt 9 § 9 p LSS på Söderbacka med inriktning servicebostad. Det finns möjlighet att konvertera Söderbacka till en servicebostad med 12 lägenheter.

För närvarande väntar sju personer på att få sitt beslut om bostad enligt LSS verkställt. Det finns även ett ytterligare antal ungdomar som bedöms inom en närtid ansöka om bostad. Behov finns av boende med inriktning servicebostad men även gruppbostad. En ny bostad på Söderbacka kan bidra till att möta det ökande behovet av bostäder med särskild service inriktning servicebostad och säkerställa att de boende får den omsorg och vård de behöver. Lägenheterna har den storleken att de möjliggör ett samboskap.

Under omsorgsnämndens sammanträde i december 2024 bestämde omsorgsnämnden att projekteringen och upphandlingen av en ny bostad på Hallska Maden pausas tills vidare. Processen visar att det finns goda möjligheter att konvertera Söderbacka till en servicebostad. Därav föreslås det att ändra inriktning från nybyggnation Hallska Maden till renovering av befintliga lägenheter på Söderbacka för att där tillskapa en servicebostad. I samband med detta kommer ett

separat förslag om att ta fram ritningsunderlag för bostad på Rönnedalsvägen 31 med inriktning gruppbostad för att täcka upp detta behov.

I ett ekonomiskt perspektiv blir det kostnadseffektivt att nyttja fastigheter som enbart behöver konverteras för att bli inflyttningsklara eftersom investeringskostnader kan minskas.

Konsekvensanalys

Omsorgsnämnden har sju icke verkställda beslut om bostad med särskild service och under det senaste kvartalet har det inkommit begäran om yttrande från (IVO) för fyra beslut. Det finns risk för vite upp till en miljon per beslut. Fler bostäder med särskild service bidrar till att minska risken för att betala viten vid ej verkställda beslut. Därför finns det behov att kunna erbjuda bostäder när personer inom LSS ansöker om bostad med särskild service.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2025-03-11
Arbetsutskottets beslut, 2025-03-05
Tidplan, 2025-02-26

Beslutet skickas till

Allbohus AB

Kommunstyrelsen

§ 49

Dnr KS-2024-00153 8.9.5

Ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p LSS

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att inriktningen är att bygga en ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS.

Kommunstyrelsen beslutar att ge Allbohus fastighets AB i uppdrag att i samverkan med omsorgsförvaltningen genomföra projektering och upphandling enligt framtaget förslag på ny bostad med särskild service enligt LSS.

Kommunstyrelsen beslutar att målsättningen ska vara att arbeta mot miljöbyggnad silver eller motsvarande.

Sammanfattning

Omsorgsnämnden har på sitt sammanträde den 26 februari 2024 (§ 9) behandlat ett ärende om förslag på ny bostad enligt LSS. Det finns ett behov av ytterligare en bostad enligt LSS vilket är i linje med den utveckling som konstateras i en tidigare gjord kartläggning av det kommande behovet av bostäder enligt LSS.

Omsorgsnämnden har fattat följande beslut (§9):

- Omsorgsnämnden godkänner förslag på utformning av ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.
- Omsorgsnämnden föreslår kommunstyrelsen att ge Allbohus fastighets AB i uppdrag att i samverkan med omsorgsförvaltningen genomföra projektering och upphandling enligt framtaget förslag.

Lokalisering för den nya bostaden är på tomten Hallska maden i centrala Alvesta, vid Allbo lärcenter. Det finns framtaget ett förslag på utformning av den nya bostaden med tolv lägenheter. Den kommer att ha inriktningen servicebostad.

För närvarande har omsorgsnämnden sju personer som väntar på att få sitt beslut om bostad enligt LSS verkställt. Ett beslut om insatser enligt LSS ska i princip verkställas omedelbart. Om det inte finns bostäder att tillgå drabbas den enskilde som har rätt till att få sitt behov av bostad tillgodosett. En kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller en insats som beslutats enligt LSS kan på ansökan av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) hos domstol åläggas att betala en särskild avgift till staten.

Som situationen ser ut kan omsorgsnämnden inte verkställa samtliga nya beslut om bostad enligt LSS inom befintligt bestånd i kommunen. För att verkställa besluten behöver nämnden eventuellt köpa plats externt för att tillgodose behoven samt för att inte behöva betala särskild avgift. Processen med byggnation av ny bostad behöver därför fortsätta så skyndsamt som möjligt.

Yrkanden

Heléne Andersson (C) tilläggsyrkar att målsättningen ska vara att arbeta mot miljöbyggnad silver eller motsvarande.

Mats Johnsson (SD) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut.

Jessica Johansson (KD) och Claudia Crowley Sörensson (M) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag till beslut och till Heléne Anderssons (C) tilläggsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande frågar först kommunstyrelsen om arbetsutskottets förslag till beslut och sedan om Heléne Anderssons (C) tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt båda förslagen.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut § 30, daterat 2024-04-02

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, daterad 2024-03-12.

Omsorgsnämndens beslut § 9, daterad 2024-02-26.

Förslag på utformning av ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p LSS, daterad 2024-02-26.

Beslutet skickas till

Allbohus fastighets AB

Omsorgsförvaltningen

§ 9

Dnr NOH-2022-00140 792

Ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p LSS

Beslut

Omsorgsnämnden godkänner förslag på utformning av ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Omsorgsnämnden föreslår kommunstyrelsen att ge Allbohus fastighets AB i uppdrag att i samverkan med omsorgsförvaltningen genomföra projektering och upphandling enligt framtaget förslag.

Sammanfattning

Omsorgsförvaltningen ser ett behov av en ny bostad med särskild service enligt 9 § 9 p lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. För närvarande har omsorgsnämnden sju personer som väntar på att få sitt beslut om bostad enligt LSS verkställt. Utvecklingen är i linje med den kartläggning av det kommande behovet av bostäder enligt LSS som nämnden tidigare tagit fram (ON § 35/2022). Själva planeringsprocessen har dock tagit längre tid än beräknat på grund av utredningar gällande lokalisering för bostaden samt alternativa förslag att inrymma bostaden i befintligt lokalbestånd. Mot bakgrund av antalet personer som väntar behöver den fortsatta processen ske så skyndsamt som möjligt.

Lokalisering för den nya bostaden är på tomten Hallska maden i centrala Alvesta, vid Allbo lärcenter. Det finns framtaget ett förslag på ritning med tolv lägenheter som fördelas på två våningsplan. Bostaden kommer att ha inriktningen servicebostad. Två lägenheter görs något större för att möjliggöra parboende. Förslaget uppfyller de lagstiftningskrav som finns för verksamheten gällande utökad tillgänglighet, brandskydd och arbetsmiljö. Det tar även hänsyn till målgruppens behov vad gäller exempelvis planlösning, belysning, temperatur, ljud och färger. Boendet kommer att vara förberett för reservkraft. Så långt som möjligt ska även klimatsmarta lösningar användas.

Konsekvensanalys

Ett beslut om insatsen bostad med särskild service ska i princip verkställas omedelbart. Om det inte finns bostäder att tillgå drabbas den enskilde som har rätt till att få sitt behov av bostad tillgodosett. En kommun som inte inom skälig tid tillhandahåller en insats som beslutats enligt LSS kan på ansökan av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) hos domstol åläggas att betala en särskild avgift till staten.

Som situationen ser ut kan omsorgsnämnden inte verkställa samtliga nya beslut om bostad enligt LSS inom befintligt bestånd i kommunen. För att verkställa besluten behöver nämnden eventuellt köpa plats externt för att tillgodose behoven samt för att inte behöva betala särskild avgift. Processen med byggnation av ny bostad behöver därför fortsätta så skyndsamt som möjligt.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut § 8, 2024-02-14

Tjänsteskrivelse, 2024-02-06

Förslag på utformning

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

§ 71

Dnr KS-2025-00242 1.3.1

Revidering av reglemente för kommunrevisionen

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anta förslag på reviderat reglemente för kommunrevisionen.

Sammanfattning

Revisorerna har framfört förslag om ett tillägg till sitt reglemente. I § 5 om att fullmäktige bland kommunens revisorer utser lekmannarevisorer och suppleanter till kommunens aktiebolag och revisorer med suppleanter i kommunala stiftelser i det antal som fastställs för varje enskilt företag, föreslås tillägget att de utses ”efter förslag från revisorerna”.

Ett tillägg gjordes nyligen till Gemensamt reglemente för styrelse och nämnder gällande personuppgiftsbehandlingar i system som är gemensamma inom Alvesta kommun. Förslaget är att motsvarande tillägg görs i revisorernas reglemente, eftersom de inte omfattas av det gemensamma reglementet, samt att texten om personuppgiftsansvar i nuvarande reglemente för revisionen ändras så den blir samma som i gemensamt reglemente. Detta innebär att § 23 ändras till följande:

Revisorerna är personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet. Revisorerna ska utse dataskyddsombud.

Om revisorerna behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder inom kommunen gemensamt system eller inom ramen för kommunens gemensamma processer är revisorerna gemensamt personuppgiftsansvariga tillsammans med den andra nämnden/de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse. I de fall kommunstyrelsen enligt reglemente har personuppgiftsansvar för hela eller delar av behandlingen ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-02

Förslag på reviderat reglemente

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-05-02

Referens
KS 2025-00242 1.3.1

Revidering av reglemente för kommunrevisionen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anta förslag på reviderat reglemente för kommunrevisionen.

Sammanfattning

Revisorerna har framfört förslag om ett tillägg till sitt reglemente. I § 5 om att fullmäktige bland kommunens revisorer utser lekmannarevisorer och suppleanter till kommunens aktiebolag och revisorer med suppleanter i kommunala stiftelser i det antal som fastställs för varje enskilt företag, föreslås tillägget att de utses ”efter förslag från revisorerna”.

Ett tillägg gjordes nyligen till Gemensamt reglemente för styrelse och nämnder gällande personuppgiftsbehandlingar i system som är gemensamma inom Alvesta kommun. Förslaget är att motsvarande tillägg görs i revisorernas reglemente, eftersom de inte omfattas av det gemensamma reglementet, samt att texten om personuppgiftsansvar i nuvarande reglemente för revisionen ändras så den blir samma som i gemensamt reglemente. Detta innebär att § 23 ändras till följande:

> Revisorerna är personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet. Revisorerna ska utse dataskyddsombud.
>
> Om revisorerna behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder inom kommunen gemensamt system eller inom ramen för kommunens gemensamma processer är revisorerna gemensamt personuppgiftsansvariga tillsammans med den andra nämnden/de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse. I de fall kommunstyrelsen enligt reglemente har personuppgiftsansvar för hela eller delar av behandlingen ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-02

Förslag på reviderat reglemente

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till

Revisorerna

Författningssamlingen

Alvesta kommun

Alvesta kommun

Reglemente för kommunrevisionen

Förslag

Beslutat av:	Kommunfullmäktige, KF § 183/2019, rev. KF § XX/2025
Beslutsdatum:	2019-12-17, rev. 2025-06-17
Gäller från och med:	2020-01-01
Giltighetstid:	Dokumentet ska fastställas på nytt, eller vid behov revideras, dock senast i juni månad året efter det att en ny mandatperiod inletts efter det att ordinarie val till kommunfullmäktige förrättats.
Dokumentet gäller för:	Kommunrevisionen
Ansvarig för uppföljning:	Kommunrevisionen
Diarienummer:	KS 2025-00242

Alvesta kommun

Datum: 2025-06-17

Dnr: KS 2025-00242

Innehållsförteckning

Reglemente för kommunrevisionen **1**

Reglemente för kommunrevisionen *3*

Revisionens uppdrag och formella reglering *3*

Roll och uppdrag 3

Revisionens formella reglering 3

Revisorernas antal och organisation *4*

Antal revisorer 4

Organisation 4

Lekmannarevisorer/revisorer i kommunens företag 4

Sammankallande/ordförande 5

Uppdragstid 5

Revisorernas sakkunniga biträden *5*

Sakkunniga biträden 5

Sakkunnigas rätt till upplysningar 5

Revisorernas ekonomi och förvaltning *5*

Beredning av revisorernas budget 5

Lekmannarevisorernas budget 6

Revisorernas förvaltningsbeslut 6

Revisorernas sammankomster och sammanträden *6*

Revisorernas sammankomster och sammanträden 6

Mötesanteckningar 6

Protokoll 6

Skrivelse från revisorerna 7

Revisorerna och fullmäktige *7*

Revisorerna och fullmäktiges presidium 7

Revisorerna och fullmäktige 7

Revisorernas initiativrätt och obligatorisk rapportering 7

Revisorernas rapportering *7*

Löpande rapportering i fullmäktige 7

Uttalande om delårsrapport 8

Revisionsberättelse 8

Revisorerna är personuppgiftsansvariga *8*

Personuppgiftsansvar 8

Revisorernas arkiv *8*

Revisorernas arkiv 8

Förslag

Alvesta kommun

Datum: 2025-06-17

Dnr: KS 2025-00242

Reglemente för kommunrevisionen

Utöver vad som föreskrivs i kommunallagen (2017:725) för nämnder och dess verksamhet gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Revisionens uppdrag och formella reglering

Roll och uppdrag

1 § Revisorerna och de sakkunniga biträden som revisionen anlitar är kommunfullmäktiges och ytterst medborgarnas demokratiska instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs i styrelser, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Revisionen fyller en viktig funktion i den lokala självstyrelsen. Granskningen bidrar till legitimitet och förtroende åt verksamheten, samtidigt som den kan synliggöra och förmedla väsentlig och nödvändig kritik. Granskningen kan också generera bidrag till förbättring och utveckling.

Den övergripande revisionsuppgiften är att granska om verksamheten följer och uppnår fullmäktiges beslut och mål, att detta sker inom givna ekonomiska ramar och andra förutsättningar samt med en tillräcklig styrning och kontroll. Revisorerna har också uppgiften att granska verksamheten i kommunens företag, genom de lekmannarevisorer och revisorer som fullmäktige utser i företagen.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten.

Revisorerna lämnar varje år en revisionsberättelse till fullmäktige. I revisionsberättelsen redogör revisorerna för resultatet av sin granskning och lämnar ett särskilt utlåtande om de tillstyrker att ansvarsfrihet ska beviljas eller nekas. Revisorerna kan också rikta anmärkningar i sin revisionsberättelse. På motsvarande sätt rapporterar lekmannarevisorer och revisorer i företagen – med granskningsrapporter och revisionsberättelser.

Revisionens formella reglering

2 § För revisionsverksamheten gäller bestämmelser i lag, god revisionssed, detta reglemente samt utfärdade ägardirektiv för kommunens företag.

Den kommunala revisionen regleras i kommunallagen, främst kapitel 12. Lekmannarevisionen regleras i aktiebolagslagen, kapitel 10. Regler för revision finns också i lagstiftning för andra företagsformer, till exempel stiftelselagen.

Förslag

Förbundsordningen i kommunalförbund och regionförbund ger de grundläggande förutsättningarna i det aktuella förbundet.

God revisionssed i kommunal verksamhet är de föredömliga och goda principer, förhållningssätt och tillvägagångssätt som är allmänt vedertagna när kommunal revision utförs. God revisionssed i kommunal verksamhet utgår från den kommunala sektorns förhållanden. Revisionsarbetet i kommunen ska bedrivas med utgångspunkt från den goda sed som senast är uttolkad och uttryckt i skriften ”God revisionssed i kommunal verksamhet” (Sveriges Kommuner och Regioner).

När revisorerna beslutar om sin förvaltning och om jäv gäller i tillämpliga delar också regelverket för beslutsfattande med mera i kommunallagen och kommunrevisionens reglemente.

Revisorerna verkar i övrigt under den lagstiftning som gäller i offentlig verksamhet – tryckfrihetsförordning, offentlighets- och sekretesslag, förvaltningslag, dataskyddsförordningen, lagen om offentlig upphandling med flera. Revisorerna har också att följa kommunövergripande riktlinjer från fullmäktige.

Revisionen granskar verksamhet som i sin tur är reglerad i speciallagstiftning, som revisorerna behöver vara orienterade om, för insikt om hur dessa styr och påverkar de organ revisorerna granskar.

Revisorernas antal och organisation

Antal revisorer

§ 3 Kommunen har sex revisorer som efter allmänna val utses av fullmäktige för en mandatperiod.

Om en revisor avgår eller uppdraget på något sätt upphör under mandatperioden förrättar fullmäktige fyllnadsval så snart som möjligt.

Organisation

§ 4 Revisorerna arbetar med hela granskningsuppdraget i en samlad revision.

Lekmannarevisorer/revisorer i kommunens företag

5 § Bland kommunens revisorer utser fullmäktige lekmannarevisorer och suppleanter till kommunens aktiebolag och revisorer med suppleanter i kommunala stiftelser i det antal som fastställs för varje enskilt företag, efter förslag från revisorerna.

Förslag

Sammankallande/ordförande

6 § Fullmäktige väljer för den tid som fullmäktige bestämmer en ordförande och en vice ordförande. Uppdraget är att vara ordförande och leda gemensamma sammankomster och sammanträden.

Ordförande hämtas ur oppositionens partier i fullmäktige.

Uppdragstid

7 § Fullmäktige väljer revisorerna för en mandatperiod. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat revisionsberättelsen. Det första året i mandatperioden inleds med dubbla grupper revisorer.

Revisorernas sakkunniga biträden

Sakkunniga biträden

8 § Revisorerna och lekmannarevisorerna anlitar själva sakkunniga biträden till sin granskning i den omfattning som behövs för att fullgöra granskningen enligt god revisionssed.

Vid upphandling tillämpas kommunens riktlinjer för upphandlingar. Revisorerna och lekmannarevisorerna beslutar själva om upphandling.

Sakkunnigas rätt till upplysningar

9 § Bestämmelserna i kommunallagen (aktiebolagslagen och stiftelselagen) om revisorernas rätt till upplysningar gäller också de sakkunniga som biträder revisorerna och lekmannarevisorerna.

Revisorernas ekonomi och förvaltning

Beredning av revisorernas budget

10 § Fullmäktiges presidium upprättar förslag till budget för revisorernas verksamhet. Revisorerna gör framställning om budget till presidiet i den ordning som presidiet lägger fast.

Förslag

Lekmannarevisorernas budget

11 § Respektive företag svarar för kostnaderna för lekmannarevisionen i aktiebolagen och revisorerna i stiftelserna.

Revisorernas förvaltningsbeslut

12 § För att besluta i ärenden om sin förvaltning och om jäv sammanträder revisorerna enligt de regler som gäller för en kommunal nämnd.

Revisorernas sammankomster och sammanträden

Revisorernas sammankomster och sammanträden

13 § Ordföranden kallar revisorerna till sammankomster i granskningsarbetet och till sammanträden i ärenden om sin förvaltning och om jäv. Kallelsen anger tid och plats för mötet, den kan ske skriftligt eller elektroniskt.

Ordföranden får kalla även sakkunniga och andra experter samt förtroendevalda i fullmäktigeberedningar och nämnder till dessa sammankomster.

Revisor får om särskilda skäl föreligger delta i sammankomst eller sammanträde på distans. Revisor som önskar delta på distans anmäler detta till ordföranden som avgör om så är möjligt. Deltagande på distans kan endast ske om det finns ljud- och bildöverföring i realtid och på ett sådant sätt att alla närvarande kan se och höra varandra på lika villkor.

Mötesanteckningar

14 § Mötesanteckningar ska föras vid revisorernas sammankomster i granskningsarbetet. Ordföranden ansvarar för att anteckningar upprättas.

Protokoll

15 § De beslut som revisorerna fattar om sin förvaltning och om jäv ska tas upp i protokoll. Ordföranden ansvarar för att protokoll upprättas.

Protokollet justeras av ordföranden och ytterligare en revisor. Revisorerna kan besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Paragrafen ska redovisas skriftligt innan revisorerna justerar den.

Förslag

Skrivelse från revisorerna

16 § En skrivelse (eller motsvarande) i revisorernas namn i granskningsarbetet fordrar att alla revisorer är eniga om innehållet. Skrivelsen ska undertecknas av den/de som revisorerna utser.

Revisorerna och fullmäktige

Revisorerna och fullmäktiges presidium

17 § Revisorerna och fullmäktiges presidium har regelbundna överläggningar, minst två gånger om året. Överläggningarna är inriktade på revisorernas arbete och bedömningar.

Revisorerna och fullmäktige

18 § Revisorerna har en stående punkt på fullmäktiges sammanträden vid vilken revisorerna kan informera om revisionens arbete och resultat.

I ärenden som avser och berör revision har revisorerna rätt att yttra sig till och i fullmäktige.

Revisorernas initiativrätt och obligatorisk rapportering

19 § Revisorerna kan initiera ärende i fullmäktige med anledning av sin granskning och om sin förvaltning, när de bedömer att så behövs. Fullmäktiges ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling, så snart som möjligt, efter att beredning har skett.

Revisorerna kan initiera ärende i nämnder och styrelser med anledning av sin granskning, när de bedömer att så behövs. Nämndens ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling så snart som möjligt.

Revisorerna rapporterar till ansvarig nämnd om de i sin granskning funnit misstanke om brott av förmögenhetsrättslig karaktär eller att allmän förvaltningsdomstols avgörande har åsidosatts. Om berörd nämnd inte vidtar tillfredsställande åtgärder med anledning därav rapporterar revisorerna till fullmäktige. Fullmäktiges ordförande svarar för att sådana ärenden tas upp till behandling, så snart som möjligt, efter att beredning har skett.

Revisorernas rapportering

Löpande rapportering i fullmäktige

20 § Revisionens granskningar tillställs ledamöterna i fullmäktige löpande under året.

Förslag

Detta uppfyller kravet i kommunallagen att de sakkunnigas rapporter ska fogas till revisionsberättelsen. I revisionsberättelsen förtecknas de rapporter som förmedlats till fullmäktige och som formellt hör till revisionsberättelsen.

Uttalande om delårsrapport

21 § Revisorernas utlåtande om måluppfyllelse i samband med delårsrapport lämnas till fullmäktige inför deras behandling av delårsrapporten.

Revisionsberättelse

22 § Revisionsberättelsen lämnas till fullmäktige efter det att styrelsen överlämnat årsredovisningen till fullmäktige och revisorerna. Lekmannarevisorernas granskningsrapporter biläggs revisionsberättelsen.

Revisorerna är personuppgiftsansvariga

Personuppgiftsansvar

23 § ~~Revisorerna är personuppgiftsansvariga och utser dataskyddsombud.~~ Revisorerna är personuppgiftsansvariga för den behandling av personuppgifter som sker i dess verksamhet. Revisorerna ska utse dataskyddsombud.

Om revisorerna behandlar personuppgifter i ett för flera nämnder inom kommunen gemensamt system eller inom ramen för kommunens gemensamma processer är revisorerna gemensamt personuppgiftsansvariga tillsammans med den andra nämnden/de andra nämnderna. Hanteringen ska då regleras av en överenskommelse. I de fall kommunstyrelsen enligt reglemente har personuppgiftsansvar för hela eller delar av behandlingen ska kommunstyrelsen teckna personuppgiftsbiträdesavtal.

Revisorernas arkiv

Revisorernas arkiv

24 § För vården av revisorernas arkiv gäller bestämmelserna i arkivlagen och i av fullmäktige fastställt arkivreglemente.

§ 73

Dnr KS-2024-00469 1.3.1

Granskning av förslag på VA-policy och vattentjänstplan för Alvesta kommun

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att förslag till VA-policy för Alvesta kommun läggs ut på granskning till 2025-08-10.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen, efter redaktionell ändring på sidan 21, besluta att förslag till vattentjänstplan för Alvesta kommun läggs ut på granskning till 2025-08-10.

Sammanfattning

Den 1 januari 2023 genomfördes en förändring av § 6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Enligt den nya bestämmelsen i lagen ska varje kommun från och med den 1 januari 2024 ha en aktuell vattentjänstplan som är antagen av kommunfullmäktige. Den nya bestämmelsen reglerar även hur vattentjänstplanen ska uppdateras, samrådas och granskas.

En vattentjänstplan ska, precis som en VA-plan, innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska utöver det även innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Samhällsbyggnadsförvaltningen fick enligt kommunstyrelsens beslut § 53, 2023-03-07 i uppdrag att upprätta ett förslag till vattentjänstplan. Kommunstyrelsen beslutade därefter § 197, 2024-11-26 att de förslag som tagits fram skulle skickas ut på samråd. Samråd genomfördes under 9 december 2024 – 24 januari 2025. Samhällsbyggnadsförvaltningen har utifrån synpunkter som kom in under samrådet genomfört några förändringar och kompletteringar i förslag på vattentjänstplan och VA-policy.

De reviderade förslagen ska nu ställas ut på granskning tillsammans med samrådsredogörelsen. Granskningen ska sträcka sig under en period som är minst fyra veckor. Information om granskningshandlingarna, hur länge de ställs ut samt hur man gör för att lämna in synpunkter kommer att annonseras i kommunhusets entré, på biblioteken samt på kommunens hemsida. Information om granskningshandlingarna och perioden kommer även att skickas till de som lämnat in yttranden under samrådet. När granskningen är klar sammanställs de skriftliga synpunkter som har inkommit i ett granskningsutlåtande samt en översyn görs om några ändrar behöver göras i förslagen.

Föreslagen vattentjänstplan utgår från och ska ersätta Alvesta kommuns befintliga VA-plan (antagen 2015-04-28 §43, reviderad 2020-06-15 §51). Föreslagen vattentjänstplan är precis som kommunens befintliga VA-plan skriven utifrån ställningstaganden angivna i kommunens VA-policy. En översyn och revidering av VA-policyn har därför genomförts parallellt med att förslag till vattentjänstplan tagits fram. Om förändringar i föreslagen VA-policy genomförs behöver

förändringar även genomföras i förslag till vattentjänstplan eftersom detta dokument innehåller citat hämtade från föreslagen VA-policy.

Alvesta kommuns föreslagna vattentjänstplan sträcker sig över en tidsperiod på tolv år. Kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att ta fram underlag för att omprövningen ska kunna genomföras. En årlig uppföljning av vattentjänstplanen ska genomföras i samband med det att kommande årets verksamhetsplan upprättas. Vattentjänstplanen är inte bindande.

Efter utskick har det upptäckts att en mening som var med i ett utkast kommit med i slutversion i Vattentjänstplanen. På sidan 21 ska följande mening tas bort: Beslut om bildande av verksamhetsområde fattas av samhällsbyggnadsnämnden efter att bygglovsansökan som överensstämmer med förhandsbeskedet lämnats in.

Beslutsgång

Ordförande frågar om kommunstyrelsens arbetsutskott kan besluta enligt utskickat förslag till beslut efter att redaktionell ändring görs på sidan 21 i Vattentjänstplanen och finner att arbetsutskottet beslutar enligt det.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-02

Granskningsförslag VA-policy

Granskningsförslag Vattentjänstplan

Samrådsredogörelse, 2025-04-25

Kommunstyrelsens beslut § 197, 2024-11-26

Kommunstyrelsens beslut § 53, 2023-03-07

VA-plan, antagen 2015-04-28 § 43, reviderad 2020-06-15 § 51

VA-policy, antagen 2014-04-29, § 38

Granskning av förslag på VA-policy och vattentjänstplan för Alvesta kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att förslag till VA-policy för Alvesta kommun läggs ut på granskning till 2025-08-10.

Kommunstyrelsen beslutar att förslag till vattentjänstplan för Alvesta kommun läggs ut på granskning till 2025-08-10.

Sammanfattning

Den 1 januari 2023 genomfördes en förändring av § 6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Enligt den nya bestämmelsen i lagen ska varje kommun från och med den 1 januari 2024 ha en aktuell vattentjänstplan som är antagen av kommunfullmäktige. Den nya bestämmelsen reglerar även hur vattentjänstplanen ska uppdateras, samrådas och granskas.

En vattentjänstplan ska, precis som en VA-plan, innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses. En vattentjänstplan ska utöver det även innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Samhällsbyggnadsförvaltningen fick enligt kommunstyrelsens beslut § 53, 2023-03-07 i uppdrag att upprätta ett förslag till vattentjänstplan. Kommunstyrelsen beslutade därefter § 197, 2024-11-26 att de förslag som tagits fram skulle skickas ut på samråd. Samråd genomfördes under 9 december 2024 – 24 januari 2025. Samhällsbyggnadsförvaltningen har utifrån synpunkter som kom in under samrådet genomfört några förändringar och kompletteringar i förslag på vattentjänstplan och VA-policy.

De reviderade förslagen ska nu ställas ut på granskning tillsammans med samrådsredogörelsen. Granskningen ska sträcka sig under en period som är minst fyra veckor. Information om granskningshandlingarna, hur länge de ställs ut samt hur man gör för att lämna in synpunkter kommer att annonseras i kommunhusets entré, på biblioteken samt på kommunens hemsida. Information om granskningshandlingarna och perioden kommer även att skickas till de som lämnat in yttranden under samrådet. När granskningen är klar sammanställs de skriftliga synpunkter som har inkommit i ett granskningsutlåtande samt en översyn görs om några ändrar behöver göras i förslagen.

Föreslagen vattentjänstplan utgår från och ska ersätta Alvesta kommuns befintliga VA-plan (antagen 2015-04-28 §43, reviderad 2020-06-15 §51). Föreslagen vattentjänstplan är precis som kommunens befintliga VA-plan skriven utifrån ställningstaganden angivna i kommunens VA-policy. En översyn och revidering av VA-policyn har därför genomförts parallellt med att förslag till vattentjänstplan tagits fram. Om förändringar i föreslagen VA-policy genomförs behöver

förändringar även genomföras i förslag till vattentjänstplan eftersom detta dokument innehåller citat hämtade från föreslagen VA-policy.

Alvesta kommuns föreslagna vattentjänstplan sträcker sig över en tidsperiod på tolv år. Kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att ta fram underlag för att omprövningen ska kunna genomföras. En årlig uppföljning av vattentjänstplanen ska genomföras i samband med det att kommande årets verksamhetsplan upprättas. Vattentjänstplanen är inte bindande.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-02

Granskningsförslag VA-policy

Granskningsförslag Vattentjänstplan

Samrådsredogörelse, 2025-04-25

Kommunstyrelsens beslut § 197, 2024-11-26

Kommunstyrelsens beslut § 53, 2023-03-07

VA-plan, antagen 2015-04-28 § 43, reviderad 2020-06-15 § 51

VA-policy, antagen 2014-04-29, § 38

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Dahn Delsmo
VA-chef

Beslutet skickas till

Ansvariga handläggare

Alvesta kommun

Alvesta kommun

Vattentjänstplan

PROGRAM **PLAN** POLICY RIKTLINJE

Beslutat av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum:	202X-XX-XX.
Gäller från och med:	Klicka eller tryck här för att ange datum.
Giltighetstid:	
Dokumentet gäller för:	
Ansvarig för uppföljning:	
Diarienummer:	Fyll i här (läs: framsidan)

Alvesta kommun Postadress: Alvesta kommun, 342 80 Alvesta · Besök: Centralplan 1, 342 80 Alvesta · Tel: 0472-150 00
E-post: kommunen@alvesta.se · Webb: alvesta.se

Alvesta kommun

Datum: 202X-XX-XX

Dnr: Fyll i här (läs: framsidan)

Plan

Alvesta kommuns styrdokument

Våra styrdokument kan vara av två huvudtyper, aktiverande och normerande. Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling och anger på så sätt hur vi ska agera för att nå ett visst resultat. Normerande dokument reglerar befintlig verksamhet och talar om hur vi ska förhålla oss till en given situation.

Aktiverande

Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling. De förklarar vad vi vill åstadkomma och utformningen av uppdraget.

Program – Anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar.

Plan – Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Normerande

Normerande dokument berör hur vi utför befintlig verksamhet, till skillnad från aktiverande vars uppgift är att bryta nya vägar.

Policy – Anger kommunens principer eller inriktning i en viss fråga.

Riktlinje – Anger absoluta gränser och skakrav.

Innehållsförteckning

1. INLEDNING 4

1.1 Bakgrund 4

1.2 Vattentjänstplanens syfte 4

1.3 Samråd, antagande, uppföljning 5

1.4 Ansvar och roller 7

2. ALLMÄNNA VA-ANLÄGGNINGAR 9

2.1 Spillvatten 10

2.2 Dagvatten 11

2.3 Dräneringsvatten 12

2.4 Dricksvatten 12

2.5 Ledningsnät 13

2.6 Underhållsplan- egenkontrollprogram 16

2.7 Planerade åtgärder 17

2.8 Investeringsbehov 2025 - 2037 18

3. PLAN FÖR VA-UTBYGGNAD 21

3.1 Bedömning om behov av allmän VA-anläggning 22

3.2 Inriktningsbeslut om VA-struktur i bebyggelseområden 23

3.3 I väntan på allmän VA-försörjning 24

3.4 Enskild VA-försörjning 25

4. BRANDVATTEN 29

5. MILJÖBEDÖMNING 30

5.1 Sammanfattande bedömning 30

5.2 Processen för bedömning av miljöpåverkan 30

5.3 Undersökning om betydande miljöpåverkan 32

Bilaga 1 – Riktlinjer för anslutning till kommunal VA utanför verksamhetsområdet 1

Bilaga 2 – Översikt över miljökvalitetsnormer för vattendrag 1

Bilaga 3 – Ordlista 1

1. INLEDNING

1.1 Bakgrund

Alvesta kommun står, liksom andra kommuner, inför stora utmaningar för att säkerställa hållbar och effektiv vattenförsörjning och avloppshantering i framtiden. Det innebär att kommunen behöver se till att infrastrukturen för dricksvatten och avlopp är tillräcklig utifrån nuvarande och framtida behov samt klimatförändringar. VA-försörjningen kan drabbas hårt av både torka och intensiva regn.

Den 1 januari 2023 genomfördes en förändring av §6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster[1]. Enligt den nya bestämmelsen i lagen ska varje kommun från och med den 1 januari 2024 ha en aktuell vattentjänstplan som är antagen av kommunfullmäktige. Den nya bestämmelsen reglerar även hur vattentjänstplanen ska uppdateras, samrådas och granskas.

Detta dokument, Alvesta kommuns vattentjänstplan, utgår från och ersätter Alvesta kommuns tidigare VA-plan från 2015 (antagen 2015-04-28 §43, reviderad 2020-06-15 §51). Vattentjänstplanen bygger på ställningstaganden som formulerats i och antagits genom VA-policyn (antagen 202X-XX-XX §XX). Gröna textrutor under respektive rubrik i Vattentjänstplanen återger för kapitlet aktuellt ställningstaganden i VA-policyn samt hur ställningstagandena ska tillämpas i planering, tillsyn och verksamhetsutövning.

1.2 Vattentjänstplanens syfte

Vattentjänstplanen är ett strategiskt styrdokument som syftar till att skapa en långsiktigt hållbar vatten- och avloppsförsörjning samt en god vattenstatus i hela kommunen, både i områden där kommunen har verksamhetsområden för allmän VA och i områden där VA-försörjning ska ske via enskilda anläggningar. Vattentjänstplanen ska redogöra för planerad utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen till befintliga bebyggelseområden. Vattentjänstplanen ska säkerställa att samhällsbyggnadsförvaltningens avdelningar har en samsyn om hur VA-försörjningen bör utvecklas i olika bebyggelseområden.

Vattentjänstplanen ska även beskriva hur kommunen arbetar för att upprätthålla de allmänna VA-anläggningarnas funktion vid ett förändrat klimat. En bedömning ska bl.a. finnas med över vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning som orsakats av skyfall. Med skyfall menas i

[1] https://svenskforfattningssamling.se/sites/default/files/sfs/2022-07/SFS2022-1249.pdf

vattentjänstplanen en regnhändelse som ger minst 50 mm nederbörd på en timme eller minst 1 mm på en minut[2].

Ställningstagande i VA-policyn:

- *Kommunen ska ha en långsiktig plan för VA-utbyggnad.*
- *VA-frågorna ska beaktas i all planering. Bebyggelseplanering ska innefatta klimatanpassad och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering.*
- *Kommunen bör i tillsyn, prövning och planering prioritera sådana områden med vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god ekologisk, kemisk eller kvantitativ status.*
- *Information om kommunens verksamhet, planering, service och myndighetsutövning ska spridas till alla berörda. Kommunens olika roller som verksamhetsutövare för VA, planerare och myndighet ska vara tydliga.*
- *Informationsinsatser i vatten- och avloppsärenden från kommunens olika verksamheter till fastighetsägare bör vara samordnade.*
- *Alla kommunala nämnder, styrelser och bolag ska arbeta i samklang med kommunens VA-policy.*

1.3 Samråd, antagande, uppföljning

Alvesta kommuns vattentjänstplan sträcker sig över en tidsperiod på 12 år.
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, §6, reglerar hur vattentjänstplanen ska uppdateras, samrådas och granskas[3]. Kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att ta fram underlag för att omprövningen ska kunna genomföras. Planen är inte bindande.

Innan antagande eller förändring av vattentjänstplanen ska kommunen samråda med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av de åtgärder som planeras i vattentjänstplanen. Efter avslutat samråd ska vattentjänstplanen ställas ut för granskning under minst fyra veckor innan planen kan antas i kommunfullmäktige. Kommunen ska informera om utställningen på sin anslagstavla före utställningstidens början. Informationen ska innehålla uppgift om förslagets huvudsakliga innebörd, var det ställs ut samt inom vilken tid och till vem synpunkter ska lämnas. Kommunen ska ta hänsyn till de synpunkter som kommit in under samrådet och granskningen samt

[2] https://www.smhi.se/kunskapsbanken/meteorologi/skyfall-och-hagel

[3] https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2006412-om-allmanna-vattentjanster_sfs-2006-412/

redovisa hur de har beaktats. Kommunens skyldighet till att genomföra utställning/granskning gäller inte förslag till ändring av en vattentjänstplan som endast berör ett fåtal fastighetsägare eller annars är av mindre betydelse.

En årlig uppföljning av vattentjänstplanen ska genomföras i samband med det kommande årets verksamhetsplan upprättas.

1.4 Ansvar och roller

Tabell 1: Ansvarsfördelning för vatten och avlopp

	Kommunfullmäktige	**Samhällsbyggnadsnämnden**	**Nämnden för myndighetsutövning**	**Kommunala bolag**	**Fastighetsägare**
VA, övergripande	Besluta om VA-policy och vattentjänstplan. Besluta om inrättande av verksamhetsområde. Besluta om antagande av översiktsplaner och strategiskt viktiga detaljplaner. Besluta om budget och taxor.	Planera för byggande och drift av allmänna VA-anläggningar och ledningsnät. Föreslå budget och taxor för VA-verksamheten. Föreslå att verksamhetsområde utökas eller inrättas. Samverka aktivt i ledningsbyggande med Alvesta Energi och andra ledningsägare för att minimera kostnader och störningar. Ge planuppdrag till bostadsbebyggelse och verksamheter på mark som är lämpad för ändamålet, bland annat med hänsyn till möjligheterna att ordna VA. Besluta om antagande av detaljplaner. Vid behov ta fram en särskild VA-utredning som ett led i planarbetet.	Göra miljöbedömningar, granska samt lämna yttrande på planer. Utöva tillsyn på den allmänna VA-anläggningen.	Samverka aktivt i ledningsbyggande med samhällsbyggnadsförvaltningen och andra ledningsägare för att minimera kostnader och störningar.	Ansvarar för att hålla sig uppdaterade om bestämmelser i gällande VA-taxa samt i kommunala föreskrifter för brukande av allmän VA-anläggning. Ansvarar för drift och underhåll av privata ledningar och anordningar fram till förbindelsepunkt mot allmän VA-anläggning.
Information		Informera abonnenter och allmänheten om de vattentjänster som erbjuds via den allmänna VA-anläggningen. Informera om abonnenters rättigheter och skyldigheter. Kommunen ska informera om förutsättningar för hantering av vatten och avlopp i planprocess och vid markförsäljning.	Ansvarar för att det finns aktuell information om enskilda VA-anläggningar till användare, installatörer och allmänheten.		Ska informera om förändringar på deras fastighet som kan påverka den VA-taxa de ska betala samt om förändringar som påverka den allmänna VA-anläggningen.
Vattenförsörjning		Inom verksamhetsområden för dricksvatten: Leverera vatten av godkänd kvalitet. Tillse att tillräcklig kapacitet finns för leverans av dricksvatten.	Utöva tillsyn över större vattentäkter, vissa enskilda anläggningar, samt över verksamheter som bedrivs inom vattenskyddsområden.		Ansvarar för enskilda vattentäkters underhåll och funktion.

	Kommun-fullmäktige	Samhällsbyggnadsnämnden	Nämnden för myndighetsutövning	Kommunala bolag	Fastighetsägare
Spillvatten		Inom verksamhetsområde för spillvatten: Omhänderta och rena spillvatten på ett miljö- och hälsomässigt godtagbart sätt. Verka för att näringsämnen i spillvatten som renas vid allmänna VA-anläggningar kan återföras produktiv mark. Inventera och åtgärda inläckage av dag- och dräneringsvatten till den allmänna spillvattenanläggningen.	Utöva tillsyn och fatta beslut avseende enskilda avlopp, gemensamma avloppsanläggningar och kommunala reningsverk. Informera om möjligheter till återföring av näringsämnen.		Ansvarar för att endast hushållsliknande spillvatten släpps till kommunala reningsverk eller enskilda avloppsanläggningar.
Dag- och dräneringsvatten		Inom verksamhetsområde för dagvatten ansvarar SBF VA för omhändertagning av dagvatten från normala regnhändelser enligt funktionskrav beskrivna i Svenskt Vattens publikation P110. För regnhändelser utöver det normala, behöver vattnet avledas via markytan till stor del. Kommunen ansvar för att i övergripande samhällsplanering beakta skyfall och för att genom planerad höjdsättning av marken arbeta för att en ytlig avrinning kan ske på ett säkert sätt inom tätbebyggda områden. SBF VA ska ange dämningsnivå för dagvatten i nybyggnadskartor som skapas av kommunen. Dämningsnivån anges normalt som marknivå vid förbindelsepunkt men kan vid behov anges några decimeter över marknivån. SBF VA ansvarar för att dagvatten som avleds från det allmänna ledningsnätet till recipient renas.	Ska under bygglovsprocessen bevaka att mark anläggs så att rinnvägar finns för ytledes rinnandes regn och smältvatten så att det ej belastar byggnation eller viktig infrastruktur. Ansvarar för att golvnivå för ny byggnation sätts på en översvämningssäker nivå utifrån nivå på omkringliggande mark/gata samt utifrån kännedom om den dämningsnivå SBF VA angivit för fastigheten. Utöva tillsyn på dagvattenanläggningar. Informera om lokalt omhändertagande av dagvatten till nya och befintliga verksamhetsutövare. Tillsyn av oljeavskiljare.		Ansvarar för att dag- och dräneringsvatten inte kopplas till kommunal spillvattenledning eller till enskild avloppsanläggning. Ansvar för att dagvatten från fastigheten avleds på ett sätt som ej stör omkringliggande fastigheter. Ansvarar för planering och genomförande av åtgärder på den egna fastigheten för att minska problem vid skyfall. Ansvarar för att se till att föroreningar ej avleds till allmän VA-anläggning eller recipient.

2. ALLMÄNNA VA-ANLÄGGNINGAR

Kommunen är huvudman för samtliga allmänna VA-anläggningar inom Alvesta kommun. Allmänna vattentjänster ordnas för att tillgodose människors behov av rent dricksvatten, för att minska negativa påverkan från avloppsvatten på våra vattendrag, grundvatten samt på växter och djur samt för att hantera dagvatten i tätbebyggda områden. Kommuners skyldighet att upprätta verksamhetsområden för en vattentjänst regleras av §6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Ett verksamhetsområde är ett fastställt avgränsat geografiskt område där kommunen är skyldig att leverera vissa vattentjänster. Inom verksamhetsområdet gäller även att fastighetsägare är skyldiga att betala avgifter enligt kommunens VA-taxa samt skyldiga att följa kommunens föreskrifter om användande av den allmänna VA-anläggningen.

Ställningstagande i VA-policyn:

- *Kommunen ska utforma övergripande VA- lösningar som är långsiktiga och kan vidareutvecklas och utvidgas i den takt utvecklingen kräver.*
- *VA-anläggningar och -ledningsnät ska vara driftsäkra, robusta och ha ett tillfredsställande skydd. Deras funktion ska upprätthållas under hela drifttiden.*
- *Kommunen ska vid utveckling av allmänna VA-anläggningar sträva efter hög tillförlitlighet, ekologisk hållbarhet, god resurshushållning samt hög effektivitet miljömässigt och ekonomiskt.*
- *Kommunen ska underhålla och förnya befintliga ledningar i den takt som krävs för att bibehålla deras funktion och driftsäkerhet.*
- *Kommunen ska informera brukarna om innebörden av att använda allmänna vattentjänster så att förväntningar, funktion och service överensstämmer.*

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Reinvesteringstakten ska matcha anläggningarnas och ledningsnätens tekniska, ekonomiska samt miljömässiga livslängd.
- Alla investeringar och reinvesteringar avseende VA ska utformas för att klara av effekterna av ökad nederbörd, längre torrperioder och snabbare flöden i vattendrag.
- Underhålls- och förnyelseplan för kommunens VA-anläggningar ska hållas uppdaterad.
- VA-taxan ska täcka kostnader för en hållbar VA-försörjning.

- Erforderlig beredskap och redundans ska finnas för att säkerställa hög tillgänglighet och hög kvalitet på vattentjänsterna (vattenförsörjning och avloppshantering) som tillhandahålls av kommunen.

2.1 Spillvatten

Ställningstagande i VA-policyn:

- *Avloppsslam från reningsverk ska vara av så god kvalité så att det kan användas som en resurs i ett kretslopp.*
- *Kommunen ska rena kommunalt avloppsvatten så att bestämmelserna i NFS 2016:6 uppfylls.*
- *Kommunen ska arbeta för att minimera bräddning av orenat avloppsvatten.*

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Reningsprocesser och anläggningar optimeras kontinuerligt med avseende på reningseffekt och ekonomi.
- Övervaknings- och styrsystem vid VA-verkens anläggningar ska vidareutvecklas för att ge en trygg och hög kvalité på avloppsbehandling.
- Alvesta kommun ska kontinuerligt genomföra uppströmsarbete för att minska föroreningar i avloppsvattnet.
- Kartlägga förekomst av tillskottsvatten för att kunna prioritera och vidta åtgärder för att minska mängden.

Så här ska kommunen arbeta med klimatanpassning:

- Minska mängden tillskottsvatten i spillvattenförande ledningar.
- Minska mängden bräddat spillvatten på ledningsnätet genom att tex anlägga utjämningsmagasin där det är möjligt.
- Arbeta för att obehandlat spillvatten inte bräddar från reningsverk vid flödestoppar.
- Arbeta för att minska risken för och konsekvenserna av källaröversvämningar orsakade av höga flöden i spillvattenförande ledning.

2.2 Dagvatten

Ställningstagande i VA-policyn:

- *Kommunen ska utforma dagvattensystem så att störningar på recipienter, spillvattennät och reningsanläggningar begränsas. Dag- och dränvatten från detaljplanelagda ytor definieras enligt Miljöbalken som ett avloppsvatten som ska renas och hanteras inom Miljöbalkens kapitel för miljöfarlig verksamhet.*
- *Dagvatten hanteras så nära källan som möjligt.*

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Dagvatten renas och avslammas i diken och fördröjningsmagasin där så är möjligt och där det kan ske utan att kvaliteten i dessa försämras.
- Utjämningsmagasin/översilningsytor anläggs där det behövs för att åstadkomma/återställa naturliga flöden och därigenom undvika såväl störtflöden som nollflöden.
- Vid upprättande av nya detaljplaner ska rinnvägar samt behov av fördröjning på kommunal mark, eller vid förtätning på privat mark, utredas i ett tidigt skede.

Så här ska kommunen arbeta med klimatanpassning:

- VA-huvudmannen ska i största möjliga mån ta hand om dagvatten nära anslutning till källan.
- Fastighetsägare uppmuntras att ta hand om dagvatten på den egna fastigheten.
- Arbeta för att anlägga öppna diken där dagvatten kan fördröjas, infiltreras och naturligt renas.
- Anläggande av nya dagvattensystem bör undvikas inom befintliga våtmarker. Detta för att undvika skada på biologiska värden samt utsläpp av växthusgaser.

2.3 Dräneringsvatten

Ställningstagande i VA-policyn:

- *Kommunen ska utforma dagvattensystem så att störningar på recipienter, spillvattennät och reningsanläggningar begränsas. Dag- och dränvatten från detaljplanelagda ytor definieras enligt Miljöbalken som ett avloppsvatten som ska renas och hanteras inom Miljöbalkens kapitel för miljöfarlig verksamhet.*

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- I befintliga områden där dagvattennät är utbyggt uppmanas fastighetsägare att koppla bort sitt dräneringsvatten från spillvattenservisen. Vid kraftig tillförsel av dräneringsvatten till spillvattenledning ställs krav på åtgärder.
- Krav på omkoppling av dräneringsvatten från allmän spillvattenanslutning till dagvattenanslutning ställs vid förnyelse av dränering eller annat större arbete på fastighet.
- Områden med icke utbyggd allmän dagvattenanläggning beaktas i saneringsplan.

Så här ska kommunen arbeta med klimatanpassning:

- Arbeta för att dräneringsvatten inte belastar spillvattensystem.

2.4 Dricksvatten

Ställningstagande i VA-policyn:

- *Kommunen ska tillse att vattentäkter skyddas mot föroreningar och att erforderliga skyddsområden finns*
- *Kommunen ska leverera ett dricksvatten som uppfyller Livsmedelsverkets krav enligt LIVSFS 2022:12.*
- *Kommunen ska tillse att rutiner finns för att en hög dricksvattenkvalitet bibehålls i reservoarer.*
- *Kommunen ska tillse att tillräcklig råvattenmängd finns för dricksvattenförbrukningen.*

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Vid behov revidera vattenskyddsområden och vattendomar.
- Nödvattenplanen ska årligen ses över och uppdateras vid behov.

- Fortlöpande digitalisering av vattenverken genomförs avseende processen, styrning och övervakning.
- Följa råvattentrender och uppmärksamma eventuella förändringar.
- Säkerställa så att ytvatten ej kan tränga ner i råvattenbrunnar vid höga flöden eller vid skyfall.
- Kontinuerlig uppdatering av risk- och sårbarhetsanalys för samtliga vattenverk och vattentäkter.
- Kommunen ska aktivt delta i arbete med en regional vattenförsörjningsplan.

Så här ska kommunen arbeta med klimatanpassning:

- Säkerställa att dricksvattentäkter och nödvändiga anläggningar fungerar i ett förändrat klimat.
- Kritisk infrastruktur ska skyddas mot översvämningar.
- Arbeta för att minska läckage från dricksvattennätet.

2.5 Ledningsnät

Ställningstagande i VA-policyn:

- *Underhålla och förnya befintliga anläggningar och ledningsnät i den takt som behövs för att bibehålla deras funktion och driftsäkerhet.*

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Målet är att ha en förnyelsetakt för ledningsnätet på 0,5% per år räknat som ett medelvärde över en fyraårsperiod. Målet gäller separat för de olika ledningsnäten för vatten, spillvatten och dagvatten.
- För att välja ut och prioritera de ledningssträckor i befintligt ledningsnät där en förnyelse gör störst nytta har Alvesta kommun en förnyelseplan.
- Mängden ovidkommande vatten (grundvatteninträngning, dagvatten, dräneringsvatten) i ledningsnät för spillvatten minskas genom olika åtgärder i kommunens spillvattennät och på enskilda fastigheter.
- I samband med att saneringsarbeten på den allmänna VA-anläggningen genomförs inventeras avledning av dagvatten från anslutna fastigheter i arbetsområdet.

2.5.1 Förnyelseplanens uppbyggnad

Förnyelseplanen är en plan som ändras kontinuerligt när det kommer in ny information via t.ex. driftstörningar, filmade ledningar eller allmänhetens uppmärksamhet. De parametrar som påverkar prioritet för åtgärd anges nedan. Ledningssträckor poängsätts utifrån varje enskild parameter. Summa av poäng för alla parametrar räknas samman och anger prioritering för åtgärd av ledningssträckan.

- Avsaknad av dagvattenhantering för gata och fastighet i bebyggelseområde som har behov av allmän dagvattenhantering.

- Riskmaterial
  - Exempel på riskmaterial för ledningar är galvat järn, PVC-plast anlagd före 1975 eller PVC-plast som används till tryckavloppsledningar.

- Driftstörningar
  - Beroende på driftstörning och orsak får ledningssträckan poäng efter hur många eller hur allvarliga störningarna har varit. Ej att blanda ihop med parametrarna ”Riskmaterial” eller ”Spolrundan”.

- Skicket på ledningar
  - Information om skicket på ledningar hämtas in vid filmning av spill- och dagvattenledningar men också från noteringar förda av personal i samband med ledningsarbeten. Poängen för alla ledningsslag (vatten, spillvatten, dagvatten) vägs samman för en ledningssträcka.

- Olämplig placering
  - Exempel på olämplig placering är i närhet eller under hus, inne på privat mark utan ledningsrätt.

- Beläggningsprogrammet för asfalt
  - Åtgärd av brister hos ledningssträckor som berörs av beläggningsprogram för asfaltering prioriteras.

- Konsekvensledningar
  - Konsekvensledningar är ledningar där konsekvenserna blir stora vid driftstörning. Till exempel stora matarledningar, spillvattenledningar inom vattenskyddsområden etc.

- Spolrundan
  - Åtgärd av ledningssträckor som är i behov av återkommande spolningar prioriteras.

- Ovidkommande vatten
  - Information om indirekt nederbördspåverkan som hämtats in från noteringar förda vid filmning av spillvattenledningar. Noteringarna kan t.ex. gälla avlagringar eller platser med tydligt inläckage.

- Prioriterade anordningar
  - Åtgärd av brister hos brandposter, sektioneringsventiler eller andra viktiga anordningar prioriteras.

- Dagvattenmodell för Alvesta tätort
  - Dagvattenmodellen används för att hitta ledningssträckor som bidrar till ökad risk för översvämning samt platser där åtgärd av kapacitetsbrist är lämpliga.

- Prioriterade kunder
  - Till prioriterade kunder räknas verksamheter för t.ex. äldreboenden, skolor, storkök. Åtgärder på ledningssträckor som prioriterade kunder är beroende av prioriteras.

- Framtida bebyggelse
  - Behov av förstärkning av befintligt ledningsnät för att kunna förse utpekade nya bebyggelseområden med vatten och avlopp beaktas vid förnyelseplanering.

- Ovidkommande vatten för upptagningsområde per pumpstation
  - utifrån nyckeltal

2.6 Underhållsplan- egenkontrollprogram

Egenkontrollprogram följs och uppdateras kontinuerligt.

Underhållsschema för VA-verken följs och uppdateras kontinuerligt.
Provtagningsschema följs och uppdateras årligen.

En underhållsplan för ledningsnät är under framtagande. Planen ska innefatta alla åtgärder för underhåll och ajourhållning av system som ska genomföras årligen. Den omfattar bland annat återkommande spolningar, kontroll av olika typer av ventiler, brandposter, dammar, vallar samt av ajourhållning av nödvattenplan, dagvattenmodell, vattenledningsmodell. När underhållet är genomfört så noteras detta i underhållsplanen.

2.7 Planerade åtgärder

I tabell 2 redovisas planerade åtgärder för befintliga allmänna VA-anläggningar. Sammanställningen är inte heltäckande för verksamheten men är exempel på mätbara mål som fattats för att styra den allmänna anläggningen i enlighet med vattentjänstplanens intentioner.

Tabell 2: Planerade åtgärder för befintliga allmänna VA-anläggningar

Planerad åtgärd	**Genomförande senast år**
Spillvattennätets inläckage och nederbördspåverkan kvantifieras och härleds till respektive avloppsreningsverk och pumpstationer.	2025 – 2028
Förnya driftövervakning till Cactus Eye	2025
Göra samtliga vattenverk till skyddsobjekt	2025
Underhållsplan för ledningsnät och administration upprättas	2025
Se över risk- och sårbarhetsanalys för samtliga vattenverk och vattentäkter	2025
Fondera medel för att möjliggöra en rivning av gamla vattenverket i Alvesta.	2025
Samarbetsplan med berörda kommuner och Mörrumsåns vattenråd för att förhindra skador vid höga flöden och skyfall	2025
Nytt miljötillstånd för Alvesta avloppsreningsverk	2025
Kartlägga kritiska nivåer samt planera åtgärder för att säkerställa drift av VA-verk, råvattenbrunnar och pumpstationer vid 100-års regn och 100-års flöden.	2025
Utreda möjligheten att använda Torne vattentäkt för att uppnå mer redundans	2026
Upprätta en strategi för uppströmsarbete	2026
Ny ABVA – revidering av kommunala föreskrifter för användning av den allmänna VA-anläggningen	2026
Översyn av behov av verksamhetsområde samt revidering av Vattentjänstplan	2026
Se över om befintliga vattenskyddsområden som ej nyttjas idag kan användas för framtida reservdricksvattenbehov	2026
Anpassning av konstruktion av VA-taxa och verksamhetsområden till Svenskt vattens förslag P120	2026
Ta fram en tillskottsvattenstrategi med tydliga och utvärderade arbetsmetoder för att minska mängden tillskottsvatten	2027
Utreda Huleviks framtida VA-försörjning	2028
Översyn av vattendomar för grundvattentäkter	2030
Vattenskyddsområde för alla vattentäkter revideras	2030
Analysera behov och installera reservkraft på anläggningar som är kritiska	2030

2.8 Investeringsbehov 2025 - 2037

Övergripande information om investeringsbehov för den allmänna VA-anläggningen under planperioden år 2025 - 2037 anges nedan för de större tätorterna/byarna samt övergripande för VA-ledningsnätet i kommunen. De större investeringarna består av arbeten som behöver genomföras vid kommunens VA-verk samt av utbyggnad av ny allmän VA-anläggning. Redovisningen av investeringsbehov omfattar främst projekt som ligger i närtid. Det är svårt att förutse vilka investeringsprojekt som ligger i den senare delen av planperioden.

Under planperioden kommer stora investeringar behövas för att hantera framtida klimateffekter, krav på dagvattenrening, ökade krav på rening av spillvatten m.m. Det tillsammans med de investeringsbehov som nämns nedan visar att nästkommande tioårsperiod genererar stora kostnadsökningar för VA-abonnenterna. Den planerade investeringstakten medför ett behov av en årlig höjning av VA-taxan med cirka 6%+ konsumentprisindex.

Alvesta

Alvesta avloppsreningsverk har kapacitet för en ökad belastning och driftresultaten är bra men verket står inför ett stort renoveringsbehov. Detta för att klara dagens och framtidens miljökrav. Ett nytt biologiskt reningssteg kommer att byggas men även de andra reningsstegen kommer att renoveras och förbättras teknikmässigt. En ny biogasanläggning kommer att byggas samt att verket får reservkraft som drivs av biogas. Nytt uppvärmningssystem och solceller ska installeras för att minska förbrukningen av inköpt el. Fasaden är i stort renoveringsbehov och den gamla biobädden ska rivas. Utbyggnad av allmän VA-anläggning behöver troligtvis genomföras till nya detaljplanereglerade områden i Aringsås (genomförs i flera etapper), Lekaryd, Spåningslanda och Orrakullen 2.

Moheda

Moheda vattenverk ska moderniseras, renoveras och byggas till. Nya beredningssteg ska installeras och övervakningssystem ska förbättras. Avloppsreningsverket renoverades 2016 och är i gott skick men ett nytt uppvärmningssystem måste installeras. Här ska även möjligheten för solceller på taket utredas. Utredning om en utökning av verksamhetsområde för kommunal VA i Vegby genomföras under 2025. Eventuell utbyggnad av allmän VA-anläggning genomförs under 2027.

Vislanda

Vislanda avloppsreningsverk är i behov av en modernisering. Drift- och övervakningssystem måste installeras och mycket av el och maskin kommer att bytas ut. Här måste även all VVS ses över. Solcellsinstallation på taket ska utredas.

Grimslöv

Utredning om att ta Torne vattenverk i drift igen. Detta för att se över möjligheterna att säkerställa dricksvattentillgången i Grimslöv, Torne och Torsåsby vid långa torrperioder. Det påbörjade arbetet med vattenskyddsområdet för Gottåsa vattentäkt ska slutföras. Överföringsledningar för spillvatten och vatten anläggs under 2024-2025 mellan Torne och Torsåsby. Överföringsledningarna möjliggör att avloppsreningsanläggningen i Torsåsby kan läggas ned samt att Torsåsby kan förses med kommunalt vatten i framtiden. Ett förslag över utformning av verksamhetsområde i Torsås för vatten kommer att tas fram under 2024-2025. Om bildande av verksamhetsområde genomförs under början av 2025 bedöms en utbyggnad av allmänt dricksvatten inne i Torsåsby kunna vara klar under 2026.

Lönashult

I Lönashult kommer avloppsreningen förbättras med ett nytt avloppsreningsverk då den nuvarande är bristfälligt. Vattenverket är slitet och behov av ny modern reningsteknik såsom filter och doserutrustning.

Hulevik

Huleviks vattenverk är i behov av upprustning. En ny brunn behöver borras och att utöka reservoarvolymen för att säkerhetsställa dricksvattentillgången för samhället. Avloppsreningsverket fungerar som avsett men behöver också utredas för att klara framtida krav. Ny placering kommer att utredas.

Härlöv

Ett förslag över utformning av verksamhetsområde i Härlöv för vatten och spillvatten kommer att tas fram under 2024-2025. Om bildande av verksamhetsområde genomförs under 2025 bedöms en utbyggnad kunna vara klar under 2027.

Pumpstationer

Fortsatt digitalisering av pumpstationerna. I de tre huvudpumpstationerna, Aringsberg, KLS och Järnvägsparken kommer reservkraft installeras.

Ledningsnät

Målet är att ha en förnyelsetakt på ledningsnätet om 0,5%, detta innebär att varje ledning byts ut efter 200 år. Målet gäller separat för de olika ledningsnäten för vatten, spillvatten och dagvatten. För att uppnå målet erfordras en årlig investering på drygt 12 miljoner kronor. Det är av vikt att detta fortgår. Inte enbart för att undvika en ökning av underhållsskulden, utan framför allt för att minska ovidkommande vatten till reningsverken. Ovidkommande vatten orsakar varje år bräddning av orenat avlopps-vatten till recipient. Investeringen medför även en minskning av vattenförlusten på vattenledningsnätet. Enligt data från Svenskt Vatten för 2023 var medianvärdet för förnyelsetakten för vatten-, spillvatten respektive dagvattenledningar 0,24%, 0,38% respektive 0,13% för kommuner som har mellan 20 000 till 50 000 invånare. Medelvärdet för hela Sverige låg år 2023 på 0,4%, 0,4% respektive 0,2%. Medianvärdet för hela Sverige låg år 2023 på 0,3%, 0,3% respektive 0,1%.

3. PLAN FÖR VA-UTBYGGNAD

Ställningstagande i VA-policyn:

- *VA-frågorna ska beaktas i all planering. Bebyggelseplanering ska innefatta klimatanpassad och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering.*
- *Kommunen ska ha en långsiktig plan för VA- utbyggnad.*
- *Kommunen ska rangordna utbyggnad av verksamhetsområden för vatten och avlopp med beaktande av ekonomi, miljö och utveckling.*
- *Informationsinsatser i vatten- och avloppsärenden från kommunens olika verksamheter till fastighetsägare bör vara samordnade.*

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Inriktningsbeslut om planerad övergripande VA-struktur i bebyggelseområden ska kommuniceras ut så snart det är möjligt.
- Verksamhetsområden för allmän VA ska bildas inom de områden där kommunen bedöms ha en skyldighet att ordna vattentjänster enligt §6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster.
- Vid framtagande av en ny detaljplan ska eventuellt behov av att utöka verksamhetsområdet för allmän VA inom detaljplansområdet samt inom närliggande befintlig bebyggelse behandlas i ett tidigt skede i detaljplansprocessen.
- Vid samråd av detaljplaner ska det tydligt framgå vilket område som verksamhetsområde kommer bildas inom om detaljplanen antas. Tydlig information ska även anges om hur fastigheter inom eller nära det föreslagna verksamhetsområdet påverkas.
- Vid prövning av förhandsbesked ska behov av utökning av befintligt verksamhetsområde behandlas. Utökning av verksamhetsområdet kan i förhandsbeskedet anges som en förutsättning för beviljande av byggnationen.
- Enskilda fastigheter och gemensamhetsanläggningar som ligger utanför kommunens verksamhetsområde kan via avtal ges möjlighet att ansluta till allmän VA-anläggning. En förutsättning för att VA-huvudmannen ska bevilja en sådan anslutning är att man bedömer att tekniska förutsättningar och kapacitet finns hos den allmänna VA-anläggningen. Alvesta kommuns riktlinjer för anslutning av fastigheter och gemensamhetsanläggningar utanför verksamhetsområdet finns i Bilaga 1.

3.1 Bedömning om behov av allmän VA-anläggning

Kommuners skyldighet att upprätta verksamhetsområden för en vattentjänst regleras av §6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Enligt lagen ska verksamhetsområden upprättas om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse.

Ett större sammanhang består normalt av 20-30 fastigheter. Utbyggnad av allmän VA kan ibland vara aktuellt för ett mindre antal fastigheter om dessa bedöms ha ett planmässigt samband med bebyggelse som redan ingår i ett verksamhetsområde eller om det finns ett stort behov av allmän vattenanläggning för att avvärja risk för människors hälsa. Kommunen är bara skyldig att tillhandahålla vattentjänster för hushållsändamål, men bör ta hänsyn till andra behov av anläggningen, till exempel räddningstjänstens behov av släckvatten. Behov från industrier och liknande behöver inte tillgodoses.

För att bedöma vilka bebyggelseområden som utgör ett större sammanhang använder Alvesta kommun en karta där cirklar med en radie på 50 m samt 80 m ritats in runt varje bostadshus. Cirklar som länkar till varandra genom att två eller flera cirklar överlappar varandra räknas samman för de två olika radieavstånden. Antalet cirklar som länkas till varandra utgör den samlade bebyggelsen. Avståndet på 50 m respektive 80 m har valts utifrån att normalt skyddsavstånd mellan ett enskilt avlopp och en dricksvattenbrunn är 100 m.

För att det ska vara aktuellt med en utbyggnad av allmän VA till ett bebyggelseområde ska det även finnas ett behov av vatten och/eller avlopp för att skydda miljön eller människors hälsa.

Under 2021 genomförde konsultföretaget WSP på uppdrag från SBF VA en fördjupad utredning över behovet av allmän VA-försörjning för befintlig bebyggelse i Dansjö, Hjärtanäs, Kronobergshed, Gränaforsa, Boatorp/Ryd, Horda, Sjöanäs och Härlöv. Dessa bebyggelseområden hade pekats ut i VA-planen från 2015 som områden som kunde ha behov av anslutning till allmän spillvattenanläggning eller en gemensamhetsanläggning inom en tidsram på 7 till 12 år.

I utredningen bedömdes bl.a. byggnationens täthet, hydrologiska förhållanden, topologi, risk för översvämning samt risk för miljöpåverkan på recipient från enskilda avlopp utifrån kännedom om de berörda vattenförekomsternas miljökvalitetsnorm och statusklassning. Av de områden som undersöktes i den fördjupade undersökningen

bedömdes att kommunen enbart har en skyldighet att bygga ut den allmänna anläggningen i Härlöv.

3.2 Inriktningsbeslut om VA-struktur i bebyggelseområden

Alla befintliga bebyggelseområden som idag inte är anslutna till den allmänna VA-anläggningen har delats in i klasserna A och B utifrån vilken framtida VA-hantering Alvesta kommun bedömer vara aktuell för området.

Klass A - Allmän VA-anläggning

Tabell 3 redogör för de befintliga bebyggelseområden där Alvesta kommun bedömer att verksamhetsområde bör bildas för någon eller flera av vattentjänsterna vatten, spillvatten och dagvatten. SBF VA kommer att ta fram förslag över utformning av nya verksamhetsområden och genomför därefter samråd med berörda fastighetsägare. Beslut om bildande av verksamhetsområde inom bebyggelseområdena i tabellen ska fattas av kommunfullmäktige.

Tabell 3: Områden där verksamhetsområde för allmän VA bör bildas. Mer information om områdena i tabellen finns kapitel 2.8 om investeringsbehov för allmän VA-anläggning 2025-2032.

Klass	Område	Recipient	Uppskattat utbyggnadsår förutsatt att verksamhetsområde bildas
A	Härlöv	Lekarydsån	2026
A	Torsåsby	Åsnen	2025-2026
A	Vegby (södra)	Lekarydsån	2027

Klass B – Enskild VA-anläggning

I klass B finns alla andra områden som inte är utpekade som klass A. Områden som tillhör klass B bedöms för närvarande kunna lösa sin VA-försörjning i form av enskilda anläggningar. Nyexploatering i eller kring områdena kan medföra att det blir aktuellt med nya ställningstaganden. Klass B omfattar även områden där en samordnad VA-lösning för flera fastigheter i form av en gemensamhetsanläggning kan vara lämplig. Ansvar för utformning och anläggande av eventuella gemensamhetsanläggningar ansvarar berörda fastighetsägare för. Alvesta kommun kan ge tips och råd till fastigheter som önskar bilda en gemensamhetsanläggning.

3.3 I väntan på allmän VA-försörjning

För områden där en utbyggnad av allmän VA-anläggningen är aktuell, enligt kommunens vattentjänstplan, är det viktigt att Alvesta kommun tar ställning till och informera om hur VA-frågorna och bygglov ska hanteras till dess att utbyggnad sker.

Ställningstagande i VA-policyn:

- *Information om kommunens verksamhet, planering, service och myndighetsutövning ska spridas till alla berörda. Kommunens olika roller som verksamhetsutövare för VA, planerare och myndighet ska vara tydliga.*

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Inför prövning av bygglovsansökan eller ansökan om förhandsbesked gällande nybyggnation, ska den sökande redovisa hur VA-försörjningen är avsedd att anordnas.
- Det ställs krav på nya förbättrade avloppslösningar endast när tillstånds- eller anmälningspliktiga åtgärder planeras och samordnad VA-lösning förväntas dröja mer än 4 år. Det under förutsättning att fastighetsägaren förbinder sig att ansluta till den samordnade VA-försörjningen så snart det blir möjligt.
- Vid tillstånds- eller anmälningspliktiga åtgärder accepteras tillfällig enskild VA-lösning med godkänd teknik, om en utbyggnad av är planerad att utföras inom 10 år.
- Små avloppsanläggningar utan längre gående rening än slamavskiljning ska åtgärdas. Åtgärdstiden ligger på mellan 1-3 år och bedöms från fall till fall.

3.4 Enskild VA-försörjning

Fastigheter som är belägna utanför befintliga eller planerade verksamhetsområden måste lösa VA-försörjningen enskilt på egen fastighet eller i samverkan med en granne. En enskild VA-anläggning kan omfatta endast en fastighet eller vara samordnad för två eller flera fastigheter.

3.4.1 Små enskilda avloppsanläggningar

Enskilt avlopp är en annan term för små avlopp. Små avlopp är ett avlopp som inte är anslutet till det kommunala avloppsnätet. Fastigheter utanför tätbebyggt område har nästan alltid någon form av eget avlopp. Fastighetsägaren har ett ansvar för att avloppsanläggningen uppfyller gällande regler och inte orsakar olägenheter för människors hälsa eller miljön. Avdelningen SBF Bygg & Miljö på Alvesta kommun ger tillstånd för nya enskilda avloppsanläggningar samt genomför tillsyn och ställa krav på befintliga enskilda avloppsanläggningar utifrån lagstiftning i Miljöbalken. Genom att man som tillsynsmyndighet utför en aktiv och riskbaserad tillsyn gällande små avlopp, så säkerställs det att den lokala miljöpåverkan från de små avloppsanläggningarna blir liten.

Ställningstagande i VA-policyn:

- *Kommunen ska tillhandahålla klar, tydlig och lättillgänglig information om regler för hur enskilt VA ska vara anordnat.*
- *Kommunen ska genom fortlöpande tillsyn och på andra sätt inhämta kunskap om enskilda avlopp så att tillräckligt underlag för bedömningar finns i organisationen.*
- *Kommunen ska verka för att små enskilda anläggningar utförs med robust och beprövad teknik.*
- *Avloppsslam från reningsverk ska vara av så god kvalité så att det kan användas som en resurs i ett kretslopp.*

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- SBF Bygg & Miljö ska informera om tillstånds- eller anmälningsprocessen när ett enskilt avlopp behöver anläggas eller ändras.
- SBF Bygg & Miljö utför kontinuerlig tillsyn av små avlopp.
- SBF Bygg & Miljö ger endast tillstånd/beslut till anläggningar med robust och beprövad teknik.
- SBF Bygg & Miljö utför riskbaserad tillsyn av små avlopp. Krav på åtgärder och försiktighetsmått anpassas efter känsligheten hos den recipient som berörs. De länsövergripande bedömningsgrunderna för hög och normal skyddsnivå för

enskilda avlopp tillämpas. I områden som riskerar att inte uppnå god ekologisk status enligt fastställda miljökvalitetsnormer, ska villkor för utsläpp till recipient vara sådana att förbättring av vattenkvaliteten inte motverkas.

- Vid prövning av anmälan eller tillstånd beräknas ett hus ha en belastning av 5 personekvivalenter avloppsvatten. I tillsynsärenden gäller aktuell belastning.

3.4.2 Tillstånd för och tillsyn av små enskilda avlopp

Arbetet med att ge tillstånd för, utföra tillsyn och ställa krav på enskilda avlopp i Alvesta kommun utförs av SBF Bygg & Miljö, Alvesta kommun.

Små avlopp med WC- och BDT-vatten (bad-, disk- och tvättvatten) faller under miljöbalkens bestämmelser och kräver antingen anmälan eller ansökan till SBF Bygg & Miljö, Alvesta kommun. Enligt miljöbalkens 26:e kapitel ska tillsyn ske över miljöfarliga verksamheter för att kontrollera att gällande tillstånd och lagstiftning följs, vilket även omfattar små avloppsanläggningar enligt miljöbalken 9:1–2 §§.

I Kronobergs län har Länsstyrelsen Kronoberg tagit fram regionala miljömål för 2021-2030 för att förtydliga de nationella miljömålen samt generationsmålet. Enligt det delmål de tagit fram för utsläpp av orenat avloppsvatten ska alla enskilda avlopp i Kronobergs län ha fungerande och godkänd reningsteknik senast år 2030.

I Alvesta kommun finns det ca 2700 små avlopp. Under 2006-2015 inventerades samtliga små avlopp i kommunen och avloppen tilldelades ett nytt tillsynsår. 2016 beslutade nämnden för myndighetsutövning (NMY 2016-04-04, §16) en tillsynsplan som kommunen följer. Enligt tillsynsplanen ska tillsyn genomföras vid 180 avlopp varje år, vilket också ger en cykel på ungefär 15 år då alla avlopp kommer att ha haft tillsyn minst en gång.

Tillsynsintervallet för enskilda avlopp bestäms utifrån från status, teknik, användning och avloppets placering. Små avloppsanläggningar har behov av återkommande tillsyn av skötseln av avloppsanläggningen, utan att det nödvändigtvis betyder att den måste bytas helt. Brister som uppmärksammas och åtgärdas i tid kan förlänga avloppsanläggningens livslängd. Skötselkrävande anläggningar såsom till exempel minireningsverk behöver ofta ha tätare tillsynsintervall.

Krav på reningsanläggningar kan variera eftersom skyddsnivå för vatten varierar. Det finns skyddsnivåer för hur mycket näringsämnen och föroreningar som får släppas ut i vattnet, som baseras på bedömning av sjöar och vattendrags ekologiska och kemiska status. De flesta sjöar och vattendrag i Sverige är indelade efter miljökvalitetsnormer beslutade utifrån bestämmelser i EU.

3.4.3 Bedömningsgrunder för hög skyddsnivå för enskilda avlopp

Hög skyddsnivå av hälsoskyddsskäl appliceras inom:

- skyddsområde för dricksvattentäkter,
- områden nära enskild vattentäkt,
- områden med vattenförekomster som är utpekade för framtida dricksvattenförsörjning,
- område som har en hög sammanlagd belastning eller där belastningen riskerar att bli hög i framtiden,
- områden nära badplatser som omfattas av Badvattendirektivet (2006/7/EG).

Alvesta kommun har idag inga områden som är utpekade för framtida dricksvattenförsörjning. Områden kan dock tillkomma i framtiden i samband med arbete med en regional vattenförsörjningsplan.

Hög skyddsnivå av miljöskyddsskäl appliceras inom:

- områden 50 m från sjöar och vattendrag,
- områden 100 m från sjöar och vattendrag om statusen för näringsämnen är sämre än god i Vattenmyndighetens åtgärdsprogram,
- områden med särskilt skyddsvärd natur (Natura 2000 område, naturreservat och planerade reservat).

3.4.3 Slamtömning och omhändertagande av slam

Att samla in och behandla latrin, slam och andra fraktioner från enskilda avlopp är en del av kommunens avfallsansvar. Dessa fraktioner räknas inte som kommunalt avfall, men ingår ändå i det kommunala ansvaret för att säkerställa en säker hantering. Tömning av slamavskiljaren ska enligt gällande bestämmelser ske minst en gång per år. Alvesta Renhållnings AB (ARAB) har monopol på att tömma slam och tömning ska därför bara göras av dem. Tömningsintervall villkoras i tillstånd men görs normalt en gång per år. Vid förlängt intervall eller tömningsuppehåll behöver ansökan/anmälas göras till SBF Bygg & Miljö. Slam från små avlopp behandlas i nuläget i avloppsreningsverk i Växjö kommun.

3.4.4 Enskilt dricksvatten

I Alvesta kommun finns många enskilda dricksvattenbrunnar eftersom en stor del av kommunens befolkning bor på landsbygden. I enskilda vattentäkter är det vanligast att man använder grundvatten från grävda eller borrade brunnar.

Att borra eller gräva en ny dricksvattenbrunn kräver inget tillstånd. Fastighetsägarna ansvarar för drift och skötsel av de enskilda dricksvattenanläggningarna. Fastighetsägaren ansvarar även för kvalitén på sitt dricksvatten och att åtgärda problem med brunnen. Detta innebär att kommunen inte har så stor kännedom om de enskilda dricksvattentäkterna.

Sedan 1976 har brunnsborrare dock haft lagkrav på sig att skicka in uppgifter om bergborrade brunnar till SGU (Sveriges Geologiska Undersökning). Dessa uppgifter finns i SGU:s databas ”Brunnar”. Sedan 2019 kan privatpersoner själva registrera sin dricksvattenbrunn hos SGU. Alvesta kommun rekommenderar privatpersoner att registrera sina brunnar för att ge den ett säkrare skydd i exempelvis ersättningsärenden eller vid etablering av nya brunnar i närheten.

Vanliga kvalitetsproblem med enskilt dricksvatten är förhöjda halter av järn och mangan och att vattnet är surt. För att motverka dessa kvalitetsproblem har många fastighetsägare filter mot detta.

I jordbruksområden är det vanligt med höga nitrathalter i grundvattnet. Höga nitrathalter i grundvattnet är ofta orsakade av läckage från kvävegödsling, men kan även bero på inläckage från en avloppsanläggning i närheten av en enskild brunn.

3.4.5 Enskild dagvattenhantering

Dagvattnet behöver ofta renas innan det når ut i naturliga vatten. Fastighetsägare ansvarar för att se till att dag- och dräneringsvatten från deras fastighet hanteras på ett sätt som ej stör grannfastigheter eller recipienter.

4. BRANDVATTEN

Brandvatten via den allmänna VA-anläggningen levereras i Alvesta, Vislanda och Moheda. I övriga tätorter är den allmänna vattenanläggningen ej dimensionerad för att kunna leverera tillräckligt med brandvatten för att klassas som ”Område med släckning direkt från brandposter”. I de övriga tätorterna finns dock spolposter där vatten kan hämtas av räddningstjänster men dessa klarar ej att leverera flöde på 10 l/s.

Det är kommunens ansvar enligt plan- och bygglagen att bebyggelse planeras med hänsyn till behovet av brandskydd. Det är också kommunens ansvar enligt lagen om skydd mot olyckor att se till att det vidtas åtgärder för att förebygga bränder. En sådan åtgärd är bl.a. att säkerställa tillgång till brandvatten. Detta kan ske genom den allmänna vattenanläggningen om det är ”förenligt med anläggningens huvudsakliga ändamål” enligt §10 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. I många fall är det ändamålsenligt att anpassa vattenledningsnätet för att säkerställa tillgången till brandvatten, men detta är alltså inte en del av den allmänna VA-anläggningens huvudsakliga ändamål. Merkostnaderna för brandvatten bör därför inte belasta kommunens VA-avgifter utan bör finansieras på annat sätt.

Tillsyn av verksamheters planer för brandvattenhantering genomförs av SBF Bygg & Miljö och Räddningstjänsten.

5. MILJÖBEDÖMNING

5.1 Sammanfattande bedömning

I arbetet med att ta fram en Vattentjänstplan ingår att undersöka behovet av en miljöbedömning. Efter genomförd undersökning, se kap. 5.3, gjordes bedömningen att vattentjänstplanen inte medför betydande miljöpåverkan och att en strategisk miljöbedömning därmed inte behöver genomföras.

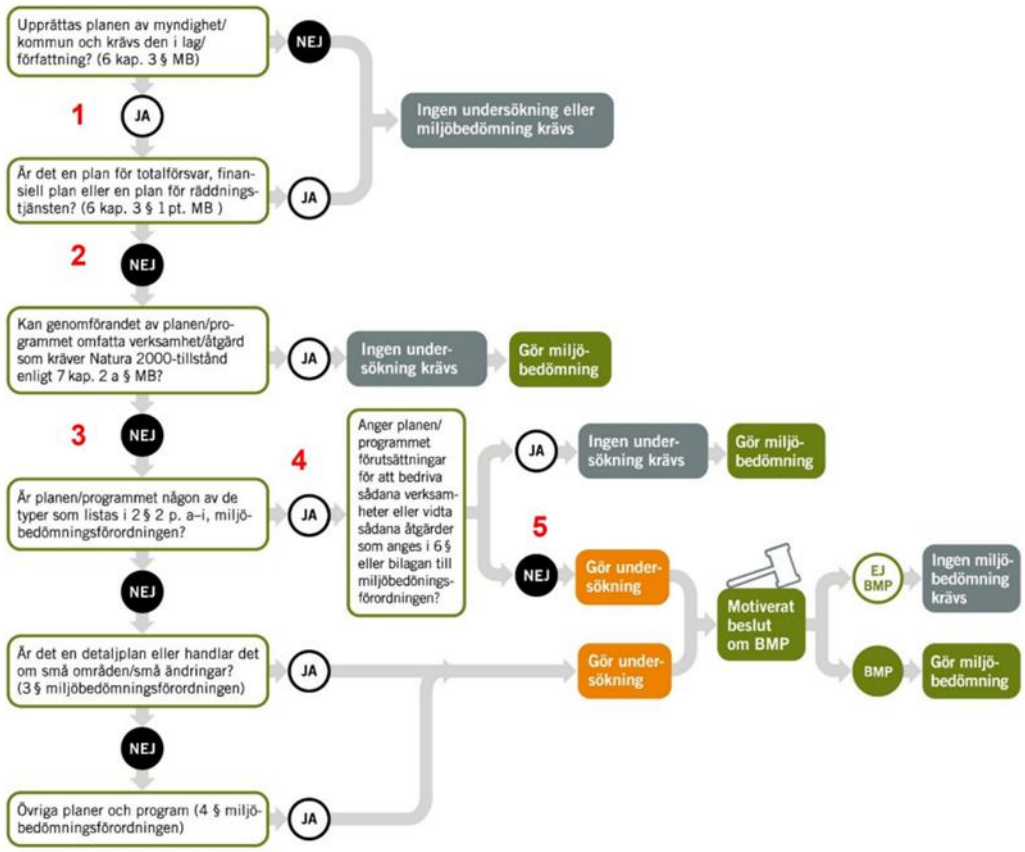
Vattentjänstplanen medför ökad översikt och samordning vilket ger förbättrade möjligheter att skapa en långsiktigt hållbar verksamhet för att tillgodose behov av rent dricksvatten samt rening av avloppsvatten i hela kommunen. Vattentjänstplanen omfattar åtgärder för att säkerställa de allmänna Va-anläggningarnas funktion både vid normala driftförhållanden samt vid klimatrelaterade händelser som tex. skyfall. De planerade åtgärderna i vattentjänstplanen bidrar till att minimera risken för både människors hälsa och miljön.

Vid anläggning av nya ledningsnät och tekniska anläggningar behöver mark och naturresurser tas i anspråk vilket medför en påverkan på natur- samt vattenmiljö. Möjlighet finns dock att planera de nya anläggningarna på sätt som minskar dess miljöpåverkan i anläggningsfasen.

5.2 Processen för bedömning av miljöpåverkan

Processen för miljöbedömningen har gjorts enligt Figur 1, enligt Naturvårdsverkets vägledning.[4] Beslut som har gjorts i processen redovisas med röda siffrorna i figur 1 samt i angivna steg i texten under figuren.

[4] https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/#E1280723062

Figur 1: Process vid strategisk miljöbedömning. Källa Naturvårdsverket[5]

Steg 1: Ja - eftersom vattentjänstplanen har upprättats av en kommun ska planen bedömas enligt 6 kapitlet 3 § i miljöbalken.
Steg 2: Nej – eftersom vattentjänstplanen inte är en plan för totalförsvar, en finansiell plan eller en plan för räddningstjänsten.
Steg 3: Nej - vattentjänstplanen medför inte att några åtgärder ska göras inom Natura 2000-område.
Steg 4: Ja - vattentjänstplanen är en plan som listas i 2 § 2 punkt a-i, miljöbedömningsförordningen.
Steg 5: Nej - vattentjänstplanen anger inte förutsättningar för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som anges i 6 § eller bilagan till miljöbedömningsförordningen. Slutsatsen för detta steg är att det krävs en undersökning (enligt miljöbalkens 6 kap. 5 § nedan) för att fastslå om behov av strategisk miljöbedömning krävs. Undersökningen görs genom en checklista, se tabell 1, och en sammanfattad motivering.

[5] https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/miljobalken/miljobedomningar/strategisk-miljobedomning/#E1280723062

5.3 Undersökning om betydande miljöpåverkan

Tabell 3: Bedömningsområden i undersökningen om betydande miljöpåverkan

Övergripande bedömningsområden/ miljöeffekter	Bedömd påverkan	Kommentar
Globala mål, Agenda 2030	Positiv	Vattentjänstplanen ska bidra till att säkerställa kommunens vattentjänster, vilket bidrar till måluppfyllelse av mål 6, ”Rent vatten och sanitet för alla”, 11 ”Hållbara stöder och samhällen”, 14 ”Hav och marina resurser”.
Sveriges miljökvalitetsmål	Positiv	Vattentjänstplanen bidrar till att nå målen ”Ingen övergödning”, ”Grundvatten av god kvalitet”, ”Levande sjöar och vattendrag”, ”Ett rikt växt och djurliv” och ”God bebyggd miljö”, “Generationsmålet”.
Översiktsplan	Positiv	I översiktsplanen finns omnämnt nya bebyggelseområden. För att kunna utveckla dessa bebyggelseområden är en förutsättning att det är möjligt att lösa VA-försörjningen. Vattentjänstplanen ger förutsättningar för bedömning av de allmänna VA-anläggningarnas kapacitet och behov vilket krävs vid planering av utbyggnad till nya områden.
Övriga kommunala planer och program	Positiv	Vattentjänstplanen förtydligar olika aktörers ansvar för omhändertagning av dagvatten och bidrar till ökad kunskap över hur skyfall kan påverka bebyggelseområden. Vattentjänstplanen ger därför förbättrade förutsättningar för kommunens arbete vid framtagning av handlingsplan enligt Alvesta kommuns ”Energi- och klimatprogram” samt vid framtagandet av nya detaljplaner.
Befolkning och människors hälsa	Positiv	Risker för befolkningen och människors hälsa bedöms att minska genom att kontinuerlig drift samt vattenkvalitet hos den allmänna VA-försörjningen säkras. Åtgärder i vattentjänstplanen finns för att förhindra uppkomst av driftstörningar - både under normala driftförhållanden samt vid extrema väderhändelser, förnyelse av vattenskyddsområden, säkerhetsarbete för att förhindra åtkomst till anläggningarna för obehöriga personer samt arbete för att kunna tillhandahålla nödvatten. Risker för befolkningen och människors hälsa bedöms även att minska genom en utbyggnad av allmän VA till Torsåsby och Härlöv.
Djur- eller växtarter som är skyddade enligt 8 kapitel miljöbalken, och biologisk mångfald i övrigt	Negativ/ Ingen/ Positiv	Anläggandet av nya tekniska anläggningar kan påverka skyddade djur- och/eller växtarter negativt. Hänsynstagande hanteras vid projektering av de separata projekten. Anläggandet av nya tekniska anläggningar kan också ha en positiv effekt tack vare minskade utsläpp av övergödande ämnen. Vattentjänstplanen omfattar strategiskt arbete för att minska utsläpp av otillräckligt renat avloppsvatten. Minskade utsläpp av orenat avloppsvatten medför en minskad tillförsel av övergödande och syreförbrukande ämnen till våra recipienter vilket bidrar till att uppnå mer ekologiskt hållbara sjöar/vattendrag. Utbyggnad av fler öppna system för avledning och fördröjning av dagvatten ger förbättrade förutsättningar för biologisk mångfald.
Hushållning med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt	Ingen/Positiv	Förbättrad driftsövervakning samt användande av vattenmätare som kan fjärravläsas bidrar till att vattenläckor kan hittas och åtgärdas snabbare.

Annan hushållning med material, råvaror och energi, eller andra delar av miljön	Negativ/ Positiv	Byggnation av den allmänna VA-anläggningen, rening och transport av dricksvatten eller avloppsvatten i en kommunal anläggning kräver energi och kemikalier. Systematiskt arbete med att minska tillförsel av tillskottsvatten ger förutsättningar för att minska utsläpp av orenat spillvatten, minska åtgång av reningskemikalier samt energianvändning för pumpning. Upprätthållandet och utveckling av saneringsplanen ger goda förutsättningar för att kunna prioritera de åtgärder som är viktigast att genomföra.
Landskap, bebyggelse	Ingen/Positiv	Utbyggnad av allmän VA till Torsåsby och Härlöv ger förutsättningar för ökad bebyggelse i dessa byar samt längs med överföringsledningarna till dessa byar. Vattentjänstplanen bidrar till genomförandet av de ambitioner som finns i kommunens översiktsplan.
Kulturmiljö	Ingen	Inga åtgärder föreslås som påverkar kulturmiljö. Indirekt skulle placering av tekniska anläggningar kunna påverka områden med bevarandesvärd kulturmiljö. Detta kommer att utredas i projekteringen av respektive anläggning.
Yt- och grundvatten	Positiv	Åtgärder i vattentjänstplanen bidrar till minskade utsläpp av näringsämnen, vilket i sin tur är positivt för bland annat minska övergödning. Planen bidrar till Alvesta kommuns arbete med miljökvalitetsnormer för vattenförekomster. Kontinuerligt uppströmsarbete bidrar till att minska utsläpp av föroreningar i avloppsvatten. Utbyggnad av fler öppna system för avledning och fördröjning av dagvatten ger förbättrade förutsättningar för rening av dagvatten samt bildande av grundvatten. Uppdatering av vattenskyddsområden medför ett förbättrat skydd för de grundvattentäkter som nyttjas av Alvesta kommun.
Mark, jord	Ingen	Nya tekniska anläggningar kommer att ha en påverkan på mark och jord men vattentjänstplanen bedöms inte påverka markens kvalitet. Genomförandet av planen kommer också att leda till att antalet enskilda VA-lösningar minskas i kommunen. Det medför att dessa anläggningars nuvarande lokala påverkan upphör (så som markanspråk och risk för förorening av mark och jord genom utsläpp av avloppsvatten).
Luft, klimat	Ingen	Återförande av näringsämnen från avloppsslam till jordbruksmark kan minska användning av konstgödsel vilket då minskar energiåtgång för tillverkning av konstgödsel. Energieffektivisering bidrar till minskat energibehov. Montering av solceller ökar kommunens självförsörjningsgrad av energi. Förnyelsebart bränsle för transporter och uppvärmning bidrar till minskade utsläpp av växthusgaser från fossila bränslen.

Alvesta kommun

Datum: 202X-XX-XX

Dnr: Fyll i här (läs: framsidan)

Plan

Bilaga 1 – Riktlinjer för anslutning till kommunal VA utanför verksamhetsområdet

Verksamhetsområde

Ett verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp är ett avgränsat geografiskt område inom vilket kommunen är skyldig att förse samtliga fastigheter med vatten- och avloppstjänster. Fastighetsägare inom verksamhetsområdet är, om förutsättningar finns enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, automatiskt skyldiga att betala avgifter för VA (vatten och avlopp) enligt kommunens VA-taxa. Både kommunen och fastighetsägare är bundna att följa de allmänna bestämmelser som står i kommunens föreskrifter för den allmänna anläggningen utan att ett avtal tecknas mellan parterna. Kommunens föreskrifter för den allmänna VA-anläggningen finns tillgängliga på kommunens hemsida.

Anslutning via avtal

Fastigheter som ligger utanför kommunens verksamhetsområde kan via avtal ges möjlighet att ansluta till de allmänna ledningarna för vatten och/eller spillvatten. Kommunen måste alltid göra en bedömning om en inkoppling kan ske utifrån kapacitet och belastning på det allmänna ledningsnätet. Detta så att anslutningen utanför verksamhetsområdet inte medför en negativ påverkan på VA-huvudmannens ansvar och skyldigheter inom verksamhetsområdet. Om kommunen bedömer att en inkoppling kan ske ska ett avtal upprättas mellan kommunen och fastighetsägarna till en fastighet alternativt företrädare för en gemensamhetsanläggning (i de flesta fall är denna ordförande för en samfällighetsförening).

I avtalet regleras vad som ska gälla för anslutningen och vilka avgifter som ska betalas. Avtalet förtydligar fastighetsägarens/samfällighetsföreningens skyldighet att följa gällande föreskrifter för den allmänna VA-anläggningen och VA-taxa samt kommunens ansvar att leverera rent vatten och/eller att ta emot spillvatten vid inkopplingspunkten.

Inkopplingspunkten

Inkopplingspunkten till kommunalt vatten och avlopp för fastigheter som ligger utanför ett kommunalt verksamhetsområde upprättas intill där befintligt kommunalt ledningsnät finns. Vid inkopplingspunkten går gränsen för den allmänna VA-anläggningen som kommunen ansvarar för och den privata VA-anläggningen som kopplar in sig via avtal.

Krav på gemensamhetsanläggning om flera fastigheter

Om flera fastigheter i ett område utanför det kommunala verksamhetsområdet vill koppla in sig till kommunal VA kan de gå samman och gemensamt bekosta anläggande av ledningar m.m. fram till en inkopplingspunkt vid kommunens befintliga ledningsnät. Alvesta kommun har som krav att fastigheter som gör en ny gemensam anslutning ska bilda en gemensamhetsanläggning av de ledningar, ventiler, pumpar och brunnar som flera fastigheter kommer att bruka. En gemensamhetsanläggning bildas efter att en lantmäteriförrättning har genomförts av Lantmäteriet.

Drift och underhåll av en gemensamhetsanläggning ska för all framtid skötas gemensamt av de fastigheter som är en del av anläggningen. Om det är fler än 3 fastigheter som använder samma gemensamhetsanläggning så ska förvaltning av det gemensamma ägandet ske via en samfällighetsförening. Om det är enbart är 2-3 fastigheter som ingår i gemensamhetsanläggningen kan förvaltning göras via delägarförvaltning istället för via en samfällighetsförening.

Frågor om gemensamhetsanläggningar, t.ex. vilka kostnader som följer med vid bildandet av en gemensamhetsanläggning och samfällighetsföreningar besvaras av Lantmäteriet. Vid anslutning av en gemensamhetsanläggning tecknar Alvesta kommun ett avtal med samfällighetsföreningen.

Utformning av en privat VA-anläggning vid anslutning via avtal

- Den privata VA-anläggningen kan antingen bestå av ledningar och anordningar som brukas av en enskild fastighet eller bestå av en gemensamhetsanläggning som brukas av flera fastigheter.
- Ägare till den privata anläggningen ansvarar för och bekostar projektering, dimensionering av pumpar/ledningar samt anläggande av den privata VA-anläggningen.
- Ägare till den privata anläggningen ansvarar för kontakt med ev. konsulter och entreprenörer samt för sökandet av ev. tillstånd hos Länsstyrelsen, Trafikverket, markägare/vägföreningar/dikesföretag och Lantmäteriet.
- Den privata VA-anläggningen ska utformas så att självrensande hastighet i avloppsledningar uppnås.
- Dag- och dränvatten från fastigheter som är inkopplade till kommunal spillvattenanläggning via en privat VA-anläggning får inte avledas mot spillvattenförande ledning.

- Om en privat anläggning är kopplad mot både kommunalt vatten och spillvatten måste de byggnader som är anslutna mot kommunalt spillvatten bruka kommunalt vatten.
- Vattenledningssystem för enskilt vatten och kommunalt vatten ska vara helt separerade från varandra hos fastigheter som är inkopplade till en privat VA-anläggning som har tillgång till kommunalt vatten. Vattenledningssystemen anses som sammankopplade om de enbart åtskiljs av en stängd ventil.
- Pumpstationer som ingår i en privat VA-anläggning som är ansluten mot allmän spillvattenanläggning ska vara utrustade med larm för driftstörningar.
- Ägarna till en gemensamhetsanläggning ansvarar för avhjälpning av driftstörningar och för att se till att löpande underhåll genomförs. Vid gemensam anslutning bör en plan för hur drift och underhåll ska organiseras formas i ett tidigt stadium.
- Ett abonnemang för brukningsavgift för vatten och/eller spillvatten ska upprättas för den privata VA-anläggningen som kopplar in vid inkopplingspunkten. Ägarna till den privata anläggningen ska bekosta ordnandet av en frostfri, godkänd vattenmätarplats inne i en byggnad eller i en godkänd vattenmätarbrunn. Kommunen tillhandahåller själva vattenmätaren vilken förblir VA-huvudmannens egendom. Vattenledning mellan vattenmätarplatsen och inkopplingspunkten bör max vara 40 m lång.
- Företrädare för en gemensamhetsanläggning ansvarar för att ha ett uppdaterat register med kontaktuppgifter till de fastigheter som ingår i gemensamhets-anläggningen. Utökning av gemensamhetsanläggningen får ej göras utan att Alvesta kommun har informerats skriftligt.
- Företrädare för en gemensamhetsanläggning ansvarar för att föra vidare information från VA-huvudmannen till fastigheter som ingår i gemensamhetsanläggningen.

Avgifter

Avgifter för anslutning och nyttjande av den kommunala vatten- och avloppsanläggningen består av anläggningsavgift och brukningsavgift.

Anläggningsavgift

Anläggningsavgiften för en avtalsanslutning regleras och beskrivs i anslutningsavtalet. Anläggningsavgiften faktureras av kommunen efter att inkopplingspunkten är upprättad. Till skillnad från fastighetsägare inom verksamhetsområdet, som betalar full anläggningsavgift, så betalar fastighetsägare och gemensamhetsanläggningar som beviljats anslutning utanför verksamhetsområde endast delar av den fullständiga anläggningsavgiften. Följande avgiftsposter för anläggningsavgift tas ut vid avtalsanslutning;

- Avgift för inkopplingspunkten enligt §5.1a resp. §5.1.b i gällande VA-taxa för Alvesta kommun.
- Lägenhetsavgift enligt §5.1d i gällande VA-taxa för Alvesta kommun. Lägenhetsavgift för de vattentjänster gemensamhetsanläggningen har tillgång till vid inkopplingspunkten ska betalas för alla lägenhetsenheter som finns hos de fastigheter som är med i en gemensamhetsanläggning. Detta oavsett om några av fastigheterna som är med i gemensamhetsanläggningen avvaktar enskild inkoppling till någon av de vattentjänster som gemensamhetsanläggningen har tillgång till. En villabostad bedöms normalt ha en lägenhetsenhet.

Brukningsavgift

Brukningsavgifter för avtalsanslutna VA-kunder faktureras löpande på samma sätt som för de som ingår i kommunalt verksamhetsområde, det vill säga genom en faktura som skickas ut kvartal- eller månadsvis. Brukningsavgiften omfattas av en fast avgift och en rörlig avgift. Den fasta avgiften är i sin tur uppdelad på kostnad för vattenmätare och på kostnad för lägenhetsenheter (antal hushåll).

Brukningsavgift för en gemensamhetsanläggning debiteras till en företrädare för gemensamhets-anläggningen. Denna företrädare ansvarar sedan för att hantera den interna debiteringen.

Fast brukningsavgift debiteras enligt §14.1a respektive §14.1c i gällande VA-taxa för Alvesta kommun för abonnemang/vattenmätare samt för antalet lägenhetsenheter som finns hos de fastigheter som har tillgång till kommunal VA via den privata VA-anläggningen. Rörlig brukningsavgift debiteras enligt §14.1b i gällande VA-taxa för Alvesta kommun för levererat vatten/nyttjat spillvatten. Levererat vatten/nyttjat spillvatten fastställs vid den privata VA-anläggningens vattenmätarplats av en vattenmätare som kommunen har tillhandahållit.

Brukningsavgift för alla lägenhetsenheter som finns hos de fastigheter som är med i en gemensamhetsanläggning kommer att debiteras från den stund då gemensamhetsanläggningens vattenmätarplats tas i bruk. Detta oavsett om några fastigheter som är med i gemensamhetsanläggningen avvaktar enskild inkoppling till någon av de vattentjänster som gemensamhetsanläggningen har tillgång till.

Arbetsgång vid anslutning av en gemensamhetsanläggning

1. Information

Ta kontakt med kommunen och presentera er inriktning och intentioner. Inhämta information om kommunens utbyggnadsplaner för kommunal VA, var kommunen har möjlighet att ordna en inkopplingspunkt samt vilka krav och rekommendationer kommunen har på material och utförande.

2. Bilda arbetsgrupper, organisera er

Ta kontakt med grannar och eventuella befintliga samfälligheter och hör efter om det finns intresse för att ordna en gemensam lösning för vatten och/eller spillvatten. Ordna ev. ett informationsmöte och bilda arbetsgrupper som kan driva arbetet framåt med att utreda förutsättningar/kostnader. Gör en grov planering över hur ni önskar dra era ledningar.

Sök information hos Lantmäteriet om bildandet av en gemensamhetsanläggning och om förvaltandet av den via en samfällighetsförening. En bindande anmälan om intresse att vara del av VA-samfällighet och med lämnandet av deposition kan vara ett sätt att få pengar till de utredningar som krävs för att få en hel kostnadsbild över vad anläggandet av en gemensamhetsanläggning kostar.

3. Utred förutsättningar

Konsulter och entreprenörer finns att hitta på internet. Listan nedan anger arbets-uppgifter som en konsult kan bistå fastighetsägare och företrädare för en gemensamhetsanläggning med:

- Stöd att tolka kommunens rekommendationer för utbyggnad av en privat VA-anläggning.
- Undersöka befintliga ledningars täthet och funktion
- Hitta bästa sträckningen för ledningar
- Utföra kostnadsberäkningar

- Ta kontakt med markägare som berörs av ledningsdragningen för att ordna överenskommelser/teckna markavtal
- Ta kontakt med länsstyrelsen för samråd om arkeologi, naturvårdshänsyn, arbete i vattendrag. Anvisningar för samråd enligt miljöbalken finns på länsstyrelsens hemsida.
- Ta kontakt med SBF Bygg och miljö för samråd om strandskydd.
- Beräkna kapacitetsbehov, det vill säga hur mycket vatten som er anläggning behöver klara att distribuera och hur mycket spillvatten ni kommer att avleda (l/s).
- Projektera ledningar samt anläggningar som t.ex. pumpstationer och tryckstegringsstationer. Avloppsledningar ska utformas så att självrensande hastighet uppnås. Vi rekommenderar att ni begär en redovisning över beräknade värden för hastighet och flöde i tryckavloppsledningar och planerad lutning i självfallsledningar av den person/konsult som projekterar er anläggning.
- Ta kontakt med leverantörer av pumpstationer
- Upprätta kartor/ritningar/medlemslistor, säkra finansiering
- Förbereda upphandling av entreprenör som kan genomföra byggnationen
- Ta kontakt och söka godkännande från andra berörda som till exempel:
  Trafikverket – vid korsning av allmän väg
  Ägare till el- och telekablar och andra ledningar som man korsar
  Enskilda vägar – godkännande krävs av respektive styrelse
  Dikningsföretag – godkännande krävs av respektive styrelse.
  Elbolag/Fiberbolag för eventuell samordning av schakt för elkablar och bredband.
- Undersöka om det finns bidrag att söka från till exempel länsstyrelsen eller EU.
- Hjälp att värva fastigheter som kan ha nytta av att gå med i föreningen

4. Handlingar och avtal

Lämna över följande handlingar till kommunen:

- Karta som visar ledningsdragning, ledningsdimensioner, placering för ventiler, pumpar, tryckstegring samt planerad vattenmätarplats.
- Förteckning över fastigheter som kommer att ingå gemensamhetsanläggningen samt information om vilka som är permanentboende/fritidshus samt inkoppling av verksamheter såsom lantbruk, större bevattningsanläggningar, verkstäder/industri.

- Kommunen granskar inkomna handlingar och upprättar ett anslutningsavtal efter att eventuella frågetecken har rätats ut. Efter att avtal har tecknats under av kommunen samt ägare till den privata VA-anläggningen och avtalad anläggningsavgift har betalats in anlägger kommunen inkopplingspunkten.

5. Utförande

- Alvesta kommuns anvisningar rörande material, hygien samt inmätning ska följas. Inmätning av ledningar, ventiler och brunnars z-, x-, z-position ska genomföras löpande under arbetes gång i öppen schakt. Mätdata ska lämnas in till Alvesta kommun det format Alvesta kommun anvisar om. Ett dokument över krav och rekommendationer för material och utförande av anläggningsarbete kan erhållas från Alvesta kommun vid förfrågan.

- Eventuell anmälan om byggnation av byggnad vid pumpstation ska lämnas in till kommunens bygglovsavdelning.

- Kom överens med den entreprenör ni anlitat om vilken dokumentation och kontroll som de ska göra på nyanlagda ledningar (provtryckning av vatten- och spillvattenledningar och filmning av självfallsledningar).

- Renspolning/desinficering av nya vattenledningar ska genomföras enligt anvisningar från Alvesta kommun. Efter att kommunen har meddelat att anläggningen är godkänd för inkoppling kan den tas i bruk.

- Efter att anslutningen till det kommunala VA-ledningsnätet har färdigställts vid en fastighet ska fastighetens gamla enskilda avlopp tas ur bruk. Fastighetsägaren ska beställa en sluttömning och avslutning av sin slamtömningstjänst hos Alvesta Renhållnings AB (ARAB) i god tid. Det upp till fastighetsägaren att se till att den gamla enskilda anläggningen inte kan påverka miljön negativt eller skada någon i framtiden. Genom att fylla tanken eller brunnen med exempelvis sand kan inte anläggningen rasa ihop. Ett alternativ är att ta bort den helt.

- ## 6. Slutbesiktning

  Vid anläggandet av stora/omfattande gemensamhetsanläggningar rekommenderar kommunen att en oberoende besiktningsman utför en protokollförd slutbesiktning av den utförda entreprenaden.

Bilaga 2 – Översikt över miljökvalitetsnormer för vattendrag

Miljökvalitetsnormer för vatten omfattar ytvatten (sjöar, vattendrag och kustvatten) och grundvatten. En miljökvalitetsnorm för vatten beskriver den kvalitet en så kallad vattenförekomst ska ha nått vid en viss tidpunkt. Alla vatten i Sverige är klassificerade med avseende på status, påverkan och risk för försämring. Information om vattenförekomsterna, statusklassningen, och miljökvalitetsnormerna finns i databasen VISS. Syftet med normerna är att säkra Sveriges vattenkvalitet. Alla vattenförekomster ska på sikt uppnå *god ekologisk status* och *god kemisk status*. Tabell 1 i slutet av denna bilaga redovisar ekologisk och kemisk status samt påverkanskällor för Alvesta kommuns större sjöar och vattendrag.

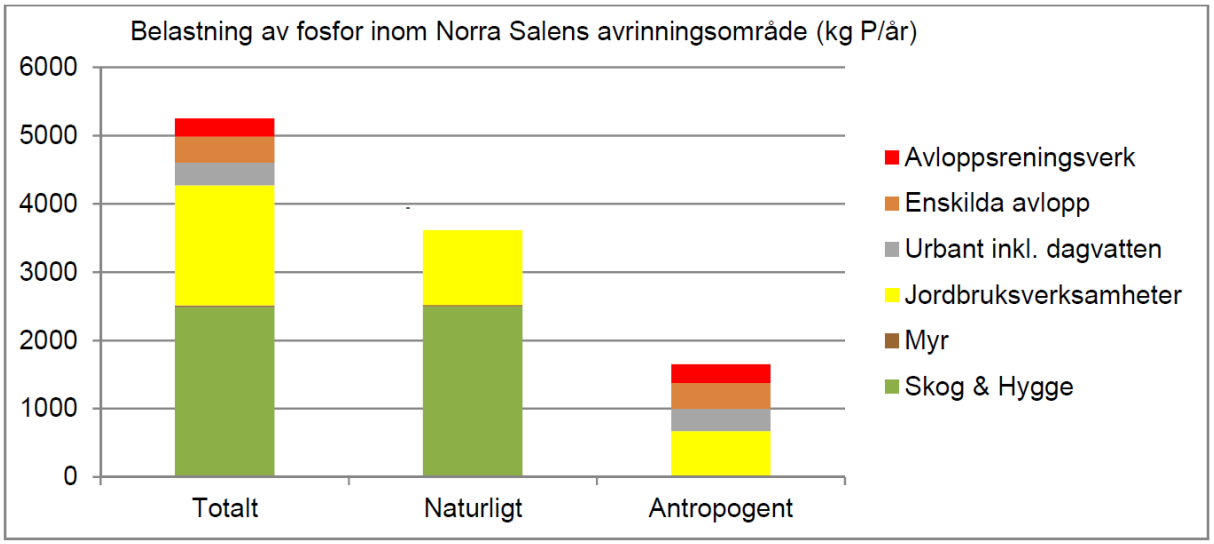
Arbete med att förbättra status för vattendrags utifrån bestämda miljökvalitetsnormer genomförs i hela EU. Arbetet genomförs utifrån olika vattendistrikt. Distrikten är avgränsade utifrån hur vattendragen rinner. I Sverige finns fem vattendistrikt och en länsstyrelse i varje distrikt är utsedd att vara vattenmyndighet för respektive distrikt.[6] Vattenmyndigheten tar fram åtgärdsprogram samt fastställer miljökvalitetsnormer. Huvuddelen av Alvesta kommun ligger inom Helge ås och Mörrumsåns avrinningsområden som tillhör Södra Östersjöns vattendistrikt, där Länsstyrelsen i Kalmar län är vattenmyndighet. En mindre del av kommunen ligger inom Lagans avrinningsområde som tillhör Västerhavets vattendistrikt där Länsstyrelsen i Västra Götaland är vattenmyndighet.

I vattenmyndigheternas åtgärdsprogram finns beskrivningar av det som myndigheter och kommuner behöver göra för att nå miljökvalitetsnormerna. Det kan handla om att förstärka tillsyn och rådgivning inom olika områden. Det kan också handla om att ställa krav på verksamhetsutövare att förbättra vattenmiljön på lämpliga sätt, till exempel genom att minska ett utsläpp. När myndigheter och domstolar fattar beslut om villkor för olika verksamhetsutövare är den aktuella miljökvalitetsnormen ett viktigt underlag. Den sammanlagda miljöpåverkan på vattenförekomsten får inte orsaka att kvaliteten blir sämre än den status som anges i normen.

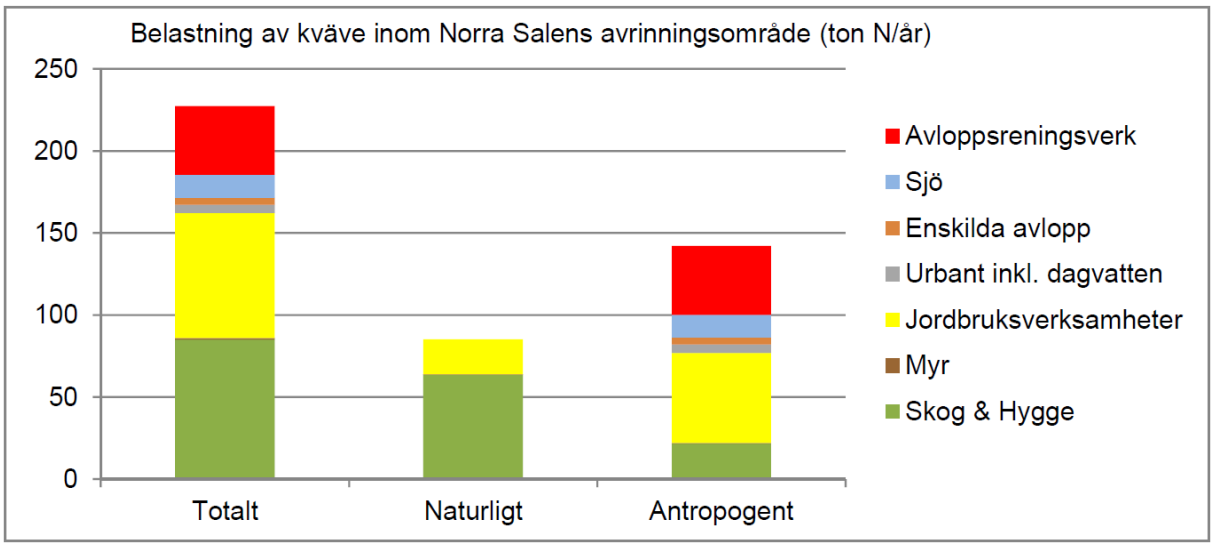
År 2016 genomförde konsultföretaget ALcontrol AB en undersökning och rapport om övergödningssituationen i Norra Salen åt Alvesta kommun. Figurer 1 och 2 nedan är hämtade från rapporten. Figurerna visar belastningen av fosfor respektive kväve inom

[6] https://www.vattenmyndigheterna.se/vattendistrikt/vattendistrikt-i-sverige.html

hela Norra Salens avrinningsområde fördelat på olika källtyper. Av figurerna kan man utläsa att belastningen av fosfor från avloppsreningsverket och enskilda avlopp är relativt låg i förhållande till de andra källorna. Reningsverket klarar villkoren i miljötillståndet för reningsverket med god marginal. När det gäller kväve bidrar Alvesta avloppsreningsverk däremot med en större mängd. Alvesta kommun planerar att genomföra en ombyggnation av Alvesta reningsverk åt 2026-2028. Ombyggnation omfattar ett nytt kvävereningssteg.

Figur 1: Belastning av fosfor inom hela Norra Salens avrinningsområde fördelat på olika källtyper. Figuren har hämtats från rapporten “Norra Salen - Fördjupad undersökning och inledande åtgärdsplanering”.

Figur 2: Belastning av kväve inom hela Norra Salens avrinningsområde fördelat på olika källtyper. Figuren har hämtats från rapporten “Norra Salen - Fördjupad undersökning och inledande åtgärdsplanering”.

Tabell 1: Ekologisk och kemisk status samt påverkanskällor för Alvesta kommuns större sjöar och vattendrag. Källa VISS[7]

Sjö/vattendrag	Ekologisk status	Kemisk status	Exempel på betydande påverkanskällor	Kvalitetskrav
Salen https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA36951990	Måttlig	Uppnår ej god	Historisk förorening, jordbruk, reningsverk, enskilda avlopp, urban markanvändning	God ekologisk status 2033 God kemisk ytvattenstatus
Västra Åsnen https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA22747419	Måttlig	Uppnår ej god	Jordbruk, reningsverk, enskilda avlopp, urban markanvändning	God ekologisk status 2033 God kemisk ytvattenstatus
Fiolen https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA60899891	Måttlig	Uppnår ej god	Miljögifter (atmosfärisk deposition)	God ekologisk status 2027 God kemisk ytvattenstatus
Furen https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA22602588	Måttlig	Uppnår ej god	Jordbruk, enskilda avlopp	God ekologisk status 2027 God kemisk ytvattenstatus
Dansjön https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA44239952	Måttlig	Uppnår ej god	Jordbruk, enskilda avlopp, urban markanvändning	God ekologisk status 2033 God kemisk ytvattenstatus
Spånen https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA56944957	God	Uppnår ej god	Miljögifter (atmosfärisk deposition)	God ekologisk status God kemisk ytvattenstatus
Sjöatorpsjön https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA84280282	Måttlig	Uppnår ej god	Skogsbruk, miljögifter (atmosfärisk deposition)	God ekologisk status 2033 God kemisk ytvattenstatus
Stråken https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA87375414	God	Uppnår ej god	Miljögifter (atmosfärisk deposition)	God ekologisk status God kemisk ytvattenstatus

[7] https://viss.lansstyrelsen.se/

Sjö/vattendrag	Ekologisk status	Kemisk status	Exempel på betydande påverkanskällor	Kvalitetskrav
LEKARYDSÅN: Dansjön – Stråken (vattendraget/ån mellan sjön Stråken i Lidnäs, via Torpsbruk och Moheda till Dansjön) https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA28717470	Måttlig	Uppnår ej god	Förorenade områden	God ekologisk status 2033 God kemisk ytvattenstatus
TVÄRÅN: Lekarydsån – Vångsnäsmosse (vattendrag från Vrångsnäsmosse till Tvärån vid Björnstorp industriområde, via Klasentorp, Sköldsta, Hjärtanäs,) https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA29268560	Måttlig	Uppnår ej god	Jordbruk, enskilda avlopp, urban markanvändning	God ekologisk status 2027 God kemisk ytvattenstatus
LEKARYDSÅN: Salen – Tvärån (vattendrag från Tvärån vid Björnstorp industriområde till Salen) https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA60060192	Måttlig	Uppnår ej god	Jordbruk, enskilda avlopp förorenade områden, urban markanvändning	God ekologisk status 2033 God kemisk ytvattenstatus
LEKARYDSÅN: Tvärån – Dansjön (vattendrag från Dansjön till Tvärån vid Björnstorp industriområde) https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA36084458	Måttlig	Uppnår ej god	Urban markanvändning, jordbruk, enskilda avlopp, miljögifter (atmosfärisk deposition)	God ekologisk status 2027 God kemisk ytvattenstatus
Hjortsbergaån: Salen - Bäck från Sjöatorpasjön https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA41941471	Måttlig	Uppnår ej god	Jordbruk, reningsverk, förorenade områden, urban markanvändning, enskilda avlopp, miljögifter (atmosfärisk deposition)	God ekologisk status 2033 God kemisk ytvattenstatus
OPPARYDSBÄCKEN: Salen - vid Hultet (vattendrag från Hultet, sydost om Lönashult till Salen, via Hynnenäs, Opparyd och Grimslöv) https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA32672027	Otillfreds-tällande p.g.a. övergödning	Uppnår ej god	Jordbruk, enskilda avlopp	God ekologisk status 2033 God kemisk ytvattenstatus

Alvesta kommun

Bilaga 3 – Ordlista

Allmän VA-anläggning	En anläggning för försörjning av vatten eller avlopp som kommunen äger eller rättsligt bestämmer över och som har anordnats för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt lagen om allmänna vattentjänster (LAV). De samlade VA-anläggningarna inom en kommuns gränser, för vilka en kommun är VA-huvudman, benämns ”Den allmänna VA-anläggningen”
Avloppsvatten	Ett samlingsnamn för spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten.
Dagvatten	Ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten från markytor och tak. Dagvattnet kan rinna av direkt till närmaste sjö eller vattendrag (recipient), infiltreras i marken eller transporteras till recipient genom ledningsnät och diken för dagvatten.
Dricksvatten	Vatten för hushållsändamål. Dricksvatten klassificeras som livsmedel enligt livsmedelslagen. Dricksvatten Alvesta kommun tillhandahåller är renat till dricksvattenkvalitet enligt Livsmedelsverkets föreskrifter.
Dräneringsvatten	Vatten från dränering av husgrunder, tomtmark, parker, gator m.m.
Enskild anläggning	En anläggning för dricksvatten, avloppsvatten eller dagvatten som ägs privat eller drivs som en gemensamhetsanläggning.
Gemensamhets-anläggning:	En VA-anläggning som är gemensam för flera fastigheter och som har inrättats med stöd av anläggningslagen. Ägare till fastigheter som har andel i gemensamhetsanläggningen har rätt att nyttja anläggningen men har även en skyldighet att bidra till kostnaderna för anläggningens drift och underhåll. En gemensamhetsanläggning förvaltas oftast i föreningsform av en så kallad samfällighetsförening.
Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster	Lag som reglerar kommunens ansvar att inrätta verksamhetsområde för vatten och avlopp. Lagen förkortas LAV.
Nödvatten	Nödvatten är dricksvatten som distribueras till konsumenter på annat sätt än via ledningsnätet, exempelvis i tankar.
Recipient	En sjö eller ett vattendrag som får ta emot dagvatten, bräddvatten och renat avloppsvatten.

Råvatten	Det vatten som vattenverken använder för att producera dricksvatten, kan vara antingen ytvatten eller grundvatten.
Slam	En restprodukt från reningsprocessen vid ett reningsverk för spillvatten.
Skyfall	Skyfall innebär att det faller mycket regn på kort tid. Det uppstår ofta översvämningar vid skyfall eftersom vattnet inte hinner rinna undan. Definitionen enligt SMHI är minst 50 mm per timme eller minst 1 mm på en minut.
Spillvatten	Avloppsvatten från hushåll, så som toalett, bad, dusch, disk och tvätt och andra verksamheter till exempel industrier, biltvättar och skolor.
Tillskottsvatten	Vatten som avleds via spillvattenledningar men som ej ska göra det, t.ex. dag- och dräneringsvatten från felkopplade fastigheter, inläckage av grundvatten eller vatten från läckande vattenledningar.
Tillsyn	Kommunens miljöenhet ser till att miljön inte skadas, genom att kontrollera att reglerna om miljöskydd och hälsoskydd i lagen följs.
VA	En vanlig förkortning för vatten och avlopp.
VA-huvudman	Den som ansvarar för VA. Oftast en kommun eller ett kommunalt bolag. I Alvesta är det Alvesta kommun som är VA-huvudman.
Vattentjänster	Vattentjänster är en sammanfattande benämning på olika tjänster för vattenförsörjning, avledning och rening av avlopp.
Verksamhetsområde	Ett av kommunfullmäktige fastställt geografiskt område där det är beslutat att kommunen ansvarar för VA-sörjningen.

Alvesta kommun

Alvesta kommun

VA-policy

PROGRAM PLAN **POLICY** RIKTLINJE

Beslutat av:	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum:	Klicka eller tryck här för att ange datum.
Gäller från och med:	Klicka eller tryck här för att ange datum.
Giltighetstid:	
Dokumentet gäller för:	
Ansvarig för uppföljning:	
Diarienummer:	Fyll i här (läs: framsidan)

Alvesta kommun Postadress: Alvesta kommun, 342 80 Alvesta · Besök: Centralplan 1, 342 80 Alvesta · Tel: 0472-150 00
E-post: kommunen@alvesta.se · Webb: alvesta.se

Alvesta kommun

Datum:
Klicka eller tryck här för att ange datum

Dnr:
Fyll i här (läs: framsidan)

Policy

Alvesta kommuns styrdokument

Våra styrdokument kan vara av två huvudtyper, aktiverande och normerande. Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling och anger på så sätt hur vi ska agera för att nå ett visst resultat. Normerande dokument reglerar befintlig verksamhet och talar om hur vi ska förhålla oss till en given situation.

Aktiverande

Aktiverande dokument syftar till förändring och utveckling. De förklarar vad vi vill åstadkomma och utformningen av uppdraget.

Program – Anger långsiktiga ambitioner och viljeinriktningar.

Plan – Anger konkreta åtgärder, tidsramar och ansvar.

Normerande

Normerande dokument berör hur vi utför befintlig verksamhet, till skillnad från aktiverande vars uppgift är att bryta nya vägar.

Policy – Anger kommunens principer eller inriktning i en viss fråga.

Riktlinje – Anger absoluta gränser och skakrav.

Alvesta kommun

Datum: Klicka eller tryck här för att ange datum

Dnr: Fyll i här (läs: framsidan)

Policy

VA-policy

Övergripande mål för vatten och avlopp i Alvesta kommun

- VA-frågorna ska beaktas i all planering. Bebyggelseplanering ska innefatta klimatanpassad och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering.
- VA-anläggningar och -ledningsnät ska vara driftsäkra, robusta och ha ett tillfredsställande skydd. Deras funktion ska upprätthållas under hela drifttiden.
- Avloppsslam från reningsverk ska vara av så god kvalité så att det kan användas som en resurs i ett kretslopp.
- Dagvatten ska hanteras så nära källan som möjligt.
- Kommunen ska ha god kunskap om allmänna och enskilda VA-anläggningars utformning, funktion och drift samt de risker och problem som kan vara förenade med deras användning.
- Information om kommunens verksamhet, planering, service och myndighetsutövning ska spridas till alla berörda. Kommunens olika roller som verksamhetsutövare för VA, planerare och myndighet ska vara tydliga.
- Informationsinsatser i vatten- och avloppsärenden från kommunens olika verksamheter till fastighetsägare bör vara samordnade.
- Alla kommunala nämnder, styrelser och bolag ska arbeta i samklang med denna VA-policy.
- Kommunen bör i tillsyn, prövning och planering prioritera sådana områden med vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god ekologisk, kemisk eller kvantitativ status.

Vatten och avlopp inom verksamhetsområden

Kommunen är huvudman för samtliga allmänna anläggningar i Alvesta kommun.

Kommunen ska:

- utforma övergripande VA-lösningar som är långsiktiga, kan vidareutvecklas och utvidgas i den takt utvecklingen kräver,
- vid utveckling av allmänna VA-anläggningar sträva efter hög tillförlitlighet, ekologisk hållbarhet, god resurshushållning samt hög effektivitet miljömässigt och ekonomiskt,
- underhålla och förnya befintliga anläggningar och ledningsnät i den takt som behövs för att bibehålla deras funktion och driftsäkerhet,
- se till att nödvändiga beslut, riktlinjer och standarder finns för VA-verksamheten,

- utforma dagvattensystem så att störningar på recipienter, spillvattennät och reningsanläggningar begränsas. Dag- och dränvatten från detaljplanelagda ytor definieras enligt Miljöbalken som ett avloppsvatten som ska renas och hanteras inom Miljöbalkens kapitel för miljöfarlig verksamhet.
- tillse att vattentäkter skyddas mot föroreningar och att erforderliga skyddsområden finns,
- tillse att rutiner finns för att en hög dricksvattenkvalitet bibehålls i reservoarer,
- tillse att tillräcklig råvattenmängd finns för dricksvattenförbrukningen,
- leverera ett dricksvatten som uppfyller Livsmedelsverkets krav enligt LIVSFS 2022:12,
- rena kommunalt avloppsvatten så att bestämmelserna i NFS 2016:6 uppfylls,
- arbeta för att minimera bräddning av orenat avloppsvatten.
- informera brukarna om innebörden av att använda allmänna vattentjänster så att förväntningar, funktion och service överensstämmer.

Områden med enskild vatten- och avloppsförsörjning

Fastigheter som är belägna utanför befintliga eller planerade verksamhetsområden måste lösa VA-försörjningen enskilt på egen fastighet eller i samverkan med grannar. En enskild VA-anläggning kan omfatta endast en fastighet eller vara samordnad för två eller flera fastigheter.

3.1 Planerad utbyggnad av allmän vatten- och avloppsanläggning

Kommunen ska:

- ha en långsiktig plan för VA-utbyggnad,
- rangordna utbyggnad av verksamhetsområden för vatten och avlopp med beaktande av ekonomi, miljö och utveckling.

3.2 Små enskilda anläggningar

Kommunen ska:

- tillhandahålla klar, tydlig och lättillgänglig information om regler för hur enskilt VA ska vara anordnat,
- genom fortlöpande tillsyn och på andra sätt inhämta kunskap om enskilda avlopp så att tillräckligt underlag för bedömningar finns i organisationen,
- verka för att enskilda anläggningar utformas med robust och beprövad teknik.

Vattentjänstplan samt VA-policy

SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Vattentjänstplanen och VA-policyn har varit föremål för samråd under tiden 9 december 2024 – 24 januari 2025. Samhällsbyggnadsförvaltningen har skickat ut information om samrådet samt hur man gör för att lämna in ett yttrande till de fastighetsägare och myndigheter som vi bedömt kan ha ett väsentligt intresse av de åtgärder som planeras i vattentjänstplanen. De enskilda fastighetsägare som vi anser har ett väsentligt intresse av föreslagen vattentjänstplan har en fastighet inom ett bebyggelseområde där inriktningsbeslut om i VA-struktur har förändrats jämfört med tidigare VA-plan. Information om samrådet och förslag till Vattentjänstplan och VA-policy har även annonserats på kommunens hemsida, i entrén till kommunhuset samt på biblioteken i kommunen.

Under samrådstiden har 2 yttranden med synpunkter inkommit. Det ena yttrandet var från Länsstyrelsen och det andra yttrandet kom från fastighetsägare i Hjärtanäs.

REDOGÖRELSE AV SYNPUNKTER OCH ALVESTA KOMMUNS BEMÖTANDE

Inkomna synpunkter redovisas här i sammanfattad form följt av en kommentar från Alvesta kommun som beskriver hur synpunkten har bemötts. Synpunkter som ej uppmanat till någon större förändring av den föreslagna Vattentjänstplanen och VA-policyn redovisas ej. Redovisningen av synpunkterna som kommit från Länsstyrelsen sker utifrån samma rubriker som Länsstyrelsen har använt sig av i sitt yttrande. De genomförda förändringarna och kompletteringarna har även markerats med gul färg i Vattentjänstplanen och VA-policyn.

VERKSAMHETSOMRÅDEN

Yttrande Länsstyrelsen Kronoberg

Det bör framgå vilka kriterier eller bedömningsgrunder Alvesta kommun har för när verksamhetsområde bör inrättas eller när enskilda lösningar förordas. Kriterierna kan vara storleken på samlad bebyggelse, svårigheter att inrätta egna lösningar, miljöns känslighet etc. Det kan inte utläsas av planen idag och det är ett verktyg för er när det blir aktuellt att bedöma nya områden.

Det bör även framgå om det finns några utredningsområden. Det vill säga områden som skulle kunna vara aktuella för utbyggnad men som ni inte har utrett de faktiska förhållandena för.

Kommentar Alvesta kommun

Förändringar i kapitel 3 samt 3.1 och 3.2 har genomförts. Kompletterande text har lagts till för att tydligare förklara det arbete som ligger bakom Alvesta kommuns bedömningar.

Kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster. Samhällsbyggnadsförvaltningen ser det som bäst lämpat att denna återkommande omprövning sker nära efter att en ny mandatperiod påbörjats. Nästa gång Vattentjänstplanen ska aktualiseras blir därför redan 2026-2027. Samhällsbyggnadsförvaltningen avser att ta fram en tydligare översikt över områden som i framtiden kan vara aktuella för kommunal VA tills att Vattentjänstplanen ska aktualiseras i Kommunfullmäktige 2026-2027.

LEDNINGSNÄT

Yttrande Länsstyrelsen Kronoberg

Det bör framgå om förnyelsetakten avser både dricksvatten- och avloppsnätet. Målet på 0,5% låter något lågt i förnyelsetakt. Förnyelsetakten beror givetvis på hur statusen på befintligt nät är men det framgår inte om målet på 0,5% är tillräckligt för att komma i kapp den underhållsskuld som finns. Nu står det bara att 0.5% behövs för att inte öka underhållsskulden.

Kommentar Alvesta kommun

Ett förtydligande om att målet för förnyelse gäller separat för de olika ledningsnäten för vatten, spillvatten och dagvatten har gjorts både i kapitel 2.5 samt i kapitel 2.8.

Tabell 1 visar data från Svenskt vattens undersökning ”Driftstatistik” för år 2023. Tabellen visar att Alvesta kommuns mål på en förnyelsetakt på 0,5 % är förhållningsvis högt både i jämförelse med medianvärdet för kommuner med en liknande befolkningsmängd samt i jämförelse med medel- och medianvärde för hela Sverige. En kort text över hur Alvesta kommuns mål på förnyelsetakt förhåller sig till förnyelsetakten i andra kommuner har lagts in under kapitel 2.8.
Förnyelse av ledningar är kostsamt. Upprätthållande av en hög förnyelsetakt är särskilt utmanande för mindre kommuner som oftast har få abonnenter per meter ledning. Det är inte heller möjligt att höja VA-taxan så att avgiftsnivåerna i kommunen blir mycket högre än vad de är i andra närbelägna kommuner.

Tabell 1: Uppgifter om förnyelsetakt för ledningsnät, ledningslängd per ansluten person samt kostnad för kommunens VA-verksamhet utslaget på antal anslutna personer. Uppgifterna redovisas i separata kolumner utifrån antal invånare i kommunen.

	10-20t invånare, median	20-50t invånare, median	50-100t invånare, median	>100t invånare, median	Hela Sverige, medel	Hela Sverige, median
Förnyelsetakt vattenledningar (%)	0,19	0,24	0,41	0,45	0,4	0,3
Förnyelsetakt spillvattenledningar (%)	0,29	0,38	0,34	0,49	0,4	0,3
Förnyelsetakt dagvattenledningar (%)	0,25	0,13	0,18	0,27	0,2	0,1
Vattenledningslängd per ansluten person (m/person)	16,36	11,59	8,76	5,41	14,4	13,1
Spillvattenledningslängd per ansluten person (m/person)	12,06	8,01	6,08	3,85	10,3	9,3
Total kostnad för VA-verksamhet per ansluten person (kr)	3389	3115	2870	2494	3556	3337

DRICKSVATTEN

Yttrande Länsstyrelsen Kronoberg

I avsnitt 2.4, dricksvatten är det positivt att ni belyser att vattenskyddsområden kan behöva gås igenom och vid behov revideras. Det är också mycket positivt att ni belyser behovet av att skydda rätten till vattenuttag genom att söka tillstånd. Det kan också vara lämpligt att se över befintliga tillstånd för vattenuttag och försäkra sig om att de är aktuella för dagens behov och vattenuttag.

Ett sätt att tillämpa VA-policyn avseende punkten ”Kommunen ska tillse att tillräcklig råvattenmängd finns för dricksvattenförbrukning” kan vara att upprätta en kommunal vattenförsörjningsplan samt att aktivt använda den kommande regionala vattenförsörjningsplanen (ny plan väntas bli klar under 2025) i ärendehandläggning och planering.

Kommentar Alvesta kommun

Tillstånd för vattenuttag regleras av vattendomar. Alvesta kommun anger i kap 2.7 att en översyn ska genomföras av samtliga vattendomar sak genomföras senast 2030. Text under Kap 2.4 har omformulerats för att förtydliga att befintliga vattendomar även kan behöva ses över/omprövas. Tidigare angavs enbart under kap 2.4 att vattendomar skulle upprättas där de saknades.

Kommunen har lagt till följande text som en punkt under kap 2.4: ”Kommunen ska aktivt delta i arbete med en regional vattenförsörjningsplan. Alvesta kommun vill

belysa att en av kommunens planerade åtgärder är att utreda möjligheten att använda Torne vattentäkt för att uppnå mer redundans i vattenförsörjning av Grimslöv, Torne och Torpsbruk.

VATTENFÖRVALTNING

Yttrande Länsstyrelsen Kronoberg

Länsstyrelsen skriver i sitt yttrande att de tycker att det är positivt med ett ställningstagande att hög skyddsnivå ska appliceras inom områden med vattenförekomster som är utpekade för framtida dricksvattenförsörjning, se kapitel 3.4.3 ombedömningsgrunder för hög skyddsnivå. De önskar dock att Alvesta kommun förtydligas var dessa pekas ut.

Länsstyrelsen skriver även att enligt vattenmyndigheternas åtgärdsprogram ska kommunernas VA-plan innehålla bland annat;

a) en beskrivning av hur vattenförekomsternas status kan komma att påverkas av vatten- och avloppshanteringen i kommunen

b) en riskanalys för de vattenförekomster som riskerar att inte följa miljökvalitetsnormerna

Länsstyrelsen saknar en koppling mellan kommunens vatten- och avloppshantering och vattenförekomsternas status samt riskanalys enligt punkt a och b.

Kommentar Alvesta kommun

Alvesta kommun har idag inga områden som är utpekade för framtida dricksvattenförsörjning. Områden kan dock tillkomma i framtiden i samband med arbete med en regional vattenförsörjningsplan.

Alvesta kommun jobbar systematisk med att minska näringsutsläpp från reningsverk, samt med att minska bräddningar. I den fördjupad §6 utredning som Alvesta kommun genomförde för bebyggelseområdena Dansjö, Hjärtanäs, Kronobergshed, Grännaforsa, Boatorp/Ryd, Horda, Sjöanäs och Härlöv ingick en analys över risk för miljöpåverkan på recipient från enskilda avlopp utifrån kännedom om de berörda vattenförekomsternas miljökvalitetsnorm och statusklassning. Utredningen analyserade även byggnationens täthet, hydrologiska förhållanden, topologi samt risk för översvämning. Kapitel 3 samt 3.1 och 3.2 har omarbetats för att tydligare förklara det arbete som ligger bakom Alvesta kommuns bedömningar över var den allmänna VA-anläggningen bör byggas ut.

I bilaga 2 har information från rapporten, “Norra Salen - Fördjupad undersökning och inledande åtgärdsplanering”, som konsultföretaget ALcontrol AB genomförde åt Alvesta kommun 2016 infogats.

SKYFALL

Yttrande Länsstyrelsen Kronoberg

Ni skulle kunna utveckla planen genom att beskriva hur allmänna VA-anläggningar påverkas vid skyfall, vilken typ av anläggningar som kan påverkas samt hur ni avser att arbeta specifikt med dessa.

Kommentar Alvesta kommun

En av de åtgärder Alvesta kommun har med i tabell 2 i kapitel 2.7 är att vi under 2025 ska kartlägga kritiska nivåer samt planera åtgärder för att säkerställa drift av VA-verk, råvattenbrunnar och pumpstationer vid 100-års regn och 100-års flöden.

DAG- OCH DRÄNVATTEN

Yttrande Länsstyrelsen Kronoberg

”Det är viktigt att poängtera att dag- och dränvatten från detaljplanelagda ytor är att betrakta som avloppsvatten (9 kap 2 § punkt 3 miljöbalken). I policyn tas dag- och dränvatten upp i separata delar. Det framgår inte riktigt att anläggningarna för vattnet från dag- och dränvatten som uppfyller definitionen för avloppsvatten är avloppsanläggningar och om de ska renas och hanteras inom miljöbalkens kapitel för miljöfarlig verksamhet. I bilaga 3, ordlistan, står det för avloppsvatten att det är ”ett samlingsnamn för spillvatten, dagvatten och dräneringsvatten”. Men i själva policydokumentet framgår det inte.”

Kommentar Alvesta kommun

Kompletterande text har lagts till i VA-policyn i en av de punkter som berör dag- och dräneringsvatten. VA-policypunkten omnämns även både i kap. 2.2 samt 2.3 i VTP: ”Dag- och dränvatten från detaljplanelagda ytor definieras enligt Miljöbalken som ett avloppsvatten som ska renas och hanteras inom Miljöbalkens kapitel för miljöfarlig verksamhet.”
I tabell 1, kap 1.4 i VTP, har en omformulering även genomförts för att förtydliga ansvar för rening samt att ansvaret gäller inom verksamhetsområde.

DIKEN OCH VÅTMARKER

Yttrande Länsstyrelsen Kronoberg

”Det bör framgå i vattentjänstplanen hur hantering av våtmarker ska ske. Fördröjningsmagasin, dagvattendammar eller liknande bör inte anläggas i befintliga våtmarker, då det kan skada de värden som redan finns på platsen. Finns det torv i våtmarken och denna grävs upp eller läggs under för mycket vatten resulterar det i utsläpp av växthusgaser. Det bör därför framgå av planen att befintliga våtmarker ska undvikas vid planering av nya system.”

Kommentar Alvesta kommun

En ny punkt har lagts till i kap 2.2 under rubriken om hur kommunen arbeta med klimatanpassning: ”Anläggande av nya dagvattensystem bör undvikas inom befintliga

våtmarker. Detta för att undvika skada på biologiska värden samt utsläpp av växthusgaser."

YTTRANDE ANGÅENDE ÄNDRAT INRIKTNINGSBESLUT FÖR VA-STRUKTUR I HJÄRTANÄS

Yttrande inlämnat av Annika och Magnus Öberg, Södregård 2, Hjärtanäs

Annika och Magnus Öberg skriver i sitt yttrande att de företräder övriga Hjärtanäs i frågan.

"Vi fick i december ett brev hem om att Alvesta kommun tagit fram ett förslag på ny vattentjänstplan som är tänkt att ersätta befintlig VA-plan från 2015.
I det nya förslaget finns inte längre Hjärtanäs med vilket vi fastighetsägare i Hjärtanäs vänder oss emot. Ett flertal fastigheters avlopp har bedömts som underkända och man har sett fram emot att få möjlighet att ansluta till kommunala VA-nätet. Då Hjärtanäs ligger så pass nära centralorten tycker vi att det borde vara rimligt. De som förvärvat sina fastigheter de senaste åren har kalkylerat med denna möjlighet vid fastighetsköpet och känner sig nu lurade och besvikna.
Vi fastighetsägare i Hjärtanäs by vänder oss således mot Alvesta kommuns nya förslag med förhoppning om att man håller fast vid befintlig VA-plan."

Kommentar Alvesta kommun

Kommuners skyldighet att upprätta verksamhetsområden för en vattentjänst regleras av §6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Enligt lagen ska verksamhetsområden upprättas om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang för en viss befintlig eller blivande bebyggelse.

Ett större sammanhang består normalt av 20-30 fastigheter. Utbyggnad av allmän VA kan ibland vara aktuellt för ett mindre antal fastigheter om dessa bedöms ha ett planmässigt samband med bebyggelse som redan ingår i ett verksamhetsområde eller om det finns ett stort behov av allmän vattenanläggning för att avvärja risk för människors hälsa.

Den sammanhängande bebyggelsen i Härlöv omfattar enbart 10 bostadsfastigheter, vilket medför att bebyggelsen inte bedöms utgöra ett större sammanhang. Bebyggelsen ligger inte heller tillräckligt nära befintligt verksamhetsområde för allmän VA-försörjning för att man ska kunna hävda att det finns ett planmässigt samband.

Under 2021 genomförde konsultföretaget WSP på uppdrag från SBF VA en fördjupad utredning över behovet av allmän VA-försörjning för befintlig bebyggelse i de områdena hade pekats ut i VA-planen från 2015. Bebyggelsen i Hjärtanäs var ett av de områden de utredde.

I utredningen tittade WSP bl.a. på byggnationens täthet, hydrologiska förhållanden, topologi, risk för översvämning samt risk för miljöpåverkan på recipient från enskilda avlopp utifrån kännedom om de berörda vattenförekomsternas miljökvalitetsnorm och statusklassning.

WSP´s bedömning om Hjärtanäs var att det trots att bebyggelsen i Hjärtanäs ligger nära varandra så finns det förutsättningar för att anlägga och ha enskilda VA-anläggningar i Hjärtanäs. De bedömde att kommunen ej har en skyldighet att bygga ut kommunal VA enligt §6 i Lagen om allmänna vattentjänster. Deras bedömning baserades på följande;

- samtliga fastigheter, med ett undantag, är större än 5000 m_2
- de geologiska förutsättningarna för markbaserad rening är goda
- bebyggelsen är belägen på en höjdrygg som bör medföra förutsättningar för att kunna uppnå erforderliga avstånd mellan dricksvattenbrunnar och plats för markbaserad rening
- att det finns förutsättningarna för enskild dricksvattenförsörjning av god kvalitet till följd av höjdryggen och att de närmaste omgivningarna inte bedöms vara brukade på ett sådant sätt att det medför risk för att brunnarna nås av höga nitrathalter
- att det inte finns kännedom om kvantitativa eller kvalitativa problem med den befintliga dricksvattenförsörjningen.

§ 197

Dnr KS-2024-00469 1.3.1

Beslut om samråd av förslag till VA-policy och förslag till vattentjänstplan

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att förslag till VA-policy för Alvesta kommun läggs ut på samråd till 2025-01-24.

Kommunstyrelsen beslutar att förslag till vattentjänstplan för Alvesta kommun läggs ut på samråd till 2025-01-24.

Sammanfattning

Den 1 januari 2023 genomfördes en förändring av § 6 i Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Enligt den nya bestämmelsen i lagen ska varje kommun från och med den 1 januari 2024 ha en aktuell vattentjänstplan som är antagen av kommunfullmäktige. Den nya bestämmelsen reglerar även hur vattentjänstplanen ska uppdateras, samrådas och granskas.

En vattentjänstplan ska, precis som en VA-plan, innehålla kommunens långsiktiga planering av hur behovet av allmänna vattentjänster ska tillgodoses.

En vattentjänstplan ska utöver det även innehålla kommunens bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att de allmänna VA-anläggningarna ska fungera vid en ökad belastning på grund av skyfall.

Samhällsbyggnadsförvaltningen fick enligt kommunstyrelsens beslut § 53, 2023-03-07 i uppdrag att upprätta ett förslag till vattentjänstplan. Samhällsbyggnadsförvaltningen har nu tagit fram ett förslag på vattentjänstplan samt ett förslag på en reviderad VA-policy och önskar att samråd genomförs för dessa två dokument. Föreslagen vattentjänstplan utgår från och ersätter Alvesta kommuns befintliga VA-plan (antagen 2015-04-28 §43, reviderad 2020-06-15 §51). Förslagen vattentjänstplan är precis som kommunens befintliga VA-plan skriven utifrån ställningstaganden angivna i kommunens VA-policy. En översyn och revidering av VA-policyn har därför genomförts parallellt med att förslag till vattentjänstplan tagits fram.

Om förändringar i föreslagen VA-policy genomförs behöver förändringar även genomföras i förslag till vattentjänstplan eftersom detta dokument innehåller citat hämtad från föreslagen VA-policy.

Alvesta kommuns föreslagna vattentjänstplan sträcker sig över en tidsperiod på 12 år. Kommunfullmäktige ska minst vart fjärde år pröva om vattentjänstplanen är aktuell med hänsyn till behovet av allmänna vattentjänster. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar för att ta fram underlag för att omprövningen ska kunna genomföras. En årlig uppföljning av vattentjänstplanen ska genomföras i samband med det kommande årets verksamhetsplan upprättas. Vattentjänstplanen är inte bindande.

Samråd över föreslagen vattentjänstplan ska göras med de fastighetsägare och myndigheter som kan antas ha ett väsentligt intresse av de åtgärder som planeras i

vattentjänstplanen. De enskilda fastighetsägare som samhällsbyggnadsförvaltningen anser har ett väsentligt intresse av föreslagen vattentjänstplan är fastighetsägare som har en fastighet inom ett bebyggelseområde där inriktningsbeslut om i VA-struktur har förändrats jämfört med tidigare VA-plan. Samhällsbyggnadsförvaltningen planerar att skicka informationsbrev om samrådet till samtliga av dessa enskilda fastighetsägare.

Efter genomfört samråd ska samhällsbyggnadsförvaltningen lämna in en samrådsredogörelse till kommunstyrelsen tillsammans med förslag på eventuella förändringar av VA-policyn och vattentjänstplanen. Kommunstyrelsen ska därefter fatta beslut om de förslag för VA-policy och vattentjänstplan som ska skickas ut på granskning. Granskning ska genomföras under minst 4 veckor.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets beslut § 139, 2024-11-12

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2024-10-25

Samrådsförslag VA-policy

Samrådsförslag Vattentjänstplan

Kommunstyrelsens beslut §53, 2023-03-07

VA-plan, antagen 2015-04-28 §43, reviderad 2020-06-15 §51

VA-policy, antagen 2014-04-29, §38

Beslutet skickas till

Ansvarig handläggare

1. VA-översikt

2. VA-policy

3. VA-plan

KOMMUNAL VA-PLANERING
Del 3. VA-plan

Antagen av Kommunfullmäktige 2015-04-28, § 43
Revidering av bilaga F, borttagning av bilaga G genomförd 2020-06-15, §51

Alvesta kommun

LOVA
LOKALA VATTENVÅRDSPROJEKT

VA-planeringen i Alvesta kommun

VA-planeringen (VA står för vatten och avlopp) omfattar hela kommunen, såväl större och mindre orter som ren landsbygd.

VA-planeringens olika delar

VA-översikten är ett innehållsrikt bakgrundsdokument som beskriver omvärldsfaktorer, olika planer av betydelse för VA-planeringen, nuläget avseende VA-försörjning i kommunen, behov av åtgärder, förutsättningar för utbyggnad med mera. VA-översikten förankras i Nämnden för Samhällsplanering.

VA-policyn är ett kortfattat dokument som innehåller strategiska vägval och riktlinjer. Den lyfts till Kommunfullmäktige för ställningstagande.

VA-planen är en långsiktig plan som visar på hur VA-försörjningen bör utvecklas för att uppfylla gällande och framtida krav. Planen omfattar dricksvatten, spillvatten och dagvatten. VA-planen behandlas av kommunstyrelsen.

Genomförandet av VA-planen kräver en ökad investeringstakt och större åtaganden för kommunen, främst inom Förvaltningen för Samhällsplanering/VA. Intäkterna som ska täcka VA-verksamhetens kostnader måste höjas, vilket innebär höjda VA-taxor.

Lästips

De tre dokumenten hänger ihop och är tillsammans ganska omfattande. Den som är intresserad av en speciell ort eller speciell fråga har kanske inte tid eller möjlighet att läsa dokumenten från början till slut för att hitta svar på sina frågor.

Ett sätt är i stället att börja med att titta i VA-planens innehållsförteckning. Därifrån kan man hitta till avsnitt med rubriker som *Plan för allmänna anläggningar* som beskriver vad som gäller där kommunen (FSP/VA) är huvudman och sköter VA-försörjningen. Under andra rubriker finns kommunens *Plan för VA-utbyggnad*, vad som ska hända *I väntan på VA-försörjning* och *Plan för enskild VA-försörjning*.

Från VA-planen kan man sedan gå till VA-policyn för att hitta övergripande ställningstaganden för motsvarande frågor.

I VA-översikten finns beskrivningar av bakgrunden till de ställningstaganden som görs i VA-planen. Där finns hänvisningar och klickbara länkar samlade avseende lagstiftning, olika typer av planer och mycket annat som är matnyttigt för den som söker fördjupad information.

LOKALA VATTENVÅRDSPROJEKT

Detta projekt har medfinansierats genom statsstöd till lokala vattenvårdsprojekt

förmedlade av Länsstyrelsen i Kronoberg

Förord

VA-FRÅGOR I NUTID OCH FRAMTID

Detta dokument, kommunens VA-plan, har arbetats fram i en process med mycket diskussioner och överväganden.

Arbetet med förslaget till VA-plan har pågått under perioden 2012 – 2014, en lång tid, men eftersom det är kommunens första VA-plan och den omfattar många stora och svåra frågor, inte minst utveckling av vatten och avlopp på landsbygden, har en ordentlig förankringsprocess varit nödvändig.

Arbetet inleddes med att ta fram en VA-översikt, en nulägesbeskrivning med belysande av åtgärdsbehov. Med översikten som grund har kommunfullmäktige antagit en VA-policy med strategiska ställningstaganden. Dessa dokument finns tillgängliga på kommunens hemsida www.alvesta.se.

Som kommunstyrelsens ordförande vill jag särskilt framhålla att arbetet med VA-planeringen varit mycket stimulerande och lärorikt. Planen har arbetats fram av en arbetsgrupp från Förvaltningen för Samhällsplanering med företrädare från enheterna, Plan, Teknik, VA-verk samt Bygg och Miljö. Kommunstyrelsen har varit styrgrupp för arbetet och under processen har det varit flera avstämningar mellan kommunstyrelsens strategiska utskott och arbetsgruppen. Två tematräffar har hållits med Kommunstyrelsen, Nämnden för Samhällsplanering och berörda tjänstemän med en bred diskussion om VA-frågor.

VA-planen blir ett mycket viktigt underlag för kommunens långsiktiga arbete med vatten och avlopp och därmed också ett mycket viktigt underlag för kommunens bebyggelseutveckling och i vårt gemensamma ansvar för en god miljö. Vi står inför stora viktiga ställningstaganden om utveckling av vatten och avlopp och därmed viktiga ekonomiska överväganden.

Mats Johnsson
Kommunstyrelsens ordförande 2010 - 2014

Innehåll

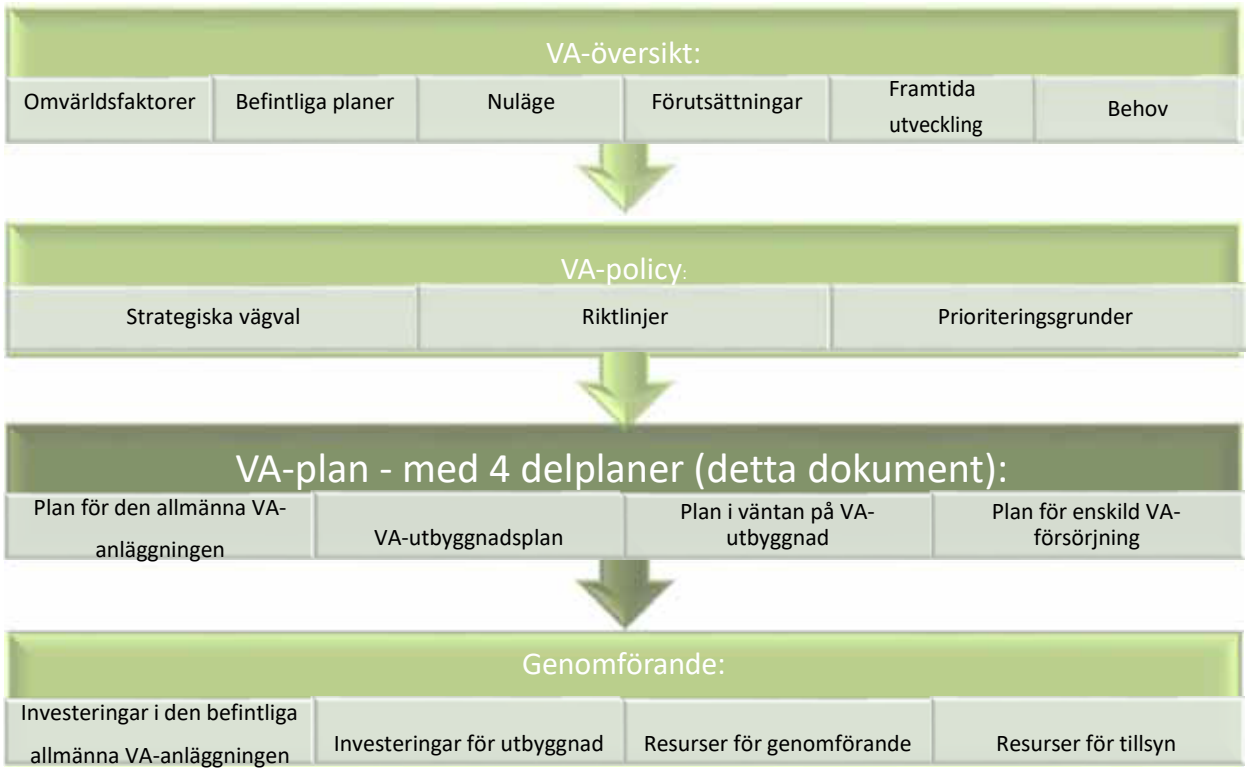
Förord ... 3
1. Inledning ... 5
1.1 Vem beslutar inom kommunen? ... 5
1.2 VA-planens utformning och ställningstaganden ... 6
1.3 Klimatanpassning ... 6
2. Plan för allmänna VA-anläggningar ... 7
2.1 Avlopp inom verksamhetsområden ... 8
2.1.1 Spillvatten ... 8
2.1.2 Dagvatten ... 8
2.1.3 Dränvatten ... 9
2.1.4 Kylvatten ... 9
2.2 Vattenförsörjning inom verksamhetsområden ... 9
2.2.1 Råvatten ... 9
2.2.2 Dricksvatten ... 10
2.2.3 Ledningsnät för dricksvatten ... 10
2.2.4 Brandvatten ... 10
2.3 Överföringsledningar för vatten och avlopp ... 11
2.4 Planerade åtgärder ... 11
3. Plan för VA-utbyggnad ... 13
3.1 Utbyggnad med allmänt VA ... 17
3.2 Utbyggnad med gemensamhetsanläggningar ... 17
4. I väntan på samordnad VA-försörjning ... 18
5. Plan för enskild VA-försörjning ... 19
6. Ansvar och roller inom Alvesta kommun ... 20
Bilaga A – Investeringar 2015 - 2024 ... 21
Bilaga B – Utkast till underhållsplan, ledningsnät ... 40
Bilaga C – Prioritering av VA-utbyggnad ... 46
Bilaga D – VA-avgifter i framtiden ... 70
Bilaga E - Ansvarsfördelning ... 78
Bilaga F – Riktlinjer för anslutning till kommunal VA för privata VA-anläggningar utanför verksamhetsområdet ... 80
Bilaga H – Ordlista ... 85

1. Inledning

Denna VA-plan (VA står för Vatten och Avlopp) är det tredje dokumentet som ingår i kommunens övergripande VA-planering. De två tidigare dokumenten är VA-översikt och VA-policy. VA-översikten godkändes av av Nämnden för samhällsplanering 2014-03-11, § 20. VA-policyn antogs av kommunfullmäktige 2014-04-29, § 38.

Denna VA-plan bygger på de beskrivningar som finns i VA-översikten och på de ställningstaganden som finns i VA-policyn.

VA-planeringens olika delar redovisas i figuren nedan:

Figur 1. VA-planeringens olika delar.

1.1 Vem beslutar inom kommunen?

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ som fattar beslut om viktiga, övergripande frågor. Det kan till exempel gälla mål och riktlinjer för kommunens verksamhet, budget eller den kommunala skattesatsen. Kommunfullmäktige beslutar också i detaljfrågor som är av större vikt eller principiell betydelse, bland annat gäller det fastställande av verksamhetsområden för vatten- och avlopp samt större detaljplaner. Kommunens styrelser och nämnder utses av kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att politiska beslut verkställs och följs upp. Den leder och samordnar även planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Denna VA-plan antas därför av kommunstyrelsen.

Nämnden för Samhällsplanering ansvarar bland annat för kommunalt Vatten och Avlopp (VA), gator, planfrågor och fastigheter.

Nämnden för Myndighetsutövning är kommunens myndighetsnämnd. Den har bland annat har ansvar för tillsyn och prövning avseende vatten, avlopp och byggande.

1.2 VA-planens utformning och ställningstaganden

VA-planen bygger på de ställningstagande som tidigare formulerats i och antagits genom VA-policyn. Grå textrutor under respektive rubrik i VA-planen återger för kapitlet aktuellt ställningstaganden i VA-policyn. I VA-planen specificeras hur ställningstagandena från VA-policyn ska tillämpas i planering, tillsyn och verksamhetsutövning.

VA-planen är indelad i 6 olika kapitel:

Kapitel 1 ger en inledning över beslutsgången för kommunens övergripande VA-planering.

Kapitel 2 utgör plan för befintliga allmänna VA-anläggningar.

Kapitel 3 utgör plan för VA-utbyggnad.

Kapitel 4 beskriver vad som gäller i väntan på utbyggnad av samordnad VA-försörjning.

Kapitel 5 utgör handlingsplan för enskild VA-försörjning med avseende på inriktningen av kommunens myndighetsarbete.

Kapitel 6 beskriver hur kommunens olika delar ska samverka för att genomföra VA-planeringens målsättningar.

I **Bilagorna A till H** finns kompletterande information och redovisning av ställningstaganden.

I VA-policyn uttalas att:

- *VA-frågorna ska beaktas i all planering. Bebyggelseplanering ska innefatta klimatanpassad och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering.*
- *Kommunen ska ha en långsiktig plan för VA-utbyggnad.*
- *Kommunens olika roller som verksamhetsutövare för VA, planerare och myndighet ska vara tydliga. Information om kommunens verksamhet, planering, service och myndighetsutövning ska spridas till alla berörda.*

1.3 Klimatanpassning

En effekt av ett förändrat klimat är ett mer extremt väder med häftiga skyfall vilket kan leda till höga vattenflöden och översvämningar. Frågor som handlar om klimatanpassning kommer att behandlas i kommande arbete med dagvattenpolicy och vattenskyddsområden.

2. Plan för allmänna VA-anläggningar

Kommunen är huvudman för samtliga allmänna VA-anläggningar inom Alvesta kommun.

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Reinvesteringstakten ökas väsentligt för att matcha anläggningarnas och ledningsnätens tekniska, ekonomiska och miljömässiga livslängd.
- Alla investeringar och reinvesteringar avseende VA klimatanpassas, d v s utformas för att klara av effekterna av ökad nederbörd, längre torrperioder och snabbare flöden i vattendrag.
- En underhålls- och förnyelseplan tas fram för att klargöra hur kommunens VA-anläggningar behöver underhållas och förnyas för att bibehålla sin funktion samt svara mot framtida krav.
- Taxor och andra styrmedel ska användas för att styra mot en hållbar VA-försörjning.
- Konstruktion, underhåll och drift vid alla allmänna VA-anläggningar ska vara väl dokumenterat.
- Det ska finnas tillförlitliga övervaknings- och styrsystem vid VA-verkets anläggningar som ger goda förutsättningar för att en hög kvalité på vattenförsörjning och avloppsbehandling kan upprätthållas.
- Erforderlig beredskap ska finnas för att säkerställa hög tillgänglighet och hög kvalitet på vattentjänsterna (vattenförsörjning och avloppshantering) som tillhandahålls av kommunen.
- Ökade personella resurser anskaffas för att möjliggöra investeringar i den ökade takt som krävs enligt VA-policyn och denna VA-plan.

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Utforma övergripande VA-lösningar som är långsiktiga och kan vidareutvecklas och utvidgas i den takt utvecklingen kräver.*
- *Vid utveckling av allmänna VA-anläggningar sträva efter hög tillförlitlighet, ekologisk hållbarhet, god resurshushållning samt hög effektivitet miljömässigt och ekonomiskt.*
- *Underhålla och förnya befintliga ledningar i den takt som krävs för att bibehålla deras funktion och driftsäkerhet.*
- *Samverka med andra inom hela eller delar av VA-verksamheten när det är strategiskt, rationellt eller resursmässigt motiverat.*
- *Informera brukarna om innebörden av att använda allmänna vattentjänster så att förväntningar, funktion och service överensstämmer.*

2.1 Avlopp inom verksamhetsområden

2.1.1 Spillvatten

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Återföring av näringsämnen i avloppsvattnet till kretsloppet ska öka.*

- Bästa tillgängliga teknik används för att med betryggande marginal rena spillvattnet så att gällande villkor inte överskrids.
- Reningsprocesser och anläggningar optimeras med avseende på reningseffekter och ekonomi.
- Möjliga sätt att återföra näring ska utredas.
- Mängden ”tillkommande” vatten (inläckage, dagvatten, dränvatten) minskas genom olika åtgärder i kommunens spillvattennät och på enskilda fastigheter.
- Avloppsslam från reningsverk hanteras på ett sådant sätt att farliga kemikalier som förgiftar vattnet inte kommer ut i naturen

2.1.2 Dagvatten

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Utforma dagvattensystem så att störningar på recipienter, spillvattennät och reningsanläggningar begränsas.*
- *Dagvatten hanteras så nära källan som möjligt (lokalt omhändertagande, LOD).*

- I områden där dagvattnet idag leds till spillvattennätet, kompletteras ledningsnätet med separata dagvattenledningar och -diken. Områden vars dagvatten leds till reningsanläggningar med bristande kapacitet eller där pumpningen medför stora kostnader, prioriteras.
- Dagvatten renas och avslammas i diken och fördröjningsmagasin där så är möjligt och där det kan ske utan att kvaliteten i dessa försämras.
- Utjämningsmagasin/översilningsytor anläggs där det behövs för att åstadkomma/återställa naturliga flöden och därigenom undvika såväl störtflöden som nollflöden.
- I befintliga områden där dagvattennät är utbyggt uppmanas/föreläggs fastighetsägare att koppla bort sitt dagvatten från spillvattenservisen.
- I samband med ansökan om förhandsbesked eller bygglov för fastigheter utanför kommunalt verksamhetsområde, ska den sökande redovisa hur dagvattnet för berörda fastigheter ska omhändertas.
- Dagvattenfrågorna avses behandlas mera ingående i en kommande dagvattenplanering.

2.1.3 Dränvatten

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- I befintliga områden där dagvattennät är utbyggt uppmanas/föreläggs fastighetsägare att koppla bort sitt dränvatten från spillvattenservisen.
- Inför bygglovsprövning avseende nybyggnation ska den sökande redovisa hur dränvattnet för berörda fastigheter ska omhändertas.

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Utforma dagvattensystem så att störningar på recipienter, spillvattennät och reningsanläggningar begränsas.*

2.1.4 Kylvatten

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Kylvatten bör i möjligaste mån recirkuleras.

Upplysningar:

- *Det krävs enligt Miljöbalken anmälan till miljö- och byggförvaltningen för att släppa ut kylvatten till recipient.*
- *Det krävs enligt ABVA tillstånd från tekniska förvaltningen för att få släppa kylvatten till de allmänna dagvatten- och spillvattennäten.*

2.2 Vattenförsörjning inom verksamhetsområden

2.2.1 Råvatten

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Fastställa vattenskyddsområden för vattentäkter som saknar detta.
- Befintliga vattenskyddsområden med skyddsföreskrifter ses över och revideras vid behov.
- Råvattenförsörjningen till vattenverket i Vislanda och Moheda bör säkras med hjälp av reservvattentäkt i annan akvifär.
- Reservvatten till övriga vattenverk anpassas efter behov och naturliga förutsättningar.
- Råvattenledningar från större vattentäkter utförs dubblerade.
- Kommunen ska verka för att fysiska skyddsåtgärder utförs till skydd mot föroreningar där råvattenbrunnar ligger nära trafikintensiva vägar.

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Se till att vattentäkter skyddas mot föroreningar och att erforderliga skyddsområden finns.*

2.2.2 Dricksvatten

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Fortlöpande uppgradering av vattenverken görs avseende processer, utrustning, styrning och övervakning.
- Vid ny- och ombyggnad utformas anläggningarna så att de blir robusta och rationella att driva. Anläggningarna ska vara anpassningsbara för att kunna möta nya krav eller ökad produktion. Teknik som används ska vara tillförlitlig och driftsäker under en lång tidsperiod.

2.2.3 Ledningsnät för dricksvatten

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Utforma ledningsnät och reservoarer för dricksvatten så att kvalitetsförsämring av dricksvattnet förebyggs samt så att det är förberett för ökande vattenuttag.*

- Ledningsutformning och ledningsdimensioner anpassas för att uppehållstiden ska vara kort samtidigt som erforderlig kapacitet uppnås och utbyggnadsmöjligheter finns.
- Reservoarer används för att jämna ut dygnsvariationer i förbrukningen och för att utgöra reserv vid korta produktionsbortfall och vid störningar i ledningsnätet.
- Huvudledningar förses, där så är möjligt, med rundmatning för att minska kvalitetsproblem till följd av långa uppehållstider samt säkerställa vattenleveransen vid skador och reparationer på ledningsnätet.
- Kapaciteter anpassas vid behov efter förändrade förbrukningsmönster.

2.2.4 Brandvatten

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Kommunen skall där förutsättningar finns tillhandahålla vatten för effektiv brandvattenförsörjning om detta inte medför stora negativa konsekvenser för dricksvattenförsörjningen.

2.3 Överföringsledningar för vatten och avlopp

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Förebyggande underhåll och energieffektivisering görs i enlighet med underhålls- och förnyelseplan, se även text under rubrik 2.
- Innan nya överföringsledningar tas i bruk ska ledningsnäten för spill- och dagvatten vara separerade i de områden som ansluts. Allvarligare brister på ledningarna ska vara åtgärdade för att undvika inläckage av ovidkommande vatten.

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Underhålla och förnya befintliga anläggningar och ledningsnät i den takt som behövs för att bibehålla deras funktion och driftsäkerhet.*

2.4 Planerade åtgärder

I tabell 1 redovisas planerade åtgärder för befintliga allmänna VA-anläggningar. Sammanställningen är inte heltäckande för verksamheten men är exempel på mätbara mål som fattats för att styra den allmänna anläggningen i enlighet med den kommunala VA-planens intentioner.
De framtagna åtgärderna berör huvudsakligen ledningsnätet. Detta beror på att underhållsplan för VA-verken ej är påbörjad.
För varje åtgärd hänvisas till den punkt i kapitel 2 där tillämpningen av VA-policyn redovisas.
För att få förståelse vad åtgärderna innebär är det ofta nödvändigt att läsa tillhörande punkt i Bilaga B – Utkast till underhållsplan – ledningsnät.

Tabell 1. Planerade åtgärder.

Nr	Läshänvisning VA-plan kap. 2	Planerade åtgärder	Läshänvisning Bilaga B	Genomförande senast år
1	2	Egenkontrollprogram för VA-verken upprättas	-	2015
2	2.1	Gränsvärdeslista för mottagande av avloppsvatten…, tas fram och fastställs	3	2016
3	2.1.1	Riktlinjer för fettavskiljare, tas fram och fastställs	3.9	2016
4	2.1	Riktlinjer för oljeavskiljare, tas fram och fastställs	3.9	2016
5	2.1	Informationsmaterial om källaröversvämningar färdigställs och görs tillgänglig för allmänheten	3.15	2016
6	2	Översyn av verksamhetsområden genomförs	-	2016
7	2.1.2	Identifiera möjliga platser för fördröjning och behandling av dagvatten	-	2016
8	2.1.2 , 2.1.3	En dagvattenpolicy tas fram. Klimatförändringarna beaktas i policyn	4	2017
9	2.2.4	En plan för brandvattenförsörjning tas fram i samråd med räddningstjänsten	2.7	2017

Tabell 1. Fortsättning från föregående sida.

Nr	Läshänvisning VA-plan kap. 2	Planerade åtgärder	Läshänvisning Bilaga B	Genomförande senast år
10	2.1	Källaröversvämningar, sammanställning av underlag för förebyggande åtgärder	3.15	2017
11	2.1.1	Sammanställning av utredningar hårdgjorda ytor kopplade till spillvattennätet	3.7	2018
12	2.1.1	Strategi för fortsatt arbete med ovidkommande vatten tas fram	3.7	2018
13	2.1.1	Inventering av bräddavlopp färdigställs, denna ska innehålla riktlinjer för bräddregistrering	3.8	2018
14	2	Ledningskarta ut till läsplatta	3.14	2018
15	2	En komplett underhållsplan för kommunens anläggningar färdigställs	1	2018
16	2.2.2	Risk- och sårbarhetsanalys för vattenverken tas fram	-	2018
17	2.2.1	Översyn av vattendomar för grundvattentäkter genomförs	-	2018
18	2.1.1	Plan för framtida nyttjande av avloppsslam tas fram	-	2018
19	2.1	Omprövning av tillstånd för Alvesta avloppsreningsverk genomförs	-	2019
20	2.1.1	Spillvattennätets inläckage och nederbördspåverkan kvantifieras och härledas till respektive avloppsreningsverk	3.2, 3.7	2019
21	2.1.2	Mousemodeller på dagvattennätet i Alvesta, Moheda och Vislanda upprättas	4	2019
22	2.2.3	Plan för luftvattenspolning av ledningsnätet för respektive ort tas fram	2.5	2020
23	2.1.1	De bräddavlopp som erfordrar backventil utrustas med backventil	3.8	2020
24	2	Förstudie om behov av förändring av VA-taxa genomförs	4	2020
25	2.2.1	Vattenskyddsområde för alla vattentäkter upprättas	1	2020
26	2.2.1	Befintliga vattenskyddsområden revideras om behov finns	1	2020
27	2.2.2	Förstudie angående behov av reservattentäkter genomförs	1	2020
28	2.1.1	Hälften av de olämpligt placerade ledningarna byts ut	2.1, 3.1	2024
29	2.1.1	All PVC-ledning på vattenledningsnätet byts ut	2.2	2024
30	2.2.3	Hälften av de galvade vattenserviserna byts ut	2.3	2024
31	2.2.3	Hälften av de galvade vattenledningarna byts ut	2.3	2024
32	2.2.3	Rutin för prioritering och funktionskontroll av armaturer	2.7	2024
33	2.2.3	Områden med lågt vattentryck utreds och vid behov åtgärdas	2.8	2024
34	2.2.3	Fem nya mätstationer för renvatten färdigställs	2.9	2024
35	2.2.3	Erforderliga vattennätsmodeller uppdateras minst en gång	2.10	2024
36	2.1	50 nedstigningsbrunnar åtgärdas	3.5	2024
37	2.3	Tryckavloppsledningar av PVC anlagda före 1974 byts ut	3.10	2024

3. Plan för VA-utbyggnad

Alla anläggningar som inte är allmänna kallas enskilda, enligt Lag om allmänna vattentjänster. En enskild VA-anläggning kan omfatta endast en fastighet eller vara samordnad för två eller flera fastigheter.

Utvecklingsområden/omvandlingsområden är områden eller grupper av bebyggelse, där fritidshus övergår till permanentbostäder eller där randbebyggelse kommer att inkluderas i närliggande samhälle.

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Kommunen initierar, utreder och föreslår samordnade lösningar.
- Stimulansåtgärder/VA-rådgivning införs, för att underlätta genomförande av samordnade VA-lösningar, se även **Bilaga G.**
- Samverkan bör i första hand ske i form av gemensamhetsanläggning.
- Inriktningsbeslut om övergripande VA-struktur i respektive område kommuniceras så snart det är möjligt.
- Där konventionell teknik inte är ekonomiskt försvarbar kan LTA-teknik accepteras som ett alternativ för att möjliggöra anslutning till överföringsledningar eller till befintligt ledningsnät. Beträffande LTA-teknik, **se Bilaga F**.
- Kommunen verkar aktivt för att LIS-områden och andra utvecklingsområden får långsiktigt goda VA-lösningar.
- Inför utbyggnad av VA i utvecklingsområden bedöms utvecklingsmöjligheter och samordningsmöjligheter med befintliga kommunala verksamhetsområden.

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Beakta VA-frågorna i all planering. Bebyggelseplanering ska innefatta klimatanpassad och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering.*
- *Ha en långsiktig plan för VA-utbyggnad.*
- *Rangordna utbyggnad av verksamhetsområden för vatten och avlopp med beaktande av ekonomi, miljö och utveckling.*
- *Verka för anslutning av enskilda fastigheter och gemensamhets-anläggningar i randzoner utanför verksamhetsområden och i närheten av överföringsledningar, till kommunens nät och överföringsledningar.*
- *Verka för att en positiv utveckling inte hämmas under tiden fram till dess att anslutning till allmän VA-anläggning kan ske eller gemensamhetsanläggning är utbyggd, i områden där samordnade VA-lösningar ska genomföras.*

I VA-översiktens avsnitt 4.2.1 redovisas områden med bristande VA-anläggningar. I tabell 2 redovisas kommunens ställningstaganden vad gäller behov av samordnade VA-lösningar. I tabellen redovisas även vilka av dessa områden som klassats som LIS-områden.

Samtliga dessa områden har i detta dokument fått en klassning i intervallet A-D. Listan i VA-översikten har kompletterats med ytterligare några områden. A innebär att en åtgärd är nära förestående, medan i område D bedöms det vara mest lämpat att fortsätta med enskilda anläggningar. Se även **Bilaga C.**

Utöver dessa är även Hjortsberga, Lönashult, Piggaboda, Agnäs, Kloster, Hulevik och Horgenäs utpekade som LIS-områden enligt beslut i kommunfullmäktige 2013-06-18, § 81.

Vissa områden har inte tagits med i tabellen eftersom VA redan är utbyggt, utbyggnad är beslutad eller så är VA-lösning vald. Sådana områden är Lekaryd och Kloster vid sjön Salen samt Horgenäs och Hulevik vid sjön Åsnen.

I Lekaryd och Kloster finns verksamhetsområden för befintlig bebyggelse. Vid nyexploatering utvidgas verksamhetsområdena. För Horgenäs pågår en detaljplansprocess och VA-frågorna avses lösas i form av gemensamhetsanläggning. Eventuellt tillkommande bebyggelse i södra Hulevik förutsätter flyttning av avloppsreningsverket.

På karta i **Figur 2** är läget på respektive område redovisat med områdets nr, se andra kolumnen i **Tabell 2**. De i tabellen upptagna områdena är redovisade med kartor och beskrivande text i **Bilaga C**.

Angivet antal fastboende i de olika områdena enligt **Tabell 2**, är baserat på uppgifter från SCB 2012.

Tabell 2. Prioritering och bedömning av områden, se även områdesbeskrivningar i Bilaga C.

Klass	Område nr på kartan	Område	Recipient	Antal hus	Boende	Permanent-bostad	Fritidshus	LIS område Utv område	Utbyggnads år
A	**38**	Silkesnäs	Åsnen	8	15			**LIS**	2015
A	**21**	Sjöatorp	Skaddeån	33	26			**LIS**	2016-17
A	**27**	Aplamon	Obyån	12	25				2017
A	**11**	Grännaforsa	Lekarydsån	20	31				2021
A	**13**	Härlöv	Lekarydsån	43	75				2022
B	**9**	Boatorp/Ryd	Lekarydsån	28	69				2021
B	**14**	Kronobergshed	Lekarydsån	16	15				*)
B	**16**	Dansjö	Lekarydsån	14	39				2025
B	**15**	Hjärtanäs	Tvärån	15	28				2025
B	**8**	Vegby	Lekarydsån	27	41				*)
B	**40**	Torne södra	Åsnen	19	25			**LIS**	
B	**4**	Klasentorp	Lekarydsån	23	43				
C	**12**	Sjöanäs	Lekarydsån	13	2			**LIS**	2022
C	**10**	Horda	Lekarydsån	17	41				
C	**36**	Torsåsby	Åsnen	30	82				2023
C	**42**	Bohult	Femlingen	9	0				
C	**23**	Forsa	Skaddeån	18	32				
C	**29**	Huseby bruk	Åsnen	18	6				
C	**22**	Mo/Sjöatorp	Skaddeån	24	51			**LIS**	
C	**25**	Näs-Lissbro	Salen	30	40				
C	**26**	Sälhyltan	Obyån	13	29				
C	**41**	Ulvön	Åsnen	11	4			**LIS**	

Förklaringar: **Forts.**

***** Byggs troligen senast 2026

Typ av bostad Utvecklingsområde

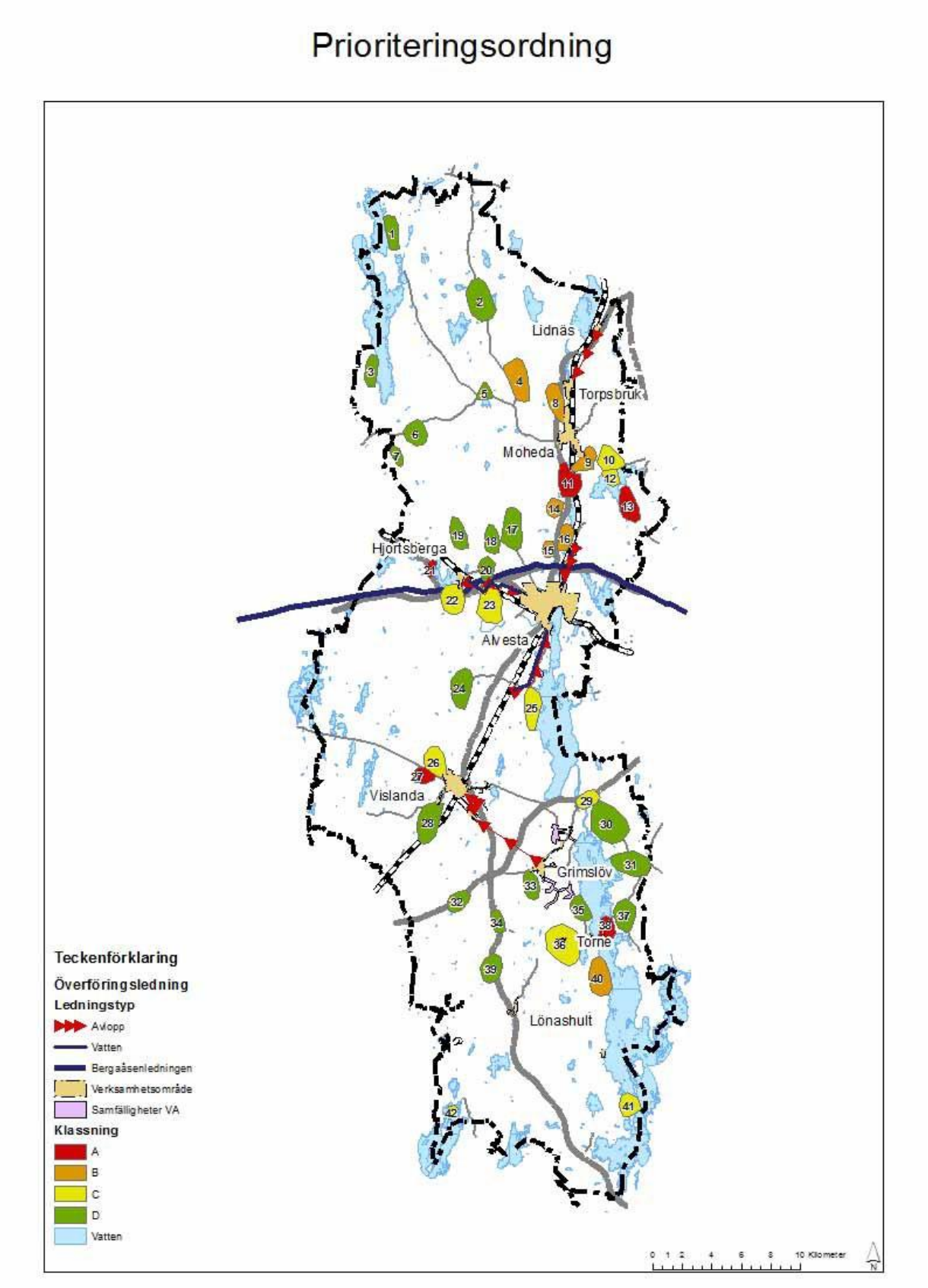
Tabell 2. Fortsättning från föregående sida.

Klass	Område nr på kartan	Område	Recipient	Antal hus	Boende	Permanent-bostad	Fritidshus	LIS område Utv område	Utbyggnads år
Forts.									
D	**6**	Agnaryd	Skaddeån	19	26				
D	**24**	Blädingeås	Obyån	20	72				
D	**20**	Forsdala	Skaddeån	21	51				
D	**32**	Granhyltan	Opparydsbäcke	16	38				
D	**19**	Hult	Skaddeån	18	52				
D	**35**	Hunna	Åsnen	14	30				
D	**39**	Hynnenäs	Opparydsbäck	15	18				
D	**33**	Högaberg	Opparydsbäck	20	40				
D	**34**	Kull	Opparydsbäck	13	28				
D	**28**	Lindås	Obyån	19	33				
D	**1**	Lyåsa	Lagan	16	22				
D	**7**	Mistelås	Skaddeån	8	17				
D	**30**	Odensjö	Åsnen	30	96				
D	**3**	Sjuhult	Lagan	36	19				
D	**31**	Skäggalösa	Åsnen	43	69				
D	**17**	Sköldstad	Skaddeån	25	104				
D	**5**	Skövelsåkra	Tvärån	17	46				
D	**18**	Transjö	Skaddeån	14	35				
D	**37**	Vrankunge	Åsnen	13	48				
D	**2**	Åboda	Rymmen	17	50				

Förklaringar:

Typ av bostad

Utvecklingsområde

Figur 2. Prioriteringsordning mellan områden

3.1 Utbyggnad med allmänt VA

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Utökning av befintliga verksamhetsområden och inrättande av nya ska i första hand ske med utgångspunkt från kommunens VA-planering.
- Anslutning av enskilda fastigheter belägna utanför kommunens verksamhetsområde, till det allmänna VA-ledningsnätet, kan ske genom att avtal om detta träffas med fastighetsägaren.
- Anslutning av gemensamhetsanläggningar till det allmänna ledningsnätet kan ske genom att avtal träffas mellan samfällighetsföreningen av anläggningen och kommunen.

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Lösa VA-försörjningen i form av allmän anläggning där den enligt kommunens bedömning inte med större fördel kan lösas på annat sätt.*
- *Utforma övergripande VA-lösningar som är långsiktiga och kan vidareutvecklas och utvidgas i den takt utvecklingen kräver.*

- Ökade personella resurser anskaffas för att möjliggöra investeringar i den ökade takt som krävs enligt VA-policyn och denna VA-plan.

3.2 Utbyggnad med gemensamhetsanläggningar

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- I områden med sammanhållen bebyggelse där VA-utbyggnad i form av gemensamhetsanläggning föreslås, se bilaga B, erbjuder kommunen berörda fastighetsägare följande utan kostnad:
  - Information och rådgivning om kommunens standard för VA-anläggning avseende miljöprestanda, teknik och dokumentation.
  - Stöd vid bildande av lämplig organisation för anläggande och drift av VA-anläggningen.
  - Stöd vid framtagande av principförslag till VA-försörjning.
- Vid prövning av ny anläggning ska kommunen bevaka att anläggningen blir robust, driftsäker och har förutsättningar för att prestanda ska upprätthållas under hela drifttiden samt att erforderliga varningssystem för driftstörningar ska finnas.

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Vägleda och stötta fastighetsägare i valet av VA-lösningar och i samband med bildande av gemensamhetsanläggningar för VA.*
- *Verka för anslutning av enskilda fastigheter och gemensamhetsanläggningar i randzoner utanför verksamhetsområden och i närheten av överföringsledningar, till kommunens nät och överföringsledningar.*

4. I väntan på samordnad VA-försörjning

För områden där samordnade VA-lösningar ska genomföras är det viktigt att Alvesta kommun tar ställning till och informera om hur VA-frågorna och bygglov ska hanteras till dess att utbyggnad sker.

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Kommunens ställningstaganden och besked om hur VA-frågorna ska lösas, ska vara tydliga.
- VA-rådgivning införs, för att underlätta genomförande av samordnade VA-lösningar, se även **Bilaga G.**
- Inför prövning av bygglovsansökan eller ansökan om förhandsbesked gällande nybyggnation, ska den sökande redovisa hur VA-försörjningen avses anordnas.
- Det ställs krav på nya förbättrade avloppslösningar endast när bygglovs- eller anmälningspliktiga åtgärder planeras och samordnad VA-lösning förväntas dröja mer än 4 år. Det under förutsättning att fastighetsägaren förbinder sig att ansluta till den samordnade VA-försörjningen så snart det blir möjligt. Se även **Bilaga C**.
- Vid bygglovs- eller anmälningspliktiga åtgärder accepteras tillfällig enskild VA-lösning med godkänd teknik, om samordnad VA-lösning planeras utföras inom 8 år. Det under förutsättning att fastighetsägaren förbinder sig att ansluta till gemensamhetsanläggning eller allmän anläggning, så snart det blir möjligt. Se även **Bilaga C**.
- Små avloppsanläggningar utan längre gående rening än slamavskiljning ska åtgärdas.

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Kommunens olika roller som verksamhetsutövare för VA, planerare och myndighet ska vara tydliga. Information om kommunens verksamhet, planering, service och myndighetsutövning ska spridas till alla berörda*
- *Verka för att en positiv utveckling inte hämmas under tiden fram till dess att anslutning till allmän VA-anläggning kan ske eller gemensamhetsanläggning är utbyggd, i områden där samordnade VA-lösningar ska genomföras.*

5. Plan för enskild VA-försörjning

Fastigheter som är belägna utanför befintliga eller planerade verksamhetsområden eller områden med gemensamhetsanläggning måste lösa VA-försörjningen enskilt på egen fastighet eller i samverkan med granne.

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- Miljö- och byggförvaltningen ska informera om tillstånds- eller anmälningsprocessen och de frågor som de berör när ett enskilt avlopp behöver anläggas eller ändras.
- VA-rådgivare ska informera om olika tekniska lösningar och på ett samlat sätt kunna redogöra för krav och möjligheter från kommunens olika förvaltningar, se även **Bilaga G.**
- Uppgifter om fastigheters VA-status ajourhålls.
- Krav på åtgärder och försiktighetsmått anpassas efter känsligheten hos den recipient som berörs. I områden som riskerar att inte uppnå god ekologisk status enligt fastställda miljökvalitetsnormer, ska villkor för utsläpp till recipient vara sådana att förbättring av vattenkvaliteten inte motverkas. Se även **VA-Översikt antagen av kommunfullmäktige 2014-03-11, §20, Bilaga E.**

Enligt VA-policyn ska kommunen:

- *Tillhandahålla klar, tydlig och lättillgänglig information om regler för hur enskilt VA ska vara anordnat.*
- *Fortlöpande inventera och på andra sätt inhämta kunskap om enskilda avlopp så att tillräckligt underlag för bedömningar finns i organisationen.*
- *Verka för att små enskilda anläggningar utförs med enkel, robust och beprövad teknik.*

- De länsövergripande riktlinjerna för hög och normal skyddsnivå för enskilda avlopp ska tillämpas, se **VA-översikt avsnitt 3.5.11.**
- Vid prövning av anmälan eller tillstånd beräknas ett hus ha en maximal belastning av 5 personekvivalenter avloppsvatten. I tillsynsärenden gäller aktuell belastning.

6. Ansvar och roller inom Alvesta kommun

Så här ska kommunen tillämpa VA-policyn:

- VA-frågorna ska få genomslag i kommunens planering.
- Investeringsprocessen ska bli så tydlig och transparent som möjligt.
- Kommunens hantering av olika VA-relaterade frågor ska samordnas med kommunens bolag för att underlätta byggande och utveckling i kommunen.
- För att underlätta samordning uppmanas de berörda kommunala nämnderna, styrelserna och bolagen att se över sina styrdokument så att dessa står i samklang med VA-policyn.

I Bilaga E beskrivs fördelningen av ansvar och roller vid hantering av VA-relaterade frågor.

Enligt VA-policyn ska:

- Kommunens hantering av olika VA- relaterade frågor ska samordnas för att underlätta byggande och utveckling i kommunen.

Vidare ska kommunen:

- *I tillsyn, prövning och planering prioritera sådana områden med vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god ekologisk, kemisk eller kvantitativ status.*
- *Arbeta in vattenmyndigheternas krav på åtgärder i sin verksamhet i enlighet med vad som anges i övriga avsnitt i denna VA-policy.*

Bilaga A – Investeringar 2015 - 2024

I denna bilaga redovisas de investeringsprojekt, som utifrån dagens kända behov, planeras att utföras under perioden 2015 – 2025. Ytterligare projekt kan tillkomma i samband med att nya behov uppstår. Projekten är grovt uppskattade i tid samt kostnad. De uppskattade investeringskostnaderna under den kommande 10-årsperioden för projekten i denna lista uppgår till cirka 180 Mkr.

Tabell A1: Investeringsprojekt som planeras att utföras 2015 – 2024.

Utförande period	Projekt blad	Projekt	Uppskattad kostnad (tkr)
2015		VA-sanering i samband med Norra infarten	2 000
2015		Moheda kyrkogård relining S- och V-ledningar	1 200
2015	**A7**	Vislanda ARV slamförtjockning	1 000
2015		Västregårdsvägen VA, nya tomter	800
2015	**A9**	Alvesta ARV mottagning slam	500
2015		Åredavägen, dagvatten, sanering	1 000
2015	**A1**	Pumpstation Grimslöv, uppgradering	1 000
2015	**A2**	Silkesnäs, utbyggnad VA	4 500
2015		Fårakullen Moheda, sanering VA	1 500
2016	**A1**	Ny pumpstation, Skörda	1 200
2016	**A3**	Sjöatorp, utbyggnad VA	6 000
2016	**A4**	Ombyggnad el & styr Moheda ARV	12 000
2017		Engagatan Alvesta sanering va-ledningar	3000
2017	**A9**	Spaltsilar Alvesta ARV	6 000
2017		Rivning Alvesta VV	1 500
2017	**A5**	VA-utbyggnad i Aplamon Vislanda	3 000
2018		Sanering va-ledningar Engagatan mm Alvesta	3 000
2018		Påvelsgård, sanering VA-ledningar	1 000
2018		Torpsbruk sanering V-ledningar/nyanl D-ledningar	2 000
2018	**A6**	Torne AVR Överföring till Grimslöv	9 000
2019	**A7**	Ombyggnad el & styr Vislanda, ARV	10 000
2019	**A8**	Driftövervakning Moheda VV	3 000
2021		VA-utbyggnad i Gränna forsa/Ryd	10 000
2021	**A17**	Slamavskiljning Lönashult, avloppsreningsanl.	900
2021	**A12**	Reservkraft pumpstation Aringsberg	800
2022	**A9**	Förnyelse Alvesta RV	15 000
2022	**A9**	Ombyggnad el- och styr Alvesta ARV	15 000
2022	**A12**	Reservkraftverk Alvesta AVR	1 200
2022		Omläggning VA Påvelsgård	4 000
2022	**A10**	VA-utbyggnad i Härlöv	10 000
2023	**A11**	Hjortsberga pumpstation samt Forsa pumpstation	2 500
2023	**A12**	Reservkraft i pumpstation, Järnvägsparken	800
2023		Vatten i Torsåsby	2 000
2024	**A13**	Flytt Hulevik ARV	9 000
2024		VA-utbyggnad i Hjärtanäs/Dansjö	10 000
2015-2024	**A14**	Omläggning äldre VA 1 mkr/år	10 000
2015-2024	**A15**	Driftövervakning	15 000

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A1
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Uppgradering pumpstation Grimslöv

Kort fakta

Utförs år:	2015
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	1,0 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	reinvestering
Ort:	Grimslöv
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Ny pumpstation Skörda

Kort fakta

Utförs år:	2016
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	1,2 miljon kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Grimslöv
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Beskrivning

Pumpstation Grimslöv överför idag spillavloppet ifrån Grimslöv till Vislanda. Pumpstationen är belägen på den plats där Grimslövs avloppsreningsverk tidigare låg. Grimslövs avloppsreningsverk är sedan länge avvecklat. Delar av det gamla avloppsreningsverket används idag som bräddmagasin.

Pumpstationen med tillhörande bräddmagasin behöver förnyas. Behovet av förnyelse förstärks av beslutet att överföra Tornes spillavlopp till Vislanda via Grimslöv. Samtidigt ansluts pumpstationerna till det datoriserade drift- och övervakningssystemet Cactus.

Uppgraderingen av pumpstation Grimslöv är det första nödvändiga och inledande steget till överföring av spillvatten ifrån Torne till Vislanda. För att möjliggöra denna överföring krävs därutöver en ny pumpstation mellan Grimslöv och Vislanda vid Skörda.

Projektblad – **Investering för allmän VA-anläggning**	Littera	**A2**
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	UC

Silkesnäs utbyggnad VA

Kort fakta

Utförs år:	2015
Kostnad (kostnadsnivå 2014)	4,5 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Torne
VA-verk/ledningsnät:	Ledningsnät

Beskrivning

Silkesnäs är beläget öst om Torne (öst om Torne bro). En detaljplan för området fastställdes 2012 som ger möjlighet till 14 nya fastigheter. Det finns idag 5-7 fastigheter som kan vara möjliga till att ansluta till det beslutade kommunala verksamhetsområdet. Förfrågningsunderlaget färdigställs under februari månad 2015. Därefter sker en upphandling av entreprenör, denne färdigställer utbyggnaden under hösten 2015. På sikt kan VA-utbyggnaden möjliggöra fortsatt utbyggnad av bebyggelse. I området kommer vissa fastigheters spillavlopp lösas med hjälp av LTA-teknik. Verksamhetsområdet för VA avser endast ren- och spillvatten, dagvattnet ska hanteras av respektive fastighetsägare.

Projektblad – **Investering för allmän VA-anläggning**	Littera	**A3**
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	UC

Sjöatorp utbyggnad VA

Kort fakta

Utförs år:	2016
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	6 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Hjortsberga
VA-verk/ledningsnät:	Ledningsnät

Beskrivning

Det område som omfattas av det nya verksamhetsområdet för ren- och spillvatten är beläget väster om Hjortsberga samhälle mellan riksväg 27 och den del av Sjöatorpasjön som kallas Västersjön.

Området består av ett fritidshusområde och den f.d. campingen som avser bebyggas med 21 enfamiljshus.

Det befintliga fritidshusområdet innefattar enligt plan 37 tomter varav flertalet är bebyggda. Idag löses VA-försörjningen genom en privat gemensamhetsanläggning bestående av en vattentäkt och en infiltrationsanläggning inom området.

Ren- och spillvattnet kommer att försörjas från Hjortsberga. De nya ledningarna kommer att förläggas i öst/västlig riktning från Sjöatorp och fram till Gravanäsvägen. Knappt 400 m av ledningen är sjöförlagd. Under 2014 har det framkommit att det förekommer problem med igensatta vattenledningar i Hjortsberga. Detta har medfört att vi har bytt ut en del ledningar under 2014 och kommer att fortsätta med detta under 2015.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A4
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Ombyggnad av el och styr, Moheda avloppsreningsverk

Kort fakta

Utförs år:	2016
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	12 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	reinvestering
Ort:	Moheda
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Beskrivning

Moheda avloppsreningsverk är dimensionerat för 4500 pe, och belastat till ungefär hälften. Recipient är Mohedaån. Verket byggdes ursprungligen för mekanisk-biologisk rening 1967 och byggdes till med kemisk rening 1975. Driftresultaten är bra och energianvändningen är tillfredsställande.

Inget behov av ytterligare kapacitet finns i Moheda. Något behov av att komplettera reningsprocessen bedöms inte heller föreligga. Recipienten bedöms vara acceptabel. Verket är emellertid ålderstiget och är i behov av modernisering. Under 2012 genomfördes en förstudie avseende modernisering.

Nuvarande styrning fungerar inte tillfredsställande. El-utrustningen är i stort behov av ombyggnad. I samband med denna ombyggnad ansluts avloppsreningsverket till det datoriserade drift och övervaknings-systemet Cactus och vid behov moderniseras processutrustningen. Fiberanslutning finns.

Rensgallren har otillräcklig kapacitet och uppfyller inte normen. Gallren måste därför bytas ut till större.

Slamavvattningsutrustningen är snart i behov av utbyte. Istället för utbyte planeras emellertid utrustning för transport av förtjockat blötslam installeras. Slammet är tänkt att transporteras till Alvesta avloppsreningsverk, för rötning och avvattning. Till detta behövs i huvudsak en maskinell förtjockare och polymerstation, samt slamlager och transportpump för förtjockat slam. Såsom slamlager används lämpligen den avställda slamluftningsbassängen.

Projektblad – **Investering för allmän VA-anläggning**	Littera	**A5**
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	UC

Aplamon utbyggnad VA

Kort fakta

Utförs år:	2017
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	3 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Vislanda
VA-verk/ledningsnät:	Ledningsnät

Beskrivning

Aplamon är beläget väster om Vislanda och omfattar cirka 15 fastigheter. Närheten till Vislanda och kommunalt vatten och avlopp medför att en utbyggnad av det allmänna VA-nätet är bästa lösningen för VA i Aplamon. I nuläget är det inte utrett om avloppshanteringen ska lösas med hjälp av LTA-system eller ett konventionellt självfallssystem med en pumpstation.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A6
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Torne avloppsreningsverk överföring till Grimslöv

Kort fakta

Utförs år:	2018
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	9 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Torne
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Beskrivning

Torne avloppsreningsverk är dimensionerat för 250 pe, och belastat till ungefär hälften. Verket är i sina äldsta delar från 1950-talet och har sedan dess byggts om- och till vid flera tillfällen. Verket bestod tidigare av slamavskiljare, sedimentering, mellanpumpstation och sluten infiltration. Recipient för infiltrationen är grundvattnet ca 30-40 m från sjön. Den senaste ombyggnaden 2003 initierades av att infiltrationsbäddarna satte igen sig allt oftare. Infiltrationsbäddarna ersattes då med direktfällning i DynaSandfilter, vilket skulle ge så bra resultat att det renade avloppsvattnet kunde släppas ut i Åsnen. Till följd av allvarliga driftsproblem med sandfiltren har dessa ställts av och allt avloppsvattnet infiltreras åter i bäddarna.

Under 2014 utarbetades ett processförslag till ombyggnad av Torne avloppsreningsverk, för att uppnå en lösning på driftproblemen. Förslaget innebär att verket kompletteras med biologisk rening och rensgaller samt separat slamlager. Kostnaderna för föreslagna åtgärder är betydande. Som en mer långsiktig lösning har i stället beslutats, att så snart som möjligt överföra spillvattnet från Torne till Vislanda via Grimslöv. Överföringsledningen mellan Torne och Grimslöv är tänkt att i huvudsak följa den gamla banvallen. Förstudie av ledningsdragningen pågår.

Projektblad – **Investering för allmän VA-anläggning**	Littera	**A7**
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Ombyggnad av el och styr, Vislanda avloppsreningsverk

Kort fakta

Utförs år:	2019
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	10 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	reinvestering
Ort:	Vislanda
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Beskrivning

Vislanda avloppsreningsverk är dimensionerat för 4500 pe, och belastat till något mer än hälften. Recipient är Hönetorpsån, som mynnar i den näraliggande Kojtasjön. Verket byggdes ursprungligen för mekanisk-biologisk rening 1968 och byggdes till med kemisk rening 1974. Driftresultaten är bra. Energianvändningen för uppvärmning är för hög, återvinning på ventilationen saknas.

Inget behov av ytterligare kapacitet finns i Vislanda. Något behov av att komplettera reningsprocess bedöms inte heller föreligga, även om recipienten måste bedömas vara svag. Verket är emellertid ålderstiget och är i behov av modernisering.

Avloppsreningsverket ska anslutas till det datoriserade drift- och övervakningssystemet Cactus. I samband med datoriseringen erfordras el-ombyggnad. Nuvarande styrning fungerar tillfredsställande, men behöver moderniseras. I samband med denna anslutning är det naturligt att vid behov även modernisera process-utrustningen. Fiberanslutning finns.

Slamavvattningsutrustningen är i akut behov av utbyte. Istället för utbyte planeras emellertid utrustning för transport av förtjockat blötslam installeras. Slammet är tänkt att transporteras till Alvesta avloppsreningsverk, för rötning och avvattning. Till detta behövs i huvudsak en maskinell för tjockare och polymerstation, samt slamlager och transportpump för förtjockat slam. Såsom slamlager används lämpligen den avställda slamluftningsbassängen.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A8
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Datorisering Moheda vattenverk

Kort fakta

Utförs år:	2019
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	3 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Moheda
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Beskrivning

Moheda vattenverk är byggt 1978, men är trots det i tämligen god kondition. Verket bedöms ha erforderlig kapacitet för överskådlig tid. En viss oro finns för vattenkvaliten finns eftersom vattentäkten ligger nära samhället. Norra delen av vattentäkten har dessutom förhöjda salthalter som bedöms härröra från vägstationen på Alvestavägen.

Vattenverket ska anslutas till det datoriserade drift- och övervakningssystemet Cactus. I samband med datoriseringen erfordras viss el-ombyggnad. Fiberanslutning finns.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A9
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Utbyte spaltsilar Alvesta avloppsreningsverk

Kort fakta

Utförs år:	2017
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	6 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	reinvestering
Ort:	Alvesta
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Förnyelse Alvesta avloppsreningsverk

Kort fakta

Utförs år:	2022
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	15 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Alvesta
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Ombyggnad av el och styr, Alvesta avloppsreningsverk

Kort fakta

Utförs år:	2022
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	15 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	reinvestering
Ort:	Alvesta
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Beskrivning

Alvesta avloppsreningsverk är dimensionerat för 12000 pe, och har kapacitet för en ökad belastning från Alvesta under överskådlig tid. Recipient är Salen. Verket byggdes ursprungligen 1954, större om- och tillbyggnader genomfördes 1971 och 1981. Avloppsreningsverket har mekanisk, biologisk och kemisk rening samt slutfiltrering. Verket är utformat för begränsad kväverening (nitrifikation).

Driftresultaten är bra för Alvesta avloppsreningsverk, men tidigare har riktvärdet för nitrifikationsgraden varit svår att uppnå vissa år. Energianvändningen tillfredsställande, men kunde vara lägre. Avloppsreningsverket är med hänsyn till sin ålder i tämligen god kondition.

Tillståndet för Alvesta avloppsreningsverk ska omprövas enligt Miljöbalken. Troligen kommer krav på kväverening. Detta medför investering i ytterligare ett processteg och ökade driftskostnader.

Delar av processutrustningen är ålderdomlig. Utslitna maskinella enheter måste kontinuerligt repareras eller bytas ut. Spaltsilarna och renshanteringen är i stort behov av ombyggnad. Ålderstecken syns dessutom numer på betongen i bassänger och kanaler. Under 2012 genomfördes en principutredning avseende grovavskiljningen.

Avloppsreningsverket är inte anslutet till det datoriserade drift- och övervakningssystemet Cactus. I samband med datoriseringen erfordras el-ombyggnad. Nuvarande styrning fungerar tillfredsställande, men behöver moderniseras. Fiberanslutning finns.

Avloppsreningsverket föreslås kompletteras för att kunna ta emot blötslam från Moheda och Vislanda avloppsreningsverk. Som lagringsvolym kan avställd gravitationsförtjockare användas. Avsikten är att tillföra detta slam till rötkammaren.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A10
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	UC

Härlöv utbyggnad VA

Kort fakta

Utförs år:	2022
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	10 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Härlöv
VA-verk/ledningsnät:	Ledningsnät

Beskrivning

I Härlöv finns idag cirka 50 bostäder av vilka flertalet är permanentbostäder. En viss utbyggnad är möjlig av bostäder i området. I Pehrscos utredning från 2011 utreds möjligheten till kommunalt verksamhetsområde för ren- och spillvatten. I nuläget bedöms en överföringsledning från Härlöv till Moheda som passerar bebyggelse i Sjöudden och Sjöholmen vara den bästa lösningen utifrån ett ekonomiskt och miljömässigt perspektiv.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A11
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Hjortsberga pumpstation

Kort fakta

Utförs år:	2023
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	1,5 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	reinvestering
Ort:	Hjortsberga
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Ny pumpstation Forsa

Kort fakta

Utförs år:	2023
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	1,0 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Hjortsberga
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Beskrivning

Pumpstation Hjortsberga överför idag spillavloppet ifrån Hjortsberga till Alvesta. Pumpstationen är belägen på den plats där Hjortsbergas sedan länge avvecklade avloppsreningsverk låg. Delar av det gamla avloppsreningsverket används idag som bräddmagasin.

Överföringsledningens kapacitet behöver ökas. Ett principförslag har tagits fram. Förslaget innebär en modernisering av befintlig pumpstation i Hjortsberga och en ny pumpstation i Forsa. Båda pumpstationerna ska anslutas till det datoriserade drift- och övervakningssystemet Cactus. Den näraliggande bebyggelsen i Forsa kommer kunna anslutas via den nya pumpstationen.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A12
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Reservkraft till Aringsberg pumpstation

Kort fakta

Utförs år:	2021
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	0,8 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Alvesta
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Reservkraft till Alvesta avloppsreningsverk

Kort fakta

Utförs år:	2022
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	1,2 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Alvesta
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Reservkraft till Järnvägsparken pumpstation

Kort fakta

Utförs år:	2023
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	0,8 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Alvesta
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Beskrivning

Alvesta avloppsreningsverk bör förses med reservkraft för att säkra driften vid strömavbrott. Monteringen av reservkraftsaggregat görs lämpligen i samband med erforderlig förnyelse av verket ska utföras efter att aktuell omprövning är genomförd, se projektplad A9. Då allt avloppsvatten pumpas till verket behöver även strömförsörjningen till pumpstationerna säkras. Pumpstationerna Järnvägsparken och Aringsberg ska därför kompletteras med reservkraft, medan pumpstation KLS och Hallanäs inte behöver något egen reservkraft eftersom stationerna matas med ström från avloppsreningsverket.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A13
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Flytt av Hulevik avloppsreningsverk

Kort fakta

Utförs år:	2024
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	9 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	reinvestering
Ort:	Lönashult
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

Beskrivning

Hulevik avloppsreningsverk är dimensionerat för 125 pe. Belastningen varierar mycket under året, vintertid ca 30 personer och sommartid ca 150 personer. Verket består av slamavskiljare, mellanpumpstation och sluten infiltration/markbäddar. Verket fick sin nuvarande utformning efter ombyggnaden 1996. Recipient är Åsnen och grundvattnet ca 30-40 m från sjön. Avloppsreningsverket är anslutet till det datoriserade drift- och övervakningssystemet Cactus, men ännu inte taget i drift.

Anläggningen fungerar som avsett, trots de stora belastningsvariationerna. På sikt är det dock lämpligt att förbättra reningen av avloppsvattnet och flytta verket bort från samhället.

Projektblad – **Investering för allmän VA-anläggning**	Littera	**A14**
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	UC

Omläggning äldre VA

Kort fakta

Utförs år:	årligen
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	1 milj. kr/år
Ny-/reinvestering:	reinvestering
Ort:	ej platsbestämt
VA-verk/ledningsnät:	Ledningsnät

Beskrivning

Även vid en god planering erfordras en odefinierad budgeterad årlig kostnad. Detta beror på att det finns många oförutsedda händelser som påverkar budgeten. En anledning är de många förändringsarbeten som sker i kommunen genom andras försorg t ex gatuarbeten utförda av kommun, kommunala och privata bolag. Dessa är svåra att förutse men kan generera stora renoveringsarbeten för att skapa samordningsvinster. Exploatörer, kommunala och privata aktörer kan också påverka VA-kollektivets investeringar. Därutöver är det vanligt att mindre arbeten blir till mer kostnadskrävande projekt då det visar sig att framgrävda ledningar är av sämre kvalitet än förväntat. Det är av yttersta vikt att en buffert finns i budgeten för denna typ av arbete.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A15
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	BS

Driftövervakning

Kort fakta

Utförs år:	årligen
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	1,5 milj. kr/år
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	ej platsbestämt
VA-verk/ledningsnät:	VA-verk

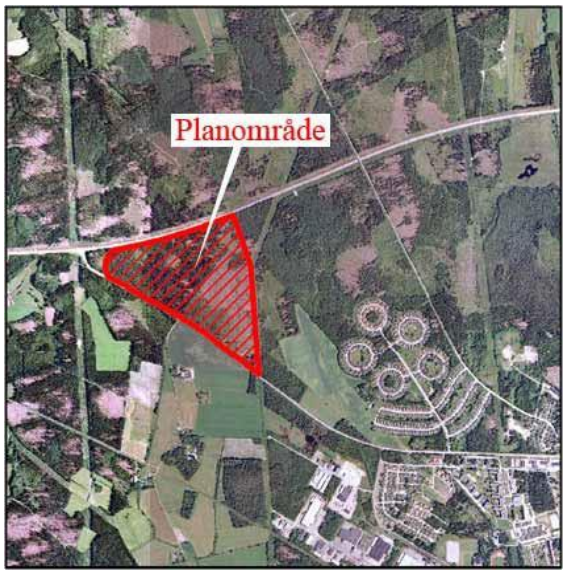
Beskrivning

VA-anläggningarna i Alvesta kommun ansluts successivt till Växjö VA-verks datoriserade drift- och övervakningssystem Cactus. Arbetet kommer att ta många år. Hittills har de fyra mindre avloppsverken i södra kommundelen delvis anslutits. Kvar att ansluta är de tre största verken, samt huvuddelen av pumpstationerna. När det gäller vattenverken har hälften anslutits, kvarstår gör Moheda, Torne och Hulevik vattenverk. En investeringstakt på 1,5 miljoner per år kommer att medföra att några pumpsstationer och småverk kan anslutas varje år.

Härutöver tillkommer anslutning av de större vatten- och avloppsreningsverken, dessa arbeten anges som specifika investeringar. I samband med datoriseringen erfordras el-ombyggnad av anläggningarna.

Projektblad – Investering för allmän VA-anläggning	Littera	A16
	Upprättat den	2015-01-29
	Upprättat av	UC

Orrakullen nytt industriområde

Kort fakta

Utförs år:	ej beslutat
Kostnad (kostnadsnivå 2014):	4,5 miljoner kr
Ny-/reinvestering:	nyinvestering
Ort:	Alvesta
VA-verk/ledningsnät:	Ledningsnät

Beskrivning

Orrakullen är ett nytt industriområde vid västra infarten till Alvesta. Området uppgår till cirka 43 ha, varav cirka 32 ha utgör kvartersmark. Verksamhetsområde för V, S och D kommer att upprättas.

Spillvatten kommer att anslutas vid Ilabäcksgatan som ligger ca 600 m sydöst om Orrakullen. Renvatten kommer troligtvis att anslutas vid samma punkt men kanske även via en anslutning från Påvelsgård. Vidare utredning behövs för att säkerställa tillräcklig med vattentillgång till Orrakullen. Orrakullens vattenuttag kommer att påverka vattenleveveransen till Hjortsberga, vilket också måste beaktas.

Höga krav ställs i detaljplan på dagvattenhanteringen. Dagvatten från tomtmark ska tas omhand lokalt och hanteras enligt följande principer:

Vatten från hårdgjorda ytor ska ledas ut över gräsytor eller andra genomsläppliga ytor till stråk där vattnet ges möjlighet att infiltrera. Härmed minimeras flödena samtidigt som eventuella föroreningar i vattnet tas upp och binds i vegetationen.

Minst 15% av fastighetsarean ska utgöras av infiltrationsbenägen yta. Minst 230 m^3/ha fastighetsarea skall utgöras av fördröjningsmagasin för dagvatten och anordnas på respektive tomt. Samtliga gator förses med dagvattenstråk för fördröjning av dagvatten.

Efter fördröjning leds dagvattnet vidare till dagvattendammar/fördröjningsmagasin i naturområde i sydöstra delen av Orrakullen.

Den totala kostnaden för utbyggnaden av VA till Orrakullen kommer att kosta VA-kollektivet cirka 4,5 mkr, resterande kostnad bekostas av skattekollektivet.

Bilaga B – Utkast till underhållsplan, ledningsnät

OBS, detta dokument kommer att kompletteras med fler underhållsåtgärder på VA- verk och andra VA-anläggningar.

B1 Bakgrund

Det beräknade nyanskaffningsvärde för Alvesta kommuns allmänna VA-ledningar är ca 1 500 miljoner kronor. VA-ledningssystemet är till stora delar utbyggt under åren 1950-1980. En del av VA-nätet, i framförallt Alvesta, är utbyggt tidigare.

Värdet av de samlade tillgångarna medför att det är av stor vikt att underhåll och investeringar sker på ett kunskapsbaserat och planerat sätt. Denna underhållsplan är avsedd att utgöra den plattform som erfordras för att styra verksamhetens framtid.

Underhållsplanen ska behandla VA-systemets underhåll och det därtill hörande utredningsarbetet. På grund av att framtagandet av underhållsplanen är tidskrävande utarbetas denna i etapper. Första etappen, som berör ledningsnätets underhåll, är påbörjad. Den redovisas här i ofullständigt skick och avsikten är att fortsätta arbetet under 2015. Andra etappen utgörs av underhåll för VA-verk och tillhörande behov av utredningsarbete.

***Faktaruta 1**: VA-verksamheten i siffror 2015-01-13:*

VA-ledningssträckor:

Vattenledningar:	ca 186 km
Avloppsledningar	ca 182 km
(varav ca 35 km är tryckavloppsledningar)	
Dagvattenledningar	117 km
Servisledningar	ca 4400 st.

Armaturer:

Nedstigningsbrunnar	4563 st.
Spolbrunnar	780 st.
Rännstensbrunnar	2010 st.
Avstängningsventiler	1340 st.
Brandposter	507 st.
Vattenverk:	5 st.
Avloppsreningsanläggningar:	7 st.
Pumpstationer:	33 st.

B2 Vattenledningar

Sammanfattning vattenledningar

Vattenledningsnätet är för närvarande förhållandevis tätt. Det förekommer dock problem med rost-, utmattnings- och skjuvskador som måste åtgärdas.

Den viktigaste åtgärden avseende vattenläckor är att byta ut alla kvarvarande galvade ledningar. Totalt återstår det ca 3800 m galvade ledningar samt ca 500 st galvade serviser.

Ett annat stort problem är de ledningar som ligger olämpligt placerade. Ett ledningsbrott på dessa ledningar kan få förödande konsekvenser. På många utav dessa ledningar innebär en kraftig läcka att grunden till hus eller garage spolas bort. Bortsett ifrån de skadeståndsanspråk detta genererar innebär en läcka även vattenbortfall under en längre tid till uppströms liggande abonnenter.

Vattenkvalitén är bra i hela kommunen.

Problemområden:

B2.1 Ledningar som ligger olämpligt placerade

På ett antal ställen har ledningen lagts på ett sådant sätt att de i nuläget är svåra att nå vid ett röravbrott el dyl. I vissa fall är det ledningar med mycket hög prioritet.

Exempel på detta är:

- Vattenledning mellan Fuxvägen och Fjärilsvägen
- Vattenledning mellan Fjärilsvägen och Odlingsvägen
- Vattenledning mellan Odlingsvägen och Sländvägen
- Vattenledning vid Växjövägen 2, Moheda
- Vattenledning (galv) vid Munkvägen 15, Alvesta
- Vattenledning mellan Norrgatan och Allbogatan
- Kv Älgen, Hagaparken Alvesta (oklar sträckning)
- Lilla Vägen och Engagatan Kv Skölden (oklar sträckning)

B2.2 Plastledningar

Generellt sett har vi få problem med vattenledningar av plast. Exempel på problem är:

- Ehri-muffar – Finns enbart i Blädinge. Dessa muffar är inte åldersbeständiga och genererar många vattenläckor. Ett mycket stort antal skarvar är utbytta men inte alla. Det finns inte registrerat vilka skarvar som redan är bytta.
- PVC-ledningar – Finns en kort sträcka i Tallvägen, Moheda

B2.3 Yttre korrosion (galv- och segjärnsrör)

Galvledningar har problem med korrosionen vilket medför att ledningarna ofta börjar läcka 25-30 år efter att de anlades. En del galvledningar är redan sanerade med det återstår ca 3800 m huvudledningar och ca 500 st serviser.

Utbyte av de galvade ledningarna har en mycket hög prioritet. De kvarvarande galvledningarna är oftast minst 50 år gamla. Detta är osedvanligt mycket för denna typ av rör.

Vissa segjärnsledningar har blivit otäta p.g.a. yttre korrosion, på vissa ställen redan efter 15 år. Detta fenomen uppstår främst i vissa jordarter.

Galvade ledningar finns idag bland annat i:

- Alvesta t ex Engagatan och parallellt med västra huvudledningen vid Munkvägen.
- Torpsbruk
- Hjortsberga

Galvade serviser finns i alla tätorter men kanske mest i:

- Torpsbruk
- Alvesta
- Hjortsberga

B2.4 Inre korrosion (gjutjärnsledningar)

Problemen är ganska spridda och kan i regel inte knytas till något speciellt geografiskt område.

B2.5 Missfärgat vatten

Stora delar av vårt vattenledningsnät är vatten/luftspolat under de senaste åren. I dagsläget är problemet med missfärgat vatten förhållandevis litet.

B2.6 Skjuvläckor

Problemen är ganska spridda och kan i regel inte knytas till något speciellt geografiskt område.

B2.7 Armaturer

Vattenledningsnätet har ett stort antal armaturer, t.ex. ventiler, brandposter, spolposter, luftare, vars funktion är nödvändig för säker vattenleverans. Idag finns inte några rutiner för funktionskontroll m.m. En rutin bör arbetas fram där det framgår hur armaturerna ska prioriteras samt med vilka tidsintervaller eventuella åtgärder ska göras.

B2.8 Vattentryck som i vissa fall är för lågt

Ett utredningsarbete pågår. Problemen är överskådliga och genererar inga större problem. Kända problemområden är:

- Kornvägen, Torpsbruk
- Spåningslanda

B2.9 Mätstationer

För att minimera vattenläckorna till ett minimum bör ett antal mätpunkter installeras ute på vattenledningsnätet. Dessa kan användas till att se hur mycket vatten som läcker ut ur systemet. Rätt placerade kan de även hjälpa till att bestämma det geografiska läget på läckan.

B2.10 Vattennätsmodeller

Kontrollera modellernas existens och relevans. Modellen för Grimslöv måste uppdateras.

B3 Spillvattenledningar

Sammanfattning Spillvattenledningar

Åtgärder mot källaröversvämningar måste prioriteras. Utbyte av vissa material som t.ex. lerrör och tryckavloppsledningar anlagda före 1974 av PVC NT måste utföras så snart som möjligt.
Det ovidkommande vattnet till spillvattennätet måste minimeras. Det ovidkommande vattnet består till största delen av:

Grundvattenpåverkan, kan bero på inläckage eller till spillvattenledningarna anslutna husgrundsdräneringar.

Nederbördspåverkan, kan bero på felkopplade hårdgjorda ytor eller överläckage från dagvatten- till spillvattenledningar.

En kartläggning av dessa problem måste fortsätta och dessutom intensifieras.

Problemområden:

B3.1 Ledningar som ligger olämpligt placerade

Eftersom dessa ledningar oftast ligger mycket besvärligt till måste vi ha en högre kontroll och säkerhet på dessa ledningar. En raserad olämpligt placerad spillvattenledning innebär att hela området uppströms däms. För att lösa de problem som då uppstår måste man transportera spillvattnet med slamsug eller pumpa runt det med slang ovan jord.

Alla olämpligt placerade spillvattenledningar sammanfaller med de olämpligt placerade vattenledningarna under punkt 1.1.

B3.2 Inläckage

Inläckage är i olika grad problem vid alla verk.

Många utredningar är gjorda sedan tidigare. En sammanställning av dessa bör göras.

De besvärligaste områdena finns i:

- Grimslöv
- Hjortsberga
- Blädinge

B3.3 Överläckage från dagvattenledning till spillvattenledning

Detta är ett allt mer uppmärksammat problem. I dagsläget saknar vi kunskap om aktuellt läge i Alvesta kommun.

B3.4 Sättningar på ledningarna

Problemet finns på många ställen. De största problemen finns där ledningarna ligger med dåligt fall. Problemet är svårt att avhjälpa eftersom ledningarna redan från början är lagda med för lite fall. Anledningen till de dåliga fallen är oftast ett antal källare som har placerats för lågt.

B3.5 Otäta nedstigningsbrunnar

Problem med detta är ej områdesorienterade utan påträffas på olika ställen. Åtgärdas efterhand.

B3.6 Felkopplingar

Felkopplingar är sällsynt förekommande och utgör inte något egentligt problem.

B3.7 Hårdgjorda ytor kopplade till spillvattenledning

Hårdgjorda ytor ska vara kopplade till dagvattensystemet. Det finns dock hårdgjorda ytor som är kopplade till spillvattennätet och därigenom belastar våra reningsverk samt riskerar att överbelasta vårt spillvattennät.

Orsaken till kopplingen till spillvattennätet kan bero på flera orsaker. En anledning är avsaknad av dagvattennät i området.

En annan anledning är ett ursprungligt kombinerat system (både dag och spill i samma ledning) som har i efterhand gjorts till ett duplikatsystem (dag och spill separata ledningar). Vid den senare kompletterade dagvattenledningen är det sällsynt att kommunen har krävt att fastighetsägaren kopplar om sitt dagvatten till dagvattennätet.

En tredje orsak kan vara direkta felkopplingar som ej är godkända av kommunen.

Sedan tidigare finns mycket utredningar utförda. En sammanställning över inskaffad kunskap samt en policy över hur detta hanteras måste tas fram.

B3.8 Bräddpunkter

Bräddpunkter är installationer i ledningsnätet som fungerar som säkerhetsventiler. Vid en överbelastning ska vattnet rinna ur spillvattensystemet till ett vattendrag nästan uteslutande via en dagvattenledning. Vi måste ha ett ledningssystem där det endast i yttersta nödfall och utan regelbundenhet bräddar orenat vatten till våra vattendrag. Det är också av yttersta vikt att se till att vatten inte går från dagvattensystemet till spillvattennätet och överbelastar det. För att detta inte ska ske har de flesta bräddavlopp försetts med backventil.

B3.9 Avloppsstopp

- Problem vid dåliga fall.
- Fettavskiljare. Vi saknar policy för fett- och oljeavskiljare. Problem finns på olika ställen.

B3.10 Ledningsmaterial (lerrör, tryckavl. Ledn. Pn6 äldre än 1974)

Det finns ett antal tryckavloppsledningar som är byggda i början av 70-talet och som idag ger stora problem. Mjukgörarna urlakas och rören blir sköra. Vi har ett mycket stort antal läckor på dessa ledningar. Merparten av dessa är utbytta men en del arbete kvarstår.

B3.11 Dåligt utförda inkopplingar

Svårt att utifrån se och planera in vilka inkopplingspunkter som är i behov av underhåll/omkoppling. Problematiska inkopplingar åtgärdas därför efter hand som behovet uppdagas.

B3.12 Rötter i ledningar

B3.13 Gamla brunnslock och dexlar

B3.14 Ledningsregister

Arbetet med att få ledningskartan ut till läsplatta ute vid arbetsplats måste fortgå.

B3.15 Källaröversvämningar

Under de senaste 6-7 åren har mycket data samlats in om ledningsnätet i samband med källaröversvämningar. Många förbättringar har gjorts under åren. En samlad bedömning bör göras för att se på det fortsatta arbetet med förebyggande åtgärder.

B4 Dagvattenledningar

Arbetet med en underhållsplan för dagvattenledningar är inte påbörjat. Avsikten är att arbetet kommer färdigställas senast år 2018, se Kap 2, Tabell 1 Planerade åtgärder, punkt nr **15**.

B5 Förorenad mark

Förorenad mark kan utgöra en stor risk för VA-verksamheten. Hantering av markföroreningar kräver därför stor uppmärksamhet i all VA-verksamhet. Detta gäller såväl vid underhåll som vid exploatering.

Markföroreningar försämrar möjligheten till uttag av grundvatten, både för kommunala vattentäkter och enskilda brunnar på landsbygden. Det kan dessutom finnas risk att dricksvatten kontamineras om ledningar dras genom förorenad mark. Vissa typer av föroreningar, till exempel petroleumföroreningar, kan tränga in i vissa typer av ledningsmaterial.

Eftersom ledningsgravar utgör spridningsvägar, riskerar markföroreningarna få ökad spridning till följd av ledningsutbyggnad. Risk kan dessutom föreligga för inströmning av förorenat vatten i både spill- och dagvattennät och vidare till recipient. Vidarespridning kan ske till avloppsreningsverk, där reningsprocessen och slamkvaliteten kan komma att påverkas.

Potentiellt förorenade områden finns riskklassificerade i Länsstyrelsens EBH-databas. Det finns också misstänkta föroreningar som inte är inventerade och bedömda. Därutöver är man alltid skyldig att underrätta tillsynsmyndigheten, om en förorening påträffas.

Öster om Moheda tätort finns ett större område som är förorenat av petroleumprodukter och som Försvarsmakten håller på att sanera. Generalläkaren är tillsynsmyndighet. Målet är att klara kravet för mindre känslig markanvändning. Framtida påverkan på VA-anläggningen i Moheda kan befaras.

Rutiner bör finnas för hantering av frågor om förorenad mark i såväl underhålls- som exploateringsfasen. Inriktning bör vara att föroreningar som kan påverka renvatten, spillavlopp och dagvatten ska identifieras.

Bilaga C – Prioritering av VA-utbyggnad

Klassning av områden

I kommunens VA-översikt avsnitten 4.2.1.1 till 4.2.1.8, identifierades 40 områden där det behövs ett ställningstagande till hur vatten- och avloppsförsörjning bör lösas långsiktigt. Samtliga dessa områden har i detta dokument fått en klassning i intervallet A-D. Listan i VA-översikten har kompletterats med ytterligare några områden. A innebär att en åtgärd är nära förestående, medan i område D bedöms det vara mest lämpat att fortsätta med enskilda anläggningar.

Klassningen av de olika områdena är till stora delar baserad på den inventering av de enskilda avloppen som är genomförd i kommunen.

I klassningen har även framtida klimatförändringar vägts in. Det gäller inte minst de mest sjönära utpekade områdena. I deras fall kommer det förespråkas samordnade avloppslösningar där eventuella markutsläpp ska ske på betryggande höjd över nuvarande yt- och grundvattennivå. Hög skyddsnivå ska tillämpas.

I några fall finns det beslut om tidsramar för inrättande eller utökning av verksamhetsområden för VA, dessa områden tillhör klass A. För områden som tillhör klasserna B och C redovisas en mer ungefärlig tidpunkt för genomförande av åtgärder. Samhällsutvecklingen kan på sikt medföra förändringar i prioriteringen mellan de redovisade områdena.

Angivet antal fastboende i de olika områdena, är baserat på uppgifter från SCB 2012.

Klass A

I denna klass återfinns områden som kommunen redan har beslutat ska bli kommunala verksamhetsområden, som Sjöatorp och Silkesnäs. I gruppen finns även Aplamon som Länsstyrelsen anser bör bli en del av verksamhetsområdet för spillvatten i Vislanda. Härlöv som har drygt 40 bostadshus och ligger vid sjön Furen tillhör också Klass A. Härlöv tillhör klass A på grund av sitt geografiska läge samt av ett relativt stort antal bostadshus. Gränaforsa ligger nära Mohedaån och de flesta avloppen där har så dålig status att området hamnat i klass A.

Samtliga områden i denna klass bör ingå i ett kommunalt verksamhetsområde för spillvatten. Åtgärder bör genomföras inom ett till sju år.

Klass B

I denna klass ingår områden som är i behov av åtgärd. Åtgärden kan bestå av att ansluta spillvattnet till allmän anläggning eller till en gemensamhetsanläggning. Prioriteringsordningen inom klassen kan komma att ändras, beroende på nybyggnation eller utökning av verksamhetsområde. Anläggandet av nya överföringsledningar kan också påverka ordningen.

I klass B finns även några områden som inte ligger i direkt anslutning till ett befintligt verksamhetsområde. I dessa områden kan det alternativt bli aktuellt med en gemensamhetsanläggning eller möjligen en annan form av samordnad VA-lösning. Tidsramen för åtgärd är i dessa områden satt till 12 år.

Klass C

I klass C ingår främst områden som på sikt har behov av samordnade VA-lösningar. För denna klass prioriteras gemensamhetsanläggningar eller samordnade lösningar framför allmänna anläggningar. Anläggandet av nya överföringsledningar kan dock göra att några områden blir aktuella för anslutning till allmän anläggning.

I klass C ingår även områden där det finns en hög andel nybyggda enskilda anläggningar. När dessa ska ersättas kan det bli tal om en annan lösning än den som gäller idag.

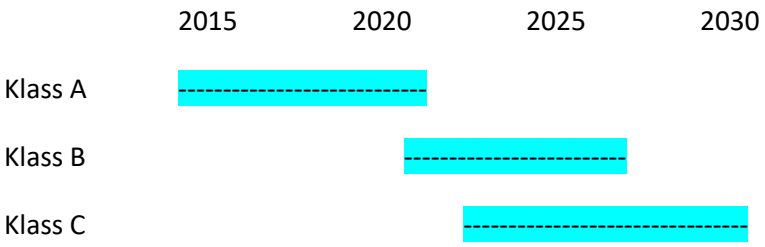
Klass D

Områden som tillhör denna klass bedöms för närvarande kunna lösa sin VA-försörjning i form av små enskilda anläggningar. På längre sikt kan det bli aktuellt med anslutning till kommunalt VA-nät eller att inrätta gemensamhetsanläggningar. De flesta av områdena är redan inventerade och i många fall är även de uttjänta enskilda anläggningarna utbytta mot nya.

Nyexploatering i eller kring områdena kan medföra att det blir aktuellt med nya ställningstaganden.

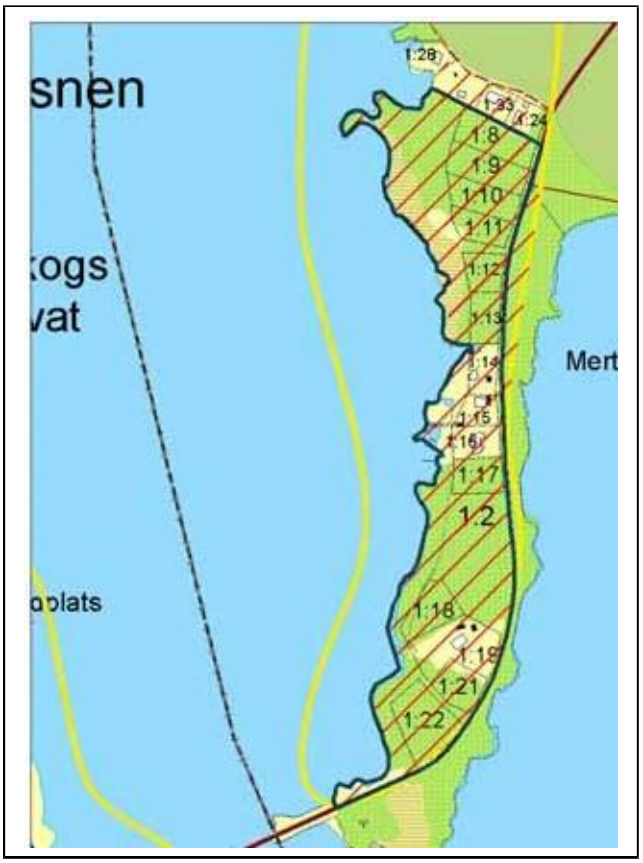
Tidsaxel

Utbyggnad av samordnade VA-lösningar bör för respektive klass ske senast enligt figur nedan:

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	38
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Silkesnäs/Torne:

Område: Silkesnäs/Torne

Antal bostadshus: 8 st

Antal permanentboende: 15 personer

Beskrivning: Utbyggnad av det beslutade kommunala verksamhetsområdet på Silkesnäs udde ger förutsättningar för fortsatt utveckling norrut. Nyligen antagen detaljplan medger ytterligare bebyggelse i utvecklingsområdet norr om verksamhetsområdet för VA i Torne. Området har klassats som LIS-område.

Inventering: Området är inventerat 2010. Krav på åtgärder har ännu inte skickats ut.

Behov av åtgärder, bedömning: Etapp I ska vara utbyggd senast våren 2016.
Genom utbyggnad av allmänt VA kan befintlig bebyggelse få långsiktigt hållbara VA-lösningar. Dessutom finns förutsättningar för att området kan fortsätta att utvecklas enligt intentionerna i LIS-planen.

Bedömning: Klass A, allmän anläggning. Utökning av verksamhetsområde. Etapp I utbyggd senast 2015.	**Bedömd kostnad (kostnadsnivå 2014): 5,5 Mkr**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	21
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Sjöatorp:

Område: Sjöatorp

Antal bostadshus: 33

Antal permanentboende: 26 personer

Beskrivning: Äldre fritidsområde med allt mer permanentboende. Utvecklingsområde. Befintlig gemensamhetsanläggning för vatten och avlopp finns.

Antalet bostadshus avser de befintliga husen i området. Nyligen antagen detaljplan medger byggande av drygt 20 stycken nya bostadshus.

Området är klassat som LIS-område.

Inventering: Området är ej inventerat

Behov av åtgärder, bedömning:
Klass A. Samordnad lösning av vatten och avlopp. Anslutning till allmän anläggning ska ske via överföringsledningar till Hjortsberga. Utbyggnaden ska vara genomförd senast 2017 (Kf-beslut 2012-05-02 om kommunalt verksamhetsområde för VA genomförs senast 2017-05-01).

Utbyggnaden av kommunal VA vid Sjöatorp ger förutsättningar för god fortsatt bebyggelseutveckling i området. Befintligt fritidsområde får långsiktigt god VA-försörjning och förutsättningar ges till utveckling med ytterligare ca 20 bostadshus. De ytterligare bostäderna finns planerade i detaljplanen för området. Anslutningen till allmän anläggning i området ger en utveckling i linje med kommunens LIS-plan.

Bedömning: Klass A, allmän anläggning. Utökning av verksamhetsområde. Etapp I utbyggd senast 2015.	**Bedömd kostnad (kostnadsnivå 2014): 6 Mkr**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	27
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Aplamon:

Område: Aplamon

Antal bostadshus: 12 st.

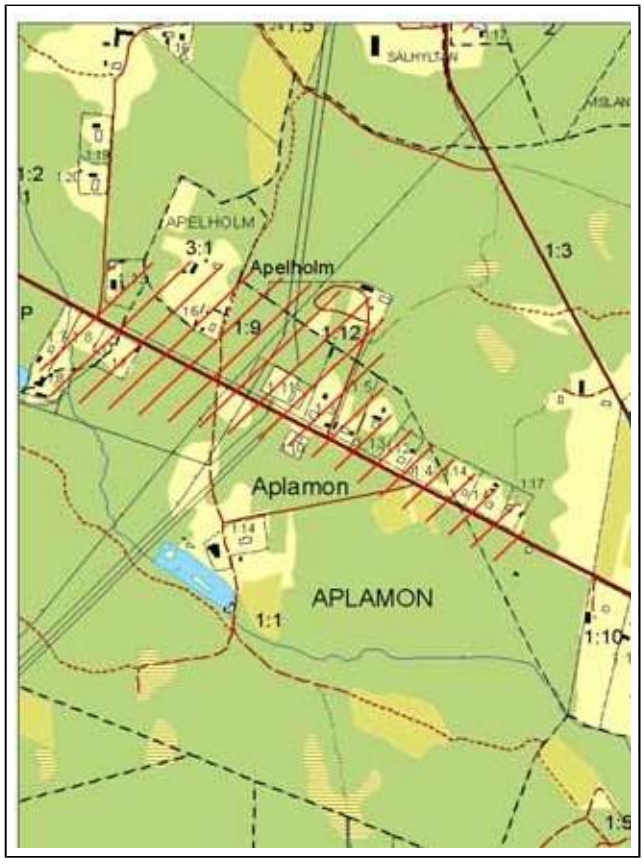
Antal permanentboende: 26 personer

Beskrivning: Bostadshus som ligger nära verksamhetsområdet för VA i Vislanda.

Inventering: inventerat 2010. De flesta anläggningarna är underkända.

Behov av åtgärder, bedömning:

Klass A, allmän anläggning. Byggs ut 2017

Bedömning: Klass A, allmän anläggning. Byggs ut 2017.	**Bedömd kostnad (kostnadsnivå 2014): 3 Mkr**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	11
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Gränna forsa:

Område: Gränna forsa

Antal bostadshus: 20 st.

Antal permanentboende: 31 personer

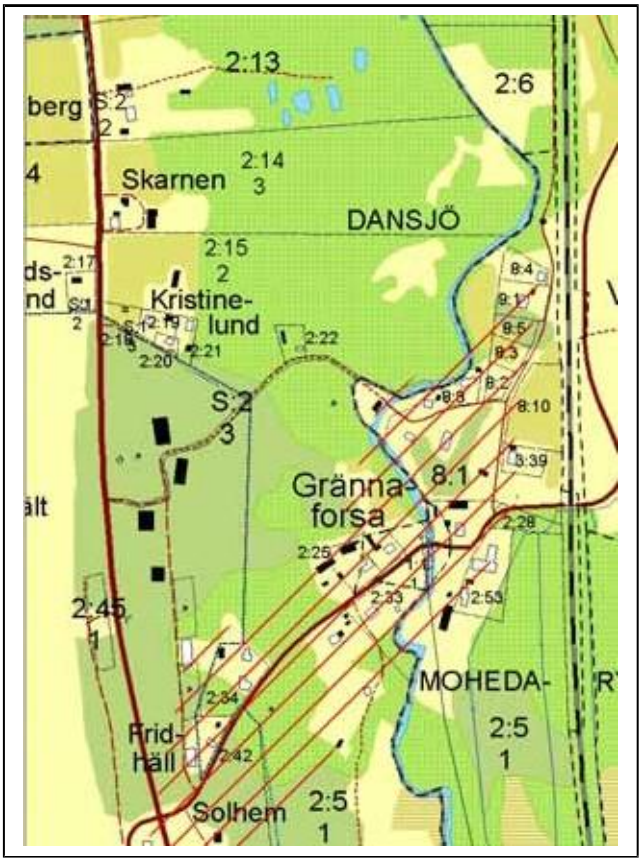
Beskrivning: By som ligger vid Mohedaån. Flera avlopp mynnar mot ån.

Inventering: inventerat 2014. Flertalet avlopp är underkända.

Behov av åtgärder, bedömning: Klass A, Allmän anläggning.

Förstudie för VA-ledningar i Gränna forsa bör ske gemensamt med Kronobergshed och Boatorp/Ryd.

Överföringsledningar till Moheda. Byggs ut 2021.

Bedömning: Klass A, allmän anläggning. Överföringsledning till Moheda. Byggs ut 2021.	**Bedömd kostnad (kostnadsnivå 2014): 10 Mkr**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	13
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Härlöv:

Område: Härlöv

Antal bostadshus: 43

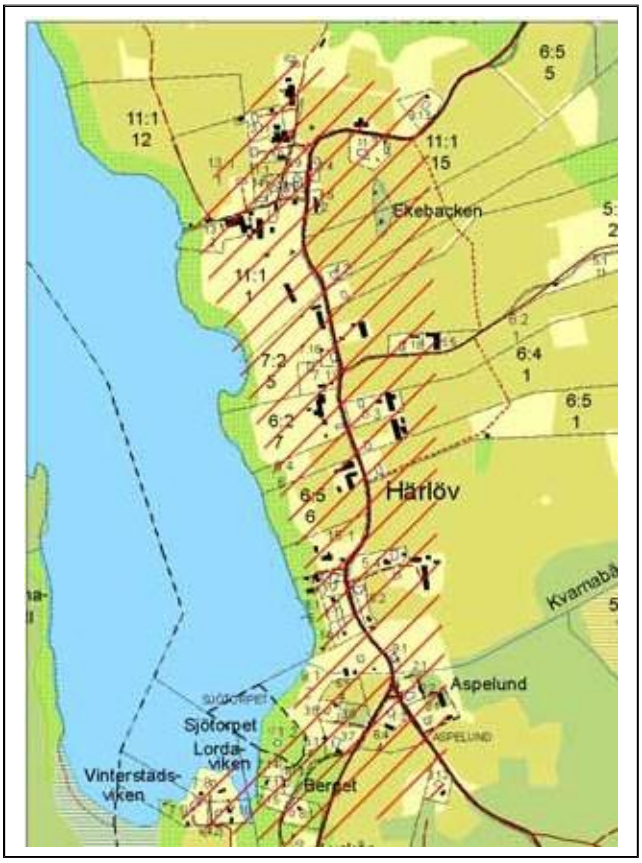
Antal permanentboende: 75

Beskrivning: By vid sydöstra delen av sjön Furen. Utvecklingsområde.

Inventering: Inventerat 2014. Hög andel underkända avlopp.

Behov av åtgärder, bedömning:
Principutredning.
Klass A, Allmän anläggning.
Byggs ut 2022.

Enligt en översiktlig VA-utredning är det möjligt att ansluta Härlöv till ledningsnätet i Moheda, vilket skulle innebära att områdena Sjöanäs (13 bostadshus/fritid) och Sjöholmen (17 bostadshus/fritid) kan anslutas på ledningen mellan Härlöv och Moheda. En sådan lösning skulle innebära att Sjöanäs och Sjöholmen, som båda är LIS-områden, kan utvecklas med långsiktigt hållbara VA-lösningar.

Bedömning: Klass A, Allmän anläggning. Byggs ut 2022.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	9
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Boatorp/Ryd:

Område: Boatorp/Ryd

Antal bostadshus: 28 st

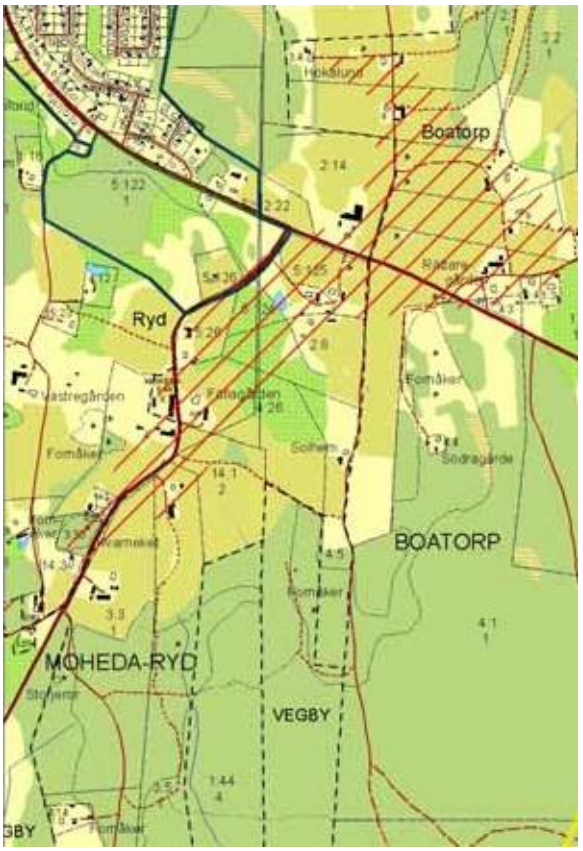
Antal permanentboende: 69 personer

Beskrivning: Randområde öster om Moheda. Intresse finns för landsbygdsboende. Är med som utvecklingsområde för bostäder i fördjupad översiktsplan för Moheda.

Inventering: Inventerat 2014. Flertalet underkända.

Behov av åtgärder, bedömning: Klass B. Allmän anläggning. Utbyggt 2021. Förstudie samordnas med Grännaforsa**.**

I vissa delar av området kan det bli aktuellt med enskilda lösningar.

Bedömning: Klass B. Allmän anläggning. Byggs troligtvis ut i samband med Grännaforsa.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	14
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Kronobergshed:

Område: Kronobergshed

Antal bostadshus: 16 st

Antal permanentboende: 15 personer

Beskrivning: By med skola vid riksväg 126, tät bebyggelse.

Inventering: Inventerat 2014. Flertalet avlopp är underkända.

Behov av åtgärder, bedömning: Klass B. Allmän anläggning. Förstudie utförs gemensamt med Grännaforsa.

Området har idag verksamheter i form av segelflygklubb, golfbana, skjutbana, hundklubb, skola och dagis. Ett kommunalt verksamhetsområde för VA i området ger förutsättningar för långsiktigt hållbara lösningar för både för verksamheter och eventuellt tillkommande bostadshus.

Byggs ut senast 2026.

Bedömning: Klass B, allmän anläggning. Överföringsledningar till Moheda. Utbyggt senast 2026.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	16
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Dansjö

Område: Dansjö

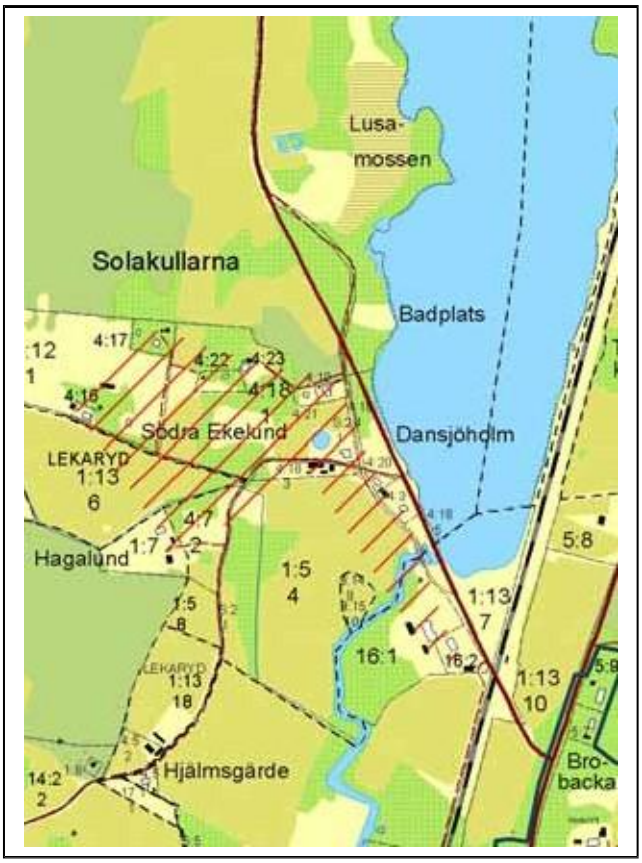
Antal bostadshus:

Antal permanentboende: 15 personer.

Beskrivning: Utvecklingsområde

Inventering: Inventerat 2014. Flertalet avlopp är underkända.

Behov av åtgärder, bedömning: Klass B, allmän anläggning. Utbyggnad 2025.

Bedömning: Klass B, allmän anläggning. Byggs ut 2025.	Bedömd kostnad (kostnadsnivå 2014): **10 Mkr** tillsammans med Hjärtanäs**.**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	15
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Hjärtanäs:

Område: Hjärtanäs

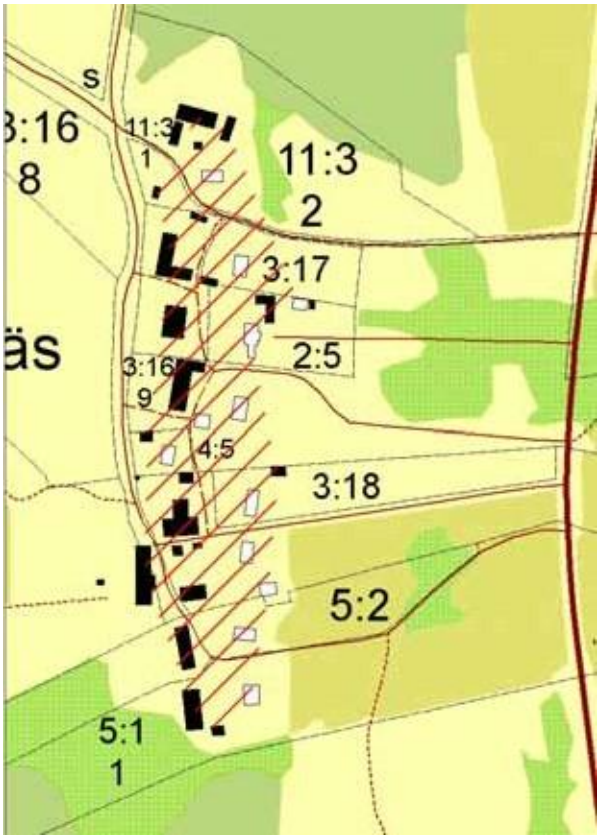
Antal bostadshus: 15 st

Antal permanentboende: 28 personer

Beskrivning: Tät bebyggelse strax norr om Alvesta

Inventering: Inventerat 2014. Flertalet avlopp är underkända.

Behov av åtgärder, bedömning: Klass B. Allmän anläggning.
En samlad VA-lösning för Hjärtanäs med anslutning till kommunala nätet bör ses i ett större perspektiv med möjligheter för utveckling av Hjärtenholmsområdet vilket är i linje med kommunens översiktsplan. Här kan då ges förutsättningar för etablering av verksamheter med koppling till lantbruksmuseet och därmed förenliga intressen.
Förstudie. Byggs ut 2025.

Bedömning: Klass B. Allmän anläggning. Byggs ut 2025	**Bedömd kostnad (kostnadsnivå 2014):** **10 Mkr** tillsammans med Dansjö.

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	8
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	2015-01-29

Vegby:

Område: Vegby

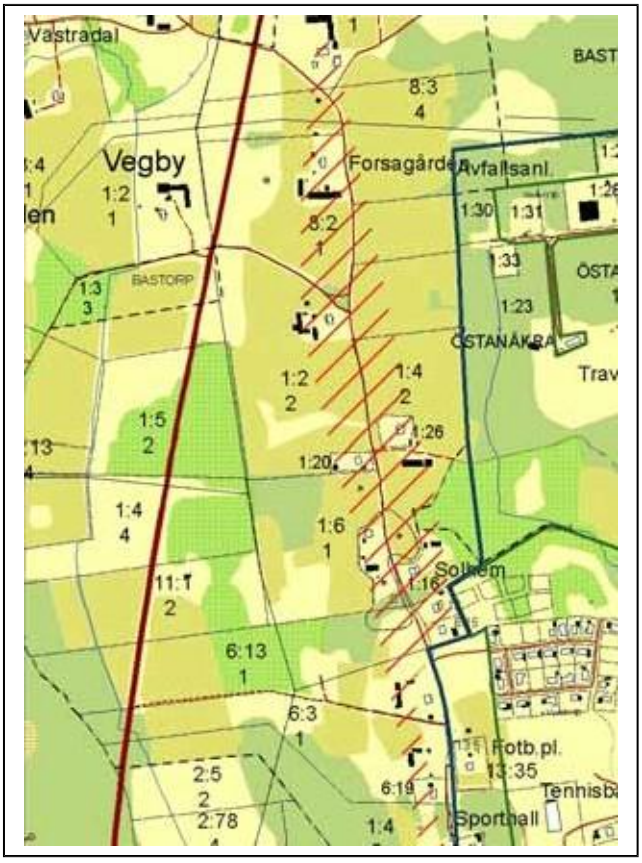
Antal bostadshus: 27 st

Antal permanentboende: 41 personer

Beskrivning: By strax norr om Moheda.

Inventering: Inventeras 2014

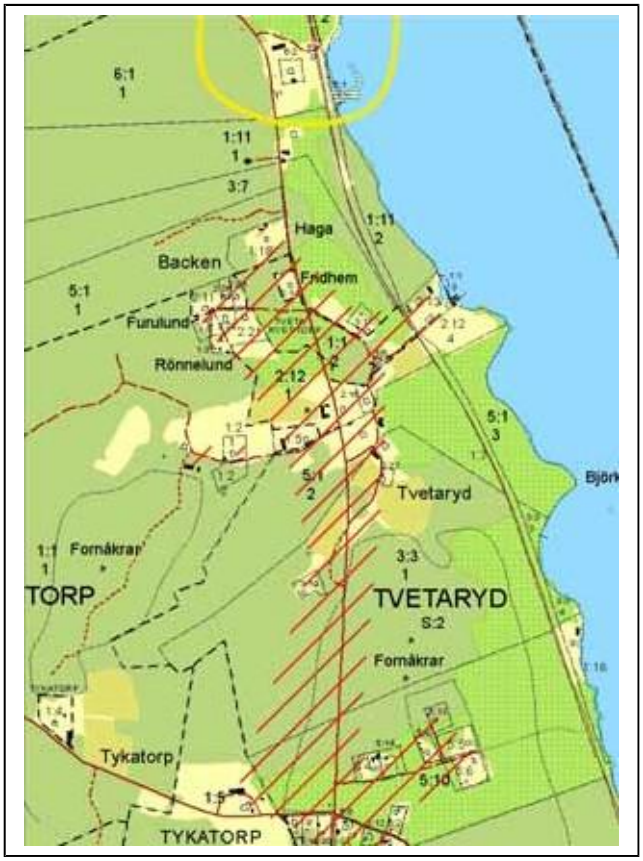
Behov av åtgärder, bedömning: Klass B. Södra delen bör bli kommunalt verksamhetsområde. I norra delen bör spillvatten även i framtiden renas via enskilda anläggningar. Principutredning för södra delen. Anslutning till Moheda. Byggs ut senast 2026.

Bedömning: Klass B, allmän anläggning i södra delen, byggs ut senast 2026. Enskilt i norra delen.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	40
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Torne (södra)/Tykatorp

Område: Södra delen av Torne/Tykatorp

Antal bostadshus: 19 st

Antal permanentboende: 25 personer

Beskrivning: Permanentbostäder och stugområden väster om sjön Åsnen. Finns några nya anläggningar.

Överföringsledning till Grimslöv planeras vilket skapar förutsättningar för tillkommande bebyggelse och VA-utveckling i Tornes södra del. En framtida utveckling ligger i linje med LIS-planen.

Inventering: 2014

Behov av åtgärder, bedömning: Klass B. Samordnad enskild VA-försörjning.

Bedömning: Klass B. Samordnad enskild VA-försörjning.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	4
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Klasentorp:

Område: Klasentorp

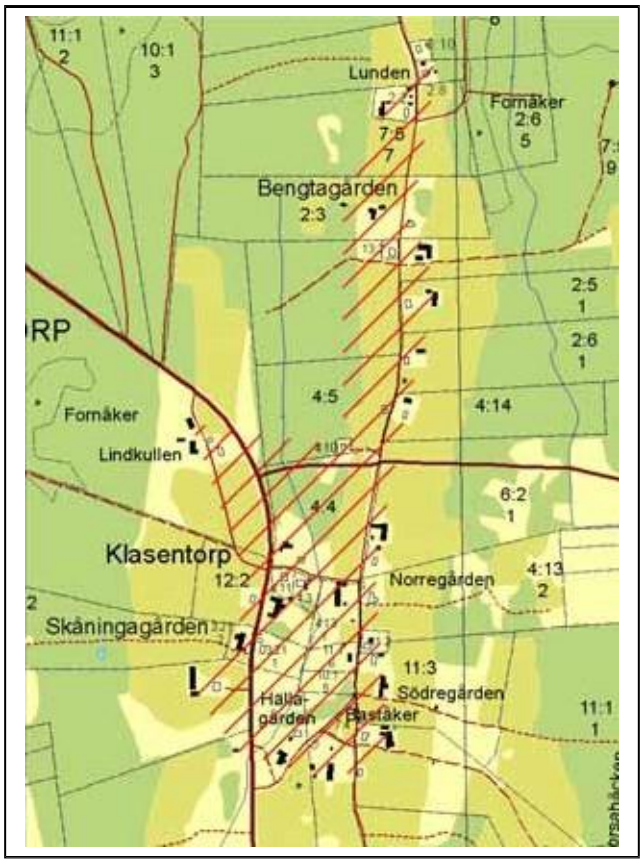
Antal bostadshus: 23 st

Antal permanentboende: 43 personer

Beskrivning: By med avrinning via bäck och å till Lekarydsån, vilken visar upp dåliga kväve- och fosforvärden.

Inventering: Inventerat 2013. Flertalet avlopp är underkända.

Behov av åtgärder, bedömning: Klass B. Samordnad VA-lösning krävs i södra delen. Detta bör ske genom en gemensamhets-anläggning. Norra delen av området kan lösas enskilt eftersom bebyggelsen där är mer utspridd i landskapet.

Bedömning: Klass B. Gemensamhetsanläggning.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	12
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Sjöanäs:

Område: Sjöanäs

Antal bostadshus: 13 st

Antal permanentboende: 2 personer

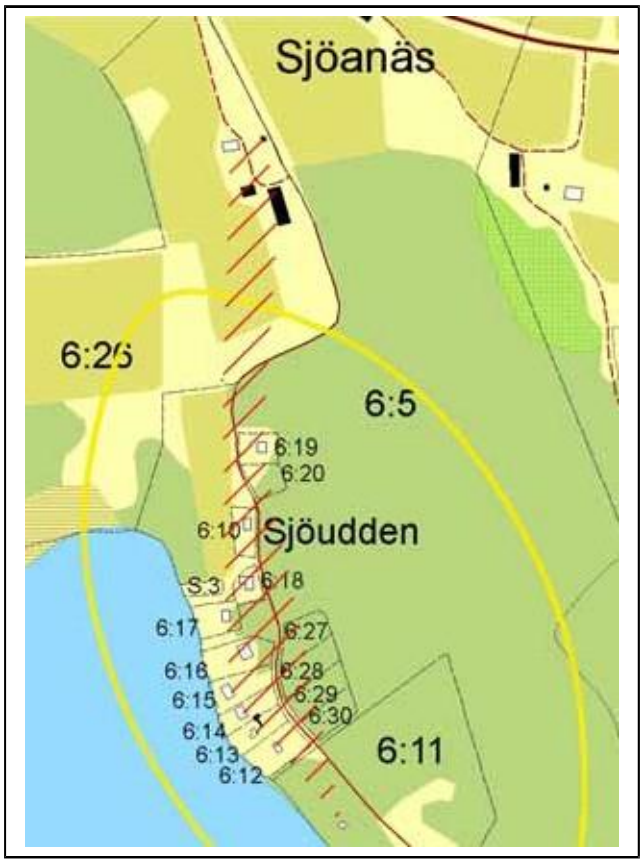
Beskrivning: Fritidsområde som är på väg att exploateras mer. Utvecklingsområde. Risk för översvämningar.

Området ingår delvis i LIS-område.

Inventering: Inventerat 2014

Behov av åtgärder, bedömning: Klass C. Gemensamhetsanläggning alternativt allmän anläggning.

Området kan vara av intresse att ta in i det allmänna VA-nätet om det blir aktuellt att överföra spillvatten från Härlöv till Moheda avloppsreningsverk.

Bedömning: Klass C. Gemensamhetsanläggning alternativt allmän anläggning. Byggs troligtvis ut 2022.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	10
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	2015-01-29

Horda:

Område: Horda

Antal bostadshus: 17 st

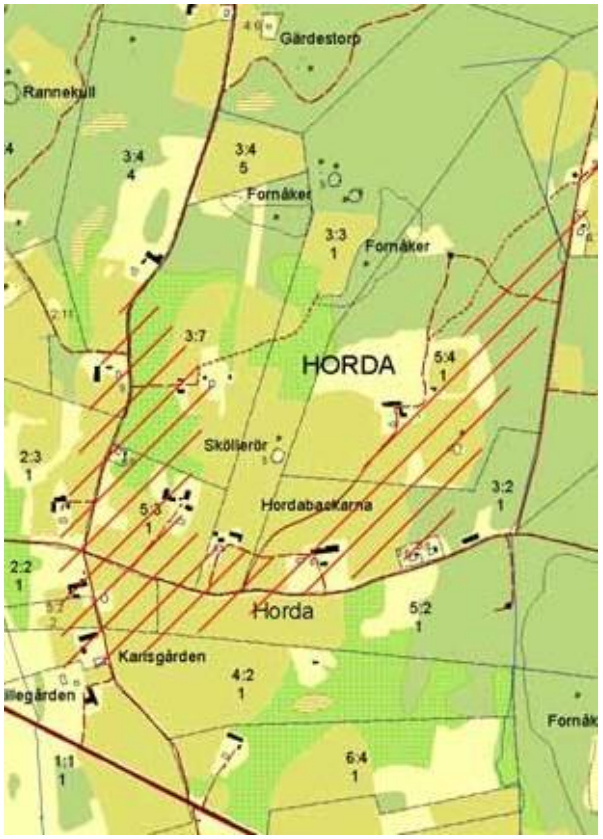
Antal permanentboende: 41 personer

Beskrivning: By som kan ligger öster om Moheda. VA-lösning kan förändras för en del hushåll beroende på eventuell överföringsledning från Härlöv till Moheda.

Inventering: Inventerat 2014. Flertalet avlopp är underkända.

Behov av åtgärder, bedömning: Klass C. Området kan vara av intresse att ta in i det allmänna VA-nätet om det blir aktuellt att överföra spillvatten från Härlöv till Moheda avloppsreningsverk.

Stora delar av området kommer byggas med enskilda anläggningar.

Bedömning: Klass C. troligtvis endast enskilda anläggningar	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	36
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Torsåsby

Område: Torsåsby

Antal bostadshus: 30 st

Antal permanentboende: 82 personer

Beskrivning: By som har allmän anläggning för spillvatten och med bebodd landsbygd runtomkring.

Inventering: 2014

Behov av åtgärder, bedömning: Klass C. Utökning av verksamhetsområde för VA 2023. Utbyggnad med vatten i befintligt verksamhetsområde samtidigt.

Bedömning: Klass C. Utökning av verksamhetsområde 2023.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	42
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Bohult

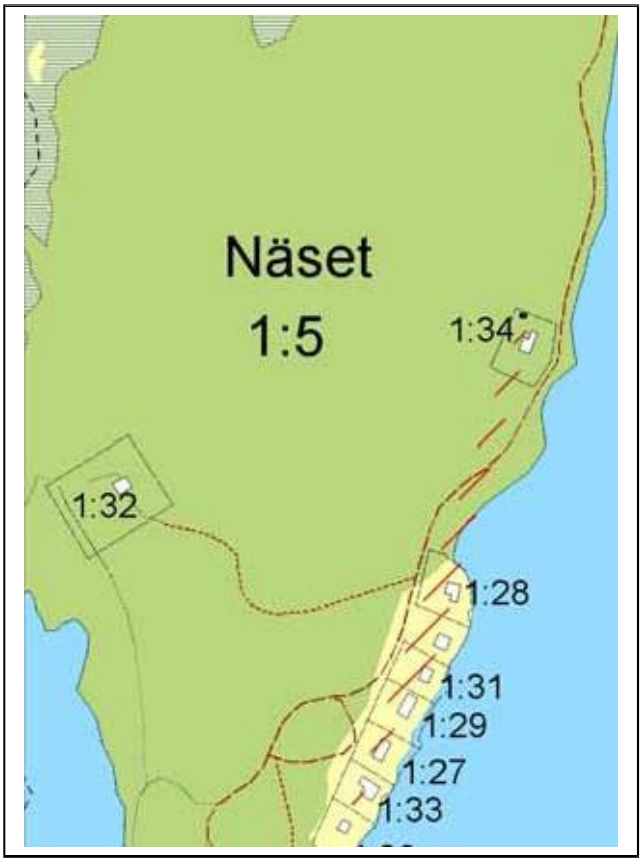
Område: Bohult

Antal bostadshus: 9 st

Antal permanentboende: 0 personer

Beskrivning: Grupp med stugor vid sjön Femlingen. Det finns flera olika VA-lösningar i området. Risk för översvämningar.

Inventering: 2013
Behov av åtgärder, bedömning: Klass C, gemensamhetsanläggning

Bedömning: Klass C. gemensamhetsanläggning.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	23
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Forsa:

Område: Forsa

Antal bostadshus: 18 st

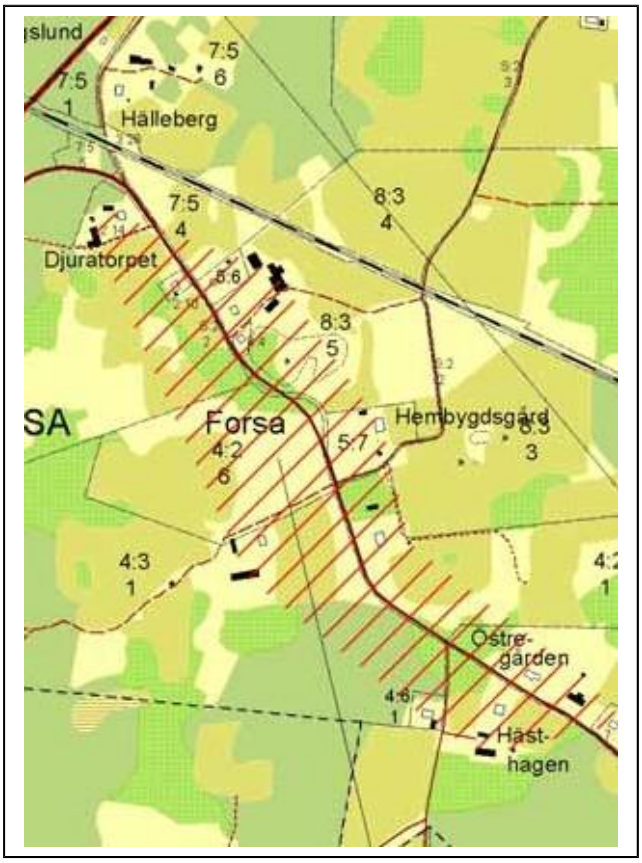
Antal permanentboende: 32 personer.

Beskrivning: Utvecklingsområde. Kapaciteten på överföringsledningen mellan Hjortsberga och Alvesta kan behöva förstärkas med ny pumpstation för avlopp i Forsa. En ny pumpstation ger förutsättningar för området att ansluta till kommunalt avlopp.

De flesta fastigheterna har byggt om sina enskilda anläggningar.

Inventering: 2008

Behov av åtgärder, bedömning: Klass C. Anslutning till överföringsledning Hjortsberga och Alvesta.

Bedömning: Klass C. Anslutning till överföringsledning från Hjortsberga.	**Bedömd kostnad (kostnadsnivå 2014):**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	29
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Huseby bruk

Område: Huseby bruk

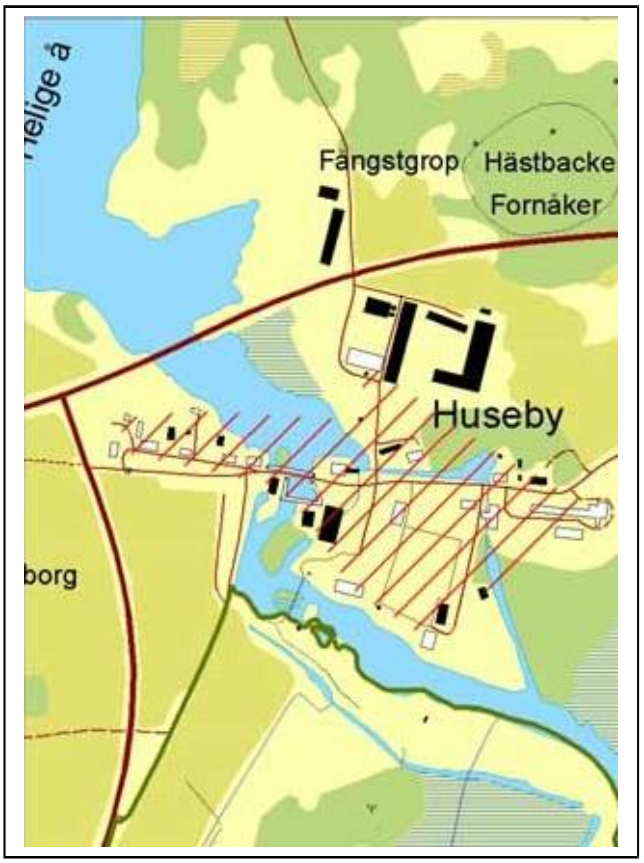
Antal bostadshus: 18 st

Antal permanentboende: 6 personer

Beskrivning: Utvecklingsområde för turism och därmed sammanhängande verksamheter. Bostäder och byggnader finns för olika verksamheter vid Huseby bruk. Hög belastning tidvis när det är mycket besökare. Enskild överföringsledning av kommunalt vatten finns från Skatelöv. Det finns en markbädd för avlopp i området som har tidsbegränsat tillstånd.

Inventering: Ej inventerat

Behov av åtgärder, bedömning: Klass C. Enskild anläggning

Bedömning: Klass C. Enskild anläggning.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	22
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Mo/Sjöatorp:

Område: Mo/Sjöatorp

Antal bostadshus: 24 st

Antal permanentboende: 51 personer

Beskrivning: By som ligger söder om Sjöatorpssjön, strax väster om Hjortsberga. De flesta fastigheterna har nya avloppsanläggningar. Fastigheter i östra Mo/Sjöatorp har möjlighet att ansluta till kommunal VA via den kommunala ledning som går till trafikverkets rastplats vid Moasjön. Fastigheter i västra Mo/Sjöatorp har möjlighet att ansluta till kommunal VA via en gemensamhetsanläggning. LTA-teknik används i Mo/Sjöatorp.

Området ingår delvis i LIS-område.

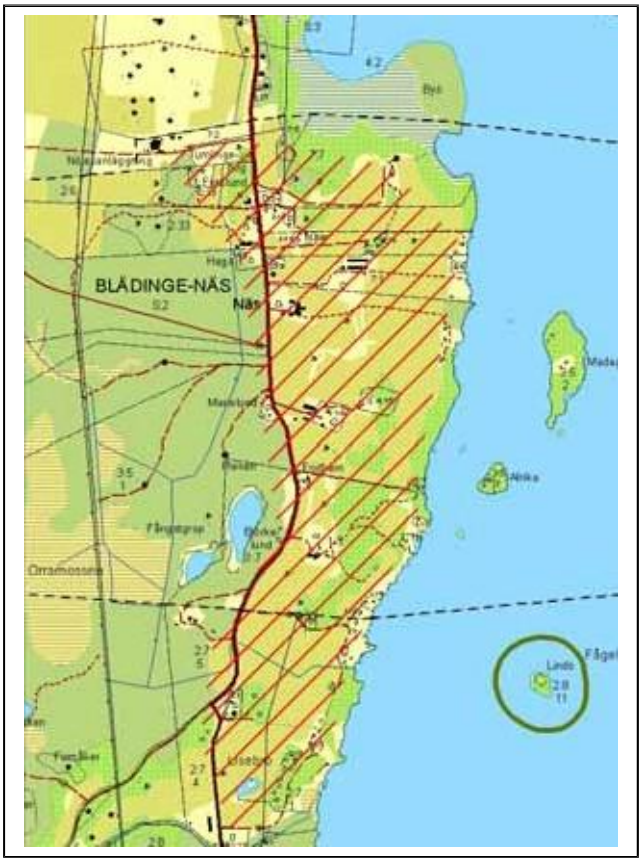
Inventering: 2008

Behov av åtgärder, bedömning: Klass C. Allmän anläggning.

Bedömning: Klass C. Allmän anläggning. Byggs ut efter 2025.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	25
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Näs/Lissbro

Område: Näs/Lissbro

Antal bostadshus: 30 st

Antal permanentboende: 40 personer

Beskrivning: Permanentboende vid vägen och fritidsbebyggelse vid sjön. Utvecklingsområde för fritidsbebyggelse.

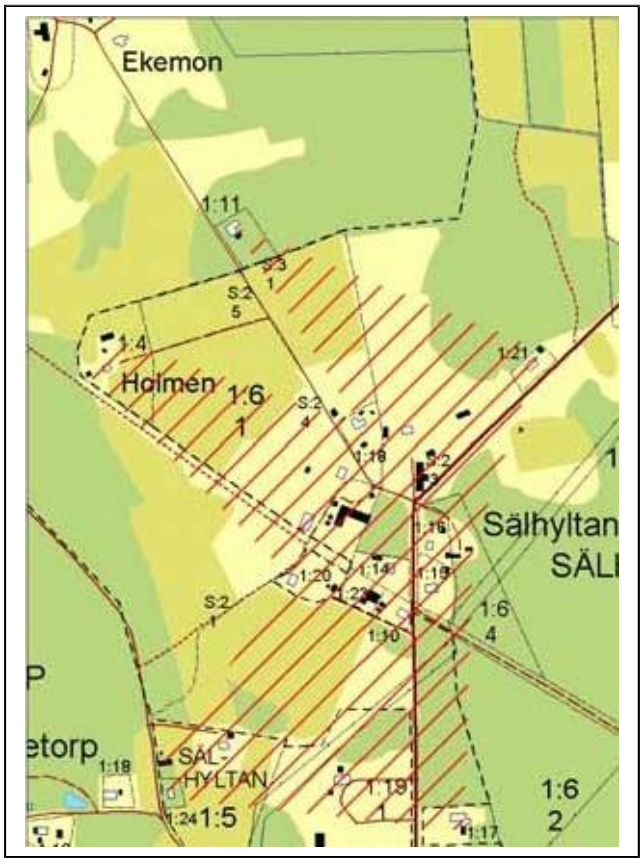
Inventering: 2006

Behov av åtgärder, bedömning: Klass C. gemensamhetsanläggning. Delar av området kan lösas genom enskilda avloppslösningar på egen fastighet.

Bedömning: Klass C. Gemensamhetsanläggning.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	26
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Sälhyltan

Område: Sälhyltan

Antal bostadshus: 13 st

Antal permanentboende: 29 personer

Beskrivning: Utvecklingsområde. De flesta fastigheterna har nyligen ombyggda avloppsanläggningar.

Inventering: 2010.

Behov av åtgärder, bedömning: Klass C. På sikt bör en gemensamhetsanläggning anläggas och anslutas till allmän anläggning i Vislanda.

:

Bedömning: Klass C. På sikt gemensamhetsanläggning ansluten till allmän anläggning.	**Bedömd kostnad:**

VA-försörjning, klassning av områden	Littera	41
	Upprättat den	2014-06-19
	Upprättat av	AA
	Reviderat den	

Ulvö:

Område: Ulvö

Antal bostadshus: 11 st

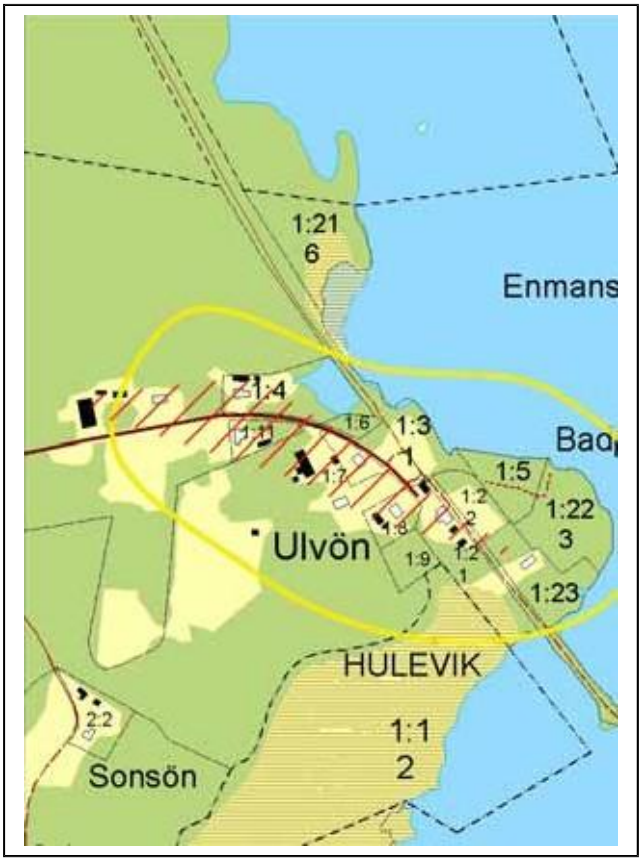
Antal permanentboende: 4 personer

Beskrivning: By i södra delen av kommun, nära sjön Åsnen.

Området ingår i LIS-område.

Inventering: Inventerat 2014. Flertalet avlopp är underkända.

Behov av åtgärder, bedömning: Klass C. Gemensamhetsanläggning alternativt enskilda anläggningar.

Bedömning: Klass C. Gemensamhetsanläggning alternativt enskilda anläggningar..	**Bedömd kostnad**

Bilaga D – VA-avgifter i framtiden

D1. Sammanfattning

VA-avgifterna, liksom andra konsumtionsavgifter, ökar mer än konsumentprisindex, KPI. Trenden är tydlig både i Alvesta, i länet och i riket. Orsakerna är flera men viktigast är att stora investeringar måste genomföras i VA-verk och VA-ledningar samt att utbyggnad nu allt oftare sker i områden där VA-avgifterna endast täcker en lägre del av kostnaderna för anläggning och drift.

Dagens taxa i Alvesta ligger för villor (typhus A) på samma nivå som medelvärdet för Kronobergs län medan taxan för flerfamiljshus (typhus B) ligger något högre.

Den investeringstakt som tillämpats i Alvesta under de senaste åren på mellan 4 och 8 Mkr, är inte långsiktigt hållbar. Inför 2015 ökades investeringsbudgeten till 14 Mkr. Behovet under den kommande tioårsperioden är totalt cirka 180 Mkr eller 18 Mkr/år i medeltal.

En ökad investeringstakt kräver ökade personella resurser för planering, genomförande och drift.

Den ökande investeringstakten medför succesivt ökande driftkostnader. Kapitalkostnaden (ränta och avskrivningar) utgör idag drygt 25 % av driftkostnaderna och kan under en tioårsperiod förväntas öka till mer än 35 %. Sådana bedömningar av framtida kostnader är osäkra och beroende av många olika faktorer. Exempelvis påverkas driftkostnaderna i hög grad av en förändrad räntenivå.

Höjningen av taxan kan förväntas bli av storleksordningen drygt 3 % per år. Det är något högre än de höjningar som skett under de senaste åren.

D2. Ökande konsumtionsavgifter

De svenska hushållens kostnader för sin VA-försörjning har under senare år ökat kraftigt. För lägenheter i flerfamiljshus har kostnaden för konsumtionsavgifter (värme, varmvatten, vatten och avlopp, el och renhållning) i medeltal ökat med cirka 60 % sedan 1996 enligt Nils Holgerssonstudien[1]. Under samma tid har konsumentprisindex stigit med cirka 23 %.

Svenskt Vatten som är en branschorganisation för företag som levererar vattentjänster, redovisar varje år statistik över VA-taxor för landets kommuner. I *Kommentarer till 2013 års taxestatistik*[2], diskuteras bland annat varför avgifterna skiljer sig åt mellan kommunerna och hur avgifterna kommer att förändras i framtiden.

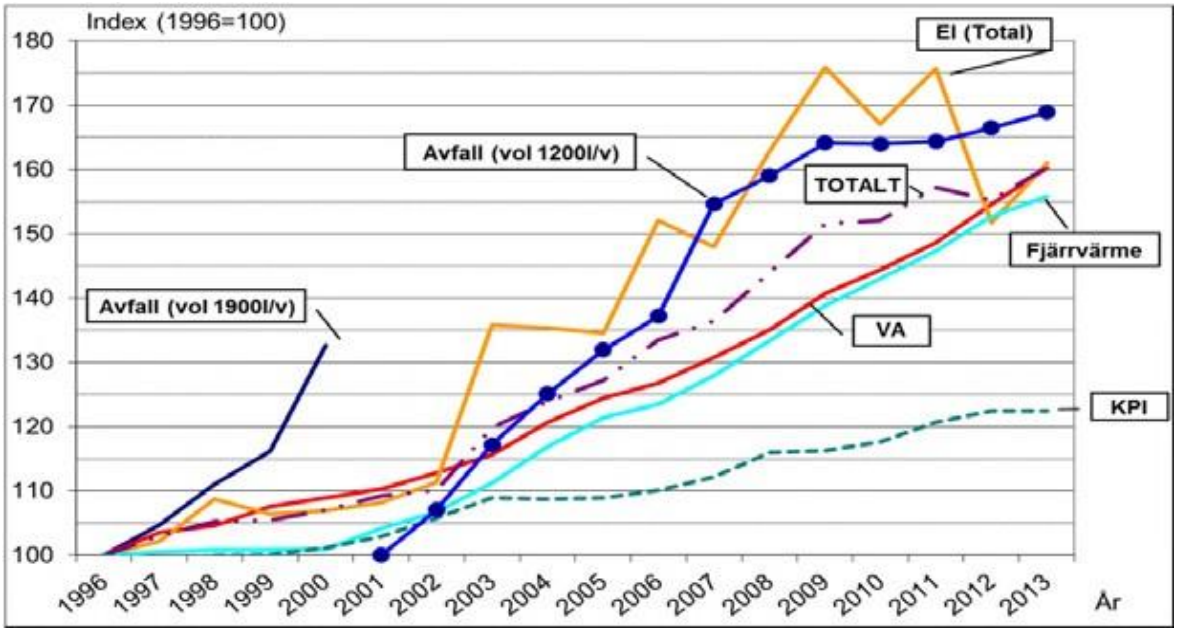
Svenskt Vatten konstaterar att förutsättningarna skiljer sig mycket mellan landets kommuner. Det är exempelvis mycket billigare att tillhandahålla vattentjänster i större städer än i glesbygdskommuner. Glesa ledningsnät och fler mindre orter med allmän VA-försörjning ökar avgiftens storlek, liksom kuperad och bergig terräng. Om anläggningsavgiften är låg kommer en större del av finansieringen att få ske i form av högre brukningsavgift. Allt detta gör att det vanskligt att jämföra kostnader mellan olika kommuner.

[1] Rapporten *Fastigheten Nils Holgerssons underbara resa genom Sverige - en avgiftsstudie för 2013* produceras varje år sedan 1996 på uppdrag av HSB, Hyresgästföreningen, Riksbyggen, SABO och Fastighetsägarna. I rapporten redovisas kostnader för flerfamiljshus på 1000 m^2 med 15 lägenheter och med en vattenförbrukning på 2000 m^3 per år.

[2] *Kommentarer till 2013 års taxestatistik,* http://www.svensktvatten.se/Vattentjanster/Management/VASS/Taxa/, Svenskt vatten 2014-02-12.

Svenskt Vattens Kommentarer till 2009 års taxestatistik hade rubriken ”*Kranvatten – samma pris som för 10 år sedan*”. Anledningen till detta var att vattenförbrukningen hade gått ned, vilket medfört att totala kostnaden för villahushåll inte hade ökat, beräknat med hänsyn tagen till inflation.

Diagram D1: Konsumtionsavgifternas förändring sedan 1996 beräknat som ett medeltal för riket. Kostnadsökningen för vatten och avlopp ligger på samma procentuella nivå som konsumtionsavgifterna totalt. (Nils Holgerssonstudien, 2013)

Året efter konstaterades en viss ökning igen. Detta belyser ett annat problem vid bedömning av taxestatistiken. VA-taxorna är de flesta fall konstruerade med en liten fast del och huvuddelen rörlig och kopplad till vattenförbrukningen. I verkligheten är VA-verksamhetens kostnader till storleksordningen 90 % fasta. **Detta innebär att om förbrukningen går ner måste avgiften per förbrukad volymenhet höjas**.

I Alvesta har taxan för brukningsavgifter förändrats enligt diagram D2.

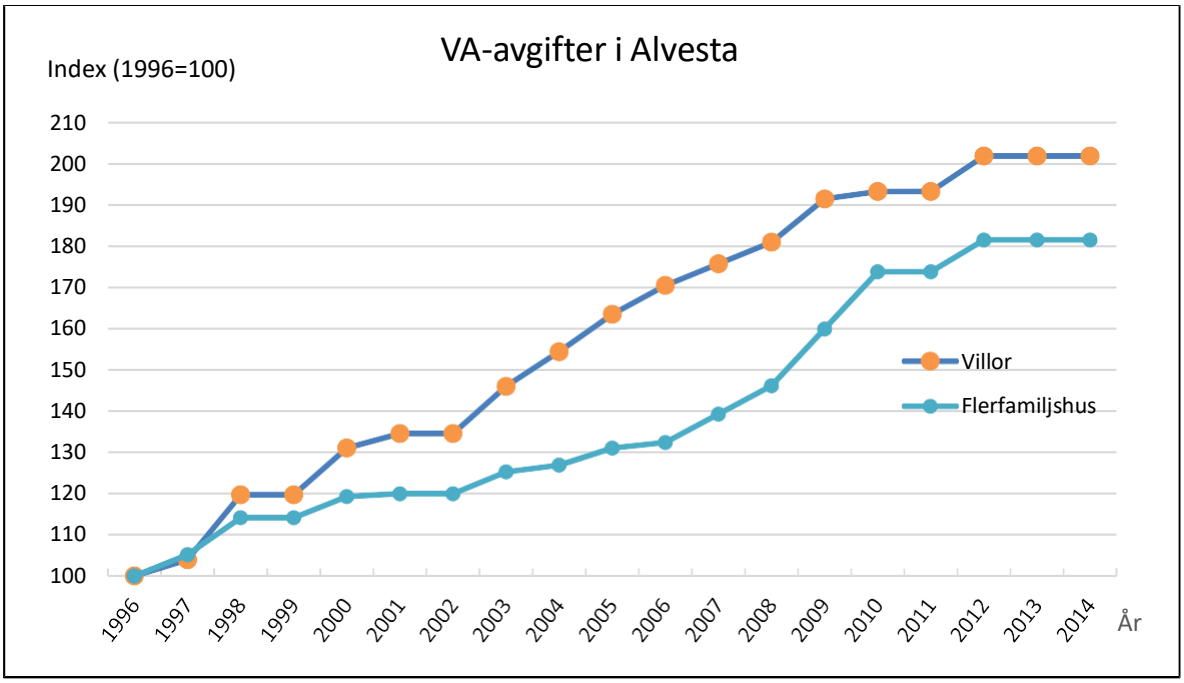
Värden i diagram D2 är för flerfamiljshus beräknade på samma sätt som i Nils Holgerssonstudien vilket motsvarar det som Svenskt Vatten benämner *Typhus B*. För villor har avgiften beräknats i enlighet med Svenskt Vattens *Typhus A*.

Enligt Svenskt Vatten är medelförbrukningen numera cirka 160 liter per dygn och person i Sverige. 2009 var motsvarande siffra 180 liter per person och dygn. Om vi antar att medelförbrukningen 1996 var cirka 200 liter per dygn innebär det en minskning av förbrukningen med 20 %. Tillämpat på Alvesta innebär en sådan minskad förbrukning ett inkomstbortfall för VA-verksamheten med storleksordningen drygt 15 %.

Förändringen i konsumentprisindex för samma period var cirka 24 %.

Den sammanlagda effekten av höjd brukningsavgift, minskad vattenförbrukning och förändring i penningvärde (konsumentprisindex), är att kostnaden i fast penningvärde för en villa (typhus A) ökade cirka 40 % och för lägenheter (typhus B) med cirka 25 %.

Diagram D2: Förändring av taxan för brukningsavgifter i Alvesta under perioden 1996 till 2014.

Jämfört med rikets medeltal (samtliga kommuner) ligger Alvestas taxa för VA-avgifter för Typhus A (villor) cirka 15 % högre och för Typhus B (lägenheter) cirka 5 % lägre. Samtidigt är taxan för Typhus A (villor) på samma nivå som länets medeltal medan taxan för Typhus B (lägenheter) är drygt 10 % högre, se diagram D3 och D4.

Diagram D3. VA-avgifter för villahushåll i länets kommuner. (Data hämtade från Svenskt Vattens taxestatistik)

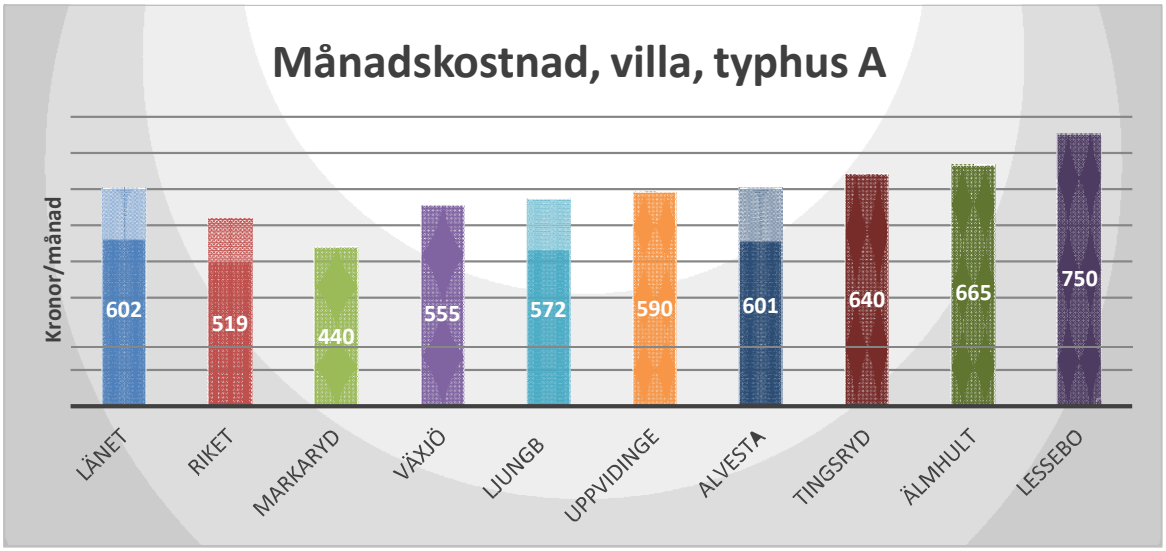
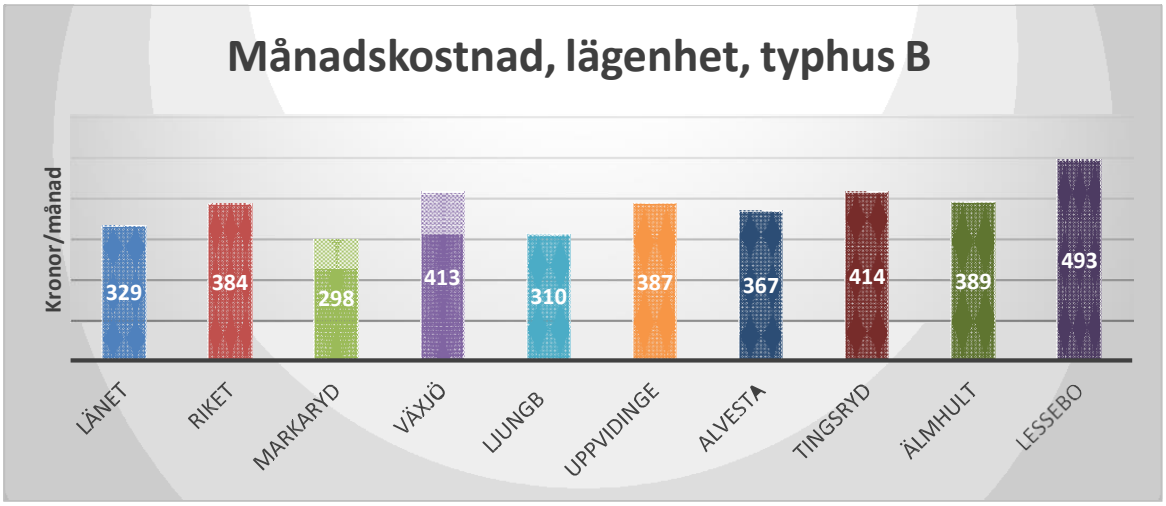

Diagram D4. VA-avgifter för lägenheter i länets kommuner. (Data hämtade från Nils Holgersson-studien)

D3. Framtida avgiftsökningar i Sveriges kommuner

I *Kommentarer till 2013 års taxestatistik* [3]pekar Svenskt Vatten på flera faktorer som medför att kostnaden för att tillhandahålla vatten- och avloppstjänster kommer att öka i framtiden:

- Idag är en stor del av kommunernas anläggstillgångar för vatten och avlopp (ledningsnät, avloppsreningsverk och dricksvattenverk) avskrivna. När nödvändiga investeringar görs för att förnya denna infrastruktur kommer därför taxan att behöva höjas markant.
- Förnyelsetakten av ledningsnät är lågt, i genomsnitt ca 0,5 %. Den behöver öka till 0,8 % sett endast till förnyelsebehovet. Om man även tar hänsyn till ökande funktionskrav på ledningsnäten kommer förnyelsebehovet att behöva stiga ytterligare. Det kommer att innebära en kraftig kostnadsökning.
- Anpassningen till ett förändrat klimat kommer att innebära investeringar i både vattenverk, avloppsreningsverk och ledningsnät.
- Miljökraven ökar genom till exempel ramdirektivet, Baltic Sea Action Plan, ökande krav på avskiljning av kemiska substanser i avloppsreningsverk samt ökande krav på hygienisering av slam.

Svenskt Vattens slutsatser är följande:

> ***”Analyser visar att vattentjänstsektorn måste genomföra kraftiga investeringsökningar under de kommande 20 åren för att klara dessa utmaningar. Sett över riksgenomsnittet kommer de försiktiga ökningar vi noterat under hela 2000-talet inte kunna finansiera de åtgärder som krävs.***
>
> ***Det är viktigt att kommunerna ser över sin VA-verksamhet och kritiskt granskar taxan redan nu för att se hur man ska kunna möta dessa utmaningar.”***

[3] *Kommentarer till 2013 års taxestatistik,* http://www.svensktvatten.se/Vattentjanster/Management/VASS/Taxa/, Svenskt vatten 2014-02-12.

D4. Investeringar i Alvesta

En sammanställning av projekt som bedöms nödvändiga att genomföra under en tioårsperiod redovisas i **Bilaga A**. Den utgår från behov som är kända idag. Det verkliga behovet kommer att vara större än vad listan visar, eftersom det med säkerhet kommer att dyka upp ytterligare behov som inte kan förutses idag. Troligen faller några redovisade projekt bort. De redovisade kostnaderna är grovt uppskattade liksom angiven genomförandetidpunkt.

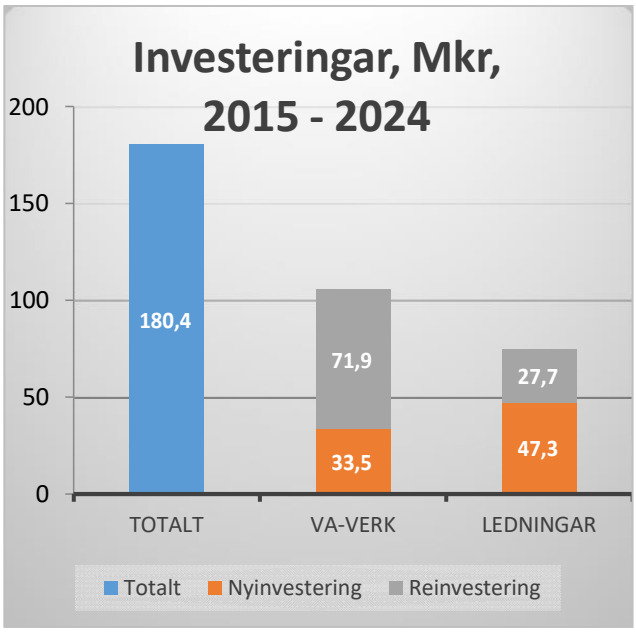
Sammantaget visar listan på ett behov om cirka 180 Mkr under den kommande tioårsperioden. Av dessa är cirka 80 Mkr nyinvestering och cirka 100 Mkr reinvestering. Reinvesteringsbehovet är störst i VA-verken och i ledningsnätet är behovet av nyinvesteringar störst.

Under de senaste tio åren har investeringarna uppgått till mellan 4 och 8 Mkr/år och har till största delen riktats mot ledningsnätet. Den ökande investeringstakten enligt Bilaga A, medför vid jämförelse med tidigare år, ökande investeringar i VA-verken. Däremot ökas inte investeringstakten i VA-näten så mycket jämfört med föregående period. Skillnaden är att vi åter börjar investera i våra VA-verk efter ett långt uppehåll.

Sett över hela perioden reinvesteras cirka 2,8 Mkr/år i ledningsnätet. Ledningsnätet har ett nyanskaffningsvärde om cirka 600 Mkr (grovt uppskattat). Detta medför en förnyelsetakt på 215 år vilket är en nivå som inte är långsiktigt hållbar utan ytterligare höjning av investeringstakten kan bli aktuell framöver.

Av nyinvesteringarna i ledningsnätet avser cirka 47 Mkr nyexploatering eller anslutning av befintliga fastigheter.

Diagram D5. Investeringarna under den kommande 10-årsperioden föreslås ligga på cirka 180 Mkr eller 18 Mkr/år i medeltal.

Faktaruta D1.

Ekonomiska data 2013:	
Anläggningstillgångar:	117 Mkr
Avskrivning 2013:	5,0 Mkr
Ej avskriven investering 2012:	109 Mkr
Uppskattat nyanskaffningsvärde, ledningar och verk:	1 500 Mkr
Internränta 2013:	2,9 %
Internränta 2014:	2,5 %
Driftkostnader:	32,4 Mkr

D5. Driftkostnader i Alvesta 2013

Driftkostnaderna för VA-verksamheten i Alvesta var 2013 drygt 32 Mkr/år och fördelades enligt diagram nedan. De största kostnadsposterna var kapitalkostnader, köpt verksamhet och tjänst.

Diagram D6. Driftkostnadernas fördelning på olika kostnadsslag.

D6. Kostnadsutveckling i Alvesta

Ett antal faktorer medför ökande kostnader för VA-verksamheten och kommer därmed att påverka taxan. Behovet att öka investerings- och reinvesteringstakten medför ökande kapitalkostnader. En högre räntenivå än dagens bedöms som sannolik i ett tioårigt perspektiv, vilket också påverkar kapitalkostnaden.

En ökad investeringstakt kräver dessutom större personella resurser i VA-organisationen. Användning av ny teknik, exempelvis i form av LTA-teknik (Lätt TryckAvlopp) och VA-utbyggnad i flera mindre områden innebär nya och utökade krav på driftorganisationen.

Utbyggnad i områden där kommunens kostnader är höga och intäkterna låga kommer att påverka VA-ekonomin i negativ riktning.

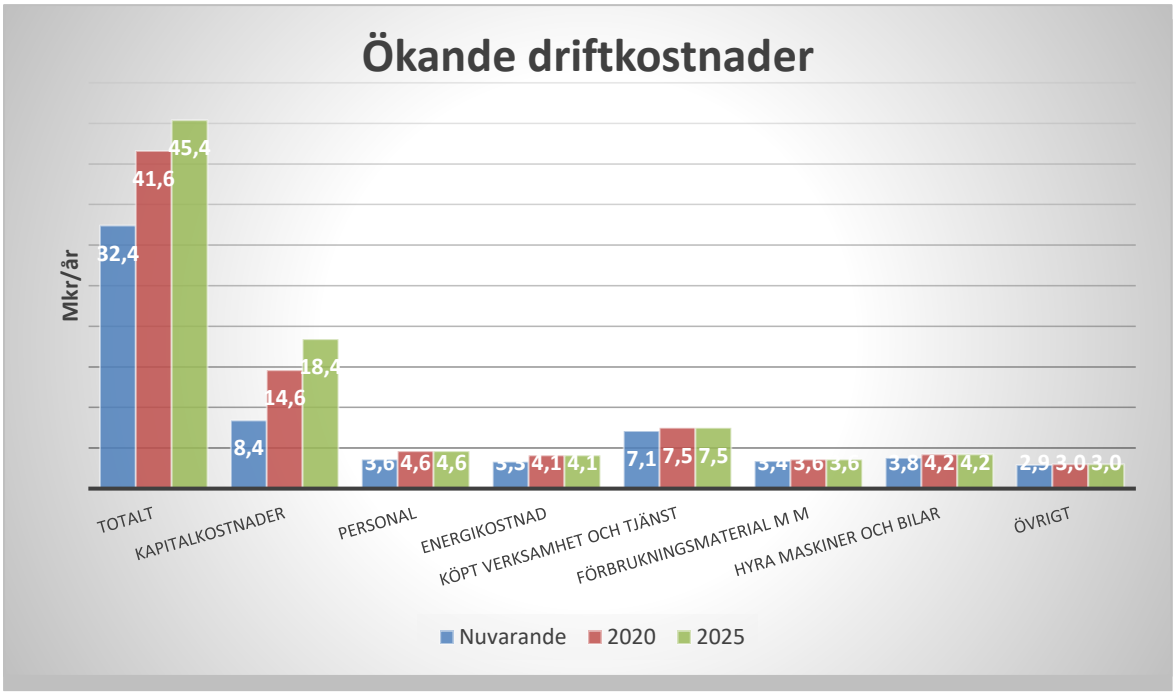
Kostnaderna för energi har under åren fluktuerat inom ganska vida gränser. För närvarande är energipriserna låga, bland annat beroende på att konjunkturen är relativt svag.

Det är inte möjligt att göra prognoser som med säkerhet kan beskriva den framtida ekonomin för VA-verksamheten. Här beskrivs en kostnadsutveckling som kan bedömas vara sannolik. Den bygger på uppskattningar av storleken på de olika kostnadsslagen som används i kommunens ekonomiska redovisning.

Tabell D1: Ökade driftkostnader beräknade under förutsättningar som anges i tabellen. Observera att dessa förutsättningar har bedömts som rimliga, men rymmer stora osäkerheter.

Ökade driftkostnader. Antagna förutsättningar.	År 2020	År 2025
Kapitalkostnader: Räntesats: 4 %, Avskrivningstid 30 år. Investeringsvolymen ökar från 6 till 18 Mkr/år.	+6,2 Mkr/år	+10,0 Mkr/år
Personalkostnader: Ökning med 1,5 personal.	+1,0 Mkr/år	+1,0 Mkr/år
Energikostnader: ökning på 25 %.	+0,8 Mkr/år	+0,8 Mkr/år
Köp verksamhet och tjänst: ökning med 5 %.	+0,4 Mkr/år	+0,4 Mkr/år
Förbrukningsmaterial m m: ökning med 5 %.	+0,2 Mkr/år	+0,2 Mkr/år
Hyra maskiner och bilar: ökning med 10 %.	+0,4 Mkr/år	+0,4 Mkr/år
Övrigt: ökning med 5 %.	+0,1 Mkr/år	+0,1 Mkr/år
TOTALT:	**+9,1 Mkr/år**	**+12,9 Mkr/år**

Diagram D7: Ökande driftskostnader, enligt tabell D1. Kapitalkostnadernas förändring medför den största ökningen av VA-kostnaderna.

Nuvarande driftkostnad är cirka 32,4 Mkr/år vilket innebär en kostnadsökning på närmare 40 % på 10 års sikt. För att kompensera kostnadsökningarna måste intäkterna ökas, vilket kan ske genom att taxan höjs, men även genom att nya abonnenter tillförs VA-kollektivet som bidrar till finansieringen både med anläggningsavgifter och med brukningsavgifter.

Ett försiktigt antagande är att intäkterna från nya abonnenter ungefär motsvarar intäktsbortfallet från minskad vattenförbrukning och kapitalkostnaden för oförutsedda investeringar.

D7. Påverkan på taxan

En kostnadsökning som beskrivits i föregående avsnitt medför att taxan behöver höjas med närmare 3 % per år i fast penningvärde.

Om räntenivån skulle öka från 4 % till exempelvis 6 % (vilket inte är orimligt i ett historiskt perspektiv), får det stora konsekvenser för taxan. Det innebär 3,1 Mkr/år (2020) respektive 4,0 Mkr/år (2025) i ökade kostnader. Det innebär en påverkan på taxan med ytterligare 12 % räknat från dagens nivå vilket kräver en årlig taxeökning med närmare 4 % i fast penningvärde.

Övriga kostnadsslag är något mindre känsliga för förändringar även om en större ökning av energikostnaderna kan ge kostnadsökningar på någon miljon kronor per år.

Den kommunala VA-planeringen innebär flera inriktningsbeslut som påverkar VA-kollektivets ekonomi. Det är viktigt att ha förståelse och kunskap om hur ställningstaganden påverkar den framtida ekonomin. I faktaruta D2 redovisas effekter av olika beslut.

Faktaruta D2. Effekter av olika beslut. Påverkan på taxan är beräknade utifrån dagens nivå.

Engångsinvestering typ nytt avloppsreningsverk:

- Antag investering på 75 Mkr
- Kapitalkostnaderna är högst i början och minskar efterhand som investeringen avskrivs.
- Avskrivningstakten antas ligga på 35 år: 75 Mkr/35 år ger 2,1 Mkr/år i avskrivning.
- Räntekostnaden är med kalkylerad ränta på 4 % 2,6 Mkr/år efter 5 år.
- Totala kapitalkostnaden är 4,7 Mkr/år vilket är cirka 15 % av den nuvarande driftskostnaden.
- Kostnadsökningen motsvarar en höjning av brukningstaxan med drygt 1000 kr per villahushåll och år.

Ökning av investeringstakten:

- Kapitalkostnaden är idag ungefär 8,4 Mkr/år.
- Investeringstakten ökas från cirka 6 Mkr/år till 18 Mkr/år.
- Den ökade kapitalkostnaden för en ökning av investeringarna under tio år och med internränta= 4 % (avskrivning + ränta): 10,0 Mkr
- Kostnadsökningen motsvarar cirka 2 200 kr per villahushåll och år.

Personalkostnader:

- En ökad driftskostnad om 1 Mkr (motsvarar 1,5 tjänst) medför en ökning av driftskostnaden om cirka 2,7 %.
- Kostnadsökningen motsvarar cirka 220 kr per villaabonnent och år.

Energikostnader:

- En ökning av energipriserna med 25 % innebär en ökad driftskostnad om cirka 2,4 %.
- Kostnadsökningen motsvarar cirka 170 kr per villaabonnent och år.

Minskad vattenanvändning:

- Cirka 85 % av driftkostnaden är fast och oberoende av förbrukningen.
- 5 % lägre förbrukning medför 1,4 Mkr/år lägre intäkt
- Intäktsminskningen medför en taxeökning motsvarande cirka 300 kr per villaabonnent och år.

Bilaga E - Ansvarsfördelning

Tabell E1. Ansvarsfördelning

	Kommun-fullmäktige	Nämnden för samhällsplanering	Nämnden för myndighetsutövning	Alvesta kommuns bolag	Fastighets-ägare
VA, övergripande	Besluta om VA-policy. Besluta om inrättande av verksamhets-område. Besluta om antagande av översiktsplaner och strategiskt viktiga detaljplaner.	Planera för byggande och drift av allmänna VA-anläggningar och ledningsnät. Föreslå budget och taxor för VA-verksamheten. Föreslå att verksamhetsområde utökas eller inrättas. Aktivt samverka i ledningsbyggande med Alvesta Energi och andra ledningsägare för att minimera kostnader och störningar. Ge planuppdrag till bostadsbebyggelse och verksamheter på mark som är lämpad för ändamålet, bland annat med hänsyn till möjligheterna att ordna VA. Besluta om antagande av vissa detaljplaner. Vid behov kräva en särskild VA-utredning som ett led i planarbetet.	Göra en miljöbedömning och granska samt lämna yttrande på planer.	Aktivt samverka i ledningsbyggande med förvaltningen för samhällsplanering och andra ledningsägare för att minimera kostnader och störningar	
Spillvatten		På ett miljö- och hälsomässigt godtagbart sätt omhänderta spillvatten inom kommunalt verksamhetsområde för avlopp. Eftersträva återföring av näring till produktiv mark. Minimera mängden inläckande och felkopplat vatten.	Utöva tillsyn och fatta beslut avseende enskilda avlopp samt gemensamma avloppsanläggningar och kommunala reningsverk. Informera om möjligheter till återföring av näringsämnen. Inventera och ställa krav på äldre enskilda avloppsanläggningar.		Ansvara för att endast hushållsliknande spillvatten släpps till kommunala reningsverk eller enskilda avloppsanläggningar.
Dag- och dräneringsvatten		Bygga bort direktutsläpp av obehandlat dagvatten till recipienter. Där det är lämpligt exponera dagvattnet i form av dammar och liknande i stadsbilden. Inventera och sanera inläckage av dag- och dräneringsvatten till spillvattensystemet. I nya detaljplaner beskriva omhändertagande av dag- och dräneringsvatten från planområdet.	Utöva tillsyn. Informera om lokalt omhändertagande av dagvatten till nya och befintliga verksamhetsutövare. Tillsyn av oljeavskiljare.		Ansvara för att dag- och dräneringsvatten inte kopplas till kommunal spillvattenledning eller till enskild avloppsanläggning.

Tabell E1. Ansvarsfördelning /forts./

	Kommun-fullmäktige	Nämnden för samhällsplanering	Nämnden för myndighetsutövning	Alvesta kommuns bolag	Fastighets-ägare
Vatten-försörjning		Leverera vatten av godkänd kvalitet och tillse att tillräcklig kapacitet finns för leverans av dricksvatten. Säkerställa vattenförsörjningen genom skyddsområden, skyddsföreskrifter, reservvattentäkter, dubblering av särskilt viktiga vattenledningar.	Utöva tillsyn över större vattentäkter och vattenverk samt vissa enskilda anläggningar. Vattenskyddsområden –tillsyn över föreskrifter av skyddsområden.		Ansvara för enskilda vattentäkters underhåll och funktion.
Samverkan		Aktivt söka samverkan i VA-relaterade frågor med andra berörda enheter inom kommunkoncernen	Aktivt söka samverkan i VA-relaterade frågor med andra berörda enheter inom kommunkoncernen	Aktivt söka samverkan i VA-relaterade frågor med andra berörda enheter inom kommunkoncernen	
Information		Informera abonnenter och allmänheten om de vattentjänster som erbjuds och om abonnenters rättigheter och skyldigheter.	Ansvara för att det finns aktuell information riktad till användare, installatörer och allmänheten.		
Följdbeslut och anpassning av rutiner		Anpassa riktlinjer och rutiner så att de överensstämmer med intentionen i policyn.	Anpassa riktlinjer och rutiner så att de överensstämmer med intentionen i policyn	Anpassa riktlinjer och rutiner så att de överensstämmer med intentionen i policyn	
Styrgrupp för uppföljning och tillämpning av VA-policyn		Delta aktivt i styrgruppens arbete	Delta aktivt i styrgruppens arbete	Delta aktivt i styrgruppens arbete	

Bilaga F – Riktlinjer för anslutning till kommunal VA för privata VA-anläggningar utanför verksamhetsområdet

Verksamhetsområde

Ett verksamhetsområde för kommunalt vatten och avlopp är ett avgränsat geografiskt område inom vilket kommunen är skyldig att förse samtliga fastigheter med vatten- och avloppstjänster. Fastighetsägare inom verksamhetsområdet är, om förutsättningar finns enligt lag (2006:412) om allmänna vattentjänster, automatiskt skyldiga att betala avgifter för VA (vatten och avlopp) enligt kommunens VA-taxa. Både kommunen och fastighetsägare är bundna att följa de allmänna bestämmelser som står i dokumentet ABVA utan att ett avtal tecknas mellan parterna. ABVA står för ”Allmänna bestämmelser för brukande av Alvesta kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning”. Dokumentet ABVA finns tillgängligt kommunens hemsida.

Anslutning via avtal

Fastigheter som ligger utanför kommunens verksamhetsområde kan via avtal ges möjlighet att ansluta till de allmänna ledningarna för vatten och/eller spillvatten.

Kommunen måste alltid göra en bedömning om en inkoppling kan ske utifrån kapacitet och belastning på det allmänna ledningsnätet. Detta så att anslutningen utanför verksamhetsområdet inte medför en negativ påverkan på VA-huvudmannens ansvar och skyldigheter inom verksamhetsområdet. Om kommunen bedömer att en inkoppling kan ske ska ett avtal upprättas mellan kommunen och fastighetsägarna till en fastighet alternativt företrädare för en gemensamhetsanläggning (i de flesta fall är denna ordförande för en samfällighetsförening).

I avtalet regleras vad som ska gälla för anslutningen och vilka avgifter som ska betalas. Avtalet förtydligar fastighetsägarens/samfällighetsföreningens skyldighet att följa gällande ABVA och VA-taxa samt kommunens ansvar att leverera rent vatten och/eller att ta emot spillvatten vid inkopplingspunkten.

Inkopplingspunkten

Inkopplingspunkten till kommunalt vatten och avlopp för fastigheter som ligger utanför ett kommunalt verksamhetsområde upprättas intill där befintligt kommunalt ledningsnät finns. Vid inkopplingspunkten går gränsen för den allmänna VA-anläggningen som kommunen ansvarar för och den privata VA-anläggningen som kopplar in sig via avtal.

Anslutning av flera fastigheter ska ske via en gemensamhetsanläggning

Om flera fastigheter i ett område utanför det kommunala verksamhetsområdet vill koppla in sig till kommunal VA kan de gå samman och gemensamt bekosta anläggande av ledningar m.m. fram till en inkopplingspunkt vid kommunens befintliga ledningsnät. Alvesta kommun har som krav att fastigheter som gör en ny gemensam anslutning ska bilda en gemensamhetsanläggning av de ledningar, ventiler, pumpar och brunnar som flera fastigheter kommer att bruka. En gemensamhetsanläggning bildas efter att en lantmäteriförrättning har genomförts av Lantmäteriet.

Drift och underhåll av en gemensamhetsanläggning ska för all framtid skötas gemensamt av de fastigheter som är en del av anläggningen. Om det är fler än 3 fastigheter som använder samma gemensamhets-anläggning så ska förvaltning av det gemensamma ägandet ske via en samfällighetsförening. Om det är enbart är 2-3 fastigheter som ingår i gemensamhetsanläggningen kan förvaltning göras via delägarförvaltning istället för via en samfällighetsförening.

Frågor om gemensamhetsanläggningar, t.ex. vilka kostnader som följer med vid bildandet av en gemensamhetsanläggning och samfällighetsföreningar besvaras av Lantmäteriet. Vid anslutning av en gemensamhetsanläggning tecknar Alvesta kommun ett avtal med samfällighetsföreningen.

Utformning av en privat VA-anläggning vid anslutning via avtal

Den privata VA-anläggningen kan antingen bestå av ledningar och anordningar som brukas av en enskild fastighet eller bestå av en gemensamhetsanläggning som brukas av flera fastigheter.

- Ägare till den privata anläggningen ansvarar för och bekostar projektering, dimensionering av pumpar/ledningar samt anläggande av den privata VA-anläggningen.
- Ägare till den privata anläggningen ansvarar för kontakt med ev. konsulter och entreprenörer samt för sökandet av ev. tillstånd hos Länsstyrelsen, Trafikverket, markägare/vägföreningar/dikesföretag och Lantmäteriet.
- Den privata VA-anläggningen ska utformas så att självrensande hastighet i avloppsledningar uppnås.
- Dag – och dränvatten från fastigheter som är inkopplade till kommunal spillvattenanläggning via en privat VA-anläggning får inte avledas mot spillvattenförande ledning.
- Om en privat anläggning är kopplad mot både kommunalt vatten och spillvatten måste de byggnader som är anslutna mot kommunalt spillvatten bruka kommunalt vatten.
- Vattenledningssystem för enskilt vatten och kommunalt vatten ska vara helt separerade från varandra hos fastigheter som är inkopplade till en privat VA-anläggning som har tillgång till kommunalt vatten. Vattenledningssystemen anses som sammankopplade om de enbart åtskiljs av en stängd ventil.
- Pumpstationer som ingår i en privat VA-anläggning som är ansluten mot allmän spillvattenanläggning ska vara utrustade med larm för driftstörningar.
- Ägarna till en gemensamhetsanläggning ansvarar för avhjälpning av driftstörningar och för att se till att löpande underhåll ska genomföras. Alvesta kommun rekommenderar att man i ett tidigt stadium gör en plan för hur drift och underhåll ska organiseras.
- Ett abonnemang för brukningsavgift för vatten och/eller spillvatten ska upprättas för den privata VA-anläggningen som kopplar in vid inkopplingspunkten. Ägarna till den privata anläggningen ska bekosta ordnandet av en frostfri, godkänd vattenmätarplats inne i en byggnad eller i en godkänd vattenmätarbrunn. Kommunen tillhandahåller själva vattenmätaren vilken förblir VA-huvudmannens egendom. Vattenledning mellan vattenmätarplatsen och inkopplingspunkten får max vara 40 m lång.
- Företrädare för en gemensamhetsanläggning ansvarar för att ha ett uppdaterat register med kontaktuppgifter till de fastigheter som ingår i gemensamhetsanläggningen. Utökning av gemensamhetsanläggningen får ej göras utan att Alvesta kommun har informerats skriftligt.
- Företrädare för en gemensamhetsanläggning ansvarar för att föra vidare information från VA-huvudmannen till fastigheter som ingår i gemensamhetsanläggningen.

Avgifter

Avgifter för anslutning och nyttjande av den kommunala vatten- och avloppsanläggningen består av anläggningsavgift och brukningsavgift.

Anläggningsavgift

Anläggningsavgiften för en avtalsanslutning regleras och beskrivs i anslutningsavtalet. Anläggningsavgiften faktureras av kommunen efter att inkopplingspunkten är upprättad. Till skillnad från fastighetsägare inom verksamhetsområdet, som betalar full anläggningsavgift, så betalar fastighetsägare och gemensamhetsanläggningar som beviljats anslutning utanför verksamhetsområde endast delar av den fullständiga anläggningsavgiften. Följande avgiftsposter för anläggningsavgift tas ut vid avtalsanslutning;

- Avgift för inkopplingspunkten enligt §5.1a resp. §5.1.b i gällande VA-taxa för Alvesta kommun.
- Lägenhetsavgift enligt §5.1d i gällande VA-taxa för Alvesta kommun. Lägenhetsavgift för de vattentjänster gemensamhetsanläggningen har tillgång till vid inkopplingspunkten ska betalas för alla lägenhetsenheter som finns hos de fastigheter som är med i en gemensamhetsanläggning. Detta oavsett om några av fastigheterna som är med i gemensamhetsanläggningen avvaktar enskild inkoppling till någon av de vattentjänster som gemensamhetsanläggningen har tillgång till. En villabostad bedöms normalt ha en lägenhetsenhet.

Brukningsavgift

Brukningsavgifter för avtalsanslutna VA-kunder faktureras löpande på samma sätt som för de som ingår i kommunalt verksamhetsområde, det vill säga genom en faktura som skickas ut kvartal- eller månadsvis. Brukningsavgiften omfattas av en fast avgift och en rörlig avgift. Den fasta avgiften är i sin tur uppdelad på kostnad för vattenmätare och på kostnad för lägenhetsenheter (antal hushåll).

Brukningsavgift för en gemensamhetsanläggning debiteras till en företrädare för gemensamhets-anläggningen. Denna företrädare ansvarar sedan för att hantera den interna debiteringen.

Fast brukningsavgift debiteras enligt §14.1a resp §14.1c i gällande VA-taxa för Alvesta kommun för abonnemang/vattenmätare samt för antalet lägenhetsenheter som finns hos de fastigheter som har tillgång till kommunal VA via den privata VA-anläggningen. Rörlig brukningsavgift debiteras enligt §14.1b i gällande VA-taxa för Alvesta kommun för levererat vatten/nyttjat spillvatten. Levererat vatten/nyttjat spillvatten fastställs vid den privata VA-anläggningens vattenmätarplats av en vattenmätare som kommunen har tillhandahållit.

Brukningsavgift för alla lägenhetsenheter som finns hos de fastigheter som är med i en gemensamhetsanläggning kommer att debiteras från den stund då gemensamhetsanläggningens vattenmätarplats tas i bruk. Detta oavsett om några fastigheter som är med i gemensamhetsanläggningen avvaktar enskild inkoppling till någon av de vattentjänster som gemensamhetsanläggningen har tillgång till.

Arbetsgång vid anslutning av en gemensamhetsanläggning

1. Information

Ta kontakt med kommunen och presentera er inriktning och intentioner. Inhämta information om kommunens utbyggnadsplaner för kommunal VA, var kommunen har möjlighet att ordna en inkopplingspunkt samt vilka krav och rekommendationer kommunen har på material och utförande.

2. Bilda arbetsgrupper, organisera er

Ta kontakt med grannar och eventuella befintliga samfälligheter och hör efter om det finns intresse för att ordna en gemensam lösning för vatten och/eller spillvatten. Ordna ev. ett informationsmöte och bilda arbetsgrupper som kan driva arbetet framåt med att utreda förutsättningar/kostnader. Gör en grov planering över hur ni önskar dra era ledningar.

Sök information hos Lantmäteriet om bildandet av en gemensamhetsanläggning och om förvaltandet av den via en samfällighetsförening. En bindande anmälan om intresse att vara del av VA-samfällighet och med lämnandet av deposition kan vara ett sätt att få pengar till de utredningar som krävs för att få en hel kostnadsbild över vad anläggandet av en gemensamhetsanläggning kostar.

3. Utred förutsättningar

Konsulter och entreprenörer finns att hitta på internet. Listan nedan anger arbetsuppgifter som en konsult kan bistå fastighetsägare och företrädare för en gemensamhetsanläggning med:

- Stöd att tolka kommunens rekommendationer för utbyggnad av en privat VA-anläggning.
- Undersöka befintliga ledningars täthet och funktion
- Hitta bästa sträckningen för ledningar
- Utföra kostnadsberäkningar
- Ta kontakt med markägare som berörs av ledningsdragningen för att ordna överenskommelser/teckna markavtal
- Ta kontakt med länsstyrelsen för samråd med dem om arkeologi, strandskydd, naturvårdshänsyn, arbete i vattendrag. Anvisningar för samråd enligt miljöbanken finns på länsstyrelsens hemsida.
- Beräkna kapacitetsbehov, det vill säga hur mycket vatten som er anläggning behöver klara att distribuera och hur mycket spillvatten ni kommer att avleda (liter per sekund).
- Projektera ledningar samt anläggningar som t.ex. pumpstationer och tryckstegringsstationer. Avloppsledningar ska utformas så att självrensande hastighet uppnås. Vi rekommenderar att ni begär en redovisning över beräknade värden för hastighet och flöde i tryckavloppsledningar och planerad lutning i självfallsledningar av den person/konsult som projekterar er anläggning.
- Ta kontakt med leverantörer av pumpstationer
- Upprätta kartor/ritningar/medlemslistor, säkra finansiering
- Förbereda upphandling av entreprenör som kan genomföra byggnationen
- Ta kontakt och söka godkännande från andra berörda som till exempel:
  Trafikverket – vid korsning av allmän väg
  Ägare till el- och telekablar och andra ledningar som man korsar
  Enskilda vägar – godkännande krävs av respektive styrelse
  Dikningsföretag – godkännande krävs av respektive styrelse.
  Elbolag/Fiberbolag för eventuell samordning av schakt för elkablar och bredband.
- Undersöka om det finns bidrag att söka från till exempel länsstyrelsen eller EU.
- Hjälp att värva fastigheter som kan ha nytta av att gå med i föreningen

4. Handlingar och avtal

Lämna över följande handlingar till kommunen:

- Karta som visar ledningsdragning, ledningsdimensioner, placering för ventiler, pumpar, tryckstegring samt planerad vattenmätarplats.
- Förteckning över fastigheter som kommer att ingå gemensamhetsanläggningen samt information om vilka som är permanentboende/fritidshus samt inkoppling av verksamheter såsom lantbruk, större bevattningsanläggningar, verkstäder/industri.

Kommunen granskar inkomna handlingar och upprättar ett anslutningsavtal efter att eventuella frågetecken har rätats ut. Efter att avtal har tecknats under av kommunen samt ägare till den privata VA-anläggningen och avtalad anläggningsavgift har betalats in anlägger kommunen inkopplingspunkten.

5. Utförande

- Alvesta kommuns anvisningar rörande material, hygien samt inmätning ska följas. Inmätning av ledningar, ventiler och brunnars z-, x-, z-position ska genomföras löpande under arbetes gång i öppen schakt. Mätdata ska lämnas in till Alvesta kommun det format Alvesta kommun anvisar om. Ett dokument över krav och rekommendationer för material och utförande av anläggningsarbete kan erhållas från Alvesta kommun vid förfrågan.
- Eventuell anmälan om byggnation av byggnad vid pumpstation ska lämnas in till kommunens bygglovsavdelning.
- Kom överens med den entreprenör ni anlitat om vilken dokumentation och kontroll som de ska göra på nyanlagda ledningar (provtryckning av vatten- och spillvattenledningar och filmning av självfallsledningar).
- Renspolning/desinficering av nya vattenledningar ska genomföras enligt anvisningar från Alvesta kommun. Efter att kommunen har meddelat att anläggningen är godkänd för inkoppling kan den tas i bruk.
- Efter att anslutningen till det kommunala VA-nätet har färdigställts vid en fastighet ska fastighetens gamla enskilda avlopp tas ur bruk. Fastighetsägaren ska beställa en sluttömning och avslutning av sin slamtömningstjänst hos ARAB i god tid. Det upp till fastighetsägaren att se till att den gamla enskilda anläggningen inte kan påverka miljön negativt eller skada någon i framtiden. Genom att fylla tanken eller brunnen med exempelvis sand kan inte anläggningen rasa ihop. Ett alternativ är att ta bort den helt.

6. Slutbesiktning

Vid anläggandet av stora/omfattande gemensamhetsanläggningar rekommenderar kommunen att en oberoende besiktningsman utför en protokollförd slutbesiktning av den utförda entreprenaden.

Bilaga H – Ordlista

Akvifär: en geologisk bildning som lagrar grundvatten med så stor lagringskapacitet och så stor genomsläpplighet att grundvatten kan utvinnas ur den i användbara mängder.

Allmän VA-anläggning: En Vatten- och Avloppsanläggning som betjänar bostadshus eller annan bebyggelse och som drivs av kommunen.

Avloppsvatten: Samlingsnamn för spillvatten, dagvatten, dränvatten och kylvatten.

Dagvatten: Regn- och smältvatten från till exempel tak, gator och parker.

Dricksvatten: Vatten för hushållsändamål. Dricksvatten klassificeras som livsmedel enligt livsmedelslagen.

Dränvatten: Vatten från dränering av husgrunder, tomtmark, parker, gator med mera.

Duplikatsystem: Avloppssystem där spillvatten avleds i ett separat ledningssystem och där dagvatten och dränvatten avleds i ett annat ledningssystem och/eller i öppna diken.

Enskild anläggning: En VA-anläggning eller annan anordning för vattenförsörjning eller avlopp som inte ingår i en allmän anläggning. Oftast för ett hushåll men kan också försörja en grupp av hushåll med vatten och avlopp.

Gemensamhetsanläggning: En VA-anläggning som är gemensam för flera fastigheter och som har inrättats med stöd av anläggningslagen. Ägare till fastighet som ingår i en sådan samfällighet har rätt att nyttja anläggningen men även en skyldighet att bidra till kostnaderna för anläggningens drift och underhåll. En gemensamhetsanläggning förvaltas oftast i föreningsform av en så kallad samfällighetsförening.

Huvudman: Den som äger en VA-anläggning.

Kylvatten: Vatten som används för kylning.

Nödavlopp: Anordning för att i nödsituationer möjliggöra avledning av avloppsvatten för att skydda fastigheter eller anläggningar mot översvämning.

Recipient: Vattendrag eller sjö dit renat spillvatten eller dagvatten leds.

Råvatten: Ytvatten eller grundvatten som används vid framställning av dricksvatten.

Sammanhållen bebyggelse: Sammanhållen bebyggelse är bebyggelse på tomter som gränsar till varandra eller skiljs åt endast av en väg, gata eller parkmark.

Samordnad VA-försörjning: VA-försörjningen sker samordnat för två eller flera fastigheter.

Spillvatten: Förorenat vatten från hushåll eller verksamheter. Måste behandlas i avloppsreningsanläggning.

Tillkommande vatten: Dag- eller grundvatten som tränger in i avloppsledningsnät.

Vattentäkt: Grundvattenmagasin, sjö eller vattendrag där uttag av råvatten sker, exempelvis för användning som dricksvatten.

Verksamhetsområde: Det geografiska område inom vilket en eller flera vattentjänster har ordnats eller ska ordnas genom en allmän VA-anläggning.

Återkomsttid: Tidsintervall i medeltal mellan regn med en viss intensitet och varaktighet.

100-årsflöde: Ett 100-årsflöde är det flöde som kan förväntas inträffa en gång per hundra år i en viss punkt, exempelvis ett flöde i ett vattendrag eller en viss nivå i en sjö. Detta är ett teoretiskt värde som är beräknat utifrån mätningar och/eller datamodeller.

38-punkterslista: Vattenmyndigheterna har i sina åtgärdsprogram för att uppnå miljökvalitetsnormerna för respektive vattenförekomst redovisat en 38-punkterslista med åtgärder som myndigheter och/eller kommuner behöver genomföra.

Förkortningar:

ABVA Kommunens allmänna bestämmelser för användandet av kommunalt vatten och avlopp .

LIS Landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

LOD Lokalt omhändertagande av dagvatten. Används bland annat för att ta hand om dagvatten genom infiltration på egen tomt.

LOVA Lokalt vattenvårdsprojekt.

pe *Personekvivalenter. En personekvivalent anger den* genomsnittliga mängd föroreningar i avloppsvatten som en person ger upphov till per dag. Den mängd organiska substanser som en person ger upphov till per dag är proportionerlig till övriga föroreningar som fosfor och kväve. Därför mäts mängden organiska substanser i vatten för att ge ett mått på antalet personekvivalenter.

SGU Sveriges geologiska undersökning.

VA Vatten och avlopp.

VISS Vatteninformationssystem Sverige är en databas med data om Sveriges vattenförekomster.

1. VA-översikt

2. VA-policy

3. VA-plan

KOMMUNAL VA-PLANERING

Del 2. VA-policy,

Antagen av Kommunfullmäktige 2014-04-29, § 38

Alvesta kommun

LOVA
LOKALA VATTENVÅRDSPROJEKT

VA-policy

Övergripande mål för VA

- VA-frågorna ska beaktas i all planering. Bebyggelseplanering ska innefatta klimatanpassad och långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning, spillvattenhantering och dagvattenhantering.
- VA-anläggningar och -ledningsnät ska vara driftsäkra, robusta och ha ett tillfredsställande skydd. Deras funktion ska upprätthållas under hela drifttiden.
- Återföring av näringsämnen i kretsloppet ska öka.
- Dagvatten ska hanteras så nära källan som möjligt (lokalt omhändertagande, LOD).
- Kommunen ska ha god kunskap om allmänna och enskilda VA-anläggningars utformning, funktion och drift samt de risker och problem som kan vara förenade med deras användning.
- Information om kommunens verksamhet, planering, service och myndighetsutövning ska spridas till alla berörda. Kommunens olika roller som verksamhetsutövare för VA, planerare och myndighet ska vara tydliga.
- Informationsinsatser i VA-ärenden från kommunens olika verksamheter till fastighetsägare bör vara samordnade.
- Alla kommunala nämnder, styrelser och bolag ska arbeta i samklang med denna VA-policy.

VA inom verksamhetsområden

Kommunen är huvudman för samtliga allmänna anläggningar i Alvesta kommun.

Kommunen ska:

- utforma övergripande VA-lösningar som är långsiktiga, kan vidareutvecklas och utvidgas i den takt utvecklingen kräver,
- vid utveckling av allmänna VA-anläggningar sträva efter hög tillförlitlighet, ekologisk hållbarhet, god resurshushållning samt hög effektivitet miljömässigt och ekonomiskt,
- underhålla och förnya befintliga anläggningar och ledningsnät i den takt som behövs för att bibehålla deras funktion och driftsäkerhet,
- se till att nödvändiga beslut, riktlinjer och standarder finns för VA-verksamheten,
- samverka med andra inom hela eller delar av VA-verksamheten när det är strategiskt, rationellt eller resursmässigt motiverat,
- utforma dagvattensystem så att störningar på recipienter, spillvattennät och reningsanläggningar begränsas,
- se till att vattentäkter skyddas mot föroreningar och att erforderliga skyddsområden finns,
- utforma ledningsnät och reservoarer för dricksvatten så att dricksvattenkvaliteten bibehålls, samt att det är förberett för ökande vattenuttag,
- informera brukarna om innebörden av att använda allmänna vattentjänster så att förväntningar, funktion och service överensstämmer.

Områden med enskild VA-försörjning

Alla anläggningar som inte är allmänna kallas enskilda, enligt lag om allmänna vattentjänster. De kan omfatta endast en fastighet eller vara samordnade för två eller flera fastigheter.

Samordnad VA-utbyggnad

Kommunen ska:

- ha en långsiktig plan för VA-utbyggnad,
- lösa VA-försörjningen i form av allmän anläggning där den enligt kommunens bedömning inte med större fördel kan lösas på annat sätt,
- rangordna utbyggnad av verksamhetsområden för vatten och avlopp med beaktande av ekonomi, miljö och utveckling,
- vägleda och stötta fastighetsägare i valet av VA-lösningar och i samband med bildande av gemensamhetsanläggningar för VA,
- verka för anslutning av enskilda fastigheter och gemensamhetsanläggningar belägna i randzoner utanför verksamhetsområden eller i närheten av överföringsledningar, till kommunens nät och överföringsledningar,
- i områden där samordnade VA-lösningar ska genomföras, verka för att en positiv utveckling inte hämmas under tiden fram till dess anslutning till allmän VA-anläggning kan ske eller gemensamhetsanläggning är utbyggd.

Små enskilda anläggningar

Kommunen ska:

- tillhandahålla klar, tydlig och lättillgänglig information om regler för hur enskilt VA ska vara anordnat,
- genom fortlöpande tillsyn och på andra sätt inhämta kunskap om enskilda avlopp så att tillräckligt underlag för bedömningar finns i organisationen,
- verka för att enskilda anläggningar utformas med enkel, robust och beprövad teknik,
- verka för att de av miljöskäl prioriterade områdena (beskrivs i VA-översikten avsnitt 4.2.1 och i VA-planen) har bästa möjliga status på avloppen.

Vattenmyndigheternas krav på åtgärder

Vattenmyndigheterna har gett kommunerna i uppdrag att genomföra åtgärder som ska bidra till att miljökvalitetsnormerna för respektive områden ska uppfyllas, se **VA-översiktens bilaga E**. Dessa åtgärder är för Alvesta kommun helt inriktade på vattenförekomsternas *ekologiska status*, eftersom klassningen av kemisk status genomgående är *god kemisk status* för grundvatten, sjöar och vattendrag. Grundvattnet har genomgående klassningen *god kvantitativ status*.

Kommunen ska:

- i tillsyn, prövning och planering prioritera sådana områden med vattenförekomster som riskerar att inte uppnå god ekologisk, kemisk eller kvantitativ status,

arbeta in vattenmyndigheternas krav på åtgärder i sin verksamhet i enlighet med vad som anges i övriga avsnitt i denna VA-policy.

§ 74

Dnr KS-2025-00144 1.9.1

Svar på remiss av förslag till ny regional vattenförsörjningsplan för Kronobergs län

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att lämna synpunkter enligt nedan.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Kronobergs län har tagit fram ett förslag till en ny regional vattenförsörjningsplan för länet. Alvesta kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

Den första planen publicerades 2012. Det övergripande syftet med den regionala vattenförsörjningsplanen är att säkra dricksvattenförsörjningen i Kronobergs län för framtida generationer. Mer konkret innebär det att öka samverkan i vattenförsörjningsfrågor i länet, skapa samsyn kring gemensamma prioriteringar och genomförandet av de åtgärder som behövs för att trygga länets framtida vattenförsörjning. Planens fokus är på länets dricksvattenförsörjning, och då främst kommunal vattenförsörjning, men även vatten till andra ändamål som industri och jordbruk berörs. Avsikten är att all information i planen ska vara öppen och tillgänglig för alla. Med hänsyn till det har därför mer detaljerad information om länets vattenresurser och dricksvattenförsörjning uteslutits ur planen. Den regionala vattenförsörjningsplanen fokuserar på det regionala behovet och har ett översiktligt perspektiv.

Alvesta kommuns synpunkter

Alvesta kommun anser att dokumentet är väl genomarbetat med kontinuerligt utbyte under framtagandet. Nedan följer förslag till förbättringar:

- Alvesta kommun anser att text angående nöd- och vattenförsörjning bör arbetas om för att förtydliga vikten av robusthet och att det inte får bli några längre avbrott i vattenförsörjningen. (sid 10)

- Planen bör lyfta hur innehållet relaterar till med regionala utvecklingsstrategin och om det finns några målkonflikter dessa dokument emellan. (sid 14)

- Det bör framgå av planen hur Länsstyrelsen har tänkt att följa upp arbetet mellan revideringar av planen. (sid 14)

- Eftersom stor del av länet har enskilda anläggningar anser Alvestas kommun att det bör finnas en plan för hur länsstyrelsen avser få ett bättre kunskapsunderlag för hur vattentillgång och vattenkvalitet är för de vattenresurser som används inom enskild försörjning. (sid 40)

- Alvesta kommun saknar en analys och en slutsats för hur industrins vattenanvändning som skiljer sig från rikets fördelning påverkar vårt län. (sid 42)

- I avsnittet om befolkningsprognos utgår dokumentet enbart från SCB. Kommunen anser att dokumentet också behöver ta höjd för kommunernas egna prognoser för befolkningsutveckling och analysera hur det påverkar dokumentet. (sid 44)

- Underlaget har identifierat en problematik med att uppskatta vattenbehovet för jordbruket. Alvesta kommun vill skicka med att det behöver ses över om mätmetoder behöver ändras för att kunna få fram mer tillförlitligt underlag för kommande prognoser inom detta. (sid 47)

- Under kapitlet med industrins framtida behov bör det kompletteras med information om vilken typ av företag regionen ser som möjliga inom arbetet med Business Sweden. Det kan krävas ställningstaganden i den regionala planen för att se om regionen är beredda att ta emot etableringar som kräver stora vattenuttag och hur det i så fall påverkar våra vattenresurser. (sid 48)

- Alvesta kommun ser att stycket om övriga framtida vattenanvändning bör kompletteras med att kommande satsningar på infrastruktur och då i första hand järnväg i Europa kommer göra att besöksnäringen kan förväntas få fler besökare. (sid 48)

- Under rubriken befolkningsutveckling anser kommunen att det bör föras ett resonemang om ökat besökarantal på sommaren och hur detta i kombination med risk för torka kan vara en utmaning och vad det krävs för arbete för att förebygga vattenbrist. (sid 51)

- Avsnittet av regleringsdammar bör belysa hur ned- och uppströms kan påverkas av att förelägganden efterlevs och vem som har ansvar för samordningen av de åtgärder som är planerade. (sid 52)

- I avsnittet om miljöfarlig verksamhet lyfts det att det saknas tillräcklig kunskap om hur solcellsanläggningar kan påverka vattentäkter. Alvesta kommun anser att detta behöver tas med som en åtgärd att utreda vidare innan vi hamnar i ett sådant scenario. (sid 54)

- Alvesta kommun ser att det behöver förtydligas hur länsstyrelsen avser gå vidare med stycket kring kunskapsunderlag.

- Det framgår att inriktning och tyngdpunkt i den regionala utvecklingsstrategin kan behöva anpassas, länsstyrelsen behöver förtydliga vad det är som ska anpassas och hur det påverkar kommunal och regional planering. (sid 67).

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-24

Remissversion av Regional vattenförsörjningsplan för Kronobergs län, 2024-10-02

Svar på remiss av förslag till ny regional vattenförsörjningsplan för Kronobergs län

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att lämna synpunkter enligt nedan.

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Kronobergs län har tagit fram ett förslag till en ny regional vattenförsörjningsplan för länet. Alvesta kommun har fått möjlighet att lämna synpunkter på förslaget.

Den första planen publicerades 2012. Det övergripande syftet med den regionala vattenförsörjningsplanen är att säkra dricksvattenförsörjningen i Kronobergs län för framtida generationer. Mer konkret innebär det att öka samverkan i vattenförsörjningsfrågor i länet, skapa samsyn kring gemensamma prioriteringar och genomförandet av de åtgärder som behövs för att trygga länets framtida vattenförsörjning. Planens fokus är på länets dricksvattenförsörjning, och då främst kommunal vattenförsörjning, men även vatten till andra ändamål som industri och jordbruk berörs. Avsikten är att all information i planen ska vara öppen och tillgänglig för alla. Med hänsyn till det har därför mer detaljerad information om länets vattenresurser och dricksvattenförsörjning uteslutits ur planen. Den regionala vattenförsörjningsplanen fokuserar på det regionala behovet och har ett översiktligt perspektiv.

Alvesta kommuns synpunkter

Alvesta kommun anser att dokuemtnet är väl genomarbetat med kontinuerligt utbyte under framtagandet. Nedan följer förslag till förbättringar:

- Alvesta kommun anser att text angående nöd- och vattenförsörjning bör arbetas om för att förtydliga vikten av robusthet och att det inte får bli några längre avbrott i vattenförsörjningen. (sid 10)
- Planen bör lyfta hur innehållet relaterar till med regionala utvecklingsstrategin och om det finns några målkonflikter dessa dokument emellan. (sid 14)
- Det bör framgå av planen hur Länsstyrelsen har tänkt att följa upp arbetet mellan revideringar av planen. (sid 14)
- Eftersom stor del av länet har enskilda anläggningar anser Alvestas kommun att det bör finnas en plan för hur länsstyrelsen avser få ett bättre kunskapsunderlag för hur vattentillgång och vattenkvalitet är för de vattenresurser som används inom enskild försörjning. (sid 40)
- Alvesta kommun saknar en analys och en slutsats för hur industrins vattenanvändning som skiljer sig från rikets fördelning påverkar vårt län. (sid 42)

- I avsnittet om befolkningsprognos utgår dokumentet enbart från SCB. Kommunen anser att dokumentet också behöver ta höjd för kommunernas egna prognoser för befolkningsutveckling och analysera hur det påverkar dokumentet. (sid 44)
- Underlaget har identifierat en problematik med att uppskatta vattenbehovet för jordbruket. Alvesta kommun vill skicka med att det behöver ses över om mätmetoder behöver ändras för att kunna få fram mer tillförlitligt underlag för kommande prognoser inom detta. (sid 47)
- Under kapitlet med industrins framtida behov bör det kompletteras med information om vilken typ av företag regionen ser som möjliga inom arbetet med Business Sweden. Det kan krävas ställningstaganden i den regionala planen för att se om regionen är beredda att ta emot etableringar som kräver stora vattenuttag och hur det i så fall påverkar våra vattenresurser. (sid 48)
- Alvesta kommun ser att stycket om övriga framtida vattenanvändning bör kompletteras med att kommande satsningar på infrastruktur och då i första hand järnväg i Europa kommer göra att besöksnäringen kan förväntas få fler besökare. (sid 48)
- Under rubriken befolkningsutveckling anser kommunen att det bör föras ett resonemang om ökat besökarantal på sommaren och hur detta i kombination med risk för torka kan vara en utmaning och vad det krävs för arbete för att förebygga vattenbrist. (sid 51)
- Avsnittet av regleringsdammar bör belysa hur ned- och uppströms kan påverkas av att förelägganden efterlevs och vem som har ansvar för samordningen av de åtgärder som är planerade. (sid 52)
- I avsnittet om miljöfarlig verksamhet lyfts det att det saknas tillräcklig kunskap om hur solcellsanläggningar kan påverka vattentäkter. Alvesta kommun anser att detta behöver tas med som en åtgärd att utreda vidare innan vi hamnar i ett sådant scenario. (sid 54)
- Alvesta kommun ser att det behöver förtydligas hur länsstyrelsen avser gå vidare med stycket kring kunskapsunderlag.
- Det framgår att inriktning och tyngdpunkt i den regionala utvecklingsstrategin kan behöva anpassas, länsstyrelsen behöver förtydliga vad det är som ska anpassas och hur det påverkar kommunal och regional planering. (sid 67).

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-24

Remissversion av Regional vattenförsörjningsplan för Kronobergs län, 2024-10-02

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Therese Lindström
Planchef, samhällsbyggnadsförvaltningen

Beslutet skickas till

Länsstyrelsen i Kronobergs län

Remiss – Regional vattenförsörjningsplan för Kronobergs län

2025

Länsstyrelsen Kronoberg

Titel:	Regional vattenförsörjningsplan för Kronobergs län
Författare:	Länsstyrelsen i Kronobergs län
Kontaktperson:	Linda Westeson
Diarienummer:	1652-2025
Utgivningsår:	2025
Omslagsbild:	Exempelbild på sjö i länet Foto: Linda Westeson

Förord

Kompletteras med senare

[Skriv plats, datum och år]

[Skriv namn]
[Skriv befattning/titel]

[Skriv namn]
[Skriv befattning/titel]

Sammanfattning

Kompletteras med senare

Innehåll

FÖRORD ... 3

SAMMANFATTNING ... 4

1. INLEDNING ... 8

Regional vattenförsörjningsplanering för robust dricksvattenförsörjning ... 8

Vem ansvarar för dricksvattenförsörjningen? ... 9

Kommunens ansvar ... 10

Länsstyrelsens ansvar ... 10

Vem har ansvaret för att leverera vatten vid kris? ... 10

Globala och nationella mål ... 11

Arbetsprocessen ... 12

Avgränsningar ... 13

Målgrupp och användning ... 13

Uppdatering och uppföljning av planen ... 14

Läsanvisning ... 15

Termer och begrepp ... 15

2. REGIONALT VIKTIGA VATTENRESURSER ... 18

Regionalt viktiga vattenresurser för Kronobergs län ... 19

Avgränsning och urval ... 21

Urval A – teoretiska beräkningar ... 22

Urval B – dialogmöten med kommunrepresentanter ... 22

Definition av regionalt viktig vattenresurs ... 23

Vattenresurser i vårt län som är viktiga för andra ... 24

3. VATTEN I LÄNET ... 25

Geologi ... 25

Berggrund ... 25

Jordarter ... 26

Avrinning ... 28

Grundvatten ... 29

Grundvattentillgång ... 29

Grundvattenkvalitet....32
Ytvatten....33
Ytvattentillgång....33
Ytvattenkvalitet....35
Vattenskyddsområden....36
Riksintressen....37
4. BEHOV OCH ANVÄNDNING (IDAG OCH I FRAMTIDEN)....38
Vattenanvändning i länet....38
Hushåll....39
Jordbruk....40
Industri....42
Övrig vattenanvändning....43
Länets framtida vattenbehov....44
Befolkningsutveckling....44
Hushållens vattenbehov år 2100....46
Jordbrukets framtida vattenbehov....47
Industrins framtida vattenbehov....48
Övrig framtida vattenanvändning....48
5. UTMANINGAR OCH RISKER....49
Samhällsplanering....49
Översiktsplan....50
Detaljplanering....50
Befolkningsutveckling....51
Brist på reservvatten....51
Bristande skydd av vattentäkter....51
Regleringsdammar....51
Risk för vattenbrist....52
Risk för föroreningar....53
Vägar och järnvägar....53
Översvämningar....53
Miljöfarlig verksamhet....53
Jord- och skogsbruk....55

Brunifiering....55
Förorenade områden....55
Miljögifter....57
Konkurrerande vattenuttag....58
Förändrat klimat....58
Framtidsscenario....59
Klimatförändringar i Kronoberg....59
Ett varmare och torrare Kronoberg....59
Ett blötare Kronoberg....60
Påverkan på vattenförsörjningen....61
Klimatanpassning....61
Beredskap och försvar....62
Hotbilden....62
Uppbyggnad av totalförsvaret....62
Dricksvattenförsörjning vid höjd beredskap....62
Kronobergs läns förutsättningar i beredskapsplaneringen....62
Informationssäkerhet....63
6. ÅTGÄRDER FÖR LÅNGSIKTIGT TRYGG DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING 64
Vattentillgång....64
Skydd av vattenresurser....64
Robusta system....65
Kunskapsunderlag....66
Samverkan....66
Föreslagna åtgärder för en trygg dricksvattenförsörjning....66
Åtgärder riktade till kommunerna....67
Åtgärder riktade till länsstyrelsen....68
Genomförande av åtgärder....69
REFERENSER....70

1. Inledning

Dricksvatten är vårt viktigaste livsmedel och det är därför mycket angeläget att säkra dess kvantitet och kvalitet. En säker dricksvattenförsörjning kräver en långsiktig planering som ser till att de vattenresurser som finns kan förse invånarna med dricksvatten av god kvalitet i ett flergenerationsperspektiv.

Tillgång till tillräckligt med vatten till samhällets alla behov och vatten av god kvalitet som kan livnära länets invånare, lantbruk och ekosystem är viktiga strategiska planeringsfrågor. Vatten rinner över alla geografiska gränser och påverkas av mänskliga verksamheter – därför krävs samsyn och samordnade insatser för att skydda vår viktiga naturresurs.

Regional vattenförsörjningsplanering för robust dricksvattenförsörjning

Det övergripande syftet med den regionala vattenförsörjningsplanen är att säkra dricksvattenförsörjningen i Kronobergs län för framtida generationer. Mer konkret innebär det att skapa samsyn kring gemensamma prioriteringar och genomförandet av de åtgärder som behövs för länets framtida vattenförsörjning.

Den första regionala vattenförsörjningsplanen för Kronobergs län togs fram mellan åren 2008–2012. Ett stort antal vattenresurser, varav flera små, pekades då ut som viktiga för länets vattenförsörjning och den kan snarare ses som en inventering av tänkbara vattenresurser för ändamålet.

I den nya regionala vattenförsörjningsplanen har den ursprungliga planens innehåll helt eller delvis omarbetats utifrån nya nationella vägledningar och uppdaterats till aktuellt kunskapsläge. En prioritering av vattenresurserna har gjorts och nu pekas drygt tjugo vattenresurser ut som regionalt viktiga för länet.

De utpekade vattenresurserna, som är eller kan komma att bli viktiga för länets framtida dricksvattenförsörjning ur ett regionalt perspektiv, har identifierats av länsstyrelsen tillsammans med länets kommuner. Många fler vattenresurser är viktiga för dricksvattenförsörjning lokalt och dessa bör identifieras i kommunala vattenförsörjningsplaner.

Vattenförsörjningsplanen ska utgöra underlag för kommunal och regional planering. Den yttersta tidshorisonten är år 2100, som är så långt som Sveriges meteorologiska och hydrologiska instituts (SMHI:s) klimatprognoser sträcker sig. Nästan åttio år är en lång planeringshorisont och mycket kan förändras under denna tid, både tekniska lösningar och beteenden kring vattenanvändning. Klimatförändringar förväntas påverka både vattenresurserna och behovet av vatten.

Vem ansvarar för dricksvattenförsörjningen?

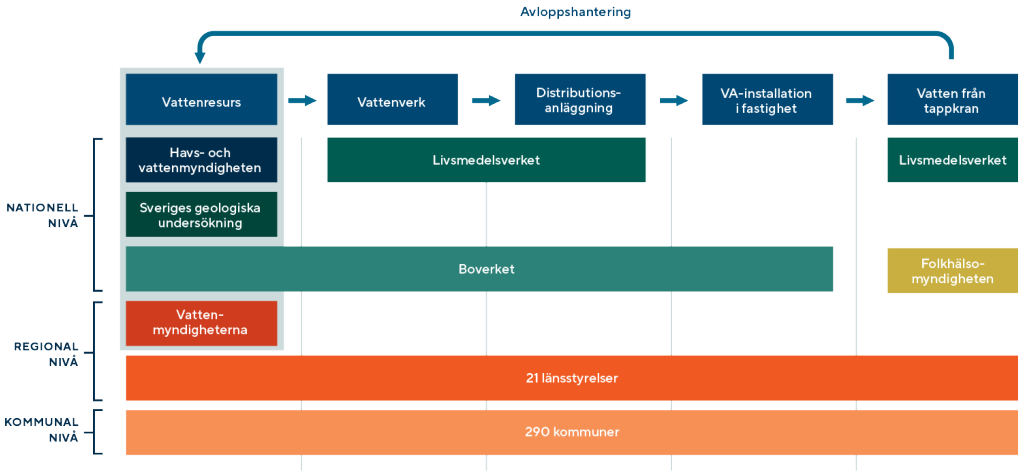
Ansvaret för vattenförsörjningen är fördelat på många olika aktörer på nationell, regional och lokal nivå.

Huvudansvaret för dricksvattenförsörjningen ligger på landets kommuner, som också ansvarar för planeringen av mark och vattenområden. Kommunen är ansvarig för att ordna dricksvatten till de fastigheter som har allmän vattenförsörjning.

Den som har enskild vattenförsörjning, det vill säga inte är ansluten till den allmänna vattenförsörjningen, har själv ansvar för sin vattenförsörjning. Detta inkluderar att kontrollera dricksvattenkvaliteten genom provtagning. För vattenförsörjning till jordbruk och industrier ligger ansvaret hos verksamhetsutövaren.

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har ett ansvar för en hållbar vattenresursförvaltning i egenskap av att vara en förvaltningsmyndighet med ansvar för frågor om bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av sjöar, vattendrag och hav. Sveriges geologiska undersökning (SGU) är förvaltningsmyndighet för frågor om grundvatten. Boverket är förvaltningsmyndighet för frågor om bland annat fysisk planering samt hushållning med mark- och vattenområden. Livsmedelsverkets utfärdar föreskrifter om dricksvatten. På nationell nivå ansvarar Livsmedelsverket också för frågor som rör dricksvattenkvaliteten i egen brunn. Livsmedelsverket har även ett samordningsansvar för dricksvattenförsörjningen i Sverige och leder den Nationella samordningsgruppen för dricksvatten. Folkhälsomyndigheten ansvarar för nationell samordning av smittskyddet och för vägledning när det gäller miljöbalkens regler om hälsoskydd för inomhusmiljö, hygien och objektburen smitta.

De fem regionala vattenmyndigheterna har huvudansvaret gällande förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön inom vattendistrikten. Länsstyrelserna svarar för den statliga förvaltningen i länet och ska samordna olika samhällsintressen och statliga myndigheters insatser.

Figur 1 Myndighetsansvar inom dricksvattenkedjan (Havs- och vattenmyndigheten, 2020)

Andra myndigheter med ansvar som berör vattenresursfrågan är till exempel Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (SMHI), Jordbruksverket. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Skogsstyrelsen.

Kommunens ansvar

Kommunerna har ansvar för den övergripande planeringen för hur mark- och vattenresurserna ska användas. Plan- och bygglagen (2010:900) ger ramarna för detta. Kommunens översiktsplan visar hur framtida tillgång till och skydd av vattenresurserna beaktas. Kommunen ansvarar lokalt även för miljöskydd och naturvård, samt tillsyn och prövning enligt miljöbalken.

Kommunen ansvarar för att ordna allmänna vattentjänster (dricksvattenförsörjning och avlopp) inom ett verksamhetsområde. Förenklat sagt till dem som är anslutna till den allmänna dricksvattenförsörjningen. Detta regleras i lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) även kallad LAV. VA-huvudmannen ska leverera vatten som uppfyller de krav på vattenkvaliteten som ställs i livsmedelslagstiftningen. Det som ska levereras inom VA-tjänsten är dricksvatten för hushållsändamål men i praktiken försörjs även många privata och offentliga verksamheter genom allmän vattenförsörjning. VA-huvudmannen har inget ansvar enligt lagen att leverera vatten för till exempel industrins eller jordbrukets behov. Om vattentillgången är begränsad, kan kommunen införa restriktioner för vattenanvändningen, exempelvis bevattningsförbud. Det kan innebära förbud mot att fylla poolen med kommunalt dricksvatten, använda vattenslang, vattenspridare och högtryckstvätt. Förutsättningarna varierar mellan kommunerna.

Länsstyrelsens ansvar

Länsstyrelsen har ett övergripande samordningsansvar i länet och samordnar till exempel klimatanpassning och krisberedskap regionalt. Länsstyrelserna kan besluta om att inrätta vattenskyddsområden och bedriver tillsyn av vattenverksamhet, över kommunernas skyldighet att ordna vattentjänster, samt vattenskyddsområden. (Havs- och vattenmyndigheten, 2023) Utöver detta ansvarar Länsstyrelsen även för prövning och tillsyn av miljöfarliga verksamheter. Länsstyrelsen är i och med tillsynsansvaret skyldiga att arbeta med att ge stöd och rådgivning till kommunerna.

Vem har ansvaret för att leverera vatten vid kris?

I Sverige utgår samhällets krisberedskap bland annat från den så kallade ansvarsprincipen. Ansvarsprincipen innebär att den som har ansvar för en verksamhet under normala förhållanden har motsvarande ansvar även i krissituationer. I ansvaret ingår att vidta de åtgärder som krävs för att kunna förebygga, motstå, hantera, återställa och lära från olyckor och kriser. Det innebär att kommunerna har ett ansvar för att vidta nödvändiga åtgärder för att säkra den allmänna dricksvattenförsörjningen för normal hushållsanvändning (Regeringen, 2024).

Kommunen behöver därför planera för både nöd- och reservvattenförsörjning.

Nödvattenförsörjning innebär distribution av vatten i tankar och används om ordinarie vattenförsörjningssystem inte kan nyttjas. Reservvattenförsörjning innebär att ordinarie vattenförsörjningssystem används men att vattnet tas från en annan råvattenkälla.

Fastighetsägare eller samfälligheter med enskild vattenförsörjning har ett eget ansvar för sin vattenförsörjning även vid kris eller vattenbrist. Vid återkommande problem med vattenbrist kan dock kommunen bli skyldig enligt lagen om allmänna vattentjänster att inrätta ett verksamhetsområde och ta ett större ansvar för vattenförsörjningen.

Verksamhetsutövare inom jordbruk har eget ansvar för vattenförsörjningen även vid kris och vattenbrist. Jordbruksverket ger, på sin webbplats, råd om vattenbrist samt vilket stöd som de kan ge vid vattenbrist (Jordbruksverket, 2024).

Globala och nationella mål

FN:s medlemsländer antog 2015 Agenda 2030 som innehåller 17 globala mål för en hållbar utveckling, vilket inkluderar en social, ekonomisk och miljömässig dimension. Vattenförsörjningsplaner berör främst målet ”Rent vatten och sanitet för alla”. Detta mål, inkluderande åtta preciserade delmål, ska säkerställa tillgången och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla. Eftersom vatten är livsnödvändigt berör vattenförsörjningsplaner också flera andra mål som till exempel ”Ingen hunger”, ”God hälsa och välbefinnande”, ”Hållbara städer och samhällen”, ”Hållbar konsumtion och produktion” och ”Bekämpa klimatförändringarna”.

Figur 2 Figuren visar de 17 globala miljömålen för hållbar utveckling. (Globala målen/UNDP Sverige, u.å.)

Sveriges 16 miljökvalitetsmål beslutades av riksdagen 1999. De nationella miljökvalitetsmålen bildar miljömålssystemet tillsammans med ett övergripande generationsmål och sex etappmål. Miljökvalitetsmålen visar inriktningen för

miljöarbetet i Sverige och utgör den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030. Vattenförsörjningsplaner som begrepp förekommer i målen ”Levande sjöar och vattendrag” samt ”Grundvatten av god kvalitet”. Vattenförsörjningsplanen berör utöver dessa mål även till exempel ”Giftfri miljö”, ”Ett rikt odlingslandskap” och ”God bebyggd miljö”.

Figur 3 De svenska miljökvalitetsmålen. (illustratör: Tobias Flygar, www.sverigesmiljomal.se).

Arbetsprocessen

Den nya regionala vattenförsörjningsplanen för Kronobergs län har tagits fram av Vattenenheten inom Miljöavdelningen på Länsstyrelsen i Kronobergs län. Samverkan har skett med olika sakområden inom Länsstyrelsen (vatten, plan, landsbygd, miljöskydd, försvar och beredskap, klimatanpassning, juridik) samt externt med länets kommuner, andra myndigheter och aktörer.

Arbetet med den nya regionala vattenförsörjningsplanen för Kronobergs län startade officiellt i januari 2019, då arbetet förankrades hos länsledningen och landshövdingen godkände upprättad tidsplan. I samband med det skickade landshövdingen ett brev till kommunstyrelsens ordförande i länets kommuner för att understryka vikten av bred samverkan vid framtagandet av planen. Förarbetet hade redan tidigare påbörjats med insamling av underlagsmaterial och tidig dialog med tjänstepersoner i kommunerna bland annat i samband med konferensen KASKAD – klimatanpassad dricksvattenförsörjning. Hösten 2019 genomfördes tre dialogmöten/workshops i länet med två till tre deltagande kommuner vid varje sammankomst. Alla kommuner i länet deltog med bred kompetens inom olika berörda sakområden. Arbetet med planen pausades helt eller delvis under covid-19-pandemin. Hösten 2024 genomfördes två workshops, en med representanter från samtliga kommuners VA-avdelningar och en internt på länsstyrelsen, för identifiering och urval av lämpliga åtgärder för att säkerställa en trygg dricksvattenförsörjning. Samtidigt gjordes också

en aktualisering av utpekade vattenresurser. Under 2025 var planen på remiss hos samtliga kommuner i länet, Region Kronoberg, nationella myndigheter, länsstyrelser för angränsande län, med flera. Vattenförsörjningsplanen beslutades i september 2025 av landshövdingen.

Avgränsningar

I enlighet med Havs- och vattenmyndighetens vägledning för regional vattenförsörjningsplanering ligger fokus i denna plan på dricksvattenförsörjning. Vattenresurserna nyttjas dock för många ändamål utöver dricksvattenförsörjning. Planen tar i begränsad omfattning även upp behov och förutsättningar inom lantbruket och industrin. Vattnets värde för växt- och djurliv, infrastruktur, rekreation etcetera hanteras inte i denna plan.

Avsikten är att all information i planen ska vara öppen och tillgänglig för alla. Med hänsyn till det har därför mer detaljerad information om länets vattenresurser och dricksvattenförsörjning uteslutits ur planen. Den regionala vattenförsörjningsplanen fokuserar på det regionala behovet och har ett översiktligt perspektiv. Detaljerade och fördjupade analyser utförs i stället på lokal nivå i kommunala vattenförsörjningsplaner, vattentjänstplaner, VA-planer eller liknande. I dessa finns ofta mer exakta uppgifter om befolkning, vattenbehov, vattenförbrukning med mera.

Länsstyrelsen har inget mandat att inom ramen för den regionala vattenförsörjningsplanen fördela, prioritera eller reservera vatten till hushåll, jordbruk, industrier eller andra ändamål, eller bestämma i frågor som rör den allmänna vattenförsörjningen och kommunernas planering. Inte heller att föregå en prövning av vattenuttag.

Målgrupp och användning

Det viktigaste syftet med regional vattenförsörjningsplanering är att säkra dricksvattenförsörjningen långsiktigt. Det färdigställda planeringsunderlaget kan användas av flera olika aktörer för att säkra vattenförsörjningen och skydda de i planen utpekade vattenresurserna. Den regionala vattenförsörjningsplanen är inte juridiskt bindande men kan vara vägledande för tillsyns- och prövningsmyndigheterna och ingå som en del i bedömningen när verksamheter och åtgärder ska tillståndsprövas.

Den regionala vattenförsörjningsplanen är ett stöd till länsstyrelsen vid rådgivning, granskning av översikts- och detaljplaner, prövning av vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet, samt inriktning för skydd av vattenresurser. Planen kan även vara ett underlag i arbetet med klimatanpassning till exempel för att planera inför situationer med vattenbrist eller för mycket vatten. Planen kan också vara ett stöd i arbetet med att stärka länets förmåga att hantera krissituationer kopplade till hot mot dricksvattenförsörjningen.

Vattenförekomster för dricksvatten ska ingå i registret för skyddade områden inom

vattenförvaltningen. Om det tillkommer vattenresurser i den regionala vattenförsörjningsplanen som ännu inte är utpekade dricksvattenförekomster enligt vattenförvaltningen bör de tas med i kommande revidering. Det är viktigt att de rapporteras till vattenmyndigheterna för att ingå i det så kallade artikel 7-registret.

Den regionala vattenförsörjningsplanen är också viktig som underlag för fysisk planering på kommunal nivå. Kommunala översiktsplaner anger den långsiktiga utvecklingen för hur mark- och vattenområden ska användas. Vid fysisk planering enligt PBL ska många olika intressen beaktas, bland annat möjligheter att ordna vattenförsörjning samt möjligheter att förebygga vattenföroreningar. Vattenresurser som utpekats i en regional vattenförsörjningsplan är ofta av mellankommunalt intresse, något som också ska tas hänsyn till.

Den regionala vattenförsörjningsplanen kan även vara en utgångspunkt för kommunernas framtagande av kommunala va-planer/vattentjänstplaner och kommunala vattenförsörjningsplaner. I den kommunala planeringen bör ytterligare vattenresurser (av lokalt värde) pekas ut, risker analyseras och konkreta åtgärdsförslag tas fram. Särskilt områden med enskild dricksvattenförsörjning med kvalitetsproblem eller vattenbrist behöver belysas för att säkerställa en långsiktig dricksvattenförsörjning.

Tillförlitlig vattenförsörjning är en grundförutsättning för utveckling av bebyggelse och olika näringsverksamheter. Därför behövs samordning mellan regionala vattenförsörjningsplaner och strategier för regional utveckling. Det är Sveriges regioner som har ansvar för det regionala tillväxtarbetet i respektive län (SFS 2010:630; SFS 2017:583). Det innebär bland annat att de ska utarbeta en regional utvecklingsstrategi för sitt län och samordna insatser för att genomföra strategin. Både den regionala vattenförsörjningsplanen och utvecklingsstrategin kan behöva anpassas till varandra. Inriktning och tyngdpunkt i den regionala utvecklingsstrategin kan behöva anpassas med hänsyn till möjligheter att ordna tillräcklig vattenförsörjning. (HaV, 2020, s. 27)

Uppdatering och uppföljning av planen

Den regionala vattenförsörjningsplanen behöver följas upp och aktualiseras regelbundet för att vara ett användbart verktyg i regional och kommunal planering. Länsstyrelsen kommer därför att göra en översyn av planen vart femte år och vid behov revidera den. Åtgärderna i planen behöver genomföras i länet för att nå en långsiktigt robust vattenförsörjning. De är dock inte juridiskt bindande. Länsstyrelsen kommer att följa upp såväl de egna som kommunernas föreslagna åtgärder. Detta ger en indikation på hur dricksvattenarbetet i länet framskrider.

Läsanvisning

Då en av huvuduppgifterna i den regionala vattenförsörjningsplanen är att identifiera (för att kunna skydda) de viktigaste vattenresurserna i länet för framtida dricksvattenförsörjning har Regionalt viktiga vattenresurser (kapitel 2) presenterats direkt efter de inledande texterna. Därefter följer mer beskrivande kapitel som ger både bakgrund och förutsättningar för försörjningen (kapitel 3) samt beskriver nuvarande och framtida behov av dricksvatten (kapitel 4). Avslutningsvis identifieras utmaningar och risker (kapitel 5) för dricksvattenförsörjningen och lämpliga åtgärder (kapitel 6) som behöver vidtas för en långsiktigt trygg dricksvattenförsörjning i länet.

Termer och begrepp

Avrinningsområde
Ett geografiskt landområde från vilket vatten dräneras till en specifik punkt i landskapet eller utlopp till havet. Avrinningsområdet begränsas av höjdområden, som delar flödet från regn och smältvatten åt olika håll. Gränsen för avrinningsområdet utgörs av vattendelaren.

Bristområden
Områden där det finns förhöjd risk att tillgången till vatten av tillräcklig kvalitet inte motsvarar vattenbehovet.

Brunifiering
Brunifiering innebär att vattnets färgtal ökar. Orsaken beror oftast på en ökande mängd humus som utlakas till vattnet från omgivningen, men även innehållet av järn kan bidra till att vattnet får ett högre färgtal.

Dricksvatten
Vatten som är avsett för dryck, matlagning eller beredning av livsmedel samt vatten som används i livsmedelsproducerande företag. Dricksvatten ska vara hälsosamt och rent.

Dricksvattenresurs
Yt- eller grundvattenresurs som används eller kan användas för dricksvattenförsörjning.

Grundvattenbildning
Tillförsel av ytvatten till grundvattnet.

Grundvattenförekomst
En avgränsad volym grundvatten i ett eller flera grundvattenmagasin.

Grundvattenmagasin
En hydraulisk avgränsad enhet av en eller flera geologiska formationer som medger uttag av grundvatten.

Hållbar vattenresursförvaltning

En förvaltning av en avgränsad och bestämd vattenresurs som levererar eller kan komma att leverera olika vattentjänster med avseende på kvantitet och kvalitet med hänsyn till hållbarhetsbegreppets olika dimensioner.

Medellågvattenföring, MLQ
Ett medelvärde av varje årslägsta vattenföring i ett vattendrag över en viss period.

Medelvattenföring, MQ
Ett medelvärde av varje års medelvattenföring i ett vattendrag över en viss period.

Miljökvalitetsnormer, MKN
Kvalitetskrav som vattnet ska uppnå vid en viss tidpunkt. Miljökvalitetsnormer är styrande för myndigheter och kommuner när de tillämpar lagar.

Nödvatten
Nödvatten är dricksvatten som distribueras på annat sätt än genom ledningsnätet. Begreppet signalerar att det handlar om en situation som innebär någon form av samhällsstörning.

RCP (Representative concentration pathways)
RCP är scenarier över hur växthuseffekten kommer fortsätta att öka i framtiden. RCP 8.5 motsvarar fortsatt höga utsläpp av koldioxid. RCP 4.5 innebär att koldioxidutsläppen ökar fram till år 2040 men sedan avtar.

Reservvatten
Dricksvatten som distribueras i det ordinarie ledningsnätet eller i ett provisoriskt ledningsnät, men som hämtas från en annan vattentäkt eller som levereras från ett annat vattenverk.

Råvatten
Obehandlat vatten från en vattentäkt, grundvatten eller ytvatten, som är avsett att användas som dricksvatten efter uppfordring eller intag och eventuell beredning.

Vattenbrist
En situation då det inte finns tillräckligt med vatten för att täcka det långsiktiga medelbehovet i samhället och i miljön. Vattenbrist uppstår när behovet är större än tillgången på vatten av tillräcklig kvalitet.

Vattenförekomst
Se Grundvattenförekomst respektive Ytvattenförekomst

Vattenresurs
Avser i planen grundvatten- och ytvattenresurser som är potentiellt användbara för vattenförsörjning.

Vattenskyddsområde
Ett formellt områdesskydd som fastställs geografiskt till skydd för en vattentillgång som används som dricksvattentäkt. Inom ett vattenskyddsområde gäller särskilda bestämmelser för alla som bor eller verkar inom området. Bestämmelser finns i 7 kap 21,22, 30 §§ miljöbalken.

Vattentäkt
Enligt 11 kap. 5 § miljöbalken: Bortledande av ytvatten eller grundvatten för vattenförsörjning, värmeutvinning eller bevattning. Beteckningen används också om grundvattenmagasin, sjö eller vattendrag där vattenverk hämtar sitt råvatten.

Vattenuttag
Bortledning av yt- eller grundvatten. Vattenuttag utgör vattenverksamhet som omfattas av regler i 11 kap. miljöbalken. Kommunala vattenuttag görs till kommunala vattenverk. Enskilda vattenuttag görs från en egen anläggning, vanligtvis en privat brunn eller samfällighet (för hushåll), men kan också vara en industri som tar upp vatten för att använda i en industriprocess eller lantbrukare som använder vatten för t.ex. bevattning.

Vattenverksamhet
Vattenverksamhet är en juridisk term, som i svensk lagstiftning definieras i 11 kap 3 § miljöbalken. Vattenverksamhet omfattar bland annat bortledande av grundvatten, tillförsel av vatten för att öka grundvattenmängden samt åtgärder som utförs för att avvattna mark. Den som vill genomföra en vattenverksamhet behöver normalt söka tillstånd eller göra en anmälan. Tillstånd behövs inte om det är uppenbart att vare sig allmänna eller enskilda intressen skadas. Tillstånd söks hos Mark- och miljödomstolen. Anmälan görs till länsstyrelsen.

Ytvattenförekomst
En avgränsad och betydande förekomst av ytvatten såsom t.ex. en sjö, en å, älv eller kanal, ett vatten i övergångszon eller ett kustvattenområde enligt vattendirektivet.

2. Regionalt viktiga vattenresurser

Vattenförsörjningsplanens fokus är på länets dricksvattenförsörjning och det utgör således grund för urvalet av regionalt viktiga vattenresurser. Tillgång till vatten är nödvändigt för många olika intressen, ändamål och verksamheter, vilka många gånger sammanfaller geografiskt. Det innebär att vattenresurser som är betydelsefulla för allmän dricksvattenförsörjning även kan vara viktiga för enskild vattenförsörjning för hushåll, jordbruk, industrier, och andra ändamål, samtidigt som det finns natur- och kulturvärden att ta hänsyn till. Det allmänna dricksvattnet används i sin tur för fler ändamål än som dricksvatten för hushållen. Det används även som vattenförsörjning för sjukhus och vårdboenden, skolor, räddningstjänst med mera, även industrier och jordbruksfastigheter kan vara anslutna till det kommunala dricksvattennätet. Utpekandet av vattenresurser i denna plan berör därför fler intressen än enbart hushållens dricksvattenbehov, däribland samhällsviktig verksamhet.

Att vattenresurser pekas ut i denna plan innebär ett underlag för skydd så att dessa kan nyttjas för dricksvattenförsörjningen i framtiden. Utpekandet innebär inte någon prioritering eller avvägning mellan olika intressenters behov av vattentillgången och planen föregår inte en prövning av vattenuttag. När ett vattenuttag prövas enligt 11 kap. MB måste förutsättningarna i varje aktuellt fall belysas med hänsyn till både allmänna och enskilda intressen.

Det är även viktigt att påpeka att det, utöver de vattenresurser som pekas ut som regionalt viktiga i denna plan, finns andra vattenresurser som är oumbärliga för vattenförsörjningen lokalt. Dessa vattenresurser bör pekas ut i kommunala vattenförsörjningsplaner. Den första regionala vattenförsörjningsplanen för länet, som togs fram 2012, redovisade ett stort antal tidigare, befintliga och planerade dricksvattenresurser i länet av varierande storlek. Den kan ses som en slags inventering av tänkbara vattenresurser och har även använts som kunskapsunderlag vid utpekandet av regionalt viktiga vattenresurser i denna plan.

Regionalt viktiga vattenresurser för Kronobergs län

Följande vattenresurser pekas ut som regionalt viktiga för Kronobergs läns vattenförsörjning (geometrier från vattenförvaltningens cykel 4):

Sjöar

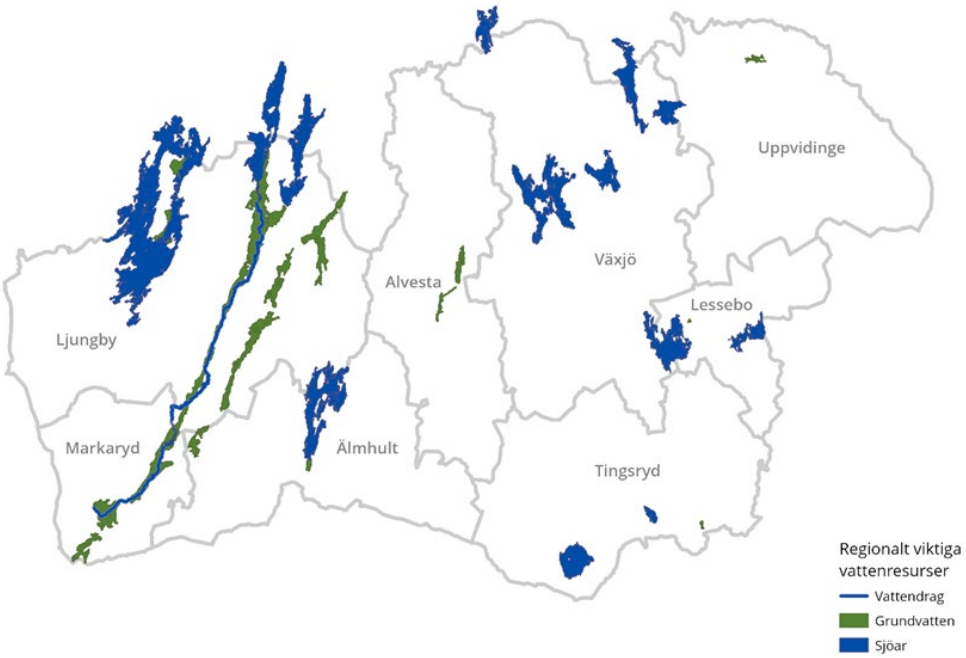
- Allgunnen
- Bolmen
- Flåren
- Helgasjön
- Innaren
- Läen
- Madkroken
- Mien
- Möckeln
- Rottnen
- Stora Hensjön
- Vidöstern
- Örken

Vattendrag

- Lagan (sträckan från Vidöstern till Markaryd inklusive Trarydsmagasinet)

Grundvatten

- Alvestaåsen, Benestad och Vislanda
- Bergaåsen, samtliga delområden
- Dädesjöåsen, Hovmantorp
- Emmabodaåsen, Åseda
- Ljungbyåsen, samtliga delområden
- Rolsmoåsen, Flisehult
- Ryssbyåsen, samtliga delområden
- Tannåkersåsen, Skeda och Tjust
- Älmhultsåsen, Älmhult norr

Figur 4 Karta över de yt- och grundvattenförekomster som pekats ut som regionalt viktiga för dricksvattenförsörjningen i Kronobergs län.

De utpekade yt- och grundvattenförekomsterna är identifierade av Länsstyrelsen i Kronobergs län tillsammans med länets kommuner. Vattenresurserna bedöms vara viktiga för att länets kommuner ska kunna förse invånare med dricksvatten av god kvalitet och tillräcklig mängd på lång sikt.

Vissa av de utpekade vattenresurserna används redan idag inom den allmänna dricksvattenförsörjningen. Andra utreds för att kunna användas som ordinarie dricksvattentäkt eller pekas ut som reservvattentäkt i framtiden. Så länge som de utpekade vattenförekomsterna har befintliga eller potentiella dricksvattentäkter är det viktigt att de värnas. Det är därför viktigt att ta hänsyn till de vattenförekomster som pekats ut som regionalt värdefulla för länets dricksvattenförsörjning i samhällsplaneringen och i myndigheters tillståndshandläggning, samt vid tillsyn av vattenverksamheter och miljöfarlig verksamhet. Att en vattenförekomst pekas ut som prioriterad ska dock inte tolkas som ett hinder för reservatsbildning eller andra typer av naturvårdande åtgärder. Dock kan en anpassning av skyddsföreskrifter och skötselplan behövas för att inte äventyra potentialen som vattentäkt.

I utpekandet av de prioriterade dricksvattenförekomsterna har ingen avvägning mot andra intressen skett, vilket gör att det kan finnas flera och motstående intressen på en plats. Den slutliga avvägningen görs först i samband med en tillståndsprövning av ett vattenuttag. Tanken med denna plan är inte att föregå en sådan prövning utan

enbart att lyfta fram de förekomster som är prioriterade utifrån dricksvattenintresset.

När det står klart att en utpekad dricksvattenförekomst ska tas i bruk som dricksvattentäkt är det viktigt att den får fullgott skydd. Det säkerställs oftast genom beslut om vattenskyddsområde. Om utredningar visar att en utpekad dricksvattenförekomst inte längre anses lämplig för länets allmänna dricksvattenförsörjning, ska dess prioritering i stället tas bort. I samband med uppdatering av den regionala vattenförsörjningsplanen ska listor och kartor över prioriterade vattenförekomster revideras.

Avgränsning och urval

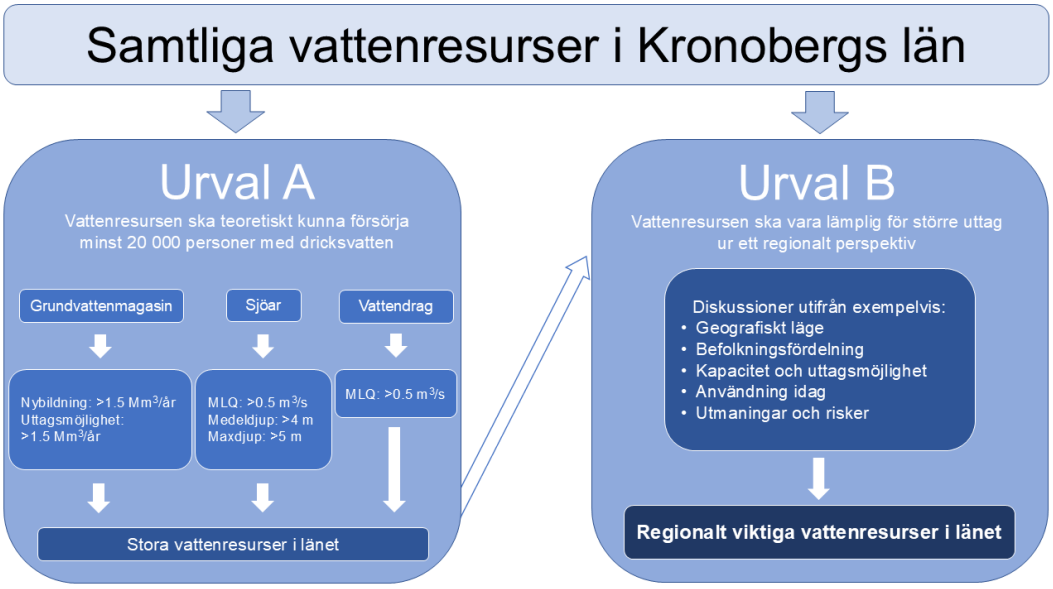
Urvalsprocessen för vilka vattenresurser som pekas ut som regionalt viktiga grundar sig huvudsakligen på allmän dricksvattenförsörjning – det vill säga kommunalt vatten till hushållen. Vattenbehovet är betydligt mer omfattande än så och exempel på andra sektorer som behöver tillgång till vatten är jordbruk, enskild dricksvattenförsörjning, industrier och allmänna intressen såsom natur- och kulturvärden.

Redan idag förekommer intressekonflikter om vattentillgången. Denna problematik kommer sannolikt att öka i och med att risken för vattenbrist och torka ökar i takt med klimatförändringarna.

Vissa uppgifter kring den lägesbundna informationen för en vattenresurs kan omfattas av sekretess. Vid utpekandet av viktiga vattenresurser i länet har därför de geografiska avgränsningarna för vattenförekomster inom vattenförvaltningens cykel 4, 2022-2027, använts.

De stora vattenresurserna är inte jämnt fördelade över länet utan återfinns i länets västra del. Här ligger den största isälvsformationen (Bergaåsen/Ljungbyåsen), länets största sjö (Bolmen) och det största vattendraget (Lagan). Länets västra del har också störst nederbördsmängd, vilket gör vattenresurserna mer uthålliga. Resultatet av denna resursfördelning ser vi i att fler än hälften av länets invånare får sitt dricksvatten från vattenresurser i västra delen av länet samt att stora delar av västra Skåne hämtar sitt råvatten från den delen av Kronobergs län.

Urvalsprocessen av regionalt viktiga vattenresurser har skett i två steg kallade Urval A och Urval B.

Figur 5 Urvalsprocess för utpekande av regionalt viktiga vattenresurser (Bildutformning, Länsstyrelsen i Kalmar län).

Urval A – teoretiska beräkningar

Urvalsprocessens första steg benämns urval A och utgår ifrån teoretiska beräkningar. Uppgifter som ligger till grund för urvalet såsom uttagskapacitet, areal, flöde, nederbörd, grundvattenbildning med mera är hämtat från SGU, SMHI och VISS. Vattenresurser som enligt beräkningar ska kunna försörja minst 20 000 personer, vid en total förbrukning motsvarande 200 liter/invånare och dygn, med dricksvatten klassas som regionalt viktiga. Vattenuttaget motsvarar 1,46 Mm³/år eller ett kontinuerligt flöde på 46,3 l/s (ca 50 l/s).

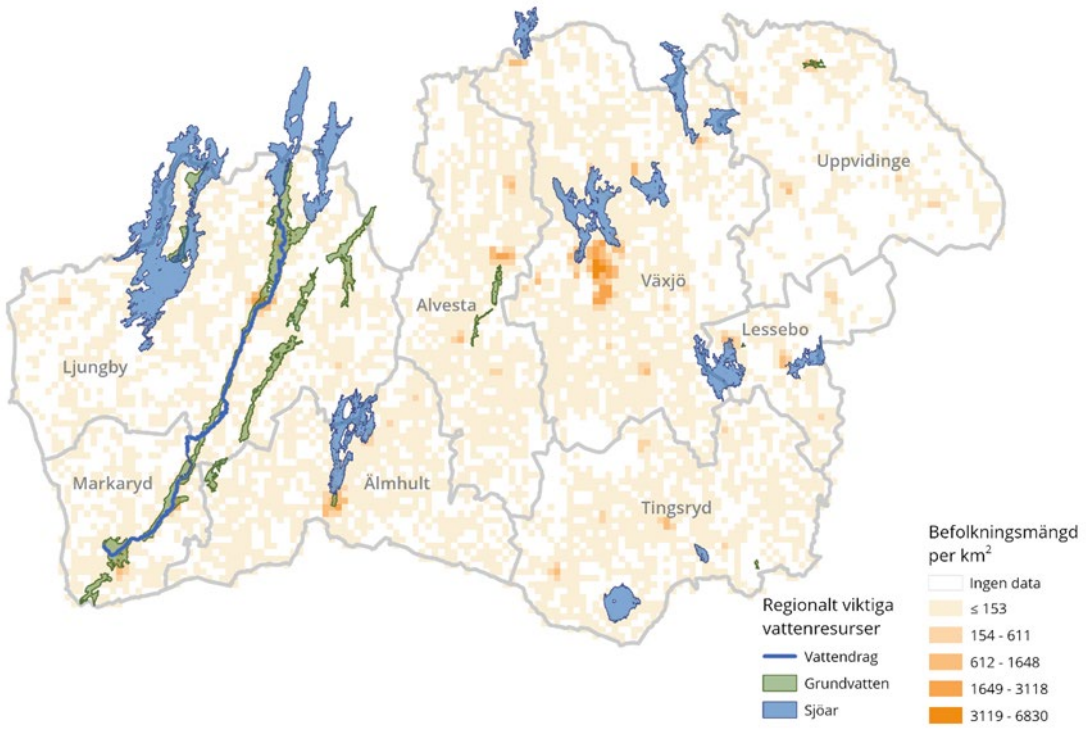
I beräkningsgrunder för Urval A har den kvantitativa aspekten prioriterats, men även låg vattentemperatur har värderats högt. Detta har resulterat i att grunda sjöar och vattendrag, som normalt har hög ytvattentemperatur sommartid har sållats bort. Undantaget är Lagan, eftersom den rinner genom den sammanhängande isälvsavlagringen Bergaåsen/Ljungbyåsen, på sin väg genom länet. Vid urval A har vattenresursens läge, riskbedömning och kemiska parametrar fått underordnad betydelse.

Urval B – dialogmöten med kommunrepresentanter

I urval B diskuteras länets vattenresurser, både de som enligt urval A ska kunna försörja 20 000 personer och vattenresurser som av andra anledningar bedöms vara viktiga – exempelvis att de utgör en större allmän vattentäkt idag.

Urval B genomfördes huvudsakligen vid tre olika dialogmöten med kommunrepresentanter från olika sakområden under hösten 2019. I samband med detta gjordes också en genomgång av tidigare Vattenförsörjningsplan för Kronobergs län från 2012 av länets dricksvattenproducenter för att ge Länsstyrelsen ett aktuellt

underlag om befintlig vattenförsörjning och framtida planer. En aktualisering av de utpekade vattenresurserna gjordes även under hösten 2024 tillsammans med länets dricksvattenproducenter. De vattenresurser som tillkom genom urval B var antingen huvudvattentäkt i någon av länets kommuner eller hade ett lämpligt geografiskt läge i länet utifrån befolkningstäthet och bedömdes ha tillräcklig kapacitet för att stötta den regionala vattenförsörjningen.

Figur 6 Regionalt viktiga vattenresurser i relation till befolkningstäthet per kvadratkilometer

Definition av regionalt viktig vattenresurs

Den slutliga bedömningen av när en vattenresurs klassas som regionalt viktig utgår ifrån att den faller in under en eller flera av följande punkter:

1. Vattenresursen försörjer, eller skulle teoretiskt kunna försörja 20 000 personer.
2. Vattenresursen har ett geografiskt läge och så god kapacitet att den kan stötta över kommungränserna vid behov.
3. Vattenresursen nyttjas som allmän vattentäkt idag och vid en driftstörning av denna kan kommunen inte lösa vattenförsörjningen inom kommungränsen under en längre tid. Detta innebär att hjälp från grannkommunerna skulle krävas, vilket gör situationen till en regional fråga.

Vattenresurser i vårt län som är viktiga för andra

Vissa vattenresurser inom länet och vid länets gränser är av intresse för andra läns vattenförsörjning. I vissa fall pekas samma vattenresurs ut som viktig för vattenförsörjning för mer än ett län. Det är därför viktigt att samverka kring vattenuttag och övrig vattenanvändning över länsgränserna.

Tabell 1. Regionalt viktiga vatten i angränsande läns vattenförsörjningsplaner. De vatten som även pekas ut som regionalt viktiga för Kronobergs län är markerade med fetstil.

Län	Sjöar	Vattendrag	Grundvatten
Jönköping	**Allgunnen** **Bolmen** **Flåren** **Vidöstern** Rymmen Änghultasjön **Örken**		**Bergaåsen, Lagan**
Kalmar	**Läen**	Alsterån Lyckebyån	
Blekinge	**Mien**		
Skåne	**Bolmen**	Helge å	
Halland	**Bolmen** Unnen	**Lagan**	

3. Vatten i länet

Geologi

Länet utgör den södra delen av småländska höglandet. I den norra delen förekommer höjder belägna omkring +280 meter över havet medan lågområdena i södra delen ligger på strax under 100 meter över havet. Terrängens struktur är orienterad i ungefär nord-sydlig riktning, vilket i viss mån är orsakad av berggrundsförhållandena och åsarna som genomkorsar länet i ungefär nord-sydlig riktning (Grushushållningsplan för Kronobergs län, 1995).

Markens vattengenomsläppliga förmåga är ofta uttryckt som hydraulisk konduktivitet och beror på jordart och typ av berg. Markens genomsläpplighet påverkar grundvattenbildningen och därigenom förutsättningar för dricksvattenförsörjningen. (Statens geotekniska institut, 2023)

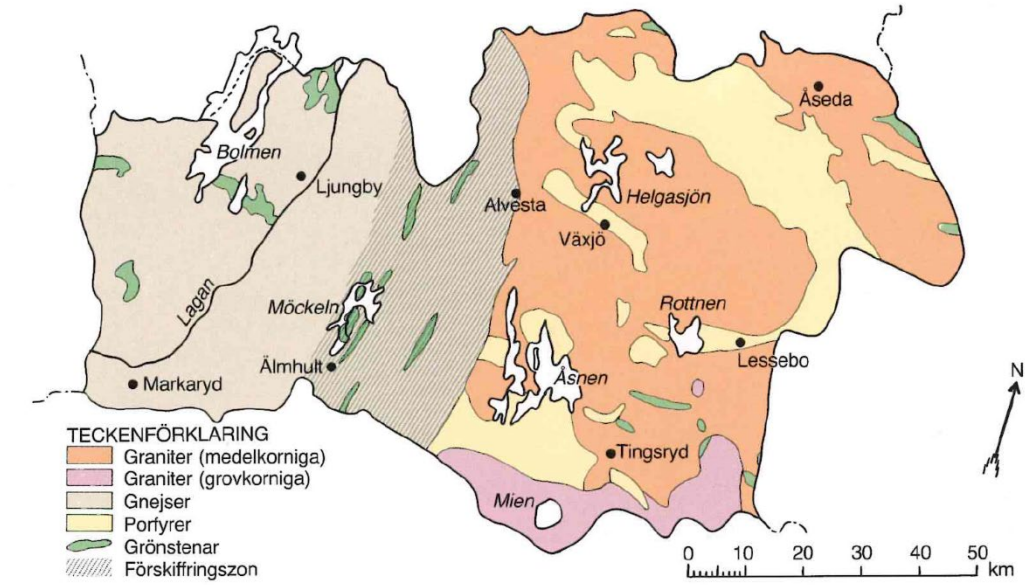
Berggrund

Uttagsmöjligheter av grundvatten i berg skiljer sig åt beroende av bergarten. Skillnaderna mellan uttagsmöjlighet i de olika bergarterna beror delvis på deras kemiska sammansättning, struktur och textur som grund för uppsprickning.

I länet möts två stora berggrundsregioner. Den västra halvan ingår i det sydvästsvenska gnejsområdet, Svekonorvegiska provinsen, och domineras av gnejser och gnejsgraniter. I öster möter den sydostsvenska berggrundsprovinsen, Sveokareliska provinsen, med företrädesvis graniter och porfyrer. Gränsen mellan regionerna markeras av en överskjutningszon. Zonen kännetecknas av en ställvis kraftig krossning och förskiffring av berggrunden (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Väster om förskiffringszonen dominerar i länet gnejs och gnejsig granit. Den är oftast rödgrå och ådrad med sur sammansättning. Bland gnejserna och gnejsgraniterna uppträder allmänt mörka, basiska bergarter, främst i form av amfiboliter. Dessa grönstenar ingår som massiv eller sprickfyllnader i urberget (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989).

Öster om förskiffringszonen är de huvudsakliga bergarterna granit och porfyr. Av graniten dominerar den röda eller grå Smålandsgraniten. Dessutom finns granitvarianter som Växjögranit som är en variant av Smålandsgranit. Porfyren kallas även vulkanit. Den är röd-brunaktig och förekommer in emellan de stora områdena med Smålandsgranit och täcker även den stora arealer (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1995).

Figur 7 Berggrundskarta över Kronobergs län (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989)

Berggrundens vattengenomsläppliga förmåga, hydraulisk konduktivitet, är en nyckelparameter kopplat till vattenuttag och till exempel dricksvattenförsörjning. Den västra Svekonorvegiska provinsen har i medeltal något högre hydraulisk konduktivitet än den östra Sveokareliska provinsen och har därmed en något högre vattengenomsläpplig förmåga. (Hydraulisk konduktivitet i Sveriges berggrund, SGU 2021 och SGUs Kartvisare)

Flertalet bergarter i länet har en ålder av 1600-1800 miljoner år. Äldst är gnejser och gnejsgraniter i den västra delen medan smålandsgraniterna i öster tillhör de yngre. Allra yngst är diabaserna som bedöms vara cirka 1000 miljoner år (SGU, 2009).

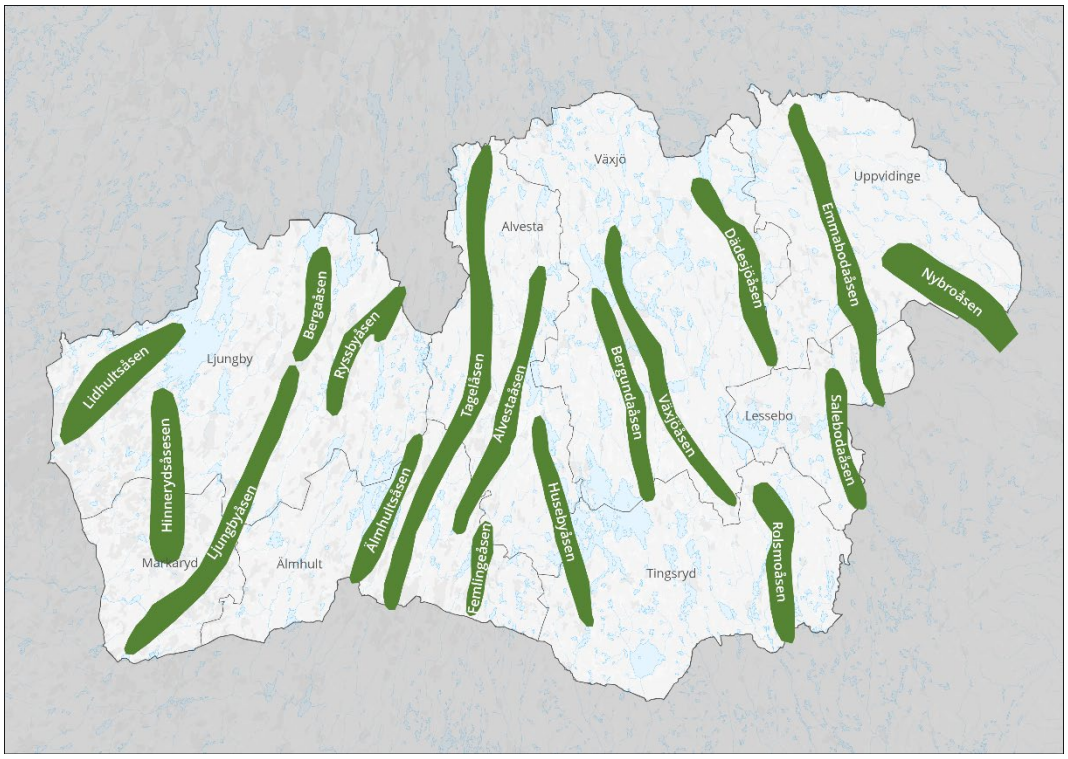
Jordarter

Grundvattenuttag görs med fördel i lösa grova jordlager. Det är främst jordavlagringens materialsammansättning, vattengenomsläppliga förmåga, lagerföljd samt mäktighet och utbredning som avgör hur mycket vatten som momentant kan tas ut.

Jordarterna utgör till stor del produkter av den senaste nedisningen. Den dominerande jordarten är morän, som utgör de mer eller mindre nedkrossade och nermalda resterna av det urberg som inlandsisen rev loss. Största delen av moränen är bara transporterad någon eller några mil, men enstaka långtransporterade hårda block eller stenar kan påträffas i den för övrigt så kallade lokala moränen. Även om moränen täcker en stor del av berggrunden och jämnar ut landskapet är den förhållandevis tunn och når i undantagsfall en mäktighet mer än 15 m. Oftast är moränen sandig-moig (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1995).

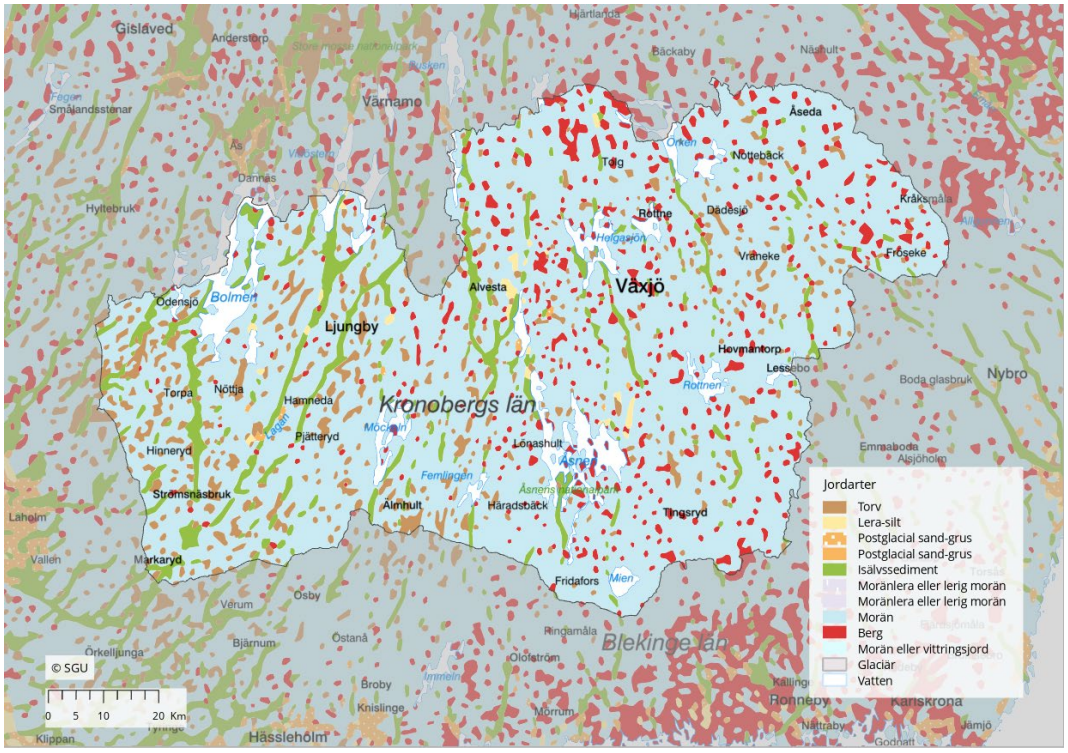
Vid isavsmältningen avlagrades i smältvattenfloder under isen och vid flodernas mynningar de typiska grusåsarna (isälvsavlagringar eller i dagligt tal rullstensåsar).

Hela länet ligger över den så kallade högsta kustlinjen och härigenom har åsarna inte bearbetats av svallande vågor utan har kvar sina ursprungliga skarpa krön. Oftast följer åsarna dalgångarna och har därför i huvudsak en nord-sydlig utsträckning. Lokalt breder åsarna ut sig och bildar deltan med finkornigare material. Även platåer eller fält bestående av sand och silt finns i anslutning till några åsar (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1995).

Figur 8 De större åsstråkens ungefärliga placering i länet. Observera att åsstråken inte anges skalenligt och att flera är relativt små, även om de kan anses ”större” i Kronoberg.

Åsmaterialet, som är starkt beroende av underliggande berggrund, kan också delas in i en västlig och en östlig typ. I den västliga ingår även förskiffringszonens åsar. Förutom olika innehåll av bergartsmaterial i gruset skiljer sig grusförekomsterna tydligt åt genom att de i väster är finkorniga med stort inslag av sand, medan de i öster har en grövre sammansättning. En annan viktig skillnad är den ojämna fördelningen av grusvolymerna. Förekomsterna i väster är i regel stora och utbredda medan de i öster är fåtaliga och inom stora områden förekommer knappt några åsar alls (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1995).

Figur 9 Jordarter i Kronobergs län, SGU jordartskarta 1:1 miljon, där morän är blått och isälvsavlagringarna syns som gröna partier i kartan. (SGU:s Kartvisare)

Mer detaljerad information om jordlagren finns i kartor i skala 1:25 000-100 000 i SGU:s Kartvisare.

Markens vattengenomsläppliga förmåga beror till stor del på porstorleksfördelningen och uppbyggnaden av porsystemet i olika jordarter. Jordarter som har hög genomsläpplighet har också större grundvattenbildning. Hög genomsläpplighet i jorden kan även leda till snabbare transporter av föroreningar. Grus och sand har högre genomsläpplig förmåga än morän och lera.

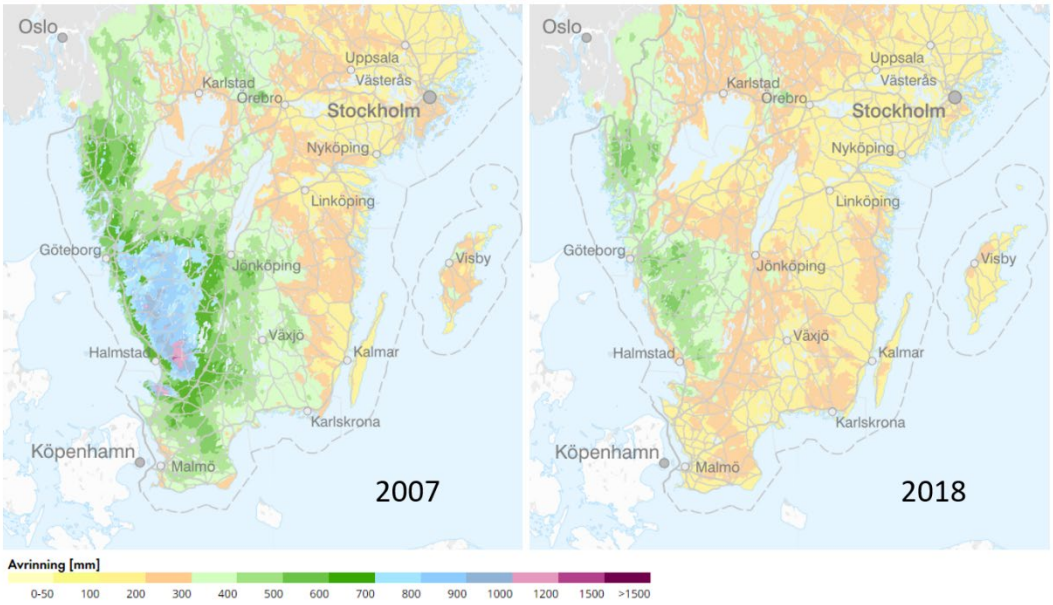
Avrinning

När regn faller eller när snö smälter kommer vatten ner till marken. Det vatten som inte avdunstar rinner vidare neråt i marken och i landskapet. Detta kallas avrinning. Man kan säga att ett område har hög avrinning, då finns det mycket vatten i omlopp som beror på att det faller mycket nederbörd. Om ett område har låg avrinning, då finns det lite vatten i omlopp vilket kan bero på låg nederbörd eller hög avdunstning.

Den övervägande delen av avrinning från ett område når vattendrag via grundvattnet. En viss del rinner på marken. Detta kallas ytavrinning.

Den specifika avrinningen, det vill säga avrinningen per ytenhet, är ett mått på den långsiktiga vattentillgången i området och uttrycks ofta i millimeter. Den specifika avrinningen beror på det geografiska läget i landet. I områden med hög nederbörd,

till exempel i de västra delarna av Sverige, blir avrinningen högre. I områden med låg nederbörd, i de sydligaste och östra delarna av Sverige, där blir avrinningen lägre. (SMHI, u.å.) Den specifika avrinningen varierar även mellan olika år. Det syns till exempel tydligt när man jämför det blöta året 2007 med det torra året 2018.

Figur 10 Kartan visar den årliga specifika avrinningen i millimeter för exempelåren 2007 (blött år) och 2018 (torrt år) *Avrinningskartor | SMHI - Vattenwebb*.

Grundvatten

Grundvatten finns i både berg och jord och fyller sprickzoner, porer och håligheter. I inströmningsområden sker en påfyllnad av grundvatten. I utströmningsområden flödar grundvatten ut i en källa eller ett ytvatten. Grundvattenmagasin definieras som geologiska formationer i jord och berg där det är möjligt att göra ett grundvattenuttag. Ett exempel på en tydligt avgränsad geologisk formation är rullstensåsar. Rullstensåsar består av material med hög vattengenomsläpplig förmåga där det är möjligt att göra betydande grundvattenuttag. SGU är expertmyndighet för grundvatten och har tagit fram mycket material om grundvattenmagasin i landet. Detta finns tillgängligt i deras e-tjänst GeoLagret.

Grundvattentillgång

För att kunna bedöma hur mycket vatten som kan tas ut från ett område går det att göra vattenbalansberäkningar både vid exempelvis normala förhållanden och torra förhållanden. En vattenbalans beräknas utifrån nederbörd, avdunstning, magasinsförändring och avrinning. Vattenbalansen är en sammanställning av inkommande, utgående och lagrat vatten i ett område under en bestämd tidsperiod. SMHI tillhandahåller tjänsten Vattenbalans som erbjuder både översiktlig och detaljerad information om vattentillgången i landet SMHI, u.å. b). En vattenbalans kan

användas för att bedöma hur mycket vatten det finns en generell möjlighet att ta ut i ett område. Vid för stora uttag blir vattenbalansen negativ, grundvattennivåer sjunker och tillgången till vatten minskar. Hur mycket vatten det kan finnas tillgängligt är olika under ett blött år, normalår, torrår och vid ett förändrat framtida klimat.

Det vatten som når magasinet motsvarar grundvattenbildningen i ett område. Grundvattenbildningen varierar under året och i södra Sverige är den som störst i samband med höstregnen då grundvattennivåerna också stiger som mest.

Grundvattennivån varierar naturligt både under ett år och mellan år beroende på väderleken. Grundvattennivån har normala årstidsvariationer som är typiska för olika delar av landet, så kallade regimer. Regimerna ser olika ut i olika delar av landet. I de inre delarna av Götaland och Svealand sjunker nivåerna under våren och sommaren när växterna är aktiva, och är som lägst under sensommaren och den tidiga hösten. Under hösten börjar nybildningen av grundvatten, och efter ett kort vinteruppehåll med sjunkande nivåer, då nederbörden mest faller som snö, fortsätter stigningen vid snösmältningen. När den är avslutad står grundvattnet som högst. (SGU, 2020a)

Lokalt kan grundvattenbildningen påverkas av samhällsplaneringen, då byggnationer och hårdgjorda ytor hindrar infiltrationen och grundvattenbildningen. Dränering i diken och bortledning av yt- och grundvatten kan också ha betydelse för grundvattenbildningen och grundvattentillgången i ett område. Minskad grundvattenbildning kan få stor betydelse i områden där vattenförsörjningen baseras på uttag från små och lokala grundvattenresurser. Det kan också bli en motsättning i samband med byggande i områden med sårbara grundvattenmagasin, där infiltrationen är snabb. I dessa områden vill man behålla infiltration av grundvatten för att bibehålla grundvattenbildningen, men förorenat dagvatten är inte lämpligt att infiltreras. En sådan infiltration kan medföra spridning av föroreningar till grundvattnet både från byggande och drift av områden.

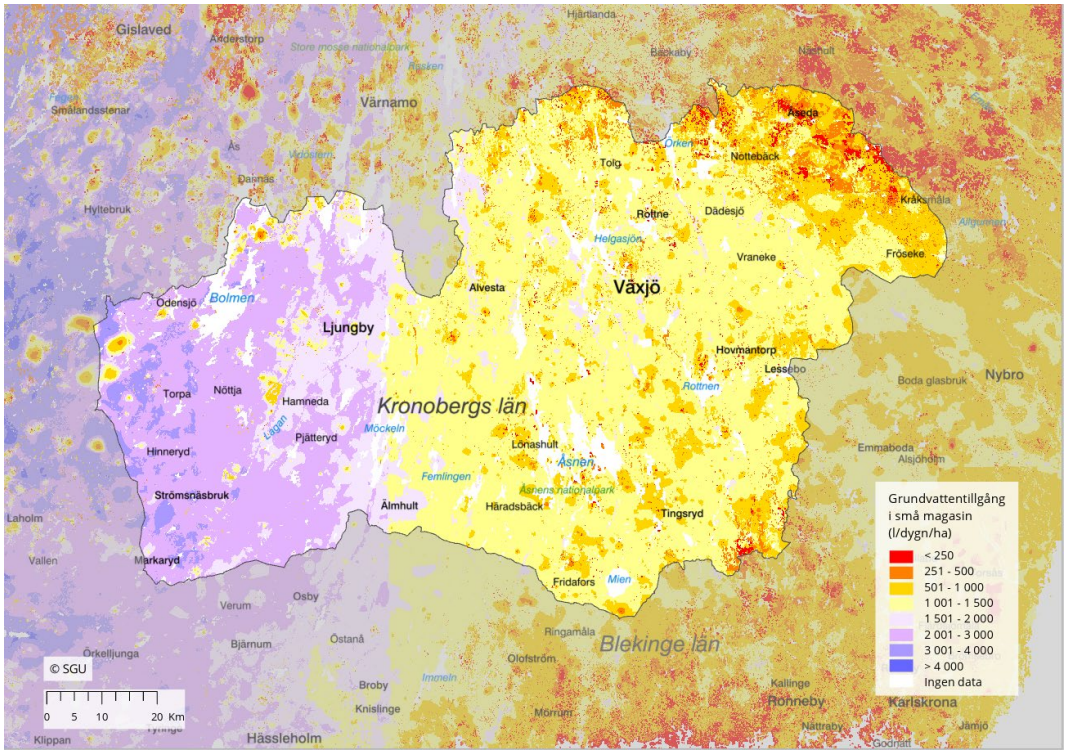
Figur 11 Konkurrens om vatten och exempel på påverkan från samhällsplanering (SGU)

SGU delar ofta upp grundvattenmagasin i stora och små magasin beroende på att de har olika förmåga att lagra grundvatten och reagerar olika på nederbörd, vattenuttag och torka. Små magasin har en relativt liten förmåga att lagra grundvatten beroende på att de antingen har en begränsad andel porer i marken som är möjliga att fylla med vatten eller att magasinet i sig har en begränsad storlek. I och med att de små magasinen är begränsade reagerar de snabbt på förändringar i nederbörd och torka. Stora grundvattenmagasin har en större andel porer som kan vattenfyllas än små magasin och reagerar därför långsammare på förändringar i nederbörd och torka. (SGU, 2020b) SGU bedömer att stora grundvattenmagasin i Sverige i stort sett är begränsade till större sand- och grusavlagringar och vissa områden med sedimentär berggrund. I Kronobergs län finns få stora magasin och de största grundvattenmagasinen i länet återfinns i den västra delen (SGU, 2020c). Kronobergs län ligger över högsta kustlinjen där det inte finns några riktigt stora sand- och grusavlagringar.

Grundvattenmagasinets förmåga att lagra vatten, dess magasineringsförmåga, avser hur mycket vatten som kan lagras i magasinet och dessutom hur mycket som kan användas under en längre tid då ingen betydande grundvattenbildning sker. SGU har en kartvisare för grundvattenmagasin som innehåller information om utbredning och uttagsmöjligheter (skala 1:250000) vid större grundvattenmagasin: Grundvattenmagasin (sgu.se).

Både yt- och grundvatten påverkas av det landskap som vattnet rinner igenom. Berggrund och jordart ger olika förutsättningar för vattenkvalitet, lagring av vatten och vattnets innehåll och beskaffenhet.

SGU tillhandahåller även kartvisaren "Grundvattentillgång i små magasin", vars syfte är att visualisera grundvattentillgång för vattenförsörjning i Sverige med fokus på små grundvattenmagasin. Den kan användas för översiktlig riskbedömning och planering med avseende på enskild vattenförsörjning för att till exempel identifiera områden med begränsade grundvattentillgångar. Däremot bedömer SGU att den generellt inte är tillräckligt precis och detaljerad för att bedöma vattentillgång och risk för vattenbrist för en specifik fastighet. Kartan ger ändå en tydlig indikation på länets varierade förutsättningar för enskild dricksvattenförsörjning. Den sammanfaller med länets förutsättningar för dricksvattenförsörjning i ett större sammanhang med större uttagsmöjligheter i västra delen av länet och mindre uttagsmöjligheter i östra delen.

Figur 12 Grundvattentillgång i små magasin (SGUs Kartvisare).

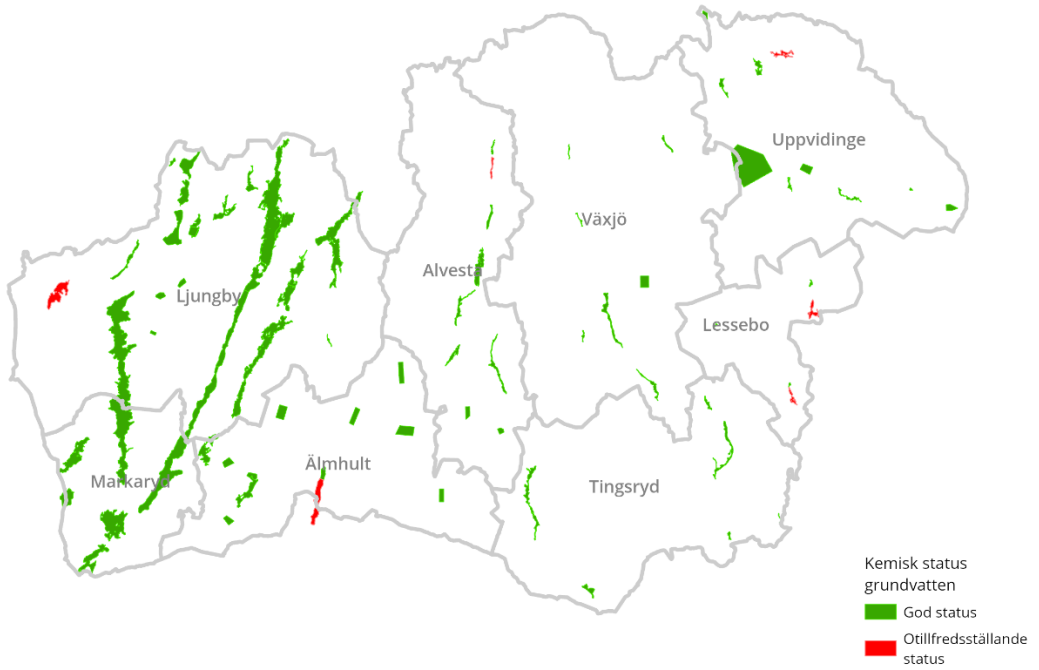
Trots relativt få större grundvattenmagasin i länet är tillgången ändå på flera håll tillräcklig utifrån behovet. I de fall den naturliga grundvattentillgången inte är tillräcklig, kan en förstärkning göras genom konstgjord infiltration då ytvatten leds upp och infiltreras i ett grundvattenmagasin. Grundvattentillgången kan även förstärkas genom så kallad inducerad infiltration vid strandnära uttagspunkter. Detta innebär att ytvatten på naturlig väg kan infiltrera från en sjö eller vattendrag till grundvattenmagasinet. En naturlig induktion kan även ökas genom ett vattenuttag. Både konstgjord infiltration och naturlig induktion förekommer i den allmänna dricksvattenförsörjningen i länet.

Grundvattenkvalitet

Länets grundvatten bedöms till stor del hålla god kvalitet. Undantag finns i några områden där grundvatten har förorenats av exempelvis jordbruk eller förorenad mark. Kronobergs län har utsatts för mycket surt nedfall och då våra jordar inte innehåller så stor andel av neutraliserande ämnen har det ytliga grundvattnet påverkats av försurning.

SGU tillhandahåller bedömningsgrunder för grundvatten, som är ett omfattande kunskapsunderlag om Sveriges grundvattenkvalitet. Bedömningsgrunderna är tänkta att användas som ett verktyg för att inom landet kunna göra enhetliga klassningar av grundvattnets tillstånd avseende olika parametrar, oavsett syftet med bedömningen (SGU, 2024).

Inom vattenförvaltningen klassades 90 grundvattenförekomster, som ligger helt eller delvis inom länet, under 2019. Vid klassning av kemisk status tittas bland annat på halter av olika ämnen som näringsämnen och miljögifter. Uppmätta halter jämförs med ett gränsvärde för respektive ämne. Halter över gränsvärdet innebär att det är otillfredsställande status och halter under gränsvärdet innebär god status. Sex av grundvattenförekomsterna hade vid klassningen otillfredsställande status. Dessa förekomster hade förhöjda halter av förorenande ämnen som kommer från gammal glasbruksverksamhet och annan förorenad mark.

Figur 13 Kemisk status för länets grundvattenförekomster i tredje förvaltningscykeln (Vattenmyndigheten).

I ytterligare 20 grundvattenförekomster är det risk att inte uppnå god status till 2027 beroende på förhöjda halter av ämnen som nitrat, klorid och metaller eller stor påverkan från mänskliga aktiviteter. Mer detaljerad beskrivning av vattenförekomsterna finns i databasen VISS, Välkommen till VISS (lansstyrelsen.se).

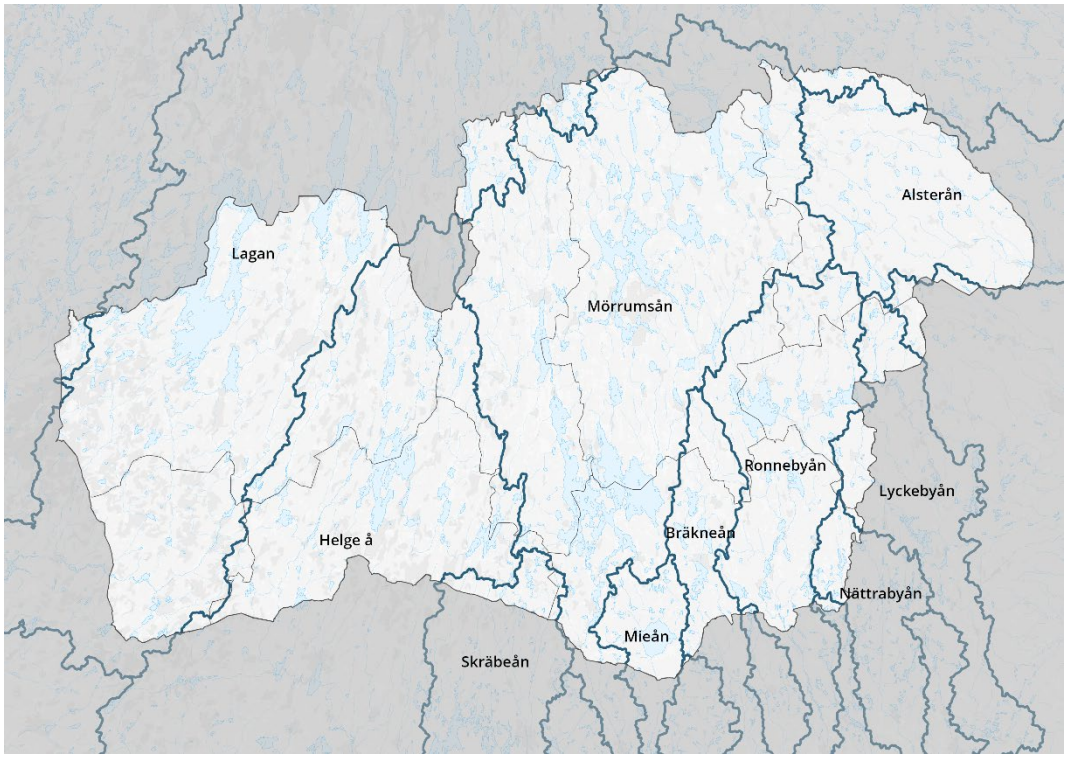
Ytvatten

I Kronobergs län finns ett stort antal sjöar och vattendrag, ytvatten, av varierande storlek.

Ytvattentillgång

Inom länet finns åtta större avrinningsområden. Dessa avrinningsområden är från

väster till öster: Lagan, Helge å, Mörrumsån, Mieån, Bräkneån, Ronnebyån, Lyckebyån och Alsterån. Lagan har det största avrinningsområdet på 6 445 km². Avrinningsområdets källområden ligger i Jönköpings län och ån sträcker sig genom Kronobergs län för att rinna ut i Laholmsbukten i Hallands län. Medelvattenföringen vid utloppet i Laholm är ungefär 90 m³/s. Mörrumsån är det avrinningsområde som täcker störst del av Kronobergs läns yta. Hela avrinningsområdet är ungefär 3 370 km² stort och medelvattenföringen vid utloppet i Pukaviksbukten är ungefär 30 m³/s.

Figur 14 Huvudavrinningsområden som berör Kronobergs län (SMHI SVAR Huvudavrinningsområden 2016).

Det finns cirka 200 sjöar i länet som är större än 0,5 km². Inom vattenförvaltningen har man tittat på sjöar större än 1 km² och det finns 134 sjöar helt eller delvis inom länet som är större än 1 km². Sjön Bolmen i Lagans avrinningsområde är den största sjön i länet på 173 km², men delar av sjön ligger i Jönköpings respektive Hallands län. Bolmen har ett maxdjup på 36 meter och ett medeldjup på 5,4 meter. Medelvattenföringen vid sjöns utlopp är cirka 23 m³/s. Den näst största sjön är Åsnen på 134 km² och den ligger helt i Kronobergs län i Mörrumsåns avrinningsområde. Åsnen har ett maxdjup på 14,2 m och ett medeldjup på 3,1 m. Medelvattenföringen vid sjöns utlopp är cirka 27 m³/s. Alla sjöar i länet är brunvattensjöar med humushalt över 30 mg Pt/l och har en alkalinitet under 1,0 mekv/l.

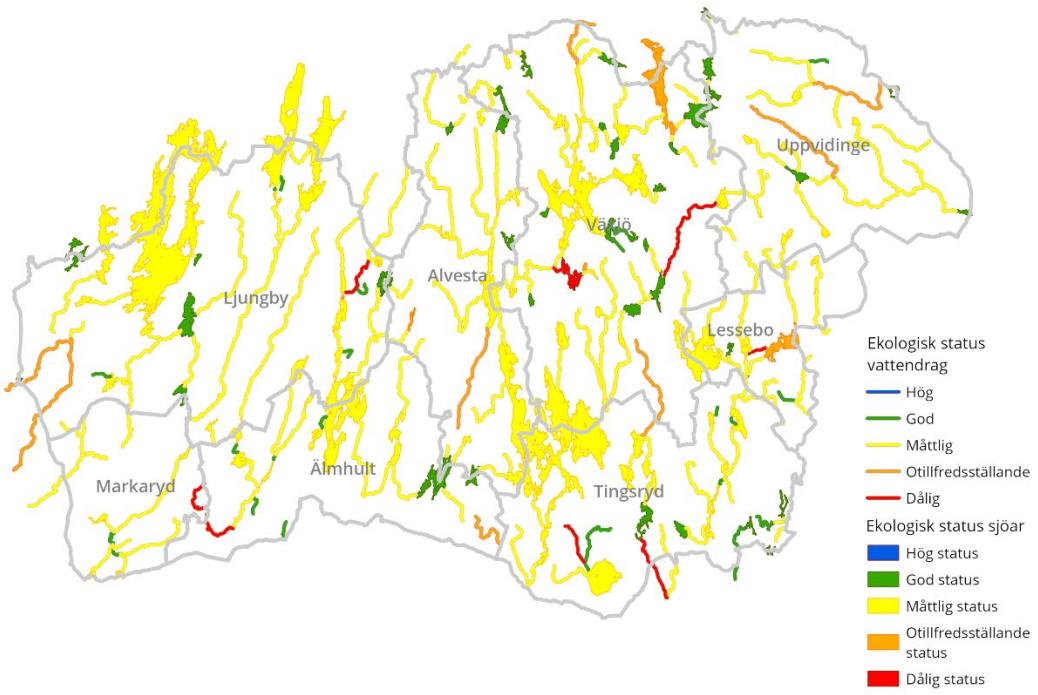
Tillgången till ytvatten, som är lämpligt för dricksvattenproduktion, är god i länet och det finns även sjöar i Kronobergs län är mycket viktiga för angränsade läns

vattenförsörjning.

Ytvattenkvalitet

Precis som för grundvatten har vattenförvaltningens riskbedömning och statusklassning, som finns tillgängligt via VISS, använts som utgångspunkt för att bedöma kvaliteten på ytvatten (sjöar och vattendrag). Alla ytvattenförekomster har klassificerats med avseende på ekologisk och kemisk status. Den ekologiska statusen klassificeras med hjälp av biologiska, fysikalisk-kemiska och hydromorfologiska kvalitetsfaktorer. Förhållandet mellan kvalitetsfaktorerna avgör den ekologiska statusen.

Bland länets vattenförekomster bedöms 49 av totalt 134 sjöar ha minst god ekologisk status, vilket motsvarar 173 kvadratkilometer av totalt 976. Främsta orsaken till att sjöar inte uppnår god status är övergödning, försurning eller konnektivitet. Endast 30 av 251 vattendragssträckor uppnår minst god ekologisk status. Det motsvarar 105 kilometer vattendrag av totalt 2 040. Den främsta orsaken till att vattendragen inte når god ekologisk status är bristande konnektivitet, det vill säga att det finns vandringshinder för fisk att passera. Det är dock viktigt att notera att ekologisk status för ett ytvatten inte står i direkt relation till möjligheten att rena vattnet till dricksvatten.

Figur 15 Ekologisk status för länets ytvattenförekomster i tredje förvaltningscykeln (Vattenmyndigheten).

Vad gäller vattnets kemiska status så överskrids gränsvärdena för kvicksilver och bromerade difenyletrar (PBDE) i hela Sverige. I Kronoberg finns det dessutom några enstaka vattenförekomster där status är sämre än god på grund av förhöjda halter av PFOS, bly, kadmium, bens(a)puren samt zink och koppar.

Mer detaljerad beskrivning av vattenförekomsterna finns i databasen VISS.

Vattenskyddsområden

Inom Kronobergs län finns det cirka 70 kommunala allmänna vattentäkter för länets dricksvattenförsörjning. Av dessa är fyra reservvattentäkter. Tre vattentäkter är ytvattentäkter och resterande är grundvattentäkter. Av grundvattentäkterna har några förstärkt grundvattnet med konstgjord infiltration av ytvatten. Vattenskyddsområden finns för den största delen av länets vattentäkter, men inte alla.

Figur 16 Vattenskyddsområden i länet (Naturvårdsverkets Skyddad natur)

Till varje vattenskyddsområde finns beslutade skyddsföreskrifter. En stor del av föreskrifterna beslutades innan miljöbalken trädde i kraft 1999. Av de kommunal allmänna vattentäkterna som försörjer medborgarna i Kronobergs län har nästan sextio vattenskyddsområden. Utöver detta finns två kommunala allmänna vattentäkter i länet som försörjer medborgare i andra län. Dessa två har också vattenskyddsområden. Nya vattenskyddsområden och uppdatering av gamla vattenskyddsområden genomförs löpande. De äldsta vattenskyddsområdena i länet

är fastställda på 1950-talet och är bland dem som behöver ses över och uppdateras.

Vattenskyddsområdenas yttre gräns och föreskrifterna finns i Skyddad natur (naturvardsverket.se)

Riksintressen

I länet finns två dricksvattenanläggningar som är utpekade som område av riksintresse för dricksvattenanläggningar enligt 3 kap. 8 § miljöbalken. Havs- och vattenmyndigheten är den sektorsmyndighet som beslutar om att peka ut områden av riksintresse och har beslutat om 28 riksintressen i Sverige efter förslag från länsstyrelserna tillsammans med kommunerna. Till beslutet hör en värdebeskrivning som bland annat beskriver värdena sårbarhet och hot. Ett av riksintressena i länet beslutades tidigare och då var Naturvårdsverket den sektorsmyndighet som fattade besluten.

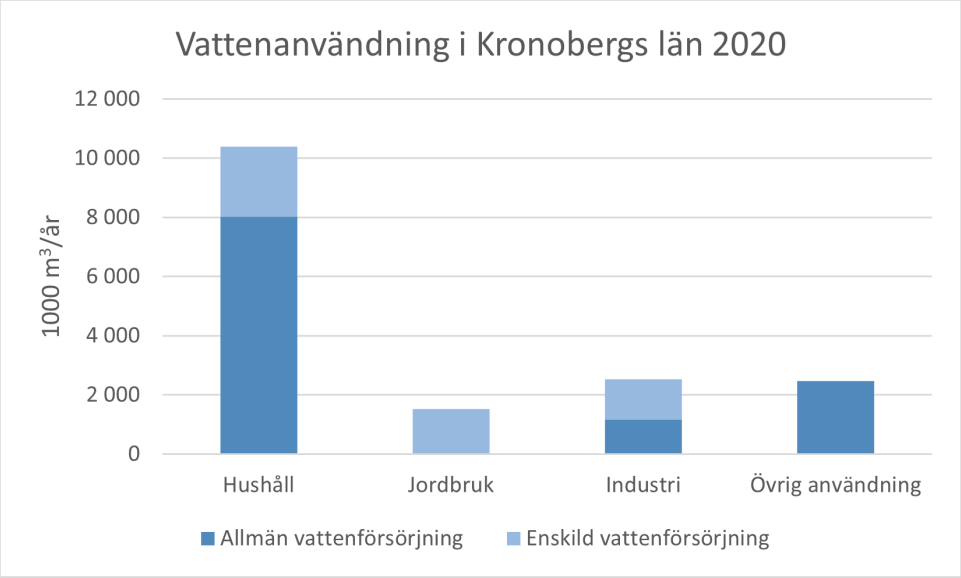
Kriterierna för att peka ut områden och anläggningar av riksintresse var bland annat att anläggningarna minst ska användas av 50 000 personer, har stor kapacitet och god kvalitet samt liten risk att påverkas av klimatförändringar.

4. Behov och användning (idag och i framtiden)

Vattenanvändning i länet

Enligt Statistiska centralbyråns siffror från 2020 var den totala vattenanvändningen i länet cirka 17 miljoner m^3/år (SCB, 2020a). Allmän vattenförsörjning utgör 69 procent (11,5 miljoner m^3/år) av detta, resterande är enskild. Allmän vattenförsörjning innebär att kommunen ansvarar för att producera och distribuera vattnet. Enskild vattenförsörjning innebär att den som är i behov av vatten, till exempel en fastighetsägare eller verksamhetsutövare, själv ansvarar för att lösa sin vattenförsörjning genom att till exempel anlägga en egen brunn.

Statistiska centralbyrån (SCB, 2020b) redovisar data för vattenanvändningen i fyra kategorier. Vatten till hushåll, jordbruk, industri och övrig användning.

Figur 17 Vattenanvändning i 1000-tal m^3/år för länet per användargrupp 2020. Industrins användning av kylvatten inkluderas (SCB, 2020b).

Hushållens vattenanvändning stod år 2020 för cirka 61 procent av vattenanvändningen i länet. Industrin stod för cirka 15 procent och jordbruket stod för cirka 9 procent. I SCB:s statistik redovisas även ”övrig användning” vilket omfattar kommunalt vatten som används inom andra näringsgrenar än tillverkningsindustrin, bland annat byggverksamhet, varuhandel, hotell- och restaurang, transporter, offentlig förvaltning. Till övrig användning räknas också det vatten som används för

drift och underhåll av vattenverkens anläggningar samt de förluster som uppstår i ledningsnätet mellan vattendistributör och användare. Övrig användning av vatten från enskilda täkter ingår inte.

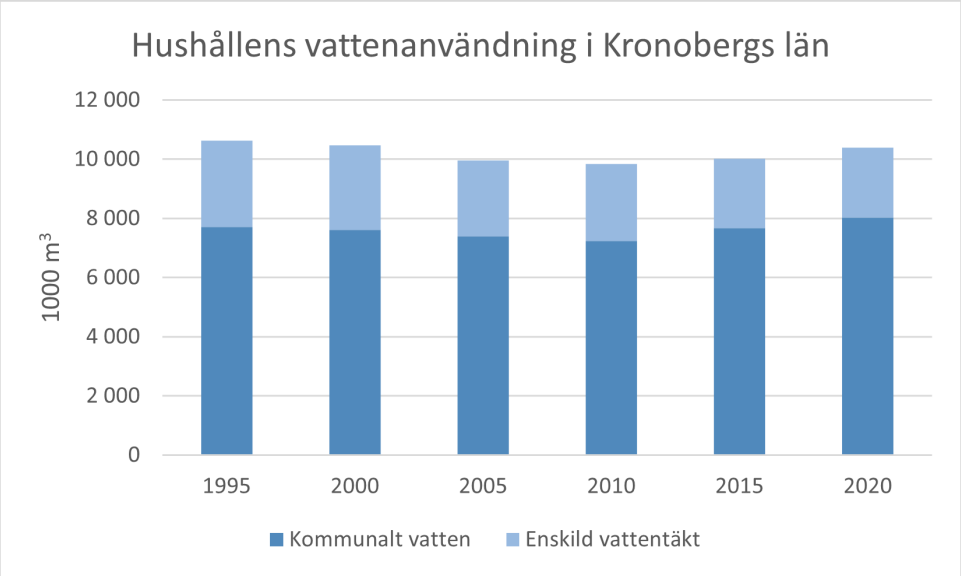
Cirka 77 procent av hushållen i länet försörjs via den allmänna vattenförsörjningen medan knappt hälften av industrins vattenanvändning tillgodoses genom allmän vattenförsörjning.

Både grundvatten och ytvatten kan användas för vattenförsörjning med eller utan rening beroende på vattnets kvalitet och användningsområde. Ett ytvatten kräver ofta mer rening än ett grundvatten för att nå dricksvattenkvalitet. Det går även att framställa så kallat konstgjort grundvatten där man låter ytvatten infiltrera, till exempel genom en grusås, och därigenom bilda grundvatten. Produktion av dricksvatten från konstgjort grundvatten kan innefatta både för- och efterbehandling. Alla tre varianterna används som råvatten vid dricksvattenproduktion i länet. Kronobergs län använder dock främst grundvatten för den allmänna vattenförsörjningen till skillnad från nationellt där ytvatten står för större delen av råvattnet.

Hushåll

Den 31 december 2022 hade Kronobergs län 204 335 invånare enligt SCB:s befolkningsstatistik.

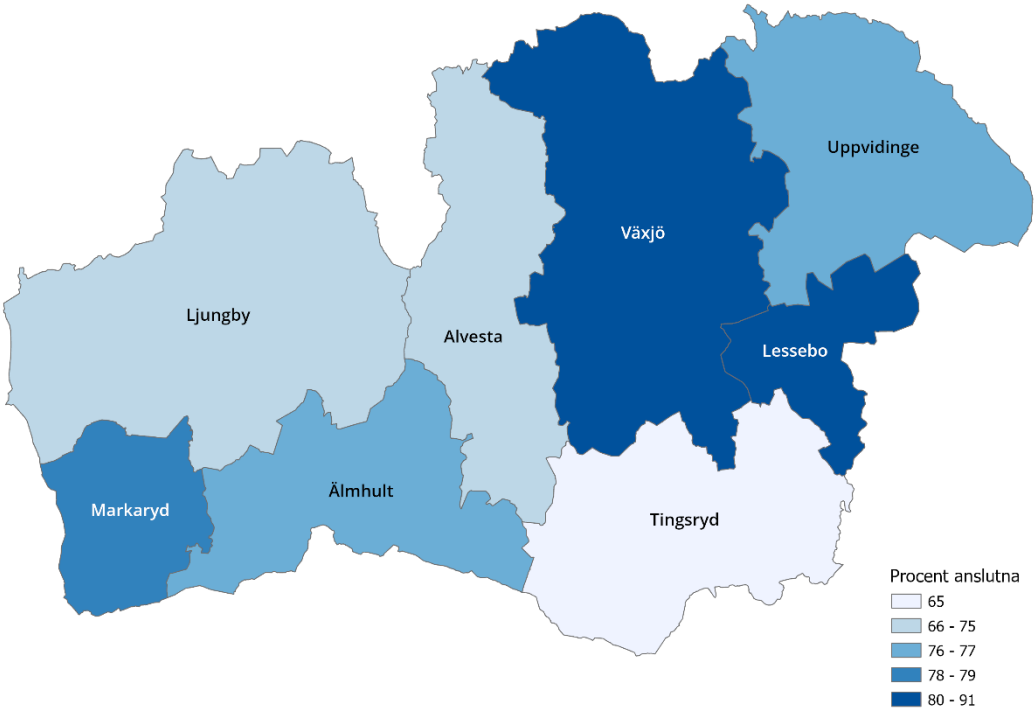
Hushållens vattenanvändning omfattar både allmänt (kommunalt) vatten och vatten från enskilda vattentäkter. Till hushållen räknas även vattenanvändning i fritidshus, som kan ha antingen allmänt eller enskilt vatten. Fritidshus är småhus som saknar folkbokförd(a) person(er). (SCB, 2020c).

Figur 18 Hushållens vattenanvändning i länet, 1000-tal kubikmeter efter typ av vattenförsörjning och vart 5:e år (SCB, 2020d).

År 2020 använde hushållen i Kronoberg cirka tio miljoner kubikmeter vatten (SCB, 2020). Tack vare att förbrukningen inom den allmänna vattenförsörjningen mäts kan den genomsnittliga vattenförbrukningen uppskattas. Nationellt är den genomsnittliga förbrukningen för hushåll idag cirka 140 liter per person och dygn (L/p/d) (Svenskt Vatten, R2023-02).

Anslutningsgraden till allmän (kommunal) vattenförsörjning varierar inom länet. Högst anslutningsgrad har Lessebo kommun, följt av Växjö kommun. Enskild vattenförsörjning utgör en ansenlig och viktig del av den totala vattenförsörjningen i länet.

Figur 19 Andelen befolkning ansluten till kommunalt vattenledningsnät 2020 per kommun, procent (SCB, Vattenanvändningen i Sverige 2020 MI27 - Vattenuttag och vattenanvändning 2022:1)

Inom den enskilda vattenförsörjningen nyttjas främst små grundvattenmagasin, som är borrade i berg eller grävda i morän. Eftersom ansvaret för den enskilda vattenförsörjningen ligger på fastighetsägaren eller verksamhetsutövaren saknas sammanställd kunskap på länsnivå om vattentillgång och vattenkvalitet i de vattenresurser som används inom enskild försörjning.

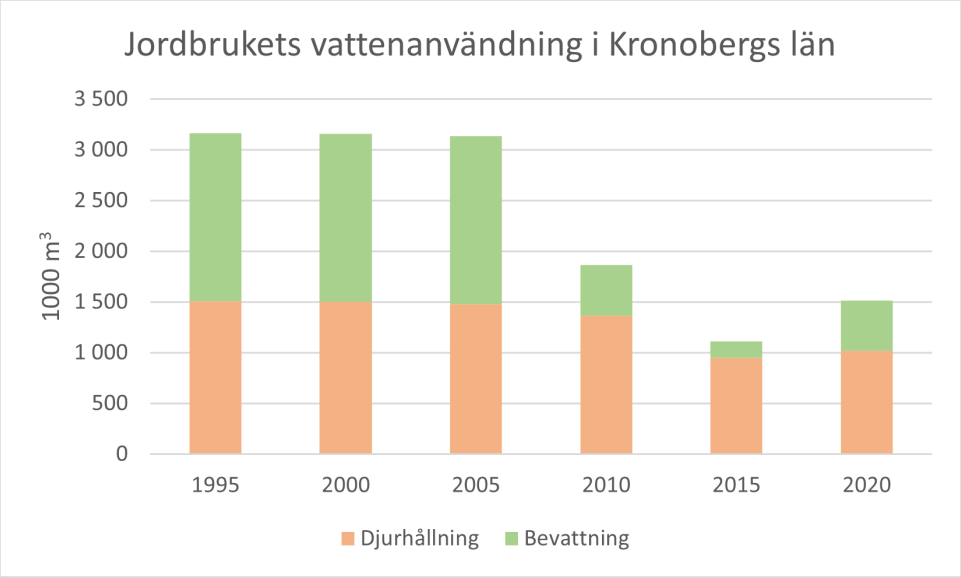
Jordbruk

Tillgång till vatten är en nödvändig förutsättning för att producera annat livsmedel än dricksvatten. Jordbrukets vattenanvändning utgör endast 3 procent av den totala vattenanvändningen i Sverige. Vattenanvändningen varierar dock mycket mellan

olika regioner av landet. Jordbruksverket konstaterar att jordbrukets vattenbehov behöver ägnas större uppmärksamhet, inte minst till följd av ett framtida klimat med större variationer i nederbörd mellan olika regioner. De konstaterar också att jordbrukarna bör ha ökad uppmärksamhet på sitt vattenbehov och se över förutsättningarna för vattenuttag, effektivare vattenanvändning, magasinering och nödvattenförsörjning, i synnerhet i regioner med risk för vattenbrist. (Jordbruksverket, 2018)

Sveriges nationella livsmedelsstrategis vision är att ”Den svenska livsmedelskedjan år 2030 är globalt konkurrenskraftig, innovativ, hållbar och attraktiv att verka inom”. I Kronobergs län finns regionala mål om livsmedel i Kronobergs livsmedelsstrategi, som är en handlingsplan för att bidra till en hållbar och konkurrenskraftig livsmedelsproduktion i länet (Länsstyrelsen i Kronobergs län m.fl., 2016).

Till jordbrukets vattenanvändning räknas vatten för bevattning av grödor och vatten för djurhållning. Jordbrukets vattenanvändning står för ungefär nio procent av den totala vattenvändningen i länet, vilket motsvarar cirka 1,5 miljoner m^3/år, och omfattar vatten från enskilda vattentäkter (SCB, statistik 2020). Det saknas uppmätta vattenmängder för uttag inom jordbruket och siffrorna bygger på beräkningar med regionalt anpassade schabloner över djurhållning och växtodling. (SCB, 2022a)

Figur 20 Jordbrukets vattenanvändning i länet, 1000-tal kubikmeter efter typ av vattenanvändning och vart 5:e år (SCB, 2020e).

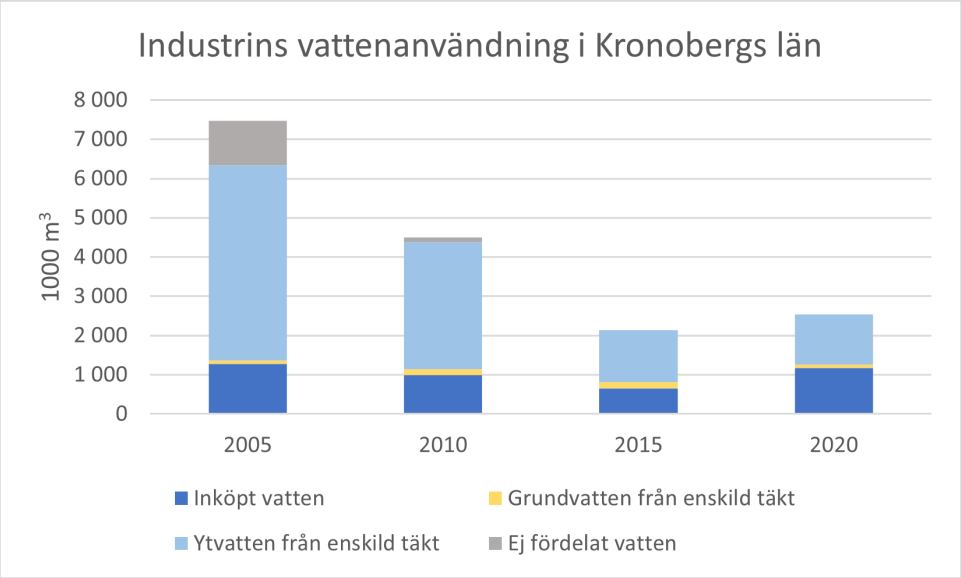
Det bör i sammanhanget påpekas att bevattning är ett av de användningsområden för vatten som är svårast att få fram bra statistik om. Man bör därför vara försiktig med att dra allt för långtgående slutsatser angående förändringar över tid, delvis på grund av förändringar i undersökningsmetodik, men också på grund av att bevattningsvolymerna kan antas variera beroende på om det aktuella undersökningsåret har varit ett torrår eller inte. (SCB, 2022a).

Det ställs olika krav på vattenkvaliteten beroende på vad vattnet ska användas till inom jordbruket. Enligt rekommendationer från Jordbruksverket bör dricksvatten till djur hålla samma hygieniska nivå som krävs för dricksvatten till människor (Jordbruksverket, 2018). Kvalitetskraven för bevattningsvatten varierar beroende på vilken gröda som ska bevattnas. Exempelvis kräver de grödor som konsumeras utan att först processas, bland annat bär och vissa grönsaker, att kvalitetskraven för dricksvatten uppnås medan till exempel potatis eller vall kan bevattnas med vatten som inte håller dricksvattenkvalitet. Kommunalt vatten har god hygienisk kvalitet och detsamma gäller oftast även för grundvatten tack vare att viss rening sker när vattnet infiltrerar i marken. I ytvatten är den hygieniska kvaliteten varierande och den påverkas i högre grad av mikrobiologiska föroreningskällor såsom avlopp eller läckage av gödsel.

Industri

Industrins vattenanvändning stod år 2020 för cirka 15 procent av den totala vattenanvändningen i länet (SCB, 2020a). Sett ur ett nationellt perspektiv står industrin i Kronoberg för en mycket liten andel av den totala vattenanvändningen. I riket som helhet är industrin den samhällssektor som använder mest vatten i Sverige och står för omkring två tredjedelar av den totala användningen av sötvatten i samhället. Massa- och pappersvaruindustrin är den bransch som har störst uttag och användning i Sverige. Även industrin för tillverkning av kemikalier och kemikaliska produkter samt stål- och metallverk använder mycket vatten. Dessa branschgrupper tillsammans står för cirka 80 procent av industrins totala uttag i landet. Kronoberg, Jämtland och Gotland är de län i landet där industrin omsätter minst volymer sötvatten. (SCB, 2020f)

Cirka 46 % av industrins vattenanvändning i länet tillgodoses genom allmän vattenförsörjning (SCB, 2020a). Det innebär att inköpt vatten från kommunala vattenverk utgör en relativt hög andel av industrins vattenanvändning i Kronobergs län jämfört med nationellt där endast 9% av industrins totala vattenbehov kom från allmän vattenförsörjning samma år.

Figur 21 Industrins vattenanvändning i länet, 1000-tal kubikmeter efter typ av vattenförsörjning och vart 5:e år (SCB, 2020g).

Det går att se en markant minskning av industrins vattenanvändning i länet från 2005. Enligt SCB finns många felkällor och särskilt påtagligt blir detta i län med liten användning, som till exempel Kronoberg. Sedan 2010 görs undersökningen som en urvalsundersökning som sedan skattas för hela länet. Stora förändringar som sker över tid kan bero på att enstaka vattenintensiva industrier har lagt ner, startat verksamhet eller flyttat, men också påverkan som kommer sig av populationen av företag som ingår i undersökningen. En möjlig förklaring till den förändring vi ser i Kronoberg län kan vara att en av de mer vattenkrävande industrierna i länet har gjort förändringar i produktionen med just syftet att minska sin vattenförbrukning.

Övrig vattenanvändning

Den största andelen av det som kallas övrig vattenanvändning enligt SCB:s statistik omfattar vattenförluster som uppstår i ledningsnätet samt vatten som inte debiteras men används för skötsel av vattenverk med mera.

Den näst största delen utgörs av kommunalt vatten som används av sjukhus, skolor, försvar, samt företag inom servicesektorn. Servicesektorn kan vara både kontor och anläggningar som hotell och campingar.

Det kan även finnas verksamheter inom servicesektorn som har egna vattentäkter, exempelvis skidanläggningar och golfbanor. Även om denna del av vattenanvändningen är liten anser SCB att den här typen av vattenanvändning ökar.

Länets framtida vattenbehov

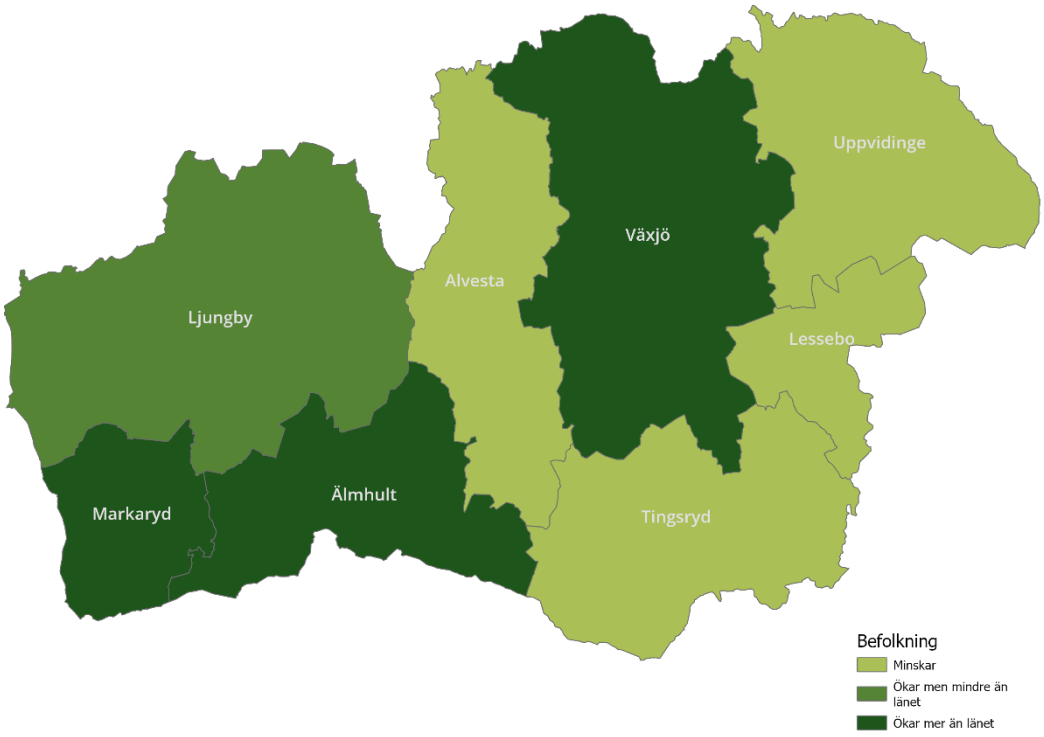
Idag saknas prognoser för framtida vattenanvändning på nationell nivå. Det är svårt att förutsäga det framtida behovet av vatten eftersom det styrs av flera olika faktorer:

- Befolkningsutvecklingen och den geografiska spridningen i befolkning, industri och lantbruk påverkar vattenbehovet och dess fördelning i länet.
- Klimateffekter kan påverka hur vi anpassar verksamheter efter exempelvis säsongsvariationer i vattentillgång.
- Ålder och status på tekniska anläggningar påverkar vattenförluster till exempel i ledningsnät.
- Tekniska innovationer kan effektivisera vattenanvändningen eller introducera nya vattenbehov. Tekniska lösningar kan också möjliggöra en mer differentierad vattenanvändning än vi har idag. Där vatten av dricksvattenkvalitet idag används för till exempel bevattning eller pooler hade en sämre vattenkvalitet kunnat nyttjas.
- Informationskampanjer har under de senaste åren använts med gott resultat för att påverka dricksvattenanvändares beteenden och minska vattenbrist. Beteendeförändringar kan även uppstå av andra anledningar och då ha en mer långsiktig påverkan på hur vi använder vatten.

De fem punkterna kan i sin tur påverkas av ekonomisk, juridisk och politisk styrning. Även omvärldsfaktorer som klimateffekters påverkan i andra länder, oro i världen och krig kan också påverka hur många som behöver tillgång till vatten i vårt län till följd av exempelvis förändrad turism, klimat- eller krigsflyktingar. Osäkerheten i prognoser för framtidens vattenbehov är stor. Samtidigt är tillgången till tillräcklig mängd råvatten samhällsviktig. Det behöver finnas marginaler i vattenförsörjningsplaneringen för att ta höjd för osäkerheterna.

Befolkningsutveckling

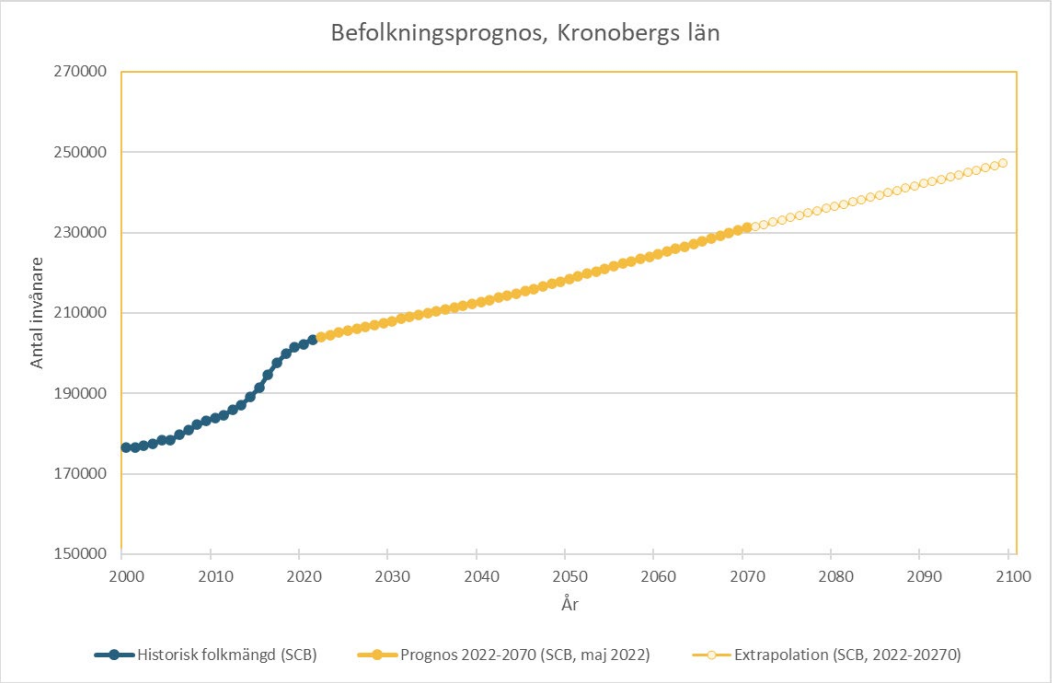
Då hushållen är den användarkategori som använder mest vatten i vårt län idag får befolkningsutveckling anses vara en av de viktigaste faktorerna för att bedöma framtida vattenanvändning under normala förhållanden. Befolkningsutveckling påverkas av många olika aspekter, både inom Sverige och i vår omvärld. År 2040 beräknas det bo drygt 210 000 personer i Kronobergs län. Det är 10 000, eller 5 procent fler än år 2020. Av länets åtta kommuner beräknas folkmängden att öka i fyra kommuner och minska i fyra mellan år 2020 och 2040. Den största ökningen, både i antal och i procent, väntas i Växjö kommun som beräknas vara drygt 10 000 personer, eller 11 procent, fler jämfört med 2020. Uppvidinge är den kommun där folkmängden beräknas minska mest, med 14 procent. (SCB, 2021)

Figur 22 Procentuell befolkningsförändring i kommunerna i Kronobergs län jämfört med länet (SCB, 2021).

Enligt SCB:s beräkningar väntas befolkningen i Kronobergs län öka ytterligare till drygt 230 000 invånare år 2070. (SCB Statistikdatabas: Översikt över antal födda, döda, födelseöverskott, flyttningar, flyttningsnetton, folkökning samt folkmängd efter region. År 2022 – 2070.)

Målåret för vattenförsörjningsplanen är 2100. I nuläget finns ingen befolkningsprognos för länet som sträcker sig så långt. För att få en bild av befolkningsmängden 2100 har befintlig prognos förlängts genom extrapolering. Att förlänga befolkningsprognoser innebär stora osäkerheter och folkmängden ökar oftast inte linjärt.

Figur 23 Befolkningsprognoser för Kronobergs län från Statistiska centralbyrån (SCB).

SCB:s prognos är publicerad 2022 och beräkningarna baseras på data om fruktsamhet, dödlighet, inflyttning och invandring från de senaste nio åren samt ett antagande om att denna utveckling fortsätter (SCB, 2022b). En framskrivning till år 2100 är osäker eftersom både stora och små strukturförändringar påverkar befolkningsutvecklingen. I vattenförsörjningsplanen har SCB:s data använts vid uppskattning av det framtida vattenbehovet.

Hushållens vattenbehov år 2100

Hushållens framtida behov av renat dricksvatten i länet har beräknats utifrån SCB:s befolkningsprognos och att vattenanvändning per person är oförändrad, det vill säga cirka 140 liter/person och dygn (Svenskt Vatten, 2023). En sådan beräkning ger att hushållens vattenanvändning skulle öka från dagens drygt 10 miljoner m^3/år till nästan 13 miljoner m^3/år 2100.

Vattenförbrukningen per person kan förändras på sikt men prognoser för detta saknas. I Danmark är till exempel vattenförbrukningen lägre jämfört med Sverige, bland annat på grund av begränsad vattentillgång och ett högre pris på vatten. Detta visar på potential till minskad vattenförbrukning även i Sverige i framtiden (Havs- och vattenmyndigheten, 2020).

Utveckling av ny teknik och nya försörjningslösningar till följd av vattenbrist i framför allt sydöstra Sverige, är några av faktorerna som kan påverka hushållens framtida vattenförbrukning. Sannolikt kommer den totala vattenanvändningen per person att minska men det är inte möjligt att prognosticera.

Jordbrukets framtida vattenbehov

Klimatförändringarna förväntas leda till att jordbrukets vattenbehov ökar på lång sikt (Jordbruksverket 2018). Det faktiska behovet av vatten i jordbruket beror också på hur livsmedelsproduktionen utvecklas.

De nuvarande trenderna inom jordbruket är att jordbruksarealen minskar, antalet produktionsenheter blir större men färre och produktionen inom både växtodling och djurhållning minskar något. Samtidigt har Sverige en livsmedelsstrategi som innebär att produktionen inom lantbruket ska öka (Regeringskansliet, 2017). Strategin sträcker sig till 2030.

Jordbruksverket har gjort förenklade framtidsanalyser till år 2030 för att bedöma hur lantbrukets vattenbehov kan komma att se ut (Jordbruksverket 2018). Prognoser på längre sikt än till 2030 har bedömts vara för osäkra att göra. Beroende på hur produktionen inom lantbruket utvecklas kan vattenbehovet öka eller minska.

Vattenbehovet för djurhållning är stabilt över året och är därför främst beroende av antalet djur per produktionsenhet (Jordbruksverket 2018). Enligt Jordbruksverkets prognoser kan vattenbehovet för djurhållning antingen öka något eller minska beroende på vilka antaganden som görs. Vi ser dock att jordbruken tenderar att bli allt större och med djurbesättningar på många hundra djur. Det medför ett ökat behov av vatten med god livsmedelskvalitet. Det är mycket viktigt att planera för en sådan vattenförsörjning då jordbrukens livsmedelsproduktion är viktig för Sveriges självförsörjningsgrad. Detta inte minst i en tid med ett ökat beredskapsperspektiv. Skillnaderna inom djurhållningen är dock små relativt de stora variationer som finns i prognoserna för bevattningsbehovet. Lantbrukets samlade vattenbehov kan därför skilja sig åt mycket beroende på förutsättningarna inom växtodlingen.

Det framtida bevattningsbehovet beror av många faktorer, såsom jordtyp, växt, odlingsmetod, klimat och väder, bevattningsteknik och ekonomi (Jordbruksverket 2018). Detta gör det komplext att uppskatta hur stort vattenbehovet förväntas bli i framtiden. Det finns också stora osäkerheter i uppmätt data eftersom bevattningsbehovet skiljer sig stort från år till år då det är starkt väderberoende.

Idag är det inte lönsamt att bevattna alla typer av grödor i Sverige (Jordbruksverket 2018). Detta kan dock förändras i ett torrare och varmare klimat eftersom produktionsbortfallet på grund av torkstress kan bli stort. Detta medför att de ekonomiska riskerna kan bli stora i ett obevattnat lantbruk.

Dagens siffror är osäkra och de olika faktorerna som påverkar vattenbehovet kan ge både ökat och minskat bevattningsbehov (Jordbruksverket 2018). Det är därför svårt att ge en prognos för framtiden. Möjlighet till bevattning antas vara en viktig faktor för lantbruket då nederbörden i framtiden förväntas variera mer över året och även mellan olika år. Trots osäkerheten i prognoserna behöver även lantbruket diskutera, planera för och samverka kring hållbar vattenförsörjning redan nu. Robust vattenförsörjning är en förutsättning även för lantbruket.

Industrins framtida vattenbehov

Även inom industrin är god vattenförsörjning en viktig faktor. Hur stort vattenbehovet är varierar kraftigt mellan olika typer av verksamheter. Möjligheterna att recirkulera vatten eller minska vattenanvändningen varierar beroende på typ av verksamhet och processens utformning. Generella bedömningar är inte möjliga att göra.

Det finns ingen prognos för hur industrin i Kronobergs län kommer att utvecklas eftersom detta beror av konjunktur, förutsättningar på en global marknad och många andra faktorer. Industrins vattenanvändning är relativt låg i länet idag och det finns i nuläget inga indikationer på att det ska förändras i framtiden.

Övrig framtida vattenanvändning

I oktober 2020 antog Europaparlamentet och rådet ett nytt EU-direktiv om kvaliteten på dricksvatten och bättre tillgång till dricksvatten för alla i unionen (Regeringskansliet, 2020). I kommittédirektivet framgår att kommissionen kommer att ange ett tröskelvärde för vattenläckage som ska gälla för större vattenproducenter. Medlemsstaterna ska tillse att tröskelvärdet inte överskrids. Vid överskridande kommer krav ställas på en handlingsplan för att minska läckaget. Det är endast någon enstaka vattenproducent i länet som klassas som större enligt direktivet, men över lag pågår arbete med olika åtgärder för att minska vattenläckaget i flera kommuner. Detta kan komma att påverka vattenförbrukningen i den allmänna vattenförsörjningen och då framför allt kategorin övrig vattenanvändning.

Å andra sidan är det möjligt att antalet besökare ökar i vårt län till följd av klimatförändringar, vilket i sin tur kan öka behovet av vatten till hotell- och turistnäringen. Turismen runt Medelhavet kan minska till följd av allt varmare somrar vilket kan gynna länder på nordliga breddgrader med ett mer behagligt klimat, sommartid (SMHI, 2020).

5. Utmaningar och risker

I detta kapitel beskrivs övergripande möjliga utmaningar och risker inom arbetet med vattenförsörjningen. Fördjupade analyser utförs lämpligen i kommunala vattenförsörjningsplaner eller liknande. Vid arbetet med att inrätta vattenskyddsområden utförs närmare riskanalyser och riskbedömningar för vattentäkter och dess tillrinningsområden.

De utmaningar och risker som presenteras här är inte begränsade till de vattenresurser som i planen pekas ut som regionalt viktiga utan kan gälla för alla vatten, både de vattenresurser som används idag och de vattenresurser som kan komma att användas inom den framtida dricksvattenförsörjningen. Vissa av de utmaningar och risker som tas upp gäller inte heller bara dricksvattenförsörjning i vårt län utan kan även gälla angränsande län då råvattentäkter i Kronobergs län spelar en stor roll för dricksvattenförsörjningen även utanför länets gränser.

Samhällsplanering

Samhällsplanering är ett viktigt strategiskt redskap för bevarande och skyddande av våra vattenresurser och för att skapa en grund där de används ansvarsfullt för en långsiktig hållbar användning. Ofta blir små ingrepp från verksamheter, bebyggelse (som detaljplaner och bygglov) och infrastruktur förbisedda som risk eftersom de var för sig utgör en liten påverkan på vattenresurser. Sett över tid utgör dock de sammantagna effekterna av exploatering en påtaglig risk mot vattenförsörjningen i länet. Samhällsförändringar som inte tidigt och långsiktigt tar hänsyn till klimatförändringar kan medföra svåra och kostnadskrävande åtgärder i efterhand.

Det ställs höga krav på att nya samhällsbyggnadsprojekt ska utreda markens lämplighet för projektets ändamål och kartläggning av miljöpåverkan. Frågor om vattenförsörjning behöver integreras tidigt i planprocessen för att säkerställa att vattenförsörjningen till nya områden kan säkras, och att eventuell påverkan på dricksvattenresurser och andra vattenförekomster utreds och hanteras (Boverket, 2024a).

Att planlägga mark och vatten är ett kommunalt ansvar och det är kommunen i första hand som ska bedöma markens lämplighet för det tänkta ändamålet. Vattenförsörjning utgör ett allmänt intresse enligt 2 kap. 5 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, och ska tas hänsyn till vid planläggning och i andra ärenden enligt PBL. Besluten om hur mark- och vattenområden används kan ha en påverkan på möjligheterna att utnyttja vattenområden eller grundvatten i framtiden. Kommunen har också ett ansvar enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) över att invånarna i tätbebyggda områden inom kommunen har försörjning av dricksvatten och avloppshantering.

Vid lokalisering och planläggning av nya områden måste markförhållanden och eventuell konflikt med grundvattenförekomster beaktas. I etableringsskedet kan

stora mängder material schaktas bort vilket minskar grundvattenmagasinens storlek. Grundvattnet blir då också mer sårbart för föroreningar. Särskilt när verksamhetsområden planeras på grundvattenförekomster är det viktigt att föreskriva begränsningar och försiktighetsmått för att skydda grundvattnet.

Vatten är ofta en mellankommunal fråga som ska belysas både i översiktsplaner och detaljplaner. En kommun kan till exempel genom sin planering påverka nedströms liggande vattenresurser i en grannkommun.

Länsstyrelsen har ett ansvar att ta fram planeringsunderlag till kommunerna gällande allmänna intressen. Den regionala vattenförsörjningsplanen utgör ett sådant underlag för att samhällsplaneringen ska bidra till en långsiktigt hållbar vattenförsörjning. Genom att kommunerna använder underlaget från regionala vattenförsörjningsplaner i översiktsplanerna så synliggörs regionalt viktiga dricksvattenförekomster och deras behov av skydd. Det är nödvändigt att även synliggöra de lokalt viktiga vattenresurserna vilket görs genom att kommunerna tar fram kommunala vattenförsörjningsplaner. Markanvändning och/eller verksamheter som har en betydande påverkan på dricksvattenförekomster kan på så sätt undvikas eller anpassas så att miljökvalitetsnormerna för vatten kan följas. Vattenförsörjningsplanerna identifierar även de vattenförekomster som bör skyddas för framtida dricksvattenuttag och som ska ingå i registret över skyddade områden för dricksvatten (HaV, 2020, s. 89).

Översiktsplan

Enligt kapitel 3 i plan- och bygglagen ska varje kommun ha en aktuell översiktsplan vars syfte är att ge vägledning om hur mark- och vattenområden ska användas i hela kommunen. Översiktsplanen redogör grunden för användning av mark- och vattenområden för hela kommunen och är ett betydelsefullt planeringsverktyg för att långsiktigt säkerställa tillgången till vatten. Boverket (2024b) har tagit fram en vägledning om vattenförsörjning i översiktsplaneringen.

Även SGU har tagit fram en vägledning i form av en checklista som beskriver vad en översiktsplan bör innehålla gällande information om jord, berg och grundvatten. SGU (2023) lyfter att vattenskyddsområden och viktiga vattenresurser bör redovisas i text och på kartor i översiktsplanen och beskrivas avseende bland annat läge, kvalitet och sårbarhet. I översiktsplaneringen är det också lämpligt att lyfta frågor gällande enskild vattenförsörjning. För detta kan SGU:s karta över grundvattentillgång i små magasin, som publicerades 2021, användas som underlag.

Detaljplanering

Detaljplanen är det juridiskt bindande redskapet för att säkerställa att mark- och vattenanvändningen lämpar sig ur ett dricksvattenperspektiv. Boverket (2024c) har tagit fram en vägledning för vattenförsörjning i detaljplanering.

Befolkningsutveckling

I vissa delar av vårt land finns det utmaningar till följd av stora befolkningsförändringar att hantera för att kunna tillgodose invånarna med dricksvatten. I Kronoberg, liksom i landet i allmänhet, ser vi en inflyttning till större städer/kommuner i länet och en minskning av antal invånare i mindre kommuner. I vårt län ser vi dock inte, under normala förhållanden, en befolkningsutveckling som skulle innebära så stora förändringar att det skulle leda till svårigheter att tillgodose behovet av dricksvatten. Förändringar i vår omvärld, till följd av till exempel klimatförändringar eller krig, skulle däremot kunna leda till att fler söker sig till vårt län och att dricksvattenbehovet därmed ökar mer än förväntat.

Brist på reservvatten

Ett hot mot vattenförsörjningen är avsaknaden av redundanta vattenförsörjningssystem. I de fall där det saknas reservvattentäkter eller där alternativa ledningar in i en kommuns vattenledningsnät saknas blir vattenförsörjningen betydligt mer sårbar för andra yttre risker. Avsaknad av reservvatten är en sårbarhet som kommunerna bör beakta i sina risk- och sårbarhetsanalyser. Utifrån de behov som kommunen identifierar för att stärka dricksvattenförsörjningen bör sedan åtgärder vidtas.

Bristande skydd av vattentäkter

Enligt EU:s vattendirektiv 2000/60/EG, artikel 7 ska vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller producerar mer än 10 m^3/dygn ha erforderligt skydd. Skydd innebär att reducera risker som kan påverka möjligheten till långsiktigt nyttjade av vattentäkten.

Vattenskyddsområden finns för de flesta av länets vattentäkter, men inte alla. En stor del av områdena och föreskrifterna beslutades innan miljöbalken trädde i kraft 1999. Även senare beslut kan innehålla skyddsföreskrifter som inte är funktionella och ändamålsenliga. Det är därför viktigt med en kontinuerlig översyn av skyddet för länets vattentäkter för att bedöma om befintliga vattenskyddsområden ger rätt skydd för vattentäkten eller om ett nytt vattenskyddsområde behövs. Läs mer om länets vattenskyddsområden i kapitel 3 Vatten i länet.

Regleringsdammar

I de flesta fall finns det någon form av reglering vid ytvattentäkter. Reglering är tillståndspliktig vattenverksamhet. Dessa anläggningar behöver även leva upp till vattendirektivet och miljöbalken. I samband med nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraft ses också regleringar och dammar över, även dem som saknar elproduktion, för att säkerställa att dessa möter kraven i vattendirektivet och miljöbalken. En verksamhetsutövare har en stark rätt att riva ut sin anläggning, så

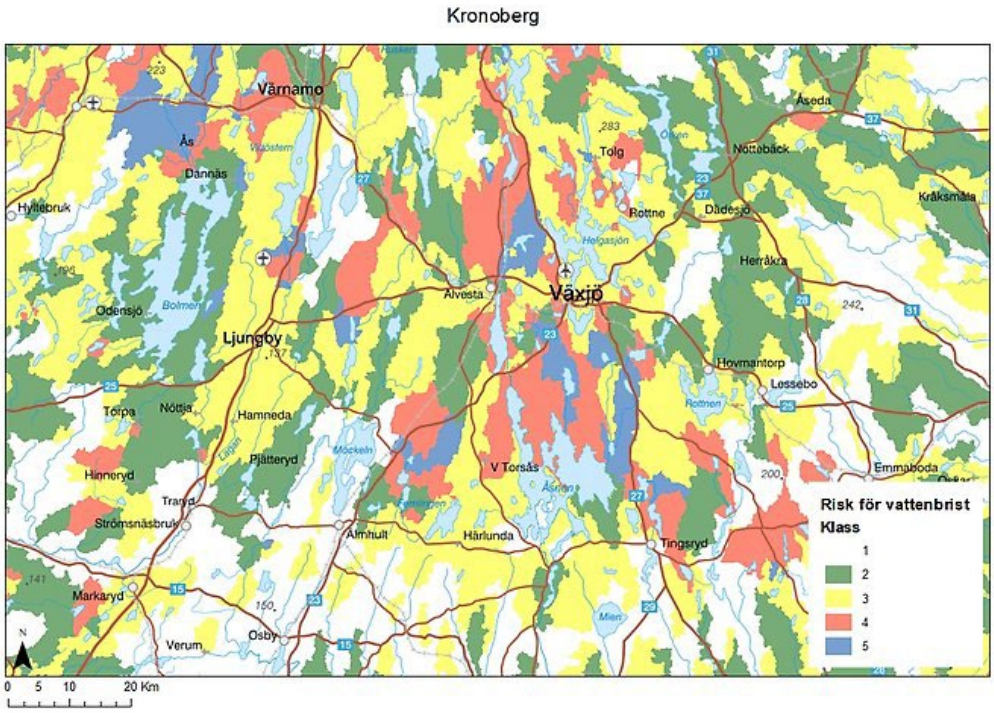
vida inte någon med skälig anledning är villig att ta över och anpassa den med exempelvis fiskvägar. Det innebär att det kan finnas en risk att en reglering, som påverkar tillgången till vatten i en vattentäkt, upphör. Oftast går det i domstol att säkerställa att påverkan inte blir så pass påtaglig att ytvattentäkten påverkas väsentligt negativt. Det är dock av stor vikt att detta bevakas och tas hänsyn till för dricksvattenförsörjningen.

Risk för vattenbrist

Det finns olika anledningar till att vattenbrist uppstår men oftast är det på grund av torka, höga temperaturer och/eller överuttag av vatten. Inom dricksvattenförsörjning kan även kapacitetsbegränsning i tekniska anläggningar leda till vattenbrist. I dagsläget är kapacitetsbegränsning en vanlig orsak till vattenbrist i den allmänna vattenförsörjningen, men den huvudsakliga utmaningen för vattenförsörjningen i framtiden bedöms vara torka och överuttag.

Livsmedelsverket (2019) har tagit fram en handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning, som kan användas som stöd i arbetet med säkra tillgången till dricksvatten även i framtiden.

SMHI har för Jordbruksverket tagit fram kartor där risken för vattenbrist under odlingssäsongen är angiven i fem klasser. Klass 1 innebär lägst risk.

Figur 24 Risk för vattenbrist under odlingssäsong där klass 1 innebär minst risk och klass 5 störst risk (Jordbruksverket, 2022).

Risk för föroreningar

Vägar och järnvägar

Vägar och järnvägar skär ofta genom tillrinningsområden för yt- och grundvatten som används, eller kan användas, som råvattenkälla för dricksvattenproduktion. Trafikverket (2020) har tagit fram publikationen Yt- och grundvattenskydd: Metodik för riskhantering och riskanalys samt principer för åtgärdsval.

Risker från väg- och järnvägstrafik inom tillrinningsområdet utgörs främst av utsläpp från förorenat dagvatten, saltning av väg, akuta utsläpp av kemikalier, inklusive bränsle, i samband med olyckor och arbeten i samband med nyanläggning och underhåll. Risken ökar med andelen tung trafik och antal fordon.

Även Region Kronoberg (2017) lyfter i sin Länstransportplan för Kronobergs län 2018 -2029 att transportsystemet kan få konsekvenser för hälsan genom förorening av dricksvatten. Vidare anges att naturresurser för dricksvattenförsörjning kan påverkas genom föroreningar från trafik och slitage på vägar samt vid olyckor nära vattentäkter.

Översvämningar

Kraftig nederbörd kan leda till översvämningar, vilket i sin tur kan påverka dricksvattenförsörjningen. Vid en översvämning kan ämnen och mikroorganismer från omgivande mark spolas ner i grävda och bergborrade brunnar samt i ytvattentäkter.

Ytvattentäkter är känsligast för översvämningar. Men även brunnar kan översvämmas av för mycket vatten. Det gäller främst grävda brunnar. Störst är risken vid skyfall efter långa perioder av torka, när marken är torr och hård och vattnet rinner bort i stället för att sugas upp. Långvarig torka kan också orsaka sprickor i marken. När det väl börjar regna kan sprickorna snabba på bildningen av grundvatten. Men ibland går bildningen av grundvattnet för snabbt. Då hinner inte vattnet självrenas ordentligt och oönskade ämnen kan hamna i grundvattnet.

Miljöfarlig verksamhet

Miljöfarliga verksamheter är, enkelt uttryckt, verksamheter som kan orsaka skador eller olägenhet för människor eller miljö. Till miljöfarliga verksamheter räknas exempelvis industrier, avfallsdeponier, täkter, avloppsreningsverk, jordbruk, verkstäder, energianläggningar och bensinstationer. Miljöfarliga verksamheter släpper ofta ut vatten, till exempel processavloppsvatten, till sjöar och vattendrag. En större miljöfarlig verksamhet anses typiskt sett ha en större miljöpåverkan, men en mindre verksamhet kan ha en stor lokal påverkan. Dessutom kan ett större antal mindre verksamheter sammantaget ha en stor påverkan.

Vår kunskap om olika miljöfarliga verksamheter varierar och särskilt i samband med nyare verksamhetsformer kan det vara svårt att förutse potentiella risker. Ett

exempel på sådana verksamheter är senaste tidens ökade etableringar av solcellsanläggningar och batterilager. Hur kan till exempel en brand i en sådan anläggning påverka en vattentäkt? Inom detta område saknas idag tillräcklig kunskap.

Tillsynen av miljöfarliga verksamheter bedrivs av kommunerna och länsstyrelserna. Tillsynen kan bland annat handla om att begränsa verksamheters utsläpp till vatten, i synnerhet i anslutning till grundvattenförekomster, men också om att begränsa utsläppen till ytvatten, särskilt de ytvatten som utgör dricksvattentäkter.

Även i tillståndsprövning av miljöfarlig verksamhet beaktas risken för skadliga utsläpp till mark och vatten.

Avfall

Hantering av avfall utgör också en risk för påverkan på vattentäkter. Farligt avfall, till exempel bilbatterier, kemikalierester, oljor med mera som hanteras på ett olämpligt sätt riskerar att förorena mark och grundvatten.

Avlopp

Vattenkvaliteten i både allmänna och enskilda vattentäkter kan påverkas av avloppsanläggningar, såväl enskilda avloppsanläggningar som läckande kommunala avloppsanläggningar. Under perioder med torka kan det uppstå förändringar av vattnets flöden i marken. Detta kan innebära att en dricksvattenbrunn kan påverkas av nya vattenflöden som, i värsta fall, kan vara påverkade av avloppsvatten. Även vid höga flöden kan risken för påverkan från ofullständigt renat avloppsvatten öka.

Materialtäkter

Generellt sett kan grustäkter stå i konflikt med vattenförsörjningsintresset. När gruset grävs bort kan det totala vattenmagasinets storlek minska. Grundvattenmagasinen blir också mer sårbara för påverkan av föroreningar då avståndet till grundvattenytan minskar och jorden, som fungerar som en naturlig barriär och reningssteg, har tagits bort. Antalet grustäkter i Kronoberg län har succesivt minskat och materialuttag har styrts om till berg och morän. Numera finns ingen grustäkt i länet som har tillstånd till grusbrytning och den enda grustäkt om återstår håller på att efterbehandlas. I miljöbalken finns bestämmelser om att grustäkt inte får anläggas om naturgrusförekomsten är betydelsefull för dricksvattenförsörjning. Det har också funnits miljökvalitetsmål om att minska naturgrusanvändningen.

Även bergtäkter kan ibland orsaka störningar för vattenförsörjningen. Vid sprängning av berg kan nya transportvägar skapas för ytvattnet till grundvattnet och sprängämnet som sådant kan också förorena grundvattnet. Lokalt kan bergtäkternas bortpumpning av vatten påverka enskild vattenförsörjning men bergtäkternas påverkan på de stora grundvattenresurserna bedöms i dagsläget som liten och ingen av länets bergtäkter står i konflikt med allmän vattenförsörjning. Vid nyetablering och utökning av bergtäkter är det viktigt att säkerställa att inga befintliga eller framtida vattentäkter riskerar att påverkas negativt.

I en del grustäkter som brutits klart och avslutats har andra verksamheter etablerats, till exempel verksamheter med masshantering, motorkrossbanor och virkesupplag. Eftersom dessa verksamheter bedrivs på täktbotten där avståndet till grundvattnet är litet kan verksamheterna utgöra en risk för förorening av grundvattnet.

Jord- och skogsbruk

Jordbruk kan påverka vattnets kvalitet till exempel genom att bekämpningsmedel och/eller näringsämnen från gödsel (både naturligt och konstgödsel) når vattnet. Genom fysisk påverkan så som exempelvis rätning av diken och vattenuttag för bevattning eller till djur kan tillgången på vatten påverkas. Även mikroorganismer (parasiter) har uppmärksammats i samband med strandnära bete intill ytvattentäkter.

Skogsbruket innebär en risk för försämrad vattenkvalitet dels genom näringsläckage, dels genom markskador och läckage från arbetsfordon och mobila tankar som används i verksamheten. Även bekämpningsmedel från skogsplantering kan utgöra en risk. Omfattande avverkning och dikning kan leda till att en ökad mängd organiskt material når en vattentäkt. Utdikning av torvmossar kan dessutom försämra kvaliteten på ytvatten med bland annat höga nitrathalter från uttorkad och nedbruten torv (Hansson T., 2022).

Brunifiering

De senaste decennierna har våra vattendrag och sjöar blivit allt brunare. Det brunare vattnet beror på ökade halter av löst organiskt kol, humusmaterial, samt järn i vattnet. Det organiska materialet läcker från marken, transporteras till vattendrag och sedan vidare till sjöar, vilket ger ett ökat färgtal, det vill säga brunifiering. Problemet innebär att råvattnet försämras och vattnet kan behöva betydligt mer rening innan det kan levereras ut som dricksvatten till konsument. Ökade humushalter kan leda till att skyddsbarriärens verkan genom klordesinfektion blir kraftigt försämrad.

Varmare och blötare klimat ökar humushalten

Humushalterna i svenska ytvatten ökar på många håll idag och förutspås öka ännu mer i framtiden. Ett varmare klimat innebär att vegetationsperioden blir längre, att nedbrytningen i marken ökar och att grundvattennivåerna fluktuerar mer. Tillsammans med en periodvis hög avrinning ökar detta transporten av humus till ytvatten. De förväntade ökande nederbördsmängderna under höst och vinter kan ge stor påverkan på humushalt och vattenfärg. Det beror på att en förhöjd grundvattenyta leder till att vattnet passerar ytliga jordlager som innehåller mycket humus. Efter större stormar med stora arealer stormskadad skog kan humushalterna i ytvattnet stiga. Detta är ett problem som förväntas öka med klimatförändringarna (Livsmedelsverket, 2019).

Förorenade områden

I Kronobergs län finns cirka 2100 områden som är eller kan vara förorenade. I länet finns framför allt ett stort antal nedlagda glasbruk, sågverk och metallindustrier som

bedöms utgöra de största riskerna för påverkan på människors hälsa och miljön, men det finns många andra branscher som också har eller kan ha orsakat föroreningar. Både marken och grundvattnet kan ha förorenats av olika industriella verksamheter och föroreningar kan även ha spridits till ytvatten.

Sedan inventering och klassning av förorenade områden utförts har kunskapen om misstänkt förorenade områden i länet ökat. Men fortfarande finns det många verksamheter som kan ha orsakat föroreningar i mark och grundvatten, men som ännu inte är utredda. Det finns också en osäkerhet kring hur förorenade sediment kan påverka kvaliteten på ytvatten. En inventering av misstänkt förorenade sediment har därför påbörjats och under 2024–2026 kommer provtagning genomföras på 37 områden i länets sjöar och vattendrag. Provtagningen görs för att kartlägga hur föroreningssituationen ser ut i sedimenten och för att kunna bedöma om föroreningen kan innebära en risk för människors hälsa och miljön.

Flera av länets vattentäkter och åsar ligger nära städer och andra tätbebyggda områden, vilket ökar risken för att vattnet har förorenats av verksamheter i närområdet. Hur stor risken är för att föroreningar sprids till omgivningen är beroende av flera faktorer, såsom typ av förorening och föroreningens egenskaper. Det som påverkar spridningen är exempelvis om föroreningen fastläggs i marken eller om den är mer spridningsbenägen och om föroreningen har lägre eller högre densitet än vatten. Ett exempel på ämnen med högre densitet än vatten är klorerade lösningsmedel, exempelvis klorerade kolväten, som har orsakat problem i flera vattentäkter i Sverige. Även i Kronobergs län finns områden där detta utgör en risk.

Problem med PFAS (högfluorerade ämnen) har upptäckts i Sverige under senare tid. PFAS sprids från bland annat brandövningsplatser, deponier och områden där brandkämpning utförts. PFAS har hittats på många ställen i länet och i både yt- och grundvatten. En kartläggning av områden som misstänks vara förorenade med PFAS har påbörjats. Under åren 2024–26 kommer provtagning genomföras på cirka 100 platser i länet där PFAS misstänkt förekomma. Prover kommer tas i mark, grundvatten och i vissa fall även på ytvatten och i brunnar. Det är angeläget att fortsätta arbetet med att skaffa bättre kunskap om förekomst och spridningsrisker för PFAS-föroreningar bland annat för att de största exponeringsvägarna för människor sker via vatten, mat och damm.

Länsstyrelsen prioriterar att arbeta med objekt som kan innebära ett hot mot människors hälsa, mot naturområden med stora skyddsvärden eller mot vattenförsörjningsintressen. Den övergripande strategin för efterbehandlingsarbetet grundar sig på de riktlinjer och urvalskriterier som Naturvårdsverket har tagit fram.

Länsstyrelsen har för närvarande cirka 35 prioriterade objekt i det regionala programmet. Flera av dessa ligger i anslutning till vattentäkter. Utöver prioriteringslistan har områden i riskklass 1 och 2 (mycket stor respektive stor risk för människors hälsa och miljön) förtur till undersökningar och åtgärder. Dessa områden ska enligt både ett nationellt och regionalt mål ha åtgärdats till år 2050. Totalt finns för närvarande 36 områden som har tilldelats riskklass 1 och 137 objekt

som har fått riskklass 2. Allt eftersom vi får mer information om de förorenade områdena kan antalet förändras.

Kommunen har tillsyn över många av de förorenade områdena. Generellt behöver både Länsstyrelsens och kommunernas tillsyn öka för att fler förorenade områden ska kunna åtgärdas. I dagsläget är mycket arbete händelsestyrt vilket inte alltid leder till att områdena med högst prioritet utreds och åtgärdas. Kommunerna bör, utifrån sin roll som såväl verksamhetsutövare, fastighetsägare, tillsynsmyndighet och huvudman vid statligt finansierade åtgärder, i större utsträckning ta fram planer för arbetet med förorenade områden. Allt fler kommuner har dock tagit fram handlingsplaner. Länsstyrelsen har en handlingsplan för tillsyn av förorenade områden. Planen sträcker sig till år 2027.

För flera områden är undersökningar och, i några fall, åtgärder planerade och finansierade, men det finns behov av ytterligare insatser. Den regionala vattenförsörjningsplanen har ett långsiktigt flergenerationsperspektiv och förhoppningar finns om att de nu kända föroreningarna har åtgärdats och inte längre utgör en risk för vattenförekomsterna i det tidsperspektivet.

Miljögifter

Problemet med miljögifter och föroreningar har förändrats genom tiderna. Genom tillståndsprocesser och tillsyn har stora insatser gjorts för att komma till rätta med direkta utsläpp från industrier. Arbetet behöver dock fortsätta och Länsstyrelserna bör utöka och prioritera tillsyn av miljöfarliga verksamheter, förorenade områden och vattenverksamheter. Tillsynen bör ha ett avrinningsområdesperspektiv och inriktas på verksamheter och åtgärder som bidrar till att miljökvalitetsnormerna för vatten inte följs eller riskerar att inte följas.

Det finns en risk att vi så småningom upptäcker miljögifter som inte är kända idag och att dessa kan påverka vår framtida vattenförsörjning. Ett ämne som skulle kunna vara aktuellt är 1,4-dioxan som uppmätts i vattentäkt i länet. Vattentäkter som används eller som kan behöva användas i framtiden, kan vara påverkade av kända eller okända miljögifter. Även potentiella vattentäkter bör därför skyddas. I länet finns vattentäkter som har tagits ur bruk på grund av exempelvis förekomst av bekämpningsmedel varpå vattenskyddsområdet har upphävts trots att vattentäkten skulle kunna fungera som en framtida vattenresurs och därmed borde haft ett fortsatt skydd.

Redan idag kan man se en global spridning av miljögifter till följd av den ökade produktionen och konsumtionen av varor och produkter samtidigt som den globala handeln har ökat. Handeln ökar med länder som har mindre stränga kemikaliekrav än inom EU vilket kan innebära att konsumtions- och produktionsökningen kan skapa nya risker. Ingen av ytvattenförekomsterna i länet uppnår god kemisk status på grund av miljögifter, bland annat beroende på förekomst av polybromerade difenlyletrar, PBDE. Detta är en grupp ämnen som ingår i bromerade flamskyddsmedel och som har använts bland annat i elektronik och möbler. Utsläpp

av PBDE har under lång tid skett i både Sverige och utomlands vilket lett till långväga luftburen spridning och storskalig atmosfärisk deposition av dessa ämnen (VattenInformationsSystem Sverige, VISS). Det är viktigt att tänka på att spridning av föroreningar inte bara uppstår från själva produktionen utan fortgår genom varornas hela livscykel.

Det behövs ett nära samarbete mellan myndigheter, akademi och vattenproducenter kring kontrollen av dricksvatten. På samma sätt behöver forskning och miljöövervakning samordnas. Det finns behov av samordnad och utökad ytvatten- och grundvattenprovtagning av miljögifter. Screening av organiska miljögifter och analyser av så kallade contaminants of emerging concern (CEC), ämnen och föroreningar som bedöms vara potentiellt hälso- och miljöfarliga, bör utökas. Dessa ämnen omfattas idag inte av några dricksvattenkontroller eller rutinmässiga övervakningsprogram, men kan tänkas ingå i kontrollen i framtiden. Provtagningar inom egenkontroll för dricksvatten och finansiering av miljöövervakningsprogram behöver ökas, så att screeninganalyser av organiska miljögifter med mera kan genomföras samt att provtagningarna kan anpassas så att de stämmer överens med påverkansanalyserna i vattenförvaltningen.

Konkurrerande vattenuttag

Länsstyrelsen har kännedom om cirka 70 vattenuttag i länet som har ett tillstånd för vattenuttag från mark- och miljödomstolen eller ett beslut från länsstyrelsen och där vattenuttaget inte handlar om kommunal dricksvattenförsörjning. Det kan till exempel handla om vattenuttag för bevattning eller som behövs i produktionen för en verksamhet och utgörs i huvudsak av ytvattenuttag. Länsstyrelsens bedömning är dock att det troligen finns betydligt fler vattenuttag som borde ha tillståndsprövats och som länsstyrelsen inte har kännedom om.

Förutom de tillståndsgivna vattenuttagen kan det också finnas vattenuttag där verksamhetsutövaren inte sökt tillstånd utan bedömt att det omfattas av något av undantagen från tillståndsplikten. En verksamhetsutövare kan bedöma att ett vattenuttag omfattas av undantag om det inte skadar några enskilda eller allmänna intressen. Ett vattenuttag kan också omfattas av undantag från tillståndsplikten om vattenuttagets syfte är dricksvatten till kreatur vid djurhållning.

I framtiden förväntas konkurrenssituationen att öka. För de kommunala vattentäkter som inte har tillstånd uppmanar Länsstyrelsen kommunen/VA-huvudmannen att söka tillstånd. Ett tillstånd innebär en rätt att ta ut en viss vattenvolym ur en vattenresurs. Vid en konkurrenssituation har tillståndsgivna vattenuttag företräde att ta ut vatten under förutsättning att det finns tillräckligt med vatten för uttaget.

Förändrat klimat

Utsläpp av växthusgaser leder till klimatförändringar. Det är människans påverkan som ligger bakom den globala uppvärmningen (SMHI, 2021). Vi ser redan idag

effekterna av ett förändrat klimat och kommer fortsätta se förändringar under lång tid framöver. Klimatförändringen påverkar hela samhället och därför också förutsättningarna för en trygg dricksvattenförsörjning. Effekterna på vattenförsörjningen bedöms bli alltmer uttalade i takt med att klimatförändringen fortgår (SOU 2015:51).

Framtidsscenario

Hur klimatet förändras beror på hur mycket utsläppen av växthusgaser ökar eller minskar. Framtidens klimat kan beskrivas med hjälp av framtidsscenarier som ger information om framtidens klimat vid olika koncentrationer av växthusgaser i atmosfären. Dessa kallas RCP:er (Representative concentration pathways). RCP:erna karaktäriseras bland annat av antaganden om markanvändning, energianvändning, teknikutveckling och befolkningsökning. I det här arbetet utgår vi från RCP 8,5 som innebär att utsläppen fortsätter öka i ungefär samma takt som idag till slutet av seklet (SMHI, u.å.c).

Klimatförändringar i Kronoberg

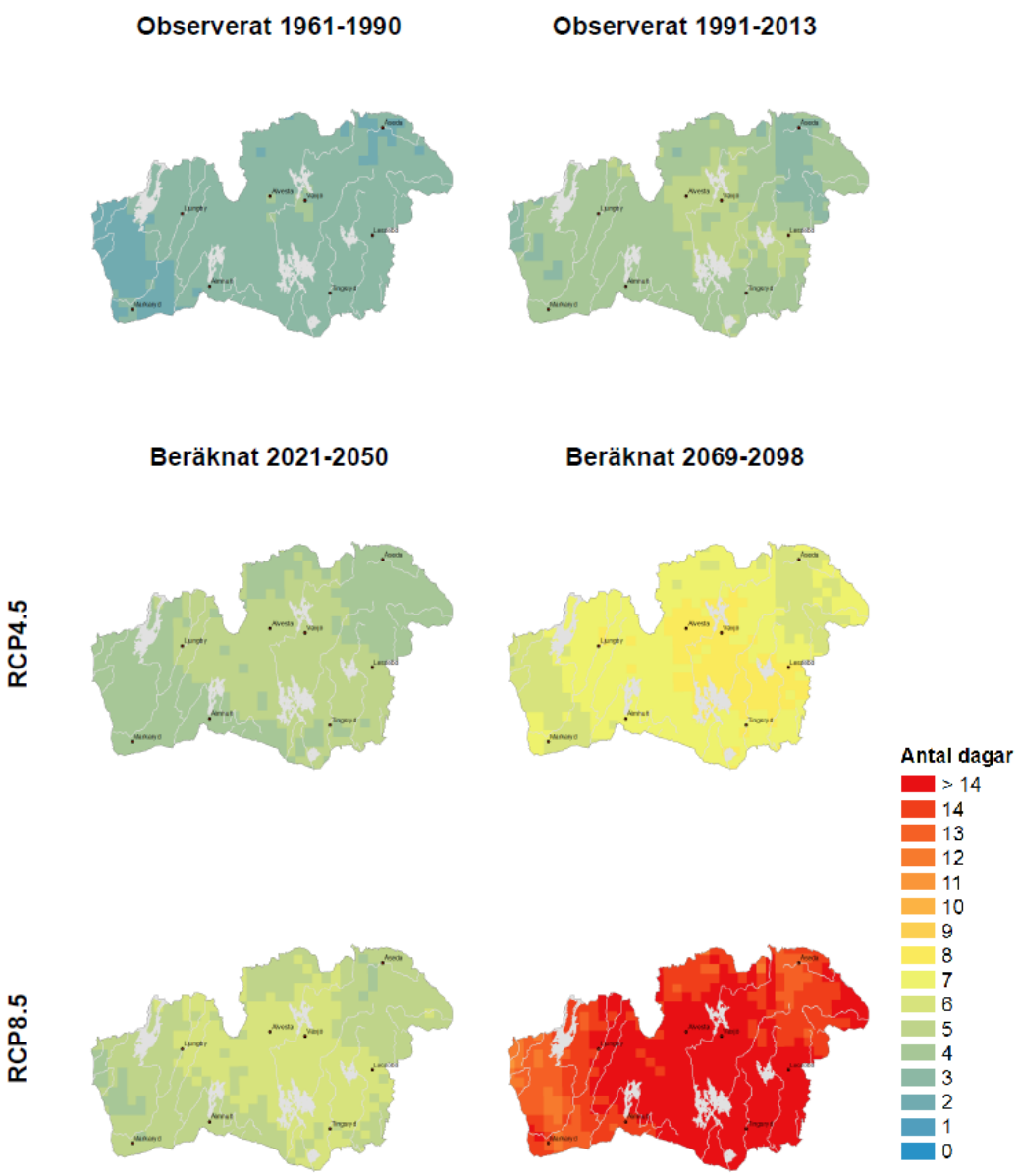
I Kronobergs län innebär ett förändrat klimat att det blir varmare, blötare och torrare (SMHI, 2015).

Ett varmare och torrare Kronoberg

Årsmedeltemperaturen i länet ökar med 3–5° C till slutet av seklet. Uppvärmningen blir störst vintertid med uppemot 6°C enligt RCP8,5. Högre temperaturer innebär mindre nederbörd i form av snö och mer i form av regn.

En konsekvens av ett varmare klimat är att vegetationsperioden blir längre. Enligt RCP8,5 kan den öka med 50–90 dagar till slutet av seklet. Vegetationsperioden är den period under året då det är tillräckligt varmt och fuktigt för att växterna ska växa. (SMHI, u.å. d)

Värmeböljor blir fler och vanligare. RCP8.5 visar ett årsmedelvärde på mer än 14 dagar i följd med dygnsmedeltemperaturer på över 20°C i slutet av seklet. Vilket kan jämföras med cirka 4 dagar under den observerade perioden 1991-2013 (SMHI, 2015). Torka blir därför vanligare.

Figur 25 Antal dagar med dygnsmedeltemperaturer på över 20°C vid olika tidsintervall historiskt och beräknat för framtiden vid olika klimatscenarier. (SMHI, 2015)

Ett blötare Kronoberg

Årsmedelnederbörden ökar med uppemot 20 % enligt RCP8,5. Även den kraftiga nederbörden (skyfallen) ökar.

Detta innebär att risken för översvämning ökar. I framtiden förväntas en procentuell ökning av dygnsmedeltillrinning för både 10-års och 100-årsflöden för större delen av länet med undantag för Badebodaån. I de västra delarna av länet ökar exempelvis årsmedeltillrinningen för Lagan (vid Bolmen) med 5–10 % medan det för Badebodaån som ligger i länets östra del sker en minskning med cirka 10–15 %. Under vintern ökar

dock tillrinningen i hela länet på grund av mer nederbörd och mildare vintrar som innebär att vinternederbörden kommer att rinna av under vintern i stället för att, som nu, först lagras som snö och sedan smälta under våren.

Trots att nederbörden ökar, minskar markfuktigheten eftersom temperaturerna är högre och avdunstningen ökar.

Påverkan på vattenförsörjningen

Klimatförändringar väntas påverka både tillgång (kvantitet) och kvalitet på det vatten vi använder för dricksvatten.

Kvantitet

Mindre snö på vintern gör att den typiska vårfloden blir mindre vanlig i framtiden. Det minskade snötäcket och den längre vegetationsperioden gör att grundvattenmagasin inte fylls på i samma utsträckning och ska samtidigt räcka längre vilket påverkar tillgången på vatten i framtiden. Ytvattentäkter påverkas av ett förändrat klimat då avdunstningen ökar. (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 2022) Under varma perioder ökar även vattenförbrukningen.

Länets östra delar är generellt mer sårbara och känsliga för torka, då det finns färre och mindre vattenresurser där.

Kvalitet

Effekter av ett förändrat klimat kan påverka vattenkvaliteten både genom att föroreningar sprids vid översvämningar, ras och skred samt genom att högre vattentemperaturer exempelvis leder till ökad bakterietillväxt. Ett varmare klimat innebär bland annat fler och längre perioder av algblomning vilket påverkar ytvattenkvaliteten med algtoxiner. (Länsstyrelsen i Kronobergs län, 2022)

Klimatanpassning

Klimatanpassning är åtgärder som syftar till att hantera effekterna av ett förändrat klimat. Parisavtalet innehåller ett övergripande globalt mål om att stärka anpassningsförmågan och motståndskraften mot klimatförändringar. Avtalet fokuserar också på att hantera förluster och skador av klimatförändringar.

Vattenförsörjningen behöver klimatanpassas så att den blir mer robust och motståndskraftig i ett framtida klimat, något som även slås fast i länsstyrelsens Regional klimatanpassningsplan, Kronobergs län 2024–2028. Klimatförändringarna påskyndar behovet av att samverka kring drickvattenfrågor så att konkurrenssituationen inte blir ohållbar.

Livsmedelsverket (2019) har tagit fram en handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning KASKAD.

Beredskap och försvar

Hotbilden

Det säkerhetspolitiska läget i Sveriges närområde har försämrats och ett väpnat angrepp kan inte längre uteslutas. Dricksvattenförsörjning är en vital del för ett fungerande samhälle och därför är det viktigt att dricksvattenproducenter anpassar sin beredskap med anledning av det skärpta säkerhetspolitiska läget. Utgångspunkten för planeringen inför detta skärpta läge är att under minst tre månader kunna hantera en säkerhetspolitisk kris i Europa och Sverige.

En sammanfattande bild av hotbilden mot dricksvatten och livsmedelsförsörjningen i Sverige finns presenterad i broschyren Hoten mot dricksvatten- och livsmedelsområdet, framtagen av Livsmedelsverket (2023) och Försvarshögskolan på uppdrag av den Nationella samordningsgruppen för dricksvatten. Genom att titta på hur kriget bedrivits mot Ukraina kan det konstateras att dricksvatten är ett strategiskt mål.

Uppbyggnad av totalförsvaret

Sverige har återigen påbörjat uppbyggnaden av totalförsvaret för att skapa ett robust och motståndskraftigt samhälle. Under svåra påfrestningar och höjd beredskap ska samhället klara av att hantera det som sker, dessutom under en längre tid. Samhällets funktion är beroende av att samhällsviktiga verksamheter upprätthålls. Genom arbete med kontinuitetshantering, det vill säga framtagande av reservplaner för verksamheter, ökar förutsättningarna för att verksamheterna kan bedrivas på en tolerabel nivå.

Dricksvattenförsörjning vid höjd beredskap

Om Sverige hamnar i ett läge där höjd beredskap råder kan det innebära att det är andra lagar som gäller vid sidan av de lagar som gäller i vardagen. Det kan i sin tur medföra att verksamheters funktion upprätthålls trots påfrestning och utifrån särskilda krav. Några exempel på störningar som ger konsekvenser inom vattenområdet kan handla om återkommande strömbortfall med en elförsörjning som kommer och går, störningar i logistikflöden som vanligtvis försörjer verksamheter med allt från reservdelar till nödvändiga kemikalier och brist på drivmedel som är en förutsättning för fungerande transporter.

Kronobergs läns förutsättningar i beredskapsplaneringen

I länet har planeringsförutsättningar tagits fram för att fungera som ett stödmaterial i uppbyggnaden av totalförsvaret. Dessa planeringsförutsättningar består av ett antal antaganden om vad som kan ske i Kronobergs län vid höjd beredskap. Det geografiska läget för länet ses idag, likt tidigare, som ett mottagarlän. Ett län som kan bli aktuellt att ta emot internflyktingar från till exempel kustnära grannlän. Att länet ökar andelen människor innebär en viktig aspekt i planeringen, och då även i planeringen av dricksvattenförsörjningen.

Informationssäkerhet

Förutom fysiska sabotage direkt på vattenanläggningar ses området informationssäkerhet som något som behöver skyddas för att minska sårbarheten inom vattenförsörjningen. Det handlar om att rätt information ska finnas tillgänglig för rätt personer, att information inte läcker ut, förvanskas eller förstörs. Inom vattenförsörjningen handlar det till exempel om att minska risken för intrång i system och fjärrstyrda processer och för att kunna upprätthålla säker information.

6. Åtgärder för långsiktigt trygg dricksvattenförsörjning

En trygg dricksvattenförsörjning innebär att tillgodose behovet av vatten i tillräcklig mängd och av god kvalitet utan väsentliga avbrott. För att kunna åstadkomma en långsiktigt trygg dricksvattenförsörjning behöver vi ha kännedom om vilka hot, risker och sårbarheter som finns idag, hur dessa kan komma att förändras och ha en plan för att hantera detta. Risker för vattenförsörjningen kan till exempel vara klimatrelaterade, kopplade till markanvändning och exploatering, eller sabotage och olyckor. Detta beskrivs i tidigare kapitel om utmaningar och risker.

För att vi ska kunna åstadkomma en robust dricksvattenförsörjning och samtidigt ha tillräckligt med vatten av rätt kvalitet för andra ändamål, måste flera olika aktörer arbeta aktivt för att nå dit. Ett antal åtgärder har identifierats som viktiga för en trygg dricksvattenförsörjning i länet. Åtgärderna har tagits fram med utgångspunkt från fem olika åtgärdskategorier: Vattentillgång, Skydd av vattenresurser, Robusta system, Kunskapsunderlag och Samverkan.

Vattentillgång

En trygg dricksvattenförsörjning kräver tillräcklig vattentillgång för både nuvarande och framtida behov. Det är därför viktigt att vi är medvetna om vilka vattenresurser som är lämpliga för ändamålet och därmed måste skyddas för att vattnet ska finnas tillgängligt för dricksvattenförsörjning. För att få ta ut vatten krävs generellt tillstånd från Mark- och miljödomstolen. I situationer med vattenbrist kan det uppstå konkurrens om vattnet mellan olika intressen. De som har tillstånd till sitt vattenuttag eller annan vattenverksamhet har också företräde i nyttjandet av vattenresursen, när det råder vattenbrist. Det betyder att de som saknar tillstånd kan behöva upphöra med sina vattenuttag vid sådana situationer. (Havs- och vattenmyndigheten, 2017) Av den anledningen är det särskilt viktigt att kommunerna säkerställer att det finns aktuella tillstånd för vattenuttag till allmän dricksvattenförsörjning. På samma sätt kan det finnas skäl för jordbruket eller andra verksamheter att säkerställa sin rätt till vattenuttag genom tillstånd.

Vattentillgången kan också säkerställas genom till exempel vattenbesparande åtgärder, effektivisering av vattenanvändningen eller åtgärder för att behålla mer vatten i landskapet.

Skydd av vattenresurser

När vattenresurser synliggörs genom till exempel vattenskyddsområden eller genom att de pekas ut i en vattenförsörjningsplan läggs grunden för att kunna skydda dem. Skydd innebär att reducera risker som kan påverka möjligheten att långsiktigt

använda vattentäkten. En viktig del i skyddet av viktiga vattenresurser, både avseende kvalitet och kvantitet, är kontroll av efterlevnad av skyddsföreskrifter och annan miljölagstiftning genom tillsyn.

Vattenskyddsområden kan beslutas av länsstyrelsen eller kommunen med stöd av miljöbalken. Vid bildande av ett vattenskyddsområde beslutas om skyddsföreskrifter för att komplettera och skärpa de regleringar och krav som redan gäller enligt den grundläggande miljölagstiftningen. Syftet med vattenskyddsföreskrifterna kan vara att hantera identifierade risker för vattenresursen eller att förebygga att problem uppstår. Vattenskyddsområdet bör skyltas i landskapet längs vägar och på andra lämpliga platser för att informera om att särskild hänsyn krävs inom området.

Kommunen har också möjlighet att med stöd av 40 § punkt 5 förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd meddela föreskrifter till skydd för vattentäkter.

Enligt EU:s vattendirektiv ska varje medlemsland hålla ett register över skyddade områden, inklusive de vattenförekomster som identifierats enligt artikel 7.1 i direktivet. Det vill säga de vattenförekomster där det görs uttag av vatten för produktion av dricksvatten eller där det i framtiden kan komma att göras sådana uttag.

I EU:s nya dricksvattendirektiv (EU 2020/2184) införs en riskbaserad metod för dricksvattensäkerhet som omfattar alla delar i produktionskedjan för dricksvatten, från källa till dricksvattenkran. Den första delen som ska riskbedömas är tillrinningsområdet till uttagspunkten för dricksvatten.

Genom att synliggöra vattentäkter i fysisk planering kan exempelvis miljöfarliga verksamheter lokaliseras så att risken för förorening av en viktig dricksvattenresurs minimeras.

Vattenresurser kan även skyddas genom att utföra fysiska skydd såsom trafiksäkerhetshöjande åtgärder, täta diken, dagvattendammar, etcetera.

Robusta system

Vi behöver skapa förutsättningar för en robust och kontinuerlig dricksvattenförsörjning genom att genomföra beredskapsåtgärder längs hela vattnets distributionskedja, från råvattentäkten till konsumenten. Detta behövs för att stå rustad inte bara för den fredstida krisen, utan också för ansträngda lägen under höjd beredskap och ytterst krig. Exempel på sådana åtgärder är att säkerställa tillgång till reservvatten, skapa redundans i anläggningar och ledningsnät, ha en förankrad och övad plan för nödvattenförsörjning och planera för kontinuitet i dricksvattenförsörjningen.

Det är också viktigt att vi anpassar vår dricksvattenförsörjning för att kunna möta framtida klimat, vilket kan innebära både varmare, torrare perioder med risk för vattenbrist och blötare perioder med risk för översvämningar.

En annan förutsättning för en robust dricksvattenförsörjning är att informationen om den hanteras på ett säkert sätt. Informationen ska vara korrekt och pålitlig. Den ska finnas tillgänglig när den behövs, men endast för behöriga personer.

Kunskapsunderlag

Vi saknar idag kunskap för att kunna ta fram en heltäckande vattenförsörjningsplan för länet. Det finns behov att kartlägga och planera för vattenbehov utöver dricksvattenbehovet för människor. Exempelvis behövs kunskap om vattenbehovet för lantbruk och industri samt vattenbehovet för att bibehålla känsliga naturmiljöer. Det krävs också bättre kännedom om vilka vattenuttag som görs från respektive vattenresurs. I och med att en helhetsbild av vattenuttagen saknas finns inte heller en heltäckande bild av länets bristområden. För att förebygga konkurrenssituationer behöver vi identifiera och eventuellt genomföra insatser i bristområden.

Samverkan

En robust vattenförsörjning för hela länet innebär att tillgängliga resurser används effektivt. Eftersom vattenresurserna inte är jämnt fördelade i länet är samverkan en nyckel till detta. Det finns redan idag goda exempel på samverkan i länet. Till exempel träffas länets VA-chefer, tillsammans med representanter från länsstyrelsen, regelbundet för att stämma av dricksvattenförsörjningen. Även mellankommunala samarbeten sker.

För att trygga dricksvattenförsörjningen i länet är det viktigt att fortsätta en god samverkan och vid behov utveckla nya arbetssätt och samarbetsmöjligheter. Det är också viktigt att flera olika funktioner och kompetenser involveras i samverkan kring dricksvattenförsörjningen för att öka vår gemensamma kunskapsnivå och kunna undvika målkonflikter.

Även samverkan med kommuner utanför länet och andra länsstyrelser behövs då det till exempel finns vattenresurser som pekas ut som viktiga för mer än ett läns dricksvattenförsörjning.

Föreslagna åtgärder för en trygg dricksvattenförsörjning

Länsstyrelsen har, tillsammans med representanter från länets kommuner, identifierat ett antal åtgärder som kan bidra till att säkerställa en trygg dricksvattenförsörjning i länet. Vi har fokuserat på de åtgärder som bör genomföras av Länsstyrelsen och länets kommuner, men det finns också viktiga åtgärder för ökad dricksvattensäkerhet som genomförs av andra aktörer. Till exempel kan nämnas Trafikverkets skyddsåtgärder längs vägar och järnvägar, verksamhetsutövares miljöhänsyn och efterlevnad av vattenskyddsföreskrifter samt vattenbesparande åtgärder som utförs av privatpersoner så väl som verksamhetsutövare.

Region Kronoberg har ansvar för det regionala tillväxtarbetet i länet. Inriktning och tyngdpunkt i den regionala utvecklingsstrategin kan behöva anpassas med hänsyn till möjligheter att ordna tillräcklig vattenförsörjning.

Flera av de åtgärder som tas upp i den regionala vattenförsörjningsplanen sammanfaller med åtgärder i andra planer och program, som till exempel Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram, åtgärdsprogram för miljömålen och regional/kommunala klimatanpassningsplaner. Det innebär att åtgärden har identifierats som viktig för att uppnå mål i ett bredare perspektiv och behöver inte betyda en större arbetsinsats. Snarare kan man genom att genomföra en åtgärd komma närmare målet i flera olika planer och program.

I kommunerna behöver flera olika funktioner involveras i åtgärdsarbetet, som fysisk planering, beredskap, dricksvattenproduktion (VA), miljö, klimatanpassning, med mera samt inte minst politiska beslutsfattare. På samma sätt behöver olika funktioner på länsstyrelsen arbeta tillsammans för att genomföra åtgärder för en trygg dricksvattenförsörjning.

Åtgärder riktade till kommunerna

- Beakta skyddet av dricksvattenresurser vid översiktsplanering. Viktiga dricksvattentillgångar, som till exempel synliggjorts genom vattenskyddsområden eller i regional och kommunal vattenförsörjningsplan, tas hänsyn till i översiktsplanen.
- Visa hänsyn till dricksvattenintresset vid detaljplanering.
- Säkerställa att yt-och grundvattentäkter för allmän dricksvattenförsörjning har tillstånd för vattenuttag.
- Minska dricksvattenläckor genom mätning, undersökningar och åtgärder.
- Inrätta vattenskyddsområden för de allmänna vattentäkter som saknar skydd, samt vid behov revidera äldre vattenskyddsområden.
- Öka kunskapen om vattenskyddsområden genom till exempel skyltning och information till berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare.
- Genomföra systematisk och regelbunden tillsyn, både av skyddsföreskrifter och miljöfarlig verksamhet, inom vattenskyddsområden.
- Tillse god beredskap för olyckor och oförutsedda händelser som kan påverka råvattenkvaliteten.
- Prioritera utredning och sanering av förorenad mark i nära anslutning till dricksvattentäkt.
- Säkerställa att de viktigaste anläggningarna för dricksvattenförsörjning skyddas mot extraordinära händelser, intrång och skadegörelse.
- Ta fram kommunal vattenförsörjningsplan.
- Planera för redundans och reservvattenförsörjning.
- Kontinuitetsplanera för att kunna upprätthålla dricksvattenförsörjningen på en tolerabel nivå även vid störningar.
- Klimatsäkra dricksvattenförsörjningen enligt Livsmedelsverkets handbok för klimatanpassad dricksvattenförsörjning eller liknande.

- Planera för nödvattenförsörjning enligt Livsmedelsverkets guide för nödvattenplanering.

Åtgärder riktade till länsstyrelsen

- Vid granskning av översiktsplaner och detaljplaner uppmärksamma om dricksvattenintresset synliggörs genom vattenskyddsområden och koppling till regionala och kommunala vattenförsörjningsplaner.
- Vägleda om hur dricksvattenintresset ska synliggöras och hanteras i fysisk planering.
- Tillhandahålla planeringsunderlag, till exempel regional vattenförsörjningsplan med kartskikt över regionalt viktiga vattenresurser, till kommunal översiktsplanering.
- Genom tillsyn kontrollera att tillståndspliktiga vattenuttag i grund- och ytvatten har tillstånd.
- Visa hänsyn till vattenskyddet vid prövning av vattenverksamhet i eller i anslutning till vattentäkter eller utpekade dricksvattenresurser i den regionala vattenförsörjningsplanen.
- Kartlägga vattenuttag för att få en överblick över det totala uttaget ur vattenresurser i länet.
- Identifiera och genomföra insatser i områden med risk för vattenbrist i länet.
- Inrätta vattenskyddsområden när kommuner ansöker samt främja arbetet genom råd och stöd till kommuner.
- Ge tillsynsvägledning till kommunerna för deras tillsyn i vattenskyddsområden där de är tillsynsmyndighet.
- Genomföra tillsyn inom vattenskyddsområden där länsstyrelsen är tillsynsmyndighet genom att övervaka att skyddsföreskrifterna som gäller i området följs.
- Visa hänsyn till vattenskyddet och effektiv vattenanvändning vid prövning av miljöfarlig verksamhet i eller i anslutning till vattentäkter eller utpekade dricksvattenresurser i den regionala vattenförsörjningsplanen.
- Prioritera utredning och sanering av förorenad mark i nära anslutning till dricksvattentäkt.
- Kartlägga nuvarande vattenkvalitet och vattentillgång i länet samt trender och förändringar.
- Alla utpekade vattenresurser i den regionala vattenförsörjningsplanen ska anmälas till Vattenmyndigheternas register för skyddade områden.
- Öka kunskapen om vattenbehov för annan användning är allmän dricksvattenförsörjning i länet.
- Följa upp och uppdatera den regionala vattenförsörjningsplanen.
- Vägleda kommunernas arbete med att ta fram kommunala vattenförsörjningsplaner.
- Stötta kommunerna i deras arbete med att ta fram vattentjänstplaner och i deras långsiktiga planering av utbyggnad av kommunalt dricksvatten.
- Ta fram regionala risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) och klimat- och sårbarhetsanalys (KSA) som inkluderar dricksvattenperspektiv, och stötta

kommunerna i arbetet med att ta fram kommunala RSA som inkluderar risker kopplat till ett förändrat klimat.
- Bibehålla forum för samverkan och diskussion om dricksvattenfrågor i länet och vid behov utveckla nya arbetssätt och samarbetsmöjligheter.
- Samverka med angränsande län i vattenförsörjningsfrågor.
- Delta i nationella nätverk och forum om dricksvatten för att säkerställa kunskap och kompetens.

Genomförande av åtgärder

För att säkerställa en trygg vattenförsörjning i länet, både nu och på lång sikt, behöver de identifierade åtgärderna genomföras. Behovet ser olika ut i olika delar av länet och i några kommuner kan vissa åtgärder redan vara genomförda. Både kommuner och länsstyrelsen behöver planera för **hur** de ska genomföra nödvändiga åtgärder och göra en prioritering för genomförandet. Det kan också vara lämpligt att ange när åtgärder eller delåtgärder ska vara genomförda samt utse en ansvarig. Länsstyrelsen kommer regelbundet att följa upp hur arbetet med genomförande av åtgärder går, både inom länsstyrelsens verksamhet och i länets kommuner. Varje organisation bär själv ansvaret för att arbeta med att trygga dricksvattenförsörjningen, men för att vi ska nå bästa resultat måste vi samverka.

Referenser

Boverket, 2024a. PBL Kunskapsbanken, Markanvändningens påverkan på vattenmiljön. https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lamplighetsbedomning/mkn/vattenrelaterade-mkn/vattenforvaltningen/paverkan/, granskad 2024-01-31.

Boverket, 2024b. PBL Kunskapsbanken, Vattenförsörjning i översiktsplanering. https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/hushallning/vattenforsorjning/, granskad 2024-01-31.

Boverket, 2024c. PBL Kunskapsbanken, Vattenförsörjning vid detaljplanering. https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/temadelar-detaljplan/vattenforsorjning/, granskad 2024-02-07

Hansson T., 2022. Nitrogen- and organic carbon leakage from peat soils: A comparison of rewetting treatments in cultivated peat and fen peat.

Hjerne C., Thorsbrink M., Thunholm B., Andersson J. och Dahlqvist P., 2021. Hydraulisk konduktivitet i Sveriges berggrund. SGU-rapport 2021:09

Globala målen/UNDP Sverige, u.å. Om globala målen. https://globalamalen.se/om-globala-malen/

Havs- och vattenmyndigheten, 2014. Riksintresse för anläggningar för vattenförsörjning. https://www.havochvatten.se/arter-och-livsmiljoer/atgarder-skydd-och-rapportering/skyddade-omraden/riksintressen/riksintresse-for-dricksvattenanlaggningar.html, publicerad 2014-09-25, uppdaterad 2019-12-30.

Havs- och vattenmyndigheten, 2017. Avstå vatten till den allmänna vattenförsörjningen vid vattenbrist. https://www.havochvatten.se/arbete-i-vatten-och-energiproduktion/vattenuttag/avsta-vatten-till-den-allmanna-vattenforsorjningen-vid-vattenbrist.html, publicerad 2017-07-11.

Havs- och Vattenmyndigheten, 2020. Vägledning för regional vattenförsörjningsplanering. För en säker och långsiktig dricksvattenförsörjning. Rapport 2020:1.

Havs- och Vattenmyndigheten, 2023. Ansvar för vatten – vem gör vad? https://www.havochvatten.se/miljopaverkan-och-atgarder/miljopaverkan/vattenbrist/ansvar-for-vatten---vem-gor-vad.html, publicerad 2018-07-26, uppdaterad 2023-04-04

Jordbruksverket, 2018. Jordbrukets behov av vattenförsörjning. Rapport 2018:18.

Jordbruksverket, 2022. Kartor över områden med risk för vattenbrist. https://jordbruksverket.se/stod/jordbruk-tradgard-och-rennaring/vatmarker-

vattenvard-kalkfilterdiken-och-bevattningsdammar/bevattningsdammar/kartor-over-omraden-med-risk-for-vattenbrist, granskad 2022-12-21.

Jordbruksverket, 2024. Vattenbrist. https://jordbruksverket.se/beredskap/beredskap-for-dig-som-ar-primarproducent/vattenbrist, granskad 2024-10-31.

Livsmedelsverket, 2019. Handbok för klimatanpassad försörjning av dricksvatten. https://www.livsmedelsverket.se/beredskap/beredskap-inom-dricksvattenforsorjning/handbocker-i-beredskapsarbete-for-dricksvatten/handbok-for-klimatanpassning_dricksvattenproduktion

Livsmedelsverket, 2023. Hotbilden mot dricksvatten och livsmedelsområdet, 2023

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989. Kronobergs natur, naturvårdsprogram för Kronobergs län. Inventeringsdel.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1995. Grushushållningsplan för Kronobergs län.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, LRF Sydost och Region Kronoberg 2016. Kronobergs livsmedelsstrategi, 2016. https://www.lansstyrelsen.se/download/18.840e7ca163033c061f5895a/1526068748407/Kronobergs%20livsmedelsstrategi.pdf

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 2022. Klimat- och sårbarhetsanalys – Länsstyrelsen Kronobergs län 2022–2026

Regeringskansliet, 2017. En livsmedelsstrategi för jobb och hållbar tillväxt i hela landet. https://www.regeringen.se/regeringens-politik/en-livsmedelsstrategi-for-jobb-och-hallbar-tillvaxt-i-hela-landet/

Regeringen, 2024. Ansvarsfördelning i arbetet med vattenförsörjning. https://www.regeringen.se/regeringens-politik/vattenforsorjning-och-torka/ansvarsfordelning-i-arbetet-med-vattenforsorjning-och-torka/, granskad 2024-07-24.

Region Kronoberg, 2017. Länstransportplan för Kronobergs län 2018 -2029.

SCB, 2020a. Vattenuttag och vattenanvändning i Sverige. https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/vattenanvandning/vattenuttag-och-vattenanvandning-i-sverige/

SCB, 2020b. Total vattenanvändning per användargrupp, efter region. Vart femte år 1990 – 2020. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0902__MI0902E/VattenAnvGrupp/

SCB, 2020c. Hushållens vattenanvändning per typ av vattenförsörjning, efter region. Vart femte år 1995 – 2020. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0902__

MI0902E/VattenAnvHus/

SCB, 2020d. Hushållens vattenanvändning per typ av vattenförsörjning, efter region. Vart femte år 1995 – 2020. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0902__MI0902E/VattenAnvHus/

SCB, 2020e. Jordbrukets vattenanvändning per typ av användning, efter region. Vart femte år 1995 – 2020. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0902__MI0902E/VattenAnvJord/

SCB, 2020f. Industrins vattenanvändning 2020 Uttag, användning och utsläpp av vatten i industrisektorn. https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/miljo/vattenanvandning/vattenuttag-och-vattenanvandning-i-sverige/pong/publikationer/industrins-vattenanvandning-2020-uttag-anvandning-och-utslapp-av-vatten-i-industrisektorn/

SCB, 2020g. Industrins vattenanvändning efter region och typ av vatten. År 2005 – 2020. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__MI__MI0902__MI0902E/VattenAnv/

SCB, 2021. SCB, Den framtida befolkningen i Sveriges län och kommuner 2021–2040 Demografiska rapporter 2021:3

SCB, 2022a. Vattenanvändningen i Sverige 2020 MI27 - Vattenuttag och vattenanvändning 2022:1. https://www.scb.se/contentassets/54f765e90041445397b0fdc85aa04424/mi0902_2020a01_br_mi27br2201.pdf

SCB 2022b. Översikt över antal födda, döda, födelseöverskott, flyttningar, flyttningsnetton, folkökning samt folkmängd efter region. År 2024 – 2070. https://www.statistikdatabasen.scb.se/pxweb/sv/ssd/START__BE__BE0401__BE0401A/BefProgOsiktNetN/

SGU, GeoLagret. https://apps.sgu.se/geolagret/srv/eng/catalog.search#/search?from=1&to=30

SGU, 2009. Beskrivning till regional berggrundskarta över Kronobergs län, K 142.

SGU, 2020a. Så varierar grundvattennivåer över året. https://www.sgu.se/grundvatten/grundvattennivaer/om-grundvattennivaer/sa-varierar-grundvattennivaer-over-aret/, granskad 2020-12-10.

SGU, 2020b. Stora och små grundvattenmagasin. https://www.sgu.se/grundvatten/grundvattennivaer/om-grundvattennivaer/stora-och-sma-grundvattenmagasin/, granskad 2020-12-10.

SGU, 2020c. Här finns stora grundvattenmagasin.

https://www.sgu.se/grundvatten/grundvattennivaer/om-grundvattennivaer/har-finns-stora-grundvattenmagasin/, granskad 2020-12-10.

SGU, 2023. Grundvatten i översiktsplanen. https://www.sgu.se/samhallsplanering/planering-och-markanvandning/grundvatten-i-planeringen/grundvatten-i-oversiktsplanen/, granskad 2023-04-18.

SGU, 2024. Bedömningsgrunder för grundvatten. https://www.sgu.se/anvandarstod-for-geologiska-fragor/bedomningsgrunder-for-grundvatten/

SMHI, u.å. a. Avrinning. https://www.smhi.se/kunskapsbanken/hydrologi/vattenbalans-och-vattnets-kretslopp/avrinning

SMHI, u.å. b. Vattenbalans. https://www.smhi.se/vader/mark-och-vatten/vattenbalans

SMHI, u.å.c. RCP scenarier. https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/klimatmodeller-och-scenarier/rcp-scenarier,

SMHI, u.å. d. Vegetationsperiod. https://www.smhi.se/kunskapsbanken/klimat/fenologi/vegetationsperiod

SMHI, 2015. Framtidsklimat i Kronobergs län - enligt RCP-scenarier. KLIMATOLOGI Nr 27, 2015.

SMHI, 2020. Besöksnäring och friluftsliv – klimatanpassning. https://www.klimatanpassning.se/hur-samhallet-paverkas/besoksnaring/besoksnaring-och-friluftsliv-1.107457

SMHI. 2021. IPCC:s rapport Klimat i förändring 2021 - Den naturvetenskapliga grunden.

SOU 2015:31 Klimatförändringar och dricksvattenförsörjning.

Statens geotekniska institut, 2023. 3 Genomsläpplighet. https://www.sgi.se/sv/vagledning-i-arbetet/geoteknisk-sakerhet-kommunal-planering/oversiktsplanering/op---samordnad-markplanering/3-genomslapplighet/, publicerad 2023-04-25

Svenskt Vatten, 2023. Resultatrapport för VASS Drift 2022. Rapport R2023-02.

Sveriges miljömål, u.å. https://www.sverigesmiljomal.se/

Trafikverket, 2020. Yt- och grundvattenskydd - Metodik för riskhantering och riskanalys samt principer för åtgärdsval. Publikation 2020:171.

Länsstyrelsen
Kronoberg

Svar på remiss av granskning av förslag till översiktsplan för Växjö kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att lämna följande yttrande över Växjö kommuns översiktsplan:

Alvesta kommun har tagit del av Växjö kommuns översiktsplan och har inga synpunkter på förslaget.

Sammanfattning

Alvesta kommun har möjlighet att lämna synpunkter på Växjö kommuns förslag på översiktsplan som är utställd för granskning från den 31 mars till den 1 juni 2025. Alvesta kommun har fått dispens med att lämna eventuella synpunkter senast 5 juni 2025.

Översiktsplanen har uppdaterats med fokus på att skapa en bättre vägledning för utveckling av landsbygden och Växjös stadskärna. Även en del förtydliganden gällande viktiga planeringsförutsättningar har genomförts.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit del av förslaget på översiktsplan och anser det vara ett väl genomarbetat förslag och har därför inga synpunkter på det.

Bilagor

Växjö kommuns översiktsplan (digital version som nås via vaxjo.se), hämtad 2025-05-19

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Therese Lindström
Planchef

Beslutet skickas till

Växjö kommun

§ 75

Dnr KS-2025-00191 1.9.1

Svar på remiss av granskning av förslag till översiktsplan för Växjö kommun

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott lämnar ärendet utan beredning.

Sammanfattning

Alvesta kommun har fått Växjö kommuns granskningsförslag av ny översiktsplan för möjlighet till synpunkter. Eftersom samrådstiden endast är till 1 juni är frågan ställd om möjlighet till förlängd svarstid då kommunstyrelsens sammanträde är den 3 juni. Ordförandes förslag är att ärenden lämnas utan beredning till kommunstyrelsen då handlingar i ärendet inte är klara ännu.

Beslutsunderlag

Information om granskning från Växjö kommun

Uppdatering av översiktsplanen

Ute på granskning mellan 31 mars och 1 juni

Information om granskning

Växjö kommuns förslag till uppdatering av översiktsplan med fokus på bland annat att skapa en bättre vägledning för utvecklingen av landsbygden och fördjupning av stadskärnan är ute på granskning den 31 mars till och med den 1 juni. Under tiden förslaget är ute på granskning är det möjligt att lämna synpunkter.

Varför uppdateras översiktsplanen?

Med översiktsplanen beskriver kommunen, tillsammans med andra intressenter, hur vi vill att kommunen ska utvecklas på ett hållbart sätt och hur vi når dit. Den här uppdateringen syftar till att stärka landsbygden och stadskärnan, för att möta målsättningarna i Hållbara Växjö 2030 och översiktsplanens utvecklingsinriktning. Även en del förtydliganden gällande viktiga planeringsförutsättningar har genomförts.

Utställning på Växjö stadsbibliotek

Under gransknigstiden kommer det vara möjligt att se förslaget presenterat som en utställning på Växjö stadsbibliotek, plan 3, Västra Esplanaden 7. Utställningen finns tillgänglig under bibliotekets öppettider.

Öppet hus på Växjö stadsbibliotek

Den 5 maj och 7 maj kommer det även vara möjligt att träffa oss på plats för att få information och kunna diskutera översiktsplanen. Mer information om tider och fokusområden hittar du på vaxjo.se/oversiktsplan.

Översiktsplanen i digitalt format

Du kan även ta del av förslaget digitalt på vaxjo.se/oversiktsplan eller genom att skanna QR-koden här intill.

Så lämnar du dina synpunkter

Från och med den 31 mars till och med den 1 juni är det möjligt att lämna synpunkter på förslaget till uppdatering av översiktsplanen på:

Mejladress: info@vaxjo.se
Postadress: Box 1222, 351 12 Växjö

§ 76

Dnr KS-2025-00182 1.9.1

Svar på remiss av betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22)

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta att lämna synpunkter på betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet enligt framtaget förslag på yttrande.

Sammanfattning

Alvesta kommun är en av remissinstanserna för betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22). Utredningen har bestått av tre uppdrag där det uppdrag som rör kommuner handlar om ifall reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet kan effektiviseras. I konkurrenslagen finns särskilda bestämmelser som gäller när staten, en kommun eller en region bedriver säljverksamhet. Exempel kan vara att en kommun driver ett café, en restaurang eller ett gym, konferensverksamhet eller installerar laddstolpar hos privatpersoner.

Enligt den nuvarande regeln i konkurrenslagen, som brukar kallas konfliktlösningsregeln, får staten, en kommun eller en region förbjudas att i en säljverksamhet tillämpa ett visst förfarande om det snedvrider eller hämmar förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden. En kommun får förbjudas att bedriva en viss säljverksamhet i fall som snedvrider konkurrensen, dock inte om verksamheten är förenlig med lag. Ärenden gällande konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet kräver enligt nuvarande lagstiftning omfattande utredningsresurser för Konkurrensverket.

Utredningens slutsats är att reglerna om offentlig säljverksamhet bör genomgå en genomgripande förändring för att bättre motsvara samhällets behov. Förslaget är att konfliktlösningsregeln ersätts med en egen lag som vilar på förbudsprincipen. Detta innebär att det ska vara förbjudet för en offentlig aktör att bedriva en säljverksamhet, eller att i en säljverksamhet tillämpa ett förfarande, som på ett otillbörligt sätt påverkar eller är ägnat att påverka möjligheterna för privata aktörer att bedriva verksamhet på marknaden. Förbudet ska dock inte gälla en säljverksamhet eller ett förfarande som är försvarbart från allmän synpunkt.

För att öka reglernas genomslag föreslås att kommunerna vart fjärde år måste utvärdera hur dess säljverksamheter förhåller sig till förbudet mot otillbörlig offentlig säljverksamhet samt årligen upprätta en särskild redovisning över säljverksamheten.

Förslaget är också att Konkurrensverket ska kunna besluta om en särskild marknadsstörningsavgift på högst 20 miljoner kronor då en offentlig aktör eller någon som handlar på dennes vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har överträtt förbudet mot otillbörlig offentlig säljverksamhet.

Alvesta kommuns synpunkter

Alvesta kommun ser en risk i att det finns ett stort tolkningsutrymme kring vad som är en otillbörlig offentlig säljverksamhet och vad som är en offentlig säljverksamhet som är försvarbar ur allmän synpunkt. I betänkandet lyfts att en utmaning är den kommunala kompetensen och att den enligt kommunallagen är vidsträckt. Eftersom frågan om en verksamhet är försvarbar ur allmän synpunkt bottnar i vad som ligger inom ramen för den kommunala kompetensen, ställer sig Alvesta kommun frågande till om det blir en lämplig ordning att Konkurrensverket är den instans som ska fatta beslut om en verksamhet är otillbörlig eller om den är försvarbar ur allmän synpunkt eftersom detta blir en form av prövning av den kommunala kompentensen.

Alvesta kommun är även kritisk till förslaget om att införa en särskild marknadsstörningsavgift på upp till 20 miljoner kronor. I utredning tas upp att det finns skäl som talar emot att införa en sådan avgift, bland annat att offentliga aktörers initiativförmåga och innovationsvilja riskerar att hämmas samt att rädslan för en sanktionsavgift kan innebära att marknadsmisslyckanden inte åtgärdas för att den offentlige aktören inte vågar träda in på marknaden i fråga. I utredningen görs bedömningen att skälen som talar för dock väger tyngre. Alvesta kommun är av motsatt åsikt och anser att de konsekvenser som kan uppstå för kommuninvånarna genom att kommunen avstår från att försöka åtgärda marknadsmisslyckanden av rädsla för att påföras höga sanktionsavgifter väger tyngre än de skäl som enligt betänkandet talar emot. Alvesta kommun ser också svårigheter i bedömningen av hur stor avgift som den offentliga aktören ska påföras.

Alvesta kommun är inte av uppfattningen att kommunen medvetet konkurrerar med näringslivet på ett otillbörligt sätt. Kommunen har ett stort intresse av ett gott samarbete med näringslivet och av att främja goda möjligheter för befintliga verksamheter och nya etableringar i kommunen. Kommunen ställer sig tveksam till om de problem som finns med otillbörlig konkurrens från offentliga aktörer är så pass utbredd att det kräver så långtgående åtgärder som förslaget om en ny lag om offentlig säljverksamhet innebär.

Beslutsunderlag

Ordförandeförslag, 2025-05-07

Förslag på yttrande, 2025-05-07

Svar på remiss av betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att anta lämna synpunkter på betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet enligt framtaget förslag på yttrande.

Sammanfattning

Alvesta kommun är en av remissinstanserna för betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22). Utredningen har bestått av tre uppdrag där det uppdrag som rör kommuner handlar om ifall reglerna om konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet kan effektiviseras. I konkurrenslagen finns särskilda bestämmelser som gäller när staten, en kommun eller en region bedriver säljverksamhet. Exempel kan vara att en kommun driver ett café, en restaurang eller ett gym, konferensverksamhet eller installerar laddstolpar hos privatpersoner.

Enligt den nuvarande regeln i konkurrenslagen, som brukar kallas konfliktlösningsregeln, får staten, en kommun eller en region förbjudas att i en säljverksamhet tillämpa ett visst förfarande om det snedvrider eller hämmar förutsättningarna för en effektiv konkurrens på marknaden. En kommun får förbjudas att bedriva en viss säljverksamhet i fall som snedvrider konkurrensen, dock inte om verksamheten är förenlig med lag. Ärenden gällande konkurrensbegränsande offentlig säljverksamhet kräver enligt nuvarande lagstiftning omfattande utredningsresurser för Konkurrensverket.

Utredningens slutsats är att reglerna om offentlig säljverksamhet bör genomgå en genomgripande förändring för att bättre motsvara samhällets behov. Förslaget är att konfliktlösningsregeln ersätts med en egen lag som vilar på förbudsprincipen. Detta innebär att det ska vara förbjudet för en offentlig aktör att bedriva en säljverksamhet, eller att i en säljverksamhet tillämpa ett förfarande, som på ett otillbörligt sätt påverkar eller är ägnat att påverka möjligheterna för privata aktörer att bedriva verksamhet på marknaden. Förbudet ska dock inte gälla en säljverksamhet eller ett förfarande som är försvarbart från allmän synpunkt.

För att öka reglernas genomslag föreslås att kommunerna vart fjärde år måste utvärdera hur dess säljverksamheter förhåller sig till förbudet mot otillbörlig offentlig säljverksamhet samt årligen upprätta en särskild redovisning över säljverksamheten.

Förslaget är också att Konkurrensverket ska kunna besluta om en särskild marknadsstörningsavgift på högst 20 miljoner kronor då en offentlig aktör eller någon som handlar på dennes vägnar uppsåtligen eller av oaktsamhet har överträtt förbudet mot otillbörlig offentlig säljverksamhet.

Alvesta kommuns synpunkter

Alvesta kommun ser en risk i att det finns ett stort tolkningsutrymme kring vad som är en otillbörlig offentlig säljverksamhet och vad som är en offentlig säljverksamhet som är försvarbar ur allmän synpunkt. I betänkandet lyfts att en utmaning är den kommunala kompetensen och att den enligt kommunallagen är vidsträckt. Eftersom frågan om en verksamhet är försvarbar ur allmän synpunkt bottnar i vad som ligger inom ramen för den kommunala kompetensen, ställer sig Alvesta kommun frågande till om det blir en lämplig ordning att Konkurrensverket är den instans som ska fatta beslut om en verksamhet är otillbörlig eller om den är försvarbar ur allmän synpunkt eftersom detta blir en form av prövning av den kommunala kompentensen.

Alvesta kommun är även kritisk till förslaget om att införa en särskild marknadsstörningsavgift på upp till 20 miljoner kronor. I utredning tas upp att det finns skäl som talar emot att införa en sådan avgift, bland annat att offentliga aktörers initiativförmåga och innovationsvilja riskerar att hämmas samt att rädslan för en sanktionsavgift kan innebära att marknadsmisslyckanden inte åtgärdas för att den offentlige aktören inte vågar träda in på marknaden i fråga. I utredningen görs bedömningen att skälen som talar för dock väger tyngre. Alvesta kommun är av motsatt åsikt och anser att de konsekvenser som kan uppstå för kommuninvånarna genom att kommunen avstår från att försöka åtgärda marknadsmisslyckanden av rädsla för att påföras höga sanktionsavgifter väger tyngre än de skäl som enligt betänkandet talar emot. Alvesta kommun ser också svårigheter i bedömningen av hur stor avgift som den offentliga aktören ska påföras.

Alvesta kommun är inte av uppfattningen att kommunen medvetet konkurrerar med näringslivet på ett otillbörligt sätt. Kommunen har ett stort intresse av ett gott samarbete med näringslivet och av att främja goda möjligheter för befintliga verksamheter och nya etableringar i kommunen. Kommunen ställer sig tveksam till om de problem som finns med otillbörlig konkurrens från offentliga aktörer är så pass utbredd att det kräver så långtgående åtgärder som förslaget om en ny lag om offentlig säljverksamhet innebär.

Beslutsunderlag

Ordförandeförslag, 2025-05-07

Förslag på yttrande, 2025-05-07

Per Ribacke
Kommunstyrelsens ordförande

Beslutet skickas till

Klimat- och näringslivsdepartementet

Alvesta kommun
Kommunstyrelsen
Alvesta Kommun

Datum
2025-05-07

Referens
KS-2025-00182

Klimat- och näringslivsdepartementet

Alvesta kommuns remissvar över betänkandet Förbättrad konkurrens i offentlig och privat verksamhet (SOU 2025:22)

Yttrande

Alvesta kommun ser en risk i att det finns ett stort tolkningsutrymme kring vad som är en otillbörlig offentlig säljverksamhet och vad som är en offentlig säljverksamhet som är försvarbar ur allmän synpunkt. I betänkandet lyfts att en utmaning är den kommunala kompetensen och att den enligt kommunallagen är vidsträckt. Eftersom frågan om en verksamhet är försvarbar ur allmän synpunkt bottnar i vad som ligger inom ramen för den kommunala kompetensen, ställer sig Alvesta kommun frågande till om det blir en lämplig ordning att Konkurrensverket är den instans som ska fatta beslut om en verksamhet är otillbörlig eller om den är försvarbar ur allmän synpunkt eftersom detta blir en form av prövning av den kommunala kompentensen.

Alvesta kommun är även kritisk till förslaget om att införa en särskild marknadsstörningsavgift på upp till 20 miljoner kronor. I utredning tas upp att det finns skäl som talar emot att införa en sådan avgift, bland annat att offentliga aktörers initiativförmåga och innovationsvilja riskerar att hämmas samt att rädslan för en sanktionsavgift kan innebära att marknadsmisslyckanden inte åtgärdas för att den offentlige aktören inte vågar träda in på marknaden i fråga. I utredningen görs bedömningen att skälen som talar för dock väger tyngre. Alvesta kommun är av motsatt åsikt och anser att de konsekvenser som kan uppstå för kommuninvånarna genom att kommunen avstår från att försöka åtgärda marknadsmisslyckanden av rädsla för att påföras höga sanktionsavgifter väger tyngre än de skäl som enligt betänkandet talar emot. Alvesta kommun ser också svårigheter i bedömningen av hur stor avgift som den offentliga aktören ska påföras.

Alvesta kommun är inte av uppfattningen att kommunen medvetet konkurrerar med näringslivet på ett otillbörligt sätt. Kommunen har ett stort intresse av ett gott samarbete med näringslivet och av att främja goda möjligheter för befintliga verksamheter och nya etableringar i kommunen. Kommunen ställer sig tveksam till om de problem som finns med otillbörlig konkurrens från offentliga aktörer är så pass utbredd att det kräver så långtgående åtgärder som förslaget om en ny lag om offentlig säljverksamhet innebär.

§ 77

Dnr KS-2025-00042 1.2.6

Svar på motion (SD) om ny återvinningscentral centralt i Alvesta

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att:

1. Avslå förslaget att den nya återvinningscentralen ska förläggas på Orrakullen.
2. Anse förslaget om att en avdelning för återbruk tillskapas i anslutning till återvinningscentralen besvarad med hänvisning till nedanstående redogörelse.

Reservation

Lena Nikolausson (SD) och Mats Johnsson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning

Oskar Andersson (SD) med flera föreslår i en motion:

- att den nya återvinningscentralen ska förläggas på Orrakullen
- att en avdelning för återbruk tillskapas i anslutning till återvinningscentralen

Att utveckla arbetet med återvinning och återbruk är viktiga delar för att skapa en mer hållbar kommun. Alvesta kommun har både en Avfallsplan 2021-2025 (KF § 41/2021) och ett Energi- och klimatprogram 2025-2030 (KF § 7/2025) som pekar på de höga ambitionerna som finns i kommunen kopplat till frågorna. Det finns ett behov av att flytta befintlig återvinningscentral då den är för liten, svårtillgänglig och omodern samt att trafiksäkerheten inne på området och på vägen dit inte är tillfredsställande. Samhällsbyggnadsnämnden har därför gett förvaltningen i uppdrag att utreda lämplig lokalisering av en ny återvinningscentral i norra Alvesta (SBN § 15/2022).

Motionärerna föreslår att en ny återvinningscentral (ÅVC) ska placeras på Orrakullen, med en tillhörande avdelning för återbruk. Med hänsyn till behovet av sammanhållen mark för framtids etableringar av olika branscher är det inte lämpligt med en återvinningscentral vid Orrakullen. Arbetet fortgår med att utvärdera möjliga områden för ÅVC.

Att skapa en avdelning för återbruk är relevant, men behöver inte vara knutet till en specifik plats för återvinningscentralen. Kommunens roll inom återbruk behöver utredas då det finns många privata och ideella aktörer inom branschen.

I framtagandet av kommunledningsförvaltningens förslag på svar på motionen har även representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen och Alvesta Renhållnings AB deltagit.

Konsekvensanalys

Inte aktuellt i ärendet.

Yrkanden

Lena Nikolausson (SD) och Mats Johnsson (SD) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut, utskickat förslag till beslut och Lena Nikolausson (SD) med fleras bifallsyrkande till motionen.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt utskickat förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-05

Motion, 2024-11-27

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Lovisa Neikter
Samhällsutvecklare

Datum
2025-05-05

Referens
KS 2025-00042 1.2.6

Svar på motion (SD) om ny återvinningscentral centralt i Alvesta

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att:

1. Avslå förslaget att den nya återvinningscentralen ska förläggas på Orrakullen.
2. Anse förslaget om att en avdelning för återbruk tillskapas i anslutning till återvinningscentralen besvarad med hänvisning till nedanstående redogörelse.

Sammanfattning

Oskar Andersson (SD) med flera föreslår i en motion:

- att den nya återvinningscentralen ska förläggas på Orrakullen
- att en avdelning för återbruk tillskapas i anslutning till återvinningscentralen

Att utveckla arbetet med återvinning och återbruk är viktiga delar för att skapa en mer hållbar kommun. Alvesta kommun har både en Avfallsplan 2021-2025 (KF § 41/2021) och ett Energi- och klimatprogram 2025-2030 (KF § 7/2025) som pekar på de höga ambitionerna som finns i kommunen kopplat till frågorna. Det finns ett behov av att flytta befintlig återvinningscentral då den är för liten, svårtillgänglig och omodern samt att trafiksäkerheten inne på området och på vägen dit inte är tillfredsställande. Samhällsbyggnadsnämnden har därför gett förvaltningen i uppdrag att utreda lämplig lokalisering av en ny återvinningscentral i norra Alvesta (SBN § 15/2022).

Motionärerna föreslår att en ny återvinningscentral (ÅVC) ska placeras på Orrakullen, med en tillhörande avdelning för återbruk. Med hänsyn till behovet av sammanhållen mark för framtids etableringar av olika branscher är det inte lämpligt med en återvinningscentral vid Orrakullen. Arbetet fortgår med att utvärdera möjliga områden för ÅVC.

Att skapa en avdelning för återbruk är relevant, men behöver inte vara knutet till en specifik plats för återvinningscentralen. Kommunens roll inom återbruk behöver utredas då det finns många privata och ideella aktörer inom branschen.

I framtagandet av kommunledningsförvaltningens förslag på svar på motionen har även representanter från samhällsbyggnadsförvaltningen och Alvesta Renhållnings AB deltagit.

Konsekvensanalys

Inte aktuellt i ärendet.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-05

Motion, 2024-11-27

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Lovisa Neikter
Samhällsutvecklare

Motion till Alvesta kommunfullmäktige

Ny återvinningscentral centralt i Alvesta

Återvinningscentralen på Aringsås i Alvesta har en olämplig placering, det tycks alla vara överens om med tanke på att planer på att flytta den funnits en längre tid.
Trafiksituationen när det gäller framförallt de tunga transporterna till och från anläggningen är problematisk. Dessa transporter går idag genom samhället, förbi en grundskola och genom villaområden. Det måste ses som en stor olägenhet för verksamheter och boende i området.

Orrakullen kan nås utan att man behöver ta sig fram på mindre gator. Det är viktigt med tanke på att den typ av fordon som ska ta sig till och från anläggningen ofta består av bilar med släp, större och mindre lastbilar samt containerbilar.
För såväl näringsidkarna som privatpersoner i kommunen är det en klar fördel om återvinningscentralen är placerad så att man lätt kan köra dit via större vägar.

I samband med att återvinningscentralen anläggs är det lämpligt att en avdelning tillskapas för s.k. återbruk. Funktionsdugligt material och artiklar kan lämnas där och återanvändas av någon annan till glädje för både nya ägare och miljön.

Det är hög tid att en ny återvinningscentral etableras i Alvesta. Bästa placeringen av en sådan är utan tvekan Orrakullen. Ett antal aspekter talar för detta:

- Marken är planerad och klar vilket gör att en byggnation kan igångsättas snabbt.
- Trafik med stora fordon förläggs utanför skola och villaområden.
- Flera av ARABs fordon går idag på biogas, målet är att hela bilflottan ska gå på biogas och närhet till biogasanläggningen är en fördel.
- Närheten till väg 25 har stor betydelse, såväl för transporter till Ljungby som för allmänheten och kommunal verksamhet.
- I framtiden bör egen sorteringen ske på Orrakullen för vidare transport till Ljungbyverken till förbränning.

Diskussionerna om ny placering av återvinningscentralen har förts tillräckligt länge, låt oss komma till beslut!

Sverigedemokraterna i Alvesta kommun yrkar:

- att den nya återvinningscentralen ska förläggas på Orrakullen
- att en avdelning för återbruk tillskapas i anslutning till återvinningscentralen

För Sverigedemokraterna 2024-11-27

Oskar Andersson

Oscar Hildingsson

Lena Nikolausson

Mats Johnsson

§ 78

Dnr KS-2025-00041 1.2.6

Svar på motion (SD) om förbättrad trafiksäkerhet i Vislanda

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad med hänvisning till nedan redogörelse över pågående arbete.

Reservation

Lena Nikolausson (SD) och Mats Johnsson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning

Oscar Hildingsson (SD) ger i en motion följande förslag:

- Att kommunen påbörjar färdigställande av gång- och cykelväg mellan Vislanda och Kojtets badplats
- Att kommunen uppvaktar Trafikverket att göra en mer trafiksäker lösning i korsningen 126:an - Husebyvägen

Samhällsbyggnadsnämnden har behandlat motionen på sitt sammanträde 2025-03-20 § 26 och föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad med hänvisning till nedan skrivelse.

Alvesta kommun har regelbundna möten med Trafikverket gällande planeringsfrågor som rör deras arbete i Alvesta kommun. Frågan om åtgärder rörande korsningen väg 126-Husebyvägen är redan en av de frågor som kommunen arbetar med och Trafikverket ska ta fram förslag på potentiella åtgärder för att säkra korsningen.

Frågan om gång- och cykelväg ut till Kojtets badplats från korsningen väg 126-Husebyvägen håller just nu på att utredas i samband med framtagandet av cykelplanen. I cykelplanen samlas ett antal föreslagna åtgärder (förslag som kommer dels från allmänheten i samband med arbete med översiktsplan och medborgardialoger, dels från tjänstepersoner som arbetar med planeringsfrågor) och utvärderar dem objektivt utifrån en mängd olika faktorer. Faktorerna är till exempel hur många personer som kan tänkas använda cykelvägen, gynnar den barn och ungdomars väg till skolan eller om den har ett rekreationsvärde. Denna nytta ställs sedan mot den kostnad som finns vid byggnation för att få fram nyttan per spenderad krona.

Frågan om byggnation av cykelvägen mellan Vislanda och Kojtet måste hanteras inom ramen för den cykelplanen som håller på att tas fram, där alla cykelvägsprojekt bedöms utifrån samma kriterier.

Yrkanden

Lena Nikolausson (SD) och Mats Johnsson (SD) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande finner att det finns två förslag till beslut, utskickat förslag till beslut och Lena Nikolausson (SD) med fleras bifallsyrkande till motionen.

Ordförande ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt utskickat förslag till beslut.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-30

Samhällsbyggnadsnämnden beslut § 26, 2025-03-20

Motion, 2024-11-21

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-04-30

Referens
KS 2025-00041 1.2.6

Svar på motion (SD) om förbättrad trafiksäkerhet i Vislanda

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta att anse motionen besvarad med hänvisning till nedan redogörelse över pågående arbete.

Sammanfattning

Oscar Hildingsson (SD) ger i en motion följande förslag:

- Att kommunen påbörjar färdigställande av gång- och cykelväg mellan Vislanda och Kojtets badplats
- Att kommunen uppvaktar Trafikverket att göra en mer trafiksäker lösning i korsningen 126:an - Husebyvägen

Samhällsbyggnadsnämnden har behandlat motionen på sitt sammanträde 2025-03-20 § 26 och föreslår kommunfullmäktige att anse motionen besvarad med hänvisning till nedan skrivelse.

Alvesta kommun har regelbundna möten med Trafikverket gällande planeringsfrågor som rör deras arbete i Alvesta kommun. Frågan om åtgärder rörande korsningen väg 126-Husebyvägen är redan en av de frågor som kommunen arbetar med och Trafikverket ska ta fram förslag på potentiella åtgärder för att säkra korsningen.

Frågan om gång- och cykelväg ut till Kojtets badplats från korsningen väg 126-Husebyvägen håller just nu på att utredas i samband med framtagandet av cykelplanen. I cykelplanen samlas ett antal föreslagna åtgärder (förslag som kommer dels från allmänheten i samband med arbete med översiktsplan och medborgardialoger, dels från tjänstepersoner som arbetar med planeringsfrågor) och utvärderar dem objektivt utifrån en mängd olika faktorer. Faktorerna är till exempel hur många personer som kan tänkas använda cykelvägen, gynnar den barn och ungdomars väg till skolan eller om den har ett rekreationsvärde. Denna nytta ställs sedan mot den kostnad som finns vid byggnation för att få fram nyttan per spenderad krona.

Frågan om byggnation av cykelvägen mellan Vislanda och Kojtet måste hanteras inom ramen för den cykelplanen som håller på att tas fram, där alla cykelvägsprojekt bedöms utifrån samma kriterier.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-30

Samhällsbyggnadsnämnden beslut § 26, 2025-03-20

Motion, 2024-11-21

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Beslutet skickas till

Oscar Hildingsson (SD)

§ 26

Dnr SBN-2025-00034

Motion (SD) om förbättrad trafiksäkerhet

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anse motionen besvarad med hänvisning till nedan skrivelse.

Sammanfattning

Oscar Hildingsson (SD) har inkommit med en motion om att förbättra trafiksäkerheten av korsningen 126, Husebyvägen.

Alvesta kommun har regelbundna möten med Trafikverket gällande planeringsfrågor som rör deras arbete i Alvesta kommun. Frågan om åtgärder rörande korsningen väg 126-Husebyvägen är redan en av de frågor som kommunen arbetar med och Trafikverket ska ta fram förslag på potentiella åtgärder för att säkra korsningen.

Avseende gång- och cykelväg ut till Kojtets badplats från korsningen väg 126-Husebyvägen så håller den frågan just nu på att utredas i samband med framtagandet av cykelplanen. I cykelplanen samlas ett antal föreslagna åtgärder (förslag som kommer dels från allmänheten i samband med arbete med översiktsplan och medborgardialoger, dels från tjänstepersoner som arbetar med planeringsfrågor) och utvärderar dem objektivt utifrån en mängd olika faktorer. Faktorerna är till exempel hur många personer som kan tänkas använda cykelvägen, gynnar den barn och ungdomars väg till skolan eller om den har ett rekreationsvärde. Denna nytta ställs sedan mot de kostnad som finns vid byggnation och vi får då ut nyttan per spenderad krona.

Frågan om byggnation av cykelvägen mellan Vislanda och Kojtet måste hanteras inom ramen för den cykelplanen som håller på att tas fram, där alla cykelvägsprojekt bedöms utifrån samma kriterier.

Yrkanden

Sven Sunesson (C) yrkar bifall till arbetsutskottets beslutsförslag.

Beslutsunderlag

Motion (SD) om förbättrad trafiksäkerhet, 17-01-2025

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige

Sverigedemokraterna

Motion till Alvesta kommunfullmäktige

Förbättrad trafiksäkerhet

Korsningen 126:an – Husebyvägen är ett olycksdrabbat område i Vislanda.
Det kan göras säkrare på flera sätt. För cyklister och gående, i många fall barn och unga, förordar jag att en gång- och cykelväg byggs. För motorburen trafik har Alvesta kommun små möjligheter att själv göra korsningen säker.
Därför anser jag att kommunen ska i möjligaste mån påverka Trafikverket att förbättra trafikmiljön i nämnda område.
Det kan finnas olika lösningar på problemet t.ex. rondell eller planskild korsning, men det är Trafikverkets uppdrag att finna den bästa varianten.

Med anledning av detta yrkar Sverigedemokraterna:

-Att kommunen påbörjar färdigställande av gång- och cykelväg mellan Vislanda och Kojtets badplats

-Att kommunen uppvaktar Trafikverket att göra en mer trafiksäker lösning i korsningen 126:an – Husebyvägen

För Sverigedemokraterna Alvesta

Oscar Hildingsson

Oscar Hildingsson

2024-11-21

§ 79

Dnr KS-2025-00243 5.2.5

Återrapportering av arbetet med civil beredskap

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att notera informationen och begära en ny rapport senast 2025-12-31.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2024-11-26 (§ 207) att kommunchefen senast 2025-06-30 ska återrapportera arbetet och status på givna uppdrag avseende beredskaps- och kontinuitetsplaneringen. Nedan beskrivs hur beredskapsplaneringen fortskrider.

Kontinuitetsplaneringen som skulle varit klar senast 2024-12-31 är nu klar på alla förvaltningar förutom en. Krisledningsstaben har formerat sig under våren och avser delta i sin första övning den 2 juni.

Socialstyrelsen har beviljat ett bidrag på 5,1 mkr till kommunen för 2025 och i arbetet med beredskapslagring har en inventering gjorts av lagerläget. En modell för beredskapslagring har tagits fram och är kommunens ingång i det länsgemensamma arbetet under hösten. Drivmedelsinventeringen har gett värdefull kunskap om kommunorganisationens behov av drivmedel. En uppskattning av behovet även med utbyggd reservkraft har gjorts.

Reservkraft till två särskilda boenden är nu beställt och en upphandling av en stor del av resterande behov avses påbörjas efter semestrarna.

En arbetsgrupp för civilt försvar har bildats med representanter från förvaltningar och bolag.

Olika föreningar ute i kommunen har fått en föreläsning som handlat om civilt försvar och bedömningen är att försvarsviljan har höjts. De flesta har uttryckt en önskan om att få bidra till det civila försvaret och koncenterarar sig på att ordna lokala trygghetspunkter.

Konsekvensanalys

Ärendet bedöms inte behöva någon konsekvensanalys.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-29

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Stefan Ottosson
Beredskapsstrateg

Datum
2025-04-29

Referens
KS 2025-00243 5.2.5

Återrapportering av arbetet med civil beredskap

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen och begär en ny rapport senast 2025-12-31.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade 2024-11-26 (§ 207) att kommunchefen senast 2025-06-30 ska återrapportera arbetet och status på givna uppdrag avseende beredskaps- och kontinuitetsplaneringen. Nedan beskrivs hur beredskapsplaneringen fortskrider.

Kontinuitetsplaneringen som skulle varit klar senast 2024-12-31 är nu klar på alla förvaltningar förutom en. Krisledningsstaben har formerat sig under våren och avser delta i sin första övning den 2 juni.

Socialstyrelsen har beviljat ett bidrag på 5,1 mkr till kommunen för 2025 och i arbetet med beredskapslagring har en inventering gjorts av lagerläget. En modell för beredskapslagring har tagits fram och är kommunens ingång i det länsgemensamma arbetet under hösten. Drivmedelsinventeringen har gett värdefull kunskap om kommunorganisationens behov av drivmedel. En uppskattning av behovet även med utbyggd reservkraft har gjorts.

Reservkraft till två särskilda boenden är nu beställt och en upphandling av en stor del av resterande behov avses påbörjas efter semestrarna.

En arbetsgrupp för civilt försvar har bildats med representanter från förvaltningar och bolag.

Olika föreningar ute i kommunen har fått en föreläsning som handlat om civilt försvar och bedömningen är att försvarsviljan har höjts. De flesta har uttryckt en önskan om att få bidra till det civila försvaret och koncenterarar sig på att ordna lokala trygghetspunkter.

Konsekvensanalys

Ärendet bedöms inte behöva någon konsekvensanalys.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-04-29

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Stefan Ottosson
Beredskapsstrateg

Beslutet skickas till

Beredskapsstrateg

§ 72

Dnr KS-2025-00269 1.3.1

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning samt av firmateckningsrätt

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen att anta förslag till reviderad delegationsordning samt förslag till reviderad firmateckningsrätt.

Sammanfattning

Kommunstyrelsens kan enligt kommunallagen delegera rätten att fatta beslut inom kommunstyrelsens ansvarsområde. De ärenden där kommunstyrelsen valt att delegera beslutanderätten framgår av delegationsordningen. Beslutanderätten kan delegeras till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare, en anställd eller till en automatiserad beslutsfunktion. Syftet med att delegera beslutanderätten är att avlasta kommunstyrelsen och underlätta beslutsfattandet.

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram några förslag på förändringar och tillägg i nuvarande delegationsordning, vilka framgår av ärendets bilaga. Förslag på tillägg av delegerade ärenden är bland annat beslut att uppta nya eller omsätta befintliga lån inom ramen för mål och budget (5.6 och 5.7), beslut om att under vissa förutsättningar ansöka om bidrag från EU, statliga myndigheter eller andra externa aktörer, eller om annan extern finansiering (5.8), rättelse av beslut enligt 36 § förvaltningslagen (1.8) och anpassning utifrån de nya reglerna kring kamerabevakning (2.9 och 2.10).

Med anledning av ändrade titlar behöver även justeringar göras i firmateckningsrätten. Kanslichef ändras till Avdelningschef för stöd och verksamhetsutveckling och budgetansvarig till budgetchef.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-06

Förslag på reviderad delegationsordning

Förslag på reviderad firmateckningsrätt

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-05-05

Referens
KS 2025-00269 1.3.1

Revidering av kommunstyrelsens delegationsordning samt av firmateckningsrätt

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till reviderad delegationsordning samt förslag till reviderad firmateckningsrätt.

Sammanfattning

Kommunstyrelsens kan enligt kommunallagen delegera rätten att fatta beslut inom kommunstyrelsens ansvarsområde. De ärenden där kommunstyrelsen valt att delegera beslutanderätten framgår av delegationsordningen. Beslutanderätten kan delegeras till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare, en anställd eller till en automatiserad beslutsfunktion. Syftet med att delegera beslutanderätten är att avlasta kommunstyrelsen och underlätta beslutsfattandet.

Kommunledningsförvaltningen har tagit fram några förslag på förändringar och tillägg i nuvarande delegationsordning, vilka framgår av ärendets bilaga. Förslag på tillägg av delegerade ärenden är bland annat beslut att uppta nya eller omsätta befintliga lån inom ramen för mål och budget (5.6 och 5.7), beslut om att under vissa förutsättningar ansöka om bidrag från EU, statliga myndigheter eller andra externa aktörer, eller om annan extern finansiering (5.8), rättelse av beslut enligt 36 § förvaltningslagen (1.8) och anpassning utifrån de nya reglerna kring kamerabevakning (2.9 och 2.10).

Med anledning av ändrade titlar behöver även justeringar göras i firmateckningsrätten. Kanslichef ändras till Avdelningschef för stöd och verksamhetsutveckling och budgetansvarig till budgetchef.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-06

Förslag på reviderad delegationsordning

Förslag på reviderad firmateckningsrätt

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Alvesta kommun

Alvesta kommun

Kommunstyrelsens delegationsordning

Beslutat av:	Kommunstyrelsen, § 213/2023, revidering § 103/2024.
Beslutsdatum:	2023-11-28
Gäller från och med:	2023-11-28
Giltighetstid:	Tills vidare, revideras vid behov
Dokumentet gäller för:	Kommunstyrelsen
Ansvarig för uppföljning:	Kommunledningsförvaltningen
Diarienummer:	KS 2024-00562

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

Delegering av beslutanderätten

Kommunstyrelsens delegerar rätten att fatta beslut inom kommunstyrelsens ansvarsområde på det sätt som framgår av denna delegationsordning. Kommunstyrelsens ansvar och behörighet framgår av reglemente beslutat av kommunfullmäktige.

Allmänt om delegation

Enligt kommunallagens 6 kap 37 § kan kommunstyrelsen delegera beslutanderätt till presidiet, ett utskott, en ledamot, en ersättare eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd att besluta enligt 7 kap. 5-8 §§. Kommunstyrelsen får även uppdra åt ordföranden, eller en annan ledamot som nämnden har utsett, att besluta på nämndens vägnar i ärenden som är så brådskande att nämndens avgörande inte kan avvaktas (KL 6 kap 39 §). Syftet med att delegera beslutanderätten är att avlasta kommunstyrelsen och underlätta beslutsfattandet. Den person som har fått en sådan beslutanderätt delegerad till sig kallas för delegat.

Den som erhåller rätt till delegationsbeslut ska ha tillräcklig kunskap bland annat om riktlinjer för det delegationen avser. Delegaten ska vara medveten om vilka styrande principer i form av styrdokument och instruktioner som gäller för uppdraget.

När beslutet är fattat är ärendet avgjort. Chef eller nämnd kan alltså inte ändra ett delegerat beslut som fattats av en delegat. Beslutet kan i de flesta fall överklagas, antingen genom laglighetsprövning eller förvaltningsbesvär.

Nämnden kan dock närsomhelst återkalla delegationsuppdraget.

Beslut som inte får delegeras

Kommunallagen fastställer att beslutanderätten i vissa slag av ärenden inte får delegeras (6 kap. 38 § KL). Beslutanderätten i följande ärenden får inte delegeras:

1. Ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet
2. Framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats
3. Ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt
4. Ärenden som väckts genom medborgarförslag och som överlåtits till nämnden
5. Ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

En delegat ska alltid noga pröva om ett visst ärende faller inom det delegeringsbara området. Anser delegaten att ett ärende är av större vikt eller av principiell betydelse bör och kan hen hänskjuta ärendet till kommunstyrelsen för avgörande.

Vidaredelegation för kommunchef

I ärenden där beslutanderätten har delegerats till kommunchef får hen uppdra åt en annan anställd inom kommunen att besluta i hens ställe. Sådana beslut ska fortlöpande anmälas till kommunchefen som i sin tur ska anmäla dessa till kommunstyrelsen i nedan angiven ordning.

Ersättare vid förfall för ordinarie delegat

Där denna delegationsordning delegerar direkt till annan tjänsteperson än kommunchefen, och inget annat har angivits i delegationsordningen och ställföreträdare eller vikarie inte har förordnats, övergår delegationsrätten vid förfall för delegat, och då beslut inte utan olägenhet kan uppskjutas, till närmast högre befattning enligt organisationsplan. Vid vidaredelegation beslutar kommunchefen vid förfall för delegat.

Vid förfall för kommunchefen, och då beslut inte utan olägenhet kan uppskjutas, har den som utsetts som tillförordnad kommunchef genom beslut av kommunstyrelsens ordförande (punkt 4.12), rätt att fatta beslut istället för kommunchefen.

Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande och i andra hand 2:e vice ordförande ersätter kommunstyrelsens ordförande vid förfall.

Anmälan av delegationsbeslut

Beslut som fattas med stöd av delegation ska fortlöpande anmälas till kommunstyrelsen genom överlämnande av beslut, protokoll eller förteckning av besluten (6 kap. 35-37 §§ KL). Respektive delegat ansvarar för att beslut som är fattade med stöd av delegation anmäls till kommunstyrelsen. I de fall besluten är fattade med stöd av vidaredelegation från kommunchefen ska de anmälas till kommunchefen som i sin tur anmäler dem till kommunstyrelsen. Beslut enligt 6 kap. 39 § KL (brådskandebeslut) måste alltid anmälas till kommunstyrelsen vid kommunstyrelsens nästa sammanträde. Övriga beslut som tas med stöd av delegation ska anmälas till kommunstyrelsen vid nästa sammanträde eller, om så inte kan ske, så snart som möjligt. I protokollet anges att kommunstyrelsen tagit del av delegationsbeslut inkomna under viss tidsperiod.

Beslut och verkställighet

Delegering av beslutanderätt ska skiljas från beslutanderätten som varje arbetsfördelning mellan anställda medför, det vill säga ren verkställighet. Gränsen mellan beslut och verkställighet är något flytande. Med beslut i delegationsordningen avses endast beslut i

kommunallagens mening. Kännetecknande för ett beslut är bland annat att det finns utrymme för alternativa lösningar och att beslutsfattaren måste göra vissa överväganden och bedömningar. Vid ren verkställighet saknas utrymme för självständiga bedömningar, som till exempel vid tillämpning av en taxa eller riktlinjer, fastighetsförvaltning, anvisningar, arbetsmallar, attest, lönesättning och övrig personaladministration. Beslut som är ren verkställighet kan inte överklagas.

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

1. Allmänna ärenden

Nr	Ärenden	Delegat	Kommentar
1.1	Beslut i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens beslut inte kan avvaktas	Kommunstyrelsens ordförande	6 kap. 39 §. KL
1.2	Beslut att avstå från att lämna yttranden/remissvar i ärenden som inte är av principiell beskaffenhet	Kommunstyrelsens ordförande	
1.3	Yttrande över remisser från myndigheter eller andra instanser då svarstiden inte medger att kommunstyrelsen behandlar ärendet	Kommunstyrelsens ordförande	
1.4	Utse ägarombud och besluta om stämmodirektiv för bolagsstämma med Alvesta Kommunföretag AB och Huseby Bruk AB, i de fall tidsplanen inte medger att kommunstyrelsen behandlar ärendet	Kommunstyrelsens arbetsutskott	Delegationen gäller endast om ärendet inte hinner behandlas av kommunstyrelsen.
1.5	Överklagande av inklusive yttrande över beslut eller dom som gått kommunen emot samt yttranden till domstol med anledning av det överklagade beslutet.	Kommunstyrelsens ordförande eller kommunchef var för sig	Får ej vidaredelegeras. Se även punkt 2.3 och 6.9. Delegationen gäller ej vid ärenden som överklagas genom laglighetsprövning.
1.6	Utfärdande av fullmakt att föra kommunstyrelsens och Alvesta kommuns talan vid domstolar och andra myndigheter eller vid förrättningar av olika slag	Kommunstyrelsens ordförande	Vid laglighetsprövning beslutar kommunstyrelsen om fullmakt
1.7	Beslut att avvisa för sent inkommit överklagande enligt 24 § förvaltningslagen	Kommunchef	24 § FL
~~1.8~~	~~Yttrande över ansökan enligt lag om allmän kameraövervakning~~	~~Kommunchef~~	
1.8	Rättelse av beslut som innehåller en uppenbar felaktighet till följd av skrivfel, räknefel eller annat liknande förbiseende innehåller en uppenbar oriktighet	Delegat som fattat beslutet	36 § FL Gäller ej beslut som kan överklagas genom laglighetsprövning
1.9	Beslut om att inte lämna ut allmän handling eller att lämna ut sådan handling med förbehåll	Kommunchef, avdelningschef stöd och verksamhetsutveckling eller inköpschef var för sig	Inköpschefs rätt att fatta beslut gäller endast för handlingar inom upphandlingsverksamheten
1.10	Tillstånd att använda kommunens heraldiska vapen, logotype och grafiska profil	Kommunchef	

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

1.11	Behörighet att ~~ta emot rekommenderat brev och~~ skriva på delgivning	~~Kommunstyrelsens ordförande, kommunchef och~~ avdelningschef stöd och verksamhetsutveckling ~~var för sig,~~ utöver kommunstyrelsens ordförande och kommunchef som har behörighet genom reglemente.	Delgivning sker enligt reglementet med ordförande, förvaltningschef eller annan anställd som styrelsen beslutar (§ 31, gemensamt reglemente för styrelse och nämnder).
1.12	Beslut om utdelning av medel ur Nybygdenarvet	Kommunstyrelsens arbetsutskott	

2. Dataskyddsförordningen/GDPR

Nr	Ärenden	Delegat	Kommentar
2.1	Beslut att ta ut en avgift eller vägra att tillmötesgå begäran om begäranden är uppenbart ogrundade eller orimliga (art 12.5)	Kommunchef	
2.2	Beslut enligt dataskyddsförordningen/GDPR om utlämnande av registerutdrag eller beslut att avvisa begäran om registerutdrag (art 15), rättelse (art 16), radering (art 17), begränsning av behandling (art 18), underrättelse till tredje man om rättelse eller radering av personuppgifter eller begränsning av behandling (art 19), dataportabilitet (art 20), registrerades invändning mot en behandling (art 21)	Kommunchef	
2.3	Lämna yttrande till förvaltningsrätt och besluta om överklagande gällande utlämnande av registerutdrag, begäran om rättande, raderande eller blockerande av personuppgifter	Kommunchef	
2.4	Ingå personuppgiftsbiträdesavtal inklusive instruktioner (art 28)	Kommunchef	Överklagandeförbud enligt 7 kap 5 § lag 2018:218 om kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.
2.5	Beslut att anmäla en personuppgiftsincident (art 33)	Kommunchef	Delegationen omfattar både beslut om att anmäla och beslut om att inte anmäla en personuppgiftsincident.

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

2. Dataskyddsförordningen/GDPR			
			Anmälan ska göras till Integritetsskyddsmyndigheten senast 72 timmar efter att myndigheten fick kännedom om incidenten. Samråd ska ske med dataskyddsombud innan anmälan. Överklagandeförbud enligt 7 kap 5 § lag 2018:218 om kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.
2.6	Fastställa konsekvensbedömning avseende dataskydd (art 35, 1-3)	Kommunchef	Samråd med dataskyddsombud innan konsekvensbedömning fastställs. Överklagandeförbud enligt 7 kap 5 § lag 2018:218 om kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.
2.7	Utse dataskyddsombud (art 37)	Kommunchef	Får ej vidaredelegeras.
2.8	Ingå datadelningsavtal eller liknande inbördes arrangemang mellan två eller flera gemensamt personuppgiftsansvariga (art 26)	Kommunchef	Överklagandeförbud enligt 7 kap 5 § lag 2018:218 om kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning.
2.9	Beslut att fastställa intresseavvägning enligt 8 § kamerabevakningslagen.	Kommunchef	
2.10	Bedömning enligt 9 § kamerabevakningslagen att förutsättningarna enligt 8 § är uppfyllda och att tilltänkt kamerabevakning kan inledas.	Kommunchef	Beslutet fattas om bevakningsintresset bedöms överstiga integritetsintresset i intresseavvägningen.

3. Säkerhets- och beredskapsärenden			
Nr	Ärenden	Delegat	Kommentar
3.1	Beslut att lämna yttrande i ärenden rörande civilt försvar	Kommunstyrelsens ordförande	Samråd med beredskapsstrateg

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

3.2	Beslut och begäran av och om bistånd till andra kommuner enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap, 4 kap. § 1.	Kommunstyrelsens ordförande	Samråd med beredskapsstrateg
3.3	Beslut om tjänstgöring i Alvesta kommuns frivilliga insatsstyrka	Kommunchef	Samråd med beredskapsstrateg Tillämpas då beslut om insatsstyrka finns.
3.4	Begära sändning av Viktigt meddelande till allmänheten (VMA)	Kommunchef	

4. Personalärenden

Nr	Ärenden	Delegat	Kommentar
4.1	Förhandla enligt MBL inom kommunstyrelsens och samtliga nämnders verksamhetsområde, utom vad gäller 11-14 och 38 §§, samt föra kommunens talan i ärenden som rör förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare.	Kommunchef	
4.2	Antagande av centrala kollektivavtal om lön, pension eller andra anställningsvillkor som lokalt kollektivavtal, efter rekommendation av Sveriges kommuner och Regioner (SKR).	Kommunstyrelsens personalutskott	
4.3	Teckna lokala kollektivavtal för Alvesta kommun	Kommunchef	
4.4	Besluta om stridsåtgärder vid arbetsmarknadskonflikt	Kommunstyrelsens personalutskott	
4.5	Beslut om övergripande principer och prioriteringar inför den årliga löneöversynen	Kommunstyrelsens personalutskott	HR-chef tar fram förslag efter analys och samråd med förvaltningschefer
4.6	Avgöra frågor om tolkning och tillämpning av avtal och andra bestämmelser av principiell natur rörande förhållandet mellan kommunen som arbetsgivare och dess arbetstagare	Kommunstyrelsens personalutskott	
4.7	Besluta om tolkning och tillämpning av kommunens regler för ersättning till förtroendevalda	Kommunstyrelsens personalutskott	I enlighet med fastställt arvodesreglemente
4.8	Företräda kommunen i tvister mot arbetstagarorganisation	Kommunchef	Tvister mot enskilda enligt 1.5

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

4.9	Besluta om anställningsformer och principer avseende förmåner för chefer	Kommunstyrelsens personalutskott	
4.10	Besluta om särskild ålderspension samt avvikelser från normal pensionsberäkning med särskild ålderspension	Kommunstyrelsens personalutskott	
4.11	Besluta om omplacering av arbetstagare till anställning vid annan förvaltning	Kommunchef	
4.12	Tillfälligt förordnande av kommunchef för en tid av högst sex månader	Kommunstyrelsens ordförande	Samråd med HR-chef
4.13	Beslut om anställning, lön och andra anställningsvillkor vid nyanställning av förvaltningschef samt vid entledigande av förvaltningschef	Kommunchef	
4.14	Anställningsbeslut inklusive löne- och anställningsvillkor vid nyanställning av personal inom kommunledningsförvaltningen för a) Avdelningschef b) Övrig personal	a) Kommunchef b) Avdelningschef och övriga chefer	Samråd med HR-avdelning om löne- och anställningsvillkor
4.15	Beslut om avstängning och disciplinär åtgärd enligt AB för: a) förvaltningschef b) anställd vid kommunledningsförvaltningen	Kommunchef	I samråd med HR-chef
4.16	Beslut om tjänstledighet utan lön som inte följer av lag eller avtal	Kommunchef	
4.17	Beslut om uppsägning eller avsked av arbetstagare	Kommunchef	I samråd med HR-chef
4.18	Överenskommelse/avtal med enskild arbetstagare om avslutande av anställning	Kommunchef	I samråd med HR-chef
4.19	Beslut om polisanmälan/åtalsanmälan då anställd misstänks för brott i arbetet eller gentemot Alvesta kommun	Kommunchef	
4.20	Beslut om att behålla lön eller del därav vid utbildning enligt gällande AB.	Kommunchef	
4.21	Beslut om förbud mot bisyssla för underställd personal Motsvarande för kommunchef	Kommunchef Kommunstyrelsens ordförande	Får ej vidaredelegeras Samråd med HR-chef
4.22	Utse tillförordnad förvaltningschef vid frånvaro upp till tre månader	Respektive förvaltningschef	För kommunchef se punkt 4.12
4.23	Utse tillförordnad förvaltningschef vid frånvaro längre än tre månader	Kommunchef	

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

5. Ekonomiärenden			
Nr	Ärenden	Delegat	Kommentar
5.1	Beslut om utfärdande av bankkort: a) Ordförande b) Kommunchef c) Avdelningschef och övrig personal	a) Kommunstyrelsens vice ordförande b) Kommunstyrelsens ordförande c) Kommunchef	
5.2	Beslut om bokföringsmässig avskrivning av kommunens utestående fordringar inom alla nämnder och där fordran är mellan 1 och 5 prisbasbelopp	Kommunchef	Att besluta om bokföringsmässig avskrivning av fordran som uppgår till högst 1 prisbasbelopp ligger inom ramen för verkställighet inom ekonomiavdelningen
5.3	Beslut om placering av förvaltade pensionsmedel enligt finanspolicyn	Kommunchef	Omfattar ny- och omplacering samt löpande placeringar
5.4	Placering av kommunens likvida medel enligt finanspolicyn	Kommunchef	
5.5	Utse beslutsattestanter för kommunstyrelsen	Kommunchef	Får ej vidaredelegeras
5.6	Uppta nya lån inom ramen för kommunfullmäktiges beslut i Mål och budget eller i annat beslut av kommunfullmäktige	Kommunchef	Delegationen gäller för upptagning av nya lån till belopp om högst hundra (100) miljoner kronor vid varje tillfälle
5.7	Omsätta befintliga lån inom ramen för kommunfullmäktiges beslut i Mål och budget eller i annat beslut av kommunfullmäktige	Kommunchef	
5.8	Beslut om att ansöka om bidrag från EU, statliga myndigheter eller andra externa aktörer, eller annan extern finansiering.	Kommunchef	I det fall ansökan bidrar till att uppfylla politiska beslut eller lagar och regler som styr verksamheten kan beslutet fattas på delegation.
5.9	Överenskommelse om reglering av skador i de fall det är uppenbart att kommunen är skadeståndsskyldig och ersättning inte överstiger två prisbasbelopp	Kommunchef	*Punkten har flyttats från avsnitt 1.*

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

6. Inköps- och upphandlingsärenden			
Nr	Ärenden	Delegat	Kommentar
	Annonserade upphandlingar		
6.1	Godkänna förfrågningsunderlag inför upphandling av varor, tjänster och entreprenader med ett sammanlagt kontraktsvärde över 2 miljoner kr	Kommunstyrelsens upphandlingsutskott	Avrop på befintliga ramavtal utgör verkställighet.
6.2	Godkänna förfrågningsunderlag inför upphandling av varor, tjänster och entreprenader med värde upp till 2 miljoner kr.	Kommunchef	Avrop på befintliga ramavtal utgör verkställighet.
	Direktupphandlingar		
6.3	Direktupphandla varor, tjänster och entreprenader enligt gällande beloppsgräns angivna i lag om (2016:1145) offentlig upphandling, LOU samt lag om (2016:1146) upphandling inom försörjningssektorerna, LUF samt efterföljande lagändring.	Kommunchef	
	Avtalstecknande		
6.4	Ingå avtal efter annonsering inom ramen för kommunens upphandlingsverksamhet.	Kommunchef	
6.5	Ingå avtal som följd av genomförd direktupphandling	Kommunchef	
6.6	Ingå leasingavtal	Kommunchef	
6.7	Uppsägning av avtal inom ramen för avtalsvillkor	Kommunchef	Avtalsförlängning inom ramen för avtalsvillkor utgör verkställighet
	Övrigt inom upphandlingsområdet		
6.9	Föra kommunens talan gällande upphandlingar vid förvaltningsrätt samt vid överklaganden till kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstol	Kommunchef	Skadestånd som hanteras i allmän domstol regleras enligt 1.5
6.10	Upphandlingar och övergripande upphandlingsstrategier som är av principiell beskaffenhet eller av annan större vikt	Kommunstyrelsens upphandlingsutskott	

Alvesta kommun

Datum:
2023-11-28

7. Lokalfrågor			
Nr	Ärenden	Delegat	Kommentar
7.1	Beslut att teckna och säga upp hyresavtal med externa hyresvärdar åt kommunen avseende lokaler, anläggningar och bostäder som inte ägs eller förvaltas av kommunala bolag till en längd av längst fem år eller årshyra om högst tio prisbasbelopp	Kommunchef	Får ej vidaredelegeras.

Förklaringar

Avdelningschef[1]	Avdelningschef stöd och verksamhetsutveckling Ekonomi- och finanschef Inköpschef HR-chef Utvecklingschef
Övriga chefer	~~Biträdande HR-chef~~ ~~Controllerchef~~ Budgetchef IT-chef Kontaktcenterchef

[1] ~~Redaktionella ändringar i delegationsordningen för kommunstyrelsen med anledning av organisationsförändring inom kommunledningsförvaltningen från och med 2024-01-01, ändringarna införda i delegationsordningen 2024-03-21. Organisationsförändringen innebär att titel kanslichef ändras till titel avdelningschef för avdelningen stöd och verksamhetsutveckling. I delegationsordningen ersätts Kanslichef med Avdelningschef stöd och verksamhetsutveckling vid samtliga punkter där kanslichef är delegat. Vidare innebär förändringen att titel IT-chef blir övrig chef istället för avdelningschef.~~

Firmateckningsrätt

Beslut om firmateckningsrätt

Kommunstyrelsen har 2025-06-03 (§ XX) beslutat om firmateckningsrätt enligt nedanstående förteckning. Beslutet ersatte tidigare beslut om frimateckningsrätt från 2021-09-11-09 (§ 163).

Firmateckningsrätten korresponderar med kommunstyrelsens delegationsordning.

Generell firmateckningsrätt för kommunstyrelsen

Nedanstående personer, två i förening, har rätt att på kommunstyrelsens vägnar teckna Alvesta kommuns firma intill ett avtalsvärde om högst två (2) miljoner kronor:

Underskrift	Kommunstyrelsens ordförande	Ordinarie
	Kommunstyrelsens 1:e vice ordförande	Ersättare
Kontrasignering	Kommunchef	Ordinarie
	Ekonomichef	Ersättare

Övriga generella firmatecknare

Nedanstående personer har rätt att på kommunstyrelsens vägnar teckna Alvesta kommuns firma var för sig intill ett avtalsvärde om högst:

- Kommunchef - 500 000 kronor
- Ekonomichef - 100 000 kronor
- ~~Kanslichef -~~ 100 000 kronor
  Avdelningschef stöd och verksamhetsutveckling
- Utvecklingschef - 100 000 kronor
- HR-chef - 100 000 kronor
- IT-chef - 100 000 kronor

Undertecknande av lånereverser och borgensförbindelser

Nedanstående personer, två i förening, har rätt att på Alvesta kommuns vägnar underteckna lånereverser och borgensförbindelser.

När det gäller omsättning av befintliga lån och förlängning av ingångna borgensförbindelse kan dessa förlängas till ursprungliga belopp.

När det gäller upptagning av nya lån och ingående av nya borgensförbindelser gäller denna firmateckningsrätt till belopp om högst hundra (100) miljoner kronor vid varje tillfälle.

Underskrift	Ekonomichef	Ordinarie
	~~Budgetansvarig, ekonomi- och upphandlingsavdelningen~~ Budgetchef	Ersättare
Kontrasignering	Kommunchef	Ordinarie
	~~Kanslichef~~ Avdelningschef stöd och verksamhetsutveckling	Ersättare

Undertecknande av ansökningar/finansiering av projekt där underskrift av kommunens firmatecknare krävs

Nedanstående personer har rätt att på kommunstyrelsens vägnar underteckna ansökningar om bidrag/finansiering av projekt där EU, statliga myndigheter eller andra externa aktörer helt eller delvis står som finansiärer.

Underskrift	Kommunchef	Ordinarie
	~~Kanslichef~~ Avdelningschef stöd och verksamhetsutveckling	Ersättare

Undertecknande av ansökningar om bidrag eller utbetalning av bidrag där underskrift av kommunens firmatecknare krävs

Nedanstående personer har rätt att på kommunstyrelsens vägnar underteckna ansöka om bidrag och/eller utbetalning av bidrag från EU, statliga myndigheter eller andra externa aktörer.

Underskrift	Kommunchef	Ordinarie
	~~Kanslichef~~ Avdelningschef stöd och verksamhetsutveckling	Ersättare

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-05-27

Referens
KS 2025-00071 1.2.3

Redovisning av delegationsbeslut

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av delegationsbesluten.

Sammanfattning

Enligt kommunallagen får en nämnd med vissa undantag delegera sin beslutanderätt. En delegat fattar beslut på kommunstyrelsens vägnar och besluten har samma rättsverkan som kommunstyrelsens egna beslut. Kommunstyrelsen har överlåtit sin beslutanderätt till utskott, ordförande och tjänstemän i enlighet med kommunstyrelsens delegationsordning.

Delegationsbeslut ska redovisas till kommunstyrelsen. Redovisningen innebär inte någon möjlighet att ändra i de redovisade besluten. Däremot står det kommunstyrelsen fritt att när som helst återkalla beslutanderätten.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-27

Lista över fattade delegationsbeslut för kommunledningsförvaltningen 2025-04-08 – 2025-05-27

Lista över delegationsbeslut fattade av inköpschef, nr 8-16 2025

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare

Delegationsbeslut kommunstyrelsen

Kommunledningsförvaltningen 2025-04-08 - 2025-05-27

Ärende (beskrivning av ärende)	Beslut	Datum	Delegat
Beslut att ingå personuppgiftbiträdesavtal med Dimatech AB avseende PIOS	2.4 Ingå personuppgiftsbiträdesavtal inklusive instruktioner (art 28)	2025-04-10	Avdelningschef
Beslut att ingå personuppgiftbiträdesavtal med Dimatech AB avseende DIOS	2.4 Ingå personuppgiftsbiträdesavtal inklusive instruktioner (art 28)	2025-04-10	Avdelningschef
Beslut att ingå personuppgiftbiträdesavtal med Dimatech AB avseende DIMIOS	2.4 Ingå personuppgiftsbiträdesavtal inklusive instruktioner (art 28)	2025-04-10	Avdelningschef
Beslut om yttrande över samråd om triangelspår i Alvesta	1.3 Yttrande över remisser från myndigheter då svarstiden inte medger att kommunstyrelsen behandlar ärendet	2025-04-28	Kommunstyrelsens ordförande
Beslut om att utse tillförordnad kommunchef samt förvaltningschef för kommunledningsförvaltningen i Alvesta kommun från 2025-07-01 och som längst till och med 2025-12-31	4.12 Tillfälligt förordnande av kommunchef för en tid av högst sex månader	2025-04-30	Kommunstyrelsens ordförande
Ersättare för kommunchef samt förvaltningschef för kommunledningsförvaltningen i Alvesta kommun under semesterperiod sommaren 2025	4.12 Tillfälligt förordnande av kommunchef för en tid av högst sex månader	2025-04-30	Kommunstyrelsens ordförande
Beslut om att ingå avtal om gemensamt personuppgiftsansvar med MUCF vid genomförande av LUPP 2025	2.8 Ingå datadelningsavtal eller liknande inbördes arrangemang mellan två eller flera gemensamt personuppgiftsansvariga (art 26)	2025-05-08	Avdelningschef
Anställning av driftansvarig, tillsvidare	4.14 Anställningsbeslut inklusive löne- och anställningsvillkor vid nyanställning av personal inom kommunledningsförvaltningen för a) avdelningschef b) övrig personal	2025-03-19	Övriga chefer
Anställning av IT-administratör, visstid	4.14 Anställningsbeslut inklusive löne- och anställningsvillkor vid nyanställning av personal inom kommunledningsförvaltningen för a) avdelningschef b) övrig personal	2025-05-14	Övriga chefer
Beslut att bevilja särskilda boendet Torsgården 25 000 kronor ur Nybygdenarvet	1.13 Beslut om utbetalning av medel ur Nybygdenarvet	2025-05-13	Arbetsutskottet

Beslut om upphandling av resebyråtjänster	6.1 Godkänna förfrågningsunderlag inför upphandling av varor, tjänster och entreprenader med ett sammanlagt kontraktsvärde över 2 miljoner kr	2025-05-13	Upphandlingsutskottet
Beslut om upphandling av tjänster inom cybersäkerhet	6.1 Godkänna förfrågningsunderlag inför upphandling av varor, tjänster och entreprenader med ett sammanlagt kontraktsvärde över 2 miljoner kr	2025-05-13	Upphandlingsutskottet
Beslut att ej lämna yttrande över förslag om administrativa sanktioner i socialförsäkringen (Ds 2025:8)	1.2 Beslut att avstå från att lämna yttranden/remissvar i ärenden som inte är av principiell beskaffenhet	2025-05-16	Kommunstyrelsens ordförande
Beslut att lämna yttrande över samråd gällande Boön-Kistiga vindkraftspark	1.1 Beslut i ärenden som är så brådskande att kommunstyrelsens beslut inte kan avvaktas	2025-05-27	Kommunstyrelsens ordförande

Inköpschefens delegationslista

Nr	Punkt i delegationsordning	Ärende	Antagen / berörd leverantör
1	2.6.3 Genomföra direktupphandling	Webbsändning av fullmäktige	Digitalstudion
2	2.6.1 Genomföra upphandling	Markentreprenader Ramavtal	Skanska Sverige AB
3	2.6.1 Genomföra upphandling	Bryggor	Smalandsbryggan AB
4	2.6.1 Genomföra upphandling	Livsmedel Kaffe	Kahls Kaffe
5	2.6.1 Genomföra upphandling	Skogsförvaltning	Skogssällskapet Förvaltning AB
6	2.6.3 Genomföra direktupphandling	Ekonomisk genomlysning OF	Ensolution AB
7	2.6.2 Avrop från ramavtal	Datacenter	Atea Sverige AB
8	2.6.3 Genomföra direktupphandling	Måltidsförpackningar	Techpack AB
9	2.6.3 Genomföra direktupphandling	Bemaningtjänster sjuksköterskor	Helse bemaning & Vacant vårdbemanning
10	2.6.2 Avrop från ramavtal	Upphandlingskonsult	Ecenea region Syd Ab
11	2.6.1 Genomföra upphandling	Glasmästeriarbeten	Ryds Glas AB
12	2.6.2 Avrop från ramavtal	Ombyggnad FAL	GBJ Bygg AB
13	2.6.1 Genomföra upphandling	Chechpoint	Tele 2
14	2.6.1 Genomföra upphandling	Friluftstoalettr	Danfo AB
15	2.6.3 Genomföra direktupphandling	Projektorer Skatelövsskolan	Audio & Video Expert Jönköping AB
16	2.6.3 Genomföra direktupphandling	Dumpervagn	Utnäs Industri

Alvesta kommun
Kommunledningsförvaltningen
Alvesta Kommun
Peggy Hall
Kommunsekreterare

Datum
2025-05-27

Referens
KS 2025-00056 1.2.7

Meddelanden till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner redovisningen av meddelandena.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ska också utöva fortlöpande uppsikt över nämndernas verksamhet och sådan verksamhet som bedrivs i kommunens företag.

För att kommunstyrelsen ska hållas informerade om vad som sker både inom den egna nämnden som i hela kommunkoncernen delges kommunstyrelsen meddelanden innehållande information om vad som är på gång i kommunen. Det kan vara allt från inkomna skrivelser, inkomna ärenden eller protokoll från andra myndigheter som delges till kommunstyrelsen i detta ärende.

Meddelanden till kommunstyrelsen vid dagens sammanträde:

1. Årsredovisning år 2024 för VoB Kronoberg
2. Årsredovisning år 2024 för Samordningsförbundet Värend
3. Årsredovisning 2024 för Värends räddningstjänstförbund
4. Uppföljning av intern kontroll år 2024 för Värends räddningstjänstförbund
5. Årsredovisning år 2024 för kommunalförbundet Sydarkivera
6. Verksamhetsplan 2026 med budget och översikt 2027 samt 2028 för kommunalförbundet Sydarkivera
7. Revisionsberättelse för år 2024 - Kommunalförbundet Sydarkivera
8. Målbilaga till årsredovisning år 2024 för kommunalförbundet Sydarkivera
9. Protokoll från Sydarkiveras förbundsstyrelse 2025-05-23
10. Minnesanteckningar från medlemsråd i samordningsförbundet Värend 2025-05-05
11. Protokoll från styrelsemöte i Alvesta kommunföretag AB 2025-05-13
12. Protokoll från VoB Kronbergs styrelsemöte 2025-05-08
13. Protokoll från överförmyndarnämnden östra Kronoberg (ÖFNÖK) 2025-05-07
14. Protokoll från styrelsemöte i Alvesta Energi AB 2025-05-05
15. Protokoll från styrelsemöte i Alvesta Elnät AB 2025-05-05
16. Protokoll från sammanträde i Sydarkiveras förbundsfullmäktige 2025-04-25
17. Protokoll från Alvesta Utveckling AB:s styrelsemöte 2025-04-25

18. Protokoll från Sydarkiveras förbundsstyrelse 2025-04-04
19. Protokoll Strategiska brottsförebyggande rådet 2025-03-28
20. Avtal med Länstrafiken Kronoberg om extratrafik sommaren 2025
21. Sjukfrånvarostatistik kommunledningsförvaltningen per mars månad 2025

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2025-05-27

Camilla Holmqvist
Kommunchef

Peggy Hall
Kommunsekreterare